T.C.

İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAMZANÂME

(17. CİLT)

(İNCELEME-METİN-SÖZLÜK)

Yasin ÇAKMAK

155160125

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Muhammet YELTEN

İSTANBUL-2018

T.C.

İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAMZANÂME

(17. CİLT)

(İNCELEME-METİN-SÖZLÜK)

Yasin ÇAKMAK

155160125

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Muhammet YELTEN

İSTANBUL-2018

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Hamzavî’nin Hamzanâme’si (17. Cilt), “İnceleme-Metin-Sözlük” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmanın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

03.01.2018

Yasin ÇAKMAK

ONAY

Tezimin/Raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

□ Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

□ Tezim/Raporum sadece İstanbul Arel yerleşkelerinden erişime açılabilir.

□ Tezimin/Raporumun yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Yasin ÇAKMAK

ÖZET

HAMZANÂME (17. CİLT) METİN-İNCELEMESİ

Yasin ÇAKMAK

Yüksek Lisans Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Muhammet Yelten

Konusu tarih olmamasına rağmen tarihi eserlerden izler taşıyan ve tarihe ışık tutan Hamzanâme'nin, bilhassa halk edebiyatı ürünlerimizin içinde önemli bir yeri vardır. Bu ürünlerin başında, ilkçağlarda ortaya çıkmış günümüzde de hâlâ etkisini sürdüren sözlü edebiyat ürünümüz destanlar yer alır. Destanlar bir milletin hayatında izler bırakan önemli tarihi ve sosyal olayları işler, fikir ve sanat dünyasına kaynak olurlar. Bu bakımdan destanlar milletlerin efsanevi tarihi sayılır.

Türklere dair bilgileri içerisinde barındıran Türk destanları "İslâmiyet'ten Önceki Destanlar" ve "İslâmiyet'ten Sonraki Destanlar" olmak üzere ikiye ayrılır. Hazret-i Hamza'nın hayatı etrafında şekillenen, onun maceralarını, din uğruna yaptığı savaşları ve yiğitliğini konu edinen hikâyelerden oluşan Hamzanâmeler'in de İslâmiyet'ten sonraki destanlarımız, halk hikâyelerimiz arasında yer alıp büyük ilgi gördüğü bilinmektedir.

Bugüne kadar yapılan çalışmalarda Hamzanâmeler'in çeşitli kütüphanelerde ayrı ayrı nüshalarının olduğunu görüyoruz. Günümüze kadar 72 nüshasına ulaşılmıştır.

Yaptığımız çalışmalar doğrultusunda Hamzanâme'nin bir nüshası daha araştırmacılara sunulmuş oldu. Bu çalışmadaki amacımız; Eski Anadolu Türkçesinin zengin söz varlığını ve o dönemde yaşanılan hayatın izlerini taşıyan metnin tüm araştırmacılara kaynaklık etmesidir. Metnin değerini artırmak ve zengin Türkçemize katkı sağlamak nihai niyetimizdir. Çalışmamız iki bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde eski harfli metin, dönemin yani Eski Anadolu Türkçesinin dil özelliklerine bağlı kalarak transkripsiyonu yeni harflere aktarılmıştır. Eserimiz halk diliyle yazıldığından dolayı bir sözcüğün metinde farklı sayfalarda farklı biçimlerine rastlanmaktadır. Bu nedenle Arapça ve Farsça sözcükler doğru biçimde tezimize aktarıldı. Türkçe sözcükler ise metindeki orijinal halleriyle metinde yer aldı.

İkinci bölümde söz varlığı açısından oldukça zengin olan Hamzanâme'nin sözlüğü yapıldı. Her sözcüğün hangi dilden olduğu, sözcüklerin anlamları ve metinde geçtiği yerler tek tek gösterildi.

Çalışmamızın neticesinde eserle ilgili sonuç ve değerlendirmelere yer verilerek kaynakça kısmında metin hakkındaki çalışmaların künyeleri yer almaktadır. Son olarak 17. cildin tıpkıbasımı tezin en son kısmına araştırmacıların karşılaştırma yapabilmeleri için eklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: 17. cilt, Hamzanâme, destan, halk hikâyeleri

ÖZ

14. yüzyılda şair Ahmedî'nin kardeşi Hamzavî tarafından kaleme alınan Hamzanâme, Anadolu sahasında gerek gramer gerek halk edebiyatı açısından içinde zenginlikler barındıran değerli bir eserdir. Üzerinde pek az araştırma yapılmış olan bu eserin toplamda bilinen yetmiş iki cildi vardır. Biz çalışmamızda Hamzanâme'nin on yedinci cildini ele aldık. Öncelikle metnin transkripsiyonlu çevirisini yaptık. Ardından metnin özetini hazırladık. Daha sonra metnin tüm söz varlığını yansıtan kapsamlı bir sözlük oluşturduk.

Anahtar Kelimeler: Hamzanâme, Hamzavî, 14. Yüzyıl, Eski Anadolu Türkçesi.

ABSTRACT

Hamzaname which was written by the poet Ahmedî's brother Hamzavî ln the 14th century, is a valuable work of art that includes rich examples of anatolian grammar and folk literature. There are 72 known parts of this work of art which has not been researched enough. In our work we used the seventeenth part of the Hamzaname. At first we made a transcripted translation. After that we created a dictionary with all the words of the text.

Keywords: Hamzanâme, Hamzavî, 14th Century, Former Anatolian Turkish Period.

ÖNSÖZ

Hamzanâme, İslâm peygamberi Hazreti Muhammed'in amcası Hazreti Hamza'nın menkıbevi hayatı etrafında oluşan destanî halk hikâyelerinin genel adıdır. Hamzanâme, ilk olarak X. yüzyılda sözlü gelenekte doğar. Anadolu sahasında yazılan klasik Türk nesrinin ilk örneklerinden biridir. Hamzanâme, 14. yüzyılda Ahmedî'nin kardeşi Hamzavî tarafından yazılmıştır. Hamzavî yerel söyleyişlere ve halk motiflerine oldukça fazla yer vermektedir.

Ülkemizde Hamzanâme nüshaları; İstanbul Kütüphanesi Merkez Kütüphanesi Nadir Eserler Bölümü, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, İstanbul Fatih Millet Kütüphanesi, Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi, Erzurum Atatürk Üniversitesi Merkez Kütüphanesi, Türk Dil Kurumu Kütüphanesi olmak üzere toplam 6 kütüphanede yer almaktadır.

Söz varlığı ve gramer açısından oldukça faydalı, sade ve zengin bir metin olan Hamzanâme'nin tespit edilmiş yetmiş iki cildi vardır. Üzerinde çalıştığım Hamzanâme 17. Cilttir. 124 varaktan meydana gelmiştir.

Hamzanâme'nin on yedinci cildinin dört nüshası bulunmaktadır. İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi, Eski Eserler Bölümü, Nu. TY 01100. Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi, Y- 0901. İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi, Pertevniyal Kitapları, Nu. TY 0812/4. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Nadir Eserler Kütüphanesi, Nd. 2496.

Yüksek lisans çalışmalarımın her aşamasında desteğini esirgemeyen kıymetli ve saygı değer hocam Prof. Dr. Muhammet Yelten'e sonsuz teşekkürlerimi saygılarımla sunarım. Ayrıca maddi manevi desteği ile yanımda olan babam Mevlüt Ali Çakmak'a, her daim yanımda olan annem Leyla Çakmak'a teşekkürlerimi sunuyorum.

Yasin ÇAKMAK

İÇİNDEKİLER

Özet…… **IV**

Abstract…… **VI**

Önsöz…… **VII**

İçindekiler…….. **VIII**

Kısaltmalar…… **IX**

Transkripsiyon Alfabesi…….. **X**

GİRİŞ……. **1**

İNCELEME…… **3**

A.Hazret-iHamza'nın Hayatı……. **4**

B.Hamzavî'ninHayatı ve Eserleri……...…… **6**

C.Hamzanâme'nin(17 Cilt) Dil ve Anlatım Özellikleri…… **7**

D.Hamzanâme'nin(17. Cilt) Hikayesi…… **11**

E.Hamzanâme'nin(17. Cilt) Söz Varlığı…...…… **22**

BİRİNCİ BÖLÜM

METİN…….. **24**

İKİNCİ BÖLÜM

SÖZLÜK…….. **178**

Sonuç……..... **268**

Kaynaklar……...……... **269**

Özgeçmiş……**271**

TIPKIBASIM……**272**

KISALTMALAR

Ar.: Arapça

Ansk.: Ansiklopedi

Ar.: Araştırma

b.: Bin

bkz.: bakınız

c.: cilt

F.: Farsça

Fak.: Fakülte

Hz.: Hazret-i

İs.: İzlandaca

İst.: İstanbul

İt.: İtalyanca

Nn.: Norveçce

Prof. Dr.: Profesör Doktor

r.a.: Radiyallahu anh

Rum: Rumca

s.: sayfa

sav: Sallallahu Aleyhi ve Sellem

SBE.: Sosyal Bilimler Enstitüsü

TDK: Türk Dil Kurumu

TDV: Türkiye Diyanet Vakfı

TTK: Türk Tarih Kurumu

Ünv.: Üniversite

vb.: ve benzeri

yay.:Yayınevi/Yayınlar

Yun.:Yunanca

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ا	a, ā, e	ص	ṣ
ء	’	ض	ż, ḍ
ب	b, p	ط	ṭ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	‘
ث	s̱	غ	ġ
ج	c	ف	f
چ	ç	ق	ḳ
ح	ḥ	ك	k, ñ, g
خ	ḫ	ل	l
د	d	م	m
ذ	ẕ	ن	n
ر	r	و	v, u, ü, o, ō, ö, ū
ز	z	ه	h, a, e
ژ	j	ى	y, ı, i̇, ī
س	s		
ش	ş		

GİRİŞ

Hamzavî'nin hayatı hakkında detaylı bir bilgi bulunmamaktadır. Onun hayatıyla ilgili olarak elimizde bulunan bilgiler, 14. yüzyılın ikinci yarısında yaşadığı ve Yıldırım Bayezid'in oğlu Emir Süleyman'ın musahiplerinden şair Ahmedî'nin kardeşi olduğudur. Hamzavî'nin gerçek adı da bilinmemekte, Hamzavî adını da yazıya geçirmiş olduğu Hamzanâmeler'den aldığı aktarılmaktadır. [1]

Hamzanâme, Hz. Hamza'nın menkıbevi hayatı etrafında oluşan halk hikâyelerinin genel adıdır. Eser Hz. Hamza'nın Müslümanlık için mücadelesini konu edinirken aynı zamanda hayatından da kıssaların verilmesiyle insanlara hem öğüt verici hem de yol gösterici niteliktedir. Aynı zamanda metinde geçen hikâyeler destâni özelliklerle donatılmıştır.

Hz. Muhammed'in amcası ve sütkardeşi olan, müslümanların 39.su olarak bilinen Hz. Hamza'nın hayatı ve kahramanlıklarının anlatıldığı "Hamzanâme" adlı destanî hikâyelerin Arap kaynaklı olduğu bilinmektedir. Daha sonra İranlılar aracılığıyla Türk Edebiyatına geçmiştir. Hz. Hamza'nın maceralarının anlatıldığı bu eser Araplar arasında Sîret-ü Hamza, Esmârü'l-Hamza; İranlılar'da Kıssa-i Emîr Hamza, Kitâb-ı Rümûz-ı Hamza, Dâstân-ı Emîr Hamza; Türkler'de ise Hamzanâme olarak bilinmektedir.[2]

Hamzanâme'nin ilk yazıldığında kaç cilt olarak tertip edildiği bilinmemektedir. Günümüzde İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Nd. 2496 numarada kayıtlı 72. Cilt Hamzaname bulunmaktadır. Yelten'e göre sadece 40 ve 42. ciltlerin künyeleri kaydedilememiştir.[3]

Hz. Hamza'dan bahseden hikâyelerin ilk olarak Hz. Muhammed'in hikâyecisi Sahib-i Rûmî tarafından tertip edildiği, daha sonra da Ebü'l-Meâlî'nin

---

[1] Abdullah Uçman, "Hamzanâme", Büyük Türk Klasikleri: Tarih, Antoloji, Ansiklopedi, c. 1, Ötüken yay., İstanbul:
1985, s. 375

[2] Muhammet Yelten, "Türk Edebiyatında 15. Yüzyıldan Bir Nesir Kesiti Olarak Hamzanâme'nin Hitap Ettiği Zümreler", Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/13Fall, 2013, p. 179-247, ANKARA-TURKEY.

[3] Muhammet Yelten, "Hamzanâme'nin Yeni Ciltleri ve Okunma Mekânları", Turkısh Studies, Volume 153. http:// earsiv.arel. edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/12456789/342/ Yelten%2C%20M._ 2013_02.pdf? sequence=1&isAllowed=y (18 Mart 2016)

bunu genişletip altmış cilde çıkardığı bilinmektedir. Hamzanâmeler'in doğuşuyla ilgili çeşitli rivayetler bulunmaktadır. Nurettin Albayrak'ın, Takiyyüddün İbn-i Teymiyye'ye (ö. 728/1328) dayandırdığı bir rivayette, Halife Harun Reşit zamanında Suriye Türkmenleri'nin arasında yaşayan, kahramanlık ve yiğitliği ile meşhur Hamza bin Abdullah el-Harici adında bir bey vardır. Bu beyin, kahramanlık menkıbeleri o dönem Türkmen boyları arasında dilden dile dolaşır. Bu menkıbelerin Hz. Hamza ile pek ilgisi bulunmamaktadır.[4]

.

Hamzanâme sadece Anadolu'da değil Moğolistan, Hindistan ve İran'da 86'da yıllarca anlatılmış, dinlenmiş, yazıya geçirilmiş ve hatta okuma bilmeyen hükümdar tarafından minyatürlerle anlatımı yaptırılmıştır. Yalnız her bölgenin anlatıcıları –râvîler– temel iskelet ortaklığı taşımakla birlikte eklemeler, çıkarmalar ve genişletmelerle anlatıyı tekrar tekrar kendilerine göre oluşturmuşlardır. Bunu Anadolu alanının yazma nüshalarında da görmek mümkündür. Çünkü nüshalarda Hamza, Emr, Büzürcmihr, Nûşirevân, Behtek, Lendühâ, Ömer Mua'dî, Server, Sad-i Şami gibi şahıslar ortak olmakla birlikte olaylar farklı uzunluklarda anlatılmakta, yeni olaylar, kıssalar, anekdotlar, farklı yerlerdeki değişik maceralar devreye sokulmaktadır.[5]

Hamzavî'nin nesir halinde yazıp yer yer kendi şiirleriyle süslediği Hamzanâme'nin 360 cilt olduğunu Evliya Çelebi zikrederse de arada kayıp bulunan defterlerle beraber son olarak LXIX. cildi görülüştür (Türkçe Hamzanâme'nin Türkiye kütüphanelerindeki yazma nüshaları için bk. Sezen, s. 27-33). Türkiye dışındaki kütüphanelerde de birçok nüshası bulunan (Köprülü, Edebiyat Araştırmaları I, s. 370) Hamzanâme'yle ilgili olarak Âşık Çelebi, XVI. yüzyıl şairlerinden İstanbullu Âhûremîrizâde Hâşimî'nin Hamza'nın Berkî ve Pûlâddil adındaki oğullarının kıssalarını yazdığını söyler. [6]

Hz. Hamza'nın kahramanlık öyküleri ilk olarak Araplar arasında yaygınlık kazanmıştır. Araplar arasında Sîret-ü Hamza, Esmârü'l-Hamza gibi isimlerle yaygınlık kazanan anlatılar zamanla İran coğrafyasına geçmiş oradan da Kıssa-i Emîr Hamza, Kitâb-ı Rümûz-ı Hamza, Dâstân-ı Emîr Hamza gibi

[4] Nurettin Albayrak, "Hamzanâme", TDV İslam Ansiklopedisi, c. 15, Diyanet yay., İstanbul: 1997, s. 517.
[5] Mustafa Aksoy, *Hamzaname Örneğinde Uzun Anlatıların Eğitici İşlevi,* Türkiye, 86.
[6] Âşık Çelebi, *Meşâirü'ş-şuarâ,* vr. 74a.

isimlerle anılmıştır. Geçtiği coğrafyaların etkisiyle masalsı ve efsanevi özelliklere bürünen hikâyeler, Türkler arasında Hamzanâme adıyla meşhur olmuştur. Bu anlatılar halk arasında oldukça rağbet görmüş ve halk kahvehanelerinden Yeniçeri ortalarına hatta sınır kalelerine kadar geniş bir yelpazede kendisine okunma alanları bulmuştur. [7]

Hamzanâmeler, Batılı araştırmacıların da dikkatini çekmiştir. Türk-İslâm sanatı uzmanlarından Avusturyalı Heinrich Glück, 1550-1575 yılları arasında hazırlandığı ve aslının 1400 varaktan müteşekkil on dört cilt olduğu anlaşılan Viyana Müzesi'ndeki Bir Bâbürlü Hamzanâmesi'nde bulunan 100 kadar minyatür üzerinde çalışarak İran resim sanatının Hint resim sanatına etkisini göstermeye çalışmıştır. [8]

[7] Prof. Dr. Fuad Köprülü, *Edebiyat Araştırmaları,* Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara: 1986, s. 369.
[8] Nurettin Albayrak, "Hamzanâme", TDV İslam Ansiklopedisi, c. 15, Diyanet yay., İstanbul: 1997, s. 517.

İNCELEME

A. Hazret-i Hamza'nın Hayatı

Tam adı Seyyidü'ş-şühedâ Esedullâh Ebû Umâre (Ebû Ya'lâ) Hamza bin Abdülmuttalib Hâşim bin Abdimenâf el-Kureyşî el-Hâşimî'dir. Hazret-i Peygamber'in amcası ve Uhud şehitlerindendir.

570 yılında Hz. Peygamber'den bir yıl önce Mekke'de doğdu. Babası Abdulmuttalip, annesi Hz. Âmine'nin amcasının kızı olan Hâle bint Vüheyb'dir. Bu sebeple Hz. Hamza (ra), Allah Rasûlü (sav) ile hem anne hem de baba tarafından akrabadır. Hz. Peygamber ve Hz. Hamza (ra), amca-yeğen olmanın yanı sıra Ebû Leheb'in cariyesi Süveybe'den birlikte süt emmelerinden dolayı aynı zamanda sütkardeştirler. Akran olmaları sebebiyle onların çocukluk ve gençlik dönemleri de birlikte geçmiştir.[9]

Hazret-i Hamza, avcı ve atıcı bir zâttı. Kureyş'in en azîz bir adamı olup zulüm ve tahkir kabilinden hiçbir şeye tahammül edemezdi.[10]

Hz. Hamza Bedir ve Uhud Savaşı'nda yer alır. Hârisû't-temîmî Hz. Hamza'nın Bedir'deki durumunu anlatan bir rivâyetinde şöyle diyor: "Hz. Hamza b. Abdulmuttalib (r.a)'in Bedir Savaşı'nda üzerinde deve kuşu olan kim?" diye sordu "Hamza b. Abdulmuttalip" diye cevap verildi. O müşrik: "Ne yaptıysa o bize yaptı." diye mırıldandı.[11] Uhud Savaşı'nda Kureyşlilere karşı verilen mücadelede yiğitçe savaşan Hz. Hamza Vahşi tarafından şehit edilmiştir.

Peygamberimizin Hz. Hamza'ya derin sevgisi vardı. Hz. Hamza'yı Vahşi'nin öldürdüğünü bilse de ona karşı Müslüman olduğu için olumsuz davranmak istemiyordu. Bu sebeple Vahşi'yi görmek istememişti.

---

[9] Adem Apak, "Allah'ın Aslanı Uhud Şehidi: Hz. Hamza (r.a)," Diyanet dergi, Kasım 2006, say. 191, s. 62.
[10] Taberî, *Milletler ve Hükümdarlar Tarihi II,* (Çev. Z. K. Ugan - Ahmet Temir)1990, s. 144-145.
[11] Muhammed Yusuf Kandehlevi, *Hadislerle Müslümanlık,* İstanbul, c. II, s. 553.

Peygamberimizin Hz. Hamza'ya derin sevgisi vardı. Hz. Hamza'nın cenaze namazını bizzat Peygamberimiz kıldırmıştır. Hatta bir rivayete göre Peygamber Efendimizin ilk cenaze namazı kıldığı şehidin de Hz. Hamza olduğu bilinir.

Genelde kahramanlık ve cesareti ile İslâm'a ve Müslümanlara yardım eden Hz. Hamza (ra) ilmî faaliyetlerle meşgul olamamış, zaten ömrü de buna vefa etmemiştir. Dolayısıyla onun çok hadis rivâyetlerine tesadüf edilmez. Hz. Hamza (ra)'nın, Hz. Peygamber'den, *"Allah'ım! Senden İsm-i Âzamın ve rızayı ekberin hürmetine istekte bulunuyorum"* şeklinde bir rivayette bulunduğu kaynaklarda zikredilir.[12]

Uhud Savaşı'nda kendi hayatını hiçe sayarak göstermiş olduğu kahramanlık ile tüm erlere örnek olmuş, gazi ve şehitlerin pîri sayılmıştır. Hazret-i Hamza, Müslümanlar arasında kahramanlığın sembolüdür. Türk folklorunda güreşçilerin pîri sayıldığı gibi menkıbevî hayatı Müslüman milletlerin edebiyatlarında kendi adıyla anılan eserlere konu olmuştur.

[12] Adem Apak, "Allah'ın Aslanı Uhud Şehidi: Hz. Hamza (r.a)", Diyanet dergi, Kasım 2006, say. 191, s. 62.

B. Hamzavî'nin Hayatı ve Eserleri

a) Hayatı

Türk edebiyatının en kıymetli ve hacimli eserlerinden birisi olan Hamzanâme'nin yazarı olan Hamzavî'nin hayatı ve kimliği hakkında pek fazla bilgi bulunmamaktadır. Nerede doğduğu, nerede yaşadığı ve öldüğü de bilinmemektedir. 14. yüzyılda yaşayan şair Ahmedî'nin kardeşi ve Emîr Süleyman'ın da musahibi olduğu bilinen Hamzavî'nin, adını da yazmış olduğu Hamzanâme adlı eserden aldığı rivayet edilmektedir.[13]

b) Eserleri

Türkçe Hamzanâmeler ilk defa XIV. yüzyılda, Emîr Süleyman'ın musahiplerinden şair Ahmedî'nin kardeşi Hamzavî (ö. 815/1412-13) tarafından yazıya geçirilmiştir. Aslında anonim karakterde olan halk hikâyeleri arasında Hamzanâme'nin yazılı metinler halinde yaygınlık kazanmış olması, Dede Korkut Hikâyeleri gibi destandan halk hikâyeciliğine geçiş dönemi kabul edilen XIV-XV. yüzyıllarda derlenerek yazıya geçirildiği kanaatini güçlendirmektedir.[14]

İslâmi destan kahramanlarının anlatıldığı ilk eserlerden olması sebebiyle ayrı bir değere sahiptir. Arap ve Fars kültürü, İslâm tarihi, hadisler Hamzanâmelere kaynaklık etmektedir.

[13] Abdullah Uçman, "Hamzanâme", Büyük Türk Klasikleri: Tarih, Antoloji, Ansiklopedi, c. 1, Ötüken yay., İstanbul: 1985, s. 375.
[14] Vasfi Mahir Kocatürk, *Büyük Türk Edebiyatı Tarihi,* Edebiyat Kitabevi, Ankara: 1970, s. 191-192.

Kahraman hikâyelerinden biri olan Hamzanâme, Peygamber Efendimizi koruma ve dini yayma konusunda sergilediği tavırlarıyla hayatı etrafında şekillenmiştir. İslâmiyet'in doğuşu ve yayılmasında verdiği mücadeleleriyle ün kazanan Hz. Hamza din uğrunda şehit olmasıyla dilden dile dolaşmıştır. Özelliklerle Arap hikâyecilerinin konularında yer almış, önce İranlılar, daha sonra Türkler tarafından işlenmiştir.

C. Hamzanâme'nin Dil ve Anlatım Özelliği

* Hamzanâme'nin ciltleri genellikle aynı ifade ile başlamaktadır. Metnin ilk satırında cilt sayısını belirtir. Sonra kalıplaşmış bir ifade ile devam eder.

"Ḥamza-i Bāṣafānuñ on yedinci cildi beyān olur. (1b/2) Rāviyān-ı aḫbārān ve nāḳilān-ı aṣār ve Muḥammed-i ṣāni (1b/3) rūzgār ve Ebū'l- Maʿāni şol ṭarz üzere naḳl (1b/4) ve beyān iderler ki çünki Baḫtek-i laʿīn ol cezīre şāhları (1b/5) ʿAbdulmecid ve ʿAbdulḳurāniʿ olup getürecek oldı."

* Metindeki cümleler genellikle uzundur. Uzunluğu sağlayan öğeler up-üp (zarf-fiil) ekleridir. Ayrıca cümle başı edatı olan "ammā" cümlelerin uzamasını, genişlemesini sağlayan bir fonksiyon üstlenmiştir. Cümleler uzun olmasına karşın okuyucu için anlaşılır niteliktedir.

"(1b/11) Ḳoymış idi. Atası ve dedesin Lendehā'nuñ (1b/12) elinde helāk olduġın ***işidüp*** *istedigi (1b/13)* ***varup*** *Lendehā'nuñ ḥaḳḳından* ***gelüp*** *intiḳām ḫaber aldı ki (1b/14) Lendehā ʿArab diyārında Ḥamza'nuñ yanındadur didiler."*

"(1b/16) Lendehā'yı ḳoyayım ***diyüp*** *tedārik görmekde idi. [2a/1] Baḫtek ḫaber* ***alup sürüp*** *Dīvḥāl-i Hindī'ye geldi. (2a/2) Şāh aġzından bir nāme* ***yazup*** *ve hedāyālar* ***ḥāẓırlayup*** *(2a/3) ve* ***buluşup*** *nāmesin ve hediyelerin arż (2a/4) eyledi. Lendehā'dan ve Rüstem'den ve Ḥamza'dan şikāyetler (2a/5) eyledi."*

"(2b/12) ***girüp*** *ʿazm-i İrān-ı ẕemīn* ***diyüp*** *gitdiler. Bir gün (2b/13) bir gice* ***gidüp*** *ansuzın rūzgār muḫālif (2b/14)* ***esüp*** *bunları yollarından* ***ayırup*** *maġrib-i ẕemīne (2b/15) bıraḳdı. Baʿde rūzgār sākin olduḳda mellāḥlardan (2b/16) " Bu diyār ne diyārdır?"* ***diyüp*** *suʾāl (2b/17) olduḳda mellāḥlar eyitdiler ki: "Bu diyāra maġrib-i ẕemīn dirler,* ***[3a/1]*** *rūzigār muḫālif olmaġıl maġrib-i ẕemīn düşdük. (3a/2) Şol ḳarşuda görünen ḳalʿaya Ṭānca ḳalʿası (3a/3) dirler." didiler."*

" (1b/6)Kırḳ biñ ʿasker ile ***ammā*** *rāvi ider ki muḳaddimā Lendehā (1b/7) İbn-i Saʿdān, Ṭahmāsb-i Hindī ile bunca ẕamān (1b/8) cenk* ***idüp*** *añların ṣoyun ve ṣopun ḳırmış (1b/9) idi.* ***Ammā*** *gine anuñ neslinden bir laʿīn yetişdi nāmına (1b/10) Dīvḥāl-i Hindī dirler idi ġāyet ḳuvvetlü melʿūn (1b/11) ḳoymış idi."*

"(3a/12) Şāha söylediler. Oġlu Muḳallid-i Nevcivān ḫaberi (3a/13) ***işidüp*** *emr eyledi otuz biñ ʿasker cemʿ eyledi. (3a/14)* ***Ammā*** *atası miṣḳal şāh eyitdi: "Gel oġul ḳarşu (3a/15) durma ḳalʿamuz muḥkemdir birḳaç gün oturur (3a/16) giderler."*

"Baḥtek-i laʿīn şāḥ ile Ḥamza'nuñ (8a/4) arasına bir fitnelik ***şalıvirüp*** *şāḥ da ʿasker gönderdi,* ***ammā*** *ḥoca (8a/5) eyitdi: "Şāhum Rüstem-i ʿAlemşāh Ḥamza oġludır." didi.* ***Ammā*** *Baḥtek-i melʿūn şāhı (8a/6) kendi ḥaline* ***ḳomayup*** *işte Tennūs-i İbn-i ʿĀd ile ʿĀd bin Tennūs'i gönderdi."*

"Kirdüs (5a/9) Şāh bu işin ṣonından ***ḳorḳup*** *Medāʿin'e cāsus (5a/10)* ***gönderüp*** *ḫaber aldı ki şāh Nūşirevān* ***ṭurmayup*** *(5a/11) ʿasker cemʿ idermiş ve Baḥtek'i daḫı pehlivānlar aramaġa (5a/12) göndermiş."*

"(5a/14) Nūşirevān'uñ böyle tedārikin ***işidüp*** *cān (5a/15) başına* ***ṣıçrayup*** *yirinden* ***ṭurup*** *tenhāsına (5a/16)* ***varup*** *Ḥamza-i Ṣaḥibḳırān'a bir güzel nāme* ***yazup*** *(5a/17) gönderdi."*

* Halk dilinde kullanılan "bre, iy, hey" gibi hitap kavramları metin örgülenmesinde sıkça geçmektedir.

*"(9a/7) Eyitdi: "Olsun **bre** āhdine durmaz Ḳultiban Baḥtek sözine (9a/8) uyan ve ʿaḥdin bozmaḳ nice olur ʿināyet ḥaḳ olursa bende göstereyüm."*

*"(10a/9) Biñ ʿasker cümlesi ḫaberdār olup Tennūs İbn-i ʿAd eyitdi: "**Bre** nedür? (10a/10)"*

"(12a/7) Bugün yarın ḫaberi gelür dirken ṭaşrada feryād ḳopar bre nedür? baḳın, (12a/8)"

*"Şāḥ, Baḥtek-i melʿūnuñ yüzine tükürüp **bre** kör laʿīn ne güzel (12a/10) ḳolay sözler idersin."*

*"(13a/6) Ḥoş geldin **iy** sulṭān sāḥrān diyüp ziyāfetler idüp ṣabāḥa (13a/7) ḳadar ṣoḥbet itdiler."*

*"(13b/19) **İy** sulṭānı sāḥrān iderim didi. andan Cāzu bir siḥr idüp (13b/20) diyü andan ġāʿib oldı"*

*"(14a/8) Şāh eyitdi: "**Bre hey** cehūd ḳanġı kitapda gördin?" didi."*

"(20b/7) Bre hey server bizler ol ʿAyyār'a her geldükde bu ḳadar altun ḫançer kemer (20b/8)"

"(44a/13) Rüstem: "ʿÖmer'i gördükde hey ʿümmi merḥabā ne ḫaber?" didi."

* Günümüzde varlığını sürdüren bazı deyimler, metinde mânâ derinliğini ve zenginliğini sağlamak gayesiyle kullanılmıştır.

*"(8b/8) Nāmeyi tamām **eylemiş."***

*"Nāmesin ve hediyelerin arż (2a/4) **eyledi."***

“Lendehā’dan ve Rüstem’den ve Ḥamza’dan şikāyetler (2a/5) ***eyledi.”***

“(9b/5) Elem ***çeküp*** *gönlinden eyitdi:”*

“İy adem elem ***çekme.***

“Bunuñ üzerine ḳarār ***virdiler*** *ki (18a/19) andan”*

“Hemān Esergīr baş ***gösterdi.*** *(43a/5)”*

* Metinde savaşta kullanılan hayvanlara rastlamaktayız.

“At, fīl *(63a/13)* ***gergedānlarına*** *süvār olup meydān yirine gelüp…”*

“(67a/7) Şoḳ idüp bendeki ***gergedānuñ*** *helāḳ eyledi.”*

“(21a/8) ***at, fīl, gergedānlarına*** *süvār olup…”*

“benüm ***atıma*** *binüp meydāna (63b/14) gele…”*

“Dilāverleri ***fīlleriyle*** *yire urup (115b/18) helāk eyledi.”*

“(4a/12) ***fīlin*** *sürüp Muḳallid-i nevcivān’a muḳābil olup eyitdi.”*

* Karşılıklı konuşmalara da sıkça başvurulmuştur; bu konuşmalar dostane, düşmanca,

savaştan önce atışma olarak teşekkül etmektedir.

“(2a/5) Eyledi. Dīvḥāl eyitdi: “Ben de anda gitsem gerekdür daḫı (2a/6) güzel Nūşirevān gibi şāh ile dost oluruz ve hem (2a/7) ḫizmetinde bulunuruz.” didi. Baḫtek eyitdi: “Sizler (2a/8) buyurun. Ben bundan ġavuristāne varayım. İndi daḫı (2a/9) bir pehlivān var imiş. Zengāve dirler şāh anı da (2a/10) daʿvet eyledi varup anı da daʿvet eyleyüm.” didi.”

“(2a/11) Dīvḥāl eyitdi: “Ne ḥācet ben vardukda iş (2a/12) biter. Zengāve neylersin? Eger sen ana gidersen ben (2a/13) gitmem.” didi. Baḫtek gördi olmaz ferāġat eyledi. (2a/14) Andan Baḫtek eyitdi: “İy pehlivān imdi gidelim (2a/15) göreyim seni er gibi ol. Bir maṣlaḥāt gör şāhın (2a/16) bir kızı vardur. Hüsni dillerde dāstān olmışdur. (2a/17) Anı sana alıvireyüm.” didi.”

“(2b/17) Olduḳda mellāḥlar eyitdiler ki: “Bu diyāra maġrib-i ẕemīn dirler, ***[3a/1]*** *rūzgār muḫālif olmaġıl maġrib-i ẕemīn düşdük. (3a/2) Şol ḳarşuda görünen ḳalʿaya Ṭānca ḳalʿası (3a/3) dirler.” didiler. Ol vaḳit Baḫtek-i ḥarām-zāde (3a/4) ayaḳ üzere durup Dīvḥāl-i Hindī’ye eyitdi: (3a/5) “Dilāver bunda Ḥamza’nuñ bir āhiret oġlu vardur, (3a/6) Muḳallid-i Nevcivān dirler. Ḥamza Ḳaf’da iken begleri (3a/7) bunda geldiler, biz de ardınca geldük, nābekār ʿaskere (3a/8) neler eyledi. Eger bunı ḳatl idebilsek Ḥamza’nuñ bir (3a/9) ḳolu ḳırılur idi.” didi.”*

*“****[3b/1]*** *Muḳallid-i Nevcivān eyitdi: “Allāh Teʿālā kerīmdir hīç (3b/2) Ben buña mı ḳabūl ider miyüm ben ṣaġ olayum da (3b/3) ḳalʿaya ḳapanayum elbetde bir kere döġüşmedükden (3b/4) ṣoñra vāz gelmem.” didi.”*

“Ḥoca (8a/5) eyitdi: “Şāhum Rüstem-i ʿAlemşāh Ḥamza oġludur.” didi. Ammā Baḫtek-i melʿun şāhı (8a/6) kendi ḥaline ḳomayup işte Tennūs-i İbni ʿĀd ile ʿĀd bin Tennūs’i gönderdi. (8a/7) ammā şāḥ ile Ḥamza baba oġul olmışlar idi. ʿAyyār-ı Cihān bunların ʿasker (8a/8) gönderdüginden ḫaber alup andan Ḥamza’ya gelüp bir bir ḫaber virdi. Server (8a/9) ʿālim-i pür-āteş olup bir nāme yazup ʿÖmer ʿAyyār’a virüp eyitdi: “Var götür (8a/10) bu nāmeyi vir, bana bir bellü cevāb getür.” didi.

* Argo kelimelere yer verilmiştir

ʿālim-i āsūde ḥāl üzere iken gine ol Baḫtek-i laʿīn eyvāsıyla ġavġāyı (5) başına çıḳarup **rāḥat götüne mi batdı?** Gine dostluġımız bakīdir. 8b/5

ʿaḳlı (3) başından gitdi. Ammā Zengāve fikre talup uykusı (4) gitdi. **Şeyṭān da götüne parmaḳ urmaġa başladı.** 121b/4

"ne **poḫ** yediyse yedi…" 97b/13

***Dönemin en çok kullanılan deyim ve atasözlerine yer verilmiştir.

(17) bildirdi. Ḥamza'nuñ **cān başına sıçrayup** eyitdi:

Ammā Rüstem, aṣlā kimseye söz söylemeyüp **ḳaş göz çatup** bir ẕamān (3) **ḳara pūs olup** durdı. Ṣoñra baş ḳaldırup eyitdi:

"**at binenin ḳılıç ḳuşananuñ**…" 90a/13

"Ben sana göstereyüm **uyur (6) ejderhānuñ ḳuyruġuna baṣmaḳ** nice olur? diyüp…" 116b/6

"Baḫtek'in **ödi ağzına geldi**…" 69

***** Metinde geçen bazı kelimelerde harf eksikliği tespit edilmiştir.

"Ammā Rüstem-i ʿ**Alemşāh-ı** Rūmī, Zengāve…"100a/12

" h" sesi yazılmamıştır.

"ḳomadın yalñuz (10) başıyla bir genç **oġla** bu ḳadar…" 40b/10

"n" sesi yazılmamıştır.

" bu dilāverler ve begler ben bu bārgāha geldükde **niçü** ayaġa ḳalkup…" 100b/4

“n” sesi yazılmamıştır.

*****Aynı sayfada niçün kelimesinin tam yazımı da tespit edilmiştir. (100b/7)

“ve hem ben bunda ṭururken sen ol ṣandāliyyede **niçün** geçüp otursın?”

“ḥasret ḳıyāmete **ḳalu** mı ?” 116a/9

“ r” sesi eksik yazılmamıştır.

“ṣandāliyyesinde **otur** gördi…” 100a/17

“ur” harfleri eksik yazılmamıştır.

“**aḫşā** olunca ceng eylediler…” 121a/3

“m” sesi eksik yazılmıştır.

“Meded Server, **hemā** bile gidelüm…” 108a/13

“hemā” sözcüğünde **“n”** sesi eksik yazılmamıştır.

“olacaḳ **olusa** anlar da oġlum…” 70a/15

“**olusa”** sözcüğünde **“r”** sesi eksik yazılmıştır.

“ile **yar** ḳarındāş olur.” didi…” 104b/13

“yar” sözcüğünde **“r”** sesi eksik yazılmıştır.

* Cümle sonunda ve cümle başında bazı kelime veya kelimelerin art arda bir daha yazıldığı tespit edilmiştir.

“Şāḥ eyitdi (8) Şāh eyitdi: “Bre hey…” 14a/7, 14a/8
“gördi beglerin beglerin…” 14a/20
“Ḥamza’dan icāzet [69a/1] icāzet olursa…” 68b/20,69a1
“ziyāde [79a/1] ziyāde riʿāyet…”78b/18,79a/1

* “kere” sözcüğünün bazı yerlerde “kerre” şeklinde yazıldığı tespit edilmiştir.

“gelüp ḳırḳ **kerre** yüz biñ ʿasker ile nice…” (5a/2)
“ḥoca Baḥtek bu **kerre** neyledi…” 14b/2

* “Kendi” sözcüğünün “kendü” şeklinde de yazıldığı tespit edilmiştir.

“göndermiş gine **kendi** daḫı…” 5a/12
“beni begene diyüp **kendülerin** ʿarż iderler…” 13a/13
“Esmā da **kendüni** böyle ḳılıç çeküp…” 106b/2

* “Zaḫm ” sözcüğünde “h” sesinin hem noktalı hem noktasız yazıldığı tespit edilmiştir.

“Turhāl-i Hindī girdi **zaḫm dār**…” 4a/6
“Turan-ı Sindī girdi zaḫm dār oldı…” 4a/7
“girdi zaḫm dār oldı…”4a/8

* “Cāzū” sözcüğünün “Çāzū” şeklinde de yazıldığı tespit edilmiştir.

“ azarlar **çāzū** anı gördikde gücüne gelüp…”13b/1
“sen benüm Kelpe **Cāzū**…” 13b/2
“ **çāzū** şakirdlerinden imiş…”12b/7
“ azarladı. **Çāzu** gördi…” 13a/20
“**cāzū** Ḥamza begleri ile…” 14a/5

* “anuñ” kelimesi “anun” diye yazıldığı da tespit edilmiştir.

“**anun** ile ḥamle iderüm…” 68b/9

* “bana” ve “sana” sözcükleri “ ñ” yerine “n” ile yazıldığı tespit edilmiştir.

“**bana** bir bellü cevāb getür…” 8a/10
“**bana** bir nāme vir…” 6a/13
“Anı **sana** alıvireyüm…” 2a/17

*Metinde tekrar gruplarına sıkça rastlanmaktadır:

seker meker : “raḥşından **seker meker** yıkıldı.” 10b/7
dürlü dürlü : “kemendler atup her yandan **dürlü dürlü**.” 11a/1
“buna **dürlü dürlü** iġvalar…” 120b/3
belük belük : “bunları bir anda **belük belük** idüp…” 11a/14
bir bir : “**bir bir** beyān eylediler…” 12a/15
“**bir bir** beyān eyledi…” 14a/1
kütür kütür : “**kütür kütür** beli ḳırılup..” 24a/2
felān felān : “**felān felān** dirken…” 42a/18
tınġır mınġır : “cehenneme **tınġır mınġır** gitdi.” 17a/12
kendi kendime: “ işidüp **kendi kendime**…” 30b/4
yāb yāb : “**yāb yāb** gelsünler…” 33b/13
dost düşmān : “**dost düşmān** baḳup gördi ki…” 35a/2
başka başka : “her birine **başḳa başḳa** riʿāyetler…” 7a/6
aheste aheste: “urup **aheste aheste**…” 120b/15

D. Hamzanâme'nin (17. Cilt) Hikâyesi

Bu bölümde Hamzanâme'nin 17. Cildinin kronolojik olay örgüsü ve ayrıntılı bir biçimde hikâyesi yer almaktadır.

Hamzanâme'nin Olay Örgüsü

*Hikâye, Lendeha'nın kırk bin askerle Abdülmecid ve Abdülkurani şahlarını öldürme isteğiyle başlar. Tüm düşmanlarını öldürdüğünü sanmaktadır. Aslında bir kişi kalmıştır. Bu kişi Divhal-i Hindî'dir. Atalarının intikamını Lendeha'dan almak ister. Lendeha ise Rüstem ve Hamza'yı şikâyet etmek için şaha mektup yazar. Şahın da dillere destan kızı vardır. Bu kızı istemek için yola koyulurlar. Yolda Hindistan askerleri ile savaşırlar. Meydanda savaşırken Tennüs adlı pehlivan ile tanışıp gemiye binerler.

* Hamza'nın bir oğlu vardır. Düşmanları Onu öldürmek isterler. Hamza'nın oğlu bunu duyunca askerleri de yanına alarak Divhal'in olduğu yere gider. Teslim olması için ona mektup gönderir. Ertesi gün karşı karşıya gelerek savaşırlar. Bu savaş üç dört gün devam eder. Ancak kale sağlamdır ve giremezler. Bu sırada Hamza Kafta'dır. Divhal'i vazgeçirmeye çalışır. Savaştığı askerlerden birini öldürmeye kıyamaz Müslüman olur diye onu serbest bırakır.

*Bir gün Cazu sihirli bir ev ve bahçe yapar. Hamza bu bahçeye gelir. Bu bir tuzaktır. Hamza'yı burada sihirlerler. Beyler, Hamza'yı sorduğunda Esma peri ile köşkte olduğunu söyler. Bu sırada meydanda savaş devam eder. Meydandaki savaştan sonra Ömer Rüstem'i bulur ve beraber Divhal'in bulunduğu yere

giderler. Ama orada yoktur. Ömer ise Bahtek'in kılığına girerek Hamza'nın kilitli olduğu yere gider. Ömer yakalanmak üzereyken hayalet olur ve Hamza'yı kurtarır. Hamza oğlu Rüstem'e kavuşur. Baba oğul böylece kavuşur.

* Bahtek ise Nuşirevan'ın ağzından bir mektup yazar. Bu mektupla Zengave'yi kandırarak çağırır. Meydanda savaşırlar. Zengave böylece Müslüman olur. Ama Zengave kötü niyetli bir kişidir. Rüstem'i kötü düşüncelerle yavaş yavaş işlemeye başlar. Özellikle Rüstem'i Lendeha'ya karşı kötü düşüncelerle işler. Rüstem, bir gün hançer alır ve bu hançer ile Lendeha'yı yaralar. Oradaki beyler Zengave'ye çok kızar. Çünkü Rüstem'in babası seni korudu ama sen insanlar arasına fitne soktun diye tepki gösterirler.

*Bir gün Firengistan Şahı'nın iki yüz bin asker ile savaşa geleceği duyulur. Mecliste bu konuşulurken Zengave, burada Hamza'ya sandalye konusunda fitne verir. Hamza da "benim sandalyeme oğlum Rüstem'in oturmasını istemiyorsunuz demek ki sizler benim de oturmamı istemezsiniz? diyerek sataşır. Beyler bu durmun böyle olmadığını belirtir. Beylerin konuşması ile Zengave'nin gerçek yüzü ortaya çıkar ve Zengave oradan ayrılmak zorunda kalır. Çünkü Zengave'nin niyeti ortaya çıkar.

*Zengave yola çıkar, yolda Sad ile tanışır. Ona bağlı olduğunu bildirir. Onunla birlikte savaşa katılır. Ama Sad'a da fitnelik eder. Çünkü savaşlarda elinden geldidiğince kendini yormaz ve yaralanmaz. Sad ise bunu fark eder ve Zengave'ye tepki gösterir. Zengave buradan da ayrılır.

*Zengave yolda Firenk askerlerini görür ve onlara katılmak istediğini söyler. Askerler, Sahrab'a haber verir. Zengave kendisini Sahrab'a kendisini anlatır. Önce Hamza'yı şikayet eder, Rüstemle kırk gün savaştığını anlatır, Sonra Hamza'nın Nebìre'si olan Sa'd'ın yanına geldiğini ama ona da kızıp yanından ayrıldığını söyler. Hatta şu anda mağarada halsiz bir şekilde yattığını belirtir. Sahrab vezir, bu anlatılanlardan Zengave'nin ne olduğunu çözer. Onun fitne bir kişilik olduğunu anlar.

*Sahrap vezir, yanına beş yüz asker alarak mağaraya gider. Sad ile konuşmaya başlarlar. Sa'd'ın konuşmasından onun iyi bir er olduğunu anlar. Zengave'nin anlatılanlardan farklı bir kişiliğe sahip olduğu ortaya çıkar. Sa'd'ın yaralarını cerrahlara sardırır. Sahrap : "Buradan hemen gidelim, çünkü Rüstem buraya gelecek" der. Böylece Firengistan'a gitmek için gemiye binerler.

*Onlar oradan ayrıldıktan kısa bir süre sonra Rüstem ve Lehrasap gelir. Bakarlar ki gemi yok gitmiş. Rüstem ve Lehrasap da hemen bir gemi bularak Sahrap vezirin peşine düşerler.

Hamzanâme'nin Hikâyesi (17. Cilt)

Hamzanâme'nin 17. Cildi Lendeha'nın kırk bin askerle Abdülmecid ve Abdülkurani şahlarını öldürme isteğiyle başlar. Tüm düşmanlarını katlettiğini düşünür. Ancak onların neslinden bir kişi yetişir. Bu kişi ise Divhal-i Hindî'dir. Atalarının intikamını Hamza'nın yanında bulunan Lendeha'dan almak ister.

Lendeha; Bahtek Şah'a, Rüstem ve Hamza için şikâyet edici bir mektup yazar. Hediyelerini de yanına alıp şaha gitmek isterler. Şahın dillere destan güzel bir kızı vardır. Bahtek, Divhal'e bu kızı almak ister ve yola koyulurlar. Yolda iki yüz bin Hindistan askeriyle savaşıp yola devam ederler. Bir gün Tennüs adlı yiğit bir pehlivanın yanına uğrarlar. Tennüs'ü de yanlarına alıp yola devam ederler. İki yüz bin askerle gemiye binip giderler.

Bir gece çok fırtına çıkar ve yolları Tanca Kalesi'ne çıkar. Burada Hamza'nın oğlu vardır. Adı Mukallid-i Nevcivan'dır. Hamza'nın kolunu kanadını kırmak için oğlunu katletmek isterler. Hamza'nın oğlu amaçlarını işitince otuz bin askeri gönderir. Lakin atası kalenin geçilemeyeceğini birkaç gün oturup gideceklerini söyler. Ancak Hamza'nın oğlu kabul etmez ve askerleri de yanına

alarak Divhal'in olduğu yere gider. Divhal hemen teslim olması için mektup gönderir. Aksi takdirde başını keseceğini söyler. Nevcivan, sinirlenip mektubu yırtar ve elçiyi gönderir. Ertesi gün karşı karşıya gelerek savaşırlar. Divhal güçlü olmasına rağmen Nevcivan onu iki yerinden bıçaklar. Divhal hemen toparlanıp Nevcivan'ı yener ve askerleriyle kaleye ilerler. Üç dört gün savaşları devam eder. Ancak kale sağlamdır ve giremezler.

Bu sırada Hamza Kaf'tadır. Bahtek ise Divhal'i vazgeçirmeye çalışır. Çünkü asıl hedefleri Hamza'dır. Divhal, Nuşirevan'dan destek görür. Kirdüs Şah, bunları işitip Hamza'ya hemen mektup yazar mektupta Nuşirevan'ın yanındaki kötü askerden bahsedip mal talep ettiklerini dile getirir. Vermek istediğini ancak Rüstem'in kabul etmediğini söyler. Bir de Fagfuri adlı kişi askerler ile gönderip üzerine saldırdığını ve Rüstem'in Fagfur'u öldürdüğünü ekler. Hamza mektubu okuduğunda yüzü kıpkırmızı olur ve Ömer'i çağırır. Nuşirevan'ın dostluğunu bozup bozmadığını oğlu Rüstem'den ne istediklerini sormasını ister.

Ömer'e yazdığı mektubu verir ve gönderir. Nuşirevan, yanındakilere uyup ahdını bozar. Etrafına yüzlerce asker getirir ve hepsini giydirir. Divhal ise payitaht koltuğuna oturur. Ziyafet verirler. Üç gün sonra üç askeri Hamza'nın oğlu Rüstem'i öldürmeleri için vazifelendirip gönderir. Hamza olanları işitince hemen Ömer'in eline mektup verip şaha gönderir. Ömer şerbet sunar ve otururlar. Ömer mektubu uzatır. Mektupta Hamza oğlundan uzak durmasını yoksa kellesini alacağını söyler. Şah, Rüstem, Hamza'nın oğlu mudur? diye Ömer'e şaşkınlıkla sorar. Ömer ise hemen cevap yazmasını dost isen dost; düşman isen düşman olduğunu belirt, der.

Şah ise dönüp Bahtek'e kızar. Daha sonra Şah niyetini bozduğunu ve saldıracaksa hazır olduğunu Ömer'e söyler. Ömer, Mekke'ye gelip Hamza'ya haber verir. Hamza da askerlerini toplayıp hazırlık yapar.

Bu sırada Rüstem Hamza'dan izin alıp cenge gitmek ister ancak Hamza müsaade etmez. Gece beylerle toplanırlar. Görür ki Rüstem yoktur. Beylere sordurtur. Beyler ise gittiğini haber eder. Ömer derhal beyleri toplayıp Rüstem'i aramaya çıkar. Sa'd-ı Nebìre, Rüstem'i öldürmek isteyen iki askerin karşısına çıkar ve onlarla dövüşür. Hepsi üzerine hücum eder. Ömer tamamını birbirine tokuşturup yerle bir eder. Su akar gibi kan akar. Hamza, Ömer'in olduğu yere gelir, askerlerden biri Hamza'ya saldırır. Hamza ise belki Müslüman olur diye kıyamaz. Hepsinin hakkından gelirler.

Üç gün dinlenirler ve dördüncü gün yola çıkmak isterler. Bu sırada Nuşirevan, Bahtek ile sohbet eder. Rüstem'in ölüp ölmediğini Şah merak etmektedir. Bahtek ise çoktan ölmüştür diye söylenir. Bu sırada iki güvendiği kişi yanına gelir. Tam Rüstem'i öldürecekken Ömer'in geldiğini ve ardından Hamza'nın gelip kurtardığını söyler. Bahtek ise yüzlerine tükürür. Şah ise Hamza'nın oğlu olduğunu bilmediğini, her işin başında Bahtek'in olduğunu yazan bir mektubu bahane edip Hamza'ya ulaştırmak ister. Divhal ise Şahın onları çağırdığını söyler ve şah kızar.

Bir gün Cazu sihirli bir ev ve bahçe yapar. Hamza bu bahçeye gelir. Bahçede birbirinden güzel kızlar bulunmaktadır. Hamza kapıyı araladığında kızlar onu tanımadığını söyleyip içeri almak istemezler. Hamza ise: "Benim adımı bilirsiniz de beni mi tanımazsınız?" diye kızar. İçeri girer yemek yer beylerden birisi gelirse ağırlayın, der. Bu tuzağı Bahtek'in kurdurtacağı kimsenin aklına gelmez. Bu sırada Hamza'nın başından aşağı sihir döker ve onu bir yere hapseder. Kırk bey de o yere geldiler. Hamza'yı sorduklarında kızlar Hamza'nın Esma Peri ile köşkte olduğunu söyleyip beyleri kandırırlar ve onlar da Hamza gibi olur. Cazu, Bahtek ile buluşup haber verir. Bahtek, sevinçten sabahı edemez.

Ömer'in gelip kurtaracağı şüphesiyle düşünür durur. Cazu ise korkmamasını söyler. Ertesi gün Hamza ve kırk askeri zincirlenir ve şahın önüne getirilir. Bahtek, Şaha Hamza'yı öldürmesini aksi takdirde bir daha bu fırsatın ele geçemeyeceğini söyler. Bu sırada Ömer olanları duyar ve Şahın yanına gelir. Görür ki Hamza ve askerler idam edilecektir. Hemen köylü kıyafeti giyerek şahın yanına bağıra bağıra gelir. Şah ne olduğunu sorduğunda "Yezit'in askerlerinin sütünü, yumurtasına ve eşeğini aldığını eğer vermezlerse şahın askerleri cezalandıracağını onların da Şahtan korkmuyoruz" dediğini söyler.Şah ise eşeği ve parasını vereceğini söylediğinde Ömer,kabul etmez daha çok feryat eder. Cazu ise yeter der ve ona at verileceğini dile getirir.

Ömer, teşekkür eder ve Cazu'nun elini öpmek ister ve tam yanına yaklaşırken Bahtek, Ömer'i tanır. Ömer tanıdığını anlar ve sesini çıkarırsa Bahtek'e onu öldüreceğini söyler. Bahtek, korkup susar. Ömer, Cazu'nun yanına yaklaşır. Bıçakla Cazu'yu kalbinden yaralayarak öldürür. Bu sırada zincirlenen Hamza ve askerleri Cazu'nun ölmesiyle sihir bozulduğu için kendilerine gelirler. Ne olduğunu anlayamazlarken Hamza karşısında Şahı görür ve sinirlenir. Şaha kâfirlerin sözünü dinleyip de karşı çıktığı için kızar. Şah, Nuşirevan ile Hamza'ya oğlu olduğunu bilmedğini söyler.

Bir gün İslÀm askerlerinden biri Ömer'in yanına yanaşır ve Nuşirevan'a götürmesi için mektup verir. Ömer, Nuşirevan'ın yanına giderek mektubu verir. Mektupta Hamza'dan af dileceğini, barışı bozmamasını, kâfirlerle bir olmamasını dile getiren bir öğüt vardır. Şah bunu duyup güler ve Ömer sinirlenir. Ömer ve yanında bulunan Bahtek, Divhal'i ensesi kızarana kadar kuvvetle döver. Başlarından tacını alır ve meydanda satar. Yaptıklarına sinirlenen Şah, ertesi gün meydanda hepsini katleteceğini askere duyurur. Bunu duyan Hamza, İslam askerlerine meydanda cenk etmeleri için hazırlık yapmalarını ister. Ertesi gün olur. Askerler karşı karşıya gelir ve savaşır. Divhal on yedi askeri şehit eder. Bunu gören beylerden biri sinirlenir ve Divhal'i

öldürmek için üzerine atlar. Tam Divhal'i beyi öldürecekken atı, filleri ve askerleri olan Çaplika Ömer, çıkagelir ve Divhal'in elinden beyi kurtarır. Divhal ve askerleri şahın huzuruna gelir. Şah, divanı toplar ve ziyafet verip eğlenirler. Ertesi gün olur. İslam askeri Divhal askeri savaşırlar. Divhal askerlerin çoğunu şehit eder. İslam askerleriyle Bağdat'a doğru geri çekilip oradaki şahtan yardım isteyip Divhal'i Bağdat'ta sıkıştırmak isterler. Gece yarısı olur ve Bağdat'a giderler. Divhal ve askerleri sabah geldiklerinde hiçbir askeri bulamaz ve kaçtıklarını öğrenirler. Bahtek ve Şah bu duruma çok sevinir. Divhal ise Bağdat'ta askerleri sıkıştırıp telef etmek ister. Bağdat'a gelen askerler Kirdüs Şah'tan yardım dileseler de Şah dünyanın her yerinde askeri bulunan Nuşirevan'a karşı olmak istemez. Bu sırada Rabia Banu, Hamza'nın hapsolduğunu işitince ağlamaya başlar. Kız kardeşinin ağladığını gören Rüstem niçin ağladığını sorar. Rabia ise her şeyi anlatır. Aslında kız kardeşi değil annesi olduğunu, Kirdüs Şah'ın babası değil dedesi olduğunu ve gerçek babasının Hamza olduğunu söyler. Rüstem duyduklarına şaşırır ve babasını bulmak ve hapsolduğu yerden kurtarmak ister. Hemen dedesi ve annesinin elini öpüp yola koyulur. Ardından Hamza'yı kurtarmanın yolu Rüstem olduğunu düşünen Ömer, Kirdüs Şah'ın yanına gelir. Kirdüs Şah, Rüstem'in her şeyi bildiğini babasını kurtarmaya gittiğini söyler. Ömer de Rüstem'i bulmak için Rüstem'in peşinden gider.

Ömer, Rüstem'i bulur, beraber Divhal'in bulunduğu yere giderler ancak orada kimse yoktur. Hepsi Bağdat'a gitmiştir. Rüstem ve Ömer atlarına binip Bağdat'a gider. Görürler ki askerler şehit olmuştur. Divhal; Ömer ve Rüstem'in üzerlerine fille yürür. Rüstem ise fili havaya kaldırıp Divhal'i üzerinden atar. İslam askerleri, kâfirleri yerle bir eder. Rüstem, Hamza'nın divanına gelir ve beyler ile görüşür. Babasının sandalyesini sorar ve oraya oturtulmak istese de edebinden oturmaz. Tek amacı babasını kurtarmaktır.

Ömer bir gün Bahtek'in kılığına girer ve Hamza'nın kilitli olduğu yere gider. Kapıkulu ondan şüphe etse de Hamza'yı içeri alır. Ardından içeri girmek için Bahtek gelir. Bahtek'i karşısında gören kapıkulu şaşırır ve az önce ona çok benzeyen birinin içeri girdiğini söyler. Bahtek sinirlenir ve Ömer olduğunu anlar. Hemen askerler içeri Ömer'i aramaya girer. Ancak Ömer hayalet olup gözden kaybolmuştur ve Ömer, Hamza'yı kurtarmıştır. Hamza şükrederek sonunda oğlu Rüstem'e kavuşur. Artık baba oğul kavuşmuştur.

Beyler ile bir gün sohbet ederken Rüstem Hamza'nın atı Aşkar'ı görür. Aklına babası uğruna kaybettiği Süleyman gelir. Süleyman Rüstem'in atı, Aşkar ise Hamza'nın atıdır. Rüstem babasından Aşkar'ı ister. Hamza ise annesinin ve Kaf'ta yaşayan tüm zorluklarda Aşkar'ın yanında olduğunu söyler. Bu yüzden onu kimseye veremeyeceğini güzel bir dille oğluna belirtir. Oğlu ise bu duruma hayli üzülmüştür. Ömer yanına gelip Rüstem'i teselli eder. Hamza'nın atının kıymetli olduğunu beyler de dile getirince Rüstem babasına kızdığı için kendisini suçlu hisseder ve anlayış gösterir.

Ömer, Behman'a niçin vermediğini sorar. Behman ona cevabı meydanda vereceğini söyler. Behman, Ömer'e: "Neyle imtihan olalım?" diye sorar. Ömer: "Pençe ve kemer ile imtihan olalım." der. Behman, Rüstem'in pençesini hareket ettiremediği için kemer tutmaya geçtiler. Behman'ın kemeri kırılır. Ömer ve Rüstem hilat giyip oturdu. Daha sonra ziyafete oturdular. Ömer daha sonra Rüstem'e "Zengìbar'a yolladığın oğlan Hamza'nın oğlu mudur?" diye sorar. Ömer, Rüstem'e "Hamza'nın Lendaha'sını fili ile yere vur, burada adet ve hüner göstermek budur" der. Ömer Hamza'ya mektup yazmayı önerir ve mektup yazarlar. Hamza elçiden gelen mektubu okur. Mektupta Sahipkıranların eşyalarını almışsın onları oğluma gönder. Oğlun Rüstem'in atını da gönderir misin diye sorar. Daha sonra Ömer Rüstem'e "Görelim bakalım babanı ve Lendaha'yı sinirlendirdik" der. Sabah olunca meydana gidip beklediler ve onları orada devirdiler.

Ömer, Rüstem'e kendini ispat et der. İki tarafta da savaş marşları çalar. Öyle bir hüner gösterir ki herkesin takdirini kazanır. Rüstem: "Hamza niçin Lendaha'yı göndermez?" diye sorar. Daha sonra Sa'd ise: "Bizimle ne yapacaksın?" diye sorup cenge başlarlar. Akşama kadar savaşırlar. Rüstem, Sa'd'a : "Bizim Lendaha'yı neden göndermezsin?" der. O da: "Bizde adet budur mağlup olmadıkça geri gelemez." der. Sonra orada Rüstem'i uyarır: "Orada esir ettiklerine dikkat et onları iyi izle yoksa başın gider." der. Ertesi gün yine savaşırlar. Bir sonraki gün de meydanda savaşırlar. Daha sonra Rüstem attan iner ve birbirine sarılarak güreşmeye başlarlar. Rüstem, Sa'd'ın kemerinden tutup onu yere çarpar. Yere çarpınca kemeri kırılıyor ve kemeri alıp Sa'd'ın üstüne atıp: "Er adam böyle kemer takar mı?" der. Daha sonra Ebulfettah gelir ve Sa'd'ı meydandan alıp divana götürür. Sonrasında ise Ümran'ı meydana çıkarırlar. Ümran'ı da yere çarpar. Daha sonrasında Rüstem, Behman ile savaşa başlar. Rüstem, Behman'ın başını öyle yere vurur ki o şiddetle gergedanının yanına düşer. Behman'ı da böylece meydandan çıkarırlar. Bir dilaver gelir der ki: "Sen bu kadar güçlüsün Hamza'ya niçin kul oldun? Otu suyu bol yerde büyümüşsün, sana çok iyi bakmışlar, güçlü kuvvetli olmuşsun." der.

Rüstem, Hamza benim mertebemi bilir. Lendaha, ben bu yaşa geldim ama Hamza'dan başka kimseye savaş açmadığını belirtir. Hamza, Ebulfettah'ı çağırıp "Ayyar var söyle" der ve Ayyar gelir ve meydanda savaş başlar. Rüstem, öyle güçlü vurur ki Lendeha "Ben bu gücü sadece Sahipkıran'da gördüm." diye belirtir. Rüstem, Lendeha'ya "Yarın yine buluşalım" der ve oradan ayrılırlar.

Rüstem, şahın huzuruna çıkar. Şahın huzuruna Lendeha da gelir. Burada garip olan şu ki Lendaha Rüstem'i Şah'a övmeye başlar. Ertesi gün olur. Lendeha ve Rüstem yine savaşmaya başlar, sonra üçüncü gün yine savaşırlar. Rüstem, Lendaha'ya "O filin yanında asılı olan şey nedir?" diye sorar. Lendaha, onun gürz olduğunu söyler. Rüstem ise "O gürzü kullanır mısın, yoksa şöhret için

mi?" diye sorar. Lendaha ise "Hiçbir hamlem kalmadığı zaman kullanırım ama şimdiye kadar hiç kullanmama gerek kalmadığını" belirtir. Rüstem, "Benden daha zor kişi mi bulacaksın, bak üç gündür beni yenemiyorsun." der. Lendaha, "Ömrümde çok savaştım ama Hamza'dan sonra sana denk geldim ama senin zayi olmanı istemem." der. Rüstem, "Lendaha'ya onu kullanmazsan namertsin." der. Lendaha ise "Kullanmayacağım çünkü senin zayi olmanı istemem." der. Rüstem, akşam olunca olanları Şah'a anlatır. Daha sonra Rüstem'e hilat giydirirler. Ömer ile Rüstem çadırlarına giderler.

Ömer, Rüstem'e Hamza'nın isteğini bildirir: "Sahipkıran yarın meydana girecek senin onunla savaşırken zayi olmandan ve zarar görmenden korktuğu için senin meydana gitmeni istemiyor. Ömer: "Bence oraya gitmesi gerektiğini, çünkü hasmını meydanda yenersen daha iyi olur diye düşüncesini" bildirir. Rüstem ise : "Önce girmişim sonra girmişim fark etmez. Ben Hamza'nın oğluyum, ben her türlü yenerim." der. Ömer'i savaşması için meydana uğurlarlar. Rüstem'in atı düşer. Rüstem, o hali görünce kendini zemine atar. Hamza ardına bakıp daha sonra oraya gider, iki asker Hamza'nın kolunda Rüstem'i görürler. Hamza "Bunun intikamını alırım." der. Rüstem, yerinden kalkıp Hamza'nın elini ayağını öper. Hamza ise Rüstem'i bağrına basar ve birlikte atlarına binip İslam askerlerine doğru giderler.

Ayyar, gelip cenderedekinin aslında Ömer Ayyar olduğunu söyler. Sonra çadırların olduğu yere geri döndüklerinde bakarlar ki esirleri serbest bırakılmış. Ömer, onları geceden serbest bırakır. Zengi beyler çadıra gelir, sandıkları açarlar görürler ki altınların yerine taş toprak konmuş. Bu durumu Bahtek'e anlatırlar. "O halde biz bu durumu Sultan Zengibar'a bildirelim" derler.

Ömer Ayyar, kendi yüz şeklini alıp Rüstem'e geldi. Yakup, Ömer'i görünce "Senin yüzün ağarmış bu nasıl oldu?" diye sorar. Ömer bu soruyu geçiştirerek cevap verir. Hamza bu sırada kızgındır. Bunca zaman Rüstem'in ellerinde esir olduğunu söylemelerine kızar. Akşama meclis kurulur yiyip içerler. O sırada

içeri birkaç kişi girer "Sultan Gursitan ve dört oğlu onlarla birlikte seksen beyin askerleriyle 'Hakipayı temizlediler' diye haber verir. Zengave'nin aklı başına gelince askerleriyle kaçar. Orada bir ejderha peyda olur. Zengave bunu duyunca gürzünü yanına alıp o ejderhayı bulup öldürmeye karar verir.

Nuşirevan'ın ağzından Bahtek bir mektup yazar. Zengave'yi buraya çağırabilmek için kandırır. Üç bin askerle meydanda bekler ve meydanda güreşirler. Hamza Zengave'nün meydana geldiğini görür. Ömer'e "Söyle pehlevana kıymasın yoksa kendi bilir" diye uyarır. Rüstem, ileriden gelip büyük bir gürz ile vurur. Rüstem, daha sonra Zengave'ye "Gel teke tek savaşalım" diye davet eder. Hamza, Hindistan'a varıp Lendaha ile savaştığı zaman Hz.Adem'in mezarını ziyaret eder. Rüyasında da görür. Rüyasında Hz.Adem yedi adet kıl verir. "Dördünü sağ koluna üçünü sol koluna bağla" der. Zengave Müslüman olur. Zengave'nin şerefine meclis kurulur. Zengave mest olur ve Rüstem'e "Pederiniz ile emirlikte nasıl?" diye sorar. Rüstem ise "Pederimin yanında ben neyim." der.

Zengave, "Pederinizden beş mertebe daha fazlasınız" diye belirtir. Rüstem, "Ben meydanda pederim ile imtihan oldum, beni kemerimden kaptı" der. Zengave, "Bu durumun gururdan öyle olduğunu Hamza'dan daha iyi olduğunu çünkü Hamza ile savaştığını onun gücünü bildiğini" söyler. Zengave, "İşte her ne olduysa gururdan oldu yoksa sen pederini yenersin" diyerek Rüstem'e şeytan gibi vesvese verir. "Niçin senin pederinin sandalyesinde Lendaha oturur? Aslında orada senin oturman gerek yarın sen git otur kimse sana bir şey demez." Rüstem, sabah olduğunda Süleyman'a varıp sam sandalyesinde oturmak istediğini söyler. Bu durumu Malik ile de paylaşır. Ama Malik de bu durumu doğru bulmaz. Rüstem bu durumu gidip Zengave'ye anlatır. Zengave de "Seni istemedikleri için böyle davranıyorlar" diyerek Rüstem'e fitne verir. Aynı soruyu Lehrasap'a da sorar o da "Senin hakkındır" diye fitne verir. Sabah olunca gidip sandalyeye oturur. Lendeha, halifeye sorar Neden oturmuş" der. O gün

savaş yoktur. İki tarafta da divan kurulur. Bahtek, "Bu yakında savaş yoktur dağılalım dinlenelim" der. Rüstem ve Zengave bargahta konuşmaya başlarlar. Lendaha, Zengave'nin Rüstem'e akıl verdiğini anlar.

Rüstem, Zengave'ye "Seni Lendeha'nın sandalyesine oturtayım" der ve anlaşırlar. Ama gittiğinde Lendaha oturur. Rüstem, Lendeha'ya hesap sorar "Sen neden benim babamın sandalyesine oturuyorsun?" diye sorar ama Lendeha cevap vermez. İslam cevap verir "Sen Zengave ile arkadaş oldun ahlakın bozuldu. Sen böyle davranınca beyler de senden soğudu" diye belirtir. Rüstem, "Benim de kıymetimi bilmeniz gereklidir" der ve oradan ayrılır. Lendeha, "Zengave onun başına bir iş açacak" der. Ertesi gün divan yine kurulur. Bu sefer Rüstem'e yer verirler. Rüstem de "Benden korktular" diye düşünerek sandalyeye oturur. Rüstem, Lendeha'ya "Artık benim sözüm geçer değil mi?" diye sorar ve Lendeha'ya :"Seni serkaplanlıktan aldı artık Zengave'yi oraya oturtsun" der. Lendaha ise "Bu sandalyeyi bana Sahipkıran verdi. Bir tek o alabilir" diye cevap verir. "Ben babamın oğlu değil miyim, benim sözüm neden dinlenmez?" der. Lendeha "Senin sözün her yerde geçmez" diye cevap verir.

Rüstem, bu duruma çok kızar ve eline bir hançer alır ve Lendeha'yı on iki yerinden yaralar. Lendeha'dan çeşmeden su akar gibi kan akar. Lendeha "Sen ne biçim adamsın beni de Allah yaratmadı mı? Şehzademsin diye sana el kaldırmadım. Sende insaf yok mu? Beni öldürmek istersin" diyerek avucunun ortası ile Rüstem'in göğsüne bir vurur ki Rüstem bir tarafa, elindeki hançer bir tarafa düşer. Çünkü Lendeha'nın eli bir gürz kadar büyüktür. Oradaki beyler bu duruma çok kızarlar "Hepimiz bir hançer vursak kalbura dönersin" diye tepki gösterirler. Sahipkıran; Rüstem'e "Öldürme belki bir gün Müslüman kardeşimiz olur" diye seni korudu. Ama sen onun aklına nifak soktun diyerek tepki gösterirler.

O gün meydana duman çöktü. Duman kalktıktan sonra Hamza, Aşkar'ı ile çıkıp gelir. Meğer Esma Peri gizlice ziyarete gelirmiş. Merhem getirirmiş, bu

merhemi sürünce en kötü yara bile üç saatte iyileşir. Bir gün Hamza'ya Kaf önlerinde bir ot koklatıp aklı gider ve Süleyman'a götürürler. Hamza gözünü açtığında yanında Esma Peri ve kızı Banu, Abdulrahman cini ve Zernaf Nerre vardır. Hamza "Burası neresidir, beni buraya kim getirdi?" diye sorar. Esma, "Seni buraya ben getirdim" diye cevap verir. Hamza "Beni neden getirdin?" diye bağırır? Esma Peri ise "Seni o lanetli adamdan korumak için buraya getirdim" der.

Hamza "Sana kim dedi beni buraya getir" diye bağırır. Sen beni hasmımın önünden nasıl alırsın, bu durum ölmekten daha kötüdür diye kızar. Bütün kazandığım namım senin yüzünden çöpe gitti" diye bağırır. "Bari seni öldüreyim" der Esma Peri önünden kaçar. Hamza beni geri götürün diye sinirlenir. Banu "Annem bir hata yaptı" diye ayağına kapanarak yalvarır ve Esma ile Hamza'yı barıştırır. Esma Peri "Oturup yemek yiyelim sonra cinler sizi geri götürür" der. Ve yemek yemeğe başlarlar. Esma Peri şaraba bir şey katar. Hamza, bir hoş olur. Esma Peri "Çabuk olun onu Cezire'ye bırakın çünkü oraya insan değil cin bile uğramaz. Ben onu kâfirin elinden kaptım. O bana lanetli diye üzerime kılıç çeker" diye kızar. Görsün bakalım bana nasıl yalvarır. Banu, gelir ve götürecek olan kişilere "O kişi kim biliyor musunuz?" diye sorar. O götürdüğünüz kişi Sahipkıran'ın oğlu Hamza'dır. Onu Hızır korur ve onu buraya kim bıraktı diye gelir bizi helak eder. Cinler "Peki ne yapalım?" diye sorar. Banu, "Siz bana verin anneme de bıraktık demeyin yeterlidir." der. Banu, Hamza'yı Sahraya bırakır.

Hamza'nın yanına pir gelir. Diğer tarafta da Sahipkıran savaşmaya devam eder. Esma Peri Hamza'nın yanına gelir "Benim ne suçum var bana neden darıldın?" diyip ağlar. Hamza ise Esma'nın sözlerine güvenip ona inanır. Bu sırada Firengistan Şahının iki yüz bin askeri ile savaşmaya geleceğini haber alırlar. Sahipkıran, Zengave'nin fitne olduğunu anlar. Çünkü bu sefer de Hamza'ya fitnelik verir. Hamza beylere "Siz neden böyle yaptınız, bu sam sandalye kimin

hükmündedir, siz para sayıp mı aldınız? Ben bunu canla başla savaşarak aldım. Siz benim kulum değil misiniz? Rüstem de benim oğlumdur, varsın otursun. Demek ki benim oğlumu istemeyen beni hiç istemez" diye ne kadar sinirlendiğini belirtir. Uzaktan bir at gelir. Bu gelen kişi attan iner bu kişi Zengave'dir. Rüstem'e yalvarır "Beni yanında götür sana yoldaş olmak istedim" der. Rüstem, "Hayır benimle gelemezsin, sen onlara karışmazsan onlar da sana karışmaz" der. Yolda giderken bir at daha gelir o da Sa'd-ı Nebìre 'dir. Daha sonra bir atlı daha gelir o da Lehrasap'tır. O da gelmek ister ama Rüstem, "Yeminliyim" diyerek yanına kimseyi almaz. Rüstem, şehre gelir ki şehir harap olmuştur. Orada bir hastaya denk gelir. Hasta adam bana dokunma diye yalvarır. Rüstem, "Ben Firenk askeri değilim, Allah'ın askerlerindenim. Bu şehri kim bu hale getirdi" diye sorar. "Firenk askerleri intikam almak için yaptılar" der. Rüstem çok sinirlenir o anda bir tane Firenk askeri gelir ona öyle bir kılıç vurur ki her yere parçaları dağılır. Gerisindeki askerler ise "Bize de aynısını yapar" diyerek çekinirler. Daha sonra Kirdüs Şah gelir birlikte hasret gözyaşları dökerler.

Zengave Sa'd'ın peşinden çaresizce gider. Onunla birlikte savaşlara katılır ama hep arkada olduğu için kendini riske atmaz. Akşam olunca mağaraya giderler. Zengave Sa'd'a "Gel yaranı sarayım" der Sa'd "Hayır keşke senin de yaran olsaydı. Ben de senin yaranı saraydım bir kardeş gibi" der. "Ama sen hiç kendini benim gibi riske atmıyorsun." diye kızar. Zengave, mağaradan çıkar gider. Hiç olmazsa Firenk askerine varayım düşüncesiyle yola koyulur. Sahrap'ın askerlerine ulaşır. Onlara katılmak istediğini söyler. Vezir, Zengave'nin yüzüne bakınca onun ne kadar hilekâr biri olduğunu anlar. Zengave hemen kendisini anlatmaya başlar. Hamza'yı şikâyet eder. Rüstem ile kırk gün savaştığını anlatır. Buraya gelmeden önce de Hamza'nın Nebìre'si olan Sa'd'ın yanından geldiğini kendisinin şu anda mağarada halsiz bir şekilde yattığını bir bir anlatır.

Sahrap vezir, yanına beş yüz asker alarak mağaraya girer. Sa'd'ın yaralarını cerrahlara sardırır. Sahrap, "Ey vezir buradan hemen gidelim, Rüstem buraya gelecek" der. Böylece Firengistan'a gitmek için gemiye binerler.

Onlar oradan ayrıldıktan kısa bir süre sonra Rüstem ve Lehrasap gelir. Bakarlar ki gemi yok gitmiş. Rüstem ve Lehrasap da hemen bir gemi bularak Sahrap vezirin peşine düşerler. Bu ciltte böylece burada tamamlanır.

E. Hamzanâme'nin (17. Cilt) Söz Varlığı

124 varaktan oluşan 17. Ciltte aşağıda görüldüğü üzere çeşitli dillere ait 1538 kelime yer almaktadır. Sözlüğün kelime ağırlığını Türkçe, Arapça ve Farsça olanlar teşkil ederken 3 Yunanca, 3 İtalyanca, 1 Moğolca, 1 Fransızca, 1 Bulgarca menşeli kelime bulunmaktadır.

Harf	Arapça	Farsça	Türkçe	DiğerDiller	Yekün
A	**62**	**23**	**80**	**1(Yun.),1(İt.), 1(Fr.)**	**168**
B	**19**	**22**	**67**	**-**	**108**
C	**29**	**11**	**3**	**1(Mog.)**	**44**
Ç	**-**	**14**	**19**		**33**
D	**21**	**30**	**51**		**102**
E	**15**	**5**	**16**	**1(Yun.)**	**37**
F	**21**	**4**	**9**	**-**	**34**
G	**16**	**14**	**13**		**43**
H	**63**	**4**	**11**	**-**	**78**

I	**2**	**1**	**1**	**-**	**5**
İ	**43**	**-**	**32**	**-**	**75**
J	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
K	**49**	**9**	**65**	**-**	**123**
L	**14**	**3**	**4**	**-**	**21**
M	**98**	**13**	**26**	**1(Yun.)**	**138**
N	**22**	**10**	**16**	**-**	**48**
O	**-**	**-**	**13**	**-**	**13**
Ö	**-**	**-**	**21**	**-**	**21**
P	**-**	**28**	**10**	**-**	**38**
R	**15**	**6**	**7**	**-**	**28**
S	**30**	**5**	**23**	**1(Bul.)**	**59**
Ş	**30**	**5**	**23**	**-**	**58**
T	**5**	**10**	**9**	**-**	**24**
U	**1**	**2**	**17**	**-**	**20**
Ü	**3**	**3**	**8**	**-**	**14**
V	**20**	**-**	**7**	**-**	**27**
Y	**2**	**7**	**31**	**-**	**40**
Z	**31**	**22**	**4**	**-**	**57**
YEKÜN	**611**	**251**	**586**	**7**	**1446**
NİSPET	**%40.9**	**%17.7**	**%40.7**	**%0,64**	**%100**

BİRİNCİ BÖLÜM

METİN

17. CİLT

[1b/1] Ḥamza-i Bāṣafānuñ on yedinci cildi beyān olur. (2) Rāviyān-ı aḫbārān ve nāḳilān-ı āṯār ve Muḥammed-i ṯānī-i (3) rūzigār ve Ebü'l- Maʿānī şol ṭarz üzere naḳl (4) ve beyān iderler ki çünki Baḥtek-i laʿīn ol cezīre şahları (5) ʿAbdülmecīd ve ʿAbdü'l-ḳurāniʿ olup getürecek oldı. (6) Kırḳ biñ ʿasker ile ammā rāvī eydür ki muḳaddemā Lendehā (7) İbn-i Saʿdān, Ṭahmāsb-i Hindī ile bunca zamān (8) cenk idüp anların ṣoyın ve ṣopın ḳırmış (9) idi. Ammā gine anuñ neslinden bir laʿīn yitişdi. Nāmına (10) Dīvḥāl-i Hindī dirler idi, ġāyet ḳuvvetlü melʿūn (11) ḳoymış idi. Atası ve dedesin Lendehā'nuñ (12) elinde helāk olduġın işidüp istedigi (13) varup Lendehā'nuñ ḥaḳḳından gelüp intiḳām ḫaber aldı ki (14) "Lendehā ʿArab diyārında Ḥamza'nuñ yanındadır." didiler. (15) Dīvḥāl eyitdi: "Varayum imdi gideyim ne Ḥamza ve ne (16) Lendehā'yı ḳoyayım." diyüp tedārik görmekde idi. [2a/1] Baḥtek ḫaber alup sürüp Dīvḥāl-i Hindī'ye geldi. (2) Şāh aġzından bir nāme yazup ve hediyeler ḥaẓırlayup (3) ve buluşup nāmesin ve hediyelerin arż (4) eyledi. Lendehā'dan

ve Rüstem'den ve Ḥamza'dan şikāyetler (5) eyledi. Dīvḥāl eyitdi: "Ben de anda gitsem gerekdir daḫı (6) güzel Nūşirevān gibi şāh ile dost oluruz ve hem (7) ḫizmetinde bulunuruz." didi. Baḥtek eyitdi: "Sizler (8) buyurun. Ben bundan Ġāvuristān'a varayım. İmdi daḫı (9) bir pehlivān var imiş. Zengāve dirler şāh anı da (10) daʿvet eyledi varup anı da daʿvet eyleyim." didi. (11) Dīvḥāl eyitdi: "Ne ḥācet ben varduḳda iş (12) biter. Zengāve'yi neylersin? Eger sen ana gidersen ben (13) gitmem." didi. Baḥtek gördi olmaz ferāġat eyledi. (14) Andan Baḥtek eyitdi: "İy pehlivān imdi gidelim (15) göreyim seni er gibi ol bir maṣlaḥat gör şāhın (16) bir ḳızı vardır. Ḥüsni dillerde dāstān olmışdır. (17) Anı sana alıvireyim." didi. Dīvḥāl bu sözden [2b/1] ḫaẓ idüp hemān iki yüz biñ Hindistān ʿaskerin (2) cemʿ idüp Baḥtek ile yola revān oldılar. Bir gün (3) Tennūs-i ʿĀd cezīre uġradılar bu da ulu pehlivān (4) idi. Ana da şāh aġzından bir nāme düzdi gelüp (5) ḳāʿide-i şāhānī üzre sunup biraz hediye buna (6) virdi. Tennūs-i ʿĀd buna ʿizzet idüp yirmi biñ (7) ʿasker cemʿ idüp ol da ḳalḳup yola revān (8) oldılar ve bunuñ bir

oġlu var idi. Ol da bir (9) cezīrede ḥākim idi. ʿĀdi'bni Tennūs'ün dirler idi. (10) Ana da uġrayup yirmi biñ ʿasker ile anı da ḳaldırup (11) iki yüz ḳırḳ biñ mükemmel ʿasker ile gemilere (12) girüp ʿazm-i İrān-ı ẕemīn diyüp gitdiler. Bir gün (13) bir gice gidüp ansuzın rūzigār muḥālif (14) esüp bunları yollarından ayırup Maġrib-i Ẕemīn'e (15) bıraḳdı. Baʿde rūzigār sākin olduḳda mellāḥlardan (16) "Bu diyār ne diyārdır?" diyüp suʾāl (17) olduḳda mellāḥlar eyitdiler ki: "Bu diyāra Maġrib-i Ẕemīn dirler, [3a/1] rūzigār-ı muḥālif olmaġıl Maġrib-i Ẕemīn düşdük. (2) Şol ḳarşuda görünen ḳalʿaya Ṭānca ḳalʿası (3) dirler." didiler. Ol vaḳit Baḫtek-i ḥaram-zāde (4) ayaḳ üzre durup Dīvḥāl-i Hindī'ye eyitdi: (5) "Dilāver bunda Ḥamza'nuñ bir āḫiret oġlu vardır, (6) Muḳallid-i Nevcivān dirler. Ḥamza Ḳaf'da iken begleri (7) bunda geldiler, biz de ardınca geldük, nābekār ʿaskere (8) neler eyledi. Eger bunı ḳatl idebilsek Ḥamza'nuñ bir (9) ḳolu ḳırılur idi." didi. Dīvḥāl (10) hemān emr eyledi. Kenara yanaşup ṭaşra çıḳdılar. (11) ehl-i vilāyet bunların murādların bilü gelüp Misḳāl (12) Şāha söylediler. Oġlu Muḳallid-i

Nevcivān ḫaberi (13) işidüp emr eyledi. Otuz biñ ʿasker cemʿ eyledi. (14) Ammā atası Misḳāl Şāh eyitdi: “Gel oġul ḳarşu (15) durma ḳalʿamuz muḥkemdir. Birḳaç gün oturur (16) giderler zīrā bu Dīvḥāl ḳatı gürbüz pehlivān (17) anılur ḳorḳaram sana bir ḫaṭā ola.” didi. [3b/1] Muḳallid-i Nevcivān eyitdi: “Allāh Teʿālā kerīmdür. Hīç (2) ben buna mı ḳabul ider miyem? Ben ṣaġ olam da (3) ḳalʿaya ḳapanam elbetde bir kere döġüşmedükden (4) ṣoñra vāz gelmem.” didi. Yoḫsa şöyle bir düşmān (5) gele de ben ḳalʿaya ḳapanam bu iş benden ṣadır (6) olmaz diyüp emr eyledi. Hemān otuz biñ ʿasker (7) ile süvār olup ḳalʿa ḳapusın açup ṭaşra çıḳup (8) alaylar ve ṣaflar baġlayup düşmāndan yanasına girüp (9) durdılar. Dīvḥāl nāme gönderdi. Dimiş ki : “Yā Muḳallid (10) gelüp bana bende olasın seni şāhdan ricā ideyim (11) eger ʿinād idersen başın şāha götürürem” dimiş. (12) Muḳallid-i Nevcivān hemān nāmeyi alup yırtdı gelen elçiniñ (13) burnın ḳulaġın kesüp eyitdi: “Var beglerine söyle (14) bildüginden ḳalmasun” diyüp elçiyi gönderdi. Elçi (15) Dīvḥāl’e geldükde görüp āteş oldı didi ki: “Göre (16) şol

nābekārı” diyüp emr eyledi. Cenk nidāsın (17) eyitdiler. İki ṭaraftan ol gice ḥaẕır olup [4a/1] irtesi gün olduḳda yirlerinden ṭurup raḫşlarına (2) süvār olup meydān kenarına gelüp iki ṭarafdan (3) alaylar ve ṣaflar baġlayup ʿaceb meydāna kim gire dirken (4) hemān Muḳallid-i Nevcivān ʿazm-i meydān idüp (5) andan naʿra urup er ṭaleb eyledi. Dīvḥāl (6) dilāverlerinden Turhāl-i Hindī girdi zaḥmdār (7) Turan-ı Sindī girdi zaḫm dār oldı, Turan-ı Sindī (8) girdi zaḫm dār oldı. Ammā Baḥtek-i laʿīn Dīvḥāl’e (9) eyitdi: “Behey Server bu ne ihmāl idecek ẕamān (10) degüldir bu yaman ḫaṣmımdur ġāyet çabuk nābekārdır. (11) Hemān sen cevāb vire idin.” didi. Hemān Dīvḥāl (12) fīlin sürüp Muḳallid-i Nevcivān’a muḳābil olup eyitdi: (13) “İy nābekār nedür bu senüñ itdigün, yoḫsa yanına (14) ḳalur mı? ḳıyās diyüp el gürze urup birbirine (15) üçer ḥamle itdi. Ammā bu Dīvḥāl-i melʿūn yitmiş (16) sekiz arış ḳadd çeker idi yigirmi sekiz arış sīnesinde (17) eni var idi. Ziyāde ʿamūd-keş-i laʿīn idi [4b/1] bir gürzi var idi. Lendehā gürzine mānende idi. (2) Bu gürzi Muḳallid-i Nevcivān’a urduḳda ḥaylī zaḥmet (3)

çeker idi. Muḳallid āḫīr bu lāʿīnden ʿāciz olup (4) ḳılınç çeküp Dīvḥāl'i iki yirinden zaḫmdār eyledi. (5) Dīvḥāl-i Hindī daḫı ḳaḳıyup var ḳuvvetine paẕuya (6) virüp Muḳallid-i Nevcivān'a öyle bir gürz urdı ki (7) Muḳallid gürzin berāber virdi. Ammā gürz elinden (8) fırlayup baş ḳıçı rence olmadı. Eñsesine (9) inüp migferin yoġurup başını iki şāḳ (10) idüp bindüġi raḫşın beli ḳırılup ser-nigūn (11) oldı. Hemān ʿaskeri hücum idüp ḳapup güc ile (12) ḳalʿaya girdiler. Hindīler daḫı Ṭānca ḳalʿasınuñ üç (13) ṭarafın muḥāṣara eylediler. Zīrā bir cānibi deryā idi. (14) Elḥaṣıl üç dört gün cenk eylediler. Ḳābil olup (15) ḳalʿaya yaklaşamadılar. Zīrā Ṭanca ḳalʿası pek ṣarb (16) ḳalʿa idi. Aḫir Baḫtek eyitdi: "Yā Dīvḥāl ben (17) seni ancaḳ Rüstem, Ḥamza içün getürdüm. Bu nābeḳāra [5a/1] bu ḳadar itdügin yiter, zīrā Ḥamza Ḳaf'da iken biz Şāh (2) ile bunda gelüp ḳırḳ kerre yüz biñ ʿasker ile nice (3) ẕamān muḥāṣara eyledük ammā çāre idemedük almaḳ (4) degül, bir ṭaşın bile ḳoparamaduḳ, aḫir nāçār (5) olup ferāġat eyledük." diyüp hemān ol aradan (6) Dīvḥāl-i Hindī ḳaldurup ʿazm-i Medāyin idüp (7) gitdiler. İşte bunlar gitmekde öteden

çünki Rüstem (8) Nūşirevān'uñ iki defʿa ʿaskerin bozdı. Kirdüs (9) Şāh bu işin sonından ḳorḳup Medāyin'e cāsūs (10) gönderüp ḫaber aldı ki şāh Nūşirevān ṭurmayup (11) ʿasker cemʿ idermiş ve Baḥtek'i daḫı pehlivānlar aramaġa (12) göndermiş gine kendi daḫı eṭrāfa nāmeler göndermiş. (13) Turmayup ʿasker gelür. Kirdüs Şāh, (14) Nūşirevān'uñ böyle tedārikin işidüp cān (15) başına ṣıçrayup yirinden ṭurup tenhāsına (16) varup Ḥamza-i Ṣāḥibḳırān'a bir güzel nāme yazup (17) gönderdi. Ammā çünki nāmedir Emīr-i ʿArab'a [5b/1] geldükde açup oḳudı gördi ki selām duʿādan (2) ṣoñra yā Ṣāḥibḳırān şöyle maʿlūm ola ki: "Ciger-kūşeñüz(3) Rüstem gelüp yitişdi yiġit oldı. Firidün (4) Şāh daḥmesin[15] feṭḥ eyledi. Bir miḳdār cebe vü cebḫāne (5) çıḳarmışdur. Nūşirevān'uñ yanında olan münāfıḳlar (6) Şāh'a taḥrīk idüp elçi gönderüp bizden (7) māl ṭaleb eyledi. Ben de virecek oldum. Rüstem (8) ḳomadı. Gelen elçi ile bir pehlivānı helāk (9) eyledi. Şāh daḫı ḳaḳıyup iki yüz biñ ʿasker (10) ile Faġfūr-i Çin'i üzerimüze gönderdi geldükde (11) Rüstem

ḳarşu çıḳup Faġfūr'ı öldürüp ʿaskerin (12) tārumār eyledi. Bu kerre işitdüm. Şāh şimdi vāfir (13) ʿasker cemʿ idüp üzerimüze ḥavāle itmek ister. (14) İmdi ḥele sizüñ daḫı maʿlūmuñuz olsun Rüstem (15) bir deliḳanlu yiġitdir. Ḳorḳaram bir ḥaṭā ola (16) nice ideyim. Ḥālā Rüstem daḫı sizüñ oġluñuz olduġın [6a/1] bilmez bilse çoḳdan bizi terk-i diyār ider idi." (2) diyüp nāmesin tamām eylemiş. Ḥamza-i Ṣāḥibḳırān (3) bu ḫaberi işitdükde pür-ateş olup ʿÖmer'i (4) daʿvet eyledi. ʿÖmer de geldükde ʿÖmer'e nāmeyi gösterüp (5) eyitdi: "Bre ne yābāne söyler bu Nūşirevān bizümle (6) barışıḳ geçinür de benüm evlāduma böyle yaman (7) ḳaṣd ide, tīz var gör yā ʿÖmer bundan murādı (8) nedür? Eger bizümle ʿahdın bozdı ise bize ḫaber (9) virsün biz de ana göre bir tedārik görelüm, yoḳ (10) eger ʿahdi üzere durur ise ol cānibden (11) el çeksün yoḫsa varup ana bir iş iderem (12) ki dillerde dāstān olup söylene." didi. (13) ʿÖmer eyitdi: "N'ola görür varayım ammā bana bir nāme (14) vir götüreyim ne cevāb ider?" didi. Ḥamza daḫı [6b/1] bildügi üzre bir nāme yazup ʿÖmer'e vir: "Yā ʿÖmer (2) beni Zāvīl'de bul." diyüp

ʿÖmer'i gönderdi. (3) Andan Emīr-i Merdān-ı Ümmiyye, Sārbān'ı ʿÖmer Maʿdī'ye (4) gönderüp işte aḥvāl şöyle olmış: "Pes (5) bellü şāh didükleri maʿṭūḥ münāfiḳ ve müfsidlerin (6) sözine uyup ʿahdını bozdırmışlar. (7) İmdi sen de yaḳın olan beglere ḫaber eyle Zāvīl'de (8) gelüp cemʿ olsunlar. Biz de andayuz. ʿÖmer'i (9) şāha gönderdüm. Göreyim ne ḫaber getürür" (10) diyüp Ümmiyye, Sarbān'ı gönderdi. Andan (11) Emīr-i Cihān Mekke'de olan ḳullarını ve üç biñe (12) ḳadar ʿaskeri ile ʿazm-i Zāvīl idüp gitdi. (13) Ammā bir gün Bāḫtek-i laʿīn iki yüz ḳırḳ [7a/1] biñ ʿasker ile Dīvḥāl-i Hindī ve Tennūs-i ʿĀdi (2) ve ʿĀdi'bni Tennūs'i vesā'ir pehlivānları ile Medāyin'e (3) irişüp ʿaskeri ḳonduḳdan ṣoñra Baḫtek, (4) ol pehlivānları yanına alup ve gelüp (5) şāha bulışdılar. Nūşirevān bunların (6) her birine başḳa başḳa riʿāyetler idüp (7) ve ḫilʿatlar giyürdi. Andan Dīvḥāl-i (8) Hindī pāy-ı taḫt ṣandāliyesinde geçüp (9) oturdı. Tennūs-i ʿĀdı ve ʿĀdi'bni Tennūs (10) anlar da ṣol ḳola oturup bunları (11) żiyāfete başladı. Baḫtek ise durmayup (12) ġurūrlanur idi. "Sen kimdür idügi gör. [7b/1] İmdi ben

şāhum sana ne pehlivānlar getürdüm. (2) Ve daḫı gelecek çoḳdur.” dir idi. (3) Üç günden ṣoñra Tennūs-i ʿĀd ile (4) oġlu ʿĀdi’bni Tennūs didiler ki: “Şāhum (5) bizi gönder varup ol Rüstem (6) didükleri oġlanı dest-be-dest gerdan-ı (7) bedest bend idüp keşān-ber-keşān ḥużūruñuza (8) getürelüm size ne zaḥmet bu ḳadar (9) ʿasker ile öyle bir oġlana varmaḳ.” (10) didiler. Şāh eyitdi: “N’ola hümā er olun, (11) baş yarın göreyim sizi.” diyüp ḫilʿat-i ḥāṣ (12) giyürdi. Anlar da hemān ḳırḳ biñ ʿaskerlerin (13) alup: “ ʿAzm-i Hercene” diyüp gitdiler. [8a/1] Sulṭān-ı ʿAyyāran ḫaber aldı ki şehr-i Ḥercene’de Kirdüs Şāh kızı Rabi‘a’yı (2) Aṭlas Būş’dan Ḥamza’nuñ Rüstem-i ʿAlemşāh nām bir ciger-kūşesi vücūda gelüp (3) ve kendinüñ daḫı sitāre nām bir oġlu olmış. Baḥtek-i laʿīn şāḥ ile Ḥamza’nuñ (4) arasına bir fitnelik ṣalıvirüp şāḥ da ʿasker gönderdi, ammā ḥoca (5) eyitdi: “Şāhum Rüstem-i ʿAlemşāh Ḥamza oġludır.” didi. Ammā Baḥtek-i melʿūn şāhı (6) kendi ḥāline ḳomayup işte Tennūsi’bn-i ʿĀd ile ʿĀdi’bni Tennūs’i gönderdi. (7) Ammā şāḥ ile Ḥamza baba oġul olmışlar idi. ʿAyyār-ı Cihān bunların ʿasker (8)

gönderdüġinden ḫaber alup andan Ḥamza'ya gelüp bir bir ḫaber virdi. Server (9) ʿālim-i pür-āteş olup bir nāme yazup ʿÖmer-i ʿAyyār'a virüp eyitdi: "Var götür (10) bu nāmeyi vir, bana bir bellü cevāb getür." didi. ʿAyyār daḫı "Pes i çeşm" diyüp (11) nāme alup kendine zīynet virüp ʿazm-i Medāyin eyledi. Bir gün dīvān-ı (12) şāha gelüp icāẕet alup içerü girdi. Baḥtek-i laʿīn ʿÖmer'i gördükde (13) yüreġi aġzına gelüp hāy nār-ı nur ḫışmına uġrasun bu ʿAyyār, tahḳiḳ (14) Rüstem içün gelmişdir." didi. ʿÖmer-i ʿAyyār şāha duʿā idüp şāḥ daḫı: (15) "Ḫōş geldün ʿAyyār." diyüp yir gösterdiler geçüp oturdı. Eline Lāḥūri (16) cām ile şekeri şerbet virdiler. ʿAyyār da alup nūş eyledi. Anda (17) şāḥdur tekrār ʿÖmer'e eyitdi: "İy ser-bāz-i cihān oġlum Ḥamza ne ʿālemdedir?" (18) didükde ʿÖmer de Sāḥibḳırān'uñ nāmesin çıḳarup şāḥa ṣundı (19) şāḥ daḫı mührin giderüp ḥocanuñ eline virdi. Evvelde naẓım ile (20) ayaġa durup belinde iġāz ile ḳırāʿat eyledi. "Evvelā haḳḳı yād idüp (21) andan ben ki Ḥamza-i Ṣāḥibḳırānam sen ki heft kişver-i Nūşirevān ʿadālet [8b/1] göstersin iy şāḥ bu ṭarafdan istimāʿ eyledüm ki ḥālā

Ḥercene'de Rabiāʿ-i (2) Aṭlās-pūş'dan vücūda gelen ciger-kūşem Rüstem üzerine ʿasker göndermişsin? (3) hīç sen utanmaz mısın, ʿarlanmaz mısın? Henüzʿ ālemde rāḥat bulup (4) ʿālem-i āsūde ḥāl üzere iken gine ol Baḫte-i laʿīn iġvāsıyla ġavġāyı (5) başına çıḳarup rāḥat götüne mi batdı gine dostluġımız bāḳīdir. (6) Ammā yoḳ diyüp bundan ṣoñra benüm ciger-kūşem üzerine tek durmayup (7) ʿasker gönderirsin bildüm bilmedüm dimeyesin bana bir şāfī cevāb diyüp (8) nāmeyi tamām eylemiş. Nūşirevān nāmede bu kelāmları işidüp hemān bir (9) ṭas zehir nūş itmişe döndi andan eyitdi: "Baḳa ʿAyyār şimdi (10) Rüstem gerçekden Ḥamza'nuñ oġlu mıdır?" didi. ʿÖmer-i ʿAyyār eyitdi: "Yā sen (11) anuñ kimin oġlu oldugın bilmez misin, ḥocadan ḫaber almadın mı? (12) Pek a'lā bilürsin ammā gine senüñ gözine bir görünecek vardır. (13) Hemān bana bir şāfi cevāb vir." didi. Nūşirevān dönüp Baḫtek'in yüzine (14) baḳup eyitdi: "Yā sen bana Rüstem'i Kirdüs Şāh'ın oġludır." didün. "Gör (15) işte Ḥamza oġlu çıḳdı."didi. Baḫtek eyitdi: "Ne bilem biz anı Kirdüs (16) Şah oġlu bilürüz ammā şāhın çünki

Ḥamza oġlun bilürmiş niçün (17) oġluna terbiye itmez. Bu söz anlaşılan şahum budur ki sen benüm (18) kendi çıraġumsın otur dirsen otur, ḳalḳ dirsem ḳalḳ dimekdür. (19) Öylesine şāḥlıḳ itmekden olup ḳurtulmaḳ maʿḳūl dir.” diyüp (20) ol ḳadar sevildüġi şāhı ġayrete getürdi. Andan şāḥ eyitdi: “Baḳa [9a/1] ʿAyyār bu ʿālemde Ḥamza’nuñ bana itdigüni Zāl oġlu Rüstem belki itmedi. (2) Ben de böyle ḥükümet altında olamam hemān eger murādı cenk ise (3) ben de ḥaẓırum diyüp ʿÖmer’e ḫilʿat giydürüp ve cā’izesin virüp (4) var böyle söyle” didi. ʿÖmer ʿAyyār da: “N’ola söylerim” diyüp divāndan (5) çıkup ʿazm-i Mekke diyüp gitdi. Bir gün Mekke’ye geldi. Ḥamza’nuñ ḥuẓūrına (6) gelüp Nūşirevān’uñ cevābların bir bir ḫaber virdi. Şer-i ʿArab celallenüp (7) eyitdi: “Olsun bre āhdına durmaz ḳaltaban Baḥtek sözine (8) uyan ve ʿaḥdın bozmaḳ nice olur, ʿināyet ḥaḳ olursa ben de göstere-(9) yim sana.” diyüp emr eyledi. Yaḳın yirde olan beglere nāmeler gönderdiler. (10) Cümleden evvel Ben-i ʿĀd sulṭānı ʿÖmer Māʿdi Şāḥ girüp bir gün cümle begleri (11) ve ʿaskeri ile gelüp irişdi. Ṣāḥibḳırān ile görişüp andan

serāperdeyi (12) ṭaşra çıḳarup bir şehri muʿaẓẓam gibi ḳurılup Mışır'ımın güzīdeleri (13) vesāʿir begleri daḫı aḳup aḳup gelmede ve ıraḳda olan beglere tekrār (14) nāmeler gönderilüp anlar da gelmekde. Bir gün Ḥamza begleriyle serāperde ʿayş u (15) nūş iderken Nūşirevān'uñ aḥvali açılup işte Rüstem-i ʿAlemşāḥ-i Rūmī (16) daḥme fetiḥ eylemiş. Şöyle itmiş böyle itmiş didiler. Ḳubād-ı Şehriyār (17) ve Saʿd-ı Nebīre işitdükde ġāyet şād oldılar. ʿÖmer-i ʿAyyār'dır. (18) Tennūsi'bni ʿĀd ile ʿĀdi'bni Tennūs'üñ otuz biñ ʿasker ile Rüstem (19) üzerine gitdügin ḫaber virdükde Saʿd-i Nebīre gā'ibāne Rüstem'e pek [9b/1] muḥabbet itmiş idi. Hemān yirinden durup devletümde de sulṭān bana (2) icāẕet vir, varup Rüstem'e imdād ideyim" didi. Ḥamza eyitdi: "İy ciger- (3) kūşem Nebīrem otur yirinde zīrā Tennūsi'bni ʿĀd ʿaceb gürbüz kimse (4) imiş şāyed bir ḫaṭā ola" diyüp iẕin virmedi. Saʿd-ı Nebīre daḫı (5) elem çeküp gönlinden eyitdi: "Sen bana icāẕet virme ben giderem" diyüp (6) açmaz ḳodı. Çünki meclis āḫir olup destūr olduḳda herkes (7) bārgāhına gelüp ʿālem-i ḥāba ve raḥata varup hemān Saʿd-ı Nebīre (8)

durup vücūdın alāt-i ḥarbe müteferriḳ idüp şeb-i tīz baḥriye (9) süvār olup gice ile binüp cānib-i Hercene diyüp sürʿatle yola (10) revān oldı. Çünki ṣabāḥ oldı. Ṣāḥibḳırān divān idüp ve herkes (11) gelüp cümle dilāverān yirlü yirinde ḳarar idüp ammā Saʿd-ı Nebīre (12) gelmedi. Ḥamza'dır ʿÖmer eyitdi: "Var baḳ Nebīrem niçün gelmez?" diyüp zīrā Ḥamza (13) Saʿd'a iẕin virmedüginden şübhe eyledi. Civan ʿÖmer-i ʿAyyār varup Saʿd'ı (14) beglerinden suʿāl eyitdi: "Begleri bilmezler ʿÖmer bildügi Tennūsi'bni (15) ʿĀd Rüstem üzerine gitdüginden evvelde iẕin isteyüp Ḥamza da (16) "Gitme." didi. Saʿd da dinlemeyüp "Gitmişdür" diyüp Ḥamza'ya gelüp aḥvāli (17) bildirdi. Ḥamza'nuñ cān başına sıçrayup eyitdi: "Göre şunların cevri (18) ḳahrı benüm baġrumı ḫūn eyledi. Bunlar bir işin ṣoñra fikir etmezler ben (19) anlara bir ḫaṭa olur diyüp ṣaḳınduġumdam söylerem." diyüp "Beraber tīz (20) ʿAşḳār'ı götürün." didi. Yeʿs-i bedevī ḳays-ı bedevī ʿAşḳār'ı divzādı **[10a/1]** götürüp üzerine süvār olup ʿÖmer-i ʿAyyār'a "Düş öñüme" diyüp ʿAşḳār'ıñ (2) üçinci gözinüñ perdesin küşād idüp yirleri yırtup Saʿd (3)

ardınca gitmekde ammā Saʿd-ı Nebīre'dir şeb-tīzi sorup çın seherde (4) gelüp gördügi Tennūsi'bni ʿĀd ʿaskeri otuz biñ ʿasker düşünüp (5) yatur şeb-tīz baḥriden inüp üç yirden ḳal'ānın çeküp dizgine (6) metānet virüp gine üzerine süvār olup ʿaskeri yarup tākı (7) Tennūsi'bni ʿĀd ile ʿĀdi'bni Tennūs'in bārgāhı öñine gelüp bir kere (8) ṭabl-ı ārāma ṭurre urup andan bir nāme sehm-nāk öyle urdı ki otuz (9) biñ ʿasker cümlesi ḫaberdār olup Tennūsi'bni ʿĀd eyitdi: "Bre nedür? (10) Bu nā'ra yoḫsa ol Rüstem didükleri oġlan gelüp böyle bī-edeblik mi (11) eyledi." didükde Saʿd-ı Nebīre bir bir daḫı na'ra urup benüm Nebīre-i Ṣāḥibḳırāñ (12) "İy ḳavmi mülāʿıyān ve iy güruh-i müşrikiyān işte ben geldüm." diyüp tīġ-i āteş-tābı (13) ḳulaġından ʿuryān idüp yanar āteş miṣāli kendini ʿaskere urup (14) bre bre idüp ʿaskerdir silāḥlanup raḫşlarına süvār olınca biñ (15) ḳadar kāfir herce sürüp Tennūsi'bn-i ʿĀd'a ḫaber virdiler ki bu Rüstem böyle (16) na'ra urmaz bu Saʿd-ı Nebīre'dir" didiler. Tennūsi'bn-i ʿĀd alāt-ı ḥarbe müteferraḳ (17) olup raḫşına süvār oldı. Andan Saʿd-ı Nebīre 'nin üzerine gelüp (18) na'ra urup "Benüm

Tennūsi’bn-i ʿĀd iy bī-ʿaḳl gör ki kimin ʿaskerine (19) kendin ursursun” diyüp Saʿd’in öñün alup cenge durdılar. (20) Otuz ḳırḳ ḥamle ḫaṭā geçüp Tennūsi’bn-i ʿĀd āteş olup dāl tīġ [10b/1] Saʿd-ı Nebīre ’ye bir tīġ ḥavāle eyledi. Saʿd-ı Nebīre daḫı seyr tīġin berāber virüp (2) Tennūsi’bn-i ʿĀd’ın tīġin menʿ eyledi. Andan Saʿd eyitdi: “Al benden sen de iy (3) pelīd bu yādīgārı” diyüp Tennūsi’bn-i ʿĀd’a bir tīġ öyle urdı ki Tennūs de (4) tīġ siperin berāber virdi. Ammā Saʿd-ı Nebīre’nüñ tīġi siperi iki bölüp (5) Tennūsi’bn-i ʿĀd : “Hāy” diyüp vücūdın bir cānibe uġurlayınca olmadı. (6) Yaman tīġ omuz başından alup sol memesi üzerinden sīneye (7) bir karış zaḫm açdı. Raḥşından teker meker yıkıldı. Andan ʿĀd Bin Tennūs (8) na‘ra urup yitişüp Saʿd’a bir tīġ urdı. Saʿd-ı Nebīre siper-i tīġin berāber (9) virüp anuñ tīġin daḫı menʿ idüp bu ne daḫı bir tīġ öyle (10) urdı ki bu daḫı bir zaḫm urup evvelde at boynuna kuca düşdi. (11) Otuz biñ ʿasker Saʿd-ı Nebīre’nüñ üzerine at ṣalup ḥamle ḳıldılar. (12) Tennūsi’bn-i ʿĀd: “Tekrār zaḫmına baḳmayup ḳoyman.” diyüp her ṭarafdan Saʿd (13) Nebīre’yi ḳuşadup ġayred idüp ölüp

ḳaldıḳlarına baḳmayup (14) Saʿd-ı Nebīre'niñ üzerine hücum itdiler. Ammā Saʿd daḫı ġayret (15) ile ceng idüp giderken gine ceng içinde ʿĀdi'bni Tennūs (16) ile bulışup tekrār bir zaḫm daḫı urdı. Ammā kendünüñ daḫı (17) dört yirinden zaḫmdār olup başında ḫūd ḳafadār da yoḳ (18) ġāyet ile zebūn oldı. Gine ġayret idüp giderken raḫşınıñ iki (19) ayaġı birden bir çuḳura girüp şeb-tīz ḫaberi yüzünüñ üzerine ḫaṭā (20) idüp yıkıldı. Saʿd-ı Nebīre daḫı atdan düşdi. Dört yanından [11a/1] kuşadup andan birbirinden kemendler atup her yandan dürlü dürlü muḫālif (2) ḥarbeler atup işde kimin menʿ ider, kimin menʿ idemezdi. ʿAḳıbet yüzi (3) üzerine yıḳıldı ġayri yā bende çekerler yā şehīd iderler. Ammā daḫı peymāne (4) ʿÖmer'i tamām olmayup ve hem de ābdānesi dükenmemiş idi. Zīrā (5) taḳdīr-i Ḫüdā ḳuvvet-i pazu ile dönmez bir şemʿa ki Mevlā yaḳa ol bir (6) vechile sönmez. İşte emīr-i cihān şol maḥalde gelüp irişdi ki ḳāfirler (7) Saʿd-ı Nebīre'yi şehīd ideler. Server-i ʿālem ṣaġ elin ṣaġ gürzgāhına (8) ṣol elin ṣol gürzgāhına ḳoyup bir naʻra Allāhu Ekber öyle urdı ki (9) güyā sebʿa-i semāvātın bendleri sökülüp güyā ṭās-ı

felege ḳaza (10) mühresi dokundı. Tīġ-i Daḥḥak'i ʿuryān idüp ve naʿrasın tekrār idüp: (11) "Benüm mişeʿi ol şīr-i şiḳāf benüm ol ʿāleme baḫş-ı elṭāf benüm ol (12) şikār güninde kulle-i Kāf benüm, ol Ḥamza ibn-i ʿAbdu'l-muṭṭalib benüm İbn-i (13) Hāşimi'bn-i ʿAbdū'l-menāf" diyüp baḥre neheng dalar gibi küffārın içine öyle (14) bir giriş girdi ki bunları bir anda bölük bölük idüp şīr-i ner (15) miṣālī ejder-i ḥeft gibi küffārın feryādı felege irişdi. Ceng içinde (16) ʿĀdi'bni Tennūs Ḥamza'yı gördi ki adamı adama atup dirseginden ḳan (17) degirmen oluġından ṣu aḳar gibi ḳan aḳar hāy nār-ı nūr (18) ġażabına uġraya. Bu naṣıl insān olur diyüp öñinden bir (19) ṭarafa yan virdi. Ḥamza'dır gelüp Saʿd-ı Nebīre'niñ olduġı yire (20) geldi. Tennūsi'bn-i ʿĀd ise Saʿd-ı Nebīre'ye muḳayyed iken bir de anı (21) gördi ki ʿasker-i küffār birbirin başaraḳ ḳaçarlar bir de baḳınca Ḥamza'yı gördi, [11b/1] yanar āteş olmış yitişdi. Hemān Tennūsi'bni ʿĀd Ḥamza'yı ḳarşulayup üç (2) ḥamle eyledi. Server menʿ idüp murād itdigi bir tīġ urup iki pāre (3) ide ammā şāyet imāna gele diyüp ḳıymadı sām gürzi ile bir ḍarb (4) şöyle urdı ki

Tennūsi'bn-i ʿĀd gürzin berāber virdi. Ammā ḳolları (5) ṭāḳat getüremeyüp baş ḳaçırup arḳaya alduḳda siperin āyīnesi (6) pāre pāre olup aġzından burnından ḳulaġı deliginden tüfeng (7) miṣāli ḳan atılup raḫşından kilise damından köpek uçar gibi (8) zir ü zeber oldı. Ḥamza da ġayri muḳayyed olmadı ammā Saʿd-ı Nebīre Ḥamza'nuñ (9) nāʿrasın işitdükde: "Ah idüp didi ki keşke nolaydı helāk olmış (10) olaydum da beni bu ḥālde görmeye idi." diyüp ġayrete gelüp (11) silküp kemendlerden kendini ḳurtarup küffār daḫı Ṣāḥibḳırān'uñ (12) heybetine ṭāḳad getüremeyüp tārumār oldılar. Saʿd-ı Nebīre daḫı nāçār (13) gelüp Ṣāḥibḳırān'uñ rikābın öpmek murād itdükde Ḥamza'dır ḳomayup (14) ḳucaḳlayup eyitdi: "Behey gözüm nūrı niçün böyle ḥoyrad bahādurlıġı (15) idersin ben senüñ kem olduġın istermiyem sen de baban gibi baġrımı (16) yaḳmaḳ istersin." didi. Saʿd-i Nebīre eyitdi: "Devletüm dedem ʿammum Rüstem'e (17) ġāyet muḥabbet ile dikimden böyle eyledüm." didi. Andan ʿÖmer ʿAyyār daḫı (18) raḫşını bulup getürüp Saʿd da süvār olup: " ʿAzm-i serāperde" (19) diyüp geldiler. İşte Ḥamza aḥvāli beyān

eyledi. Beyler de Saʿd'ın bu (20) cigerdārlıġına taḥsīn ve āferīn eylediler. Andan Ḥamza emr eyledi; ʿÖmer Maʿdī'ye [12a/1] ḫilʿat giydürüp üç gün tedārik andan Medāyin üzerine göçdür (2) denildi. Çünki üç gün tamām olduḳda dördünci güni göç idüp (3) ʿazm-i Medāyin eylediler. Ammā bir ṭarafdan şāh Baḥtek'e baḳup eyitdi ki : "ʿAceb (4) Rüstem üzerine gidenler nice oldı. Tennūsi'bni ʿĀd ʿaceb (5) Rüstem'e cevāb virüp ḥaḳḳından gelebilür mi?" didi. Baḥtek eyitdi: (6) "Şāhum Tennūs ʿanḳā-yı ālemdir. Rüstem'i belki çoḳdan ḥelāḳ itmişdür. (7) Bugün yarın ḫaberi gelür dirken ṭaşrada feryād ḳopar bre nedür baḳın, (8) diyince Tennūsi'bni ʿĀd ile ʿAdi'bni Tennūs perīşān ʿaskeriyle geldi." (9) didiler. Şāḥ, Baḥtek-i melʿūnuñ yüzine tükürüp bre kör laʿīn ne güzel (10) ḳolay sözler idersin ḥemān tedbirin ile boynun altında ḳalsun beni (11) gine belālara uġratdın dirken Tennūsi'bni ʿĀd ile ʿĀdi'bni Tennūs (12) ẕaḫmdār içerüye girüp şāh öñünde duʿā idüp Rüstem üzerine (13) giderken Ḥamza'nuñ oġlunuñ oġlu Saʿd-ı Nebīre yalñuz bir başı ile kendini (14) ʿaskere urup ṣoñra ẕebūn olup ele girecek ẕamānda Ḥamza

gelüp (15) Saʿd-ı Nebīre'yi ḳurtarup kendilerine nice perīşān itdügin bir bir beyān (16) eylediler. Nūşirevān bir kere ah idüp : "İşte şimdi ḳıyāmet ḳıyāmet (17) üzerine ḳopdı" diyüp ḥocaya baḳup amān ḥoca kerem eyle (18) ḥāl nice olur." didi. Ḥoca eyitdi: "Şāḥum ḥemān bu ʿaskeri başından (19) ṭaġıt Rüstem'den ferāġat eyle bilmez idüm Rüstem senüñ oġlun olduġın [12b/1] bilmez idüm dirsin hem bu işi ben itmedüm Baḥtek işidür diyüp özür dilersin (2) Ḥamza mürüvvet kānidür gine senüñ ile evvelki gibi olur." didi. Baḥtek (3) gördi ki şāh ḥoca ṭarafına meyl virdi. Hemān pelīd oġlu pelīd (4) Dīvḥāl-i Hindī'nüñ yüzine baḳup işāret eyledi. Dīvḥāl-i Hindī Şāh'a (5) dönüp eyitdi: "Baka şāhum niçün böyle söylersin? Çünki murādın (6) böyle itmek idi." Bizi daʿvet idüp bunda niye getürüp ṣoñra (7) Ḥamza'dan ḳorḳup iltecā idesin. Ben bunda Rüstem içün gelmedüm, dinüm (8) ḥaḳḳıçün ben bunda Ḥamza içün geldüm. Eger siz şāhuma muḫālefet idüp (9) ʿinād iderse anı helāk idüp cümle mālın elinden alayım yoḫsa (10) Rüstem didügin oġlan nedir ki andan ötüri gelmiş olan diyüp (11) lāf urduḳda her ṭarafdan

eyitdiler: “Beli şāḥum söz budur sen Ḥamza’yı (12) kendine dost bilme eski düşmanındır.” diyüp şeyṭān gibi eyvālar (13) virüp şāha feraġat itdürdiler gine Baḥtek fırṣat bulup (14) eyitdi: “Şāḥum elem üzere olma ben bir Kelpe nām bir cāzu ḫaber aldum. (15) Anı daʿvete adam gönderdüm ḫaber geldi gelecek imiş. Ḥamza ve Rüstem’i (16) öldürmege vaʿdeler eylemiş. Şāhum öyle sihrinde māhirdir ki (17) eẕrāḳ-ı çāzu şakirdlerinden imiş. Ammā şāhum ben anuñ düşmānların (18) eline virürem lākin benüm de şāhdan bir murādum var dimiş. Dīvān-ı (19) şāḥ da : “Her kimi ben begenürsem şāḥ beni anuñ ile bir murād eylesün (20) dimiş.” didi. Şāḥdır Baḥtek’e eyitdi: “Bre melʿūn kime teklīf idelim. [13a/1] öyle murdarı kim ḳabūl ider?” didi. Baḥtek eyitdi: “Şāhum sāʿir (2) cāzular gibi çirkin degül imiş hem daḫı genç tāze imiş yetmiş ḳız ḳocaya (3) virüp ve ḳırḳ evlād evlendirmiş didük de şāḥdır yüzine (4) bre hey kör laʿīn” didi. Bir de ol gice Kelpe Cāzu ve Baḥtek-i laʿīnüñ (5) çadırı öñine gelüp Baḥtek’e ḫaber virdiler. Evvelde ḳarşılayup: “Hāy (6) ḥoş geldin iy sulṭān-ı Sāhrān” diyüp żiyāfetler idüp ṣabāḥa (7) ḳadar ṣoḥbet

itdiler. Ṣabāḥ olduḳda melʿūn yanına alup dīvān-ı (8) şāha geldiler. Şāha duʿā idüp ammā Kelpe Cāzu ve siḥir ḳuvvetiyle (9) kendini bir güzel bākire ḳız ṣuretine ḳomış idi. Görenler (10) ʿaḳlın aldırur idi. İşte erbāb-ı ehl-i dīvān bildiler ki (11) cāzudır. Çünki Kelpe Cāzu ve Nūşirevān daʿvet edenlerin cümlesin gözden (12) geçürüp şehzāde ḥürmüz ile Hocazāde Siyāvuşı begendi. Sāʿirler ise (13) bilmez ah bolay ki beni begene diyüp kendülerin ʿarż iderler (14) idi. Ammā Kelpe Cāzu ve cümlesinden ziyāde Siyāvuşi begendi andan (15) şaḥa eyitdi: "İşte şāḥum şunların ikisinden biri olsun." (16) didi. Ammā Siyāveşi'bn-i hoca-i dānā bilür ki ol güzellik siḥr ile (17) düzmedir. Hemān Siyāvuş eyitdi: "Ḫayır şāhum benüm daḫı evlenmek (18) zamānum degüldir." didi. Hürmüz ise bilmez kendini ʿarż idüp: (19) "Keşke nʻolaydı beni isteye." diyüp gezinmege başladı. Şāḥ görince (20) oğlunı otur diyüp azarladı. Çāzu gördi. Şāḥ oğlunı [13b/1] azarlar. Cazu anı gördükde gücüne gelüp didi ki : "Baka iy şeḥr-i yār (2) niçün ol nevcivāna böyle azar idersin ve hem sen benüm Kelpe Cāzu (3)

olduġum bilmedin, ben sana bildireyüm.” diyüp hemān elin ḳoynuna ṣoḳup bir (4) āyīnedir çıḳarup şāhın yüzine ḳarşu ṭutduġı gibi bir ṭarraḳadır (5) çatıldı ki yirde ehl-i dīvān bakup gördi ki Nūşirevān tahtından (6) ġā’ib oldı. Cümle erbāb-ı dīvān ḥayrete varup cazudan ḳorḳup (7) ḫavfa düşdiler. Dīvḥāl daḫı ḳorḳdı. Ammā Bāḥtek-i laʿīn anı gördükde (8) cāzuya eyitdi: “İy sulṭān sāḥiran şāhı luṭf eyle gine yirine götür.” (9) diyüp ricā eyledi. Cāzu eyitdi: “Ḳorḳman bir nesne yoḳdır. Şimdi (10) getürirem.” didi. Ammā şāh bir kerre gözin açup gördi ki bir deryānuñ ortasında (11) dalup çıḳar ḥelāk olsa gerek bir de gördi ki bir ʿaẓīm neheng (12) deryāyı yarup gelür ki kendini yuda. Gine bir ṭarafdan bir ejderḥā (13) ẓuhūr idüp şāhın üzerine hücūm etdükde şāhdır bir kere (14) ḫavf-ile ḥaykırup bir de gözin açdukda kendini taḫt üzerinde (15) buldı bu vāḳıʿadan ḳorḳup yüzinde ḳan eseri ḳalmamış (16) Kelpe Cāzu eyitdi: “Şāhum gördün mi? işte evvel düşmānların ṭutup (17) eline vireyüm nice diler isen öyle eyle ammā işte ṣoñra benümde (18) murādum sende ḥaṣıl ider misin?” didi. Şāḥ daḫı

“ḫavfından n’ola? (19) iy sulṭānı sāḥirān iderim” didi. Andan cāzu bir siḥr idüp (20) divandan ġā’ib oldı. Andan ehl-i dīvān şāhın vāḳıʿasın [14a/1] su’āl eylediler. Nūşirevān gördi ki vāḳıʿayı bir bir beyān eyledi. (2) Cümle ehl-i dīvān bu işe ḫayrān oldılar. Andan şāh dönüp Baḥtek’e eyitdi: (3) “İy cehūd oġlu ceḥūd hep sensin böyle belāları benüm başuma getüren.” (4) didi. Baḥtek eyitdi: “Şāhum gerçe siz de şu yüz bir serencām gördiñüz (5) ammā görürsüñüz cāzū Ḥamza begleri ile eli baġlu keşan ber keşan (6) ḫāk-i pāy devletüñüze götürür eger götüremez ise ben de nār-ı nūr ḳulı (7) olmayam zīrā ben kitablarımda gördüm ḥüküm böyledür.” didi. Şāḥ eyitdi (8) Şāh eyitdi: “Bre hey cehud ḳanġı kitabda gördin?” didi. Baḥtek eyitdi: (9) “Laḳ laḳ nāmede Şak Şak nāmede Ḳuzġun nāmede gibi kitaplarında (10) Ḳısḳıyye risālesinde oḳuyup gördüm. Eger benüm sözüm çıkmaz ise (11) ceddüm Nemrud-i ʿaleyhi’lla‘nenüñ ḳırḳ biñ cenüp olmış keşişlerin (12) ḫışmına uġrayım” diyüp laʿīn hikmetden dem urdı. Ammā laʿīn (13) böyle baʿżı aḥvālleri rāst getürür idi. Zīrā bir miḳdār (14) ʿalem-i ıstırlāb ḥoca-i dānādan

görmiş idi. Ammā ḳaṭre ile (15) deryānuñ münāsebeti olur mı? İşte Baḫtek şāhın tab‘ına (16) göre ḫōş cevāblar söyledi. Şāḥ daḫı dönüp hoca yüzine (17) baḳup didi ki: “İy ḥakīm-i dānesinde gör baḳalım bu laʿīnüñ (18) sözlerinüñ devamı var mıdır?” didi. Ḥoca Siyavuş’a işāret eyledi. (19) Tahta-yı remīli getürüp eline virdi. Ḥoca daḫı bozdı çizdi. (20) Remīl ustırlāba bakup Ḥamza naḫs ḥālde gördi beglerin [14b/1] daḫı ṭāliʿlerin yoḳlayup gördi ki bir miḳdār zaḫmet görinür. Hoca (2) dönüp şāha eyitdi: “Şāhum ḥoca Baḫtek bu kerre neyledi (3) bilmem bir miḳdār gerçek söyledi. Cāzū, Ḥamza’yı şikār ider ve size (4) teslīm ider. Ammā ʿÖmer de cāzū’yı öldürir. Ḥamza daḫı bir evlādı (5) gine ḥalāṣ ider.” diyüp ötesin açmaz ḳodı. Şāh eyitdi: (6) “Eger böyle olursa gine iş fena.” didi. Baḫtek eyitdi: “Şāhum (7) ḥocanuñ sözi budır ki eger sen ihmān idersen böyle olur (8) dimek ister fırṣat elde olursa amān virme ḳatl eyle.” didi. (9) Sen ḳıṣṣa-i cāzūdan dinle çünki Kelpe Cāzū dīvāndan ḳalkup (10) ġā’ib oldı laʿīne işte Ṣāḥibḳırānuñ geldigin ḫaber aldı. Ḥamza’nuñ (11) geldigi yolun üzerinde bir seyrāngāh yir var idi anda (12) varup siḥir

ḳuvvetiyle bir ʿāli sarāy bünyād eyledi ve içine güzel (13) ḳızlar ḳoyup ḳapusın küşād eyledi. Sāḥibḳırān-ı ʿālem ʿazm-i Medāyin (14) diyüp gelürken bir müferraḥ seyrāngāh yire gelüp ḳondılar. Ṣābaḥ (15) olduḳda havāsı laṭif, şikārı çoḳ yir olmaġla Ḥamza daḫı (16) cümle begler ile şikāre çıḳup her biri bir ṭarafa şikār ardınca gitdiler. (17) Server-i ʿālem daḫı bir ṣaḥrāya çıḳup naẓar idüp baḳarken ḳarşuda (18) bir serāy-ı ʿāli görindi güyā henüz üstād elinden çıḳmış ḳasırları (19) ve cihānnümāları var. Ol saray-ı dil-küşānuñ pencereleri küşāde çün Ḥamza-i (20) Bāṣafā bunı böyle görüp taʿaccüb eyledi. Ne ġarīb temāşādır evvel [15a/1] bunda böyle serāy ve baġçe yoḳ idi. Bunı ʿacabā kim bünyād eyledi (2) ola diyüp olṭara gidüp bāġın ḳapusı öñüne geldükde bir de (3) āfitāb gibi ḳızlar segirderek gelüp eyitdiler ki: Buyurun ḫak-i pāyın (4) cevherini dünyāyı dide ḳıl her ne denlü zaḥmet ise gel ḳadem-i rencīye (5) ḳıl.” didiler. Ḥamza eyitdi: “Bu serāy kimindür?” didi. Anlar da didiler ki: (6) “Ḥālā Ḥamza’nuñ ḫelāli ḳāf sulṭān Esmā Peri yapdırmışdır.” didiler. (7) Ḥamza eyitdi: “Yā siz Ḥamza’nuñ adın bilürsiñüz de beni neʿaceb

bilmediñüz? (8) diyüp ṣafāyı ḥāṭr ile Server cihān bağçeden içerüye girüp tā (9) orta yirinde bir köşk var ḳarşusında çār köşe bir ḥavuż ol (10) köşk-i dībā ve aṭlās ve kemḫālar ile döşenmiş buyurun” diyüp server (11) daḫı geçüp ṣadırda ḳarar eyledi. Bir ʿa‘lā meclis donadup cilvekār (12) ḳızlar ʿaşikār sāḳīler cām doldurmağa başladılar. Server eyitdi: (13) “Bu maḥalde böyle zevḳ ü ṣafā ḳanda bulunur?” diyüp sipariş eyledi ki: (14) “Eger beglerden kimse gelürse daʿvet idin.” diyüp eline cām alup (15) beşde beş yirmi beşde beş diyüp ṭaʿāmdan yiyüp yā da nūş etmege (16) başladı. Kimin ʿaḳlına gelür ki böyle ḥile oldığın ammā bu dam tezviri (17) Baḫtek-i laʿīnüñ taʿlimi üzere idi zīrā Kelpe Cāzū Ḥamza’nuñ ism-i (18) a‘ẓama mālik olup ibṭāl-i siḥre ḳādir oldığın Baḫtek’den ḫaber almış (19) idi. Baḫtek söziyle böyle eylemiş idi. Çünki taḳdirde olacaḳ (20) var Server Bānūş iderken Kelpe Cāzū bir urç yirden ḥān alup **[15b/1]** bir efsūn idüp aḥfādan Server’in üzerine döküp bī-ḫuş eyledi. (2) Siḥir bendine urup bir yire ḥaps eyledi. Beglerden ḳırḳ ḳadar kimseler (3) daḫı ol araya geldiler māhi ru-ṣıfat ḳız segirdüp: “Buyurun (4) Ṣāḥibḳırān

gelsünler diyü sizleri istedi buyurun.” didiler. Begler de “Nola” (5) diyüp ol maʿhud köşke geldiler. ʿAşḳārı daḫı anda görüp meclis-i (6) muheyya oturup Ḥamza’yı su’āl itdiklerinde anlar da Esmā Peri ile (7) ʿişretdedir diyüp cümlesin siḥr ile bī-aḳl idüp ḳıydı, bende (8) çeküp andan şād u ḥandān olup cāzū bunları alup “ʿazm-i Medāyin” (9) diyüp geldikde Baḫtek-i melʿūne buluşup aḥvāli ḫaber virdi. Baḫtek, (10) şād olup ṣafāsından raḳṣa girüp ṣābaḥa ḳadar cānı çıḳayazdı. (11) “Bre meded ṣaḳın ʿÖmer ʿAyyār gelüp bunları bir taḳrīb ile (12) gelüp ḳurtarmasun ah nābekār ʿAyyār-keşle ol da ele girmiş (13) olaydı.” didi. Kelpe Cāzū eyitdi: “Bre bunların dāʿiresine bile uġra (14) maġa ḳādir olamaz.” didi. Sen ḳıṣṣayı bu ṭarafdan dinle çünkim (15) beglerdir şikārdan dönüp serāperdeye gelüp herkes yirlü yirinde ḳarār (16) eylediler. Ammā Ṣāḥibḳırān ḳırḳ ḳadar müteʿayyin begler ile gelmediler. Ḫalīfe (17) Ḳubād ve anda olan begler perīşān olup “ʿaceb ne aḥvāl (18) oldı ki Ṣāḥibḳırān bu ḳadar dilāverān ile ḳanda ola” diyüp (19) ġamgin oldılar ne ḥāl ise ol gice geçüp ṣābaḥ oldıḳda Ḳubād-ı

Şehriyār (20) tahta geçüp ḳarar eyledi. Anda olan daḫı begler daḫı gelüp yirlerine ḳarar [16a/1] eylediler. Andan Ḳubād-ı Şehriyār, ʿÖmer'e baḳup eyitdi: "İy ʿAyyār-ı cihān kerem (2) eyle atam Ṣāḥibḳırān bunca begler ile ḳanda olduġından ḫaber alup bizi (3) āgāh eyle" didi. Sulṭān-ı ʿAyyārān: " Baş üstüne"diyüp bārgāhdan (4) ṭaşra olup şikār-gāhı cüst ü cu idüp çoḳ aradı hīçbir eşer bir nām u (5) nişān bulamadı. Andan bir kere şāhın cānibüñ yoḳlayam diyüp ʿazm-i (6) Medāyin eyledi. Bu ṭarafdan çünki ṣābaḥ olduḳda Nūşirevān taḫtına (7) geçüp oturduḳda Baḫtek-i laʿīn gelüp şāha müjde idüp didi ki: (8) "Ṣāhum Kelpe Cāzū Ḥamza'yı ve ḳırḳ ḳadar begleri ile Lendehā'ya varınca (9) Kelpe Cāzū benüm taʿlimim ile getürdi nār-ı nur devletinde ammā amān (10) virme fırṣat elde iken ḳatl eyle" didi. Şāh bu ḫaberden şād (11) oldı. Kelpe Cāzū da gelüp divān-ı şāha girdi. Şāh daḫı ʿizzet ü (12) ikrām idüp Baḫtek'iñ yanında yir virüp evvelde geçüp ḳarār eyledi. (13) Emr idüp lāya'ḳıl Ḥamza ile Serverler bend zincīr içünde meydān (14) siyāsete getürdiler. Baḫtek eydür: "Ṣāhum fırṣat elde iken öldür (15) gitsün

cāzūdır ki şāhum ḳatl eyle ben de begendiġim ile bir murād (16) ḥāṣıl ideyüm” diyüp sevinir idi. Ol maḥalde biñ ḫabīb (17) ʿÖmer ʿAyyār gelüp irişdi, tebdīl olup divāne girüp Ḥamza ile (18) begleri ol ḥālde görüp cān başına ṣıçradı tez ṭaşra çıḳup bir (19) faḳir köyli ḳıyāfetine girüp feryād iderek “İy şāh-ı ʿādil” (20) diyüp çaġurduḳda ṣadādır tā şāhın ḳulaġına degdi. Şāh eyitdi: [16b/1] “Bre baḳup görün kimdir? didükde ḥādimdir Meyān aġa varup didi ki: (2) “Bre adam gel çaġırma şāh işitdi.” diyüp ʿÖmer’i alup şāh öñüne (3) getürürken “İşte şöyle ile böyle ile” diyüp taʿlim ider idi. (4) ʿÖmer-i ʿAyyār ise: “Ben anı bunu bilmem” diyüp bağıraraḳ palās pardıḳ ḥimārum (5) anlardan alıvirsin diyerek şāh öñüne geldükde gine feryāda (6) başladı. Şāh eyitdi: “Bre kimden şikāyet idersin, kim sana ẓülm itdi? (7) Söyle göreyim andan ḥaḳḳından geleyim.” didi. Köyli eyitdi: “Baḳa şāhum (8) ben bir eşek yüki yoġurt ḳaymaḳ, yumurṭa, süd ḫımārıma yükledüp (9) bunda gelmek murād eyledüm, şol filān maḥalde meger Yezdānperest ʿaskeri (10) ḳonmışlar gelüp başıma üşüp yoġurdum, südüm ḳaymaġım yumurṭam

(11) elimden ẓor ile alup eşegim daḫı aldılar. Şāha gider söylerüm.” didüm. (12) “Biz şāhdan ḳorḳmayuz.” didiler. Meded Şāhum kerem eyle benüm ḫımārım (13) anlardan bana alıvir” diyüp aġlamaġa başladı. Ammā hocayı ‘āḳil bildi ki: (14) “‘Ömer-i ʿAyyār’dır aferīn” diyüp taḥmin eyledi. Çünki şāh ʿÖmer’den böyle kelāmı (15) gūş idüp ḥoşuna geldi: “İy adem elem çekme ben sana birḳaç eşek (16) pahasın vireyim ve hem gine senüñ yezdān-perestlerden eşegin daḫı alıvire (17) yim.” didi. ʿÖmer, gine baḳa şāhum benim eşegim gibi eşek köyde bile bulunmaz (18) aġırġan baġırġa çaġırġān idi. Öyle eşek sen de bile yoḳdır (19) didükde şāhın beġāyet ḫōşuna geldi. Ammā Kelpe Cāzū, darılup (20) eyitdi: “Yeter artuk bre aḥmaḳ ḥerif söyledügin sözi bilmezsin işte [17a/1] seniñ eşegin alan yezdān perestler bunlardır. Şimdi cümlesi ḳatl olurlar. (2) Şāh devletinde eşek yirine sana şāh bir āt virsün anların atlarından” (3) didi. ʿÖmer’dir. “Ḥāy sulṭānım getür elin öpeyüm” diyüp Cāzūya (4) doġrı elin öpmeġe yüridükde ammā Baḫtek bir kerre diḳḳat ile baḳdı ki (5) bizüm devletlü Ömer’dir. “Bre meded”

diyüp murād itdi ki: “Cāzūya bildire (6) ʿÖmer de görüp elinde ḫançer işāret idüp sus bre cehūd yoḳsa (7) anuñ yirine sen hınzırı depelerüm.” didi. Baḥtek’in ġayri nuṭḳa (8) mecāli olmadı işte “ʿÖmer’dir getür elin öpeyim sen sulṭānıma (9) duʿā ideyim” diyüp yürüdükde Kelpe Cāzū kerem olup elin (10) uzatdı. ʿÖmer’dir yaḳın ḳalduḳda bir kerre pertāv idüp Cāzū’nuñ (11) gögsüne bir ḫançer öyle urdı ki dört parmaḳ arḳasından ucı ṭaşra (12) çıḳdı. Cān bir cehenneme tınġır mınġır gitdi. Ehl-i divān anı (13) görüp şaşdılar andan ʿÖmer ʿAyyār atılup şāhın taḥt öñüne geldi. (14) didi ki: “İy ahdine durmaz ve iy eyülik bilmez Ḳaltabān olmaya (15) ki bunların bir muy u mesturına bir ḥaṭā irgüresin bi-rabbi kaʿbe (16) bu giceyi yarına ḳomam gelür cümlenüzin başlarını keserüm” diyüp (17) atılup ṭaşra çıḳdı. Cāzūnuñ leşi murdārını ṭaşra atdılar. (18) Ammā Dīvḥāl-i Hindī bundan ḥaẕ idüp dönüp şāha eyitdi: (19) “Çünki Cāzū eliyle iş görürsiñüz bize ḥācet ne idi ki bunda [17b/1] getürdin” diyüp çoḳ sitemli sözler söyledi ammā Cāzū girdi. (2) Siḥir bendleri bozuldı. Ḥamza’nuñ ve beglerin ʿaḳılları başlarına geldi. (3) gelen

Baḫtek-i laʿīn bunların siḥir ile ṭutulduḳda ḳırḳ ḳat polat (4) aġır bendler urdırmış idi. Çünki Ḥamza'dır göz açup kendin (5) böyle bend-i zincīr içinde gördi, bir de baḳdı. Şāh taḫt üze (6) rinde oturmış Dīvḥāl, Rüstem bin Zāl ṣandālyesinde oturmış. (7) Server-i cihān baş ḳaldırup Nūşirevān'a bakup eyitdi: "Baḳa (8) iy şāh ne ʿaceb ʿar itmezsin sen utanmaz mısın, ʿarlanmaz mısın? (9) tek durırken böyle bī-maʿnī işler idüp Harcene'de oġlum (10) Rüstem'den ne istersin bir kāfiri, oġlum Muḳāllid-i Nevcivān üzerine (11) ḥavale idüp ʿahdin bozarsın ṣafānı āḫir cefāya tebdīl (12) idersin. Ḥoca gibi bir ʿāḳil-i dānā sözin dinlemeyüp Baḫtek-i laʿīnüñ (13) iġvāsına aldanasın gel ferāġat eyle Rüstem'den elin çek ve ʿaskeri (14) başından daġıt ben de senüñ itdügin dem geçdüm eger ben de ḥalāṣ (15) olursam Huda ḥaḳḳı içün ġayri cānıma gār eyledi. Sana dünyāyı harām (16) iderim." didi. Şāhdır ne işleyecegin bilmeyüp dönüp eyitdi ki: (17) "Benüm bundan ḫaberim yoḳ Rüstem, Kirdüs Şāh oġludır" diyüp öyle (18) bildirdiler ve seni bir çāş-kār idüp bunda getürdi. Benüm ḫaberüm (19) yoḳ ʿÖmer de gelüp benüm dīvānımda Cāzū'yı öldirdi. Elem

çekme hele (20) bir müşāvere ideyim” diyüp işāret eyledi. Ḳaldurup ḥapisḥaneye [18a/1] ḳodılar. Andan şāh Baḫtek ile müşāvere idüp Medāyine yaḳın (2) ḳal‘a-yı terkīb nāmında bir ḳalʿa var idi. Ġāyet serbülend ve metin (3) ve müstaḥkem ḳal‘a idi. Baḫtek, gice olınca biñ ḳadar adam ile Ḥamza’yı (4) ve begleri alup ılġār ile gelüp ḳalʿaya irişdi. Zīrā reyn bulup (5) teslīm eyledi. Tenbīh eyledi ki : “Ṣaḳın ʿÖmer-i ʿAyyār’dan ġāfil olma (6) bir ṣuret ile gelürse ḳalʿaya girmeye ṣoñra seni daḫı ḳatl ider. (7) Eger ben gelürsem şundan bil ki sana aç ḳapuyı derüm ʿalāmet (8) gösterdügümde parmaġumdan ḫātemüm gösterürem andan ḳalʿaya girince ḳapuda (9) ḫançer gösterürem bilesin.” diyüp mā-beynlerinde böyle bir tedārik (10) itdiler ki ʿÖmer-i ʿAyyār gelürse el deġmeyeler andan Ṣāḥibḳırān ile (11) begleri zindāna ḥapis itdiler. Andan Baḫtek tenbīh eyledi ki bir (12) kimse Ḥamza nāmın aġzına almaya. Baḫtek, gine gice ile Medāyin’e gelüp (13) şāha aḥvāli bildürdi. Ammā ol zamānki ʿÖmer-i ʿAyyār, Kelpe Cāzū’yı (14) ḳatl idüp andan serāperdeye gelüp ḫalīfeye duʿā idüp (15) Ḥamza’nuñ

ve beglerin aḥvālin ve Kelpe Cāzū'yı ḳatl itdügin bir bir (16) beyān eyledi. Ammā anda olan begler: "Ṣāḥibḳırān'uñ giriftār (17) olduġına melūl maḥzūn oldılar andan nice itmek gerekdür." diyüp (18) müşāvere itdiler. Sözi bunun üzerine ḳarar virdiler ki (19) andan ḳalḳup Şāh'a muḳābil ḳanup andan Server'in aḥvāli [18b/1] içün tedbīr ve tedārikde olalar ḫalīfe emr idüp irtesi gün (2) olduḳda göç idüp ʿazm-i Medāyin diyüp yola revān oldılar (3) bir gün İslām ʿaskeri gelüp Şāh Nūşirevān ʿaskerine muḳābil (4) ḳondılar irtesi gün olduḳda Ḳubād-ı Şehriyār, emr idüp Şāh'a (5) bir nāme inşā eylediler. Andan nāmeyi ʿÖmer-i ʿAyyār'a virüp var bu (6) nāmeyi alup Nūşirevān'a götür." didi. ʿÖmer de: "Nola" diyüp nāmeyi (7) kendine zīynet virüp andan ṭaban ḳaldurup şāhın oṭāġ (8) öñine gelüp kendin ʿarż eyledi. Andan icāzet olup ʿÖmer (9) içerü girüp Şāh öñinde bir fermūde duʿā idüp didi ki: (10) "Dā'ima ṣafran bulunsun binen az olsun begim destgiriz (11) lāt-ı ġızzā ʿömrün az olsun begim düşmānuñ fevḳalāʿde (12) dostların taḫte's-serāda sana yavuz baḳanuñ ʿömri dirāz (13) olsun begim." didi. Andan Şāh: "Ḫōş

geldin.” didi. Yiri (14) bellü muʿayyen geçüp ḳarar eyledi. Andan lāḥuri kāse ile (15) şeker ü şerbet virdiler alup nūş eyledi. Andan Şāh eyitdi: (16) “ʿAyyār ne ḫaber didükde ʿÖmer’dür ayaġa durup afītābe sīneden (17) nāmeyi çıḳarup eyitdi ki : “Ḫalīfe-i İslām Ḳubād-ı Şehriyār sizlere (18) selām ʿarż idüp bu nāmeyi ol gönderdi bāḳi (19) cevāb nāmededür.” diyüp Şāh’a ṣundı. Şāh daḫı alup [19a/1] ḥocanuñ eline virdi. Ol da alup taʿẓimen ayaġa ḳalḳup (2) oḳudı. Evvelā ism-i Ḫudā’yı yād idüp naʿat resūldan ṣoñra (3) dimiş ki ben ki ḳarın oġlu Ḳubād’um sen ki pādişāh heft kişver (4) Nūşirevān’sın iy şāh sana böyle ḥile idüp cāzūlar eliyle (5) böyle işler eylemek sana ʿayub degül midür? Sen atam Ḥamza’dan az (6) eyilük görmedin sen bilürsin ki Ebā ʿÖmeri’bni Şeddād elinde kimseler seni (7) ḳurtarmaġa ḳādir olamadılar. Sen düşmānlıḳ ḳaṣd idersin (8) gine ol mürüvvet idüp seni varup diyar-ı Habeş’den Ebā ʿÖmer’in cefā ü (9) cevrinden ḳurtarup yirine getürdi. Bundan böyle daḫı nice (10) vartalardan seni ḥalāṣ eyledi. Sen gine müfsid münāfiḳ sözine uyup böyle (11) işler idesin hele ne oldıysa oldı. Bend

zincīrinden aṭam Ḥamza (12) “Çıḳarsın bilürsin ki ol senün itdügine baḳmaz afv ider. (13) Gine barışup zevḳ ü ṣafāda ol bu sana fāʿideli sözlerüm ḳabūl (14) itmezsen çoḳ peşīmān olup evvelki çekdüklerinden yüz mertebe belā ve zaḥmet (15) çekersin” diyüp ḥatm-i kelām eylemiş. Çünki Şāh nāmeden bu kelāmı gūş (16) idince güyā bir ṭas zehr nüş eyledi. Andan ʿÖmer’e baḳup eyitdi: (17) “ʿAyyār bundan böyle her ne olursa olsun hemān vaḳtine ḥāzır olsunlar” (18) diyüp andan işāret eyledi. ʿÖmer’in cāʿizesin getürüp şāh virdi. (19) Ammā Dīvḥāl eyitdi: “Şāhum bu nedür ki virdüñüz ve bunı neden ötüri [19b/1] virürsiñüz?” didi. Nūşirevan eyitdi: “Bir vaḳit böyle bir ʿādet itdük (2) ġayri ne çāre iḳrārumuz üzre virmeliyüz.” Dīvḥāl dönüp şāha (3) eyitdi: “İy şāh bu ne sözdür ki söylersüñüz sizler bu sözi ḥicāb (4) itmeyüp nice söylersüñüz bir ʿAyyār sizleri böyle begin altına alup (5) virmedükçe çāremüz yoḳdur dimek ḳatı ʿayubdur. Ben buna bir dürlü (6) ḳā’il degilim.” didi. Ammā Baḥtek çünki Dīvḥāl-i Cāʿize içün ayaḳ (7) başduġın gördükde ʿaḳlı gidüp ya nar-ı nur gör ki gine bu ʿAyyār (8) “Şimdi başumuza ne

ḳıyāmet ḳoparsa gerekdür” diyüp taʿlīme gelmiş (9) şebeke maymunı gibi iki dizi üzere gelüp iki ṭarafına baḳınmaġa (10) başladı. Ammā ʿÖmer-i ʿAyyār’dur çünki Dīvḥāl’in cā’izeye böyle mānīʿ olmaḳ (11) murād eyledügin görüp dönüp Dīvḥāl baḳup eyitdi ki: “Baḳa iy (12) ḳara yüzlü nādān laʿīn sen bunı bana kendi ḥazīnenden mi? (13) virürsin ki virmem.” diyüp mānīʿ-i rızḳ olmaḳ dilersin ah neyleyem efendüm Ḥamza (14) iẕin virmez yoḫsa ben bilürdüm seni bu vaḳte ḳomaz, ir iken cehūd oldı, ġażabından ṣoḳaḳdaki kelbe döndi. ʿırżın (15) ṣofta ṣābunı gibi sikime geçürür idüm.” didi. Şimdi Divḥāl ’dür. (16) Dīvānda bu ḳadar ḫalḳ arasında ʿÖmer-i ʿAyyār’dan bu cevābı işitdükde (17) kāf8) “Hemān yire ṭutun şol nābekārı” diyüp yirinden ḳalḳasıya ḳalmadı. (19) Bir kerre ʿÖmer’dir çerḫ urup dönüp peleng miṣāli bir kere atılup (20) ḥayāline göz ayırmayup bir de Dīvhāl’in eñsesine geçüp yā settār (21) diyüp nice eñsesine bir sille-i ʿArab’ı şöyle ur didi ki çaḳaloz [20a/1] ṭopı gibi çatlayup gözleri patladı, kıyās idüp ḳulaḳları (2) çın çın çalar sāʿat gibi çınladı. Andan yüzin üzerine gelse (3) kilise damından

ruhbān köpege gibi naṣıl düşerse öyle düşüp başından (4) ol zerrīn tāc fırladuḳda ʿÖmer'dir atlayup tācı ḳapdı andan atılup (5) Şāh ʿAdile daḫı bir sille urup anuñ da başından tāc fırladı. Anı da (6) alup enbāne ṣaldı. Baḥtek ise eline tācın alup al benden caba" (7) didi. ʿÖmer eyitdi: "Hāy fitne-i engiz hep sensin sebeb bu da benden (8) sana caba" diyüp bir sille de Baḥtek'e urdı laʿīn hacı yatmaz gibi bir kere (9) yüzi üzerine yatup ḳalḳdı. Zīrā melʿūnuñ silleden eñsesi (10) nāṣır baġlamış idi. ʿÖmer'dir yidi mücevherli zī-ḳıymet tāc alup öñüne (11) gelüp ṭutmaḳ murād idenlerin ḳırḳ ḳadar kimseleri ḳatl idüp ṭaşra (12) çıḳdı andan serāperdeye ḫalīfe huẓurına gelüp duʿā idüp olan (13) aḥvāli beyān eyledi. Begler de ʿÖmer'e "Āferīn" diyüp tahsīn eylediler ammā beriden (14) çünki Dīvḥāl-i Hindī kendini bu ḥālde görüp eñsesi ṭopḥāne (15) ṣomuni ḳadar şişüp ḳabarmış ehli dīvāndan ḥīcāb idüp ḥayḳırup (16) eyitdi: "Bre ṭutduñız mı?" didükde serhengler bevvāblar eyitdiler ki: "Kimi ṭutalım (17) ol senüñ didügin ṭutulur ḳuşlardan degüldir." didiler. Dīvḥāl'dir (18) Şāh'a ve Baḥtek'e baḳup gördi ki anlaruñ da başları açıḳ eñselerin

(19) ovuşdırırlar. Dīvḥāl'dir ölūm eri oldı, şāh emr eyledi, bir tāc (20) getürdiler başına giydi, bir mücevher tāc daḫı emr eyledi. Anı da [20b/1] Dīvḥāl-i Hindī'ye götürdiler. Şāh gide diyüp virdükde Dīvḥāl (2) başına aldı ammā aşaġı inmez ḳarpuz ḳadar eñsesinde bir baş daḫı (3) peydāh olmış. Hele yuḳarudan başaraḳ ḳaḳaraḳ güc-ile giyüp (4) ġażabından ḳudurmış kelpe döndi. Andan Baḥtek'e eyitdi: " ʿAceb (5) başumda yāre-i ḥançer midir, yoḫsa teber yāresi midür? Bana bir cerrāh gerekdür." (6) didi. Baḥtek eyitdi: "Yoḳ Server elem çekme yāra yoḳdur ancaḳ silledir. (7) Behey Server bizler ol ʿAyyāre her geldikde bu ḳadar altun ḥançer kemer (8) āfitāba sana varınca pek istedigimiz içün mi viririz?" diyüp (9) cāi'ze aḥvālin söyledi. Dīvḥāl-i Hindī eyitdi: "Yārın elbetde (10) ben anı meydāne daʿvet idüp helāk iderim." didi. Baḥtek (11) eyitdi: "Meded Server kerem eyle andan ferāġat eyle." didi. Andan ḥoca (12) daḫı biraz naṣiḥāt idüp güciyle ferāġat itdirdiler. İşte ʿÖmer-i ʿAyyār (13) daḫı gelüp ḫalīfe öñünde duʿā idüp andan tācları meydāne ḳoyup (14) Nūşirevān'uñ tācın Ḳubād-ı Şehriyār'a ṣatup Baḥtek'in tācın

Seyf-i (15) zü'l-yezen'e ṣatdı, ammā Dīvḥāl'in tācın gördiler ki bir günbede (16) benzer kimsenüñ başına olmadı. ʿÖmer ben anı "Lendehā'ya ṣatarum" diyüp (17) enbāna ḳodı. Ol birilerini daḫı begler aldılar. Bu ṭarafdan Nūşirevān (18) emr eyledi ki yarın cenk nidāsın eylesünler anlar da görsünler ki (19) ʿAyyār eliyle iş görmek hüner midir? diyüp küffār ṭarafından (20) münādīler nidā ḳılup "Yarın ceng-i sulṭānīdir" diyū ʿaskere bildirdiler. [21a/1] Bu yandan bād-ı pāy-ı ʿAyyār ile Ṭāruḳ-ı ʿAyyār Şāh ʿaskerinde (2) idiler ḫaber alup gelüp Ḫalīfe-i İslām'a eyitdiler. Ḫalīfe-i (3) İslām daḫı ṭavḳ-ı ġarrāne emr eyledi. : "Yārın ceng-i sulṭānīdir, ʿaskere (4) bildir." didi. Ol da nidā itdürüp İslām ʿaskeri daḫı āgāh (5) oldılar dir. Zīrā ʿÖmer Mʿādi Ḥamza ile ilde giriftār idi. Çünki iki ʿasker (6) ol gice cenk tedāriklerin görmede çünki ol gice (7) geçüp ṣabāḥ olduḳda iki bölük ʿasker yirlerinden durup (8) at, fīl, gergedānlarına süvar olup gelüp iki bölük ʿasker birbirine (9) ḳarşu durup alāylar ve ṣaflar bağladılar. Andan meydān açıldukda (10) ʿacabā bugün meydāne kim gire, bahadırlıḳ nāmuñ kim ḳazana, ecel (11) cāmın kim nūş

ide? dirken hemān şāhey-i ʿalem-i ḥāc-peykerdi benden (12) yitmiş beş arış ḳadd-i ḳāmed ile Dīvhāl-i Hindī fīlin (13) meydāna sürüp ʿazm-i meydān idüp bir zamān ṣaġa ve ṣola (14) ṭarīd-i cevelān idüp ʿarż-ı hüner gösterüp andan meydān ötesinde (15) ḥayḳırup er ṭaleb eyledi. İslām ṭarafından ġażanfer tīġden girüp (16) Dīvḥāl'le muḳābīl olup: " İy pelīd ne ʿaceb bağırup çağurursın (17) Ṣāḥibḳırān-ı ʿālem bugün bu ʿaskerde olaydı da sen de ḥālin göre (18) idin. Ammā gine sana bir cevāb virir emr bulunur." didi. Dīvḥāldir (19) bu sözlerden kāfirden beter cehūd oldı. Andan ġażanfer eyitdi: [21b/1] "Çoḳ söyleme ḥamle ile ol da el nīzeye urup ḥamle eyledi. Dīvḥāl'dür (2) bī-pervā siper kübe ile çarpup menʿ eyledi. Ġażanfer bildi ki bilgine (3) nīze ve gürz ile bir esir ḳomaḳ mümkün degüldir. Hemān el ḳılınç ḳabżasına (4) ḳoyup at sürüp geldükde debre ṭutup bir ḳılınç urdı. Laʿīn siper (5) üzerine tīġin bağlayup ḳarşu virdükde menʿ eyledi. Nevbet Dīvḥāl'e (6) geldükde laʿīn el ḳılınca urup tarabe taḥtasından nişān virir tīġ-i (7) hendesin ġılāfından ʿuryān idüp fīl başına çengel urup irişdükde (8) bir tīġ şöyle çaldı ki

ġażanfer sipere tīġin bend idüp ḳarşu virdi. (9) Ammā çāre olmadı siperin doġrayup miġferden alup tā ki eger ḥānesine (10) varınca iki pāre eyledi. İslām ʿaskerinden feryād ḳopdı. Hemān Saḥrāb-i (11) Kürsi-nişīn ʿazm-i meydān eyledi. Dīvḥāl'e berāber gelüp Saḥrāb üç ḥamle (12) eyledi. Dīvḥāl menʿ idüp nevbet kendine geldükde el gürze urup (13) gürleyüp laʿīn geldükde yitmiş beş arış ḳaddiyile Sahrāb-ı Kürsi-nişīn'e (14) şöyle bir gürz urdı ki tā kemergāhına varınca ḫurd eyledi. İslām (15) perīşān oldı. Behrām-ı Nīzedār girdi, şehīd oldı. Beḥmen girdi, (16) şehīd oldı. Ol gün Dīvḥāl elinde on yedi dilāver-i İslām (17) şehādet cāmın nūş eyledi. İslām ʿaskeri maḥzūn ve perīşān oldılar, (18) ammā küffār ṭarafı şād u ḥandān oldılar. Dīvḥāl-i laʿīn germ olup (19) gine naʿra urup er ṭaleb eyledi. Ḥalīfe-i İslām beglerinden Ercesb eri [22a/1] meydāne girüp Dīvḥal'e muḳābil olup eyitdi: "İy ḳolı ḳopası (2) nāmert laʿīn bu itdigin işler yanına ḳalmaya." diyüp bir nīze urdı. (3) Dīvḥāl begenüp bir nīze ol urdı Ercesb menʿ eyitdi. Ammā ecel (4) terleri döküp hele niḥāl ise üçer ḥamle mā-beynlerinden ḫaṭā

geçdi. (5) nevbet Dīvḥāl'e geldükde ḳaḳıyup aḳdām ile bir gürz öyle urdı ki (6) Ercesb gürzin berāber virdi. Ammā ṭāḳat getüremeyüp ḳolları bükülüp (7) iki gürz bildim gibi anduḳda Ercesb emīr alduḳda ıraḳda (8) olan siper ḫurd olup başın iki şāḳ idüp bendiñi fīlin beli (9) ḳırılup raḫşından ẕemīne lā-yaʿḳıl yıḳıldı. Dīvḥāl'e fīlin çevirüp (10) ḳaṣd itdi ki anı da şehīd ide Ser-pürehne-i sermest naʿra urup fīlin (11) sürüp: "Çek elin andan." diyüp Dīvḥāl'in öñin aldı. ʿÖmer'dir (12) Ercesb'i meydāndan alup ʿalem dibine getürdi, /'e (13) berāber olduḳda Dīvḥāl'dir ḫışmıyla Ser-pürehne baḳup eyitdi: (14) "Sen mi ḳaldın böyle maḥalde gelüp benüm ḫaṣmım elimde ḳurtarasın, (15) yā seni kim ḳurtara elimden" diyüp azġuşup cenge başladılar. (16) İkisinüñ arasından sekiz ḥamle ḫaṭā geçdi. Dīvḥāl'dir ḳaḳıyup aḳdām (17) ile Ser-pürehne bir gürz urdı. Ser-pürehne daḫı gürzin berāber (18) virdi. Ammā gürz elinden fırlayup arḳaya alduḳda arḳadaki (19) siper tārumār olup aġzından burnundan ḳan gelüp ayaḳları (20) rikabdan çıḳup yire düşdükde hemān ʿİmrān-i Cābelḳā yetmiş yedi [22b/1]

arış ḳaddiyle naʿra urup fīlin sürüp Dīvḥāl'e berāber geldükde Dīvḥāl-i (2) Hindī Çābelḳā'yı gördükde ġāyet ile begenüp: "Kimsin?" diyüp su'āl eyledi. (3) ʿİmrān-i Cābelḳā kendin bildirüp şöyleşerek cenge başladılar. Mā-beynlerinden (4) otuz altı ḥamle ḥaṭā geçdi ammā ʿİmrān-i Cābelḳā her ḥamlede ecel terleri döküp (5) yeñiden dünyā gelmişe döner idi. İşte ʿİmrān-i Cābelḳā ile cenk (6) idüp aḫşām da irişdi. ʿİmrān gayrı ḥamle ḫaṭāsı bilinmez oldı. Dīvḥāl (7) eyitdi: "Yüri aḫşām oldı gidelüm yarın gine erlik meydāne gelmekdir." (8) diyüp meydāndan döndiler. Şāh'dır şād oldı. Baḥtek eyitdi: "Şāhum (9) gördin mi seni naṣıl pehlivāne mālik eyledüm yarın Lendehā'ya (10) daḫı ġālib olur, Lendehā'ya ġālib olan Ḥamza'ya da ġālib olur." didi. (11) Bir de Dīvḥāl meydāndan geldükde şāh Nūşirevān taʿẓim idüp (12) ḫilʿat emr itdügi Dīvḥāl'e giydüre. Dīvḥāl-i Hindi ḳabūl itmeyüp (13) eyitdi ki: "İy şāh ben ne hüner gösterdim ki ḫilʿat giyem. Yarın bu ʿaskeri (14) perīşān idüp andan ḫalīfelerinüñ boġāzına ip ṭaḳup hāk-i pāyuñuza (15) getüreyem andan ṣoñra ḫilʿata lāyık olayım." didi. Şāh ve

Baḫtek (16) ʿaẕīm şād oldılar. Ammā bu ṭarafdan ʿİmrān-ı Çābelḳā daḫı meydāndan (17) dönüp serāperdeye geldi. Begler ʿİmrān-ı Çābelḳā'ya eyitdiler ki: "Āferīn Server (18) hele şol laʿīne bugün biraz sedd olup ele ḳodun yoḫsa iş (19) müşkil olurdı." didiler. ʿİmrān-ı Çābelḳā eyitdi: "Ḥoş güzel bu ḳādarca (20) ḳādir oldum ammā aḫşām yaḳın olmak ile cān ḫalaṣ ḳaldum, (21) vāllā ol kāfire ben ġurm olup cevāb vireyüm bana itimād idüp [23a/1] tedārikden ḳalmayın." didi. Begler daḫı bu sözi işitdükde ġamgin oldılar. (2) Ḫalīfe ḳarşusında bu cevābı etdükde Ḳubād-ı Şehriyār, ʿÖmer-i ʿAyyār'ın yü (3) zine baḳup eyitdi: "İy sulṭān ʿAyyāran gel kerem eyle bir kerre hocaya (4) var buluş. İşte bizüm ḫalimiz atā maʿlūmdır ifādeye ḥācet degüldir. (5) gör atam ḥaḳḳında ve bizüm içün ne cevāb ider, bir ḫaber getür." didi. (6) ʿÖmer de: "Nola" diyüp andan sürüp tebdīl-i cāme Nūşirevān'a gelüp (7) gördi ki Şāh ve Baḫtek şād u ḫandān olup zevḳ iderler biraz (8) dan dīvān dağılup herkes bārgāhlarına gidüp ḫoca daḫı (9) kendi serāyına geldi. ʿÖmer de gelüp ḫocanuñ bir ṣādıḳ ḳulı var (10) idi. Ana kendin bildürüp ol da gelüp

söyledikde ḥoca eyitdi: (11) “Ol benüm oġlumdır. Bana buluşmaġa icāẕet istemege ḥācet nedir?” (12) didükde ʿÖmer de gelüp ḥocanuñ elin öpdi. Ḫalīfe Ḳubād’ın selāmın (13) teblīġ idüp Ṣāḥibḳırān’uñ ḳanda olduġın bildirdikde ḥoca (14) eyitdi: “Baḳa ʿAyyār Ḥamza’nuñ ḳanda olduġın bilsin daḫı senüñ elin (15) ile ḥalāṣ olmāz nice biñ saʿy idersinde fāʿide virmez. Ḥālā (16) Ḥercene’de Rābiʿa’dan doġān Rüstem eliyle ḳurtulur ve bundan (17) bozulduḳda Baġdād üzerine gidersiñüz biraz zaḥmet çekersiñüz (18) tekin ṣonı selāmet.” didi. Çünki ʿÖmer bu cevāblar hocadan ḫaber (19) aldı. Andan gelüp Ḫalīfe-i İslām’a ḫaber virdi. Begler daḫı bu cevābı (20) işitdükde melūl ü maḥzūn perīşān oldılar. Ammā ne çāre ḳażāya [23b/1] belāya ṣabır didiler. ʿÖmer-i ʿAyyār Ḫalīfe-i Ḳubād’a eyitdi: “İşte hoca (2) söyledi. Ḥamza’yı kimseler ḥalāṣ idemez illā Rüstem eliyle ḥalāṣ olur.” (3) didi. “Ben varup Rüstem’i getüreyüm siz ġayret idüp (4) birḳaç gün Dīvḥāl’i oyalayın ben de Rüstem’i yetişdirem” didi. (5) Ḳubād eyitdi: “Bre ʿAyyār şimdi senüñ bunda olman ḫayırlıdır di (6) ye gördi olmadı. ʿÖmer eyitdi: “Yoḳ ben

gitmeyince olmaz (7) korḳarum geç gelür belki bir yirde eglenür” diyüp çıḳup gitdi. Çünki (8) irtesi gün olduḳda ṭabl-ı ārām çalınup iki ṭarafdan ʿaskerler at, fīl, (9) gergedānlarına süvār olup meydān kenarına gelüp alāylar ṣaflar beḳā (10) baġlayup durdılar. Bir de anı gördiler ki öte cānibden Dīvḥāl-i (11) Hindī fīl sürüp ʿazm-i meydān eyledi, naʿra urup er ṭaleb (12) eyledükde İslām ṭarafından ʿİmrān-ı Çābelḳā’nuñ yüzine baḳa düşdiler. (13) ʿİmrān Çābliḳā daḫı fīl sürüp ʿazm-i meydān idüp Dīvḥāl’i (14) muḳābil oldı. Şöyle şurk azġuşup cenge başladılar. Bunların cengi (15) uzayup ʿİmrān-ı Çāpliḳā biraz ṭayanduḳda Dīvḥāl ġayrete gelüp (16) maḳdūrin sarf idüp ʿÖmerān’a şöyle bir gürz urdı ki gerçe (17) ʿİmrān-ı Çābelḳā gözin berāber virdi. Ammā gürz gürze doḳunduḳda (18) ṭaraḳalar çatlayup gürzdir ʿİmrān’uñ elinden fırlayup arḳaya [24a/1] alduḳda arkada olan siper tārumār olup altında olan fīlin (2) kütür kütür beli ḳırılup ʿİmrān-ı Çābelḳā raḫşıyla ẕemīne yıḳılduḳda (3) Dīvḥāl ḳaṣd eyledi ki ʿİmrān’ı şehīd ide Ḳubād-ı Şehriyār ah (4) idüp İslām ʿaskerine ḳul ṣalup bir uġurdan (5) yüridiler. Nūşirevān

daḫı küffār ʿaskerine işāret idüp (6) yürüdükde iki ʿasker birbirine ḳarılup ḳatıldı, yirin bir ḳatı penbe (7) miṣāli hevāya atıldı ḳan buḥārından gökde ḫurşidin yüzi (8) baḳır ṭasa döndi. Gerçe İslām ʿaskeri ġayret etdiler. Ammā fāʿide (9) idemediler. Zīrā Dīvḥāl-i Hindī cenk içünde her kimse rast geldi (10) ise kimin şehīd idüp ve kimin zaḫmdār iderdi. Laʿīn oldı gine (11) ḳaldıġına baḳmayup ʿalemleri arżulayup yanar āteş gibi laʿīn alem-i (12) ejderhā peykere irişdükde İslām ʿaskeri gördiler ki ise feyāya (13) vardı. Hemān ṭab-ı ārām çaldılar. Baḥtek eyitdi: "Şāhım düşmāna (14) fırṣat virme uralım ḳılıncı" didi. Hoca-i dānā eyitdi : "Şāhım ḳanun (15) bu demek ḥaḳḳına şāhlara hūşenge laʿnet etmişdür. Zīrā pādişāhum (16) ḳānun bozmaḳ eyü ʿalāmet degüldir. Bilürsiñüz ki bu vaḳte gelince (17) ḳadar Ḥamza sizin ʿalimleriñüz böyle yüz kerre gelmişdür. Sizler ṭabl-ı ārāma [24b/1] nice ki ṭurre ursañuz Ḥamza tiġīn ġılafına ḳor eger siz bu kere iʿtibār (2) itmezseñüz bir daḫı anlar da iʿtibār didükde hele şāh ḥocanuñ sözün (3) dinleyüp ṭabl-ı ārām dökülüp iki ʿasker birbirinden ayrılup dönüp (4) ḳondılar.

Andan İslām begleri bir araya gelüp müṣāvere itdiler ki (5) nice olur ḥāl gine yarın meydān olduḳda Dīvḥāl meydāne girer yirlerde (6) ana muḳābil olur kimse yoḳ ʿÖmer de bunda yoḳ Ṣāḥibḳırān Lendehā behrām (7) gördi, Hāḳānı Behmān-ı Gühistāni cümle dilāverler Ḥamza ile elde (8) giriftārdır. Bizler nice etmek gerekdir diyüp müṣāvere eylediler āḫir seyf-i (9) zü'l-yezen eyitdi: "Bu ne tedbir budır ki hemān bundan bu gice ḳalḳar (10) Baġdād'a firār ideriz, düşmān bizüm ḳanda gitdigimiz ḫaber alup (11) ardımızdan gelince ḳadar bizler Baġdād'a düşeriz Baġdān Ṣulṭānı (12) ʿĀmir Şāh elbetde bizi ḳalʿaya alur ṣoñra ʿasker gelince ḳadar anda (13) olurız, zīrā Baġdān cenk ile alınur ḳalʿa degüldür, yā ʿÖmer gelür yā (14) Rüstem'i getürir yāḫud Ṣāḥibḳırān ḥalaṣ olur." didi. Ḫalīfe ve sāʿir (15) begler eyitdiler ki: "Belī tedbīr budır bundan böyle etmek gerekdür." diyüp (16) hemān alabildükleri ḳadar alup çādır çerki ve seraperdeyi Süleymān'ı (17) öyle kurulince bıraġup getürmedi ḥafif şaha aġır yādikārların (18) alup ʿazm-i Baġdād diyüp gitmekde ammā çünki ṣābaḥ oldı. [25a/1]

Nūşirevān ṭarafından cenk-i ḥarbiler çalınup Dīvḥāl-i Hindī alāt-ı (2) ḥarbeniñ üzerine arāste idüp çin-i polāda ġarḳ olup (3) meydān ṭarafına naẓar idüp gördiler ki İslām ṭarafından hīç (4) ḥareket yoḳ "Bre nedür? aṣlı" diyüp baḳdılar ki hīçbir ʿasker görünmez (5) ḳaçmaḳ gerek diyüp gelüp gördiler ki çādırlardan kimse (6) yoḳdur. Bildiler ki ḳaçmışlardır gelüp şāha müjde eylediler. Şāh (7) ve Baḫtek şād olup küffār ʿaskeri gelüp ordugâh-ı İslām'ı yaġma (8) eylediler. Ammā her kim bilmeyüp serāperde-i Süleymāniyeye el ṣunmaḳ (9) murād eylediyse bir de kellesi ol güne ṭob gibi düş idi zīrā (10) ṭılsımdur. Üç yüz altmışaltı cini muḥāfaẓasına ve ḳurup ḳaldırmasına (11) mü'ekkeldür. Ol sebebden dāiresine düşmān varmaġa bile ḳādir (12) degüldür. Bāḳı māl erzāḳı yaġma eylediler şāh eyitdi: "ʿAceb bunlar ḥicāza (13) mi ḳaçdılar ola?" didi. Baḫtek eyitdi: "Ḫayır şāhım anlar bundan Baġdād'a (14) ḳaçmışlardı. Şāh Baġdādı ʿĀmir Ḥamza ḥāṭırın içün bizi ḳalʿaya alur." (15) Bir zamān anda olup Ḥamza ḳurtarmaġa baḳarlar ammā ʿÖmer-i ʿAyyār bu kere (16) Ḥamzaʿ ḳurtarmaġa ḳādir olamaz. Ben ḫaber aldım ki ol

ḥīlekār (17) ʿAyyār şehri Ḥercene'de Rüstem-i ʿAlemşāhı getürmege gitmiş. Ammā eger Rüstem [25b/1] daḫı gelürse Dīvḥāl anı daḫı helāk ider ve hem şāhı āmir-i Baġdādı (2) sizlerden ḫavf idüp ʿArab ʿaskerin ḳalʿaya ḳomaz ṣaḥrāda sergerdān (3) olup nice ideceklerin bilmeyüp şaşıp ḳalsalar gerekdür ve hem (4) şāhum sizlere lāyıḳ olan bugün güç idüp cümle ʿaskerin ve pehlivānların (5) Dīvḥāl-i Hindī ile bile ṣaḥrā-yı Baġdād'a irişüp cümlesin (6) ḳırup andan yezdān perestlere amān virmeyüp ḳatl eylemeli bir (7) ʿÖmer-i ʿAyyār ḳalur anlar gitdükden ṣoñra anuñ da işe ḳābildür. Māl virüp (8) kendimize ḳul itmek olur ḥūd bilürsin nice ṭamaʿkār ʿAyyār'dır" (9) diyüp Nūşirevān'a bir ḳatl virdi ki olmaz şāh Dīvḥāl'e eyitdi: (10) "Ne dirsin pehlivān?" didükde laʿīn bu ḳadarca erligine kerem olup eyitdi: (11) "Şāhum size hīç zaḥmet olmasın ben varup ḥaḳlarından geleyim."didi. (12) Baḫtek eyitdi: "Yoḳ Pehān şahın murādı böyle bir ṣevāblı işde (13) bulunmaḳdır." didi. Dīvḥāl eyitdi: "Size ʿalem (14) didükde hemān on sekiz kere yüz biñ ʿasker-ile andan geçüp ʿazm-i Baġdād (15) eylediler. Çünki İslām ʿaskeri ol gice

firār eylediler. Sürʿat ile (16) gidüp geriden ḫavfları olduġından bir gün ḳuşluḳ zamānı (17) gelüp Baġdād ṣaḥrāsına ḳondılar. Senḳūr-ı Belhī, ʿAyyār ile nāme [26a/1] yazup başlarına gelen aḥvāli ifāde idüp Ḥamza'nuñ şāh (2) ilinde ḥaps olduġın ve ʿÖmer-i ʿAyyār Ḥercene'ye Rüstem içün gitdügin (3) beyān idüp: "Meded idüp bizi ḳalʿaya alasın, zīr şāh Nūşirevān (4) Dīvḥāl ile üzerimize gelmek muḳarrerdir" diyüp nāmeyi (5) 'Āmir-i Şāh-ı Baġdādī'ye gönderdiler. Çünki nāmeyi getürüp 'Āmir-i (6) Baġdādī eline virüp evvelde alup oḳuyup mefhūmı maʿlūm olınca dönüp vezirlerine danışup didi ki: "Nice itmek gerekdür. (7) İşte Ḥamza elde esīr olup ne ḳadar nāmdārlar var ise cümlesi (8) esīr ü giriftār imiş. Bunlar şāha ḳarşu duramayup māl u erzāḳların (9) bıraġup ḳaçup bunda gelmişler, yarın ʿaẓamet-i ʿaskeriyle şah (10) kendüsi daḫı gelmek emri muḳarrerdir. Eger bunlara ben ṣāḥib çıḳup (11) ḳalʿaya alursam ṣoñra Nūşirevān bu Baġdād Ḳalʿasını erde ve (12) gecde feṭḥ ider alur ṣoñra benüm düşmānlarımı ḳalʿaya aldın, diyüp (13) bana amān virmeyüp ḳatl ider" didi. Cümle vezirleri eyitdiler:

(14) “Belī şāhum öyledir yedi iḳlim pādişāhına ḳarşu durılmaz.” (15) diyüp böyle ittifāḳ idüp bu söze karar virdiler andan (16) ʿĀmir şāh ʿAyyār’a cevāb virdi ki: “Ben şāhdan ḳorḳarum anları [26b/1] kalʿaya alamam var böyle söyle benden anlara fāʿide yoḳdır. (2) Başlarınuñ çāresin görsünler” diyüp Senḳur-ı Belḫi’ye böylece (3) cevāb virdiler. ʿAyyār daḫı gelüp ḫalīfe Ḳubād-ı Şehriyār’a ve anda olan (4) beglere ʿĀmir Şāh’ın cevābların söyledükde dibelik ʿasker-i İslāmuñ (5) tedbirleri şaşdı ve nice ideceklerin bilmez oldılar. ʿĀmir Şāh (6) daḫı ḳalʿa ḳapuların ḳapadı irtesi gün olduḳda ḫaber geldi ki: “ Şāh (7) on sekiz kere yüz biñ ʿasker ile Dīvḥāl gelür.” didiler. İşte ʿasker-i (8) İslām’a bir ḳıyāmet ḳopdı. Cümlesi ḫayātı ümīdin ḳaṭʿ idüp (9) meded Allah diyüp ḳaldılar. İrtesi güni gördiler ki Nūşirevān’uñ (10) ʿalemleri żāhir olup gelüp irişdiler. Āmir Şāh daḫı Ḳalʿadan (11) nüzūl-i niʿmet ile ḳarşu varup Nūşirevān’uñ rikābıñ öpüp (12) ḳondurdılar. Küffār, ʿasker-i İslām ʿaskerin görüp eyitdiler: “İy (13) nābekārlar cān elimizden ḳanda ḫalāṣ idersiñüz.” diyüp naʿralar (14) urdılar.

İşte nice aḥvāllar görmişlerdir. Ammā hīç böyle (15) muṣibete daḫı uġraduḳları yoġıdı. Ḳażāya rıżā diyüp (16) elden ne gelür neylesünler nāçār olup tedārike başladılar. (17) Baḥtek-i laʿīn eyitdi: “Şāhum fırṣat elde iken ne ṭurursun hemān (18) yezdān perestleri ortadan ḳaldıralum.” diyüp ceng-i ḥarbeler çaldırup [27a/1] meydān olduḳda küffār ʿaskeri gelüp alāylar ve ṣaflar bağlayup (2) durdılar. İslām begleri daḫı ġayret idüp ḳarşu varup anlar da ṣaflar (3) bağlayup nāẓar-ı ber-meydān olınca küffār ṭarafından hemān gine (4) Dīvḥāl-i Hindī, ʿazm-i meydān idüp naʿra urup er ṭaleb eyledi. (5) Hemān gine Ser-pürehne sermest meydāne girdi. Zīrā (6) zaḫmı eyü olmış idi. Dīvḥāl’e muḳābil oldı. (7) Ammā Dīvḥāl’e Ser-pürehne’yi gördükde eyitdi ki: (8) “Hay nābekār bu ʿaskerde senden ġayri bir er yoḳ mıdur? (9) gine sen geldin bāḫuṣūṣ bir yol benüm elimden (10) şerbet içdin yā şimdi niye geldin? İmdi bāri (11) gel bana bende ol yoḫsa seni ḳatl iderim.” didi. (12) Ser-pürehne eyitdi: “Ey azġun pelīd şükür ḫudāya (13) bizi ḍalāletden ḫalā idüp hidāyete irişdirdi. (14) Bildüginden ḳalma bre laʿīn biz ölümden (15)

ḳorḳar degilüz.” diyüp cenge başladılar. Bir faṣl (16) alup virdiler. Āḫir laʿīn öyle bir ʿamūd [27b/1] urdı ki ol dilāveri şehīd eyledi. Bu kere Ḳubād-ı (2) Şehriyār’ın pehlivānlarına ġayret düşüp Peleng-i (3) Kābilī girdi şehīd oldı. Tayrān-ı Mürġ-ser girdi (4) şehīd oldı. Perrān-ı Mürġ-ser girdi, şehīd oldı. (5)ʿİmrān-ı Çābelḳā ile Melik Ḳayṭafā zaḫmdār olmaġa meydāna (6) giremediler. Ḳanud-ı Cezīre-nişīn girdi, şehīd oldı. (7) Ve Naḳud-i Cezīre-nişīngir şehīd oldı. Laʿīn beglere (8) fenādır. Ḫalīfe-i İslām beglerinden ve ḫalḳa bigūş (9) olan beglerden yirmi beş dāne bellü başlu (10) serverleri şehīd eyledi. Ol ṣaḥrā şehīd ḳanıyla (11) lālezāre dönüp artuḳ meydāne girmege kimsenüñ (12) cürʿeti ḳalmayup meydāne giremediler. Ḳubād-ı Şehriyār (13) diledi ki meydāne gire ol maḥalde vezir ve begler (14) ṣarılup ḳomadılar. Dīvḫāl ise ġurūrlanup (15) ʿasker-i İslāmuñ dilāverlerinüñ cigerleri ḫūn olup [28a/1] cümlesi Ḥaḳ Teʿālāya münācāta başlayup ilāhi ʿināḥet (2) senden bize ḳuvvet ve nuṣret vir yoḫsa gitdi. İslām (3) ʿaskeri ayaḳlar altında pāyimāl oldı.” dirler idi. (4) İşte bunlar bu ḫālde küffār ise mesrūr ʿasker-i İslām (5) melūl

olup nālānda ammā sen ḳıṣṣayı Rüstem-i ʿAlemşāh'dan (6) dinle rāvi eydür ki: "Bir gün Rüstem şikārdan gelüp (7) vālidesin aġlar gördi. Ammā vālidesi olduġın (8) bilmez idi. Ḳız ḳarındaşı ṣanur idi. Zīrā (9) kendini Kirdüs Şāh oġlu bilürdi didi ki: (10) "İy hemşire niçün aġlarsın Elḥamdulillah Teʿālā Ḥercene (11) gibi bir diyārın şāhı baban var ve benüm gibi bir şīr-i ner (12) ḳarındaşın yetişdi. Sana aġlamaḳ lāyıḳ degüldür. (13) Nedür aġladuġın bana doġru söyle." didi. Rābiʿa-i (14) Aṭlās-pūş eyitdi: "Aṣlı var cānım gel kerem eyle (15) ferāġat eyle neylersin beni bana ḳo var sen ṣafānda (16) ol." didi. Rüstem dibelik elem çeküp "İy hemşire bu ne [28b/1] olmaz sözdir? Ben seni böyle aġlar gördügimde (2) ben varup nice ṣafā ideyim elbetde bunda (3) aṣlını bana söylersin" diyüp iḳdām eyledi. Bānū, (4) gördi olmaz dönüp eyitdi: "Bre gözim nurı (5) senüñ baban ṣaġ olaydı. Ben niçün aġlarum ben de anuñ (6) içün aġlarum ki senüñ gibi genç arslan oġul yitişdire (7) de seni bir kerre göremeyüp kāfirler elinde esīr olup (8) ḳala veyāḥud şehīd ola." didi. Rüstem eyitdi: "İy (9) hemşire babam beni niçün görmedi.

İşte taḫtında (10) oturan babam degül midür?” didi. Rābi‘a eyitdi: “Yoḳ (11) iy ciger-kūşem ben senüñ hemşiren degilüm, ben senüñ (12) vālidenüm sen benüm öz vāḥid oġlumsın. Kirdūs (13) Şāh benüm babamdır. Senüñ büyük babandur, senüñ baban (14) dehrin ḳahramanı ve ʿaṣrın sām ve nerimānı, (15) ṣāḥibḳırān-ı ʿalem Ḥażret-i İbrāhim – ʿaleyhisselām- neslinden (16) ḳāf ber ḳāf şikār iden Ḥamza-yı Ṣāḥibḳırān’dır [29a/1] ve ḥālā Mekke’de ḳāżıyyü’l-ḥarem ʿAbdü’l-muṭṭalib oġludır. Bir (2) zamān bunda gelüp beni Allāh bu yeri şeriʿat (3) üzere aldı ve sen andan ḥāṣıl oldun. İşte (4) baḳ ḳolunda olan pāzu bendi ol virmişdür, (5) inanmazsan aç gör.” didi. Rüstem baḳup gördi ki (6) Ḥamza-i Ṣāḥibḳırān diyü yazılmış Rüstem eyitdi: “İy vālide (7) yā bu ḳadar zamāndır niçün bana sen vālidem olup Ḥamza (8) pederüm olduġın bildirmediñüz.” didi. Rābi‘a (9) eyitdi: “Neyleyelüm seni ziyāde sevdigümizden, ḳorḳarız ki (10) pederime giderüm” diyüp bizi bıraḳasın ve ben (11) senüñ firāḳına taḥammül idemedügümüzden dimedik.” (12) diyüp ana oġul birbirine ṣarılup ağlaşdılar. (13) Rüstem ḫayrān olup

eyitdi: “Ḥoş ḥāl böyle ammā (14) benüm pederime ne olmış ve düşmānı kimdür ve niçün (15) ḥapis itmişler? Bana aṣlını bir ḥoşca söyle.” didi. (16) Bānū-yı ʿĀlem eyitdi: “Siz daḥmeyi bozduḳda Nūşirevān [29b/1] senüñ üzerine ʿasker cemʿ idüp gönderdigin (2) işidüp evvelde ʿasker çeküp şāhın üzerine gidüp (3) benüm oġlumdan ne istersin didükde şāh daḫı (4) ḥile idüp cāzu eliyle ṭutup ḥaps etmiş. Biraz (5) begler ile ṣoñra ḳatl iderken babanıñ bir ʿAyyār’ı (6) var. ʿÖmer-i ʿAyyār dirler ol varup cāzuyı dīvānda (7) ḥançer ile urup ider. Şāh da ʿÖmer’den ḳorḳup (8) atanı meydāndan ḳaldırup ol gice ġāʿib (9) itmişler, ne ḥayātı var ve ne memātı var şöyle işitdüm: (10) “Böyle nālān giryān olup aġladuġıma sebeb (11) budır.”didi. Rüstem, bu cevābları işidüp şöyle (12) ġażaba geldi ki gögsü çifte kösler gibi gürleyüp (13) dürlü ṣadālar virmege başlayup gözleri ṭās-ı (14) pür-ḫūne döndi. Tīz ṭaşra çıkup adamlar ṣalup (15) ol kendine bende olan Ḥercene fedāʿilerinden [30a/1] delüḳanlu yigitler cemʿ idüp üç biñ ʿaskeri girüde (2) aġırlıḳ ile alaḳoyup ve bārgāh-ı Feridūn Şāh’ın (3) anlara bıraġup: “Sizler bunlar ile benüm

ardımca (4) yāb yāb Medāyin'e doġru gelin" diyüp andan ṭoḳuz biñ (5) çeridātlu ʿasker ile Seyyāde ʿAyyār'ı alup eyitdi ki: (6) "Baḳa nābekār sen de ʿÖmer-i ʿAyyār'ın oġlu imişsin imdi (7) aç gözini." didi. Seyyāde kendüsin ʿÖmer-i ʿAyyār (8) olduġın bilüp ṣafāsın Rüstem'ün öñünde ṣıçrayup (9) muʿāllaḳlar atmaġa başladı. Kirdüs Şāh daḫı bu (10) aḥvālden ḫaberdār olup Rüstem atası Ḥamza (11) Nūşirevān, elinde ḥapis olmış. Anı ḳurtarmaġa (12) gidiyor." didiler. Kirdüs Şāh'ın cān başa (13) ṣıçrayup "Bre buna kim söyledi?" diyüp Rābi'aʿnuñ (14) yanına gelüp gördi, ḳızı da ağlar. "Ḳızum [30b/1] ne ağlarsın, sana ne ḥāl oldı ve Rüstem'e bu aḥvāli (2) kim söyledi?" didükde Rābi'a eyitdi: "Doġrusı ben (3) söyledüm. Zīrā Ṣāḥibḳırān böyle esīr olduġın (4) işidüp kendi kendime ağlar idüm ol da ansuzdan (5) gelüp ağladığım görüp üzerime (6) sürüp iḳdām eyledi. Elinden kurtuluş (7) yoḳdur ben de söyledüm." didi. Kirdüs Şāh eyitdi: (8) "İşte ben bundan ḳorḳar idüm. Şāh ile Ḥamza (9) ḳırḳ yıldır başa çıḳamadı yā bu bir delüḳanlu (10) neylese gerekdür. Ammā ne fāʿide şimdi girü ve manʿi (11) mümkün

degüldür. Aṣıl aṣlına çeker” diyüp sürüp (12) Rüstem’ün yanına gelüp gördi ki Rüstem şikārın aldırmış (13) arslān gibi bir ḥāle girmiş ki heybetinden yanına (14) kimseler varamazlar. Şāh eyitdi: “Şāhdır nedür oġlum [31a/1] diyem ṣandı. Rüstem yüzine baḳup eyitdi: “Bre ẓālimler (2) ben Ḥamza oġlu olam da on iki yaşına varup bu ḳadar (3) yigit olam da bana bir kere babamuñ yüzin göstermeyüp (4) adın daḫı anmayasuñuz inṣāf mıdur? Ben bunda ṣafāmda (5) olam da pederüm anda küffār elinde esīr ola.” didi. (6) Kirdüs Şāh eyitdi: “Behey oġul senüñ baban üç (7) gün bir yirde firār itmez. İmdi gel ṣabır eyle sefer (8) tedārikin görelüm. Zira Nūşirevān’uñ ʿaskeri çoḳdur yedi (9) iḳlime ḥükm ider. Sen bu bir avuç ʿasker ile neylemek (10) istersin?” didi. Rüstem eyitdi: “Ḫayır bana ʿasker falān lazım (11) degül, imdi hemān otur yirinde beni ḫayr duʿādan (12) ferāmuş eyleme. İnşāallahü Allāhu Teʿālā işidür. Sen ki ben ol (13) şāh didikleri kaltabāne neler iderüm?” diyüp hemān Kir (14) düs Şāh’ın ve vālidesinüñ daḫı ellerin öpüp (15) vedāʿ idüp ol gün aḫşāma ḳalmayup şehirden (16) çıḳup alġār ile ʿazm-i

Medāyin idüp gitdiler. [31b/1] Ammā Sulṭān-ı ʿAyyārān çünki evvel gitmiş idi. Lākin (2) bir ġayri yoldan gitmek ile Rüstem'e rāst gelmedi. (3) ʿÖmer Ḥercene'ye gelüp gördi ki ṣaḥrāda ne bārgāh var (4) ve ne ʿasker var. Rüstem'üñ ḫōd aḥvālin ḫaber almış idi ki (5) tılsım feṭḥ idüp yüz yigirmi ḳubbe üzerine ḳurulur (6) bir bārgāh çıḳarup ḳurmış ve ʿasker yazmış (7) diyüp ḫaber almış idi. Ammā gördi hīç öyle bir (8) ʿalāmet yoḳ. ʿAcabā ne ola aṣlı diyüp Kirdüs Şāh'ın (9) dīvānına gelüp duʿā eyledi. Kirdüs daḫı (10) "Ḥoş geldin iy Ṣulṭān-ı ʿAyyārān" diyüp ʿizzet eyledi. (11) ʿÖmer de : "Ḫoş bulduḳ iy şāh" diyüp Rüstem'i ṣordı (12) didi ki : "Ben Rüstem'e geldüm. Zīrā hoca-i dānā Ḥamza'yı Rüstem (13) ḫalāṣ ider" didükde Kirdüs Şāh daḫı cümle olan (14) aḥvāli ʿÖmer'e ḫaber virdi andan Rüstem Medāyin'e (15) gitdi andan ʿÖmer'e bi-ḳıyās iḥsān eyledi andan (16) Rābiʿa Bānu, ʿÖmer'in geldigin işidüp çaġurdup (17) Ḥamza'dan ḫaber ṣordı. ʿÖmer de eyitdi: "İşte ḥapisden [32a/1] ḫülāṣa çāre bulamayup Rüstem'i almaġa geldüm. O da gitmiş. (2) İmdi varayum ardından irişeyim" diyüp gitmek istedükte (3) Bānu

da ʿÖmer'e vāfir iḥsān idüp didükde "İy (4) Sulṭān-ı ʿAyyārān var kerem eyle ciger-kuşem yanında bulun (5) daḫı dünyādan meger ḥileden bi-ḫaberdür delüḳanludur. (6) Ḳorḳaram bir olmaz yirde bir ḫaṭā olmaya ol ise (7) ʿaceb tīz mizāc āteş-ṭabdır" diyüp yalvardı. ʿÖmer de (8) "Nola baş üstüne" diyüp yirinden ṭurduḳda Bānu (9) eyitdi: "Ṣāḥibḳırān'a bizden selām duʿālar eyle" diyüp (10) ışmarladı. ʿÖmer de bunlara vedāʿ idüp gitdi. (11) Öyle zamānı olduḳda ardlarından yitişüp baḳup (12) gördi ki sürʿatle giderler. Ammā Rüstem'e baḳup raḫş-ı (13) Feridūn üzerinde on sekiz arış ḳadd çekmiş ve Feridūn (14) Şāh'uñ mücevher ol yādikār cebe vü cevşenlerin (15) giyüp tīġ ve siperin ve nīze ve gürzin üzerine (16) arāsta ḳalmış ʿaynı ile Ḥamza'nuñ tāzeliğine benzer (17) seyyāre yanında pervāne gibi cevelān idüp giderler. [32b/1] Seyyār'e daḫı ʿÖmer'e benzer ammā bunuñ ḳaddi on bir arş (2) kad çekmiş ʿÖmer-i ʿAyyār eyitdi: "Besbellü bu bezm-i selāmeden (3) ammā ʿaceb otlu ve sulu yirde büyümiş, bizi ḳadde (4) geçmiş" diyüp hemān bunlara kendi suretiyle görünüp (5) muʿallaḳlar

atup Rüstem'e duʿā eyledi. Rüstem (6) ve Seyyār'e baḳup ʿÖmer'i evvel hissetdi ve çabūk (7) laʿīni görüp ḥayrān oldılar. Rüstem eyitdi: (8) "İy serbāz-ı cihān kimsin ve murādın nedür?"didükde (9) ʿÖmer eyitdi: "İy şehzāde pederin Ḥamza-i (10) Ṣaḥibḳırān'uñ yār-i ġārı ʿÖmer-i ʿAyyār'am" didi. Rüstem (11) hemān didi ki: "Hay sulṭān-ı ʿAyyārān bizleri (12) böyle mi yoḳlarsın? Bizi pederümüz yoḳlamaz (13) ve adımız anmaz. Bāri siz gelüp yoḳlasañuz (14) olmaz mı idi." diyüp Raḫşın'dan atılup ʿÖmer'e (15) ṣarılup elin öpdi. "Ḫōş geldin iy peder (16) yādigārı" diyüp aġladı. ʿÖmer de Rüstem'i bagrına [33a/1] baṣup alnından öpdi. "Berḫudār ol oġlum bana (2) taʿẓim eyledün. Allāhu Teʿālā seni manṣur eyleye" diyüp (3) duʿā eyledi. Andan seyyāre gelüp hay peder diyüp (4) ʿÖmer'in ayaġına düşdi. Ömer de bunı alup bağrına (5) baṣup öpüp ḳucaḳladı. "Āferìn sen de yigit (6) olmışsın" diyüp duʿā eyledi. Andan Rüstem'i atına bindirüp (7) yola revān oldılar. Rüstem eyitdi: "İy ʿAyyār ḳandan (8) gelüp ḳanda gidersin pederümden ne ḫaber, ʿacaba öldi mi? (9) Ben daḫı pederimin yüzin ṣağ

görmek müyesser (10) olur mı? Yoḳsa bu ḥasret ḳıyamete ḳalur mı?” didi. (11) ʿÖmer eyitdi: “Elem çekme ciger-kūşem pederin ḥālā ṣıḥḥatdedir. (12) Ol da seniñ ḥaṭırın içün şāh üzerine (13) gelmiş idi. Şāh cāzu eliyle ele götürüp ḳırḳ (14) be-nām dilāverler ile ṭutup ġā’ib eylediler. Ben (15) çoḳ aradum. Bulmaḳ müyesser olmadı. Aḥir şāhın yanında (16) bir vezīri vardur. Ziyāde ʿāḳıl ü dānādır. Ve hem ʿilm-i [33b/1] remīlde Eflāṭūn ẕamāndur. Dānyān peyġamber neslindendir (2) ve babanı oġul idinmişdir. ʿİlm-i nücūmı yaḫşi bilür. (3) Varup Ṣāḥibḳırān’ı andan su’āl eyledüm. Bana didi ki: (4) “Anda ḫülāṣā senüñ elinden degüldir. Ḥālā Ḥercene’de Ḥamza (5) Rüstem nām bir oġlu ẓuhūr eyledi. Ol gelür ḫalāṣ ider.” (6) didi. Benden ol sebebden sana cān atup ʿarżu idüp (7) geldüm. Ammā Dīvḥāl nām bir melʿūn geldi. Şāhın yanındadır. (8) Baban da beglerini ḳırup geçürdi. Ve ʿasker-i İslām ziyāde (9) ıżṭırābdadır. Şöyle ki begler ümīdlerin kendilerinden (10) kesdiler diyüp tafṣīl üzre cümle ḳıṣṣayı ḥikāyet eyledi. Rüstem, (11) Dīvḥāl ḳıṣṣasın işidüp ġayretinden eyitdi: “Meded iy (12) Sulṭān-ı ʿAyyārān düş

öñüme ben yol bilmem ʿaskerüm ardımdan (13) yāb yāb gelsünler ola ki beglerin imdādına irişebileydük.” (14) diyüp hemān bir yol ʿaḳḳāb miṣāl atılup bād-ı ṣabāḥ gibi (15) ʿÖmer öñince seyyāre ardınca yola revān olup gitdiler. ʿAskerler (16) daḫı ardlarına düşüp gelmekde ʿÖmer ile Rüstem Medāyin’e gelüp (17) gördiler ki kimse yoḳ, ṣordılar anlar da didiler ki : “Ḫalīfe’yi (18) sınup Baġdad’a ḳaçdılar. Şāh daḫı Dīvḥāl’i alup ve bu ḳadar (19) yüz biñ ʿasker ile ardınca gitdi.” didiler. Bunlar dibelik [34a/1] elem çeküp Rüstem eyitdi: “Ḫayf bana ki birḳaç gün evvel irişe (2) medüm” diyüp hemān dönüp ḳandasın Baġdād” diyüp gitdiler. (3) Bir gün gelüp Bagdad’a irişdiler. Ol maḥalde geldiler ki (4) alaylar düzilmiş Dīvḥāl-i laʿīn, İslām beglerinüñ nicesin (5) şehīd eylemiş ortada yaturlar. Bāḳī ḳalan daḫı (6) müteḥayyirde ḳalup ʿacaba meydāna “Kim gire” dirler idi. Kimi de (7) girmege ḫavf iderler idi. Melʿūn girüp naʿra urup (8) eyitdi: “Yā ḥalīfe meydānuma er gönder veyāḫud sen gel” (9) diyüp ḥayḳırdı. Ol maḥalde Ḳubād, hemān diledi ki ʿazm-i (10) meydān ide. Begler feryād idüp

amān iy şehriyār eger size (11) bir ḥāl olursa ehl-i İslām ayaḳ altında ḳalup pāymāl (12) olur.” didiler. Ammā Dīvḥāl gördi ki meydāna kimse gelmedi. (13) “Ben size varurum” diyüp hemān fīlinden inüp dört yirden (14) zīr zīr tenkīn-i muḥkem kendi eliyle bend idüp andan gine (15) fīline süvār olup bir ḳara ṭaġ gibi gelüp diledi ki kendini (16) İslām ʿaskerine ura İslām ʿaskerleri daḫı ol ḥali (17)görüp artuḳ kendilerinden ümīdlerin ḳaṭ ʿidüp (18) biribiriyle ḥelālleşüp “Şimden soñra ölince cenk itmeden [34b/1] ġayrı çāre yoḳdır” dirler iken bir de gördiler ki meydān (2) ṭarafından bir atlu iki piyāde żāhir oldı. İslām (3) begleri gördiler ki piyādeniñ biri ʿÖmer’dir. Zīrā (4) Dīvḥāl’in öñinde gözine ḳarşu muʿallāḳlar atup dir ki (5) “Bre ḳara yüzli işte ḥaṣmını getürdim” diyerek İslām (6) ʿaskerine gelüp Ḫalīfe-yi İslām öñinde baş ḳoyup (7) eyitdi: “Yā ḫalīfe muştulıḳ hemān şimden gayrı ġam çekme (8) sana bir şāhbaz bülendi pervaz getürdüm ki bu cihān (9) miṣli gelmemişdir.”didi. Ḫalīfe şād olup emir (10) eyledi. Gümbür gümbür ṭabl-ı şādmānı çaldılar. Şöyle ki (11) ʿālem velvele ile doldı. Şāh ve Baḫtek eyitdiler ki: “ʿaceb (12) nedür aṣlı

yoḫsa Ḥamza ḫalāṣ mı oldı? Ḳorḳarum (13) Nābekār ʿAyyār ana da bir yol bulup ḳurtardı.” (14) didiler. Ḫoca eyitdi: “Yoḳ Ḥamza degüldir oġlu Rüstem (15) geldi dirken Rüstem daḫı meydāna girüp cigergāhından (16) bir naʿra-yı Allāhu Ekber öyle ḫayḳırdı ki ol vādiler dürlü (17) dürlü ṣadālar virüp Dīvḥāl, serāsime olup “Bre (18) bu naʿrayı uran kimdür, yoḫsa Ḥamza mı geldi?” dirken [35a/1] Rüstem raḫşın meydāna sürüp Dīvhāl’e berāber oldı. (2) Ammā dost düşmān baḳup gördi ki bir genç arslan (3) on sekiz arş ḳadd ile cümle la‘l-i yāḳūt ü zümrüd-i elmas (4) ile müzeyyen cebe ve cevşene garḳ olup (5) bir tāze pehlivān bir raḫş-ı cihāna süvār olup ḫuşenk (6) yolun ḳahraman alur gibi Dīvḥāl’in yolun aldı. (7) Dīvḥāl daḫı bir zamāndan soñra kendüsin cemʿ idüp (8) Rüstem’e göz ilişdirüp didi ki “İy delüḳanlu ne pek (9) çaġırırsın ve sen kimsin ve benüm meydānıma niye geldin? (10) Seniñ gibi melik benüm gibi Dīvḥāl muḳābil olmaḳ (11) neden oldı? Yoḫsa cenk mi iderimḳıyās (12) idersin artuḳ elimden ḫalāṣ olmaḳ muḥāldür. (13) Yāḫud gürzime nice ṭaʿat getürebilürsin ammā (14) çünki meydānıma bilmezlik

ile geldin. Bāri ṣuçundan (15) geçeyim in atından gel nā-mübārek ayaġım öp. (16) seni kendime ḳadeḫkār edeyim. Şöyle saz ve söz (17) ile çengi cāriye ḳızlar ile müferraḥ tenhā ḳaṣırlarda (18) veya bir laṭīf yāsemin veya bir gül bağçesinde ʿişret [35b/1] itdi kimde sende benüm ile bilece oturup bi-pervā (2) ʻayş ü ʻişret ile ve ol maḥalde dā'imā benim ḳadeh-kārım ol, (3) sana riʻāyet idüp bī-ḳıyās māl bağışla yemegi döke (4) saça ḥarç idesin. Sana bir kimse kedhüdālıḳ itmeye. Ben de (5) sana şöyle itdin ve böyle itdin dimeyim. Benüm mahsūs (6) ḳadehkārım olursın didi Rüstem ise evvelden ateş (7) tabiat çünki Divhālden böyle nā-sezā sözleri (8) işidüp dibelik ateş olup dünyāyı gözleri görmez(9) oldı. Zīra derūnında pederi elemi var andan (10) māʻada böyle nā-sezā cevābları işidükde gözleri (11) tas-ı pürhūna dönüp ġazabından burnından birḳaç tamla (12) ḳan tamlayup hemān hışm-ile Divhāle baḳup eyitdi: (13) "İy pelīd-i bī-dīn ü laʻīn senüñ ne haddindir ki böyle başından (14) büyük herze yirsin bire ḳaltaban, tīz durma hamle eyle, bire (15) pelīd bugün ol gündür ki seni toñuzlar gibi inşā'allah (16)

depeleyüp ve itler gibi öldüreyim, baḳ cühūdın herze sözlerine.” (17) diyüp ol dem sīnesi Hamza-vārī çifte kösler gibi sadālar (18) virmege başladı. Ol dem ʿÖmer-i Ayyār Rüstem-i ‘Alemşāh-ı Rūmī’nüñ yanına (19) gelüp gördi ki bir ġazāb-ı müstevlī olmış ki yanına nerre-i Kāf [36a/1] dīvleri varmaġa havf iderler idi. Ammā sahib-ḳırān-zāde (2) Divhāli dipdiri yiyecek oldı. Dīvhāl daḫı Rüstem’in kendine (3) ta bu mertebe böyle düşnām eyledüginden la‘īn ziyāde ḳaḳıyup (4) eyitdi: “Hay bire nā-bekār oġlan ben seni bir oġladur daḫı (5) delüḳanlu nevcivāndur diyü esirgedüm. Sen bana bu ḳadar şetm idesin, (6) ben sana kendini bildireyim, seni şöyle ideyim ki dünyāya (7) gelmedigine döndüreyim.” diyüp heman gürzin ḳapup ol murdār (8) başı üzerinden devr itdirüp fīl başına çengel urup (9) irişüp mīzān yirine geldükde ḳol ḳaldurup Rüstem’e bir ‘amūd (10) şöyle urdı ki ‘Ömer’in ‘aḳlı başından gidüp meded cīger-kūşem (11) ġāfil olma bu la‘īnüñ hamlesi degme bir hāl ile men‘ olmaz buna (12) tedārük gerekdür didükde Rüstem eyitdi: “Gam degül Ayyar ḫudā kerīmdür.” (13) diyüp gürz havādan iner iken ‘Ömer

eyitdi: “Ya Rüstem dal tīġ (14) olup ‘amūdın deste çupından çalup men‘ eyleseñüz, hele (15) ‘aceb erlik olur.” didi. Rüstem elem çeküp ‘Ömer’e egri egri (16) baḳup: “Ayyār sen hemān beni ḫayır du‘ādan unutma cenge ḳarışma.” (17) didi. ‘Ömer eyitdi: “Hay sen ol Hamza oġlu degül misin? Bilürem (18) siz söz tutmazsuñuz, soyuñuz öyledir hemān nāfile söylerem. (19) Zīrā ata oġul sizlere söz kār eylemez bir nām ve bir ġayret için [36b/1] ölümüñüze iḫtiyār idersiñüz.” diyüp girüye çekildi. (2) Ol maḥalde Dīvḥāl bu ḳadar ḳad u ḳāmet ile var ḳuvvetin (3) ṣarf idüp bir gürz öyle urdı ki iki cānibden Rüstem ümīdi kesdiler. Ḥayf şol yigidin tāzeligine didiler. (4) Ammā Rüstem daḫı Feridūn Şāh siperin arḳaya çeküp gürzine (5) ḳarşu virdi. Divḥāl’in gürzi şiddetinden Rüstem (6) gürzine şöyle bir doḳundı ki iki gürzün arasından (7) ʿālev ʿālev āteşler żāhir olup Rüstem semender miṣāli āteş (8) içinde ḳalup andan baş ḳaçurup arḳaya alduḳda (9) Rüstem müst olmaḳ ṭabḳasına vardı. ʿÖmer feryād idüp tüze girince Rüstem kendini cemʿ idüp ammā anasından emdiği (10) süd dimaġımdan lezzet virüp

uyurdı, uyandı (11) mest idi. Ayıldı tüzden taşra çıḳdı dost düşmān (12) Rüstem'i görüp āferìn idüp taḥsin eylediler. Ammā Rüstem'in (13) raḫşı tamām olmışdı, yıḳılup cān virdi. Rüstem raḫşına (14) ziyāde acıdı. ʿÖmer eyitdi: "Oġul başın ṣaġ olsun. (15) atanın atları çoḳ, begendügine bin." didi. Beriden (16) Dīvḥāl adam gönderüp: "Rüstem nice oldı?" diyüp varup ḫaber (17) getürdiler. "Ṣaġdır didiler." Dīvḥāl başın ṣalup ḥayretde [37a/1] iken Rüstem piyāde ṭozdan ṭaşra çıkup ʿÖmer segirdüp ḫalīfe (2) atlarından bir eyü at alup getürdi. Ammā Rüstem binmeyüp hemān (3) cebe eteklerin beline ṣoḳup segirdüp Dīvḥāl'in fīlinüñ altına (4) girdi. Ammā Dīvḥāl ẓan eyledi ki Rüstem bu gürzün ḍarbından (5) ḫavf idip ḳorḳusından riḳābını öpmege geldi. Ḳıyās (6) idüp didi ki: "İy nābekār oġlan bu kötegi yimesen olmaz (7) mı idi, sana daḫı ziyāde ikrām ideyim. Gel bārī riḳābımı öp." (8) diyüp ṣorudup fīl üzerinde ṭururken hemān Rüstem fīlinüñ (9) ḳarnı altına girüp miġferin milin fīl göbegine ṣoḳup kolların (10) açup fīlin ön ayaḳların bir eliyile ḳıç ayaḳlarını bir eliyile (11) muḥkem żabṭ idüp bu

ḳadar cebe vü cevşen ve ālāt-ı ḫarb ile yitmiş (12) arış ḳaddile Dīvḥāl bir ḳara ṭaġ fīli bir ṭaġ gürzi bir ṭaġ (13) sengi üç ṭaġ birbiri üstünde “yā Allāh” diyüp bir ẓūr idüp (14) yirden ḳaldurup sahn-ı meydānda idi. Yidi adam ilerü ve yidi (15) adam girü ve yidi adam ṣaġa ve yidi adam ṣola gezdirüp (16) ʿasker-i İslām’dan Allāh ṣadāsı āsmāna çıḳdı. Şāh Baḥtek (17) bu ḥāli görüp: “Bu nābekār Dīvḥāl’i meydānda böyle gezdirmekden (18) murādı nola” diyüp ṭururken Ṣāḥibḳırān-zāde (19) başı üzerinden şöyle bir yire uruş urdı ki melʿūn fīliyile (20) ḫurt oldı ve cān çekişmege başladı. Rüstem ana daḫı ḳanāʿat [37b/1] itmeyüp iki ayaġıyla bir ayaġına başup ve iki eliyle bir ayaġın (2) ṭutup bir ẓūr şöyle eyledi ki bir eski bez gibi iki yırṭup yarusın (3) başı üzerinden çevirüp şāhın taḫtına doġru fırlatdı. (4) Taḫtı getüren fīllerin öñüne düşürüp fīller ürküp taḫtı ẕemīne (5) urayazdılar. Andan Rüstem naʿra urup eyitdi: “İy şāh-ı bī-inṣāf (6) al, pehlivānına bir eyüce ḥilʿāt giydir. Bre maṭūḥ gör ki sana neler (7) iderüm.” didi. Şāhı lerze ṭutup Baḥtek-i laʿīn ṭumanına mūrdarladı. (8) ʿÖmer eyitdi: “Āferīn ciger-kūşem

bu fenāda bir hüner eyledin ki (9) ancaḳ olur ve hem ehl-i İslām'a bir eyü ḫizmet eyledin." didi. (10) Ve ḫalīfe daḫı bir eyü at gönderdi. Rüstem süvār olup baʿde (11) naʿra urup benüm Rüstem, ben Ḥamza-yı Ṣāḥibḳırān ve kuşendeyi Dīvḥal-i Hindī (12) iy şāh-ı maṭūf pederimi ḥīle ile esīr etmek hüner (13) degüldür. Meydānuma er gönder didükde kimse meydāna giremedi. (14) Āḫir Rüstem kendüsin küffāra urdı yanar āteş gibi irişüp ʿalemleri (15) sernigün eyledi. Küffāra ʿaskeri gördükde bozulmaġa başladı. (16) Ammā o maḥalde Rüstem'in ṭoḳūz biñ Rum dilāverleri de gelüp (17) irişdi. Rüstem: "Seyyāre ʿAyyārı gönderdi ki var söyle ʿaskere (18) cenge girmesünler." didi. Seyyāra segirdüp ʿaskere ḫaber virdi. (19) anlar da gelüp seyre durdılar beriden sālārı Rum naʿra urup [38a/1] küffārı tīġ ile şapır şapır dökerdi. Küffār ṭolu urmış (2) tarlaya döndirdi. İşte Rüstem'in çoḳ laḳabı vardır. Rüstem-i (3) naʿra-zen dirler ve Rüstem-i belākeş dirler ve Rüstem-i 'alemşāh dirler (4) ve Rüstem-i pīlten dirler ve Rüstem-i sālar-ı Rum dirler. Ḥāsılı (5) çoḳ serencām ve çoḳ belālar çekse gerekdir. İki (6) kerre ḳoyun gibi

boġazlanup gine ṣıḥḥat bulur ammā gövdesi (7) boynu ile biter gerdānın döndüremez. Gövde ile baş berāber (8) döner ve ḳırḳ yıl çāhda ḥaps olur -inşā'allahu Teʿālā ḳıṣṣaları (9) mahallinden beyān olur. Rāvī eydür: " İşte Rüstem ḳuşluḳ zamānı (10) idi ki cenge şurūʿ eyledi. Beyne'ṣ-ṣalateyn olınca şāhın (11) iki kerre yüz biñ ʿaskerin yarup ve alayların bozup ṣafların (12) söküp ʿalemlerin üstüne düşdi. Meger 'Abda'l- ġazā-yı Hindī ve ʿAbdü'l- (13) ʿacīb-i Hindī ʿalem dibinde dururlar idi. Rüstem'i gördüklerinde (14) hemān ikisi birden ḥamle eylediler. Rüstem baḳup gördükde hemān (15) bunların böyle nāmertligine yavuẕlanup elinde olan tīġi meyānına (16) ḳoyup bir eliyle ʿAbdü'l-ʿacīb'in ve bir eliyle ʿAbdü'l-ġazā-yı Ḥindī'nüñ (17) kemerlerinden ḳapup ḳoluna aldı ve şāhın ḳarşusında baş başa (18) şöyle çarpdı ki ikisin de ḫurd oldılar. Şāh bu ḥāli kendi göziyle gördükde ʿaḳlı başından perīşān olup [38b/1] dönüp eyitdi: "İy ḥoca nice olur ḥālimüz bu āteşpāresine (2) bu ḳadar ʿasker pāyidār olmayup bunca pehlivānları tīġ āteşe yandırdı. (3) Bundan soñra bu ne çāre nedir?" didi. Ḥoca eyitdi: "Behey (4) şāhum

ben sana didügüm zamān sözüme ḳulak ṭutmayup Baḥtek-i laʿīnüñ yalan sözlerine inanursın. İmdi durma ḳaçalım, (5) yoḫsa bu delüḳanlu ve ne şāh bilür ve ne vezir bilür ḫuda ḥaḳḳı içün (6) eline girecek olursaḳ seni de ve beni de ḳatl ider. Hīç müslimāndur (7) ve bir fāżıl kimsedir dimez." Diyince Rüstem daḫı irişüp ʿalem-i ʿalemdār (8) çalup dörder pāre idüp ṭuġları perīşān ve sancaḳları (9) sernigün idüp şāhın devletin berbād eyledi. Şāh şaşduġından (10) Baḥtek-i laʿīne baḳup "Bre kör cühud şimdi nice idelüm." didi. Baḥtek (11) eyitdi. "Şāhum görmez misin ḥoca ne söyler böyle dār maḥallede söz (12) ḥocanuñdur. Zīrā böyle maḥalde benüm ʿaḳlum ṣarṣılur. İşte vay (13) vay didim" diyüp kendini aşaġı atup zīrā böyle maḥallerde lāzım (14) olur diyüp yügrük atlar besleyüp ḥāżır dururdı. Birine süvār (15) olup baḳsın yedek çeküp çıḳup gitdi. Şāh daḫı Baḥtek'e sögerek (16) ḳaçup gitdiler. Rüstem taḫtı götüren fīlleri kılınçladı. Şāh ḥoca Baḥtek (17) anlar da Medāyin yolun ṭutup ḳaçdılar. Bir de küffār ʿaskeri gördi ki (18) şāhları ḳaçdı. "Yā bizler kimin içün cenk ideriz?" diyüp ḳaçan (19) ḳaçanuñ oldı. Rüstem

ʿaskerine işāret eyledi. Hemān ṭoḳuz biñ [39a/1] Rūm dilāverleri ḳılıncların ʿuryān idüp küffārın kimi öñün (2) ve kimi ardın alup başlarına ḳıyāmetler ḳopardılar. Beriden Ḥamza (3) begleri daḥı ol ḥali görüp birbirine baḳup "Yā biz ne dururuz (4) ol melāʿinlerden elimiz ile intiḳāmımız alalım bizlere neler eylediler" (5) diyüp hemān naʿralar urup bir uġurdan yürüyüp küffārın (6) ardın olup öyle ḳırdılar ki ḳıyāsa gelmez. Aḫşam olınca ḳıra (7) koġa gitdiler ve çoḳ esīr aldılar. Bunca ʿaskerin māl ḥazīnesi (8) dökülüp ḳaldı. Rüstem ʿaceb Ṣāḥibḳırānlıḳ eyledi. Andan begler gelüp (9) bölük bölük Rüstem'in elin öpdiler ve kimi de ayaġına yüzler sürüp (10) duʿā iderler idi. Andan öñüne düşüp ʿÖmer-i ʿAyyār ṣaġında seyyāra ṣolunda (11) medḥ oḳuyaraḳ serāperdeye götürdiler. Ḫalīfe'ye ḫaber olup cümle (12) vüzerāsıyla ḳarşu çıḳup iy birāder mükerrem ḥoşgeldin merḥabā yüzin (13) aġ olsun diyüp eyitdi: "Merḥabā müştāḳ idi dilerdi. Bu cān (14) sizleri kıldın iḥya ḥażreti ʿİsā gibi bu cān sizleri (15) didükde Rüstem daḫı raḫşından atılup ḫōş bulduḳ iy birāderim" (16) diyüp istedigi Ḳubād'ın elin öpe

ḫalīfe ḳomayup ḳucaḳlayup (17) görüşdiler. Andan el ele alup bārgāh-ı Süleymān içüne dāḫil (18) oldılar. Rüstem ol bārgāhın zīynetin görüp ṣaġ ṣol (19) ṣandāliyyelelerin ve ṣāfī altundan taḫtı görüp ve sütunların ve eṭrāfda (20) naḳış yādigārların görüp ḫayrān oldı Ḳubād-ı Şehriyār emr eyledi. [39b/1] Ḥamza'nıñ pāy-ı ṣandāliyyesin puşīdesin ḳaldılar "Buyurun birāder (2) ṣām ṣandāliyyesinde oṭurun sana lāyıḳdır" didiler. Rüstem: "Bu ṣandāliyye kimindir, (3) ṣāḥibi var mı?" didi. "Belī żāhir atan Ṣāḥibḳırānıñdır" didiler. (4) Rüstem eyitdi: "Yā benüm ne ḫaddimdir ki atam ṣandāliyyesinde ol ṣaġ iken (5) oṭuram." didi. "Ḥoş güzel ammā ḳaymaḳām ol zīrā senüñ itdügün (6) erligi ancaḳ pederin Ḥamza ider" didiler. Rüstem eyitdi: "Yoḳ pederüm (7) beni görmeden ben pederümi görmedüm nice ḳābildir ki ben ḳaymaḳām olayım (8) ol benüm erligim görüp ben yabāne gitdükçe yirime otur dise (9) olur. Yoḫsa şimdi teziyye böyle vaż' etmek edebsizlikdir." (10) diyüp oturmadı, ṣol ḳolda ḳāhir perriẕāt ṣandāliyyesin görüp (11) yā bu kimin yiridür?" didi. Ḳubād-ı Şehr-i yār eyitdi: "Birāder otuz yıldır

(12) bu bārgāh atamuz eline gire ol ṣandāliyyenüñ puşīdesin ḳaldurup (13) bir kimse oturmadı. Zīrā ḥażret-i Ḫıżır - ‘aleyhi’s-selām- gelüp senüñ evlādından (14) bir kimse ẓuhūr itse gerekdir. Yigirmi dört biñ ʿāleme kılınç (15) urup öñüne bir kimse hā’il olmaya. Sen de evlādın olduġın (16) bilmeyüp ḳırḳ gün cenk idüp ʿāḳıbet arḳasın yire getürdükde (17) biline bendesine ḫaber virmege gelürim. Liġaybī Bediʿüzzamān-ı ṣāni-i (18) Ṣāḥibḳırān diyeler. Zīrā ekṣeri senüñ itdügin erlikleri ol da ide. (19) İşte bu ṣandāliyyede ol oturur dimiş. Bu ana ḳadar anuñ (20) içün oturmaġa icazet yoḳdur.” didi. Rüstem gönlinden “Kāşki [40a/1] ol oġlu ben olaydum.” didi. Andan Zāl ṣandāliyyesin ṣordı (2) eyitdi: “Atamuzın bir serḳaplānı vardır. Lendeḥā ibn-i Ṣaʿdān dirler. On (3) dört yıldan berü pederimüz ile dünyā ve āhiret ḳarındaşı olmışlardır (4) ḳaçan yabana gitdükde birine ḳaymaḳām olup sām ṣandāliyyesinde oturur. (5) Bu ṣandāliyye daḫı ol Lendeḥā’nuñdır.” didi. Rüstem andan da ferāġat (6) idüp āḫir ʿÖmer bin Ḥamza-yi Yunānī ṣandāliyyesin Saʿd-ı Nebīre oturur (7) anı su’āl eyledi.

“Bilindükde didi ki ḳarındaş ve ḳarındaş oġlu (8) mā-beyninde teklīf yoḳdır” diyüp geçüp oturdı. İşte şimdi (9) ne güzel aʿlā Rüstem ādāb idüp tevāżuʿ ider. Ammā soñra Zengāve-yi (10) Ġuristānī dirler bir pehlivān kendine ḳul ider. Ol Rüstem’i iżlāl (11) idüp Sām yirine ṭālib olur. Lendehā ile ne getürdiler olsa (12) gerekdir. İrtesi gün olduḳda küffārın cümle mālın żabṭ idüp (13) ṭaġlar gibi yıġdılar ammā ʿaskere baḫş itmeyüp Ṣāḥibḳırān’uñ ḫalāṣına (14) muḳayyet oldı. Ḳubād’ı Şehriyār ziyāfet murād eyledi. Rüstem eyitdi. (15) “Yā ḫalīfe luṭf eyle muḳayyet olma şimdi ziyafet maḥalli degüldir. (16) Zīrā Ṣāḥibḳırān: “Bu ḳadar serverler ile düşmān elinde maḥbus (17) ola da bizler bunda ṣafāda olmaḳ lāyıḳ degüldir” diyüp ol gice (18) anda ḳarār itmeyüp: “Hemān göçdür Medāyin ṭarafına” diyüp (19) ʿÖmer’i yanına alup tevābıʻıyla sürʿatle çeküp gitdiler. Ḫalīfe de (20) cümle ʿaskerin ḳaldırup ardlarına düşüp gitdiler. Rüstem ʿaskeriyle [40b/1] ʿale’l-ʻacele gitdi. Medāyin’e yaḳın geldiler. ʿÖmer: “Bunları bir ḫūb (2) sahrāda ḳondurup eyitdi: “Yā Rüstem siz bu arada oturun zīnhār (3) ben

gelmeyince ḥareket etmeyin. Ben varup görüp size bir ḫaber getüreyim. (4) Şāh ḳandadır Ṣāḥibḳırān'dan bir ḫaber alabileydüm nereye ḫabs (5) eylediler?" diyüp Ayyār-ı cihān sürüp Medāyin'e geldi. Ammā bu ṭarafdan (6) çünki Şāh Baġdad önünden ḳaçup zar u giryān Baḥtek'e sögerek (7) at başın Medāyin'de çekdi. Melūl ü maḥzūn taḫtına geçüp ḳarār (8) eyledi ve ʿaskeri de ardından dökülüp geldiler. Şāh Baḥtek'e baḳup (9) eyitdi: "İy laʿīn murdār-ı cehūd bizi ḥālimüze ḳomadın yalñuz (10) başıyla bir genç oġlan bu ḳadar ʿaskerimüz ḳırup ʿaskerini bile cenge (11) ḳomadı." didükde Baḥtek eyitdi: "Şāhum cümle ṣuç senindir, nār-ı nūr (12) bize fırṣat virdi. Ḳırk dāne pehlivānı ile ʿArab Ḥamza elimüzde (13) bī-aḳıl ṭururken söz tumayup ḳatl itmezsiñüz soñra bir ḥāl (14) ile ḫalāṣ olurlar. Katl eyle gitsün, zīrā bu ʿasker bugün yarın (15) ardımuzca gelürler. Soñra güç olur hemān şimdi Ḥamza'yı pehlivānları (16) ile ḳatl eyle. Bu oġlanın da bir ṭarık ile ʿilacı bulunur. (17) Ana tedārikin vardır. Ṭutup eline vireyim. anun ʿilacı bir ḳadeḥ (18) dārulu şarabdur hemān eline girdükde amān ẕamān virmeyüp (19)

anı da ḳatl eyle”. didi. Şāh eyitdi: “Var imdi yanına on biñ (20) ʿasker alup beş on da pehlivānlardan alup Ḥamza ile ḥabs olan [41a/1] pehlivānları bundan getür gözüm önünde helāḳ eyle gözüm görüp, (2) yüregim ṣoġuya” didi. Baḥtek ah idüp: “İşde gine senün (3) buraların olmasa iyi idi, gine iş yanlış oldı. Hemān anda ḳatl (4) itmek gerek idi.” didi. Ḳorḳarım ki gine şöyle böyle dirken (5) bir ḳażaya uġramayayduḳ. Hemān ʿÖmer’i eñsemde bilürüm.” (6) didi. Tennūs ʿĀd eyitdi: “Naṣıl ʿAyyār?” didi. Baḥtek eyitdi: (7) “Anuñ adı yamandır. Anuñ adın anmaḳ olmaz. ʿArab’ın uġrusıdır.” (8) Tennūs ʿĀd eyitdi: “Ya anuñ adın anınca nice olur?” didi. Baḥtek (9) eyitdi: “İy pehlivān ne ṣorarsın zīrā anuñ adın bir yirde (10) üç defʿ anılsa ol lābud anda ḥāẓır bulunur .”didi. (11) Tennūs ʿĀd eyitdi: “Bre yüri şuradan seniñ ʿAyyār ʿAyyār didigin ʿÖmer (12) ʿAyyār degül midir? Öyle bir ʿAyyār’ı şöyle uçursin ki ʿayyūḳa (13) çıḳarursın anda ne hüneri olsa gerekdir. Hemān ancaḳ cümleñüz (14) ḫavf idersüñüz.” didi. Baḥtek eyitdi:“ “Meded pehlivān kerem eyle (15) nār-ı nūr aşḳına olsun bir daḫı anuñ

adın anma yoḫsa bu ḳadar (16) emegimüz hebāya gider” diyüp tīz on biñ ʿasker ḥāzır idüp (17) Tennūs ile ʿĀdi’bni Tennūs’ı alup ʿale’l-ʿacele ḳalʿa-yı Tekrīt’e doġru (18) çekilüp gitdiler. ʿÖmer ʿAyyār daḫı ol maḥalde gelüp görüp yanlarına (19) ḳatıldı. Birinden ṣordı ʿaceb ḳanda gideriz.”didi. Ol kimse (20) eyitdi: “Ṣāh gönderdi şunda Tekrīt dirler bir ḳal’a vardır. Ḥamza’yı (21) anda ḥabs itmişler varup getürmege gideriz. Ṣāh helāḳ itmek [41b/1] ister” didi. ʿÖmer’in cān başına ṣıçrayup yā ḳalʿa-yı Tekrīt ḳandadır?” (2) didi. İşte şol peşteyi geçdükden ṣoñra görünür.” didi. (3) Hemān çünki ʿÖmer bu ḫaberi aldı tīz ol dem kendini ol ʿaskerden (4) uġurlayup girüye ḳaldı. “Yā Allāh” diyüp ḳalkdı. Yaydan oḳ (5) çıḳar gibi segirdüp ḳalʿaya yaḳın geldükde kendüsin Baḥtek (6) ṣuretine ḳoyup andan sürüp ḳalʿanuñ ḳapusına gelüp ḥaykırdı. (7) “Bre dīzdār ḳandasın? Dīzdārı bana çaġırın, Baḥtek geldi seni (8) ister deyin.” didi. Ehl-i ḳalʿa daḫı varup eser, ḳalʿa gire (9) ḫaber virdiler. Baḥtek ḳalʿa kapusına gelmiş seni ister” didiler. Eser (10) segirdüp burç gelüp gördi. Ammā Baḥtek

tenbih itmiş idi ki (11) ʿÖmer benüm ṣuretüme girüp gelür diyü işāretler tenbīh itmiş idi. (12) Esergīr eyitdi: “Ḥoşgeldin iy ḥoca Baḫtek ne ḫaber?” didi. (13) ʿÖmer eyitdi: “Tīz ḳapuyı aç.” didi. Esergīr eyitdi: “Ya ḳanı ʿaskerin?” (14) didi. ʿÖmer eyitdi: “Şāh ʿÖmer’den elem çeküp ʿasker koşmadı. (15) Bre ki ʿÖmer ṭuya diyüp beni gizlice gönderdi.” didi. Dīzdār (16) eyitdi: “ Ḥoş güzel ammā ben de ḳorḳarım ki sen de ʿÖmer olmayasın, (17) ḳanı senün ile mā-beynimizde olan şarṭ ve ḳolumuzı neyledin. Ol (18) işareti göster.” didi. ‘Ömer bu kerre bozuldı. “Hay ince fikirli laʿin (19) göre şol şeytānlıġı ‘aceb neylesem” diyüp Ayyār-ı cihān hayrına talup (20) parmaġın aġzına alup ben bunı evvel düşünmedüm bir tedārik (21) iderdim maḳāmında oldı meger ʿÖmer’in de parmaġında ḫātem var idi. [42a/1] Esergīr ḫātemi gördükde segirdüp ḳalʿa ḳapusın açdı. ʿÖmer (2) içerü girdi. Esergīr eyitdi: “İy ḥoca Baḫtek ḥoş geldin ḳanı (3) ol bir şarṭı da göster.” didi. ʿÖmer eyitdi: “Bre daḫı şübhede misin (4) yürü düş öñüme şimdi anun ẕamānı degül ʿacele iderim (5) ḳorḳarım. Yezdānperestler gelüp elimüzden alurlar diyü tīz

zindāna (6) varalım şāh ister esīrleri.” didi. Bu kerre Esergīr bu ḥāli gördükde (7) şübheye varup eyitdi: “Yā ḥoca Baḥtek ol şarṭ güç olmaz.” didi. (8) ʿÖmer yavuzlanup eyitdi: “Behey ḥerīf böyle sıkletden murādın (9) nedir? Şimdi seni ḳatl iderim” diyüp ḥançere el idince Esergīr (10) gülüp yā ḥoca Baḥtek ʿaceb zerāfet ile idersin yā bunı (11) evvel atsan olmaz mı?” didi. Meger ol şarṭlar ḥātem ile ḥançer (12) göstermek imiş. ʿÖmer eyitdi: “Benüm sende şübhem var idi. Zīrā (13) ʿÖmer gelüp ḳalʿayı uġurlayup senüñ ṣuretine girüp bana cefā (14) ider diyüp ḳorḳdım.” didi. Esergīr yanına düşüp eyitdi: (15) “Yürü imdi hele sarāya gidelüm siz oturun ḳulların anda çoḳ (16) gönderelim, getürsünler.” didi. Andan alup sarāye getürdi. (17) Baḥtek eyitdi “Bre ḳanı zindāncı tīz olun zindanı açup maḥpusları (18) çıḳarın felān felān dirken meger Baḥtek de algar ile gelürdi. (19) Ol da gelüp yitişdi. ʿAskeri de ardından ulam ulam gelürdi. (20) Baḥtek ḳalʿa ḳapusına gelüp ḥayḳırdı: “Bre tīz olun dizdārı [42b/1] Çağırın şāhın vezīr-i ṣānīsi Ḥoca Baḥtek geldi, gelsün deyin.” (2) didi. Bunlar da didiler ki “Ḥoca Baḥtek geldi üçerüdedir. Sen

(3) naṣıl Baḫtek'sin ṣaḳın ʿÖmer olmayasın" didükde Baḫtek'in aḳlı gitdi. (4) "Meded bre ṣakınuñ maḥpusları ḫalāṣ itmesün ol ʿÖmer'dir. Baḫtek benüm" (5) diyüp çaġırmaġa başladı. Bunlar da varup dizdāra eyitdiler: (6) "Sulṭānum bir devletlü kimse geldi. Baḫtek benüm ol ʿÖmer'dir maḥpusları (7) ḫalās itmesün." Diyüp hayḳırır. Ve hem yanında çoḳ ʿaskeri de var." (8) didiler. Eser-i ḳalʿagīr şaşup ʿÖmer'in yüzine baḳdı bu ne ḥayāldir (9) taḥḳīḳ Baḫtek: "Sen misin?" didi. Ömer eyitdi: "Ne söylersen ṣaḳın (10) muḳayyet olma bellüye ol ʿÖmer-i Ayyār'dır amān ben de ḳorḳarum ." didi. (11) Esergīr eyitdi: "İy kişi ḳorḳarım sen ʿÖmer-i Ayyār'sın ṣoñra şāhdan elem (12) çekerim." diyüp hemān ḳalʿānun aʿyānını ʿÖmer yanında ḳoyup eyitdi: "Siz (13) bunı ṣalı virmeyüp oturun bir yire gitmesün ben varup göreyüm (14) anda cevābı nedür?" didi. ʿÖmer eyitdi: "Ṣaḳın ʿArab-ı Ayyārı seni aldayup (15) içerü ḳorsun. Ammā ne sen ḳalursın ve ne ben gelüp esirleri ḫalāṣ (16) ider belāya uġrarsın." Didi. Esergīr eyitdi: "İy kişi aṣıl benüm (17) şübhem sendedir. Zīrā sen bu ḳadar esirleri nice götürebilürsin." (18) Bir

ḫizmetkārin yoḳ bir vezīr olsan gerek ammā şimdi gelen Baḫtek (19) olmaḳ gerek zīrā yanında ʿaskeri var imiş. Sen ṣūret uġrısı (20) Baḫtek'e benzersin. Hele sen bunda dur ben varup görince (21) bilürim" didi. Andan gelüp burç üze çıḳup baḳup gördi. [43a/1] Şāhın ḳapıcı başısı Zermeyān Aġa bile nice nāmdār pehlivānları (2) ortalarında Baḫtek bir ʿa'lā ḳancıḳ ḳatırı binmiş toñuz gibi ṭurur. (3) Esergīr görince ḳalbi şehādet itdi ki Baḫtek budur içerüde (4) olan ʿÖmer'dür. Baḫtekdir. Hemān Esergīr baş gösterdi. (5) Baḫtek ḫışmıyla bre nābekār ne ḳadar zamāndır biz bunda ṭururuz, (6) ḳandasın aç ḳapıyı." didi. Esergīr eyitdi: "Sulṭānum siz bize ne (7) ısmarladınuz ise biz de nişān isteriz." didi. " Baḫtek parma (8) ġın gösterdi Esergīr eyitdi: "Hay meded işte cehūd oġlu (9) cehūd budur." diyüp segirdüp gelüp ḳalʿā ḳapusın açdı. (10) Baḫtek içerü girdükde Esergīr Bahtek'in elini öpdi: "Sulṭānım sizden (11) evvel bir kimse geldi, ʿayniyle size benzer Baḫtek'im aç ḳapıyı." didi. (12) Biz de andan nişan istedik. Ol da nişanları ʿaynıyle bana gösterdi. (13) Ben de inanup ḳapuyı açup içerü aldum. Ammā şübhede ḳaldum zīrā

(14) yalñuz geldi. Ol ʿaceleden sarayıma götürdüm, oturur imdi esīrleri (15) çabuḳ çıḳarın diyü küşaküşde iken hele siz de yitişdiñüz (16) didükde Baḫtek'in cān başına ṣıçradı. "Bre bre ṣaḳın ol ʿÖmer'dir (17) esīrlere yol bulmasun" didi. Esergīr eyitdi: "Ḳorḳman yanında çoḳ (18) bekçiler vardır." didi. Baḫtek eyitdi: "Bre sen bilmezsin anı hemān (19) yürü gidelüm. " diyüp ʿacele geldiler. Ammā beride ʿÖmer ṭuydı ḳıṣṣayı [43b/1] gördi. İş olmadı hemān ṭurduġı yirde eyitdi: "Meded Esergīr aldanu (2) ʿÖmer'i içerü almasun bir varup göreyüm." diyüp alup yürüyivirdi. (3) Bekçiler "Bre ṭur ḳanda gidersin?" diyince ḳadar ʿÖmer gözden (4) ġaʿib oldı. Şöyle ki ḫayalin bile göremediler: "Ḫayf ḫarīf (5) ḳaçdı." diye ḳaldılar. Ammā ʿÖmer ol aradan sürüp bir tenhā ṣokaġa (6) gelüp fi'l-ḥāl bir ġayr-i sūrete girüp Baḫtek de sarāya (7) geldi. Ammā gördiler ʿÖmer gitmiş. Esergīr eyitdi: "Bre ḳanı ol Baḫtek'im diyen herif (8) nice oldı?" didi. Bekçiler eyitdi:"Neylelüm ṭutamadıḳ gitdi. (9) Bre baḳa falān dirken bir anda gözimizden ġa'ib oldı ʿaceb çabuḳ (10) kimse imiş." didiler. Baḫtek eyitdi: "Hele eyü geldik ol ʿÖmer'dir nār-ı

(11) nūr bize yardım eyledi. Hele yitişdüm yoḳsa bu gice cümle esīrleri ḫalāṣ (12) iderdi ve ḳalʿāyı daḫı alup bunda çoḳ kelleler oynardı.” didi. (13) Eser-i ḳalʿagir eyitdi: “Hele bir ḫoşça arayın ola ki ʿAyyār’ı bir yirde (14) bulasıñuz.” didi. Ol ḳadar adam ḳalʿanıñ için ve ṭaşrasın aşaġı (15) yuḳarı aradılar. Ol ṣūretde bir kimse bulamayup ʿāciz olup (16) geldiler. Baḥtek eyitdi: “Bre ferāġat idin ol bulunur adam degüldir. (17) İmdi hemān bir ḫoşca gözüñüz açun zīrā ol tek ṭurmaz cümle (18) makdurin sarf idüp Ḥamza’nıñ ḫalāṣına saʿy ider bizler de (19) çoḳ degül üç gün üç gice uyumayup gice ve gündüz eyüce (20) bekleyüp ʿÖmer’i esīrlerin yanına getürmeyelim. Üç güne ḳadar Medāyine [44a/1] vāṣıl olabildik.” didi. Yanında olan melāʿinler daḫı “Zāhir (2) bizlerin daḫı ġayretimüz yoḳ mıdur?” diyüp ḥāẓır oldılar. Ömer daḫı (3) ṭurup bunların arasından temāşa iderdi. İşte ʿÖmer ol ḳadar ṣabr eyledi (4) ki Ṣāḥibḳırān’ı ḳırḳ tāne pehlivānları ile zindañdan çıḳarup (5) atlara yükledüp bu ḳadar biñ adamı orṭaya alup çekilüp (6) gitdiler. Baḥtek dir idi ki: “Bre meded ḳorḳaram nār-ı nūr ḫışmına (7) uġrayacaḳ

bizi yolda bir belāya uġratmasun.” diyüp gice bile (8) ḳonmazlar idi. Gündüz bir miḳdār dinlenüp gine yollarına giderler (9) idi. ʿÖmer çabuk saʿy eyledi. Ammā olmadı bir ṭarık ile yanına yaklaşamadı, (10) āḫir ḥocanuñ sözi ḥatırına gelüp Ḥamza’nuñ ḫalāṣı senüñ elinde (11) degüldir. Rüstem eliyle olur dimişdi. Hemān cān aṭup Rüstem kodıġı yire (12) gelüp gördi. Ḳonup otururlar ʿacele ile hemān Rüstem’ün bār-gāhına girüp (13) Rüstem: “ʿÖmer’i gördükde “Hay ʿammi merḥabā ne ḫaber?” didi. ʿÖmer eyitdi: “Meded (14) server ḳalḳ durma Ḥamza içün bundan Medāyin’e vardum gördüm.” (15) Şāh Ḥamza’yı maḥpus olduġı ḳalʿadan götürmge adam taʿyin idüp (16) ve Baḥtek-i lāʿini serdār idüp gönderdi. Bende ilerü vardım. Baḥtek (17) Baḥtek ṣūretiyle ḳalʿaya daḫil oldum. Ammā dizdār benden (18) şübhe alup bana zindanı göstermeyüp sarayına götürdi. “Şöyle (19) böyle” diyüp beni engelledi. Ol maḥalde Baḥtek gelüp yitişdi. Esīrleri (20) cümle çıḳarup bu ḳadar adam orṭaya alup getürdiler. (21) Çoḳ saʿy eyledüm. Bir çāre bulamadım. Ḥoca da Rüstem’i ḳurtarır [44b/1]dimişdi. Ben

de unutmuşum ṣoñra ḫatırıma gelüp segirdüp geldüm. Yüri (2) imdi oġlum gidelim göreyim seni bugün bir Rüstemlik eylemelisin.” (3) didi. Rüstem hemān yirden ṭurup Ḳubād’ın virdiġi Raḫşa süvār alup (4) ʿÖmer öñünce seyyāra ile muʿallāklar atup da imdi göreyüm seni bana yitişebilür (5) misin?” diyüp ḳatı yaydan oḳ çaḳar gibi bir birini koġarak (6) gitdiler. ʿAsker-i İslām daḫı ardlarına düşüp gelmekde ʿÖmer ile Rüstem (7) Baḥtek’in ardından irişüp Baḥtek ve ʿaskeri yorġun ārām idüp: “İşte (8) Medāyin’e geldik.” diyüp ol şāhrada ḳonup yimek zehirlenürler idi (9) ve bir bargāh ḳurup Ḥamza ile ḳırḳ nefer dilāverleri anda koyup dört (10) biñ elli ḳalınca laʿīnler ortaya alup muḥkem bekleyüp dururlar idi. (11) Üzerlerinden ḳuş bile uçurmazlar idi. Ḳat ender ḳat begler (12) idiler. Baḥtek-i laʿīniñ ise cānı ḳılıca ḳalmışdı. Amān şunları (13) Medāyin’e dāḫıl ide idim dirken Rüstem ʿasker kenārına gelüp bir naʿra (14) cānistan urdı ki benüm Rüstem-i ʿAlem-şāh-i Rūmī ey ḳavmi melāʿin cān (15) elimden ḳanda ḫalāṣ idersiñüz diyüp bir kere Feridūn Şāh tīġin (16) uryān idüp yürüdükde Baḥtek bu sehm-nāk na‘rayı

işidince ah idüp: “Ey dirīġā ḳorḳtuġuma uġradum ne yüz ile şāhın yanına (17) giderüm” diyüp bre ḳoman sizler adam degül misiñüz? Böyle bir oġlandan (18) ḳalur mısıñuz? diyüp istimālet virmege başladı. ʿAskerde cümlesi (19) atlanup Rüstem’e ḳarşu ṭuralım ṣandılar. Ammā Rüstem baḳup böyle atasın (20) bend ü zincīr içinde gördükde ġayret-i derūnında berḳ urup [45a/1] ve atasına daḫı erlik göstermek içün Rüstem ne ḳadar iḳdām itmek (2) gerekdir. Bu kerre Rüstem on biñ ʿaskerin içine girüp bir ṭoḳunuş (3) ṭoḳundı ki feleklerde melekler taḥsīn ve āferìn eylediler. Andan Rüstem (4) pey-ender-pey naʿralar urup ḥayḳırduḳda küffārı bölük bölük (5) idüp ḳırar idi. Elinde yalın ḳılıç depre ṭutup çaldugın (6) atıyla dört pāre iderdi ve muḫarref çaldugın ḥıyar gibi ikişer (7) pāre idüp andan adamı adama urup ḫord ider idi. Ve’l-ḥāṣıl küffārın başlarına ḳıyametleri ḳopardı. Küffārın hay u (8) ḥuy dād u feryādı fiġānı asmāna çıḳardı. Ḥamza daḫı bend (9) içinde yaturken bu ġavġayı işitdükde ḳulaḳ urup dinledi. (10) Gördi ki naʿra urduḳça benüm Rüstem-i ʿAlemşāh-ı Rūmī İbn-i Ḥamza-i (11) Ṣāḥibḳırān iy

ḳavm-i melʿūnāne Ḥamza-yı Ṣāḥibḳırān'ı neylemek (12) dilersiñüz benüm gibi oġlu var iken bugün itdügiñüz ḳabāḥatların cezāsını (13) sizlere göstereyim diyüp ḥayḳırdıḳça aġzından burnundan (14) āteşler ṣaçılır. Emīr-i ʿArab dönüp Lendehā'ya eyitdi: "İy bilāder (15) işidir misin şol naʿrayı ciger-kūşem Rüstem'ündir. Gerce eyü (16) maḥallinde gelüp yitişdi ve bizleri küffār elinden ḫalāṣ ideyor. (17) Ammā ben bunun ṭabiʿatın ʿaceb işidirem. Bu oġlan bizi böyle (18) bend içinde görmemek gerek idi. Ṣoñra bizleri hīç adam (19) yirine ḳomaz ve maḥalli geldükde ben ol Rüstem degül miyem ki kāfirlere [45b/1] "Seni bend ile öldürmege getürürken ben ḳurtarup ve kendi elim ile bendin (2) aldum dir ise bu sözi ben işitmekden ölmek yeydir." didi. Lendehā (3) eyitdi: "Ya Ṣāḥinḳırān niçün böyle buyurursıñuz ata oġul mā-beyninde (4) teklīf olur mı?" didi. Ḥamza eyitdi: "Sen bilmezsin aṣıl ataya oġul (5) minneti ḳatı güç gelür" diyüp söyleşirken ol ḳadar ʿasker Rüstem'ün şecāʿatine (6) ṭāḳat getüremeyüp ḳaçmaġa başladılar. Baḥtek bu ḫāli gördükde "Hay ele (7) girecek olursam taḥḳiḳ bu beni ḳatl

ider. Bā-ḥuṣūṣ ʿÖmer de yanında (8) ḳulaġuzdır” diyüp cān ḳurtarmaḳ sevdāsıyla Medāyin yolın (9) ṭutup ḳaçdı ʿÖmer, Rüstem’i ḥabisẖane bargāhına getürüp eyitdi: “Oġlum (10) atan bend içindedir. Ḫalāṣ idelüm ve seni görsün cemāline müştaḳdır. (11) Kāfirler “Şimden gerü perīşān oldılar” diyüp ol cānibe geldiler. ʿÖmer de (12) segirdüp çadırlar öñinde ṭuran bekçilere ġurūr-ı nefret urup ṭaġıtdı. (13) Emīr-i ʿArab oturduġu yirden naẓar idüp gördi ki Rüstem (14) elinde ḳılıç ḳandır, sikinden çeşme mişāl ḳan aḳar ve kendüsi ḫūn-ı (15) a‘dādan laʿl renk pelenge dönmiş. Ḥamza görüp ve ʿÖmer’i de gördi. (16) Rüstem’in öñince gelür bildigi kendüni ḫalāṣa gelürler oldum (17) Ṣāḥibḳırān cevher-i ġayreti derunında berḳ urup hemān iki dizi (18) üzererine gelüp bir naʿra-i Allāhu Ekber öyle urdı ki ol vādīler (19) velveleye gelüp kubbe-yi felek dürlü dürlü sadālar virdi andan (20) Emīr-i ʿArab şöyle bir ẓūr eyledi ki ol ağır bend ü zincīrler timürçi (21) ālātıyla üç günde kesilmek mümkün degül iken ẓūr-i Ṣāḥibḳıran’a [46a/1] ṭāḳat getüremeyüp kütür kütür ḳırılup yire döküldi ve Rüstem (2) bār-gāh ḳapusuna gelmişdi. Atası

Ṣāḥibḳırān'uñ bu erligin görüp (3) ḥayrān oldı. "Hay ḳoca peder nedür bu sende olan ḳuvvet?" diyüp (4) gönlinden taḥsīn idüp ve segirdüp ayaġına düşmek diledi. Ḥamza (5) yirden ṭurup eyitdi: "Ḥay ciger kūşem ḫoş geldin" diyüp (6) gözlerinden pus idüp der-āġūş idüp baġrına basdı. (7) Āferīn gözüm nūrı küffāra eyü ḳılıç urdın ancaḳ olur berhūdār (8) ol ḳoluna ḳuvvet" didi. Rüstem eyitdi: "Devletüm ataya anda ne (9) var eli boş adam ne dilerse ider. Ammā hüner oldur ki bunca (10) günden berü ḥabis yatup ṭoyınca yimek yimeyüp ve ṣu (11) içmeyüp bu ḳadar cefālar ile mübārek vücūduñuza ẓaʿīfi ʿārıẓ (12) olmış iken hezār āferīn sulṭānıma gine bu ḳadar aġır bendleri (13) ḳırarsıñuz. İşte Ṣāḥibḳırānlıḳ size maḥsūsdur ve hem (14) size de ḫātem olmışdur. Yoḫsa bizüm erligimüzde bir nesne yoḳdır." (15) didi. Ḥamza eyitdi: "Oġlum bu senüñ şevḳına oldı "Elhamdulillah (16) Teʿālā" diyüp bunlar birbirine ṣarılup görişürlerken ʿÖmer-i ʿAyyār (17) ile seyyāra daḫı gelüp ol ḳırḳ serverlerin bendlerin aldılar. (18) Anlar da gelüp Rüstem ile görüşüp andan Ṣāḥibḳırān'a "Çeşminüz (19) rūşen yā Ṣāḥibḳırān" diyüp īd-ı

ekber eylediler. Ḥamza Rüstem ile (20) muṣāḥabet iderken ol ḳırḳ dilāverler ʿicāzet alup ṭaşra [46b/1] çıḳup kırılan ʿaskerin atlarından birer at ṭutup süvār olup (2) her biri begendigi ālātı alup ol dem küffār ʿaskerine girüp (3) ol yüzi dönmiş kāfirleri öyle ḳırdılar ki ḳanları sel gibi (4) aḳıtdılar ve bunları öñlerine ḳatup ḳıra ḳoġa tā şehr-i Medāyin (5) gözükince ḳadar ḳoġdılar ve girü dönüp geldiler. Ammā eyü intiḳām (6) aldılar ve ʿÖmer-i ʿAyyār ile seyyāra segirdüp ʿasker-i İslām'a gelüp (7) Ḳubāt-ı Şehriyār'a Ṣāḥibḳırān ḫalāṣ olduġın müjde eylediler. (8) Ḫalīfe şād olup bunlara vāfir inʿām ve iḥsān eylediler ve ʿasker (9) içinde daḫı ʿaẓīm şādlıḳlar oldı. ʿÖmer-i ʿAyyār'a ʿAşkar'ı alup (10) veṣā'ir beglerin adamları ile raḫşların alup emir-i cihāna geldiler. (11) Cümlesi süvār olup andan ḳalḳup yola revān oldılar. Rüstem (12) pederi ile at başı berāber muṣāḥabet idüp giderken Ḥamza Rüstem'e baḳup (13) şükr idüp "Elhamdülillah Teʿālā Rabbim bana şöyle bir oġul iḥsān (14) eyledi" diyüp sevinir idi ve begler önünce dizilüp giderler (15) idi. Çünki ʿaskeri İslām'a yaḳın geldükde ḫaber alup

cümle (16) begler Ḥamza'ya ve Rüstem'e ḳarşu gelüp emīr-i cihānda ayaġın öpüp (17) şükr-i yezdān eylediler. Ḳubāt-ı Şehriyār ṭabl ve şād ve māni çaldırup (18) atası Ṣāḥibḳırān'a ḳarşu gelüp elin öpüp görüşdiler. (19) Rüstem-i ʿAlemşāh daḫı görüşüp īd-i ekber olup ʿaẓīm şadlıḳlar (20) oldı. Andan serāperde-i Süleymān'a gelüp ḫalīfe taḫta çıḳup (21) Ḥamza Sām ṣandāliyyesinde ḳarār idüp Rüstem Lendehā'nuñ alt yanına [47a/1] oturdı. Andan cümle begler yirlü yirince ḳarar eylediler. Andan Ḳubād-i (2) Şehriyār, Rüstem eyitdi ki erlikleri ve Dīvḥāl'ī ne yüzden helāk (3) itdügin naḳl idüp vāfir medḥ eyledi. Ḥamza da Rüstem'e vāfir duʿālar (4) idüp Dīvḥāl'i ol ḳadar alāt-ı ḥarbı ve bu ḳadar ḳadd ü ḳāmeti ile ve (5) fīli ile kaldurup helāk itdügine ziyāde taʿaccüb eyledi (6) Emīr-i ʿArab emr eyledi. Meclis ḳurdurup żiyāfete başladılar. Rüstem (7) daḫı Ṣāḥibḳırānuñ kuūḥ-i Ḳāf'da on sekiz yıl seyr ü temāşa idüp (8) on sekiz Ṣāḥibḳırān'ıñ ṭılsımların fetḥ idüp her birinden bunca (9) tuḥfeler ve yādigārlara mālik olduġın işitmiş idi yā da keyfi ile bu (10) maḥalde ḥāṭırına gelüp diledi ki temāşā eyleye. ʿÖmer'i yanına daʿvet idüp (11) didi

ki : “İy sulṭān-ı ʿAyyāran senden ricā iderim ki atama söyle sen (12) ālāt-ı Ṣāḥibḳırān’ı getürsünler bir kere temāşā idelüm.” didi. Ömer de : “N’ola” (13) diyüp Ṣāḥibḳırān’a bildirdi. Ḥamza da nola diyüp emir eyledi. Cümlesin (14) meydāna getürdiler. Emīr-i ʿArab da bunları seyr itdürüp ve nice bulduġın (15) ḥikāyet eyledi ve on sekiz diyüp alāmetlerin gösterüp on sekiz sene kūh-ı Ḳāf’ı şikār idüp Ṣāḥibḳırān gücünürdi. (16) kūh-i Ḳāf’ı şikār idüp “Bu dīvlerin her biri Ṣāḥibḳırān geçinürdi. (17) Biri de bize yār olmadı. Āḫir ben de cümlesin ḳatl eyledüm. İşte nişānları” diyüp (18) temāşa itdirdi. Rüstem görüp ḫayrān oldı. Atasına hezār ṣad hezār (19) taḥsīn eyledi. Andan Ḥamza Rüstem’e “Muḥabbeten ḳanı oġlum senüñ Feridūn (20) Şāh daḫmesin bozmışsın. Andan çıḳardıġın yādigārları getür. (21) Biz de seyr idelüm.” didi. Rüstem eyitdi: “Devletüm ata sizin yanıñızda [47b/1] benüm ne vücūdum vardır ki sizecek bende olan bir nesne degüldir ki (2) göstereyim.”didi. Ḥamza eyitdi: “Oġlum niçün böyle söylersin?” Feridūn (3) Şāh ulu şehriyār imiş. Anuñ bizde baʿẓı yadigārları vardır diyince (4) Rüstem

de getürdüp seyr itdiler. Begler görüp taḥsīn eylediler. (5) Ṣāḥibḳırān kendüsinüñ atlarını getürdüp onları daḫı seyr itdirdi. (6) üç yüz ʿArabī atları ve üç dāne Süleymānī raḫşaları biri ʿAşḳar (7) ve biri ḥeng-i İsḥaḳ ve biri de siyāh ḳaṭās nām raḫşdır ki Esmā Perī (8) bağışlamışdır. Rüstem bunları görüp cümleden ziyāde ʿAşḳar'ı begenüp (9) ʿāşıḳ oldı. Hemān ayaġı üzerine ṭurup devletüm ata benüm Feridūn (10) Şāh daḥmesinden çıḳardıġum bir atım var idi. Cümle alāt-ı ḥarbimden (11) ziyāde severdim. Sizin yoluñuzda Dīvḥāl'in ẓarbında helāḳ oldı. (12) "Sizden ricā iderim ki ʿAşkar'ı bana iḥsān idüp bağışla size siyāh (13) ḳaṭās ile ḥeng-i İsḥaḳ yiter" didi. Ḥamza tebessüm idüp eyitdi: (14) "Behey oġul ayrılıḳ seçilik arada bir şey yoḳ oġul atası atana (15) benüm ki minnet lāzım degüldir. Ammā bu atuñ atası perridir. Benden ġayri (16) kimseyi bindirmez. Nice zamān ben bunı ḳucaġumda getürdüm ve gine güc ile (17) bana mūnis oldı. Ammā sen bu ata binemezsin. Eger ġayrısın isterisen (18) al." didi. Rüstem tebessüm idüp didi ki: "Bindirmez dimek ne dimekdir? (19) Siz virin de eger

binemezsem ferāġat iderim.” didi. Ṣāḥibḳırān (20) eyitdi: “Ḫoş nola getürsünler görelüm. Binebilür misin?” didi. (21) Ve’is-i bedevī varup ʿAşḳar’ı egerleyüp getürdi. Cümle dilāverān (22) bār-gāh öñüne çıḳup seyre ṭurdılar. Rüstem daḫı ḥāẓır oldı. [48a/1] Ve seyis bedevi örtüsin ḳaldurup “Buyurun” didi. Rüstem (2) daḫı yürüdükde ʿAşkar gördi ki kendüne binecek Ḥamza degül ol dem (3) elem çeküp hemān ḳulaḳların ḳalem ḳuyruġun ‘alem idüp boynun kemer (4) ḳılup gözleri dürilip dişleri ṣıḳup Rüstem’e egri egri (5) baḳmaġa başladı. Ḥamza gördükde ḳorḳdı ki bir ḫatā ola. Ṣāḥibḳırān (6) perri dilince “Yā ʿAşḳar ṣaḳın bu benüm oglumdır. Bir zarar itmeyesün” (7) didi. Rüstem “Ḥamza’yı bindirme” dir. Kıyās idüp ne söylersen söyle (8) bildigünden ḳalmasun diyüp yidi adam yirden ṣıçrayup fi’l-ḥāl (9) eger ḥānesinde bulundu. Ammā ʿAşḳar ol ḥāli gördükde “Sen misin bana binen (10) er iseñ üzerimde otur.” diyüp Rüstem lenger virdi ki ẓabt ide. Ammā (11) ʿAşḳar’dır Rüstem’ün lengerinden aṣlā aldurmayup bir kerre ‘uḳḳāb miṣāl atulup (12) Rüstem’i şöyle silkdi ki Rüstem on beş adım girüye

düşdi. Rüstem tavranınca (13) ḳadar ʿAşḳar yirine vardı. Ammā Rüstem bu ḳadar dilāverler arasında (14) ḥicāb idüp aġladı. Didi ki: “Āferin ata, benüm dünyāda öyle bir atım var idi (15) o da sizin yoluñuza helāḳ oldı. Sizin üç dāne Süleymānī atıñuz (16) var da anıñ birin virmege ḳıyamadıñuz.” didi. Ḥamza eyitdi: “Behey oġul (17) ben sana dimedüm mi ol benden ġayr kimse rām olmaz.” didi. Rüstem: (18) “Siz perriye dilince bindirme didiñiz, ol da serkeşlik eyledi.”didi. (19) Ḥamza eyitdi: “Bi-rabbi’l-kaʿbe yoḳ oġlum öyle dimedüm bu benüm oġlumdur (20) ṣaḳın bir ẓarar itme didüm” didi. Rüstem “Hele mesele maʿlūm oldı.” diyüp (21) aġlayarak çıḳup gitdi. Saʿd-ı Nebīre; Rüstem’e ġāyet muḥabbet itmişdi. Ardından (22) yitişüp yā ʿammi luṭf eyle, dur bu ḥuṣuṣda Ṣāḥibḳırān’uñ [48b/1] ṣuçu yoḳdır. Bir zaman Ḳubād’ın vālidesi Mihr-i Nigār istemiş ʿavrat (2) iken virmiş ʿAşḳar’ı ve tīġ-i Ṣuḥḥāk’i ve Muḳbil’i üçün istemiş gūyā virmez (3) diyü zīrā bu üçi yanında ziyāde maḳbūldür. Ammā Ṣāḥibḳırān aṣlā (4) yoḳ dimeyüp virmiş. Mihri de gördi ʿAşḳar’a binmek ḳābil degül ṣoñra (5) cenk-i İsḥaḳ’ı

alur ve senüñ vāliden seni ṭoġurmadan bir Firenk kāfiri (6) Ḥercene'yi başup vālideni esīr idüp getürürken el-ḳışṣa Ḥamza varır. (7) Vālideni kūh-ı Ḳāf'da bulur. Alup getürirken ʿAşḳar'ın ardına bindirir (8) ʿAşḳar da bindirmesin istememiş. Ḥamza ġazaba gelüp şimdi seni (9) ḳatl iderim veyāḫud ʿahd iderüm. Bir daḫı sen de arḳana binüp ġazāya (10) gitmem." dir. ʿAşḳar da bir ẓaruri ḳāʿil olur. Şimdi atan perri dilince (11) söylemesi gine seni ṣaḳındığındandır. İmdi sen daḫı ata acı (12) söz söyleme ve ṣaḳın sū'-i ẓan itmessün. Degül düşman daḫı andan (13) bir şey isteyüp ricā itse her ne olursa virir. Ḳanda ḳaldı ki (14) sen onuñ sevgülü oğlusın imdi. Senden at mı? ṣaḳınur. Öyle (15) ḳıyās itme atan senden at ṣaḳınmaz eger murādın at ise benüm bir (16) Sülaymānī bir atum vardur. Şeptīz-ü zevālīdirler. Al ṣana cebe diyüp (17) yalvarup güciyle ḳabūl itdirdi. Bu maḥālde ʿÖmer de gelüp yitişdi (18) "Oğul kerem eyle atana böyle bī-ḥuẓur eyleme anuñ ṣuçu yoḳdır. (19) Nihāyet ʿAşḳar'ıñ ḥuyı öyledür. Bütün beglere su'āl eyle. Begler bilürler (20) yanına Ḥamza'dan ġayri adam ve hayvan

kim girer ise helāḳ ider. (21) Ḥayf bir ġayrı at istemek gerek idi. Bizüm ile bir müşāvere eylemedin.” (22) didi. Rüstem eyitdi: “Neyleyüm bir at żabṭ idemedi dirler” diyü (23) ḥicāb iderüm hemān ol gücime gelür. Yoḫsa Allāh kerīmdür. Ben bu [49a/1] dünyāda at mı bulamam. İşte bilāderüm Sa’d kendi Süleymānī atını (2) bana virdi.” didi. ʿÖmer eyitdi: “Güzel imdi bunda bir nesne yoḳdır. (3) Şimdi sana lāyıḳ olan varup pederinüñ elin öpüp oturasın. (4) Ortalıḳda bir perīşānlıḳ olmaya bu ḳadar şādlıḳlar varken tebdīl (5) olmasun” diyüp Rüstem’ün ḳalbini güci ile yumuşadup döndürüp (6) geldiler. Zīrā Rüstem bir ḳara gönülli beter ḫuy serverdir. Ḳıl ḳadar şeyden (7) alınur. Oġlu Melik Ḳāsım bundan biñ ḳat ziyādedir. İmdi ne (8) getürdiler olsa gerekdir. Şimdi ṣoñra maḥalli geldükde beyān olunur. Bu (9) maḥalde Saʿd kendine yarlıḳ itdigi içün Rüstem de Saʿd’a mā’il olur. (10) Birbirlerine ʿaẓīm muḥabbetler iderler. El-ḳıṣṣa işte Saʿd da Rüstem’e ve (11) Ḳaşıma mā’il olduġı içün ol ḳulu güder. ʿÖmer ile Saʿd-ı Nebīre her ne (12) ḥāl ise Rüstem’i dönderüp serāperdeye getürdiler. Rüstem daḫı (13)

Ḥamza'nuñ elin öpüp devletüm küstaḫlıḳ idüp elem ile bir iki (14) söz söyledüm. Bilmezlik ile bir ġayri mā'nā anladum. Meger yanlış anlamış (15) oldum. İmdi ḫaṭa itdüm. Siz de ʿaf idin meger ol ʿAşḳar'ın ḳadīmi (16) ḫuyı bed ü rām olması müşkil imiş. Ammā lüṭufları dā'im olsun. (17) İşte birāder zādem kendi Süleymānī raḫşın bize baġışladı. Artuḳ (18) gönlüm ḫoş oldı. Siz de hemān luṭf buyurun. Bu küstāḫlıġımızı (19) ʿaf idüp her ne günāh itdüm ise daḫı didi. Ḥamza da Rüstem'in bu sözlerinden (20) ṣafā idüp tekrār Rüstem'i ḳucaḳlayup alnından öpdi. (21) "Berḫudār ol oġlum iş de aḥvāle vāḳıf olmışsın." didi. [49b/1] Rüstem de geçüp yirinde ḳarār eyledi. Begler de görüp şād oldılar. Andan (2) her biri Rüstem'e duʿālar idüp:"Ḥa şöyle şehzādem gerçekden cümlemüzi (3) melālete düşürdün. İmdi berḫudār ol şehzadem." diyüp (4) duʿā eylediler. Rüstem de beglerden tekrār ʿöẕrin diledi. Ammā Ḥamza bildi ki (5) Rüstem ne olacaḳdır. Gönlünden eyitdi: "İmdi bu oġlanuñ tabīʿati (6) ʿacībdir. Bu oġlan bize şimdin soñra ḫuẕūr virmez. Allāh ḫayırlar vire." didi. (7) Teziyye geldi, gelmedi böyle bir

ḳıṣṣası oldı.” didi. Ẓīrā Ḥamza’nuñ ḥāli (8) özgedir ġayri Ṣāḥibḳırānlar da bu ḫaslet yoġ idi. Adam sarrāfıdır. (9) Hele ol gün geçüp ziyāfet tamām oldı. İrtesi gün hemān Rüstem (10) ayaġa durup eyitdi: “Devletim ata bizleri bunda nice bir oturalum. Ol şāh (11) didükleri ḥilekār size bu ḳadar iş eyledi ve bunca günlerdür dürlü (12) cefālar eyledi. Bana icāzet vir varup taç taḫtıñ başına yıḳayım.” didi. (13) “Ve sizler isterseñüz saʿādetle Mekke-i mükerremeye buyurun size zahmet olmasın.” didi. İşte bunda Ḥamza da kerāmet ẓuhūr eyledi. Ẓīra Ḥamza evliyāu’l-lahdan (14) ve hem ʿammi-yi rasul-i ḫudādır. Keşf buyurdılar. Bu ḳadār teziyye Rüstem kendine vücūt (15) virdi. Ḥamza bunuñ bu mertebe ʿacelesin görüp eyitdi. “Ṣabr eyle oġlum (16) heb böylece gidelüm. Senüñ erligin bende temāşa ideyim.” didi ve hem düşmān (17) her ne ḳadar ẓaʿif ise anı ḫor görmek eyü maʿnā degüldir. Bil ki efʿāl-i ḳubuhdur”(18) didi beyt Pençe-yi şīr olsa destin anı eyler şikest deonun/ Bu meṯel-i meşhurdır dest ber balā-yı dest. “İmdi iy ciger-kūşem (19) ben ḳırḳ yıldır Nūşirevīn ile cenk iderüm.” didi. Zīrā ḳolay (20) degüldür.

Kişiye her zamān rüẕigār müsāʿade eylemez” diyüp birāz naṣīḥat [50a/1] eyledi. Ammā hīç olur mı ve naṣīḥat dinler mi bundan elem çekdi (2) didi ki “Göre şol ḳoca pederi bu ḳadar erlikler eyledüm, (3) diyüp bizi adam yirine ḳomaz.” didi. Hele ʿasker içinde nidā (4) olındı ki “Yarın geçdir.” didiler. İşte bunlar da gelmekde ammā (5) bu ṭarafta Nūşirevān taḫtında otururken dir idi ki: “Baḫtek (6) Ḥamza’yı ve beglerini getürdigi gibi öldüreyim. Herce bād-ı ābād (7) ṣoñra ʿÖmer ile ve Rüstem ile bir ḥal olurduḳ” diyüp intiẓārda (8) iken bir gün Baḫtek-i laʿīn Rüstem’ün cenginden ḳurtulan ʿasker ile (9) geldi. Pehlivānların kimi zaḫmdār kimi mecrūḥ şāh ol ḥāli gördükden (10) bri size ne oldı. Gine bir belāya mı uġradıñız, yoḳsa yolda ṭoluya (11) rast geldiñüz. Bre uġursız melʿūn nedir bu bozuḳ düzen?” (12) diyüp şāhın eleminden ʿaḳlı gitdi. Baḫtek-i laʿīn başından (13) ṣarı çalmanıñ yire urup başladı ʿÖmer’den ve Rüstem’den şikāyet (14) itmege: “İş öyle ḳıṣṣa oldı” diyüp ʿÖmer’ün ḳalʿaya girüp (15) ve Rüstem getürdigin cümlesini birebir ḥikāyet eyledi ve bu ḳadar ʿaskeri (16) helāḳ olup māl, erzaḳların gitdigin şerḥ

eyledi. Ammā Baḥtek (17) eyitdi: “Şāhum sır bunda ki ben dizdāra tenhāda senüñ ile (18) şöyle bir işāretimiz olsun” diyüp ışmarladum.” idi. Ammā (19) bilmem ol nābekār ʿAyyār düşinde mi gördi benüm idecegim işāretleri (20) neden bildi?” didi. Ḥoca dönüp eyitdi: “Behey (21) aḥmaḳ pelīd ʿÖmer anı bilüp itmedi gāyet tahayyüründen engüşt [50b/1] ber-dehān idüp parmaġın aġzına dizdār da ol ḥāli gördükde (2) işāret idüp ḥātem gösterdi sanup ḳalʿa ḳapusın açmışdur.” (3) didi. Baḥtek eyitdi: “İy ḥamalzāde ne güzel düzüp koşarsın (4) anda ʿÖmer benüm geldigüm diyüp ḳalʿa içine düşer. Ben de esīrleri alup (5) getürirken yolda şöyle oldı diyüp Rüstem’den şikāyet eyledi. (6) “Hele nār-ı nūr berḫüdār olsun bizi ele virmedi. Yoḳsa ellerine (7) girmiş olaydum tahḳīḳ amān zaman virmeyüp beni de iki pāre (8) iderdi.” diyüp elin yüzine ṭutup ḳocası ölmiş cingāne (9) ḳarusı gibi hāy hāy aġladı. Şāh dönüp eyitdi: “Her zaman yüzin (10) böyle ḳara olsun bre melʿūn oġlu melʿūn bizi kendi ḥālimize ḳomayup (11) böyle ġavġālar peydā idüp her ṭarafından düşmānlar (12) çoġaltdın. Bizi aṣıl düşmānlar

orṭasında ḳodın. Boynun altında (13) ḳalsun. Bir alay uyur yılanun ḳuyruklarına basup şimdi üzerimüze (14) ḥavāle oldılar. İmdi böyle ejderhālara kimler ḳarşu ṭurabilür.” (15) diyüp: “Hocaya baḳup nice olur ḥālimiz.” didi. Ḥoca eyitdi: “Şāhum (16) bunda nesne yoḳ ammā aṣıl ġavġa şimden soñra ḳopar neyleyim benüm (17) sözüm tutmadın.” didi. Baḥtek gine duramayup eyitdi: “İy nābekār (18) ne dimek istersin şāh her zaman bir ʿArab’ın minneti altında mı olsun. (19) Şimdi böyle bir oġlu peydāh oldı. Ol da bir ṭarafda ḥüküm-i ḥükūmet (20) ider. Şāh’un ortalıḳda adı var. Şāh’un bu ḳadar vilāyetlerin (21) alup yezdān perest eylediler. İnsan olan bu ġayret altında pāre [51a/1] pāre olmaḳ gerekdir. Bu dünyāda elbetde bir cevāb virir adam bulunur.” didi. (2) Bu maḥalde ḳapuda bir ġalebe oldı. “Nedür?” diyince şāhum müjde (3) bu ḳadar ʿasker ile Eskebūş-i Mazenderāni geldi.” didiler. Bu da (4) yitmiş beş arış ḳad çeker köyde de Dīvḥāl-i Ḥindī ḳadar idi. (5) Ammā ḳuvvetde Dīvḥāl’den ziyāde idi. “Bre meded ḳarşulamaḳ gerekdür.” (6) diyüp müjdeye gelen adamlara ḫilʿatlar giydürdiler ve ḳarşulayup (7) Medāyin ṣaḥrāsınun

bir cānibine ḳondırdılar. Andan nüzūl niʿmetler (8) gönderdiler. İrtesi gün olduḳda Eskebūş Şāh'a gelüp hedāyesin (9) virüp maḳbūle geçdi. Şāh daḫı bu ne ʿaẓīm ʿizzet idüp (10) faḫire ḫilʿat giyürdi. Andan ṣoñra başladı Ḥamza' dan ʿÖmer'den (11) ve Rüstem'den vāfir şiḳāyetler itdiler ve şimdi Ḥamza'nuñ bir oġlu ẓuhūr eyledi. (12) Henüz on iki yaşındadır. Ammā itdigi erlikleri selefden (13) geçenler itmedi diyüp Dīvḥāl gibi pehlivānı fīli ile ḳapup yire (14) urdı hurd eyledi." didiler. Eskebūş eyitdi: "Żāhir öyle ḳaba (15) nābekārı öyle iderler. Ammā siz de göresiñüz ki meydān olduḳda (16) ben ol sizin Rüstem didigiñüz oġlana işler ideyüm ki sizin (17) hep intiḳāmıñızı Ḥamza'dan ve Rüstem'den şöyle alayım ki dillerde (18) dāstān olup söylene anlar da göreler ki bu rūzigārda kime (19) rast geldiler." diyüp vāfir aṭup ṭutdı. Baḫtek ve şāh (20) şād olup didiler ki: "Bize de bu işleri senüñ elinden gelür bilüriz. (21) Zīrā siz Dīvḥāl'den iki ṭutam bir ḳarış bir parmaḳdan **[51b/1]** arṭucaksın öyle olınca erlik ve dilāverlik senden umulur (2) ve hem ben dün gice ṣoġan odasında kehle ḳırarken gice

kitābında (3) ve Laḳlaḳ-nāme'de ve Vaḳvaḳ dibācesinde ve Leylek ṣıġasında (4) ve Kırlangıç şerḥinde ve Çaylak-nāme'nin hecesinde öyle yazar (5) ki ve bunlara benzer Mecūsi ḳavminüñ kendi elleriyle şeyṭan-ı ʿaleyhi'lla'ne (6) taʿlimi üzere ʿaḳl-i fāsidleri üzere yazmışlardı. Mecūsilerin (7) tuḥfe kitābelerinde hep buyurduġuñuz gibi yazar. Nār-ı nūrın (8) senā ol ḳadar iltifātı çoḳdur Dīvḥāl gibi olmazsın." didi. Ammā (9) Baḥtek-i laʿīn gine gönlünden eyitdi: "Sen daḫı beter olup boynun (10) altında ḳalmasına hīç şübhem yoḳdur." didi. Ammā Eskebūş-i Māzenderānī (11) gerçek sanup kendin şişirdi, derisine ṣıġmaz oldı. (12) Yükin yuḳarı ḳaldırup bıyıḳların cingāne balṭası kesmez (13) oldı. Hemān bir ʿaẓamet ile baş ḳaldırup eyitdi: "Tiz ʿArab ʿaskeri (14) yoḳlansın, kandadır? Anlar bunda gelemezse bizler anda varalum." didi. (15) Baḥtek eyitdi: "Ṣabr eyle dilāver, ne zaḫmet sizin anlar varmañuz (16) anlar bunda gelür." didi. Hemān göreyim seni zīrā bu dem ġayret bizüm (17) degüldir hep senündir. Hemān er gibi ol." didi. İşte bunlar da bunda (18) nāgāh üçünci gün gördiler ki Baġdād ṭarafından tüz tüze

ulaşdı (19) ol idi ki Ḥamza'nuñ ʿalem-i ejderḥa peykeri ʿaẓamet ile gelüp irişdi. [52a/1] ʿAsker-i İslām daḫı ardınca alāy alāy bölük bölük gelüp Medāyin (2) ṣaḥrāsında bir ḫūb yire serāperde-i Süleymāni kurup ṣaġ yanında Rüstem'in (3) Feridūn bār-gāhın kurup andan sa'ir dilāverlerin bār-gāhların (4) daḫı yollu yolınca ḳurdılar. Medāyin ṣaḥrası günagūn bār-gāhlar (5) ile laʿle-zāra döndürdiler. Ṣāḥibḳırān-ı ʿālem daḫı gelüp saʿādetle (6) Sām ṣandāliyyesinde ḳarār eyledi. Ammā Eşkebūs vesa'ir küffārı bahādırları (7) Emīr-i ʿArab'ıñ alayın seyr idüp cümlesi begenüp taḥsīn eylediler. (8) İrtesi gün iki ṭarafdan dīvān olup Ṣāḥibḳırān Seyf-i (9) Zevilyezen'e buyurdı. Şāha bir mufaṣṣal nāme inşa idüp mühür urup (10) andan ʿÖmer-i ʿAyyār'a virüp "Tīz var bana bir cevāb getür." didi. ʿÖmer de (11) nāmeyi alup Nūşirevān'a gelüp nāmesin sundı. Alup ḥoca-i (12) dānāya virüp okıdı. Evvelinde nām-ı ḫudāyı medh ü ṣenā idüp andan (13) ḥamd ü şükürden ṣoñra ben ki ḳatımda Ṣāḥibḳırānum şarḳ ve ġarb Ḥamza-i (14) ʿArab iy şāh ʿahdine durmaz maʿṭūḥ bir alay müfsidlerin (15) söziyle nedür? Bu seniñ itdügiñ yaramazlıḳ

yoḫsa hemān divāne mi (16) oldun āḫir ʿömründe daḫı uṣlanmaz mısın? Çünki bu ḳadar bana eziyet (17) idüp helākime saʿy eyledin. Şöyle belki elimden ḫalāṣını çāre ister (18) isen yā īmāna gelüp duḥterīn kāfiri bana viresin veyāḥud ḫarāca- (19) rāẕı olasın. Yoḳ dirsen sana işler iderüm ki dillerde dāstān (20) olup devri ḳıyamete ḳadar söylene dimiş. Şāh Eşkebūs pehlivān (21) saġ olsun bu size cevāb virir.” didi. Eşkebūs daḫı meydāna [52b/1] ḳılıncı bıraḳdı andan eyitdi. “Ol Dīvḥāl’i helāḳ andan oġlan (2) ḥāẕır olsun andan Dīvḥāl’in intiḳāmın alayım ṣoñra ġayrıların (3) birer birer hakkından geleyüm” didi. ʿÖmer Eşkebūs’i Dīvḥāl’den ziyāde (4) gördi ve andan heybetli buldı. Varup söyleyüm.” diyüp cā’izesin (5) virüp ʿÖmer de alup çıḳup gitdi. Serāperdeye gelüp cevābları (6) söyleyüp Eşkebūs’i vāfir meṭḥ eyledi. iderüm Ṣāḥibḳırān daḫı “Yarın (7) cenkdir” diyüp nidā olındı. Ammā Rüstem ayaġa durup Eşkebūs’i (8) meydāna istedi. Ḫalīfe de ḳaftan giydürdi. ʿÖmer; Rüstem’e eyitdi: (9) “İy şehzādem Eşkabūs de muhib melʿūndır, kerem eyle gözün aç.” (10) didi. Rüstem de “Allāh kerīmdir ḫayr

ola.” diyüp işde bunlarda tedarikde (11) çün ṣabaḥ oldı. Güneş ḳeleyi ḳafdan gösterüp ʿālemi (12) nūr-i yezdān ile münevver eyledükden ṣoñra iki ʿasker yirlerden (13) ṭurup at, fīl gerekdi anlarına süvār olup gelüp ḳarşu baḳar (14) şu alaylar ve ṣaflar bağlayup meydān açılduḳda bir de anı gördiler ki (15) Eşkebūs Māzende Rāni yitmiş sekiz arış ḳaddiyle meydāna (16) girüp bir miḳdar ʿarż-ı hüner gösterüp bağda ḥayḳırup “Ḳanı (17) ol Rüstem didükleri oğlan bugün meydāna gelsün cihānda (18) erlik nice olur görsün.” didi. Ol dem hemān Rüstem-i Ṣāḥibḳırān (19) duʿā ve himmet ṭaleb idüp sürüp Eşkebūs’a berāber [53a/1] geldi. Gönlünden eyitdi: “Yā Rüstem erlik oldır ki Dīvḥāl cengin (2) ḳoca pedere seyr itdürmek gerekdür. Ẕīra sende cengin nicedir. (3) gözüyle görmedi, belki şüphede kalmışdır.” didi. ʿÖmer de ġavġa- (4) kaşağasıdır. Rüstem yanaşup eyitdi: “Server ol Dīvḥāl ḳıṣṣa (5) sana beglerden baʿżı kimseler vardır. İnanmazlar imdi göreyüm (6) seni ol erligi tekrār gösterüp isbāt-ı vücūd itmek gerek (7) dir.” didi. Rüstem eyitdi: “Benüm de fikrim oldır hemān duʿā da ol” (8) diyüp

Eşkebūs'a selām virdi. Eşkebūs'i Rüstem'i on sekiz (9) arış ḳaddiyle görüp gözine salındırmadı. Ammā üzerinde (10) olan Feridūn Şāh'ın yādīgār müceherlü ālāt-ı ḥarbin gördükde (11) ziyāde begendi. Andan dil ucu ile selāmı aldı. Ziṛa (12) maġrur pelīd idi. Hemān bire oġlan ol Dīvḥal didükleri (13) ḳaba yigidi fīliyle ḳaldurup yire urup ḫurd ilin sen misin (14) di Rüstem eyitdi: "Behey bozuk benüm ne dimek istersin seni daḫı (15) öyle ideyüm didükde laʿīn bi-iḫtiyar ḳahḳaha ile gülüp (16) eyitdi: "Hay çoḫ ol ḳaba yigidiñ cānına sencileyin bir anası (17) südü aġzından ḳoḳar oġlan da elinde ol şekle helāḳ (18) olup cihānda kendüni böyle bed nām ḳoya" didi. Rüstem eyitdi: (19) "İy Pelīd yoḫsa sen beni begenmedin mi? İmdi eger sen de İslām'ı (20) ḳabūl itmeyecek olursan murādım oldır ki seni de Dīvḥāl [53b/1] gibi meydān ortasında seni de ḳatl ideyüm. Görmeyenler seni görüp (2) ʿibret alalar" didi. Laʿīn gine gülüp Behey oġlan bu ne olmaz (3) daʿvādır. Sen benüm bir ḳolum ḳadar yoḳsun. Gel yabana söyleme in (4) atından riḳābıma yüz sürüp günāhına tevbe eyle ve seni şāhdan (5) dilek ideyüm. Yoḫsa sana bu

meydānda bir iş iderim ki havada (6) uçan ḳuşlar senden ʿibret alalar” didi. Rüstem, āteş alup (7) eyitdi: “İy laʿīn durma ḥamle eyle görelüm. Bu işi kim kime ide belkim bu (8) maʿnā ʿaksi ola” didi. Eşkebūs eyitdi: “Ḥamle evvel sen eyle bil kim (9) ṣoñra sana nöbet gelmege” didi. Rüstem eyitdi: “Bre yābāne söyleme ben (10) Ṣāḥibḳırān-zādeyim evvel kimse ḥamle itmem” diyüp ḫışmıyla baḳınca (11) Eşkebūs ġaẓāba gelüp eyitdi: “Bre oġlan en son öleceksin (12) öyle oldukdan ṣoñra saña nöbet virmek ne ḥācet” diyüp eline (13) ʿamūdın alup hemān fīline meydān virüp gürleyüp yitişdi. Rüstem hīç aldırmayup İskender miṣāl yirden ṣabit ḳadem olup tevekkül (14) ḥaḳ idüp ṭurdı. Eşkebūs ḫışmgin ile öyle bir ʿamūd urdı ki (15) Rüstem de gürz-i Feridūn Şāh’ı berāber virüp gerçe menʿ eyledi. Ammā (16) ḳolları bükülüp arḳaya alduḳda ḳaddi ham olup başı at başına berāber oldı. (17) sıhhat-i meydān gözine rengārenk görindi. Elinde şebtīzin belli çenber çenber oldı ve çoḳ ıẓṭırāb çekdi. (18) Dost düşmān Eşkebūs’in gürz uruşuna ve Rüstem’ün men‘ idişine [54a/1] hezār taḥsin ve āferìn eylediler. El-ḳıṣṣa

Rüstem ol laʿiniñ üç ḥamlesin (2) biri biri ardınca merdāne menʿ eyledi. Görenler ḫayran oldılar. (3) Eşkebūs eyitdi: “Bre bu ne ḥāldir ki böyle bir ṭıfıl oġlan bencileyin (4) bir div āhirmeniñ ḥamlelerin āsan menʿ eyleye. Bir ḳılına ḫatā (5) gelmege diyüp ḫayran oldı. Ammā ol iki bölük ʿasker anı gördiler ki (6) ol genci arslan raḫşandan atlayup ve cebe eteklerin der (7) miyān idüp. Ḥamza da yanında olanlara baḳup “Bre bu oġlan (8) neylemek ister” dirken bir de gördi. Rüstem segirdüp Eşkebūs’in (9) fīliniñ altına girdi. Gine iki ʿaskerden bir hay ḫay ḳopdı. (10) Bre neyler şu dirlerken Ṣāḥibḳırānzade Dīvḥāl’le itdügi gibi (11) fīliñ bir ḳoluyla ḳıç ayaḳların ve bir ḳoluyla öñ ayaḳların sütūn (12) gibi ḳavrayup tamāmı żabṭ idüp başın fīlin göbegine ṭayayup (13) “Yā Allāh” diyüp ayak üzere ḳalḳḳup bir ḳara ṭāġ gibi Eşkebūs’i fīliyle (14) ve ālāt-ı ḫarbi eyle ve cebe cūşını ile ḳaldırup meydān ortasında (15) üç adam saġa ve üç ādam sola gezdirüp andan ḳaldırup (16) bir cānibe şöyle çarpdı ki fīl helāḳ olup ve Eşkabūs-i Mazen (17) dir. Anı daḫı zemine düşüp beli ḳırılup ve endāmı ḫurd olup (18) cān çekişmege

başladı. Rüstem yirden segirdüp hemān iki ayaġıyla (19) Eşkebūs'in omuzuna başup ve iki eliyle ol ḥammam ḳubesi gibi (20) kelle-i bi-devletini ṭutup "Yā Allāh niyet ġazādır" diyüp çeḳüp [54b/1] boynundan ol gönli gibi başı ḥām armūd gibi çeküp ḳopardı. (2) Andan getürüp şāh ṭarafına fırlatdı. İy şāh al imdi ṭayanduġun (3) pehlivānun başın paça eyle." diyüp ḥayḳırdı ve andan gine (4) raḫşına süvār olup ṣaḥn-ı meydānda cevelān idüp Ḥamza ve Lendehā (5) ve cümle begler bakup Rüstem'ün bu tāzelikde bu günā cengin görüp ḫayrān (6) oldılar ve "āferīn idüp cihānda erlik ise ancaḳ olur."(7) didiler. Ammā şāh daḫı Rüstem'ün erligin gördükde dil teng (8) olup aşla söylemege dermānı olmayup neyleyecegin bilmedi. Baḫtek (9) daḫı ḳaṣāvetinden ḳanlar yuṭup nuṭḳı tutuldı, elümden itdi. (10) "Hāy nār-ı nūruñ ḫışmına uġrayacaḳ her gün bir dürlü cenk (11) peydāh idüp bizlere oġlan babasından daḫı ziyāde oldı. (12) Eyü belāya uġradıḳ hele Ḥamza olur olmaz dilāverlere böyle (13) ḳıymaz. Ammā bu nābekārı gör ki ne pehlivān bilür ve ne adam bilür. (14) Her kim olursa bir kimseye amān virmeyüp

her birine bir dürlü (15) laʿb ile helāḳ ider.” didi. Ammā ol mahalde şāh gördi (16) olmaz nā-çar olup ʿaskere ḳol ṣaldı. Rüstem daḫı anı isterdi. (17)Tīz rāḫşımdan inüp ḳolanların muḥkem idüp gine süvār (18) olup tīg-i Feridūn Şāh’ı ʿuryan idüp andan ẕerre gibi naʿra urup bunlara bir giriş girdi ki yanar āteş gibi küffārı [55a/1] yaḳup yandırdı ve bölük bölük idüp ḳırmaġa başladı. Şöyle (2) ki gine kāfirlerin başlarına ḳıyāmetler ḳopardı. İslām beglere ol ḥāli (3) gördiklerinde cenge girmek dilediler. Ḥamza ḳomayup eyitdi: “Şimdi (4) bunda yügreklik ẕamānıdır. İstedigi gibi atup ṭutun biz de (5) bir ẕamān böyle idük” diyüp seyrine ṭurdılar. Ammā Rüstem ol (6) deryā miṯāli ʿaskeri yarup bunları allaḳ bullaḳ idüp ṣāflar (7) söküp alāylar bozup “Ḳandasın şāhın ʿalemleri” diyüp kāfirlerin (8) ḥāy u ḥūyı göklere çıkdı. Bir ḳoman geldi. Bre ḳoman vardı (9) diyüp şāhın öñünde serçe ne resme ḳaçarsa öyle ḳaçup (10) bir birine basup helāḳ iderler idi. Şāh eyitdi: “Nedür, aṣlı (11) Ḥamza niçün ʿaskerle yürümedi?” didi. Ḥoca eyitdi: Hamza bilür ki kendine ve askere iḫtiyācı yoḳdur. Zīrā yalñuz Rüstem bu ʿaskere cevāb

(12) virir. Anda içün yürümez hele sen de şimdi ṭuyarsın.” didi. (13) Bunlar bu sözde iken anı gördiler ki Rüstem şāhın bu ḳadar askerin (14) söküp çıḳa geldi. ʿAlemlere ḳaṣd idüp şāh görince “Nice idelüm?” (15) didi. Ḥoca eyitdi: “Nice olsa gerek tīz emr eyle ṭabl-ı ārām (16) çaldır, yoḫsa şimdi ʿasker ṣınar çoḳ rüsvāylık olur.” didi. (17) Şāh da gördi olmaz tīz emr eyledi ṭabl-ı ārāma ṭurreler urdurup (18) amān çaldılar. Rüstem daḫı cengden el çekdi. Zīrā kaʿideyi bilür idi. (19) ʿaskeri yarup bir cānibe çıkup gitdi. ʿAskere gelmedi neyleyüm ṭabl-ı (20) ārāma çaldırmamaḳ gerek idi. Ben de bilürdim ki sana neler iderdüm. [55b/1] diyüp gitdi. Ammā Ḥamza gördi ki şāh ṭarafından tabl-ı ārām çalındı. (2) Ebū’l-Fettāh, Ḥamza’ya eyitdi: “Rüstem ʿalemleri sernigün iderken tabl-ı (3) ārām çalındıġun işidüp şehzāde ġażabından ʿaskeri yarup (4) gitdi. “Ne ʿaceb bunda gelmemiş.” didi. Ḥamza başın ṣalup Rüstem’ün erligine (5) taḥsīn idüp andan dönüp ḳondılar. Ḥamza gördi. Rüstem (6) gelmedi. Elem çeküp eyitdi: “Yā bu oğlan bu ḳadar erlik idüp (7) yüz ağarta nedir aṣıl ki doğru ʿaskere gelmeyüp bir ġayri (8) cānibe gide

elbetde bunda bir aṣlı vardır.” diyüp ʿÖmer’e bakup (9) eyitdi: “ʿAyyār var durma kerem eyle ciger-kūşem şāʿyed zaḫmdār (10) olup kendisin aldırmasun zīrā bunda itdigi ʿaḳla muḫālif (11) işdir. Elḥamdulillaḥ Teʿālā yüz ḳaralıġı itmedi ki dostlardan (12) ḥicāb idüp gelmeye. Bugün gine bir erlik itdi ki Rüstem dāstān (13) itmedi. “Yüri gör bir ḥaṭā olmasın.” didi. ʿÖmer de “Nola sulṭānım.” (14) diyüp çıḳup gitdi. Yaḳın yirlerde ol ḳadar aradı ki olmaz āḫir (15) ıraḳdan baḳup gördi ki bir at egerlü ortaya ṣalmışlar yaḳın geldükde (16) gördi ki Rüstem bir derḫat dibinde oturup fikre dalmış. (17) ʿÖmer yanına varup selām virdi. Andan eyitdi: “Hay gözüm (18) nurı bunda ne ararsın Elḥamdulillaḥ Teʿālā zaḫmında yoḳ gibi ammā (19) ötede pederin aẓim ḳasāvetdedir ʿaceb ne ḥāl oldı. Ciger-kūşem (20) gelmedi diyü beni gönderdi. Ne ḳadar ẕamāndır seni aramaḳtayum meger (21) bana bir mükāfāt olına zīrā pek yoruldum bārī Ḥamza’ya müjde eylesem. [56a/1] Ol bana ücret-i ḳademiyye virir” didi. Rüstem eyitdi: “ʿAyyār gel şu (2) araya otur ben sana umdugundan ziyāde riʿayet iderüm, ammā (3) benüm de

senüñ yanında bir murādum vardır, elbetde ḥāṣıl olmak gerekdür. (4) Zīrā sen Sulṭān ʿAyyāransın yidi peyġamberlerin naẓar gerdesin (5) desün" didi. ʿÖmer żamir şinasdır. Murādını bildi. Ammā gine (6) sūʿal idüp "Server söyle murādın nedür gülüm" didi. Rüstem (7) eyitdi: "ʿAyyār şu bugün atam ceng-i maġlūbiye yürümeyüp (8) temāşāya ṭurduġundan ḥaṭırıma bir ʿaceb ḥāl geldi. Böyle anladum ki (9) babam beni imtiḥān eder. Göreyüm yālñuz başıyla bir iş idebilür (10) mi? diyü. Ammā geçende bana kendi ḳuvvetin iẓhār idüp kendü bendlerin (11) ḳırdı daḫı ol ẕamāndan berü benüm de gönlüme bir nesne (12) geldi ki "ʿaceb pederüm ile benüm ḳuvvetim nicedür?" İmdi bugün (13) böyle itdigünden pek cānım ṣıḳıldı. Senden ricā iderüm ki (14) "Bana ṣuret-i tebdil itdirüp pederüm ile beni imtiḥān itdiresin"(15) didi. ʿÖmer eyitdi: "Oġul gel bundan ferāġat eyle yanlış (16) sevdāya düş olmışsın. Şimdi yanında aʿlā ḥurmetin (17) ve ʿizzetiñ yirinde iken ne ḥācet ʿarżın yıḳdırasın yoḫsa (18) anıñ üstadı ḥazreti ḥızırdır. Ana eyitdi: "Yā Ḥamza evvel bir kimseye ḥamle itme tā ölünceye ḳadar sana ġālebe kimse

olmaya meger maġrūr (19) olup ḥaḳ Teʿālānuñ iḥsānıñ unudup kendine vücūd [56b/1] virmeyesin dimişdir. “Yoḳ yire kendine zaḫmet virmesün eyü (2) olur.” didi. Rüstem eyitdi: “Yoḳ hele maġlūb da olursam ġam (3) deġil zīrā sāir evlādı ve pehlivānları arasında benüm de mertebem (4) maʿlūm ola” diyüp iḳdām eyledi. “ʿÖmer de bāzār ḳızdırmaḳ (5) içün istiġnāya başladı. Ziyādeḳārındır tahṣīl ideyüm” (6) diyüp eyitdi: “Oġlum ol senüñ didügin maʿnā güç olur. (7) Zīrā bu ḳadar baḫur lāzımdur. Anlarım ise her birinde dirhemi (8) “Şu ḳadar altuna olur kiminden yüz dirhem kiminden bir vaḳiyye kiminden (9) elli dirhem ve bu ḳadar misk u ʿamber ve baʿde bir vaḳıyye ʿanber yaġı (10) ve bu ḳadar altun suyı filān” diyüp Rüstem’e el-ḳıṣṣa otuz (11) biñ ġuruşluḳ ḥarc maṣārīf gösterdi ve baʿde eyitdi: “Ki Server hem de (12) ziyāde ḫavf iderüm ki Ṣāḥibḳırān daḫı ṭuyarsa bu fitnelik (13) heb senden oldı” diyüp bana incinür ve bana ziyāde cefā ider birde (14) bu ceng ḥālidir kim bilür? Arada ʿālāt-ı ḫarb var ikiñiżden (15) biriñize veyāḫūd Ḥamza dilāverlerinden birine bir ḫata irişe (16) artuḳ Ḥamza’nun

yüzine baḳamam lāzım gelür ki bunca yıllık (17) yār-ı ġarlıḳ cümlesi bir heba ola ve biz de terk-i diyār itmek gerekdür. Artuḳ (18) Ḥamza'nuñ yanına gelmemek düşer. El-ḳıṣṣa yā Rüstem zīyāde ḫavf (19) iderüm." diyüp buna benzer istiġnālar idüp çok dürlü (20) ḫavf fenā sözler söyledi. İşte Rüstem eyitdi: "Eger öyle olmaz [57a/1] ise ben de terk-i diyār idüp artuḳ serā-perdeye." (2) diyüp yemīn eyledi. Veyāḫūd kendi kendimi helāḳ iderim." (3) didi. Bir rivāyetde dimişler ki Rüstem ʿÖmer'e eyitdi: "Yanıma yaḳın (4) gel sana diyecegim var." diyüp ʿÖmer de yaḳın geldükde Rüstem daḫı (5) ʿÖmer'i pek ṭutup muḥkem ḳucaḳladı. Andan eyitdi: "Ya ʿÖmer gel (6) luṭf eyle pederüm ile beni buluşdırmaġa bir çāre eyle, (7) yoḳ dirsen bi-rabbi kaʿbe seni ḳatl iderim" didi. ʿÖmer de ḳorḳup (8) gönlünden eyitdi: "Bre bu ʿArabıñ toḥumu böyledir. İmdi (9) bunlardan ḳorḳmaḳ gerekdir." diyüp baḳup gördi. Ḫülāṣa (10) çāre yoḳ āḫir ʿÖmer eyitdi: "Nola idelüm ḳoyuvir" didi. (11) Rüstem eyitdi: "Yoḳ olmaz aldadırsın ṣoñra seni kim ṭutar?" (12) didi. ʿÖmer de yemīn eyledi. Rüstem daḫı ḳoyuvirdi. Andan ʿÖmer (13) eyitdi: "Yā

taziyye nice ḳābil olur sen ise ʿacele idersin (14) buna birḳaç gün taḫir lāzımdır” didi. Rüstem eyitdi: (15) “Ben ḫaber aldum sen murād idince tīz idermişsin. Zīrā ḳaçan (16) birāderim ʿÖmer ben Ḥamza-yı Yunāni’yi ṣūvāri idüp ḳalʿayı bī-sutunda (17) zaviyle zebūn üzerine gitdükde atam Ḥamza’ya ṣūret-i tebdil (18) itdirüp bir derbende imtiḥān itdirmişsin” didi. (19) ʿÖmer eyitdi: “Ol yol üstü idi. Ammā şimdi derbendi ḳanda [57b/1] bulayum ammā sen Ḥamza’yı neylersin ol bir sühān mʿadin keremgānı (2) serverdir cūz içe bir maṣlaḥatdan ötüri beni zengin ider. (3) “Bizüm Kārges beyimüz ve ulʿūfemiz yoḳdur. Hemān anda iḥṣānı ve keremi (4) ile geçinürdi.” didi. Rüstem eyitdi: “Beḥi ḥerif böyle ezip (5) büzüp ṣarmaḳdan murādın altun degül midir. Yā ben ol Ḥamza (6) oġlu degülmiyem” diyüp ʿacele idüp beş yüz altūn buldı. (7) Çıḳarup ʿÖmer’in öñüne ḳodı “Çadıra varayum eger sana üç biñ (8) daḫı virmez isem nāmerd olayum” didi. ʿÖmer’in yüzi gülüp (9) parladı açıldı. Andanʿ Ömer eyitdi: “Ḫayır ola oġul ben seni (10) bir yüzden bulaştırayım ki bir kimse ana āgāh olmaya” didi imdi. (11) Baḳalım gözüm nūri

şimdi bu ne tedārik bu dir ki bize biraz (12) ʿasker gerekdir. Seni serdār idüp şāha yardıma geldi. Maḳamında (13) olup imtiḥān olasın imdi. Sen bu ara da otur ben varup (14) ortalıġı bir ṭolaşayum zīrā şimdiki ḥālde şāha yardıma (15) gelür serdārı ʿasker çoḳdur ola kim birinde bu ġāzin (16) düşirüp anıñ ṣūretine seni ḳoyup ʿasker ṣaḥibi ideyüm. (17) diyüp gitdi. Ammā rāvī ider ki ʿAyyār-ı Cihān çoḳ gitmeden bir (18) puşde üzerine çıkup öte cānibe naẓar idüp gördi ki bir sahrada vāfir ʿasker ḳonmış. Sürüp yaḳın gelüp gördi ki bu (19) ʿAskerin cümlesi siyāh zengīlerdir. Hemān ḳaṭrandur. Yasına benzer (20) meger Zengībar diyārında bir zengī var idi. Cenderede zengīdirler **[58a/1]** idi yüz biñ ʿasker mālik idi. ʿÖmer bunları görüp, aṣlı (2) ile ḫaber alup sürüp gine Rüstem'e geldi: "İy şehzāde Baʿnū Ḫudā (3) işimiz rastdır. Bu bölük ʿasker buldum ammā işte seni siyāha (4) boyarım ḳā'il olur mısın?" didi. Rüstem eyitdi: "Bre meded isterisen (5) ḳırmızıya boya hemān tīz durma iş gör." didi. (6) Ammā "Ḥele ölince ḳadar siyāh ḳalmayalım" didi ve hem gine beyaż (7) itmege ḳādir iseñ ḳāʿil olurum" didi. ʿÖmer eyitdi:

“Ammā ḳara olmaḳ (8) ḳolaydır lākin ḳarayı aḳ itmek ḳatı güçdir. Ve anıñ ḥarcı cümleden (9) ziyādedir. Hele bize ne virirsin boyamasan ve soñra aġartmasan” (10) didi. Rüstem, ʿÖmer’in ṭamāhkārlıġın görüp ḫayran oldı. (11) Hele beş yüz altun daḫı virerek oldı. Ammā ʿÖmer kāʿil olmadı, (12) didi ki “Behey Server böyle ufaḳ ufaḳ doġrayacaḳ ne var , (13) tīz ol aḳça meydān görsün” diyüp el-ḳıṣṣa ḳarasına aḳına (14) on biñ altūna bāzārlıḳ itdiler. Andan olınca varup (15) Ömer cenderede Zengī ile raḫşında Zengīyi uġurlayup tenhāya çıḳarup (16) boġup güm eyledi. ʿÖmer cendere Zengīyi alup Rüstem’i oġlu (17) raḫşında Zengī şekline ḳoyup gelüp bargāhda yirlerine yatdılar. (18) İrtesi gün ṣabaḥ olduḳda bār-gāhların kaldurup meda (19) yine doġrı revān oldılar. Andan şāha müjdelerciler gelüp (20) sulṭan Zengībar yüz biñ ʿaskeri ile baba oġul pehlivāndır **[58b/1]** gelür” didiler. Şāh şād olup ḳarşuladup getürüp ḳandurdılar (2) Ve birkaç vüzera ile nuzūl-u niʿmet gönderüp (3) tabl-ı sādmānı çaldırdı. Ḥamza işidüp aṣlı ne ola ʿaceb şāha imdād (4) geldi gibi ola” didi. ʿÖmer’in ḫalīfelerinden Ṭarıḳ ve Ḳalbād (5) ʿAyyār gelüp

eyitdiler ki: “Şaha iki Zengī pehlivānları ile yüz biñ Zengī ʿaskeri geldi” didiler. Andan aḫşam olduḳda ʿÖmer (6) çıḳageldi. Ḥamza öñünde duʿā idüp Ṣāḥibḳırān ḥaṭır-ı (7) şerifiñize bir elem getürmegesiñüz. Rüstem şāh erkenden ṭabl-ı ārām (8) çalduġında murād üzre cenk idemedügi içün öygesin (9) alamayup anıñ içün çıkup gitmiş at ḳuvvetiyle vāfir (10) gidüp bir ṣahrada biraz ʿasker görüp meger Zengīler imiş şāha (11) yardıma gelür imiş. Ammā Rüstem kendüni Zengī ʿaskerine urup (12) ol ḳadar cenk ider ki bozmaḳ ṭabaḳasına varmış hikmet-i (13) ḫudā atı sürçüp atından düşer ḳalḳayum diyince ḳadar birḳaç (14) yüz kemendler atup üzerine üşündi idüp ṭutup andan (15) gemiye ḳoyup vilāyetlerine göndermişler. Ol raḫşında didikleri (16) cendere Zengī’niñ oġludur. Rüstem’in atın ve esbābıñ alup giymiş (17) ve atına binmiş işte şāha yardıma gelmişler. İstedüm ki dün (18) gice ikisiniñ daḫı başların keseyim gine sizden ḫavf eyledüm. (19) Hem ḳorḳdum ki ötede Rüstem’den daḫı intiḳām içün bir żarar (20) itmeyeler. “Neyleyeyim nābekār Zengī, Rüstem’i ḥile ile bağlamış.

Ammā şimdi [59a/1] erlik ile baġladum” diyüp ögünür imiş. İmdi siz bunların ḥaḳḳından (2) gelesiñüz ben himmetiñiz ile varup ol yirden şehzādeyi ḫalāṣ ideyüm. (3)”Ammā eger ben eglenürsem elem çekmeyesiñiz tā ben Rüstem’i ḳurtarmayınca bunda (4) gelmem” didi. Ḥamza eyitdi: “Bre meded ne ẕamān gelürsen gel hemān tek (5) oġlum ḫalāṣ eyle” didi. ʿÖmer-i ʿAyyār daḫı “Ḫayr ola beni duʿādan (6) unutman” diyüp bunlara veda ʿ idüp çıḳup gitdi. Rüstem’e (7) gelüp Ḥamza’ya itdügi ṣanʿatları bir bir naḳl-u beyān eyledi. Ve gine (8) kendüsin Cendere ṣūretine ḳoyup yirinde ḳarār eyledi. İrtesi (9) gün olduḳda yirlerinden ḳalḳup ʿādet üzre şāha (10) hedāyāsın düzüp dīvān-ı şāha geldiler. Duʿā idüp getürdigi (11) peşkeşleri virüp maḳbūle geçdi. Baʿde şāh dönüp “Nereye (12) otursunlar?” diyüp dört yanına baḳmaġa başladı. Andan dönüp (13) Baḫtek’e baḳup bir yir bul didükde Baḫtek de ṣol ḳol pāye-i taḫtın (14) gösterüp buyurun iy sulṭān Zengībār ata oġul oturun” (15) didi. Meger bunlardan evvel şāha bir pehlivān gelmiş idi. Nāmına (16) Beḫmen-i kebīr sulṭānı Çil Ḳabirdirler idi. Ol ṣaġ ḳol pāye-i

(17) taḫta oturmış idi. Bunları ṣol ḳola teklīf eylediler. (18) Cendere sūretinde olan ʿÖmer-i ʿAyyār ġavġa kaşaġasın eyitdi: (19) “Şāhum niçün ṣol ḳola teklīf idersiñüz.” didi. Şāh eyitdi: (20) “Saġda oturanlar ammā saġda oturan cümleye ġālīb gerekdir. İşte (21) biz de bu dilāveri cümleye ġālīb bilüriz ve hem misāfirimizdir. [59b/1] Yaḳında geldi. “Riʿāyet lāzımdır” didi. ʿÖmer eyitdi: “Şāhum benüm (2) oġlum Zengībār içünde naḳdır. Pehlivāndır ki ṭul Zengī kendi (3) gelmek isterdi. Ṣoñra bunı gönderdi. “Yā ben varmışım ya raḫşında (4) varmış benüm varmama ḥācet yoḳdur. Anların haḳlarından gelür” (5) diyüp iʿtimād idüp göndermişdir. İmdi size lāyıḳ (6) olan benüm oġluma ṣaġ ḳolı viresiñüz bu dilāveri ṣol (7) ṣol ḳolda oturun ve hem benüm oġluma sulṭān Zengībār tūl (8) Zengī’niñ iʿtimādı olduġı içün buna olan riʿāyeti (9) işidüp ḥaẓ ider ve dāʿima size böyle pehlivānlar ile imdād (10) ider.” didi. Şāh Beḥmen’e baḳup eyitdi: “İy pehlivān luṭf (11) eyle sen sol ḳola otur gine riʿāyetiñ bellüdür bu dilāver (12) ṣaġda otursun.” didi. Beḥmen elem çeḳüp eyitdi: “Şāhın (13) bu oġlan nedür ki ben yirimden

ḳalḳup bu oġlana yir vireyüm. Ben (14) bundan ḳalur muyım” didi. ʿÖmer eyitdi: “Nābekār çünki cümleye ġālibesin (15) niçün Ḥamza’ya cevāb viremedin?” didi. Beḥmen eyitdi: “Ben daḫı (16) henüz geldüm. Meydān olsun da cevābın olsun.” didi. ʿÖmer eyitdi: (17) “Çünki öyledir imdi ben pīr oldum ammā oġlum Raḫşında (18) ile imtiḥān ol. Eger ġālibe idersen otur yirinde.” didi. Beḥmen (19) eyitdi: “N’ola güzel ammā ne yüzden imtiḥān olalum.” didi. ʿÖmer (20) eyitdi: “Pençe ile ve kemer ile imtihān olun” didi. Beḥmen “N’ola?” diyüp [60a/1] evvel pençe ṭutdılar. Beḥmen ẓor ide gördi. Aṣlā Rüstem’in pençesin (2) ḥareket itdiremedi. Rüstem ẓor evvelde Beḥmen’üñ pençesin burdı (3) pesdir didiler. Beḥmen ḥicāb idüp bu oġlan pençe māhirdir. (4) Kemer ṭutalum didi. Rüstem daḫı “N’ola” diyüp kemerini teslīm eyledi. (5) Beḥmen üç ẓor idüp ṭaraḳlıḳdan ziyāde ḳaldıramadı. (6) Beḥmen gördi olmaz ḳapup ṣalıvirdi. Rüstem ẓor evvelde Beḥmen’i (7) ḳapup ḳolu üzerine aldı. Beḥmen, ġayret idüp silkindükde (8) kemer kütür kütür ḳırılup Beḥmen yire düşdi, ṭavranup ayaġa ṭurunca (9) şāh

eyitdi: “Pesdir pehlivānlar zīrā bu tāzelikde sana ġālibe (10) eyledi. İmdi sen ṣolda otur. Eger daḫı ziyāde hüneriñüz var ise (11) hemān yezdān perestlerde icrā eyleyin.” diyüp bunları faṣıl eyledi. (12) Andan ʿÖmer’e ve Rüstem’e ḫilʿat giydürdi. Andan Rüstem daḫı buyurun (13) Rüstem dāstān ṣandāliyyesine didiler. Ammā Rüstem ʿÖmer’e riʿāyeten üst (14) yanına alup ikisi de bir ṣandāliyyede oturdılar ammā ṣandāliyye ʿaceb (15) muṣannaʿ ṣandāliyye idi. Rüstem ol ṣandāliyyeyi görüp seyr idüp (16) ḫayran oldı. Ve kimiñ yādigarı olduġın ṣorup ḫaber aldı. (17) İşte ṣoñra bir ḥuṣūṣdan ötürü gelüp bu ṣandāliyyeye ṭālib (18) olur. Şāh’un dīvānında baṣup cebren ve ḳahrān olsa gerekdir. (19) İnşallāhu Teʿālā maḥalli geldükde beyān olunur. Andan şāh bunlara ẓiyāfete (20) başladılar. Ammā ʿÖmer’in ḫalīfelerinden Kubād ve Ebū’l-Fettāḥ bunda (21) idi. Rüstem’ün böyle erligin görüp serāperdeye gelüp Ṣāḥibḳırān **[60b/1]** öñünde naḳl-u beyān eylediler. Emīr-i ʿArab Lendehā’ya baḳup eyitdi: “İy (2) birāder ʿaceb bu nābekār Rüstem’i erlik ile mi ṭutdı, yoḫsa ḥile (3) ile mi ṭutdı? göre

daʿvāsın.” didi. Lendehā eyitdi: “Degmede (4) Server söz ʿÖmer’indir neye ḳādirdir niḥāyet şāha ṭafra ṣatmaḳ (5) içündir.” didi. Ammā ötede ʿÖmer eyitdi: “Şāhum emr eyle ceng (6) olsun bizler bunda zevḳ u ṣafāya gelmedik. Düşmānı ber ṭaraf (7) idelüm. Andan ṣoñra ʿayş-ı nūş idelüm.” didi. Andan ʿÖmer, Rüstem’e (8) eyitdi: “Oġlum raḫşında ʿaceb ol Rüstem nāmında baġlayup sulṭān (9) Zengībār’a gönderdigin oġlan ʿaceb Ḥamza oġlu mıdur?” didi. (10) Rüstem eyitdi: “Żāhir öyledir işte ālāt ve esbābı ṭuruyor (11) ya bunlar kimin olsa gerek. İşte atına daḫı bineyorum.” didi. (12) Şāh ile Baḥtek ḳulaḳların dostoġrı idüp şāh eyitdi: (13) “Nedür pīrim şehzāde öyle bir kimse baġladı mı?” didi. ʿÖmer eyitdi: (14) Beli şāhum bir gice bir kimse żāhir oldı. Bir tāze yigit ʿaskerimize (15) gelüp şebḫūn idüp benüm Rüstem ʿAlem Şāh-ı Rūmi İbn-i Ḥamza (16) diyüp bī pervā nāʿralar urup az ḳaldı ki bu ḳadar ʿaskere fenā vireyazdı, (17) “Ṣoñra oġlum raḫşında binüp irüşüp aẓim ceng itdiler. (18) āḫir oġlum yıḳup baġladı. Andan Zengībār’a göderdi. Ammā (19) ḳadd u ḳametde hemān oġlum raḫşında ḳadar idi.” didi. Şāh (20)

eyitdi: “Taḥḳiḳ Ḥamza oġludır. Zīrā ol bunda neler eyledi. Eşkebuz (21) nām bir pehlivānı meydānda fīliyle ḳaldurup yire urup başın [61a/1] ḳopardı. Biz de cümle ʿaskere ḳoma eyledik. Ol didi ki ḳız oġlan (2) yālñuz başıyla benüm bu ḳadar çoḳluḳ ʿaskerüm ṭaġıdup fenā virdi. (3) Anı gördüm ki tārumār ideyor. Ben de teziye ṭabl-ı ārām çaldırdum. (4) Ol da ʿaskere varmayup çıḳup bir ṭarafa gitdi. “İşte (5) size rast gelmiş ammā ol nābekār hīç görülmiş şey degüldir. (6) Dīvḥāl gibi dilāveri daḫı fīliyle ḳapup yire urup helāḳ (7) eyledi.” didi. ʿÖmer gülüp eyitdi: “Oġlu şāh daḫı bir nesne görmemiş. (8) Ne var anda eger benüm oġlum murād eylese andan daḫı ziyāde (9) ider.” diyüp ʿÖmer Rüstem’e eyitdi: “Oġlum sen de meydāna girdükde (10) Ḥamza’nuñ Lendehāsın fīliyle ḳapup yire ur bunlar da seni temāşā (11) eylesünler. Çünki bunların yanında öyle itmek hüner imiş.” (12) didi. İşte dünyā Baḥtek’in oldı. Cümlesi bu sözlere inandılar. (13) Zīrā Rüstem’ün cebe ve cuşeniñ ve ālāt-ı ḥarbin görüp bildiler ki (14) bunlar Rüstem’ündir. ṣāḥi bağlamışdır” didiler. Ḥocayı dānā ise (15) durmaz tebessüm

iderdi. Baḥtek görüp eyitdi: “Nicedür iy (16) ḥammalzāde yoḫsa idemez mi?” didi. Ḥoca eyitdi: “İy laʿīn (17) ben seniñ şādlıġına gülerim yoḫsa ben de bilürem Rüstem ne iderse (18) bu Nevcivān daḫı itmege ḳadirdir. Hem özge muʿarekeler itse (19) gerekdir.” Didi. Ḥocanıñ bu sözinden cümlesi ṣafālar eyledi. (20) Zīrā ḥoca yalan söylemez idi. Baḥtek eyitdi: “ Şāhum bu Rüstem [61b/1] Ḳadar cenk ider ise daḫı “Ne isteriz artuḳ yezdān peretlerin (2) vücūdların ortadan ḳaldırırız.” diyüp sevindiler ʿÖmer (3) eyitdi: “Şāhum eger icāzetiñiz olursa Ḥamza’ya bir nāme yazalım (4) didi.” Şāh: “Nola yazılsun?” didi.” Baḥtek eyitdi: “Ben yazayum (5) didi.” ʿÖmer eyitdi: “Yoḳ ben kendim bildügim gibi yazarım.” diyüp emr (6) eyledi.” Divid ḳalem getürdiler. ʿÖmer bildügi üzere bir nāme yazup (7) Rüstem’e virdi. Ol da görüp begendi. Elçi düzüp Şāhmerd (8) ʿAyyār’ı bile ḳoşup gönderdi. Ammā Ebü’l- Fettāḥ ʿAyyāra sūret-i (9) tebdil idüp dīvanda ṭurur idi. Bunlar ne söyler ise (10) ve Rüstem’ün lāfların işidüp ammā ʿÖmer de raḫşınıñ sūretinde Rüstem’i (11) ol ḳadar uçurdı ki ne Ḥamza ve ne fālān ve ne

Lendehā ḳalmayup (12) didi ki “Şāhum eger Rüstem Dīvḥal’i ve Eşkebūs’i ḳaldurup yire urdıysa (13) oġlum raḫşında meydāna girdükde Lendehā’yı başan (14) beni daḫı başar dirmiş. Ol Ḥamza hende-i meydāna daʿvet idüp (15) “Ḥamza’nuñ ḳarşusında Lendehā’yı fīliyle ḳaldurup kapup yire (16) ursun.” didi. Bu sözleri Fettaḥ ʿAyyār işüdüp bulsa bir ḥançer (17) urup ʿÖmer’i helāḳ iderdi. ʿÖmer’de Ebūl Fettāḥ’ı görüp ḳaṣden (18) söyledi ki “Varup serāperdede bu aḥvali söyleye.” deyü. Çünki (19) elçi yola çıḳdı. Fettaḥ, ilerice segirdüp Emīr-i ʿArab’a gelüp (20) cümle işitdügin bir bir ḫaber virdi. “İşte elçi daḫı geliyor.” didi. (21) Ammā nāmeniñ mefhūmuñ bilmem. “Zīrā ol ḳoca Zengī ki raḫşındenin [62a/1] Atasıdır. Ana Cendere Zengī diyorlar ol kendi eliyle yazup (2) mühürledi.” didi. Ḥamza başun ṣalup eyitdi: “Ne diyelim lāf (3) uran pehlivānda çoḳluḳ erlik olmaz” didi. Saʿd-ı Nebīre ise (4) yuḳaruda didigimiz gibi Rüstem’e ʿacib muḥabbet itmiş idi (5) bir Zengī yıḳup bağlamış didiklerine ziyāde elem çeküp Ebūl (6) Fettāḥ’a eyitdi: “ʿAyyār sen ol söze inandın mı? Ol nābekār (7) ruy-ı

siyāh Rüstem'i zūr ile yıḳup baġlaya didi." Ebūl Fettāḥ (8) eyitdi: "İy şehzāde ne diyeyüm? bir nābekār Rüstem'ün atına binüp (9) ḳılıncın ṭaḳar ve cümle Rüstem'ün ālāt-ı ḥarbi üzerinde ne ḥaldir. (10) Ben de bilmem ol yanunda olan nābekār ḥoca ise hīç (11) söyledigin bilmez eger bulsam ḳatl iderdüm. Ammā ne fāʿide (12) ḳābil degül." didi. Ol maḥālde her biribir söz söyledi. (13) Ḥamza eyitdi: "Söz ʿÖmer ʿAyyār'ındır ya hemān atı yıḳılduḳda (14) üşündi idüp aṣlā davrandırmayup ṭutmuşlardır. (15) "Şimdi ol ise böyle lāf ile geçünür." didi. Andan elçi de (16) gelüp ʿicāzet diledi. Muḳabil daḫı ʿicāzet olup içerüye (17) getürdi. Başlarına Ḳaṭran Zengī dirler idi. İlerü gelüp (18) nāmesin şundı. çavuşbaşı olup Ḥamza'ya virdi. Elçiye (19) şandāliyye ḳodılar, geçüp oturdı. Ḥamza da nāmeniñ mührin (20) giderüp okudı. Baʿżı ḫaleṭ kelāmdan ṣoñra ben ki ḳātımda [62b/1] cendere Zengī'yim. Sen ki Ḥamza'sın nāmım vaṣūlında maʿlūm ola ki (2) Rüstem senüñ oġlundır. Senden ziyāde ḳuvvetlü imiş ki Dīvḥāl'i (3) fīliyle ḳaldırup yire urup helāk itmiş. Oġlum ise (4) anı bir ʿamūd ile yıḳup baġladı ve

sulṭān zengī̄bar Ṭul Zengī̄'ye (5) gönderdi. İmdi şöyle bilesin ki sana hī̄ç vücūd virmez. (6) Eger aḳlın başına yār ise ʿarżın yıḳılmadan ve vaḳārın (7) bozulmadan ve düzeniñ ṭāġılmadan işitdüm ki bu ḳadar selef (8) Ṣāḥibḳırānlar'ın ālāt esbābların almışsın. Sende imiş cümlesini (9) oġluma gönderesin bir tāze nef-ẓuhūrdur bir ẓaman da (10) ol ḳullansın ve āşḳar nām üç gözlü bir atın var imiş. (11) Oġlun Rüstem binmege ḳādir olamamış. Anı da gönderesin görelim (12) benüm oġlum binmege ḳādir olur mu? Ben de nihāyet seni şāhdan (13) dilek ideyüm. Cürmünden geçsin. Sen de varup Mekke-i mükkerreme'de (14) ata binmeyüp ḳılınç ḳuşanmayup kāʿbe-feraşlığın idesin, (15) yoḳ diyüp ʿinād idersen vaḳtine ḥāżır olasın." dimiş. (16) Ḥamza bu sözlerden ġażab-nāk olup şöyle elem çekdi ki olmaz. (17)Andan nāmeyi Ḳaṭran Zengī̄'nün üzerine atup var ol (18) ḥerife söyle ṣanmasın ki ciger-kūşem Rüstem'ün intiḳāmın ona ḳoyam (19) Raḫşende ve Cendere ne nābekārlardır ki Rüstem'i erlik ile ele (20) getüreler. Ben ḫaber aldum nice olduġın. Hemān yarın meydān (21) olsun ol da görsin ki Ḥamza'yı ʿArab neye

ḳādirmiş” diyüp [63a/1] buyurdı. Elçiye bir ḫilʿat giydürüp gönderdi ve emr eyledi. (2) Ceng-i ṭabl çaldılar. “Yarın cengdir.” diyüp tedārik üzre (3) oldılar. Elçi daḫı gelüp ʿÖmer’e Ṣāḥibḳırānıñ bu cevābların bir (4) bir ḫaber virdi. ʿÖmer de “Nola çünki söz ḳabūl itmedi o da (5) yārın ḥālin görsin.” diyüp Rüstem’e söz düşürmez idi. (6) İşte İki ṭarafdan āgāh olup ol gün olınca tedārik (7) görüp ḥāżır mahya oldılar. Ammā ʿÖmer Rüstem’e didi ki (8) “Göreyim seni atanı ve Lendehā’yı azdırdık neylersen eyle hemān (9) Adam öldürmeyegör” didi. Rüstem: “Daḫı ḫoyr ola” didi. (10) Çünki ṣabāḥ oldı. Güneş ḳelle-yi ḳāfdan baş gösterüp (11) ’ālemi nūr-ı münevver eyledi. İki ʿasker yirlerinden ṭurup (12) cebe ve cūşen giyüp ālāt-ı ḥarbe müstaġraḳ olup at, fīl (13) gergedānlarına süvār olup meydān yirine gelüp alāylar ve ṣaflar (14) baġlayup ṭurdılar. Ṣāḥibḳırān’ı ʿālem ve Lendahā’yı babayı ālem (15) ve sā’ir nām ṣāḥibi pehlivān-ı ʿālemler ʿalem-i ejderhā- peykere arḳa (16) virüp devirdüler. İki ṭarafdan ʿaceb meydāna kim gire erlik (17) nişānıñ kim göstere ecel cāmın kim nūş ide dirken ʿÖmer (18) Rüstem’e

işāret idüp didi ki “Yüri imdi. Oġul göreyim. (19) Seni şāha bugün hüner gösterüp iṣbāt vücūd itmek (20) gereksin.” diyüp duʿā eyledi. Ammā Rüstem daḫı altındaki [63b/1] olan şebtīz-i ẕāvili meydāna sürüp meydāna girdi. Ammā (2) bir heybet-i ṣalābet ile girdi ki iki ʿasker gördükde ḫayran (3) oldılar. Andan tarid-i cevelān idüp ol ḳadar ʿarż-ı hüner gösterdi ki(4) iki ʿasker taḥsīn ve āferìn eylediler. Andan ḳol ḳaldırup (5) iki ṭarafdan çalınan cenk-i ḥarbileri döndirüp baʿde bülend (6) āvāz ile naʾra urup eyitdi ki: “Beni bilen bilsin bilmeyen āgāh (7) olsun. Benüm Raḫşende Zengì ya Ḥamza çünki söz ṭutmayup (8) ḳabūl itmedin, tīz ol meydānıma er gönder. Sen de göresin (9) ki cihānda Raḫsende Zengī nice dilāverdir, zīrā işitdüm (10) ki Rüstem’i erlik ile bağladuġıma iʿtimād itmemişsin.” (11) didi. Saʿd-ı Nebīre pür-āteş olup zirā raḫşın altında (12) gördi, cigeri ḫūn oldı. Ol dem Ḥamza’nuñ öñüne gelüp (13) eyitdi: “Devletümde de göre sol nā-bekārı benüm atıma binüp meydāna (14) gele. Bana icāzet vir, varup her nice olmalı ise olsun (15) artuḳ ṣabra mecālim ḳalmadı.” didi. Emīr-i ʿArab

eyitdi: “Baḳa (16) oġlum benüm elemim senden ziyādedir. Ammā göreyüm sana nevbet (17) diker mi? begler ile görüşsin dirken hemān siyāh-şir asyayı (18) naʿra urup gergedānuñ sürüp i Behey ḳara yüzline (19) ne çaġırırsın? Ben sana göstereyüm diyüp elinde deste-cübun bir (20) yol çarpdı. Rüstem daḫı gürz ḳarşu virüp menʿeyledi. (21) Ammā Rüstem’ün vücūdı ṣarṣıldı. Rüstem başın ṣalarken dīvāne [64a/1] irüşüp bir daḫı urdı. Rüstem anı da menʿeyledi. Bir iki (2) dirken ḥamle beş altı oldı. Rüstem eyitdi: “Dur nöbet (3) benümdir.” didi. Siyāh-şir eyitdi: “Naṣıl nöbet ben daḫı (4) yorulmadum.” didi. Rüstem eyitdi: “Bre bu divāne ancaḳ (5) diyüp bir gürz öyle urdı ki siyāh-şir deste-cübun (6) berāber virdi. Ammā ḳolları tahāmmül itmeyüp arḳaya alduḳda (7) mest olup gergedān boynuna kuca düşdi. Rüstem irişüp (8) kemerinden ḳapup yire urdı. Ḳafādārları ben de çekü ʿalem (9) dibine getürdiler ne ḳıṣṣa-yı dirāz idelüm. Divāneler birer birer (10) girüp özge maʿrekeler eylediler. Ammā Rüstem bir acı ḳuvvetlü (11) Serverdir. Bunlara vücūd virmeyüp esīr idüp ʿalem (12) dibine gönderdi. Artūḳ Saʿd-ı

Nebīre sabr idemeyüp (13) devletümde ṣabra mecālim ḳalmadı. Bana ʿicāzet vir.” didi. (14) Ḥamza eyitdi: “Behey ciger-kūşem geç mi ḳaldın? Ne pek ursın (15) yüri imdi var göreyim seni neylersin?” didi. Saʿd at (16) sürüp Rüstem’e berāber olup selām virdi. Rüstem ʿaleyk (17) aldı. Saʿd eyitdi: “İy Raḫşanda doġrı söyle Rüstem’i erlik(18) ile mi bağladın?” didi. Rüstem eyitdi: “Żahir kendi elin (19) ṭutu virmez ya cenk eyledik döge döge bağladum. Ammā [64b/1] sen anıñ nesisin ve ne sorarsın?”didi. Saʿd eyitdi: “İy (2) nābekār ya nice ṣormayayım? Ol Server benüm emmimdir ve hem o da (3) bir tāze deliḳanlu dilāver idi. Birbirimize muḥabbet itmiş (4) idik. Bu altında olan atı anı virmiş idüm. İmdi bu (5) intiḳām sona ḳalmaya idi. “Hemān durma ḥamle eyle.” didi. (6) Rüstem eyitdi: Ya Saʿd hālā ben Ṣāḥibḳırān geçerüm evvel ḥamle (7) itmem eger murādın cenk ise ḥamle eyle yoḳsa var çıḳ meydāndan.” (8) didi. “Bir ġayri pehlivān gelsin.” diyüp eyitdi ki: Ya Ḥamza (9) niçün Lendehā’yı göndermez. Zīrā benüm ʿāhdum vardır. Dīvḥal’i (10) ve Eşkebūsi Rüstem nice helāḳ itdise ben de anı fīli ile (11)

ḳaldırup yire uram zīrā ol benüm eski kārımdır didi. Saʿd (12) eyitdi: “İy ruh-ı siyāh Lendehā ol seniñ didigin dilāver (13) degüldir. Anıñ bir mintihā gürzi vardır, anıñ ile sana bir ḥamle (14) idecek olursa hā ki berāber ider. Hele görelüm bizüm ile (15) neylersin?” diyüp, Saʿd ḥamle idüp cenge başladılar. Rüstem, Saʿd (16) de eyü ḳuvvet görüp, “Āferin birāder zāde żāhir Ḥamza aslındır (17) ʿÖmer Bin Ḥamza-yı Yunāni evlādıdır” didi. Ammā Saʿd buna (18) sedd olup aḫşam olunca cenk eylediler. Dönecek (19) maḥalde Rüstem eyitdi: “Ya Saʿd, imdi serāperdeye varduḳda (20) Ḥamza’ya söyle ya Lendehā’yı göndersin veyāḫūd kendi gelsün.” [65a/1] didi. Saʿd eyitdi: “Ya raḫşende bizüm ile mā-beyn olmadıkça (2) ʿādet degüldir. Bir dilāver maġlūb olmayınca biri daḫı girmez. (3) Hele bizüm ile faṣl ol ṣoñra biri daḫı girer. İmdi Ḥamza’ya (4) ve Lendehā’ya varınca daḫı çoḳ dilāverler vardur. Seniñ ile (5) cenk idecek. Ammā ya raḫşende ṣakın ol esīr itdügin dilāverlere (6) bir ḫata itmeyüp güzelce gözet. Yoḫsa ṣoñra elimizden (7) kurtulamazsın baş elden gider.” didi. Rüstem eyitdi: “Ya (8) anları öldirmekden

yānā ne ḥāṣıl olur. Eger öyle murād (9) eylemiş olaydum ol zaman meydānda öldürürdüm. Ammā benüm (10) murādum oldur ki Ḥamza gibi nice nāmdır dilāverleri kendime (11) yār idüp ʿaskerkeş olmaḳdır ve hem bende şimdi bu ʿaṣrın (12) ṣāḥib ḫurūç dileverim didi. Saʿd eyitdi. “Hele daḫı (13) oraları maʿlūm degüldir” diyüp andan ayrılup Saʿd (14) serāperdeye geldi. Ḥamza Saʿd’a taḥsīn idüp āferīn (15) ciger-kūşem bugün raḫşende ile eyü muʿarekeler eyledüm didi. (16) Saʿd eyitdi: “Devletimde de bu zengīden ḥazır gerekdir. Şöyle (17) bildüm ki bugün benüm ile ḫimaye cenk eyledi. Yoḫsa bir ḥamlesine (18) ṭāḳat getüremezdüm. Ammā bilmem murādı nedür? ḥele daʿvasına (19) eridir.” diyüp Rüstem’i çoḳ medḥ eyledi. Begler elem (20) çeküp eyitdiler: “İy şehzāde nesin gördin bir ḳara yüzli (21) nābekārı bu ḳadar medḥ idersin. Daḫı ġālib, maġlūb, maʿlūm **[65b/1]** Degül hīç ādam ḥaşmına bu ḳadar medḥ eder mi?” didiler. Ḥamza (2) eyitdi: “Begler er erin ḥaḳḳın bitürmez berḫudar olsun Saʿd (3) doğrudur söyledi. Yoḫsa fodulluḳdan ne ḥaṣıl olur.”didi. (4) Ötede Rüstem daḫı şāh dīvānına geldi.

Şāh ʿaẕīm ʿazretleri (5) idüp andan duʿālar idüp “Nār-ı nūr senden vatan-ı kibirden (6) ḥoşnud olsun.” Diyüp fāḫire ḫilʿatlar giyürdü ve dönüp (7)ʿÖmer’e eyitdi: “İy birine mutlu senüñ cānına ki böyle (8) oġul peydā itmişsin”didi. ʿÖmer'e eyitdi: “Şāhum daḫı ne (9) görürdiñüz himmetinüzde yarın o bir gün göresiñüz daḫı neler (10) ider.” didi. Şāh ve ġayrılır şād oldılar. Ammā Baḥtek-i pelīd (11) ṭuramayup eyitdi: “Server hemān esīrleri götürsünler buyrun (12) ḳatl eylesünler taki Nār-ı nūr her vech ile sizden ḥoşnūd (13) olsun.”didi. Rüstem yüz ekşidüp eyitdi: “Behey kör cehūd (14) senüñ ne ḥaddindir ki şāh emr itmeden ve ḥoca dāne gibi (15) bir ʿaḳl boş vezir söylemeden böyle bī-edeblik idesin. (16) Sen bundan ve şāhdan hīç ḳorḳmayup kendi kendine (17) talimin üzere söz söylesin. Şāhın ḥatırı var yoḥsa (18) kelb gibi şimdi senüñ başın ḳoparırum ya ben şöyle mi? (19) oldum. Birḳaç bī-nām kimselerin kimi deli kimi çoban ya ben (20) bunları ḳatl itmek eyle iftiḫār mı iderüm? Eyü ele girmiş iken [66a/1] ḳatl olsun dimek ʿaceb nedür? Ben düşmāndan (2) ʿāciz miyim imdi? Bir daḫı böyle dime, yoḫsa dīnim

ḥaḳḳıçün (3) seni ḳatl iderüm.” didi. Cümle ehl-i dīvān ġayş oldılar. Ammā (4) Baḥtek şaşup hemān ḳorḳusundan ḫaṭā eyitdüm Server (5) Bildüm dimege başladı. Ammā şāh bile Baḥtek’in kelāmından elem (6) çeküp ol da emr senüñ ya Ṣāḥibḳırān dimege başladı. Zīrā (7) şāh da bu maḥallede Rüstem’ün bu aṣıl cevāblardan ziyāde (8) ḫofa vardı. Baʿde Rüstem ṣoñra emr eyledi. Dört dilāverleri (9) getürüp bir götürüp bir çādıra ḥabs eylediler. Çünki irtesi gün (10) olduḳda gine meydāna açılup alāylar ve ṣaflar bağlayup (11) ṭurdılar gine Rüstem meydāna girüp naʿra urup er ṭaleb (12) eyledi. Gine Saʿd nīze muḳābil olup cenge başladılar. Ammā Rüstem (13) Saʿd’ın ʿarżın yıḳmaġa istemedi. Rüstem eyitdi: “Behey dilāver (14) senüñ ile dün görüşdük, bugün gine meydāna girmeñ ne (15) lazum idi? Niçün böyle kendine cefā idersin” didi. Saʿd-ı (16) Nebīre eyitdi: “Bre ne söyler bu na-bekār? Yaʿnī sen benüm ʿarżım yaḳup da (17) başmaḳ elinde midir? Yaʿnī sıyanet mi iderim dirsin? hemān ṭurma (18) ḳādir iseñ eyle” didi, Rüstem eyitdi: “Ḫoş güzel lāzım gelürse (19) senüñ mikdārın bildireyüm ammā Rüstem’den ziyāde

misin? (20) Ve belki imtiḥān da olmış gibisin.” didi. Saʿd eyitdi: “Yok imtiḥān [66b/1] olmaduḳ ammā anuñ itdigi erligi ancaḳ Ḥamza itmege ḳādirdür, (2) biz ḳādir degülüz.” didi. Rüstem eyitdi: “İy şeḥzāde çünki öyledir. (3) Ben Rüstem’e ġalebe idince ya siz size de ḳalursıñuz imdi. (4) Bir güler yüzlü nevcivānsın gel kerem ile var git bir ġayrı (5) dilāver gelsün.” didi, Saʿd eyitdi: “Hīç öyle olur mı öle (6) Ḥamza, buna mı iḫtiyār ider mi? Neye ḳadirsin bildigünden kalma.” (7) didi. İşte Rüstem daḫı gördi bi'ż-żaruri buna kendini (8) bildire bir nice ḥamleden soñra burada gürz öyle urdı ki (9) Saʿd’ın ḳaddi ḫām ider olup bendeki raḫşıñ beli (10) ḳırulup yıḳıldı. Rüstem at başın çevirince Saʿd yirinden ṭurup (11) Rüstem’ün atına ḳasd itdi. Rüstem daḫı raḫşından atlayup (12) birbirine ṣarılup meşt meşte, yaḳa yaḳa ve kemer kemere oldılar. (13) Saʿd-ı Nebīre Rüstem’ün kemerinden kapup üç zur eyledi. (14) Güciyle ṭaraḳlıġa ḳadar bindirdi. Artuḳ ziyādiye ḳadir (15) olamayup ḳapup koyuvirdi. Rüstem daḫı Saʿd’ın kemerine ṣarılup (16) zūr idüp ḳapaçaḳ ẕamānda Saʿd lenger virdükde kemer zincīrleri (17) iki serverin

zūrlarına tahammül itmeyüp kütür kütür kırıldı. (18) Saʿd ayaḳ üzre düşüp sendeledi. Az ḳaldı ki yıḳıla yazdı, götürüp kemeri Saʿd'ın üstüne atup er olan böyle kemer (19) ṭaşır mı dirken, İslām-ı ʿaskerden ʿİmran-ı Çābelḳa yitişüp Rüstem'ün [67a/1] ol gün aldı. Rüstem daḫı atına süvār olup ʿÜmran'a muḳābil oldı. (2) Ebü'l Fettāḥ Saʿd-ı Nebīre'yi meydāndan çıḳarup ʿalem dīvānına götürdi. (3) Emīr Murdān daḫı Saʿd'ın biraz tesellī virdi. Ammā biriden ʿİmrān (4) daḫı cenge başladılar. Rüstem ʿÖmer anıñ eyü zūr ḳuvvet gördi. Ḳubād-ı şehyār'ā (5) böyle dilāveri ele götürmiş" diyüp taḥsīn ve āferīn eyledi. (6) Andan Rüstem ġayrete gelüp ʿÜmrān'a daḫı bir gürz şöyle urdı ki (7) şoḳ idüp bendeki gergedānuñ helāḳ eyledi. Ol (8) daḫı yıḳılduḳda Melik Beḥmen-i Gūsitān'ı filin sürüp muḳābil (9) oldı. ʿİmran'ı daḫı meydāndan çıḳardılar. Rüstem Beḥmen ile cenge (10) şürʿ idüp Beḥmen ʿamūd-keş server olmaġa Rüstem her bir pehlivan (11) ile ceng eyledikçe Ṣāḥibḳırān taḥsīn iderdi. Bir nice (12) ḥamle haṭa ṣoñra Beḥmen'e daḫı bir gürz şöyle urdı ki gürzin (13) berāber virdükde gürz gürzden ḫaṭā idüp

arḳaya alduḳda (14) Beḥmen'üñ başına ṭoḳunup şaḳ eyledi. ʿAḳlı başından gidüp (15) gergedānuñ boynuna ḳuca düşdi. Rüstem meydān başına varup (16) dönince Melik Behrām gürz-i Ḫaḳanı muḳābil oldı. Beḥmen'i meydāndan (17) çıḳardılar. Behrām eyle daḫı ʿażīm muʿra gibi başladılar. Rüstem āḫir (18) Behrām'ı daḫı bir gürz ile ālūde ḳıldı. Hemān ḳoca Lendehā (19) Emīr- Cihān'uñ öñüne gelüp icāzet alup meydana girdi. Ammā küffār ʿaskeri şādman olup bu Zengī ʿaceb erlik eyledi. (20) dirler idi. Ammā İslām ʿaskeri elemlerinden bu nābekār oġlan [67b/1] ne yavuz iş eyledi. Beglerimizin ṣonı niye varır derlerdi. (2) Ammā Baḫtek ise eger bu raḫşında Lendehā'ya daḫı cevāb virir. (3) İse ne güzel diyüp ṣafāsından derisini ṣıġmaz olup (4) çatlaya yazdı. Ammā biriden Lendahā da çünki Rüstem'e muḳābil (5) oldı. Rüstem nice ḥālinden gelüp eyitdi: "Dilāver kimsin bu (6) ʿasker de size kim dirler ve hem ne nām ile yād olursun ve bu (7) ḳadar ḳadd-i ḳāmetle Ḥamza'ya niçün ḳul oldun, eyü otı- (8) ṣuyı bol yirde büyümişsin bu yöne göre bārī yimek de yir misin? (9) eyüce tenḥa yirde ṣağına ṣoluna

büyümişsin.” Didükde (10) Lendehā yavuẕlanup eyitdi: “Behey nā-bekār oġlan ne yābā na söylersin (11) bu ḳadar gönder murādın nedür? Eger Ḥamza’ya kul olduġumdan (12) oturı ṣorarsın żahir hükm ġalbindir. Ḥamza bana göre ki kimi (13) ġalebe eyledi. Ben daḫı gördüm bir server’dir biñ cān ile ben de (14) muḥabbet idüp ḳulluġın ḳabūl eyledüm ve ḥālā şimdi ser-ḳablanıyam. (15) Yā sendeñ ḳaddin azdır ammā ne ḳadar belāḳad dilāverlere ġalebe (16) eyitdin. İşte Dīvḥāl gibi sen de beni ḳapaçaḳ imişsin ve ḳaldırup (17) yire uracaḳ olmuşsın. İşte ol Lendehā benüm göreyüm (18) murādın nedir?” didi. Rüstem eyitdi: “Nola ol da ḳābildür. (19) Ammā ehl-i İslām’ı öldürmek istemem. Lākin Ḥamza benüm mertebem (20) bilüp ceng itmeden ālāt-ı Ṣāḥibḳırān’ı nīze tesellī idüp (21) duʿāda olmadı. Ammā ben de böyle her biriñize miḳdārlarıñızı [68a/1] bildirüp andan ālāt-ı Ṣāḥibḳırān’ı eliñizden aldum” diyüp (2) durma sen de cümle eyle sana da miḳdārın bildireyüm didi. (3) Lendehā elem çeküp eyitdi: “Ben bu yaşa geldüm Ḥamza’dan ġayrı kimseye (4) evvel ḥamle itmedüm ḥamleʿ gine sen idersin.” didi.

Rüstem eyitdi: (5) “Yābā ne söyleme ḥamle ile zīrā seniñ arḳan yire gelmişdür. Ben ḥālā (6) Ṣāḥibḳırān ʿaṣrım daḫı benüm arḳam yire gelmedi.” diyüp küşā küşāde iken (7) Ḥamza Ebu'l-Fettāḥ’ı gönderüp “ʿAyyār var söyle berāber ḥamle eylesünler." (8) didi. ʿAyyār da gelüp söyledi. Bunlar da berāber cenge başladılar. (9) Lendehā ḥamle eyledükde Rüstem yeñiden begden dünyāya gelmişe döner idi.(10)Rüstem Lendaha’ya ve atası Ḥamza’nuñ erligine taḥsīn iderdi. Zīrā (11) buna ġālebe idersem artuḳ alurum meydānı der idi. Ammā Rüstem (12) daḫı öyle ḍarblar urdı ki Lendehā bre bu nā-bekār neʿaceb acı (13) ḳuvvete mālikdir. Ben bu ḥamleyi ancaḳ Ṣāḥibḳırān’da gördim der idi. (14) Dönüp Rüstem eyitdi: "Yā Lendehā yarın gine buluşalum.” diyüp birbirinden (15) ayrıldılar Rüstem, Şāh ḥużūrına gelüp şāh da ʿażim riʿayetler (16) idüp Rüstem daḫı geçüp yirinde oturdı. Cümle küffār begleri (17) Rüstem’ün erligine taḥsīn ḳaldılar ve bu ana gelince bu işi Ḥamza’ya (18) bir kimse itmedi dirler idi. Birden Lendehā daḫı Emīr Murād’uñ (19) ḥużūrına gelüp Rüstem'i medḥ eyledi. Emīr-i ʿArab ol

maġlūb (20) olan dilāverlere tesellī virüp öyle olur dilāverler (21) bu rüzigārdır daḫı saġ olursaḳ neler göreriz."didi. İrtesi [68b/1] gün ṣabāḥ olduḳda gine Rüstem ile Lendehā meydāna girüp aḫşāma (2) degin ʿaẓīm ceng idüp döndiler. Üçinci gün gine ceng iderken (3) Rüstem Lendehā'ya ol mentehā gürzin meydānda görüp eyitdi: (4) “Ol fīl üzerindeki nedir?” didi. Lendehā eyitdi: “Gürzümdir.” (5) didi. Rüstem eyitdi: “Ya Lendehā bu gürzi ḳullanur musın, yoḳsa (6) bir ḳurı şöhret içün midir?” didi. Lendehā eyitdi: (7) “Yā raḫşenda ben anı ḳullanurum ammā menʿi güçdir, ḳoy bir ḫasma (8) rast gelüp ʿāciz ḳalursam ve ḥālā gine ḳasd idersem (9) ol ẕamān anun ile ḥamle iderüm ġayrı bir ḥamleye daḫı iḫtiyācı (10) ḳalmaz.”didi. Rüstem yavuzlanp eyitdi: “Ṣanarım ruy-ı siyāh (11) yābāndan artūk ḳoy ḫaṣım olurdı mı ki? Üç gündir ki sana (12)yoḳdan işler eyledüm.”didi. Lendehā eyitdi: “Yok dilāver ḥaḳḳın (13) yitürmeyelüm. Ben bu ḳadar ʿömrümde çoḳ kimseler ile ceng eyledüm. (14) Ammā Ḥamza’dan soñra sana rast geldüm. Nihāyet ol gürzün (15) menʿi ḳābildir. Ben senüñ

żayiʿ oldugun istemem. Ḥele bu (16) gürzleri menʿ eyler server .” didi. Rüstem dibelük elem çeküp (17) eyitdi: "Ya Lendehā ben żayiʿ olursam olayum. İmdi yarın (18) ol mintiḥā gürzini yarın eline alup gelüp murādın üzre (19) anuñ ile ḥamle itmez isen artūḳ bu cihānda nā-merd (20) olasın."didi. Lendehā eyitdi: “Ḥoş nola sen bilürsin (21) vebālin boynuna ecelin gelmişdir. Ammā bizüm efendimüz Ḥamza’dan icāzet [69a/1] icāzet olursa zīrā senüñ gibi nāmdār serverler żayiʿ (2) olduġın istemez, hele görelüm naṣibinde var ise görürsün.” (3) diyüp aḫşāma deg ceng idüp andan dönüp ḳondılar. Rüstem (4) Şāh’a geldükde ʿażim şādlıḳlar idüp “sen Lendeha’ya daḫı (5) ġālibsin nār-ı nūr cān içün artuḳ şübhemiz yoḳdur.” diyüp (6) vāfir sitāyişler ḳıldılar. Ol maḥālde Rüstem mintiḥā köteki ḥuṣusūni (7) anduḳda Baḥtek-i pelīdin gönli bulanup ṣafrası ḥarekete gelüp (8) bir żaruri Behey server şimdi söylesem gine ādam söyledi (9) olur. Sen anuñ ḥammālı mısın neylersin mintiḥā kötegini gel kerem (10) eyle biz anı bilüriz. Ol köteg menʿ olmaz hemān ol (11) Hindī nā-bekārını ḳatl idegör. Ḥamza ile

ʿÖmer ḳalur senüñ iddiʿan Rüstem Dīvḥal'i ḳatl itdigi gibi sen de Lendehā'yı ḳatl (12) idecek idin” didükde Rüstem gine ḫışm ile laʿīnüñ yüzine bir (13) baḳış baḳdı ki Baḥtek’in ödi aġzına geldi:" Ṣuṣ bre (14) cehūdsun otur yirinde sana söz düşmez. Ben Ṣāḥibḳırānum öyle gürzleri (15) menʿ itmeyince nice Ṣāḥibḳırān olurım Ḥamza Ḳaf’da bu (16) ḳadar divlerle ile ceng idüp köteglerine arḳa virdi. Bir şey (17) oldı mı?"didi. Baḥtek gönlünden eyitdi: “Sen Ḥamza ḳadar olınca (18) daḫı çoḳ kötek yirsin meger ecelin geldi, ola diyüp ḫele sen bilürsin (19) server.”didi. Bunlar bunda Lendehā da serāperdeye gelüp ḫalīfeye (20) baş ḳoyup Ḥamza’ya duʿā idüp geçüp yirinde oturdı. Ḫalīfe taḥsīn [69b/1] idüp Lendehā’ya ḫilʿat giyürdi Ḥamza eyitdi: “Ya Lendehā dönecek (2) maḥalde raḫşıñ ile ne çoḳ müṣaḥabet eyledüñüz ne söyler nā-bekār?” (3) didi. Lendehā eyitdi: “Server fīl üzerinde münteḥā kötegin görüp (4) suʿal eyledi. Ben de aḥvali bildirdükden ṣoñra ṭālib oldı. (5) “Ben de göreyim Ṣāḥibḳırān icāzet virir mi? diyüp sözi tamām (6) eyledik.”didi. Ḥamza biraz fikre varup gönlünden eyitdi: "

Raḫşında (7) ol kötegin aḥvālin bilmez. Lendehā da şāyed elem ile ziyāde (8) urup helāḳ ide öyle servere ḥayfdır zīrā İslām'a meyli vardur. (9) Bu ḳadar gündür ceng ider daḫı bir kimsenüñ burnın ḳanatmadı. (10) Bu da belki bunda helāḳ ola ṣoñra ötede işidüp (11) ciger-kūşemi de helāḳ iderler ṣoñra elem üstüne elem olur." diyüp (12) āḫir ayaġa ṭurup Ḳubād'a eyitdi: "Şimden ṣoñra raḫşendenüñ cengi (13) benüm olsun cümlenizüñ himmetleriyle ele getürüp yar idem. Zīrā (14) ḳorḳarum Lendehā yarın ol kötegi ele alacaḳ olursa ya ol helāk (15) ola yā bu helāk ola. Benüm ise ikisinüñ daḫı helākine rıżam (16) yoḳdır." didi. Ḳubād-ı Şehriyār daḫı emir ṣaḥibḳıran'ıñ diyüp Ḥamza'ya (17) ḫilʿat giyürdi. Andan Emīr-i ʿArab Lendehā'ya eyitdi: "Birader elem çekme (18) ben seni ana cevāb viremedüginden ötüri böyle itmedüm. Lākin ana (19) ol gürz ile ḥamle idecek olursan ol żayiʿ olmaḳ lāzım (20) gelür ve eger baş ḳurtaracak olur ise senüñ üzerine ḳılınç [70a/1] çeker belki sen żayiʿ olasın. işde ol sebebden ben meydāna gireyim (2) derim yoḫsa ġayrı degüldir."didi. Lendehā eyitdi:" Server benüm ne ḥaddimdir

ki (3) size incinüp ya muḫālefet idem siz nice emir iderseniz ben emrinüze (4)matʿim "didi. Ammā şāhın cāsusları var idi. Bu cevābları işidüp (5) gelüp işte “Yarın Ḥamza meydāna girecek oldı” diyüp ḫaber virdüler (6) Rüstem işidüp eyitdi: " Eger Lendehā’nın arżı yıḳılur ise benüm de (7) ‘ırżuma ḫālel gelür” diyüp anuñ içün elem çekdi. Ammā yarın meydāna (8) girüp “Göreyim ammā ben şāh-ı cihānuñ devletinde ne Ḥamza'sın ve Lendehā’sın (9) ḳoyam.” diyüp vāfir ögündi. Andan ehl-i dīvān ṭaġılup (10) ʿÖmer ile Rüstem çadırlarına gelüp ʿÖmer, Ḥamza’nun murādın bilüp Rüstem'e (11) eyitdi: “Oġul sana biraz maḥfi sözim vardur.” diyüp bārgāh-ı ḫalvet (12) idüp andan ʿAyyār eyitdi: “Gözüm nurı atan Ṣāḥibḳırān yarın (13) meydāna girmek istedigin aṣlını bilürüm seni ṣaḳındıġından (14) ve hem senüñ bahādur er olduġından ötüri żāyiʿ olduġın (15) istemez ve hem raḫşınuñ helāk olacaḳ olsa anlar da oġlum (16) Rüstem’e ḳıyarlar” diyüp ḳorḳar ammā sana benüm naṣīḥatim budur ki (17) cehud idüp andan evvel meydāna gire gör zīrā anuñ ʿādeti (18) oldur ki kendi evvel meydāna girdükden ṣoñra ol gün

elbetde (19) ḫaşmıñ berṭaraf ider. Eger ḫaşmı ḳahraman ḳatil ve Sām-ı nerīmān (20) daḫı olur ise ele getürmeyince meydāndan çıḳmaz ammā sen [70b/1] evvel girince bir nice gün ceng idersin zīrā Ḥamza ile ḳırḳ gün (2) ceng iden serāperde içinde uca çıḳmaz zīrā anlar da bize "Ḥamza ile (3) ḳırḳ gün ceng itdük" diyüp iftiḫār iderler ve hem ṣaḳın (4) atana serd söyleme lüṭf ile söyle taki arżın tīziyye yıḳup seni (5) ḫor itmeye ʿÖmer'in öfkesi yamandır." didi. Ammā Rüstem'e söz (6) mi geçer ve naṣiḥāt mi ḳabūl ider. Rüstem dibelik elem çeküp eyitdi:" (7) ʿAyyār ben kendi ḳuvveti bilürüm evvel girmişim ṣoñra girmişim (8) ben Ḥamza'nuñ oġlu degül miyim? Lendehā'yı maġlūb olmasun diyü menʿ (9) ider. Hele ḫayr ola."didi. Ammā ʿÖmer elem çeküp eyitdi: "Bu oġlanuñ (10) ḳalbinde ġurūr var yüz aġardamaz ve bu rüzigārda çoḳ (11) ṭabanca yir" diyüp açmaz ḳodı, tenhāya varup eyitdi: "En ṣon (12) bunlar yarın faṣl olur söz ṭutmaz. İmdi başımızın tedārikin (13) görelüm" diyüp ḫazīnedārlara emr eyledi ki ḫazīnedarlar (14) heb ḫazīne ṣandıḳların yanına getürin zīrā ḳorḳarum gice ʿArab (15)

uġrusı ʿÖmer gelüp uġurlamasun.”didi. Anlar da getürüp yanuna (16) yıġdılar. ʿÖmer yoḳlar gibi olup cümlesin enbāne ṭoldırdı baʿde (17) ṣandıḳları boşaldup üzerlerine kilidler urdı. Andan (18) cümle Zengībar beglerine daʿvet idüp eyitdi: “İşte begler Ḥamza” (19) dimiş ki oġluma cevāb viremeyecegin bilüp ʿÖmer nām bir ʿAyyār’ı (20) var imiş. Ziyāde Ḳattal ʿAyyār imiş. Anı bizüm üzerimize ḥavāle (21) itmiş. Ol ise gözden sürmeyi çeker imiş. Ṣoñra sizi ḳıyāmete [71a/1]degin yoḫsul ider. Her ne ḳadar malıñuz var ise benüm yanıma getürin (2) ben daḫı mālımı yanıma getürdüm. Bu gice uyḳu uyumam anı beklerim. (3) Bolay ki oġlum raḫşında yarın Ḥamza’yı ele getüre idi. ʿÖmer de bize (4) gelüp yār olurdı.”didi. Zengīler eyitdi: “Hay göre şāhımuz (5) bizleri nice sever ṣaḳınup bizi esīrger” diyüp duʿā eylediler. Andan (6) herkes varup neye mālik ise altūn ve aḳçe vesāʿir esbāb (7) ve gümüş raḥtlar heb getürüp ʿÖmer’e teslīm eylediler. Ḳurda ḳoyunı (8) bıraḳdılar ancaḳ kendi üzerlerinde olan ḳaldı. ʿÖmer de ḳullarına (9) tenbīh itdi ki “Göreyim sizi ṣilāḥpūş olup ṭaşradan ḥazīneyi (10) ḳuşadın

uyuman içerüden ṭaşradan bir kimesne çıḳartman (11) hemān beklen ben içerüde yaturam” diyüp gice olduḳda ʿÖmer’dir. (12) Ol ḳadar mālı tīziyye enbāna ṣaldı. Bir ḥelāl ḳomadı cümle ṣandıḳların (13) içine boş olmasun” diyüp birer parça taş ile ṣaman (14) ṭoldurup andan ḥużūr ile yatup raḥat oldı çünki (15) ṣabāḥ oldı iki ʿasker yirlerinden ṭurup at, fīl, gergadānlarına (16) süvār olup alāylar baġlayup birbirine ḳarşu durup ʿaceb (17) bu dem meydāna kim giredir. ʿÖmer Rüstem’e işāret idüp: “Sen evvel (18) meydāna gir Ḥamza’yı daʿvet eyle.”didi. Rüstem daḫı gönüllü gönülsiz (19) meydāna gireyim dirken öteden Ḥamza meydāna (20) sürüp beş altı yüz serḥalīfe ve serḳaplān dilāverler (21) atlarından dökilüp cübbe eteklerin dermiyān ḳılup Server’in (22) öñüne düşüp kenār-ı meydāna getürüp ḳul olup (23) Ṣāḥibḳırān’ı selamlayup girü yirlerine varup seyre ṭurdılar. [71b/1] Ammā Ṣāḥibḳırān-ı ʿalemi ṭarīd-i cevelān idüp ol ḳadar (2) fenn-i ṣilāḥşorlıḳ ʿarż eyledi ki Rüstem gördükde ḫayrān olup (3) “Hāy ḳoca peder nedir? Bu sende olan kemāl ancaḳ Ṣāḥibḳırānlıḳ (4) sana lāyıḳ.”didi. Ammā oldum atasından

çoḳ ḥaẕ (5) kapdı. Andan Emīr-i ʿArab ḳol ḳaldırup iki cānibden çalınan (6) ceng ḥarbeleri dindirüp ve bülend āvāz ile naʿra (7) urup eyitdi: “Beni bilen bilsin bilmeyen āgāh olsun, benüm Emīr-i (8)ʿArab Ṣāḥibḳırān şerḳan ve ʿArab ya raḫşında gel imdi meydāna (9) henüz öldür ki bugün benüm elümden yaḳayı ḫalaṣ idesin.”(10) didi. Hemān Rüstem altında olan şebtīz zavi sürüp ʿazm-i (11) meydān eyledi. Yaḳın geldikde Emīr ʿāleme selām virdi (12) Ḥamza selāmuñ alup ya raḫşende ḫoş geldin çünki bizden (13) alat Ṣāḥibḳırān’ı ṭalib itmege geldin, ḥaẕ oldılar ki bu meydānda (14) bana cevāb virüp üzerimde cümle alat Ṣāḥibḳırān’ı (15) mevcuddır ve ʿAşḳar’ı divzād daḫı altımdadır ḳadir olursan (16) olasın ammā ʿaksi olursa sen de göresin ki bende sana neler idem (17) zīrā nā-merdlik iḫtiyār idüp Rüstem'i ḥile ile bend eylemişsin. (18) "didi. Rüstem eyitdi: “Yā Ḥamza bu naṣıl sözdir. Ben andan (19) ʿāciz mi oldum ki ḥile idem żāhir sen oğluna ġālībesin (20) imdi bende senden ḍarbı destemle alāt harbi ve esbāb (21) ḍarbı ve ʿAşḳar’ı alsam gerekdir. Ol ẕamān ḥile mi ṭuyarsın.”didi. [72a/1] ammā yā

Ḥamza ne ḫoş serkaplānuñ olan Lendehā'yı ayırd (2) olmaġa ḳomadın bu inṣāf mıdır? "didi. Ḥamza eyitdi: "Dilāver (3) ammā sen durup müntehā kötegile ḥamle ile diyüp yemīn virmişsin (4) hīç cihānda bu ʿaḳıl kārı mıdır? Gel beni kötekle dök (5) yaḫud helāk eyle" diyüp yemīn virmek olur mu? İmdi anuñ (6) menʿi müşgildir. Bir ẕamān ben de böyle sencileyin yemin virdim (7) bir nā-bekār atım helāk alup aġzından ve burnundan birḳaç (8) ṭamla ḳān geldi. Belki ʿaḳlım gidüp gine geldi. Ben de ʿaşḳ belāsıyla (9) itdüm yoḫsa ol menʿ olur şey degüldir. Senden oldı (10) ġayrılar gibi ana da ġalebe ideydin kim ne derdi? imdi gördim ki (11) sen böyle bir bahādır serversin şāyed bize yār olasın (12) diyüp Ṣāḥibḳırānum hele üç gündir ki anuñ ile taḫsin ile ceng eyledin. (13) işte gördin birbirinizin mertebesi bülendi bu ʿaskerden murād (14) eger bana da ġālebe olursan cümlesine daḫı ġālib olursun ammā (15) eger maġlūb olacaḳ olursan ana ġālebe olmanuñ fāʿidesi (16) nedür?"didi. Rüstem eyitdi: "Hele sen ḥamle ile belki bir ẕamān ola (17) ki anuñ eyledi buluşurız." didi. Ḥamza eyitdi: "Dilāver ḥamlesinüñ (18)

meydān erenlerindir. Zīrā sen tāzesin ben atan yirindeyüm ve ḥālā kerre atıyla iṣbāt-ı vücūd idüp ḳāf ḳapusın ḳaldırup ve bu ḳadar (19) yıllardır divlerle ceng idüp Allah-u Teali'niñ güciyle ġālebe olmışimdır ve ḥala Ṣāḥibḳırān ʿasrım ve ömrümde bir kimseye (20) evvel ḥamle itmedüm yol senüñdir."didi. Rüstem eyitdi: "Şimden girü [72b/1] Ṣāḥibḳırān benüm imdi sen ḳocadın evvel ḥamle eyle. "didi. (2) Ḥamza yavuzlanup eyitdi: "Eger ḳorḳsana ḳarşumda ṭursun ben de (3) evvel sana ḥamle itmem. "didi. Çıḳ meydāndan bir ġayri er gelsün (4) benüm ḥaṣmım şāhdır. Ol bana bir ġayrısın gönderir." didi. Rüstem (5) gine ʿināḍ itmege başladı. ʿÖmer de Şāhmerd ʿAyyār'ı gönderdi ki var (6) oġluma söyle ḥamle eylesin zīrā babası yirindedir. "didi. (7) Şāhmerd, gelüp söyledükde Rüstem nīzesin ḳavrayup demrenüñ (8) baġlayup yılmanuñ raḫşın bana gūşenden aşurup at sürüp (9) yaḳın geldükde Emīr-i ʿArab'a yirinize ḥavāle eyledi. Server siper ile çarpup (10) nizeyi yolından ayırdı gerçe menʿ eyledi. Ammā siper aynalarından (11) atsalar ṣaçılup ḳolları ḥareket eyledi. Andan yan yana (12)

geçüp meydān başına çıḳdılar. Andan gelüp bir biri ardınca iki (13) ḥamle daḫı eyledi Server bunuñ ḥamlelerin matʿ idüp Nevbet Ḥamza'ya (14) geldükde Server de nīzesin eline alup ʿAşḳar'a üzengī gösterüp (15) meydān başına çıḳup at sürüp yitişüp ṭur yar hışmıñ diyüp (16) bir nize ḥavāle eyledi. Rüstem siper Feridūn Şah'ı berāber virüp (17) ḫadāya sıġındı. Lākin nīze sipere ṭoḳunduḳda āteşler çıḳup (18) yān yāna terkeş terkeşe geçüp meydān başına çıḳdılar. Ammā Rüstem (19) Ḥamza da yir zūr gördi ki daḫı ömründe bir kimsede görmedi. (20) "Söz Ömer'in dir bunuñ ile başa çıkılmaz" diyüp hele Rüstem (21)Hamza'nuñ üç nizesin menʿ eyledi. Amma her hamlede atasına tahsīn ider. [73a/1] Çün Nevbet Rüstem'e geldükde hemān el gürze urup ḳoca peder (2) gör "ʿAşḳar'ı virmemek nice olur" diyüp çıḳarup ġāfil olmaya Ḥamza (3) diyüp at sürüp mīzān yirine geldükde Ḥamza'ya bir gürz ḥavāle (4) eyledi. Ṣāḥibḳırān daḫı sam süvār gürzin ḳarşu virüp gürz (5) gürze ṭoḳunduḳda ʿalev ʿalev āteşler ṣaçılup iki gürz bir birinden (6) ayrılup arḳaya andukda arḳada olan sipergir şaşup aynasına (7) öyle bir

ṭoḳındı ki dürlü dürlü ṣadālar virüp ṣaḥin meydān (8) āteşden lāli-zār döndi ve ʿAşḳar Divzad Ḥamza'nuñ altında bir ḥayli (9) zaḥmet çekdi ve Emīr Murda'nuñ vücūdı ṭamr be ṭamr ḫaberdar (10) olup uyurdı, uyandı mest idi ayıldı. Ḥele alup (11) ṣavdı el-ḳıṣṣa bu yoldan üç gürzin daḫı menʿ idüp Nevbet (12) Ḥamza'ya geldi. ʿArab Sam kötegine dest urup ʿAşḳar'ı sürüp (13) eyitdi: "Yā raḫşında sen de ġāfil olma virdigin gibi al" diyüp (14) bir gürz urdı. Rüstem daḫı gürzin ḳarşu virüp arḳaya alduḳda (15) siper ferdüne şöyle doḳundı ki gözlerinden ʿalev ʿalev (16) āteşler ṣaçılup aġzından ve burnundan ḳan geldi. Ammā ʿarından (17) yutdı. Bu kerre bildi ki atası ne ḳuvvete mālikdir. Ḥele ḥer ne ḥāl (18) ise ġayretiyle menʿ eyledi. Ammā kendi bilürdi ki neler çekdi. Ḥele bu da (19) Ḥamza'nuñ üç gürzin menʿ eyledi. Ammā yeniden dünyāya geldi ṣanupdı. (20) Zīrā Rüstem pek tāze ṭıfl idi. Ammā Emīr ʿArab ise oğlu Rüstem'i (21) "Yaḳup bağladum" didi ki içün ḳıyās urur idi. Zīrā elemi (22) kemalinde idi. ötededen ʿÖmer ol ḥāli görüp ʿaḳlı başında yoḳ idi. [73b/1] ʿaceb ne ḫatā eyledüm. Ḥamza'ya oğlunı esīr

itdük düşmedi bir ḫatā (2) olur ise ṭarāfa beni basma çatar” diyüp neyliyecegin bilmez (3) idi. Ġayrı çāre yoḳ diyüp ḥaḳḳa niyāze besledi. ehl-i yārabbi (4) sen ṣaḳla oġul baba bir suhūlet ile orda olalar idi” diyüp (5) ıżdırābda idi. Şöyle ki başladı altında olan raḫşı yāb yāb (6) sürüp olaydın ayrıldı meydāna yaḳın gelmekle başladı ki şāyed (7) Ḥamza yavuzlanup eger bir yaramaz ḳaṣd ider ise “Yā Ḥamza oġlun (8) Rüstem’dir ḳıyma” diyüp ḫakire zīrā bilür ki Rüstem bir āteş pāresidir, (9) med arandır bilmez. Ḥamza da ġażabe geldükde ne oġul bilür (10) baba bilür işte ʿÖmer'e de bu elemde ammā biriden Ḥamza ile Rüstem (11) birbirine uçar gürz uçar nīze urdılar. Andan ḳaʿide üzere (12) cenge başladılar gāh gürz ile ve gah nīzeyi cānsitān ile 13)ve gāh tīr ve kemān ile ceng idüp ciḥanı birbiriniñ başına teng (14) eylediler. ʿÖmer-i ʿAyyār ise kendini ġāʿib itmişdür. (15) ʿAcabā nice olur şimdi bu ʿArab ġażaba gelür ise Rüstem'i bir (16) tabanca ile mi yıḳar yoḫsa bir cūst-ı pāy ile mi yıḳardır idi. Zīrā (17) gördi ki gitdükçe ceng āteşi ʿalevlendi. Biri de Ḥamza daḫı ʿÖmer'i (18) görüp dönüp eyitdi: “Yā

raḫşıñ şu ḳoca Zengī senüñdür (19) Sana Yavuz merḥameti var ancaḳ ṣāfda ṭuramayup ilerüye gelür." (20) didi. Rüstem de baḳup gördi ki ʿÖmer'dir. Rüstem Ḥamza'ya eyitdi: "Babam (21) cenderedir ne ḳadar olsa babadır. Bana bir ḫatā olmaya" diyüp ṣabr (22) idemeyüp böyle eylemiş."didi. Ḥamza eyitdi: "Yā raḫşında baban ile ceng [74a/1] cengde nicesin."didi. Rüstem eyitdi: "Ol deryādır. Ben anuñ yānında (2) ḳaṭre degilüm."didi. Andan itibaren Ḥamza'ya eyitdi: "Benzer ki babam cendireden (3) ḳorkdın gibi."didi. Emīr-i ʿArab eyitdi: "Yā raḫşında baban degil (4) ḫaḳ Teʿāla'nıñ ʿināyetiyle dünyā ṭolūsu baban gibi cenge olsa zerre (5) ḳadar pākim yoḳdur. İster isen ikiniz bir uġurdan gelen." didi. (6) Rüstem daḫı ḥele bana cevāb vir" diyüp gine cenge başladılar. El-ḳıṣṣa (7) bunlar güneşi ḳubbeyi felege dikinceye ḳadar ceng (8) eylediler. Āḫir Emīr-i Cihān eyitdi: "Ya raḫşanuñ işte senüñ ile her yüzden (9) ceng eyledün iki cengimiz ḳaldı. Anda itsek faṣl olurduḳ." (10) didi. Rüstem eyitdi: "Ol iki ceng nedür."didi. Ḥamza eyitdi: (11) "Budur ki ḳılınç çıkarup ḥamle idelim görelüm bir iş ide bilür misin?

(12) Bir de budur ki atından inüp ben de ineyim senüñ ile kemer ṭutalım (13) görelüm Ḥaḳ Teʿala fırṣatı kime kerem ider.”didi. Rüstem eyitdi: “Server (14) ḳılınç yā ḳanda gerekdir yakında gerekdir dimişler. Bu ḳadar beglerin (15) ile ceng eyledüm. Birine ḳılınç çekmedüm ḳaldı ḳaldı da sencileyin (16) Ṣāḥibḳırān’a mı ḳılınç çekerüm. Ben bunda er zāyiʿ itme ki gelmedüm. Hemān senden (17) ḳuvvet ḳahrum ile imtiḥān olup Ṣāḥibḳırānlıġı elinden olup murādum (18) bir nāmı dār olmaḳdır.” didi. Ḥamza eyitdi : “Nola imdi in atından (19) kemer ṭutalım.” didi. Rüstem eyitdi: “Ben Ṣāḥibḳırān’um ʿarżına noḳsān (20) gelürsin ḳādir olursun indirme ki indir.” didi. Rüstem böyle (21) diyince Ḥamza eyitdi: “Ḫoş güzel ammā ben seni kötek ile indirirem [74b/1] ammā neyleyim atına acırım ḳorḳarım bir ḫaṭā ola.” didi. Rüstem eyitdi: (2) “Sen bilürsün ister iseñ kemend ceng idelüm."didi. Ḥamza daḫı nola” diyüp (3) hemān belinden ḳırḳ ḳulaç ejderhāyu sitanden peydāh olınmış (4) kemendin çıḳarup eline olup baʿde çi̇n çi̇n ḫalḳa ḫalḳa idüp (5) andan raḫşına meydān virüp irişüp bir kere Rüstem’ün üzerine (6)

serpdi Rüstem meyān gösterüp Rüstem'ün meyanına bend girfet olup (7) andan ṣoñra ikisi daḫı at başların kendi ʿaskerleri ṭarafına çevirüp (8)aletlerinde olan Süleymān'ı raḫşlarına maḥmūz gösterüp ʿÖmer (9) ise bu ḥāli görüp daḫı yaḳın ta bunların yanlarına varup "ʿaceb (10) bunların ṣonı neye varup öle benüm ṣoñra ḥālim nice olur. Allāh (11) ṣaḳlasun Rüstem dāstān oġlu Saḥrāba dönmeye" diyüp ʿaḳlı (12) başında yoḳ idi. Ḥamza ʿÖmer'in böyle yaḳın geldügün görüp ʿaceb (13) baba oġul ikisi kemende birden mi yapuşur ola" diyüp ʿAşḳar'a iḳdām (14) idince ʿAşḳar-ı divẕāt Süleymān'dur. Sāʿir raḫşlar buna pāydār (15) olmaz. Rüstem'ün atı ṭāḳat getüremeyüp ḳıcı üzerine çöke düşdi. (16) Rüstem ol ḥāli gördükde kendini ẕemīne atup piyāde oldı. Ammā (17) Rüstem davranup ṭurunca ḳadar ʿAşḳar; Rüstem'i beş altı ādım yir (18) sürüdi. Rüstem ziyāde elem çeküp kemendi ḳoluna ṣarup ayaḳların (19) bir ḳayaya virūp bir kerre söyle silkdi ki ʿAşḳar oḳ gibi giderken (20) ḳara taġ gibi duravardı. Ḥamza anı görüp ardına bakup [75a/1] gördi ki raḫşında Zengī sedd-i İskender gibi ayaḳların bir yirlü

ḳayaya (2) ṭayayup kemendi żabd eylemiş. Hemān Ḥamza daḫı ʿAşḳar'dan atlayup (3) ʿAşḳar'ı Ebü'l Fettāḥ ʿAyyār alup mest tün döküp Rüstem'e ḳarşu (4) vardı. Rüstem daḫı kemendi belinden çıḳarup atup ol da Emīre ḳarşu (5) gelüp meşt meşte yaḳa yaḳaya oldılar. Bir ẕamān aşaġı yuḳarı (6) sürüçdiler āḫir kemer kemere oldılar. Ḥamza kemerin Rüstem'e teslīm eyledi. Rüstem (7) daḫı cān-ı dilden ṣarılup üç zur eyledi. Gücüyle üç parmaḳ (8) ökçelerin yirden ḳaldırdı artūḳ ḳādīr olamayup ḳoyuvirdi. (9) Andan Ḥamza da Rüstem'in kemerin ṭutup eyitdi: "Yā raḫşında ġāfil olma (10) saña durum birdir" diyüp bir zūr söyle eyledi ki Rüstem'i bir elma gibi (11) kapup ḳolunuñ üzerine aldı. İki ʿasker Rüstem'i Ḥamza'nuñ ḳolunda (12) görüp taḥsīn eylediler. Ammā Bahtek'i köpek burusi ṭutup ḥāy nar- (13) nūr ḫışmına uġra. Bu da mı gitdi derken Ḥamza Rüstem'i yire urup (14) sīnesine çıḳup diz urup ḫançer çekdi. Anı gördiler ki ʿÖmer (15) cendere ṣūratinda atından bir atılış atıldı ki görenler ḫayrān (16) oldılar. Bre bu cendere koca ne çapın koca olurmış" didiler (17) piyāde olup feryād iderek Ḥamza'nun

yanına geldi. Bre Ḥamza “Ṣabr (18) eyle neylemek istersin."didi. Ḥamza eyitdi: "Neylesem gerek iy ruy-ı (19) siyāh nā-bekār eger matiʿ olmaz ise başın keserüm."didi. (20) Ömer eyitdi : “Ṣaḳın ḳıyma matiʿ olur ve hem sen bilmezsin ki ol dilāver [75b/1] kimdir."didi. Ḥamza eyitdi: “İy rūy-ı siyāh söyle kimdür? Bu benüm (2) beglerime neler eyledi yā ben buna bu intiḳāmı ḳor mıyum.”didi. ʿÖmer eyitdi: (3) “Buna güç ile siyāh pehlivān dirler. Bir nesne lāzum gelmez gine yabāndan (4) degüldür. Ṣāḳın tīzlik eyleme ṣoñra nādim-i peşīmān olursın ve hem (5) sen bana niçün rūy-ı siyāh dirsin, eger çehremi dirsen bu ẕāti (6) degüldür. ʿArżıdır ve ḥem ḳarānlıḳ giceye rāst gelüp ayaḳ (7) üzerinde satun aldum. Dellāldan düşürmedir, arayup bulma (8) degüldir. Düşeşle elime girdi. Ḥażżı yoḳ gine degişim gibi.” didi. (9) Ḥamza eyitdi: “Bre ne söyler bu nā-bekār ḳoca göre nice ḫalit ḳelām ider (10) yāʿni ne dimek istersen böyle bir zengī öldürmege ben niye peşīmān (11) olayum.” didi. ʿÖmer eyitdi: “Bre hey Adam ol Zengī degüldir, ṣoñradan olma.” (12) didi. Ḥamza eyitdi: “Bre tīz söyle kimdür.” didi. Ẓīrā

ġażabı teskīn (13) olmışdı, anlayamadı ceng telāşı ile ammā Ebü'l Fettāḥ ʿAyyār anlayup (14) “Ya Ṣāḥibḳırān bu pīr bizüm devletü dāʿimiz ʿÖmer ʿAyyār’dır laḳin bilmem (15) ne ḳabāḥat itmiş ki yüzi ḳara olmış. Ṣāḳın ya Ṣāḥibḳırān bu (16) altıñuzda olan ciger-kūşeñüz Rüstem ʿAlemşāh-ı Rūmī olmasın."didi. (17) Ḥamza dönüp eyitdi: “Bre cendere yoḫsa sen ʿÖmer misin ?” didi. (18) ʿÖmer eyitdi : “Behey sulṭānım ol bendeñüz benüm.” didi. Ḥamza eyitdi: “Hay nā-bekār (19) ʿAyyār nedir? Bu sūret.” didi. ʿÖmer eyitdi: “Devletlü Emīr-i murdān gice (20) mezātda bulup alduḳ ṭaʿma belāsından bir yüz ḳaralıġıdur eyledi. [76a/1] Ḥele maġrūr olsun aṣlın bār-gāhında söylerim.”didi. Ḥamza eyitdi: (2) “Hele ḥilekār Allāh yüz aḳlıġı vire ammā ʿaceb ṭarafına ḳıyāfet (3) bağlamışsın” diyü güldi. Ol vaḳit ʿÖmer eyitdi: “Server bizüm yüzümüz (4) ḳarasına baḳma ol nevcivān oġlun Rüstem-i ʿAlemşāh Rūmī'dir.” (5) didi. Ḥamza’nuñ ʿaḳlı şaşup hemān Rüstem’ün üzerinden ḳalḳup iy (6) ciger-kūşem niçün böyle eyledin? Ben seniñ ġayretinden sana bu ḳadar (7) cefā eyledüm yā elümden bir ḥaṭā çıḳsa idi. Benüm ḥālim nice olurdı (8) tā

ḳıyāmate degin zāl oġlu Rüstem'ün oġlu Sahrab'a itdigü gibi (9) ʿÖmer'im āh fiġān ile geçdi." didi. Rüstem yirinden ṣıçrayup atası (10) Ḥamza'nuñ elin ve ayaġın öpüp devletlü efendim murādum sizin ile bir (11) imtiḥān olmaḳ idi. Gönlümden bu ḫuṣūṣi defe-i ḥāṭır idemeyüp (12) āḫir bu ṣūret ile geldüm maġrūr olsun. Luṭfunızdan niyāz olsun (13) ki bu cürm miydi dāmen ʿaffıyla sert-biyürün."didi. Ḥamza da (14) Rüstem'i öpüp ve baġrına baṣdı ve gözlerinden öpüp ḥaṭırın (15) ele aldı. Ḥamza, Rüstem atlarına binüp İslām ʿaskerlerine ṭoġrı (16) çekilüp gitdiler. Ammā Ebu'l-Fettāḥ ʿAyyār bu aḥvali gördükde segirdüp (17) ḫalīfeye gelüp "İy şehriyār cengde zengī didükleri meger dāʿim (18) ʿÖmer-i ʿAyyār imiş ve raḫşında olan Rüstem imiş" diyüp müjde idüp (19) aḥvali ḫaber virdi. Cümle begler işidüp ḫayrān oldılar. Ve andan (20) ḳarşū varup ʿaẓīm şādlıḳ olup ḫalīfeye buyurdı ṭabıl-ı şād (21) māni çaldır cümleden evvel Saʿd-ı Nebīre varup Rüstem ile görüşüp [76b/1] andan beglerde gelüp görüşerek ʿaskere geldiler. Nūşirevan (2) ve Baḥtek bre nedür? aṣlı nice oldı cendere niçün ceng itmedi. (3) yoḫsa

raḫşında müslimān mı oldı dirken Şāhmend ʿAyyār gelüp (4) eyitdi: “Meger Cendere ʿÖmer-i ʿAyyār imiş. Raḫşında Rüstem olduġın (5) ḫaber virdiler. Bunlar elemlerinden şöyle oldır ki cānlarında ḳan (6) ḳalmadı. Andan Baḫtek dönüp ḥocaya eyitdi: “İy ḥammāl żāde (7) sen ḳırḳ yıldan soñra ẓuhūr idecek şeyi bilüp ḫaber virirsin (8) yā Rüstem ʿÖmer ile bu ḳadar ẕamāndır yanımızda ola da (9) niçün ḫaber virmedin.”didi. Ḥoca eyitdi: “İy laʿīn yā ben (10) ġammāz mıyum? ḥuṣūṣā bana sūʿāl olunmayan nesneyi nice söyleyüm.” (11) didi. Baḫtek eyitdi: “Hay Nār-ı nūr ḥışmına uġrasında (12) o da şāhum yarın şol esīrleri emr idin varup getürsünler. (13) Buyrun ḳatl eylesünler ki bir miḳdār bizümde elemimiz defʿ (14) ola.” didi. Ondan varup gördiler ki esīrlerden bir kimseler yoḳ (15) ʿÖmer onları giceden ḳoyu virmiş idi. Onlar da serāperdeye (16) gelüp beglerin kimi eyitdi: “Ne mürüvvet ṣāḥibi imiş ve kimi de (17) Ṣāḥibḳırān’dan ḳorḳmışdır.” didiler idi. Ammā zengī begler baḳup (18) bu ḥāli görüp işitdiklerinde begleri için feryād idüp (19) birāz ağlaşdılar. Andan “Bre meded bārī varup

ḫazīnelerimizi (20) alalum” diyüp çādıra gelüp ṣandıḳların görüp “Eyü. Ḥele mālımız (21) żāyiʿ olmamış” diyüp ṣandıḳları açdıḳlarında baḳup gördiler ki [77a/1] içünde olan mālları gitmiş içine ṭāş ṭoprāḳ ṣaman (2) ḳomuşlar ṭāşları alup gögüslerin dögerek ve feryād u fiġān (3) ile sürüp şāha geldiler ve getürüp ol ṭāşlara Baḫtek'in (4) öñüne ḳoydılar. “İy hoca Baḫtek gör ki bizleri başlarımıza (5) ne ḥāl geldi” diyüp aḥvāli şāha ve Baḫtek’e iʿlām itdiler. (6) Şāh bu aḥvālden ḫaberdar olduḳda ziyāde elem çeküp andan (7) hemān eline bir maṭrāḳ alup ġażab ile Baḫtek-i laʿīn yanında (8) oturur idi. iy laʿīn ḥeb bu belālar senüñ sözine (9) uyduġum içün başuma geldi ben eyü ḫoş hoca söziyile (10) ʿāmel olup raḥatda iken cümle bu dertlere beni sen uġratdın” (11) diyüp ol maṭrāḳ ile Baḫtek laʿīnüñ başına başına urdı ki (12) laʿīnüñ başı gözi yarılup ṣalḥanede ḳān bulamış keple (13) döndirdi. Andan dönüp ol zengīlere eyitdi: “Ne diyelim begler (14) ben de bilmem yāḳını sizin şāhınız nerede yaru kıldıñız. Bir ʿAyyār (15) işte bizler de şunuñ gibi nigar virdi birde ʿāciz ḳalduḳ anuñ (16) elinden.” didi. Bunlar da

eyitdiler ki : “ İmdi bizler de varup Sulṭān (17) Zengībār ṭol zengīye bu aḫvali ḫaber virelim. Ol gelüp bunlardan ancaḳ (18) intiḳāmlarımızı ol ala bilür." didiler. Şāh eyitdi: "Keşke öyle (19) olaydı ḳanı neler ki bunda geldi." didi. Ammā nidelüm işte (20) sizin ahvaliñiz de böyle oldı diyüp andan ol beglerin (21) her birine mümkün olduḳça biraz esbab ve ḫarcrāh virüp eyitdi: “Bizim de [77b/1] aḥvālimizden varup Sulṭān Zengībār’a bildiresiñüz işte bir (2) marḫure ʿArab’ıñ elinden ʿāciz fermānda ḳaldıḳ ola ki gelüp bizleri (3) bu beladan ḳurtara idi. Şöyle ki ve belāya yitmek nışfını ḥüsn-i (4) iḫtiyārım ile ana virmek muḳarrer idi.”didi. Anlar da eyitdi: “Ḥele (5) siz nāme virin bizler de aġızdan söyleriz ola ki tenezzül ide. Zīrā yüzi gibi gönlü daḫı ḳara ḥūdbīn ve ziyāde müstaġni laʿindir. (6) Zīrā Ḥamza kimdür ki? Ben bundan sefer idüp anuñ (7) üzerine varam.”didiler. “Ḥele Baḥtek’dir. Şāh aġzından bir nāme (8) yazup bunların eline virdi, onlar da alup çekilüp gitdiler. İşte (9) ṭol zengīnüñ bir kelimesi vardır. Ammā daḫı geç gelür ve hem Lendehā (10) alt üst duʿāsı alup çoḳ ġavġāları ẓuhūre gelse (11) gerekdir.

İnşallah muḥallinde zikr olunur. Ammā bu ṭarafdan rāvī (12) ḳulınca Rüstem-i ʿAlemşāh kendi beglerini alup Rüstem'ün bārgāhına getürdiler. (13) iki ʿasker dönüp ḳondılar İslām ʿaskeri şadu ḥandan (14) olup küffār ʿaskeri melūl, maḥzūn oldılar. Andan ʿÖmer-i ʿAyyār kendi (15) ṣūretine girüp Rüstem'e geldi. Rüstem baḳup ʿÖmer'i gördükde (16) dönüp eyitdi: "ʿAyyār nedir aṣlı? Senüñ yüzin aġarmış imdi bana da (17) bir ʿilāc eyle." didi. ʿÖmer eyitdi: "Server sana ḳābil yoḳ" diyüp birāz (18) istiġnā eyledi. Tamām istedi ki ḳadar ḥaḳlayup andan ʿilāç idüp (19) Rüstem'i evvelki ṣūretine ḳodı. Andan ʿÖmer çıḳup Ḥamza'nuñ yanına (20) geldi. Ammā Rüstem ḳara gönüllü peleng ḥūy-ı ṣeyr ṭabidir babasıyla [78a/1] bu yüzden imtiḥān olduġuna sanup ziyāde ġamgīn oldı. Benüm (2) bu bārgāh-ı Süleymān'ın da ʿizzetim evvelinden zīya olsun dirken (3) şimdi daḫı aşaġı vardı. Zīrā Lendahā'ya bir ġalebe (4) idemedüm atama ḥūd ġalebe ḳanda olur. Ammā ḥele birḳaç (5) gün ceng olurdı. Ammā nideyüm teziyye ʿarżım yıḳdı. (6) Ḥayf ʿÖmer'in sözin ṭutmadum evvel meydāna girmiş olaydum (7) böyle olmaz idüm. Yā

ben şimdi serāperdeye nice varayum (8) Bu kadar Zengī suretine girdüm olmadı bir yüz aġardamadum (9) efkāra düşdi. Ammā begler şaduḥandan olup elḥamdülliha teʿali (10) şehzādemiz ṣıḥḥad ile geldi “dirlerdi. Ammā Rüstem ise (11) gülmez ve kimse ile soḫbet itmez idi. Biriden Ḥamza daḫı (12) baḳardı ki Rüstem bār-gāhından gele ṣādlıḳ ile ʿişret (13) ideler. “Zīrā bunca gündür Rüstem esīr olmuş” diyüp elemde idiler (14) Ammā Ḥamza gördi, çoḳ ẕamān oldı. Rüstem eglenüp gülmedi (15) andan muḳabil zerrīn kemeri gönderüp daʿvet eyledi. muḳabil (16) Rüstem'e geldükde “Ḫoş geldin ya muḳabilindir.”didi. Muḳabil duʿā (17) idüp şehzādem “Pederiniz sizlere intizār eder, diyüp (18) buyurun." didi. Rüstem eyitdi: "Yā muḳabil pederüm ṣafāda olsun (19) bir miḳdār elemim var? mizācım yoḳdur yarın varırum. [78b/1] Ṣandālyesinde oturup Rüstem ʿÖmer’in Ḥamza yunani ṣandaliyesinde (2) oturdı ve zāl ẕamān ṣandāliyesinde Lendehā oturdı (3) vesāʿir dilāverler daḫı yirlü yirinde ḳārār eylediler. Andan müsāhebete (4) başlayup meclis ḳurulup ʿayş-ı nūşe başladılar. Bunlar da (5) ṣafāda az

öte ṭarafdan şāh Nuşirevān bu elem ile (6) geçüp taḫtında oturup ṣağında ḥoca-ı ʿāḳıl (7) ṣolunda Baḫtek-i cāhil vesaʿir ḥakīm-i ḥükümā- vezīr vüzerasıyla (8) oturup andan emr eyledi. Defʿ-i ġam içün meclis ḳurup birāz (9) yiyüp içdiler. Şāh baş ḳaldırup yanında olan beglere (10) eyitdi: “İy dilāverler bizüm bu ḥālimüz nice olur bu ʿArab begleri (11) ile gördiniz mi? Şunların ṣanʿatların oğlu böyle babası (12) böyle ʿAyyārı dirsin cihānuñ ḳażayı belāsıdur. Hīç anuñ itdigi (13) işlerḳıyāsa gelmez.” didi. Anlar da şāhım özge ʿazimlerdir (14) bilmeziz ne tedārük eylesin” diyüp söyle sürgün ḳapuda bir (15) ġol ġola oldı. Bre nedür? aṣlı dirken birḳaç kimseler içerü (16) girüp şāha baş ḳoyup duʿā eyitdiler: “Şāhum müjde olsun (17) sulṭān ġavuristān Zengāve dört oğulları ile ve seksen (18) biñ mükemmel er ʿaskeri ile gelüp ḥāk-i pāye irişdiler.” didiler. Baḫtek-i laʿīn cümleden ziyāde ḥaẓ eyledi. Meded şāhum buna ziyāde **[79a/1]** ziyāde riʿāyet lāzımdur? Zīrā Zengāve şimdi evvel ki gibi (2) degüldür. Ben ḫaber aldum bir muḥalīf gürz ile bir ejderhā (3) öldürmiş diyüp Baḫtek melʿūn Zengāveʿ vāfir-i

medḥ (4) eyledi. şāh Baḥtek'den bu cevābları işidüp ziyāde ṣafā (5) eyledi. Ammā bu Zengāve ol idi ki muḳaddemā bir yol Ṣāḥibḳırān (6) ile ʿaẓīm meʿer ki idüp āḫīr Ḥamza buni zaḫimdār idüp (7) ʿaskeri Ḥamza'nuñ öñünden ḳopup ḳaçmışlar idi. Zengave'nüñ (8) ʿaḳlı başına gelüp ceng itmege iḳtidārı olmayup diyārına (9) gitmiş idi. Ṣonra eyü olduḳda dāʿim fikr iderdi ki ʿaceb (10) Ḥamza'dan nice intiḳām alurum. Zīrā bana böyle iş eyledi" (11) diyüp helākine ḳaṣd eylemiş idi ve hem ġāyet ḥilekār (12) laʿīn idi tamām yitmiş yedi arş kad çeker idi. Āḫīr (13) ḳaddine göre bir gürz yapdırmış idi yitmiş yedi arış (14) uzunluġı var idi ve gürze başdan başa ekṣer ḳakdurmış (15) idi diyar-ı ġavuristān'da bir ejderhā peydā olup (16) ol vilayet ḫalḳı ol ejderin elinden ʿāciz olup (17) insān ve ḥayvān ḳısmından rāst geldügüni helāk ider (18) idi. Gelüp Zengāve'ye ol ejderhādan şikāyet eylediler. [79b/1] ve eyitdiler ki: "İy Ṣāḥibḳırān Ġūristān şimdi yenmemizde (2) bir ejderhā peydā oldı. Ziyānı tamām bizüm cānlarımıza yitdi (3) Yā buna bir çāre idin ve yāḥūd cümlemüz ṭaġılup ve belāyatı (4) bıraġup

bir ġayrı diyāra gideriz.” didiler. Zengāve anı (5) işidüp hemān ol ʿacayib gürzin alup ol ejderhānuñ (6) mekānına gidüp başına ol ʿacā’ib gürzin alup ol ejderhānuñ mekānına gidüp başına ol ʿacā’ib gürzi urup (7) kellesin ḫūrd eyledi. Bu ḥuṣūṣdan ötüri Zengāve (8) dibelik şöhret bulur ve ḥadd-i ẕātında bu Zengāve ziyādesiyle (9) zūr pazuya mālik idi. Şöyle ki Rüstem’lerin yolun kesüp (10) ḳahramanları gözine ṣalındırmaz idi ve dört oġlu (11) var idi. Her birleri bahādır idi. Birine Felīhā-yı (12) Ġūristān ve birine Fercām-i Ġūristān ve birine Ferḥāl-ı Ġūristān (13) ve birine Ferġan-ı Ġūristān dirler idi ve üç yüz biñ ʿaskere (14) mālik idi. ʿAceb Ḥamza’nuñ üzerine ne ẕamān varsam dirken (15) ol maḥālde Nūşirevān aġzından Baḫtek bir nāme yazup (16) daʿvet eylemiş idi. Çünki nāme Zengāve’ye geldükde ol da (17) bahāne arar idi. Hemān üç yüz biñ ʿaskerden seksen (18) biñ ʿasker alup ʿazm-i Medāyin idüp işte bu maḥalde gelüp [80a/1] irişdi. İşte şāhımuz diye gelen adamlara riʿayetler (2) idüp şāh emr eyledi. Şādmānı çaldılar ve Baḫtek bir nice (3) ʿayān ile istiḳbāle gidüp ḳarşu varup Zengāve ile (4) buluşup

güreşdiler. Baḫtek eyitdi: “Ḫoş geldin iy sulṭān (5) Ġūristān ha şöyle ḥele sefā geldin yoḫsa ben kendüm Ġūristān’a (6) ḥāk-i pāye varsam gerek idi. Lākin māniʿ ẓuhūr eyledi” diyüp (7) fino köpegi gibi vāfir yaltaḳlandı ve muḥabbetler ʿarż eyledi. Andan (8) Zengāve eyitdi: “İy ḥoca Baḫtek ḳocamışsın şāh ne (9) ʿālemdedir?” didi. Baḫtek eyitdi: “İy Server ben ḳocamayup kim (10) ḳocasın ġayret-i şāh ve ʿarż-ı devlet beni helāk eyledi. Zīrā (11) olmadı bu mārḥūr ʿAraba ḳırḳ elli yıldan berü bir cevāb (12) virür er bulamadıḳ ḥer kim gelse ya kendine yad ider veyaḥūd (13) helāk ider, elinden ʿāciz ḳaldıḳ. Şāh işte benden beter (14) ḳahrıyla helāk oluyor ḳocadı ḥuṣūṣā şimdi ʿArab’ın (15) bir oġlu ẓuhūr eyledi. Adına Rüstem-i ʿAlemşāh-i Rumī dirler. Ol (16) babasını bizlere unutdırdı. Aṣlā amān ẕamān bilmez ne (17) elçi ve ne şāhdur. Eline gireni ḳatl ider. Ol da bu yaḳında bir (18) işler itmişdir ki hīç ḳıyāsa gelmez.”didi. Zengāve eyitdi: “Ḫaber (19) ola ammā bu defʿa görürsiñüz anıñ oġluna ve kendine neler ideyüm.” (20) didi. Andan Zengāve’nüñ öñüne düşüp taʿẓīm ile **[80b/1]** götürüp Medāyin öñünde bir cānibe

ḳondırdı. Şāh'dan nuzūl (2) niʿmet gelüp ḳılıç ḳaftān getürdiler. Zengāve kendine böyle iltifāt (3) olduġına ziyāde ḥaẓ eyledi. Ammā ʿÖmer bunları görüp seyr eyledi. (4) Andan gelüp Ḥamza'ya naḳl eyledi. Server eyitdi: "Zengāve degül mi maʿlūmdır." (5) didi. ʿÖmer eyitdi: "Server öyle dime zīrā Zengāve şimdi bir dāne (6) muḫālif ʿamūd peydā eylemiş deste çöb şeklinde dāʿim anuñ ile iṭmān (7) idermiş. Özüni tamām yitmiş yidi arş ḳaddıyla berāber ıraḳdan (8) çarpar ḳuvvetüñ ḥūd bilürsin ḥattı ol ʿumud ile bir ʿaẓīm ejderhā (9) öldirmiş." didi. Ḥamza eyitdi: "Āferīn eger gerçek ise." didi. Ammā irtesi (10) gün olduḳda Zengāve hedāyāsın düzüp oġullarıyla padişāha gelüp (11) hedāyāsını ʿarż idüp şāh daḫı bunā ʿizzet idüp "Ḫoş geldin (12) pehlivān"diyüp pāy-ı taḫt ṣandāliyyesin teklīf eyledi. Ol da (13) geçüp oturdı. Andan şāh bunlara żiyāfete başladı. Zengāve eyitdi: (14) "Şāhım hemān buyurun hemān ceng olsun biz bunda yiyüp içmege gelmedik (15) hemān yezdān pereslerin öñin kesüp işlerin bitürelim." didi. Şāh (16) eyitdi: "Nola Server ḥele şimdi misafirimizsiñüz üç gün (17) żiyāfetimiz vardır. Ṣoñra

bildüginden ḳalma.”didi. Çünki üç (18) gün tamām oldı. ʿAsker-i küffār daḫı ceng nidāsın itdirdi: “Bu (19) ḫaberi ʿÖmer-i ʿAyyār gelüp ceng nidā olduġın ve Zengāve'nüñ duʿāsı iy (20) merd idüp meydān istedigin beyān eyledi. Ḥamza da buyurdı (21) ʿasker-i İslām’da āgāh oldılar. Andan iki ṭarafdan [81a/1] ceng tedārikine meşġūl oldılar. Ammā Emīr-i ʿArab eyitdi: (2) “Bu Zengāve özge erdir baġ Süleymān öñünde benüm ile görişmişdir (3) ve özge maʿur ki eyledi.” didi. Evladım Rüstem yirinden (4) durup ayaġa üzerine gelüp eyitdi: “Devletim ata sizden (5) ricā iderim ki ḥer ḳaçan Zengāve meydāna girdükde anuñ meydānuñ (6) bana viresin ben de bir yol anuñ ile görüşeyüm zīrā sizler anuñ (7) ile güreşmişsiñüz.”didi. Ḥamza fikr idüp “Şimdi ben bunā (8) eger icāzet virecek olursam öyle bir dilāveri helāk ider. (9) İcāzet virmesem terk-i diyār ider” diyüp na-çār olup eyitdi: (10) “Gözüm nūrı sana icāzet vireyüm ammā şol şart eyle ki kırmayasın (11) zīrā bir nāmdardır baḳa bu beglere ben bu ḳadar gün ceng (12) idüp bunları ele götürdüm ve benüm ile yarı ḳarındāş olup (13) şimdi benüm uġruma baş

cān virürler imdi. Senüñ cehd ile (14) ele götürüp kendine yar idesin. Ol da senüñ Lendehā : “Nʿola (15) göre Ḳubād-ı şehriyārın serḳaplānı ʿİmran-ı Cabelḳa’yı nice ele (16) götürüp yar vefādar eylemişdir.” didi. Rüstem eyitdi: “Nola devletim (17) atan şāh Allāhu Teʿālā himmetinizde ben de öldürmeyüp ele götüreyüm” (18) diyüp sözlerin ʿahdlerin bunuñ üzürine berkitdiler ammā (19) çünki ṣabāḥ oldı. Hemān çil kebīr-i ṣulṭanı Beḥman ayaġa (20) ṭurup Şāh’a eyitdi: “Devletlü şāhım bu ḳadar gündir ki ben bunda [81b/1] geleli daḫı ceng olmadı. İmdi meydān benüm olsun ben gireyüm (2) evvel anlar ile faṣıl olayım andan ṣoñra bunlar da meydāna girsünler (3) ve ḥem ṣulṭan-ı Ġūristān’dan daḫı ricā iderim ki bunlar da meydānı (4) bize iḥsān buyursunlar.”didi. Zengāve nola pehlivān ḳolay gelesin (5) çünki öyle murād eyledün bizden yana tamām.” didi. Şāh daḫı (6) buyurdı. Beḥmen-ı kebīre ḫilʿāt giydürdiler. Bu ḫaber Ḥamza’ya geldükde Ḥamza (7) eyitdi: “Begler Beḥmen daḫı yavuz özge pehlivāndır himmet eyleyin ele götüreyim (8) ki İslām’a lāyıḳ Server’dir.” didi. Begler de duʿā idüp Allāh (9)

müyesser eyleye. ” didiler. İşte ol gice iki ṭarafdan tedārükler görülüp (10) herkes ceng ālātına meşġūl oldılar. Çünki ṣabāḥ oldı (11) hūrşid-i ʿālem āfāḳ-ı muʿazẓamdan baş ḳaldırup ʿālem-i nur-ı yezdān (12) ile münevver olduḳta ol maḥālde ol iki deryā misāl ʿaskerden ceng-i (13) ḥarbiler çalunup at, fīl, gergedānlarına süvār olup birbirine (14) ḳarşu alaylar ve ṣāflar baġlayup ʿaceb bugün meydāna kim gire erlik (15) nişānuñ kim ḳazana ve ecel cāmun kim nūş ide dirken bir de anı (16) gördiler ki şāh ṭarafından Beḥmen-i kebīr ʿazm-i meydān eyledi bir (17) zamān ʿarż-ı hüner gösterüp andan naʿra urup eyitdi: “Yā Ḥamza (18) meydānuma sen gel gayrı kimseyi istemem.” didi. Emīr-i ʿArab beglerden (19) himmet talep idüp azm-i meydān eyledi. Yakın gekdükde selām (20) virdi. Beḥmen alayın alup ya Ḥamza bilür misin seni niçün daʿvet (21) eyledüm.” didi. Ḥamza eyitdi: “Biyurun niçün daʿvet eylediñüz?” didi. Beḥmen [82a/1] eyitdi: “Server, bildüm ki cümlesine siz ġālebesiñüz anlar ile (2) yorulmaḳdan sizin ile erlik baḥsin itmek yekdir. Eger (3) arḳam yire götürürsen cümle ʿaskerim ile ḳulın olurum.” didi.

(4) Ḥamza da “Nola Server” diyüp cenge başladılar. Ammā Ḥamza gördi (5) bu dilāver Beḥmen-i Gūhsitānı bir ayrı bir erdir ne ḳıṣṣayı dirāz (6) idelüm. İşte Ḥamza bunuñ ile yigirmi beş gün ceng idüp (7) āḫir piyāde olup kemer kemere oldılar. Beḥmen Ḥamza’nun kemerine (8) ṣarılup üç kerre zūr eyledi, alamadı ammā Ṣāḥibḳırān zūr (9) evvelde kaldurup yire urdı ve gögsüne çıkup Beḥmen: (10) “Göz açup kendüni ol ḥālde görüp: “Pesdir Server” diyüp (11) ḳalḳup cān u gönülden müslimān oldı. Ḥamza anı görüp (12) şād oldı. Andan atlarına binüp ʿasker-i İslām’a geldiler. (13) Meger Beḥmen ısmarlamış idi ki eger Ḥamza beni başarsa ben (14) Ḥamza’ya ḳul olurdum, siz de hemān ol cānibe gelesiñüz.” dimiş (15) idi. Bu maḥālde cümle ʿaskeri ḳalḳup Ḥamza ṭarafına gelüp (16) ʿaskerin bir ṭarafına ḳondılar. Baḥtek ḳoman bunları gitmege (17) mālların bārī bıraḳdırın.” didi. Ammā Zengāve māʿniʿ olup (18) ṣabr ile ben Ḥamza’yı ele getüreyim ṣoñra anların cümlesi bize [82b/1] ser-firāz iderler.”didi. Şāh eyitdi: “İşte dilāver göre bizüm (2) bu ḳadar riʿāyetler ve ʿizzetler ile yanımıza getürdügimiz pehlivānları

(3) ḥep bilmem neyler kendine ḳul ider.”didi. Zengāve eyitdi: “Żāhir (4) neylesün hüküm ġālebenüñdir.” didi. İmdi şāhım elem çekmen ben (5) anları öyle bir iş ideyim ki cihān defterlerinde dāstān olup (6) söylene diyü lāf u güzāf urdı biriden Ṣāḥibḳırān, Beḥmen’i (7) serāperdeye götürüp ʿaẓīm riʿāyetler idüp Beḥmen Ġavuristānı (8) berāberinde ṣandāliyye virdi. Ol da ḫalīfeye baş ḳoyup ve begler (9) ile görüşüp geçüp yirlerinde ḳarār eylediler. ʿAsker-i İslām’da (10) ziyāde şenlikler oldı. Ol gice Beḥmen'e żiyāfet eylediler. Ammā (11) ötede Zengāve eyitdi: “Şāhum emr ile gine yarın ceng olsun. (12) Ben anların şādlıḳların mātem ideyüm.” didi. Şāh daḫı ḫilʿāt (13) giydirdi. Bu ḫaber serāperdeye geldükde hemān Rüstem ayaġa durup:(14) “Devletüm ata imdi yarın meydān benümdir.” didi. Ḥamza da “Nʿola (15) gözüm nūrı” diyüp ḫalīfeye işāret eyledi. Ol da bir faḫire (16) hilʿat giydirdi. Ammā Rüstem’ün hilʿat giydügünüñ şahın cāsūsları (17) gelüp ḫaber virdüler. Bir yanadan şāh ve bir yanadan Baḫtek (18) Meded Server luṭf eylesün evvel meydāna girme ġayrı pehlivān (19) gönder göre ki ne yoldan ceng iderse

senüñ ana göre (20) ceng eyle” didiler. Zīrā ḥun-rizrin elinden baş kurtarmak bir ḫaylī [83a/1] müşkil-kār.” didiler. Zengāve eyitdi: “ Şāhım (2) böyle dirsin daḫı bir atası südi aġzında ḳoḳar oġlān neye (3) ḳadīrdir.” didi. Baḥtek eyitdi: “İy ṣulṭān-ı Ġavuristān gerce (4) oġlandır. Ammā ḥezār Rüstemlere ḳan feşādır hele söz ḳabūl ile (5) evvel cengin gördiler. Zengāve de ḫoş öyle olsun” diyüp (6) ṣabāḥa münṭaẓır oldılar çünki ṣabāḥ oldı. İki cānibeden (7) süvār olup alaylar ṣāflar bağlayup naẓarı bir meydān idüp ʿaceb (8) meydāna kim gire dirken bir de anı gördiler ki ʿaskeri İslām (9) ṭarafından Rüstem ʿAlemşāh Rūmī altında şebniz rāvīyle meydāna sürüp (10) Ḥercene dilāverleri peydā olup öñüne düşüp taʿẓīm ile (11) meydāna getürdüler. Andan selāmlayup girü döndiler. Rüstem’i ʿAyyār’ı (12) ile meydānda ḳalup el alāt-ı ḥarbe urup bir ẕamān ʿarż-ı hüner (13) eyledi. Görenler ḥayrān oldılar. Andan ḳol ḳaldurup çalınan (14) ceng ḥarbeleri dindirüp bülend avāz ile naʿra urup benin bilen (15) bilsün bilmeyen āgāh olsun benüm Rüstem ʿAlem Şāh ciger-kūşe’yi (16) Ṣāḥibḳırān iy şāh nā-şinas bugün meydānıma er

gönder sen de gör ki (17) ʿālemde erlik nice olur." didi. Zengāve bir Be-nām pehlivāna (18) işāret eyledi var şunuñ ḥaḳḳından gel." didi. Ol da raḥşın sürüp (19) Rüstem'e berāber oldı. Rüstem gördi. Zengave degüldir. Rüstem eyitdi: (20) “Dilāver kimsin?” didi. Ol da: “Zengāve beglerinden adıma Ġavur Ġūristān’ı[83b/1] dirler.”didi. Rüstem elem çeküp yā ol Zengāve kendüsi gelmege ʿarlandı mı? (2) seni gönderdi.” didi. Gur-ı alem çeküp eyitdi ki: “İy Nābekār oġlan (3) yā sen beni begenmedin mi? İmdi ḥamle eyle ben sana kendimi bildireyüm.” (4) didi. Zīrā bu daḫı alınmış sekiz arş ḳad çekerdi. Bu sözden (5) ʿarlandı. Ammā Rüstem daḫı bu laʿīnüñ böyle düşnāmından āteş olup (6) iy pelīd ḥamle eyle ya var yıḳıl gid, ol Zengāve didikleri ḳaltaban (7) gelsün ben evlād-ı ṣāḥibḳırānım sencileyin pelīde ḥamle itmem.” didi. ġurr daḫı (8) pür-āteş olup ḫoş imdi. Sana ḥamle ideyüm diyüp raḫşına meydān (9) virüp hemān at sürüp yaḳın geldükde Rüstem’e bir nīze ḥavāle eyledi. (10) Rüstem ḳul sanup nīzesin ṭop dibinden ṭutup żabt eyledi. (11) ve çeküp elinden alup seyyārenüñ üzerine atdı. Seyyāre “Ziyāde (12)

olsun pehlivān” diyüp üzerinde olan gümüşleri ṣoymaġa başladı. (13) Ammā ġavur avcunı oġuşdurup dururken Rüstem at sürüp (14) buna bir nīze öyle urdı ḳıl ġavur da siper virdi ki menʿide ammā (15) cefāʿide siper aṣlā pāydar olmayup nīze sipere doḳunduḳda (16) dimiş ki suzān Firengi eline aṭlāsdan ne resme güzār iderse (17) orta āyīnesinden öyle güzār ḳılup hāy diyince ḳadar (18) sīnesinden urup arḳasından bir ḳulaç gösterdi. (19) Ġavur yıḳılup cānı cehennneme gitdi Seyyāre daḫı ḳoluna (20) ḳuvvet.”didi. Zengāve anı görüp birine daḫı işāret eyledi. (21) kime nām bir dilāver daḫı at sürüp Rüstem’ün üzerine bir ok [84a/1] atdı. Rüstem gümān ḳulāġıyla çarpup menʿ eyledi Kimse’ye Rüstem (2) daḫı bir oḳ öyle atdı ki siperden geçüp sīnesine uġrayup (3) arḳasından ṭaşra perrān oldı. Kimse yıḳılduḳda mihrac-ı amūd-keş (4) nām bir kāfir at sürüp Rüstem’e berāber oldı. “İy nā-bekār ol dilāverlere (5) hīç merḥamet itmeyüp hemān żayiʿ eyledün yanına ḳalur mı ḳıyās (6) eyledün.” diyüp bir ʿamūd urdı. Rüstem hemān ṣarılup elinden alup (7) kendi gürziyle bunā öyle bir gürz ur ki

kemergāhına var nice (8) ḫurd eyledi. Anı görüp nām tīġzen bir pehlivān at sürüp (9) gelüp ḳılıç ḥavāle eyledi. Rüstem ḳul şanup ṭarban ḳılıcın elinden (10) alup bir ḳılıç öyle urdı ki atıyla kendüsin dört pāre eyledi. (11) Ḥamza Lendehā'ya baḳup "Bre bu oġlan neyler." didi. Lendehā eyitdi: (12) "Öyle olur Server hem deliḳanlu ve hem ḳuvvetine maġrūrdır eẓhār (13) şecāʿat itmek ister."didi. Ḥamza da başın ṣalup devirdi. (14) Ammā ne ḳıṣṣayı dirāz idelüm. Rüstem öyle ve ḳanı olmadan Ġūristān (15) dilāverlerinden otuz nefer pehlivān katl eyledi. Emīr-i ʿArab (16) engüşt ber-dehān idüp bre bu oġlan adam öldürmekden (17) usanmadı. Şunların birḳaçın ele getürse olmaz mı? idi ?" (18) didi. Lendeḥā eyitdi : "Server sabr eyle görelüm belki şimden ṣoñra (19) helāk itmege dirken ammā Zengave baḳup gördi ḳarşusunda (20) bu ḳadar dilāverleri helāk olduġına cigeri pūr-ḫūn olmış [84b/1] idi. istedi ki kendi meydāna gire hemān büyük oğlu Felihāyı (2)Ġūristān at sürüp gelüp Rüstem'e selām virdi. Rüstem ʿaleyk alup (3) kimsin dilāver." didi. Ol da eyitdi: "Zengave'nüñ büyük oğluyum (4) ammā dilāver nedir? bu

ḫūn-rīzlik yazıḳ degül mi bunca pehlivānları (5) yoḳ yire żayiʿ eyledin.”didi. Rüstem eyitdi: “Yā nice idelüm bu meydāna (6) oynamaḳ içün girilmez yā ölüp yā öldürmeli. İşte sen de (7) geldin imdi müslimān ol senüñ ile yār ḳarındāş olalum yoḫsa (8) sen de anların yoluna helāk olur gidersin.” didi. Felihā’nuñ (9) ġurūrı var idi. El nīzeye urup cenge başladılar. Feliha, bir (10) gürz daḫı ḥavāle eyledi. Rüstem gördi. Sīneye yaḳın geldi siper (11) göbegiyle çarpup menʿ eyledi. Felihā ḳaḳıyub “Ben de Zengāve (12) oġluyum” diyüp el gürz ḥavāle eyledi. Ammā begendi (13) Rüstem kendi gürzin berāber virüp arḳaya alup menʿ eyledi. Ammā begendi (14) Felihā olamadıġına dibelik ġażabnāk oldı. Zīrā dua ile (15) gelmiş idi. Ol pehlivānların ḳanda olmaġa hemān dāl ḳılıç olup (16) eyitdi: “Dün gice siperin içinde ḳaralar giydin mi hīç sinen (17) üzre şerḥa şerḥa yaralar gördin mi hīç dūşmanı ḳılıcdan (18) özge aralar gördin mi hīç diyüp depre ṭutup bir tīġ (19) urdı ki Rüstem siperin ḳarşū virüp menʿ eyledi. Rüstem daḫı depre (20) ṭutup Felihā’ya bir tīġ öyle urdı ki eger ḥanesine varınca (21) iki pāre idüp yarusı bir

cānibe yarusı bir cānibe düşüp [85a/1] sürüyerek ʿalem dibine gitdi. Zengāve āh idüp (2) diledi ki meydāna gire hemān orṭanca oġlu Ferḥāl gavurı at (3) sürüp yıldırım gibi irişüp Rüstem'e bir ḳılıç urdı. Rüstem (4) daḫı menʿ eyledi. Bir daḫı bir daḫı üç ḥamlesin menʿ idüp (5) nevbet Rüstem'e geldükde tīg Firidün'i ʿuryan idüp Ferhal'e (6) bir tīġ ḥavāle eyledi. Ferhāl siper berāber virince olmadı (7) tīg siperi dört pāre idüp omzı başına bir zaḫm -ı şedīd (8) açup bindi ki raḫşın kellesin ṭob gibi ẕemīne bıraḳdı. (9) Yıḳılınca ḳarındāşı Fercām Ġūristānı at sürüp gelüp bir (10) biri ardınca ammā Rüstem bunuñ ḥamlelerin (11) menʿ idüp buna daḫı bir ḳılıç urdı ki siperi iki bölüp (12) bir zaḫm-ı şedīd açdı. Bu da at gerdanuñ ḳuca düşdi. (13) Ammā Zengāve bu ḥālleri görüp artūḳ ḳararı ḳalmayup "Bre (14) bu nā-bekār nār-ı nūrın ḫışmına uġrayacaḳ aṣlā amān ẕamān (15) bilmez nedir bunda itdigi imdi suç bizimdir ki buna (16)ihmal eyledüm " diyüp hemān at sürüp Rüstem'ün öñün aldı (17)ammā biri de Hamza daḫı bakup Rüstem'ün böyle ḳattallıġın (18) gördükde dönüp Lendehā'ya eyitdi: "Server

görür misin bu oġlanı? (17) ḳorsam biz de bu ḳadar ʿömrüm içinde böyle bir yarar oġula [85b/1] mālik olduḳ eger ölürsem ġam degül yirim ṭutar dir (2) idüm bu aṣıl ḫun-rizlik eyü ʿalāmet degüldür. (3) Ḳorḳarum bir ḥedār olmaz ya ʿömri ḳıṣa olur veyāḫūd bu (4) rüzigārda çoḳ belā-yı miḥnetlere giriftār olup belā (5) keş olur." didi. Lendehā eyitdi: “Meded Server öyle (6) dime zīrā baba oġluna ḫayır duʿālar itmek gerekdür.”didi. (7) Ḥamza eyitdi: “Bre hey belādır bu genç yaşında kan dökmege heves (8) itmek inṣāf mıdır? diyüp söyleşürken Zengāve’nüñ (9) meydāna girdügün gördükde ʿÖmer’e baḳup eyitdi: “Var (10) ʿAyyār ol ḫūnride söyle saḳınsın pehlivān (11) ḳıymasun yoḫsa kendi bilür hemān ele getürmege saʿy (12) eylesün.”didi. ʿÖmer daḫı Ḥamza’nuñ bu elemde gördükde sürüp (13) Rüstem’e geldi eyitdi ki: “Ciger-kūşen pederin bu ḳadar adam ḳatl (14) itdü ġine ziyāde elemi kemālindendür şöyle buyurdı imdi (15) gözin aç bu dilāverleri kendine yar idegör.” didi. Rüstem (16) ḫayr ola ʿAyyār hemān duʿāda ol.” didi. Çünki Zengave (17) Rüstem’e yaḳın geldi. Selām virdi. Rüstem daḫı ʿaleyk aldı.

(18) Zengāve eyitdi: “Nedür? dilāver ne ʿaceb ḳattāllıḳ eyledin? ammā (19) senüñ atan Ḥamza ise bunların ataları daḫı Zengāve’dir. (20) imdi bunların ḳanları senüñ yanuna ḳalur mı ḳıyās idersin? [86a/1] “didi. Rüstem eyitdi: “Yüri var devletüñ yarı ḳaldı (2) dilāver pederüm ʿÖmer ʿAyyār’ı senüñ için göndermiş ve tenbīh (3) eylemiş. “Zengāve bir bahādur erdir, baġ-ı Süleymān öñünde anuñ ile (4) ceng eyledün zīnhār ṣaḳınup ḳıymasun hemān baġlayup kendine (5) yār ide görsin” dimiş yoḫsa ben seni de bu ḳadar söyletmeyüp (6) diyār-ı ʿademe irsāl iderdim." didi. Ammā var atama duʿā eyle.” (7) didi. Zengāve bu cevābları Rüstem’den işidükde ḫışma gelüp (8) eyitdi: “Vay bre nā-bekār oġlan ṭurna tīz ḥamle eyle ben sana (9) miḳdārın bildireyüm." didi. Rüstem eyitdi: “Baḳa Zengāve bizler (10) ṣāḥibḳırānlarız bir kimseye evvel ḥamle eylemeyüz eger murādın bizüm ile ceng (11) ise hemān ṭurma ḥamle eyle bize de nevbet gelsin.” didi. Zengāve (12) eyitdi: “Ḫoş evvel ḥamle ideyim belki nevbet sana gelmege” diyüp hemān (13) yitmiş yedi arş ḳaddiyle gergadānına meydān virüp el nīzeye

(14) urup ḫışımgīn ile Rüstem'e bir nīze sundı. Rüstem daḫı siper virüp (15) zār ẓor nīzeyi yolundan ayırup menʿ eyledi. Ammā vücūdı (16) ṣarṣılup Zengāve de aceb ḳuvvet gördi. Andan yan yana (17) terkeş terkeşe geçüp meydān başına çıḳdılar. Ammā Zengāve, Rüstem'i (18) alurumḳıyās iderdi alamadıġından elem çeküp "Bārī seni (19) ʿamūd altında yoḳ ideyüm" diyüp meydān başından raḫsın sürüp [86b/1] gürz mānendi Kūhu'l-burz'ın başı üzerinden devir itdirüp (2) Rüstem'e öyle bir ʿamūd-i gīrān ḥavāle eyledi ki Rüstem daḫı gürz-i Feridūn (3) Şāh'ı berāber virüp gürz gürze ṭoḳunduḳda ʿalevler (4) ṣaçılup yirin gerd ü gubārı havaya ṣavrıldı gürz gürzden (5) ayrılduḳda Rüstem tīz başın ilerü virüp arḳaya alduḳda (6) gürz inüp arḳada olan sipere öyle ṭoḳundı ki altında (7) olan Septīz-i Zāvil'in beli cenber cenber olup zarı zar egildi. (8) Zengāve geçüp meydān başına çıḳdı. Rüstem ḳaddin rast ḳılup (9) tozdan ṭaşra çıkdı. Ammā Zengāve'ye pesend eyledi. Bu ḥalde iken (10) Zengāve irişüp bir gürz daḫı urdı. Rüstem anı da merdāne menʿ (11) idüp nevbet Rüstem'e geldi. Hemān Ṣāḥibḳırān-zāde el nīzeye

(12) urup eyitdi: “Ya Zengāve ġāfil olma virdigin gibi al” diyüp atına (13) mahmūz vurup meydān başından mizan yirine geldükde Zengāve’ye (14) bir nīze urdı. Zengāve daḫı ol ḥāli gördükde diledi ki nīzeyi ṭoġrı (15) yolundan menʿ ide. Ammā Rüstem daḫı bir nīze söyle urdı ki Zengāve de (16) siper virüp diledi ki menʿ ide. Ammā Rüstem’ün nīzesi şöyle ṭoḳundı (17) ki ʿalevler āteşler ṣaçılup ḳolları bükülüp Zengāve: “Hāy (18) nābekār oġlan neyledin?” dirken nīzedir damen siperden yol bulup (19) kemer üzerinden iki ḳat kemer zencirinden ḳavrayup ḳoltuḳ (20) altına uġrayup ve at üzerinden bir ḳat derisin neşter-vāri [87a/1] çizüp geçüp gitdi. Andan yan yana terkeş terkeşe raḫş (2) ḳuvvetiyle geçüp meydān başına çıḳdılar. Ammā Zengāve’nüñ cān (3) başına ṣıçrayup zaḫm yidüm ḳıyās idüp el urup kendin (4) yoḳladı, zaḫm yoḳ ammā kendin yoḳladuġına iki ʿaskerden (5) ḥicāb eyledi, gördi ki cebe vü cevşen balıḳ aġı gibi açılmış Zengāve (6) ġażabla başın ṣalup Rüstem’ün ol ḫāline ḫayrān oldı: “Bre (7) bu nā-bekār didikleri ḳadar var imiş, imdi bundan ġāfil (8) olmaḳ ḫaṭādur.” diyüp fikr iderken Rüstem meydān başına

çıḳup (9) at başın çevirüp el gürze urup at sürüp yitişüp (10) başı üzerinden devir itdirüp ḥavāle itdükde Zengāve (11) ʿaceb gürzi nereme yitişür dirken gördi başından yuḳarı (12) gelür, tīz gürzin berāber virdi, gürz gürze ṭoḳunduḳda (13) Zengāve'nin ḳolları paydār olmayup büküldi. İki gürz bir olup (14) başına iner, tīz başın ilerü virüp Rüstem'ün gürzi arḳada (15) olan sipere öyle ṭoḳundı ki siper oluḳ oluḳ olup (16) arḳaya naḳş olup başı gergedān başına berāber oldı ve (17) gözlerinden āteşler ṣaçılup aġzından burnundan acı acı (18) tütünler gelüp mest idi, ayıldı uyurdı, uyandı. (19) tozdur kendini bürüdi. Ammā Zengāve Rüstem'ün elinden yir [87b/1] kötek öyle yidi ki Ḥamza'dan bile yimiş degül idi. Zīrā Rüstem (2) iḳdām ile ḥamle iderdi anuñ içün iḳdām iderdi ki (3) Zengāve ṭa'n-āmīz sözler söyledi. Ḥele Rüstem gürzin żabt (4) idüp geçüp gitdi. Öteden dönince biriden Zengāve güç ile (5) ḳaddin rast ḳılup tozdan ṭaşra çıḳdı vücūdunda (6) ileri ṭutar yiri ḳalmadı, "Hāy nā-bekār ben bu oğlanı ḳaddin (7) az görüp ḳuvveti ne olsa gerekdür diyüp aṣla gözüme ṣalındırmadum (8) ammā bunuñ elinden çoḳ iş

gelürmiş. Böyle ki iki yaḳamı (9) bir sühūlet ile elinden ḫalāṣ ideydüm.” diyüp ṭururken gine (10) Rüstem öteden gelüp bir gürz daḫı urdı Zengāve gürzin (11) berāber virüp arḳaya alup menʿ eyledi. Rüstem eyitdi: “Yā Zengāve (12) şimdi girü senüñ ile cengimiz yekāyek olsun.”didi. Andan bunlar (13) birbiriyle yekāyek cenge başladılar. Ammā eger sü’āl olunur ise (14) ki Ḥamza’nun evlādlarınuñ ḳadleri azdur böyle yitmiş seksen (15) ve yüz yigirmi arş pehlivānlar ile ḥuṣūṣā divlerin içinde (16) iki yüz üç yüz arş ḳat çeker ‘ifrītler çoḳdur. Bulara nice (17) ḥamle iderler.” diyüp sü’āl olunur ise rāvī eydür: Ḥażret-i (18) Ḥamza Hindistān'a varup Lendehā ile ceng itdükde Lendehā’nuñ (19) ḳaddine ḥamle yitişdiremeyüp ʿāciz ḳalduḳda Ḥaḳḳa niyāz idüp [88a/1] işāret olındı ki Kūh-ı Serindib’e var, Ḥazret-i Ādem'üñ ḳabrin (2) ziyāret idüp anda kendine uyḳu ġalebe ider. Anda Ḥazret-i Ādem (3)-ʿaleyhisselām’ı düşinde görüp buna ṣacı ḳılından yidi dāne (4) ḳıl virüp dördini sağ ḳolına üçini sol ḳolına bağla.” (5) didi. “Tā ki ḳolların uzaya -bi-emrillahu Teʿālā-.” didi. “Ḥamza daḫı (6) ol ṣaçları bağladuḳda muʿcizāt-ı Ādem

ẓuhūra geldi. Bu huṣūṣ (7) ile evlādlarına daḫı sirāyet eyledi. İmdi rivāyet (8) budur ki Ḥamza'nuñ ne ḳadar zürriyyeti gelürse yed-i ṭūlāya (9) mālik olurlar nihāyet evlādlarınuñ güzīdesi Bedīʿü'z-zamān'dur. (10) Kūh-ı ḳāfdan gelürken yolı Hind'e uġrayup Lendehā ile ceng (11) idüp Lendehā gördi ki Ḥamza her neye mālik olmış ise bu (12) daḫı mālik olmış. Lendehā eyitdi: "Yā Bedīʿü'z-zamān eyü (13) yādigārlara mālik olmışsın ammā ḳaddin azdır, nice Ṣāḥibḳırān olursun?" (14) didükde ol da eyitdi: "Yā Ḥamza'nuñ ḳaddi daḫı benüm ḳadar ol (15) oldı da ben niçün olmam?" didi. Lendehā eyitdi: "Ol yed-i (16) ṭūlāya mālikdir. Zīrā ol türbe-i Ḥażret-i Ādem'e varup (17) ziyāret idüp naṣib almışdır." didi. Bedīʿü'z-zamān daḫı heves (18) idüp varup nā'il olur onuñ içün Bedīʿü'z-zamān'a (19) ṣāni-yi ṣāḥibḳırān dirler: "Ḥamza'nun itdügin Bedīʿ daḫı cümlesin [88b/1] ider. Ammā bir ʿAşḳar'ı bir de bār-gāh-i Süleymāniye'si yoḳdur. İmdi (2) biz gine ḥikāyemize gelelüm. İşte Rüstem ile Zengāve ol gün aḫşam (3) olınca ceng eylediler. Aḫşam olduḳda dönüp ḳondılar iki (4) cānibden dīvān ḳurılup

güzīdegān-ı ehl-i İslām serāperde-yi (5) Süleymāniye gelüp oturdılar. Biriden Rüstem daḫı geldükde begler ʿizzet (6) idüp ol da geçüp yirinde ḳarār eyledi. Ḥamza-yı ṣāḥibḳırān dönüp (7) Rüstem–i ʿAlemşāh'a taḥsīn ü āferīn idüp eyitdi: "Ciger-kūşem bugün (8) Zengāve ile eyü ma'reke eyledin ammā oġlum ol dilāveri (9) nice gördin." didi. Rüstem eyitdi: "Devletüm ata gerçe ḳadd ü ḳāmet (10) ṣāḥibi ve hem ġāyet zorlu dilāver olur, ancaḳ himmetünüzde (11) ümīdüm budur ki ele getürüp kendime rām u yār idem." didi. Ḥamza (12) bu sözden ṣafā idüp berḫüdār ol nūr-ı didem ben de senden (13) bunı isterüm hemān ele götürmege saʿy eyle." didi. Ammā ne olaydı (14) bugün ol ḳadar benām dilāverleri helāk itmemiş olaydın (15) anların da birḳaçın kendine yar eylesen olmaz mı idi." didi. (16) Rüstem eyitdi: "Devletüm ata neyleyim bir alay bed aḫlāḳ melāʿīnler (17) ṭurmaz zebān-ı dirāzlıḳ iderler ve beni öldürmege ḳaṣd (18) iderler. Ben de helāk eyledüm." didi. Ḥamza eyitdi: "Öyledir ammā cihānda (19) erlik oldur ki san kemlik ide ḥamlesin menʿ idüp ele götüresin." didi. [89a/1] didi. "ʿÖmer de ilerü gelüp şimden ṣoñra öyle

eylesün, ammā degmede Rüstem'de ol (2) tabī‘at bu ḳadar tamām benüm istedigim bahādur pehlivāndır." didi. Ammā (3) ol ṭarafdan şāh daḫı gelüp taḫtına geçüp oturdı. Cümle begler (4) ḳatına cem‘ oldılar. Andan Zengāve daḫı geldükde cümle begler buna da (5) ‘izzet ü iḳrām geldiler. Şāh, emr eyledi. Bir fāḫire hil‘at giyürdiler (6) andan şāh eyitdi: "İy pehlevan hele ben bugün umardum ki ol (7) nā-bekār oġlandan intiḳām alasın. Zīrā bu ḳadar pehlevanların ve (8) oġulların helāk eyledi." didi. Zengāve eyitdi: "Baḳa şāhım bulsam (9) cānuñ olurdum. Ammā ol Rüstem'dir ki Dīvḫal ve Eşkebūs (10) gibi dilāverleri fīlleriyle ḳapup helāk eyledi. (11) Ammā Ḥamza gibi bir ṣāḥibḳırān oġludır, babası şarḳa ve ġarba (12) Ṣāḥibḳırān geçinür ve yalñuz senüñ on kere yüz biñ ‘askerin ṭārumār (13) iden Rüstem bu degül midür? Benüm bu ḳadar berāber olup ceng itdi. (14) Kime ḳā‘il degül misin? Bugün andan kötekleri yidüm ki ol kötegi (15) ben Ḥamza'dan daḫı yimedüm ‘aceb zūr pazuya mālikdir. Eger ‘Ömer'i ölürse (16) Ḥamza'yı unutdurup bu cihānda çoḳ işler ider." (17) didi. Bu sözler ile Rüstem ol ḳadar medḥ

eyledi ki ḥayrān (18) oldılar. Baḥtek gönlünden: “Hey meded nār-ı nur ḫışmına uġra, işte (19) bu da gitdi. ʿĀḳıbet bu da anlara tābiʿ olur.” didi. Ve Zengāve’den (20) ümīdini kesdi artuḳ söylemeyüp oṭurup ʿişrete [89b/1] meşġūl oldılar. İrtesi gün olduḳda gine meydāna girüp (2) aḫşām olınca ceng eylediler. El-ḳıṣṣa bu minvāl üzre yidi gün ceng, (3) üç gün ṣayd-i şikār idüp raḫşların dinlendirirler idi. Bu (4) minvāl üzre bunların cengleri tamām otuz beş güne vardı. (5) Bilmeyenler bunlar birbirine ġalebe idemiyorlar ṣanurlardı. Ammā (6) Ṣāḥibḳırān bilürdi ki Rüstem murādı ol dilāveri serfirāz idüp (7) kendine serḳaplān itmekdür. Ḥer gice naṣīḥat idüp oġlum göreyim (8) seni imdi Zengāve’yi ele getürüp kendine yār idegör dir.” idi. (9) İşte otuz altı gün ceng olup irtesi gün iki cānibden şiḳāra (10) çıḳup Ḥamza ve Rüstem ve Saʿd-ı Nebīre vesā’ir İslām dilāverleri (11) ṭaraf ṭaraf tevābiʿleri ile sahrālara dağılup her biri bir şiḳār (12) ardınca gitdiler. Ol cānibden daḫı ḳafir begleri Zengāve (13) daḫı şiḳāra binmişler idi. Zengāve şiḳār arayup bir taġ dibine (14) geldi nāgāh ol maḥalde öñünden bir āhū-yı peri tāb idüp

Zengāve'nüñ (15) elinde ol ejder öldürdigi baṭṭal ʿamūd bulunmaḳ (16) ile oḳ yaya tavranıncaya ḳadar āhū meydān alup (17) ardına düşüp bir oḳ atınca āhū ormana girdi. Zengāve (18) daḫı ḳomayup āhūnuñ ardınca sürüp meger ol (19) ormanuñ öte ṭarafı yaḳın idi, āhūdur ol bir ṭarafda adam (20) görüp girüye döndi gine Zengāve'nüñ öñüne uġradı (21) meger Lendehā'nuñ büyük oġlu Ṣadvān bin Lendehā ol ṭarafda [90a/1] idi ḳulları şiḳār arayup gezerken nāgāh ol āhū (2) Ṣadvā'nuñ öñüne çıḳa geldi Ṣadvān el teber kemāna urup (3) ol āhūyı yıḳdı piyādeleri segirdüp āhūyı boġazlayup (4) postın çıḳarmaḳ üzerinde iken Zenga gürleyüp ormandan (5) ṭaşra çıḳup baḳup gördi ki kendiniñ oḳ ile urdıġı āhūyı (6) bir bālā ḳadd siyāh çerde dilāver oḳ ile urup yıḳmış. Adamları (7) postın çıḳarup pāk itmege çalışurlar. Zengāve ol ḥāli görüp ġażaba (8) gelüp dönüp eyitdi: "Hey bre nā-bekār-ı rūy-ı siyāh bre sen kimsin ki benüm (9) oḳlanmış şiḳārım alasın da ben boşa çıḳam ol olmaz, virin (10) şiḳārım yoḫsa şiḳārdan deġil cāndan çıḳarsın." didi. Ṣadvān (11) bildi ki Zengāve'dir "Ḥay meded imdi eyü imtiḥān olacaḳ maḥaldir."

(12) diyüp dönüp eyitdi: “İy nā-bekār sen bilmez misin ki şiḳār alanuñ (13) at binenin ḳılıç ḳuşananuñ olduġın. Şimdi sen ne dimek (14) istersin, gel otur kebab eylesünler bilice yiyelüm.” didi. Zengāve (15) eyitdi: “Baḳa nā-bekāra ben ār iderüm hemān eyülük ile virin (16) yoḫsa şimdi senüñ ʿırżın yıḳarım.” didi. Ṣadvān bin Lendehā (17) eyitdi: “İy nā-bekār ya ben ʿār itmez miyem? Ben de bir Sulṭān-ı Hindistan (18) Lendehā bin Saʿd’ın oġluyam. Adıma Ṣadvān bin Lendehā’ dirler. (19) İmdi var ṣaġluḳ ile ʿırżın yıḳılmadan yoḫsa sen bilürsin.” [90b/1] didi. Bunlardır “ Virirsin virmem” diyüp söyleşürken azġışup cenge (2) başladılar. Aralarından bir nice nīze ve gürz ḥamlesin ḫatāsı geçdükden ṣoñra (3) Zengāve ġażaba gelüp elinde olan ol muḫālif gürziyle irişüp Ṣadvān’a (4) bir gürz ile urdı ki Ṣadvān daḫı gürzīn berāber virdükde gürz gürzden (5) ayrulup inüp Ṣadvān’nuñ başın yarup ve arḳaya indükde arḳada (6) olan siper ḫūrd olup ve fīlin beli ḳırılup Ṣadvān lā-yaʿḳıl (7) fīlinden yıḳıldı. Zengāve eyitdi: " Şimdi nā-bekār senüñ başın keserdüm (8) ammā Lendehā’nuñ ḥaṭırı vardur. Zīrā bir bahādur serverdür.” diyüp

çekilüp (9) gitdi. Ṣadvān'uñ tevābiʿi Ṣadvān'ı ḳaldırup bār-gāhına götürdiler. (10) Andan Lendehā'ya ḫaber virüp "İşte aḥvāl şöyle oldı" diyüp (11) cümle geçen aḥvāli ḥikāyet eylediler. Lendehā elem çeküp bu ḥuṣūṣdan ötüri (12) Zengāve'ye ʿadāvet eyledi eyitdi ki: "İy nā-bekār bu işte senüñ yanına (13) ḳalmaya." didi. Rüstem daḫı bana: "Ne dilerse eylesün" diyüp yarınki gün (14) elbetde nā-bekār senüñ meydānına girüp oġlumuñ senden intiḳāmuñ (15) alayım." diyüp ne ṭutuldı ve ne ḳabildi. Ḥele Ṣadvān'uñ zaḫmın (16) ṣarup yaturdılar. Lendehā ol elem ile sürüp Ṣāḥibḳırān ḥużūrına (17) geldi. Begler gördiler ki Lendehā ḳara iken yüzi aġarmış emīre (18) baş ḳoyup eyitdi: "Devletlü Ṣāḥibḳırān bugün Ṣadvān ile Zengāve (19) şiḳārda birbiriyle bulışup işte şöyle bir ḳıṣṣa olmış. İmdi senden (20) ve Rüstem'den ve ḫalīfeden ricā ve niyāz iderim ki Zengāve'nüñ yarınki (21) cengin bana viresiñüz meydāna girüp oġlumuñ intiḳāmuñ alayım. [91a/1] Zīrā lāyıḳ degildir ki öyle bir melʿūn benüm oġluma böyle iş (2) ide de ben açmaz ḳoyup intiḳām almayam ve bāḥusūṣ nā-bekār diye ki: (3) "Şimdi

başın keserdüm ammā baban ḥāṭırı var” diye imdi luṭf (4) idüp bir günlük cengin ol nā-bekārın bana viresiñüz ben de meydānda (5) ana mikdārın bildireyüm." didi. Emīr-i ʿArab bu ḳıṣṣayı işitdükde dil-teng (6) oldı. Zīrā icāzet virirse Lendehā bu ġażab ile Zengāve’yi (7) helāk ider yoḳ yire żāyiʿ olur yazıḳdur ve belki Rüstem daḫı incine (8) diyüp (9) Ḥamza fikr idüp (10) didi ki: “Hüner budur ki böyle bir pehlivānı iki ḥaşımdan ḳurtarayum.” (11) diyüp Ḥamza dönüp eyitdi: “Yā Lendehā bir işdir olmış, żāhir (12) bilürsin ki şiḳār için ne gūne ġavġalar ola gelmişdür hüküm (13) ġālibindir. İkisi cenk eylemişler biri ġālib olmış, bunda bir nesne (14) lāzım gelmez. Ḥuṣūṣā sen de bilürsin ki Rüstem ne gūne ʿināddcı serkeşdir. (15) Şimdi duyduḳda ḳatl ider. Ben isem cihānda ol miṣli pehlivānların (16) helākine rızam yoḳdur. Ḥele sen dur ya Lendehā bir günlük Rüstem’den (17) Zengāve’nüñ cengin dileyim ola ki bir incinmeden kā’il ideydük. Ben (18) girdükde senüñ intiḳāmuñ andan alıvireyim.” didi. Lendehā, Ḥamza (19) olduġı içün neylesün açmaz ḳodı ve söyledigine peşīmān olup: (20) “Emir

Ṣāḥibḳırānuñ'dur. Ben şimden ṣoñra ferāġat eyledüm." didi. Baʿde [91b/1] Rüstem çıḳa geldi ve cümle begler gelüp cemʿ oldılar. Andan ṭaʿām (2) gelüp yindi. Şikārın söylediler Samāṭ ḳalḳup Besaṭ ʿayş (3) döşenüp meclis ḳurulup ʿayş u nūşe başladılar. (4) Tā ki kelleler kerem ve ḥaṭırlar olduḳda Ḥamza yirinden turup eyitdi: (5) "Ya ḫalīfe dilerem ki yarın Zengāve ile ceng idem. Bana ḫilʿat (6) giydürin düşmān işidüp ġāfil idem dimesün." didi. (7) Ḳubād-ı Şehriyār eyitdi: "Devletüm ata siz bilürsiñüz" diyüp emr eyledi, (8) ḫazīneden bir Rūm ḫarācı diger bir fāḫire ḫilʿat giyürdi Rüstem'e (9) eyitdi: "Oġlum elem çekme benüm bir ġayrı murādum vardır. Bir günlicek (10) ben de ceng ideyim. Benümle nicedir ṣoñra gine sen ceng eyle." (11) didi. Rüstem eyitdi: "Nola emir sizündür." didi Ammā ġāyet elem (12) çekdi, bildi ki Ṣadvān için Lendehā sebeb oldı ve hem (13) ḳorḳdı ki pederi Zengāve'yi ele getüre kendi zaḥmeti hebā ola. (14) İşte bu ḫuṣūṣdan ötüri Lendehā'ya ʿaẓīm gönlünden kin (15) bağladı. "Olsun bre ḳara yüzli Hind nā-bekārı bu da sana ḳalmaya." (16) didi. Araya böyle bir balġam ḳoya"

diyüp eleme düşdi. Çünki (17) ol gice geçüp ṣabāḥ oldı. İki tarafdan süvār olup alaylar (18) ve ṣāflar baġlayup hemān Zengāve meydāna girüp naʿra (19) urup gele ya Rüstem didükde Ṣāḥibḳırān-ı ʿalem-i ejderhā-peyker [92a/1] dibinden bir naʿra-yı cānsitān öyle urdı ki ʿālem ṣadā ile (2) ṭoldı. Zengāve Rüstem'i ṣandı gördi Ḥamza ʿAşḳar'ı sürüp (3) gelüp selām verdi. Zengāve ʿaleyk alup eyitdi: "Ya Ḥamza (4) oġlun niçin gelmedi." didi. Ḥamza eyitdi: "Yā Zengāve baba ile (5) oġul arasında teklīf yoḳdur, gāh ol ceng ider gāh (6) ben." didi. Zengāve eyitdi: "Ya Ḥamza baḳa bu gürzüme, ben bu (7) gürz ile ceng iderim ve ben bunuñ ile bir ejder öldürdüm. (8) Bugün ben Rüstem ile ayırd olmaḳ içün bu gürzi getürmişdüm. (9) İmdi ḥikmet bu ki naṣib senüñ imiş ." didi. Ṣāḥibḳırān (10) eyitdi: "Ya Zengāve senüñ ejder didügin yılanların çoġın öldürdüm, (11) hüner imdi ejder ḳatl itmek degüldür. Aṣıl hüner bana cevāb (12) virmekdür." didi. Ammā rāvī eydür ki: "Ol zikr eyledigimiz comaġı (13) ʿamūd şeklinde Zengāve ḳaddi ḳadar yapdırmış." idi. Her zamān (14) anuñ ile ceng itmez idi. Lendahā'nun kötegi gibi ʿalem

dibinde (15) depesi üzre dikilüp ṭurur idi. Ḫaşmından ʿāciz (16) olduḳda anı eline alup anuñ ile ceng iderdi. Urdıġın (17) bir daḫı saġ ḳalmazdı ḥattā bugün Rüstem gelmeyüp Ḥamza (18) geldügine elem çekdi. Ḥamza da gördi. On yiġirmi ḳadar adamlar (19) yapışmışlar ol köteki sürüyerek güciyle meydāna götürdiler. [92b/1] ol kötegin ḳubbesi ṣāfi egserler ile mıḥlu zeyn olmış. Ḥamza (2) anı görüp taʿaccüb eyledi. Zengāve eyitdi: “İşte sana bunuñ ile (3) bir yol ḥamle iderim eger başın ḫalāṣ idersen çoḳ zamān (4) olmazsın ammā bunuñ menʿi müşkildür. Ḥele ġāfil olma gözin (5) aç bir daḫı dünyāya gelmezsin.” didi. Emīr-i ʿArab’uñ ziyāde (6) gücine gelüp eyitdi: " Bre nā-bekār bir çobān degnegine ne pek (7) ġurūrlanursın. Bu gördigin ẓaʿīf ḳul Lendehā’nuñ ṭoḳuz (8) biñ ṭoḳuz yüz ṭoḳsan ṭoḳuz baṭmān kötegine arḳa (9) virmişdir. Yā senüñ deste çöpinden elem mi çekerḳıyās idersin (10) çünki öyledir. “İy nā-bekār ben de nā-merdüm senüñ deste çöpine (11) gürz virmem.”didi. Yā ne virirsin, siper mi virürsin?” didi. Ḥamza (12) eyitdi: “Yoḳ siper de ṭutmam hemān sadece arḳamı ṭutarım (13) Emīr

Ḫudā’nuñdır. Ḫalāṣ olursam ḫoş olmazsam bildügin (14) işle diyüp bu maḥālde Ṣāḥibḳırān bir ʿaceb ġayret görindi. Ammā (15) Zengāve Ḥamza’nuñ bu aṣıl sözlerin işitdükde ziyāde taʿaccüb idüp (16) āḫir dönüp eyitdi: “Ya Ḥamza ben seni bir ʿāḳıl Server ṣanurdum (17) ne yavuz kendine ḳıydın günāhın boynuna ben de bildim ki istedigin (18) buldın diyüp hemān ol ʿacāyib deste çöpe el urup (19) ḳapup ḳoluna aldı. Andan gergedānına meydān virüp baʿde [93a/1] ḫışm-gīn ile yürüdi ki hemān ol dem Ḥamz-yı Ṣāḥibḳırān, (2) Gerşāsb-ı ahen-dest siperīn arḳasına çeküp iki dizi (3) üstüne iki ellerin ṭayayup başın ilerüye ṣonup ḥaẓır (4) oldı. ʿÖmer-i ʿAyyār ol ḥāli gördükde başından āfitābesin çıḳarup (5) yire urup feryād idüp “Ya Ḥamza ne işdür bu itdigin (6) yoḫsa divāne mi oldun? Öyle muḫālif deste çöpe arḳa (7) virirsin.” didi. Ḥamza eyitdi: “Yüri sen ʿayyārlıġın gör (8) ben daʿvāmdan dönmem ve hem anı da bilürsin ki āteşe (9) atdırdı ceddüm Ḥażret-i İbrāhim –ʿaleyhisselām- gibi ol (10) āteşden beni ḫalāṣ eyledi. İmdi gine ḥaḳdan ümīdüm (11) budır ki bundan daḫı ḫalāṣ eyleye görmez misin? Bu nā-bekār (12) bunuñ ile

ejder öldürdüm menʿi müşkildir diyüp yire göge (13) ṣıġmaz” diyüp tevekkül ḫaḳ idüp durdı. Ammā biriden Zengāve (14) yitişüp yitmiş yidi arş ḳadd üzerinden çevirüp Zengāve (15) kötegi ururken nā-gāh hevā yüzinden bir buluṭ gelüp ḳapladı. (16) “Nedür? diyince Ḥamza meydāndan ġāʿib oldı. Zengāve’nüñ kötegi (17) Ḥamza’nuñ durdığı yire ol kötek öyle ṭoḳundı ki ol yiri (18) yarup ḫendek idüp deste çöpine degin gömüldi. Ammā (19) iki ʿasker ol işe ḫayrān olup “Bu ne ḫāldir?” diyüp birbirine [93b/1] baḳışdılar. Ammā Zengāve baḳup Ḥamza’nuñ ġā’ib olduġın (2) gördükde evlādum ḳahḳahā ile gülüp eyitdi: “Bre bu Ḥamza’yı cāz̲ū (3) dirlerdi. Ben inanmaz idüm ammā taḥḳiḳ cāz̲ū imiş. İşte şimdi (4) bildüm diyüp yāveler söyleyüp ḫerzeler yedi andan naʿra urup (5) eyitdi: “Yā Rüstem ḳandasın senüñ de ḫālin nedir? Gine sen gel (6) babanuñ ḫālinde bir nesne yoḳ imiş” diyüp ḫayḳırdı. Hemān Rüstem (7) ol cevābları işitdükde tīz altında olan raḫ̲şın sürüp yıldırım (8) miṣāli irişüp Zengāve’nüñ öñin aldı. Andan üzerine (9) ḫayḳırup eyitdi: “İy pelīd ne pek çağırup

bağırursın (10) hāşā ki benüm pederüm cāzu ola veya senüñ gibi ḳāfirin darbından firār ide (11) imdi. Allāh bilür ne ḥāl ẓuhūr eyledi. Bu köhne cihānda anuñ dūşmanı (12) çoḳ ise dostları da çoḳdur yā budur ki dostlarından bir cinnī (13) senüñ böyle muḫālif ʿamūd ile ḥamle itdigin görüp Ṣāḥibḳırān'a (14) belki bir żarār ola" diyüp böyle öñünde ne ḳapup götürdi ya (15) budur ki dūşmānlardan bir cāẕū ve yaḫud bir cinnī bu maḥālde ansızdan (16) fırsat bulup götürdi. Ammā ümīdim budur ki "Dost ola zīrā (17) atını bile ḳapdı atına żarar olmaya, diyü imdi ṭurma ḥamle (18) eyle. Eger babası gitdiyse oġlusı bundadır" diyüp söyleşerek (19) azġışup cenge başladılar. Zengāve daḫı Ḥamza'ya uracağı kötegi [94a/1] Rüstem'e ḥavāle eyledi. Rüstem daḫı baḳup ol ḥāli gördikde Server (2) bildi ki gürz ḳarşū virilmez siper berāber virüp menʿeyledi. (3) Ammā kendi bilürdi ki ne çekdi ve altında olan şebtīz zivali (4) zār zār egilüp beni ḥalāç yayı gibi alup şekmi taḥte'l-i s̱eraba (5) döşendi ve Rüstem'üñ başı raḫşın başına berāber oldı ḳadd-i (6) cām andırḥām olup ḥele Rüstem erlik ḳuvvetiyle Zengāve'nüñ (7)

üç ḥamlesin menʿ eyledi. Nevbet Rüstem'e geldükde üç gürzde (8) ol urdı Zengāve daḫı Server'in gerçe üç ḥamlesin (9) metʿ eyledi. Ammā yeniden dünyāya gelmişe döndi, bunlardır (10) aḫşām olınca İʿazīm ceng eylediler. Aḫşam olduḳda dönüp ḳondılar. (11) Cümle Serverler gelüp serāperdeye cemʿ oldılar. Lendehā sam ṣandāliyyesine (12) geçüp ḳarar eyledi. Zīrā Ḥamza ne ẕamān yābā ne gidince ısmarlamış (13) idi ki yirime ḳaymāḳam olup Lendehā otura bir kimse muḫālefet (14) itmezler idi. Ammā şimdi bir variş ẓuhūr eyledi ki Rüstem'dir. Ol (15) ḳaʿil olmayup ne götürdiler olsa gerekdir. Ḥele Rüstem daḫı yirinde (16) oturup ḳarar eyledi evladum ʿÖmer de gelüp yirinde oturdı. (17) Ṣāḥibḳırān'uñ aḥvālin söyleşüp her biri bir söz söyledi. ammā Ḳubād-ı (18) Şehriyār ʿÖmer'e baḳup eyitdi: "İy sulṭān ʿAyyāransın nice anlarsın (19) bu ḳaʿl cazu ḳaʿlı mıdur, yoḫsa nedür?" didi. ʿÖmer de eyitdi: [94b/1] "Ḫayır cāzu işi degüldür. Ammā bilmem ne ḥāl oldı. Ḥele Allāh ḫayırlara vire (2) bu ana gelince daḫı başımıza böyle ḥāl gelmedi ṣonı ḫayr ola" diyüp (3) duʿāya meşġul oldılar.

Ammā ol ṭarafda Baḫtek ol ḥāli görüp (4) çoḳ herzeydi hoca eyitdi: “Yā bana ne söylersin Ḥamza’yı bir dostı (5) ḳapdı gine gelür” diyüp sözi kesdi. İrtesi gün gine iki (6) ʿasker süvār olup Rüstem ile Zengāve meydāna girüp cenge başladılar. (7) El ḳıṣṣa bunlar otuz doḳuz gün ceng idüp ḳırḳıncı gün ʿÖmer (8) eyitdi: “Şehzādem artūḳ yiter oldı. Atan Ṣāḥibḳırān ḳırḳ (9) gündür ziyāde bir pehlivān ile ceng eylemez sen de ġayret ile (10) yārın ya Zengāve ile nice olursa olsun ele götüresin.” didi. (11) Rüstem eyitdi: “Benüm de murādum oldır. Ben anuñ ile çoḳdān ayırd (12) olurdum. Ammā neyleyüm atam ḳomadı. Zīrā bir tīġ anı ol sāʿat (13) ayırd iderdi.” didi. ʿÖmer eyitdi: “Bir ḫadar ol ciger-kūşem murādum (14) üzre söz söyledin. İmdi ben de senden bunı umardum (15) ve bundan ḥaẕ iderüm ammā neyleyüm pederin ḳaʿil olmaz. Bir (16) ʿaceb mizācı var. Ol ṣanur ki bunları ḳırmaḳ ile (17) dögünür ṣanur. Server senüñ ḫūyundan ḥoşdem eyü varırsın (18) sın hemān öldür melʿūnları ammā Server ḥer ẕamān ḳılıç (19) ile öldürme." didi. Rüstem: “niçün?” didi. ʿÖmer eyitdi: “Ben bu

meydānda [95a/1] da olanların beytül mālcısıyım. Ol ḳatl olanların (2) cümle libāsların ben ṣatarum ḳılıç ile iki pāre idersin aḳçe (3) itmez ammā gürz ile ve nīze ile ḳatl eylesin. Esbāba żarar (4) olmāz" diyüp gülişdiler. Rüstem eyitdi: "Ḥay ʿAyyār yazıḳ sana (5) ṣormayadın żarar idersin." didi. Rüstem eyitdi: "Behey ʿAyyār (6) bārī giyinmediġini seyyāreye vir."didi. ʿÖmer eyitdi: "Yoḳ olmāz (7) ol henüz oġlandır. Anuñ ḥarcı mesārifi yoḳdır ġayrıkare(8) baḳsun. didükde gine gülişdiler çünki ṣabāḥ oldı iki (9) süvār olup alāylar ve ṣāflar baġlayu ṭurdılar meydān (10) açılduḳda Zengāve'den evvel Rüstem meydāna girüp naʿra urup (11) Zengāve'yi daʿvet eyledi. Şāh ve Baḥtek Rüstem'ün naʿrasın işikdükde (12) āh bu nā-bekār Rüstem'ün elinden ne pek çaġırırdırlardı. Zengāve (13) daḫı altında olan raḫşın sürüp Rüstem'e yaḳın geldükde selām (14) virüp eyitdi: "Yā Rüstem nedür? bugün meydāna evvel girdin." didi. (15) Rüstem eyitdi: "Yā Zengāve murādum oldır ki bugün senüñ ile ayırd (16) olam zīrā ḳırḳ gün tamām oldı. Ḳaʿidyiʿ Ṣāḥibḳırānı budır." (17) didi. Zengāve tebessüm idüp didi ki :

“Yā Rüstem ayırd olmaḳ senüñ (18) elinde midür? Bunca gündür senüñ ile ceng idüp şöyle (19) iḳdām iderüm seni ālūde itmege ḳādir olamadum sen daḫı [95b/1]bu ḳadar bu ḳadar çalışdın olmadı ya bugün nice ayırd (2) olursın.” didi. Rüstem eyitdi: “Yoḳ Server ḳadir ollmadığımdan (3) degüldür. İşte murādum senüñ ile ḳırḳ gün ceng idüp (4)cümle dilāverān arasında serfirāz itmekdir. Bir maḥālde aḳran (5) arasında diyesin ki ben ol Zengāve'yim ki : “Rüstem gibi dilāver (6) ile ḳırḳ gün kelle bir kelle ceng eyledüm” diyüp iftiḫar idesin (7) zīrā pederüm Lendehā ile ḳırḳ gün ceng eyledi. Ol yabana (8) gitdükde cümle beglerin üst yanına geçüp oturdı ve yirine (9) ḳaymaḳām olur ve benüm de murādum seni Süleymān Serverdeye götürüp (10) sen de benüm Lendehām olasın.” didi. Zengāve bu sözden Rüstem'e (11) muḥabbet eyledi. Ammā daḫı ġālib maġlub belli olmadığından Zengāve (12) eyitdi: “Yā Rüstem bu didiklerin muḫaldir. Çünki meydāna evvel (13) girdin hamle ide evvelsin idersin.” didi. Rüstem eyitdi: “Yoḳ (14) dilāver evvel hamle gine sendedir ʿadet-i ḳadim öyledir.” diyüp (15)

āḫir evvel ḥamleyi Zengāve idüp cenge başladılar. ʿÖmer Rüstem'e yanaşup (16) eyitdi: "Yā Rüstem neylersin günler aḫşamundur." didi. Gine Rüstem (17) ġayrete gelüp eyitdi: "Ya Zengāve bu ḳadar gündür senüñ ile (18) her dürlü ālāt ile ceng eyledik. İmdi atından in (19) senüñ ile kemer ṭutalım ayırd olalum." didi. Zengāve eyitdi: "Yoḳ [96a/1] yoḳ olmaz atından ol sen in." didi. Rüstem eyitdi: "Yoḳ (2) ben maġlub degilüm." didi. Zengāve eyitdi: "Ya ben maġlup muyum."didi. (3) Rüstem eyitdi: "Bre in yire yoḫsa şimdi ʿarżın yaḳarum." didi. (4) Zengāve eyitdi: "Neye ḳadirsin." didi. Rüstem eyitdi: "Ben seni darb (5) ile de indirirüm" diyüp hemān raḫşın mahmuz gösterüp Feridūn (6) Şāh gürzin başından devir itdirüp ḥaşmıyla mizān yirine (7) gelüp ḳol ḳaldırup rigāba dürüst baṣup "Ya Allāh" diyüp (8) Zengāve'ye bir gürz öyle urdı ki Zengāve de gürzin berāber (9) virdükde ḳolları bükülüp arḳaya alduḳda gürz arḳada olan (10) sipere öyle ṭoḳundı ki siper ṭabāḳ gibi tārumār olup (11) raḫşın başına ṭoḳunup ḫūrd eyledi. Zengāve raḫşıyla berāber (12) yıḳıldı. Rüstem gürzin żabṭ idüp geçüp meydān başına

vardı. (13) Ammā Zengāve toz içinde ḳalup Rüstem dönüp gelince Zengāve (14) kendini cemʿ idüp yirinden ṭurup öykesinden mestin döküp (15) Rüstem'e ḳarşu urdı. Rüstem, ol hali gördükde raḫşından (16) atlayup birbirine ṣarılup meşt meşte yaḳa yaḳa olup bir (17) ẕamān aşaġı yuḳaru ol ḳadar sürüşdiler ki ayaḳları altında (18) olan ẕemīn sürilmiş tarlaya döndi. Āḫir kemer kemere olup (19) Rüstem kemerin Zengāve'ye teslīm eyledi. Zengāve de kemerinden ḳapup (20) bir biri ardınca üç kerre ẓur idüp ṭaraḳlıġa döndi. [96b/1] Artuḳ ziyādeye ḳadar olamayup bıraġup ḥār ḥār ṣolumaġa (2) başladı. Rüstem eyitdi: "Yā Zengāve işte bana ġalabe idemedin ammā (3) ben sana ġālebe idersem müslimān olup ḳulluġum ḳabūl ider (4) misin?" didi. Zengāve "nola?" didi. Andan Rüstem eyitdi: "Yā Zengāve (5) ġāfil olma" diyüp kemerinden ḳavrayup yā Allāh diyüp zūr (6) evvelde ḳaldırup başı üzerine alup yire urup şāhin (7) miṣāli ṣıçrayup Zengāve'nüñ sīnesinde bulındı ve dāl ḫançer (8) alup boġazına ḳoyup andan eyitdi: "Yā Zengāve ne dirsin (9) ḳulluġım ḳabūl ider misin, yoḫsa başın keseyim mi?" didi.

Zengāve (10) eyitdi: “Ammān Server olınca ḳulın olurım.” didi. Ve dīn-i İslāmı (11) ḳabūl iderim ammā şol şarṭ ile ki beni kendine serḳaplān (12) idesin." didi. Rüstem eyitdi: “Nola Server benüm daḫı murādum oldır. (13) Eger sana ġalebe ider pehlivān olursa ol senüñ üzerine (14) otura.” didi. Zengāve eyitdi: “Nola dilāver żāhir hükm ġālibindir. (15) Ana söz olmaz.” didi. Rüstem ḥāẓ idüp sīnesinden ḳalḳup (16) dīn-i İslāmı telḳīn eyledi. Zengāve müslimān olup el ele olup (17) serāperde ṭarafına revān oldılar. Öte ṭarafda Baḥtek’in ve Şāh’ın (18) cigerleri ḥūn oldı. Aḫşam da yaḳın idi, ṭabl aram çāldılar. (19) Andan dönüp ḳondılar. Ammā yirinden Lendehā ve Saʿd-ı Nebīre ve melik (20) Beḥmen ve Behrām gürz ḫaḳanı ve Beḥmen-ı kebīr ve vesaʿir cümle ehl-i İslām [97a/1] güzideleri Rüstem’e taḥsīn idüp ḫayr duʿālar eylediler. Andan (2) herkes bār-gāhlarına varup rezm ṭonların çıḳarup yezm ṭunları (3) giyüp serāperdeye gelüp yirlü yirinde ḳarār eylediler. Rüstem daḫı Zengāve (4) ile geldükde Ḳubād-ı Şehriyār ayaġa ṭurup “bāreke’l-lah birader hezār (5) āferīn erligine” diyüp ʿizzet ü ikrām eyledi. Baʿde Rüstem

geçüp ʿÖmer'ün (6) Ḥamza-yı Yunani ṣandāliyyesinde ḳarār eyledi. Amma Zengave ayak üzere el (7) ḳavuşup ṭurdı dönüp Rüstem Lendehā'ya baḳup "İy Ṣulṭan-ı Hindisṭan (8) işte bu Server bi- ḥamdullah müslimān olup bizüm ile yar ḳarındaş oldı." (9) didükde Lendehā daḫı merḥabā Server ne güzel Allāh mübārek eyleye." didi. (10) Rüstem eyitdi: "Yā Lendehā şimdiki ḥālde bu dilāver benüm serḳaplānlıġım (11) ricā ider ne dersiñüz." didi. Lendehā eyitdi: "Żāhir şimdiki ḥālde senüñ (12) pehlivānlaruñ içinde buna ġalebe ider pehlivānuñ yoḳdur, serḳaplan (13) olmaḳ münāsibdir alt yanında otursun." didi. Ḫalīfe de (14) maʿḳul görüp buyurdı, ḫazīneden bir zerrīn sandālye götürdüp (15) alt yanına ḳodılar Zengāve daḫı geçüp oturdı. Çünki (16) Ḥamza'nuñ ġāib olduġına elemleri var idi. Ammā Zengāve'nüñ (17) şerefine meclis ḳurup żiyāfet eylediler. Andan ḥerkes bār-gāhına (18) gidüp Rüstem daḫı Zengāve ile bār-gāhına geldiler. Baʿde (19) bunlar meclis ḳurup Rüstem Zengāve ile ʿişret iderdi. Bir gün (20) Zengāve mest olup Rüstem'e eyitdi: "Dilāver pederiñüz ile [97b/1] erlikde nicesin?" didi. Rüstem eyitdi:

“Server, pederüm yanında benüm ne (2) vücūdum vardır? Ol deryā, ben anuñ yanında bir ḳaṭreyüm.”didi. (3) Zengāve eyitdi: “Ḫayır Server, pederüñüzden beş mertebe ziyādesiñüz.” (4) didi. Rüstem eyitdi: “Server ben pederüm ile imtiḥān oldum, (5) pederüm beni meydānda kemerimden ḳapdı; yā senüñ sözinüñ ne vechi (6) var?” didi. Zengāve eyitdi: “Server ol ẕamān siz bir miḳdār (7) ġurūr itmiş gibisiñüz yoḫsa gine Ḥamza’dan çoḳ ziyādesiñüz. (8) Zīrā ben Ḥamza ile cenk eyledim. Ammā anuñ da ḳuvvetin bilürüm.” didi. (9) Rüstem eyitdi: “Belī yā Zengāve ḥaṭırımda bu idi ki bārī hīç olmaz (10) ise atam Ṣāḥibḳırān ile ḳırḳ gün cenk edeyüm didüm olmadı (11) ” didi. Zengāve eyitdi: “İşte Server ḥer ne oldı ise (12) sizde hep ol ġurūrdan oldı. Yoḫsa hīç şüpḫen olmasun (13) sen pederine ġālibsin.” diyüp ne poḫ yediyse yedi, Rüstem’ün (14) şeyṭān gibi ḳalbine vesvese bıraḳdı, andan maʿada ḥele ne (15) pohlar yidi. Zengāve eyitdi: “Ḫele Server öldürsin ammā (16) perderiñüz bunda olmaduḳça sen niçün pederiñüz ṣandāliyyesinde (17) niçün oturmayup gelüp Lendehā oturur.” didi. Rüstem (18) eyitdi:

“Pederüm gitdükçe ana ısmarlamış anuñ içün anda (19) oṭurur” didi, şimdi ġaib oldı. Eger murād idersen [98a/1] yarın Lendehā'dan evvel gidüp geçüp otur, kimse sana hīç (2) bir şey dimezler pederüñ de geldükde sana ne dise gerek.” diyüp (3) ḥaşılı şeyṭān gibi Rüstem ol ḳadar söyledi ki Rüstem Ṣāḥibḳırān (4) yirinde oturmaġa kendüsine revā gördi ve cān u gönülden (5) ṭalib ve raġbet oldı. Ṣabāḥ erkenden ḳalkup bār-gāh-ı Süleymān'a (6) varup bir teklīf geçüp Sam ṣandāliyyesinde oturayum eger bir (7) kimse ḳarşulayup söyleyecek olursa cevābun vire. El-ḳıṣṣa (8) ol gice oturup Zengāve ile ʿişret idüp baġda destur (9) virüp Zengāve kendi bār-gāhına gitdi. Rüstem daḫı cāmḥāba (10) girüp raḫat oldı. Ol gice geçüp ṣabāḥ olduḳda yirinden (11) ṭurup Mālik Ejder-i Necifi bār-gāhına vardı. Mālik ḳarşulayup (12) “İy şehzādem ḥoş geldin buyurun.” diyüp içerü daʿvet eyledi. (13) Rüstem eyitdi: “Güzel ammā oturacaḳ ẕamān degül zīrā bir ʿaceb işim (14) vardır, size danışmaġa geldüm.” diyüp gönlünde olan aḥvāli (15) ʿarż eyledi. Mālik eyitdi: “İy Dilāver bu fikir eyü degüldür, (16) imdi Lendehā

Ṣāḥibḳırān'uñ icāẕetiyle oturur, imdi (17) eger sen böyle idersen atan geldükde sana incinür, lüṭuf (18) ile bu işden ferāġat ile maʿḳūl iş degüldir." didi. (19) Rüstem bu cevābı işidüp alup yürüyivirdi gine Zengāve'ye [98b/1] gelüp söyledi. Zengāve eyitdi: "Ben sana dimedim mi bunların (2) cümlesi sana ḥased idüp senüñ rıfʿatıñ istemezler." didi. (3) Andan Rüstem Zengāve'yi alup sürüp Leḥrāsp bār-gāhına geldiler. (4) Leḥrāsap daḫı Rüstem'e ḳarşu gelüp "Ḥoş geldin Server buyurun, (5) ne ḫaber?" didi. Rüstem daḫı bu aḥvāli Leḥrāsp Şāh'a ʿarż eyledi. (6) Leḥrāsp eyitdi:" Nola Server maʿḳuldur, eyü fikir itmişsiñiz, ol (7) ṣandāliyye size lāyıḳdır." didi. Rüstem bunda sözinden ḥaż (8) idüp andan Saʿd bār-gāhına geldiler. Saʿd-ı Nebiye daḫı (9) ḳarşulayup "Ḥoş geldin Server bār-gāhımızı müşerref eyledün." (10) didi. Rüstem eyitdi: " Yoḳ Server oturacaḳ vaḳıt degül zīrā (11) derūnumda şöyle bir sevdām var sana danışmaġa geldüm." diyüp (12) aḥvāli söyledi. Saʿd ise Rüstem'i sever, hīç ṣon da fikir (13) itmeyüp nola yā ʿÖmer ġāyet eyü fikir itmişsin, Allāh ḳolay (14) getüre." didi. Artuḳ Rüstem

bunların söziyle ḳuvvet ḳalp (15) ḥāṣıl idüp ṭos ṭoġru sürüp serāperdeye geldi, daḫı (16) erken olmaġla kimse gelmemiş idi. Hemān Rüstem Sam Savār (17) ṣandāliyyesinin puşidesin ḳaldırup geçüp oturdı. (18) Zengāve daḫı taʿyin olunan ṣandalyede ḳarār idüp otur (19) dı. Ḳubād-ı Şehriyār daḫı gelüp tahta çıḳup oturdı.[99a/1] Andan Lendehā gelüp Rüstem Sām ṣandāliyyesinde oturmış (2) gördi. Taʿaccüb idüp "Nedür aṣlı bunuñ böyle na-maʿḳul (3) vazʿ itdigi yogıdı" diyüp ḥele varup ṣandāliyye- (4) sinde oturdı. Ḥalīfeye baḳup uṣūl ile "Rüstem sen mi (5) otur didin didükde biz de böyle bulduk" didi. (6) İşaret eyledi, artuḳ ṭanımadılar. Ammā cümle begler bu aḥvāle (7) taʿaccüb eylediler. "Bunca gündür Rüstem yirinde otururken bugün (8) nʿoldı iẕin olmadan Sām ṣandāliyyesine geçüp otura." diyüp (9) fısıldaya vardılar. Ol günde cenk olmayup iki ṭarafdan (10) dīvān ḳuruldı. Ol ṭarafdan Şāh ile Baḫtek müşāvere (11) idüp "Nice olur, işte bu ḥuzūrında kim ḳarşu durur, (12) kimsemüz ḳalmadı." didi. Baḫtek eyitdi: "Birḳaç gün mühlet (13) isteyelüm, daḫı gelcek pehlivānlarımız çoḳdur, görelüm

nice olur? (14) Zīrā bilürüm bu yaḳında yezden perestlere bir ṭaġılmaḳ vardır. (15) Artuḳ bizüm ile cenkleri yoḳdur.” didi. Şāh ḥocaya baḳup (16) “Bu sözin aṣlı var mıdur?” didi. Hoca eyitdi: “Belī şāhım, (17) Baḥtek şimdi ṭoġrı söyledi. Ammā ṭaġılmazlar aṣlı yoḳdur. (18) Bir ḳıṣṣa ẓuḥūr ider anuñ içün bu aradan giderler. [99b/1] Bir ẕamān siz de rahat olursuñuz.” didi. Şāh ḥaż eyledi. (2) İşte bunlar bunda ammā ravī eydür. Ol gün İslām begleri (3) aḫşām olınca oturup ʿişret eylediler. Aḫşām olduḳda (4) ṭaġılup gitdiler. Rüstem, Zengāve ile bārgāhına gelüp ʿişrete (5) başladılar. Ammā çünki Rüstem gitdi. Ḳubād-ı Şehriyār, Lendehā’ya eyitdi: (6) “ʿAcaba ne ola bunuñ aṣlı?” didi. Lendehā eyitdi: “Ben de bilmem (7) ammā Zengāve ḥırlu ḥerīfe benzemez, anlaşılan budur ki Rüstem’e (8) ʿiġva viren oldır.” didi. Ḳubād eyitdi: “Yā Lendehā, niçün açmaz (9) ḳodun begler ile ittifāḳ idüp söyleseñüz olmaz mı idi?” (10) didi. Lendehā eyitdi: “İy Şeḥriyār, meger gine sen söylersin bizden (11) söylemek olmaz, zīrā bir āteşi ṭabiʿatdır. Şāyed bir olmaz vaʻżʿ (12) ider ṣoñra bir fesād ola. Ḥamza geldükde ne cevāb

virebilürdi. (13) Ammā siz hem ḳarındaş ve hem padişāhsuñız bizler ne ḳadar olsa (14) adımuz ḳuldır. Başımıza eflāk irişür ise bize i‘tibār (15) yoḳdır.” didi. Andan bu söz üzre herkes ṭaġılup (16) gitdiler. Beride Zengāve gine tek durmayup Rüstem'e eyitdi: (17) “Gördün mi dilāver bir kimse bir şey söyleyebildi mi? Ammā Server (18) şöyle maʿlūm olur ki cümle begler sana ḥased ideyorlar. Geçende [100a/1] ʿırzların yıḳmışsuñuz bilmem andan ötüri mi yoḫsa cümlesinüñ (2) üzerine yine oturduġıñuzdan mı elem çekerler; zīrā evvelki gibi (3) riʿāyet itmezler, senden ziyāde Lendehā’ya ikrām iderler.”didi. (4) Rüstem eyitdi: “Yā Zengāve gerçek siz ḥele görelüm pederden bir (5) ḫaber gelür mi? Eger pedere bir ḥāl oldıysa Sām ṣandāliyyesinde (6) ben oturup seni Lendehā’nuñ ṣandāliyyesinde seni (7) oturdayım. Eger ʿinād iderse ḥaḳḳından gelürüm.” didi. Bunlar (8) ṣabāḥ olınca ʿişret eylediler. Çünki ṣabāḥ oldı. Ḳubād-ı Şeḥriyār (9) yirinden ṭurup serāperdeye gelüp geçüp taḫtında ḳarār eyledi. (10) Cümle vüzerā daḫı gelüp yirlerinde oturdılar. Lendehā daḫı gelüp (11) gine Ḥamza’nuñ ṣandāliyyesine oturdı. İşte

bu minvāl üzre (12) dīvān kurıldı. Ammā Rüstem-i ʿAlemşāh-ı Rūmī, Zengāve ile gelüp serāperdeden (13) içerü girdiler. Rüstem daḫı beglere selām virdi. Begler de Rüstem'üñ (14) selāmın alup taʿẓim idüp "Ḫoş geldin yā Ṣāḥibḳırānzāde." (15) didiler, velākin ayaḳ üzere ḳalḳmadılar. Rüstem baḳup ol ḥāllerin (16) görüp ziyāde elem çekdi. Andan Lendehā'yı pederi ṣandāliyyesinde (17) oturgördi, dibelik āteş-i maḥs oldı. Rüstem (18) istedi ki hemān yirinden ṭurup Lendehā'nuñ yaḳasından ḳavrayup [100b/1] aşaġı ata. Gine ṣabır idüp andan geçüp eski yirinde oturdı. (2) Ammā Rüstem, aṣlā kimseye söz söylemeyüp ḳaş göz çatup bir ẕamān (3) ḳara-pūs olup durdı. Ṣoñra baş ḳaldırup eyitdi: "Yā Lendehā (4) bu dilāverler ve begler ben bu bārgāha geldükde niçün ayaġa ḳalkup (5) pederime itdikleri taʿẓim gibi bana itmezler. Benüm pederimüñ (6) ḳulları degül misiñüz, bu devlet ve bār-gāh pederimüñ degül midür? (7) ve hem ben bunda ṭururken sen ol ṣandāliyyede niçün geçüp (8) otururṣın?" diyüp söyledi. Ammā Lendehā Rüstem'üñ sözlerine (9) ẕerre ḳadar iltifāt itmeyüp aṣlā cevāb

virmedi. Ammā Ḫalīfe-i (10) İslām baş ḳaldırup eyitdi ki: “Yā Rüstem, begler sana nice riʿāyet (11) eylesünler, sen Zengāve ile yārān olalı aḫlaḳını degişdirdin (12) şöyle ki ol günden berü na-maʿḳul evzā’ ider oldın. (13) Öyle olınca begler de senden i‘rāz üzre olup ṣoġudılar. (14) Sen Sām ṣandāliyyesine fużūli geçüp oturdın. Bunca yıllardır (15) ki Ṣāḥibḳırān, Lendehā’ya ısmarlamışdır ki ḳāyimaḳāmumdır.” diyü (16) bizler de evlādı degül miyüz? Sehven derüz, ammā senüñ itdügin (17) küstāḫlıġı aṣlā birimüz itmedi ve sana kimse bir söz söylemeden (18) bildügin gibi vaż‘lar idüp ve hem gine durup serverler bana riʿāyet(19) itmezler dirsin.”didi. Ammā Ḳubād-ı Şeḥriyar’dan bu gūne sözleri [101a/1] işidüp ziyāde ġażaba geldi ve ġāyet ġażabından sīnesi (2) çifte kösler gibi gürlemege başladı. Andan dönüp eyitdi : “İy (3) şehriyār maʿlūm oldı ki bu bār-gāhda bizi isteyüp diler kimse (4) yoḳ imiş. Ammā bir ẕamān ola ki peşīmān olup şunda Rüstem (5) nām bir dilāver var idi.” diyesiñüz ḥele bu dünyādır.” diyüp (6) böyle mücadele iderken bu maḫalde şāhdan elçi geldi.” didiler. Ol dem (7)

ʿÖmer-i ʿAyyār taşra çıkıp gördi, birḳaç adamlar ile Şaḥmerd-i ʿAyyār gelmiş.(8) ʿÖmer-i ʿAyyār bunların öñlerine düşüp içerü getürdi. Şaḥmerd-i ʿAyyār (9) Ḳubād-ı Şeḥriyar öñüñde baş ḳoyup duʿā eyledi. Andan Ṣāḥibḳırān (10) yirinde Lendehā oturur nāmesin Lendehā'ya sundı. Lendehā (11) daḫı nāmeyi alup Ḳubād-ı Şeḥriyar'ın eline virdi. Ḳubād daḫı müḥrin (12) bozup nāmeyi açup muṭālaʿa eyledi. Gördi Nūşirevān nāmesinde (13) dimiş ki "İy güzide-yi dilāveran birḳaç gün bana müḥlet (14) viresüñüz daḫı gelecek peḥlivanlarum vardır. Niḥayet sizin ile bir yol (15) daḫı devlet ṣınaşalum " ya taḫt ola ya baḫt ola." dimiş. Ḳubād-ı Şeḥriyar (16) da bu cevābı Lendehā'ya bildirdi. Lendehā daḫı: "Nʿola öyle (17) olsun, tā anlar ceng murād etmeyince bizler de itmeyüz, elem (18) çekmesün."didi. Andan Şaḥmerd-i ʿAyyār'a ḫilʿat virüp gönderdi. (19) Ammā ol maḥalde Zengāve bu ḥāli görüp ol Ḳaltabān tura [101b/1] dönüp Rüstem'e işāret idüp didi ki: "Server gördün mi (2) pederin begleri seni hīç adam yirine ḳoyup sana bir kere danışurlar (3) mı ve işte aḥvāl şöyledir. Nice idelüm falān

dirler mi, sen de (4) bu bār-gāhda Ṣāḥibḳırān-ı sānīsin ya pederin bunda ḥazır (5) olmış, ya sen olmışsın aṣlā seni adam yirine ḳoymayup (6) hemān ḫalīfe ile Lendehā ikisi bir araya gelüp birbiriyle kesüp (7) biçerler. Yā sen Ṣāḥibḳırān oġlu degül misin, baḥuṣūṣ (8) gözleri öñünde bu ḳadar erlikler eyledin.” didi. Ol vaḳit (9) Rüstem dönüp eyitdi: “Ol nāmede ne var idi. Ol nāmeyi (10) niçün bana göstermediñüz? Ben sizin Ṣāḥibḳırānıñızın oġlu (11) degül miyim, öyle olınca lāyık mıdır ki düşmānuñ cevābuñ benden (12) ketum idüp ṣaḳlayasıñuz?” didi. Ol vaḳit Lendehā, Rüstem’den (13) bu cevābları işidüp dönüp eyitdi: “Behey server ol nāmeyi (14) bilmek sana lāzım degüldir, zīrā ḫalīfeye ḫitaben yazılmış. (15) Ol da anıñ içün cevābını virdi ya ne var bunda sana (16) teklīf idecek?” didi. Ol dem Zengāve gine ṣabr idemeyüp (17) eyitdi: “Bre server seni adam yirine ḳomayorlar ḳalḳ gidelüm (18) bunda ne işiñüz var.” didi. İşte Rüstem de gözleri ciḥānı (19) görmez oldı. Eger bulsa el tīge urup bunların arasına [102a/1] ḳılıç ḳoyup ne ḳadar elinden gelürse ol ḳadar adam ḥelāk iderdi. (2) Ammā neylesün

ḳabūl degül zīrā cümle müslimān ve hem kendi (3) atası begleridür nice ḳābil. Aḫir Rüstem hemān yirinden ṭurup (4) eyitdi: “Olsun bre ḳara yüzlü nābekār ben sana bunı ḳor mıyam, (5) geçende oġlun ḥaṭırı içün meydān isteyüp aralıġa balġam (6) bıraḳdın işte senüñ sebebin ile atam bunca (7) gündür ġā’ib oldı. Ol ṣuçını bilmeyüp gine ṭurup (8) böyle sözler söylersin. Ḥele bu da senüñ yanına ḳalmaya.” diyüp (9) çıḳup gitdi. Begler ḥayrān olup “Bre noldı (10) Rüstem’e, evvel her birimize atam beglerdür.” diyüp riʿayet iderdi, (11) şimdi böyle itmeden murādı ne ola? ” didiler. Ḳubād-ı Şeḥriyār (12) eyitdi: “ Besbellü ol nābekār Zengāve yanına geleli durmayup (13) Baḥtek gibi gice gündüz iġva virir. Bolay ki Ṣāḥibḳırān gele idi. (14) Yoḫsa ḳorḳaram bu bār-gāhda bir fesād ola gibi. ” didiler. (15) Lendehā eyitdi: “ İy şeḥriyar elem çekme, ḥaḳ ʿināyetinde ḳulun (16) ana cevāb virir.”didi. İşte bunlar bunda ammā Zengāve durmayup (17) gine iġvā virüp işte şöyledür, işte böyledür. Hep (18) ṣuç Lendehā’dadır.” didi. Āḫir Rüstem eyitdi: “ Çünki böyledir (19) Lendehā’yı serḳaplānlıḳdan ʿazl iderim, yirine seni

[102b/1] iderüm, hemān Lendehā'nuñ yirine sen otur ben de Ṣāḥibḳırān yirinde (2) oturayım, göreyim neye ḳadir olur. " didi. Ḫaber serāperdeye (3) irişdi, ḫalīfe elem çeküp Lendehā da başın ṣalup "Allāh ḫayırlar (4) vire, bu oġlanuñ gözine görinecek var ancaḳ " didi. (5) ʿÖmer bunı işidüp sürüp Rüstem'üñ bār-gāhına geldi. Rüstem: "Ḫoşgeldin (6) ʿAyyar" diyüp yanına aldı. ʿÖmer de oturup esnā-yı kelāmdan sonra (7) ʿÖmer-i ʿAyyār eyitdi: "Gözüm nūrı işitdüm Lendehā ḥaḳḳında sizden (8) bir söz ṣādır olmış gerçek midir?" didi. Rüstem nice ʿAyyār (9) didi. ʿÖmer eyitdi. "Ṣaḳın ciger-kūşem ġavġa itme ben seni nice severem (10) bu fikr eyü degüldir. Lendehā baba-yı ʿālemdir anā kim feṣād idüp (11) ḥaṭırın yok degüldür, pederin ana ḳarındaş dimişdür. (12) Ṣaḳın beddu ʿā alma ki ser-firāz-ı ʿālem olasın ve Lendehā seni cānı (13) gibi sever murādın Sām yirinde oturmak ise şimdi ben (14) varup söyleyem ol ḳalḳar yarın sen gel otur, ya bunda (15) ne var imdi. Ṣaḳın olmaya ki Lendehā'ya bir olmaz cevāb (16) söyleme ṣoñra cümle begler senden yüz çevirirler eyü olmaz. (17) Bu iş berḫudarlıḳ

ʿalāmeti degüldür. Ṣāḳın münāfiḳ sözine (18) uyma ol. Seni pāreye iter.” didi. Zengāve eyitdi: “Baka ʿAyyār, (19) Lendehā olmaġla ne olmış ol da Ḥamza’nuñ ḳulıdur niçün şehzādeye [103a/1] muṭiʿ olmaz bu Ṣāḥibḳırān oġlu degül midür. Bunā niçün iʿtibār (2) ve iltifāt eylemez. Ammā Sām ṣandāliyyesinde oturdı diyüp (3) ‘adāvet eylemek ana düşer mi.” didi. ʿÖmer eyitdi: “ Yabana söyleme (4) yā Zengāve ne olaydı? Sen bunda gelmez olaydın böyle (5) ortalıġa balġam bıraḳdın. Ammā ṣonı eyü olmaz ʿaḳıbet ṭarraka (6) senüñ başına ḳopar.” diyüp Rüstem’e biraz naṣiḥat yüzünden (7) nice sözler söyledi. Andan çıḳup gitdi. Ammā ne fa’īde (8) taze delüḳanlu ḫayrı şerri bilmez naṣiḥat mı tutar ḥuṣūṣa (9) yanında Zengāve gibi fitne-engiz var. ʿÖmer de gelüp Rüstem ile (10) eyitdi ki: “Kelāmları bir bir takrīr eyledi andan eyitdi: “Yā Lendehā (11) luṭf eyle gine sen yirinde otur ḫaṭırı ḫoş olsun görelim (12) daḫı ne baḥane ider. Şāyed küsüp terk-i diyār ide ṣoñra (13) Ḥamza, elem çeker ḥāl müşkil olur. Zīrā Ḥamza’nuñ bunā muḥabbeti ziyāde (14) firaḳatine taḫammül idemez de ṣoñra bizlere cefā ider.” didi.

Ḳubād-ı (15) Şeḫriyār daḫı maʿḳul görüp lutf eyle yā Lendehā oturursun (16) māni‘ olma.” didi. Lendehā eyitdi. “Emir sizin nola otursun. (17) Ammā gine olmaz. Ḥele görürsiñüz ol uzun Zengāve (18) pelīd mademki yanındadır. Anı çoḳ belāya uġradır.”didi. (19) Ḥele sözi bunun üzerine koyup ṭaġıldılar. Andan irtesi (20) gün oldı, gine cemʿ olup dīvān durdı. Lendehā, gine [103b/1] kendi yirinde oturdı. Rüstem daḫı gelüp gördi. Sām ṣandāliyyesinüñ (2) ḥālidür. Bu şeydasın ḳaldırup buyurun server didiler. Rüstem, (3) daḫı belā teklīf geçüp oturdı. Zengāve daḫı yirinde oṭurdı. (4) Ammā Rüstem böyle kendine iltifāt olup Sām yirin virdiklerinde (5) “Hāy bunlar benden ḳorḳdılar.” diyüp dibelik gurūra düşdi. (6) Andan baş ḳaldırup eyitdi: “Yā Lendehā şimdi ben (7) Ṣāḥibḳırān yirinde oturdum ḫükmüm her neye olsa geçer mi?”didi. Lendehā (8) eyitdi: “Żāhir maʿḳūl olan maʿnā ne niçün geçmez.”didi. Murādıñuz (9) nedir? didi. Rüstem eyitdi: “İmdi ol ṣandāliyyeden ḳalḳ (10) seni serḳaplāndıkdan ʿazl itdüm. Zengāve otursun.”didi. (11) Lendehā “Barekāllah bu ḫüküm eyü nā-maʿḳul hükümdür.

Benüm (12) ṣandāliyyemi ne istersin? Bunı bana Ṣāḥibḳırān virdi. Gine (13) elümden ol alur yoḫsa bir ġayrı kimse alamaz.” didi. Rüstem (14) bu sözden āteş-i maḥż alup “Bre na-bekār Hindi ḥālā ben babamuñ (15) yirinde oturmaz mıyam ve anuñ oġlu degül miyüm? Sen niçün benüm (16) sözüm ṭutmazsın.” didi. Lendehā eyitdi: “Ḫayr senüñ her yirde (17) sözine ʿamel yoḳdur. Otur yirinde.”didi. Artuḳ Rüstem buna (18) taḫammül idemeyüp hemān bir yol yirinden pelenk miṣāl atılup (19) “Hāy neylersin?” diyince dāl ḫançer olup her ṭarafdan ṣaḳın [104a/1] yā Lendehā” diyüp çaġrışdılar. Lendehā aṣla yirinden ḥareket (2) itmeyüp el ḳaldırmadı. Rüstem ḥançer ile on iki yirinden (3) urup zaḥmdār eyledi. Bu ḳadar yirden ḳan çeşme miṣāli aḳmaġa (4) başladı. Cümle begler eyitdiler: “Yā Lendehā neylersin sen er degül misin?” (5) didiler. Lendehā gördi Rüstem’de inṣāf yoḳ kendüsin (6) helāk idiyor. “Bre yaban oġlanı nedür senüñ itdügin? (7) Lendehā’yı Allāh yaratmadı mı, ben seni şehzādemdür, diyüp el (8) ḳaldırmadum ise sende de hīç inṣāf yoḳ mı, beni öldürmek (9) mi istersin.” Diyüp: “İmdi gör

ḥālini” diyüp Rüstem’üñ gögsine (10) bir el ayası öyle urdı ki ḫançer elinden fırlayup (11) Rüstem’üñ dem ü nefesi ṭutulup ḳıçın ḳıçın gidüp götü üzre (12) otura var; zīrā Lendehā’nuñ eli olur olmaz bir dilāverin gürzi (13) ḳadar vardır. Ammā Rüstem’üñ ġurūrı kemālinde idi. İşte (14) başına bu ḥāl geldi ve Lendehā gibi bir ṣadıḳ serverin helākine (15) ḳaṣd eyledi. Begler bu ḥāli görüp şaşdılar. Ammā Rüstem: “Gine (16) tavranup ḳor mıyam seni nābekār Hindi.” diyüp üzerine sürince (17) cümle begler ayaġa ḳalḳup ʿÖmer ve Ḳayṭafa Rüstem’e ṣarılup alaḳodılar. (18) Lendehā eyitdi: “Baḳa şu oġlana biz bunı Ṣāḥibḳırān ḥaṭırı (19) içün adam yirine ḳoduḳ böyle fesāda mübaşeret eyleye (20) neyleyem efendim Ṣāḥibḳırān ḥaṭırı vardır ve evlādısın yoḫsa [104b/1] ben bilürdüm sana neler iderdüm.” didi. Etrāfdan cümle begler (2) eyitdiler: “Yā Rüstem bizler de böyle işte rażı degilüz, sen Lendehā (3) gibi servere böyle cefā idesin. Cümlemüz bu bār-gāhda kelle ġalṭan (4) ideriz.” didiler. Zengāve’ye eyitdiler: “Bre fitne-yi engīz nābekār (5) ḥep senüñdir bu fesād, yaʿni bir daḫı bu gūne ortalıġı ḳarışdırasın

(6) yezdan pāk ḥaḳḳıçün sana ḫançer üşürüp (7) ḳalbur gibi ideriz, sana düşer mi ki bir ġavuristān şāhı (8) ola sen de bu ḳadar ḳadd ü ḳāmetle bir nāmdār olup böyle (9) böyle münāfiḳlıḳ idüp bu serveri atasınuñ begleriyle nifāḳ (10) itdirüp birbirine düşürdin ya Ṣāḥibḳırān'uñ buna (11) rıżāsı olur mı? Hele gelsün de ol seni ādam ṣanup Rüstem'e: (12) "Ṣāḳın öldürme bu bir dilāverdür. Şāyed İslām'a gelüp (13) bizüm ile yar ḳarındāş olur." didi. Yoḫsa sen de çoḳdan (14) ol birileri gibi cehenneme giderdin." didi. Rüstem'e de çoḳ (15) nasiḥat idüp "ʿAybdır Server,Lendehā baban yirindedir. (16) Zīrā emīr-i ʿālem ana adıyla bile çaġırmayup bilāderüm." diyüp (17) söyler ancaḳ sevdigünden ziyāde." didiler ve Lendehā'ya daḫı (18) tesellī virüp zaḫmların ṣar. Ḥele ne ḥāl ise araya (19) girüp bunları menʿ eylediler. Rüstem daḫı varup yirinde ḳarār [105a/1] eyledi. Lendehā da neylesün Ṣāḥibḳırān ḥaṭrıçün ṣabr (2) idüp ḳaldılar. Ammā bu ḥāl Ṣāḥibḳırān'uñ gücine gelüp (3) bunlara İʿazīm cefā eylese gerekdür. Maḥallende beyān olunur. Ammā (4) bizüm ḳıssamız Ṣāḥibḳırān'a geldi. Rāvī ider ki ol (5) ẕamānki

Ṣāḥibḳırān meydān ortasında Zengāve'nüñ kötegine (6) arḳa virüp ṭurdı idi. Ol maḥalde bir ṭuman (7) çöküp ṭumandır. Ḳalḳduḳda gördiler ki Ḥamza ʿAşḳarıyla (8) ġāʿib oldı. Meger Sulṭān-ı Ḳaf Esmā Perī gizlice (9) Ṣāḥibḳırān'a gelüp ziyāret iderdi ve birḳaç gün ʿişret idüp (10) gine giderdi. Baʿżı ḳaf armaġanı merhem-i Süleymān'ı getürür (11) idi. Zīrā küffār ile ruz-ı şeb cenk iderdi. Ḥamza ziyādesiyle (12) merhem-i Süleymān'dan ḥāẓ iderdi. Zīrā cihānda misli (13) bulunmaz idi. Ḥer ne ḳadar büyük zaḫm olsa merhem sürseler üç (14) sāʿatden ṣoñra eyü olur idi. Buna muʿadel cihānda merhem (15) hīç olur mı? İşte bu maḥalde Esmā Perī taḥtıyla gelüp hevā (16) yüzünde Ṣāḥibḳırān'ı öyle müntehā kötegine arḳa virdügin (17) görüp: "Hāy Ṣāḥibḳırānum gitdi. Bu iş eyü degüldir gurūrundandır." (18) diyüp emreyledi. Bir çapük cinniler süzilüp kimi ʿAşḳar'ı (19) kimi Ḥamza'yı ḳapup ve emreyledi Ḳaf otlarından iḫfadan [105b/1] bir ot ḳoḳladup ʿaḳlı gitdi. Zīrā böyle olmasa götürmege (2) rāżı olmazdı. Andan ḳandasın kūh-ı Ḳaf diyüp gitdiler. Baġ-ı (3) Süleymān'a götürdiler. Server göz açup dört cānibe naẓar

iderken (4) gördi yanında Esmā Perī ve Ḳızı Ḳarış Bānū ve Muʿallim (5) Ḳaf ve ʿAbdü’r-rahman-i Cinni ve Zernaf Nerre ve Ḳantur Nirre cümle ḳaf (6) ululları otururlar. Ḥamza’dır şaşup “Bre bura neredir (7) ve beni bunda kim getürdi?” diyince Esmā eyitdi: “Server ben bendeñüz (8) getürdüm. Bu maḳām kūh-ı Ḳaf’da baġ-ı Süleymānidir.” didi. Ḥamza (9) eyitdi: “Yā beni nereden aldın, bunda niçün getürdin?” didi. (10) Esmā eyitdi: “Neyleyim serverüm gördüm meydānda bir pehlivān ile (11) muḳabil olup cenk idersin. Ol dilāverin bir ʿaẓīm ʿamūdi (12) sinde ḥavāle eyledi. Siz de ol muḫālif ʿamūda arḳañuz (13) berāber ṣundıñuz bir nesne ḳarşu virmediniz. Ben de ol (14) ḥāli görüp ṣaḳınduġumdan ol laʿīnüñ köteginden (15) kapdırdum.” diyince Ḥamza bir naʿra öyle urdı ki niceler yüzleri (16) üzerine yıḳılup ve niceler serāsime olup Emīr-i Cihānuñ (17) gögsi çifte gökler gibi gürüldemege başladı: “İy saçı (18) biçü sana kim didi ki beni ḥaşmım öñinden ḳabdırasın ben on (19) sekiz yıl kūh-ı Ḳaf’da şikār iderüm. Bu ḳadar dīvlerin (20) ʿamūdına arḳa virüp ölmedüm ve kendi ayaġım ile [106a/1] Ḳāf’dan çıḳup

gitdüm. Bir gün sana minnet itmedüm, yā şimdi (2) neden lāzım geldi ki sen beni ḳapdırasın bu namūs bana (3) ölmekden beterdir. Bana bir iş eyledün ki ʿömrümde başıma gelmedi. (4) Ve ḳazanduġum nāmım cümlesi hebā oldı. Şimdi bana düşmanlar (5) ne dirler yā ṣāḥirdir veya iḫvādan hempāsı vardır. Kendini (6) ḳapdırdı ḳorḳdı da dirler "Ḥayf ʿırẓ namus gitdi.(7) Bārī seni öldüreyim." diyüp dāl tīġ olup Esmā'nuñ (8) üzerine sürdi. Esmā öñünden güçle ḳaçup ḳurtıldı. Cümlesi (9) ġaẓab-ı Ṣāḥibḳırān'dan ḫavf idüp tārumār oldılar. Server eyitdi: (10) "Tīz bre nāmekārlar beni kim ḳapdı ise gine götürsin."didi. "Yoḫsa (11) ḫuda ḥaḳḳıçün sizi tīġ-ı āteş-tābım ile yaḳup kül iderüm." didi. (12) Ammā yanına kimse gelmege żehresi olmadı. Āḫir ciger-kūşesi Ḳarış (13) Bānū gelüp ayaġına düşüp: "Devletüm ata ḥāşā ki vālidem sizin ʿırẓıñıza (14) noḳṣān geldügin isteye nihāyet muḥabbetinden olmışdır. Ḫaṭā (15) eylemiş żāḥir bilürsiñüz ki sizi nice sever muḥabbeti ḥareket idüp (16) sizi ziyārete gitmişdi. Sizi ol ḥālde görüp bir ḫatā ola." (17) diyüp bir işdir eyledi. ʿAfv eylen, bilürsiñüz ʿavratların ʿaḳlı (18) nāḳısdır."

didi. Muallim Ḳaf'da gelüp aḳṣaḳalın Ḥamza'nuñ ayaġına [106b/1] sürüp gücle birbiriyle barışdırdılar. Ammā Ḥamza, Esmā'ya evvelki (2) iltifātı itmedi. Esmā da kendüni böyle ḳılıç çeküp helākine ḳaṣd (3) eyledigine ziyāde elem çeküp ḥīleye sülük idüp ayaġına düşdi. (4) "Server bir ḥatādır oldı imdi ʿacele buyurman şimdi meydān (5) savuldı. Oturun biraz nan u niʿmet yiyelim andan gine sizi (6) taḫt-ıla cinniler götürsünler." didi. Ḥamza da gördi bir ḥāldür oldı. (7) "Çāre yoḳ." diyüp oturdı o gūne taʿam u şarāb getürdiler. (8) Bir miḳdār yiyüp içüp ʿişret eylediler. Esmā ışmarlamışdı. (9) Şarāba dārū ḳatup Emīr-i ʿāleme virdiler. Bir iki cām içdükde (10) ṭārū yetişüp biḫoş oldı. Esmā, cinnilere emreyledi: "Tīz olun (11) bu nābekārı deryā-yı muḥiṭün ötesinde bir cezīre'ye bıraġın (12) ki insān degül div ü cinni daḫı ol semte uğramaz." didi. Zīrā (13) nābekār ʿArab'a ben eyülik idüp meydāndan ḳapdum öyle bir kāfirin (14) elinden ḫalāṣ eyledüm. Şimdi bana melʿūne diyüp üzerime (15) ḳılıç çeker, gör bana ol nice yalvarır." diyüp emreyledi. Divler (16) alup gitdiler. Kendi daḫı andan ḳalḳup şeḫr-i zerrīne gelüp kendi

(17) taḫtgāḥına geçüp elem ile ḳarar eyledi. Ammā Ḳarış Bānū atası (18) Ṣaḥibḳırān'a olan ḫāli görüp cān başına ṣıçradı. Ḳorḳdı ki (19) żayiʿ ola zīrā divler Benī Adem'e zaḫm-dār ellerine bu ḳadar [107a/1] fırsat girdi. Belki ḥelāk ideler diyüp bir ḥāl ile ol aradan (2) sıvışdı. Ṣāḥibḳıran'ı götüren divlerin arḳalarına düşüp gitdi. (3) Ḳarış Bānū ziyādesiyle çapük idi. Ardılarından irişüp (4) "İy kührablar durun, hīç bilür misüñüz, bu götürdüginüz kimdir?" (5) didi. Anlar ise bilmezler idi. Eyitdiler ki: "Kim olsa gerek? (6) İşte bir ḫakidir." didiler. "Bizlere Sulṭān-ı Ḳaf virdi, falān maḫalle (7) bıraḳ didi." didiler. Ḳarış eyitdi: "İy aḥmaḳ ḳavim bu Ṣāḥibḳırān (8) ʿālem-i Ḥamza'dır. Bu ḥażret-i Hıżı'ın şākīrdi ve yoldaşıdır. İmdi (9) varup sizi bunı anda bıraḳsañuz gine Hıżır gelüp ḳurtarır. (10) Zīrā bu necilin çoḳ tehlikelerden ḫalāṣ olmışdur. Soñra (11) ḳurtulduḳda ḫaber alup gelür ne bizi ḳor ne sizi ḳor cümlemüzi (12) ḥelāk ider."didi. Anlar da eyitdiler: "İy Bānū-yı Cihān (13) yā nice idelüm. Bizüm ne ṣuçumuz var? Bizler buyruḳ (14) ḳuluyuz." didiler. Ḳarış Bānū eyitdi. "Getürin siz bana virin vālidem (15) ṣorarsa

getürüp bıraḳdıḳ dirsiñüz soñra lāzım gelürse ben (16) cevāb virirem.”didi. Bunlar da Emīr-i Cihān’ı Bānū’ya teslīm (17) idüp gitdiler. Ḳarış, Ḥamza’yı götürüp bir ḫūb ṣaḥrāya (18) ḳodı ve ʿaḳlın başına getürüp cümle olan aḫvali Ḥamza’ya [107b/1] taḳrīr eyledi. Ammā Ṣāḥibḳırān da aṣlā yavuzlanmadı. Andan Ḳarış (2) validesine gelüp icāzet istedi. Esmā da : “Var ḳurtar.” didi. (3) Ḳarış ʿAşḳar’ı alup Ḥamza’ya gelmede ammā Ḳarış Ṣāḥibḳırān’ı (4) rub‘-ı meskunda bir ṣaḥrāya ḳoyup gitmişdi. Emīr-i ʿālem gördi (5) Ḳarış Bānū eglendi, gelmedi. Şāyed Esmā ḳomadı diyüp (6) āḫir bir cānibe ṭutup gitdi. Aḫşama ḳarşu bir köye geldi. Bir ev (7) önüne gelüp misāfir olmaḳ diledi. içerüden bir pīr kişi çıḳdı. (8) Emīrin cemālin görüp ve üzerinde olan maḳbūl libāsların (9) müşāḥade idüp bildi ki bu bir ṣāḫib-i saʿādet kimsedir. (10) “Ḥoş geldin Server.” diyüp Emīr-i misāfir ḫānesine ḳondırdı. (11) Meger ol pīre şir-merd dirlerdi, nice ḳulları var idi. (12) Misāfiri ġāyet sever idi ve ziyāde riʿāyet iderdi. Teziyye (13) Ḥamza’nuñ önüne vāfir niʿmet getürdi. Server daḫı murādı üzre (14) yiyüp şükür eyledi. Andan pīr

bunuñ yanına gelüp müṣāḥabete (15) başladılar. Baʿde pīrin bir ḳulı gelüp pīrin kulaġına bir nesne (16) söyledi. Server-i ʿālem gördi, Pīr bozuldı. Ḥamza da aslın (17) ṣordı pīr eyitdi: “Server bu diyārın şāhına Melik Menzir dirler. (18) Bir düşmanı vardır. Adına Ḥussām-ı Cezīre-i Nişin dirler. (19) Zīr-dest kimsedir. Ammā bizüm şāhımız ana ġālib gelürdi. [108a/1] Ammā bu kerre Ḥussām-ı Cezīre-i Nişin çoḳ ʿasker cemʿ idüp gelmiş, şāhımuz (2) ḫaber olup ol da eṭrafa ḫaber gönderüp ʿasker cemʿ idiyor. Biz de (3) bu ortalıḳda nāmdace anılmaġla bize de ḫaber göndermiş ki ben de (4) bu yaḳın maḥallerde olan köylerden ata binüp silāḫa ḳādir (5) olup yararca olanları cemʿ idüp getürem.” didi. Emīr-i ʿArab (6) pīrden bu cevābı işidüp eyitdi: “Pīrüm biz de senüñ bu ḳadar (7) niʿmetiñ yiyüp aşinā olduḳ, senüñ ile ben de bile giderüm. Biz (8) daḫı ol cenkde bulunalum begim senüñ sebebiyetle şahıñuza (9) ḳādir olduḳça bir dem idelüm. Zīrā bu rūzigārda bizler böyle (10) çoḳ cenkler görmişüzdir.”didi. Pīr, Ḥamza’ya diḳḳatle (11) naẓar idüp gördi. Ḥadd-i zātında bunda bahādırlıḳ ʿalāmeti (12) var. Ḥuṣūṣā vücūdunda ol

ḳadar zaḫm yirleri var ki ḫesāba (13) gelmez, dönüp eyitdi: “Meded Server, hemān bile gidelüm. Eger öyle (14) bir hüne ẓuhūr idecek olursa şāhımuz sana çoḳ iḥsān (15) ider ve bizler de senüñ sebebinle serfirāz olup devlete (16) irerüz.” diyüp Ḥamza’ya raʿbeti arturdı. İrtesi gün (17) olduḳda yaḳınlarda olan ʿaskeri cemʿ idüp bir de (18) iki dāne fīl cüssesinde iki ṣarı öküzlere eger uyan (19) urmışlar götürdiler. Pīr eyitdi: “Server bu diyārda at yokdur. [108b/1] hep kāre bizler siz de binün gidelüm.”didi. Ḥamza, eyü seyr-i ʿaceb (2) taḥammül ider mi ola? ” diyüp bindi gördi. Taḥammül ideyor, binüp (3) gitdiler. Şehir yaḳın idi. Ol gün gelüp ʿaskerin cānibine ḳondılar. (4) İrtesi gün Ḥussām-ı Cezīre-i Nişin daḫı yüz biñ ʿasker ile gelüp (5) ḳondı. Pīr, Ḥamza’ya baḳup: “Nice olur ḥāl bu nābekār bu yıl (6) ne çoḳ ʿaskeriyle gelmiş. Bizüm şāhımuzın otuz biñ ʿaskeri ancaḳ (7) var gitdi vilayetimiz ḫarāb oldı.” diyüp aġladı. Ṣāḥibḳırān (8) eyitdi: “Pīrim elem çekme bana ʿĀmir-i Baġdadi dirler çoḳ kere yalñuz (9) başımla nice yüz biñ ʿasker ile cenk idüp bozmışumdur. Hemān (10) duʿādan bizi unutma ḫidayet

iderse ḥussamı ṭutup Menzir (11) Şāha teslīm ideyüm.”didi. Ol gice bunlar anda ḳarar idüp (12) ṣabāḥ olduḳda iki cānibden ceng-i ḫarbiler çalınup süvar olup (13) alaylar bağlandı. Meydān açılduḳda Ḥassam Şāh tarafından Sahrāb-ı (14) Cezīre-nişin nām bir pehlivān meydāna girüp Menzir Şāh pehlivānlarından (15) birbiri ardınca ondan ziyāde adam helāk eyledi. Girüsi ṭayandı. (16) Emīr-i ʿArab gördi. Menzir Şāh, ṭarafından hīç muḳāvemete (17) iktidar yoḳ hemān altında olan ol Muʿallem Kavī meydāna sürüp (18) Sahrāb’a muḳābil olup Sahrāb’ıñ üç ḥamlesin maʿni idüp aṣlā (19) vücud virmeyüp bir żarb ile alūde idüp bende çeküp andan (20) gine kerre süvār olup Ḥüssam ṭarafından er ṭalep eyledi. Ḥüssam ʿaskerinden [109a/1] elliden ziyāde adam esir eyledi. Ḥüssam yire koman idüp yüz (2) biñ ʿasker birden emīrin üzerine yürüdi biriden Menzir (3) Şāh ʿaskeri de yürüyüp bir ʿaẓīm ceng-i maġlūbe oldı. Ṣāḥibḳırān (4) ʿalemlere sürüp ṣāflar süküp ʿaleme yaḳlaşdukda Hüssām Şāh (5) gördi olmaz ṭabl-ı ārām çaldırdı. ʿAsker daḫı dönüp ḳondılar (6) Biriden Menzir Şāh Ḥamza’yı “Kimdir?” diyüp sūʿal eyledi.

(7) Şīr-i merdin misāfiridür bile götürdi.” didiler. Menzir Şāh (8) ḳarşulayup ʿizzet ü ikrām ile oṭaġına getürüp żiyāfete (9) başladılar. Öte ṭarafda Hüssām Şāh da vezir işle müşāvere idüp (10) “Bu ʿAmir-i Baġdadı didikleri nābekār nereden geldi. Bu ne ʿasker (11) ḥa’il olmaz nice olur?” didiler. Ammā ravī eydür: “Bu Hassām’ıñ (12) vilāyetine yaḳın bir cezīrede bir cadu dostı var idi. Tīz ana ḫaber (13) gönderüp aḥvāli bildirdi. Cāẕū daḫı ol gice gelüp ġāfil (14) iken Emīr-i merdanı çalup esīr eyledi. İrtesi gün Ḥussām ʿaskeriyle (15) süvār olup yürüdi. Çoḳlıḳ ḳuvvetiyle Menzir Şāh ʿaskerine (16) fenā virüp Ḥamaza’yı Sasat meydānına getürüp ḳatledelüm dirken (17) hevā yüzünden gürüldiler żāhir oldı. Meger ortada Ḳarış (18) Bānū, ʿAşḳar’ı alup revān olmaḳ istedükde Muʿallim Ḳaf eyitdi: “Yā Esmā (19) yüri biz de bile gidelüm böyle ki Cenāb-ı Şerīfiñüzi Ḥamza ile (20) barışdıra idük. Yoḫsa bu mahalde barışmaḳ güç olur. [109b/1] ben reml eyledüm. Şimdi Ḥamza’ya bir ʿaẓīm ḫizmet itmiş olursun (2) eger gidersen.”didi. Esmā da: “Nola?” diyüp işte bu maḥalde gelüp (3) Ḥamza’yi meydān-ı

siyāsetde görüp ḳapdılar Muʿallim Ḳaf ism-i aʿẓam (4) oḳuyup üzerine üfürdükde Ḥamza kendine gelüp Muʿallim (5) Ḳaf gördükde Muʿallim Ḳaf eyitdi: “Hay Server şol ṭuran (6) cāẕū seni siḥr ile esīr idüp ḫaberin yoḳ seni siyāset (7) iderler iken sulṭān-ı ḳaf irişüp ḥelakdan ḥalāṣ eyledi.” (8) didükde Ḥamza, Esmā’ya başın ṣalup Esmā eyitdi: “Behey (9) Server benüm ne ṣuçum var nesneden ötüri bana ṭarılup (10) ḥele kime feṣād idersin.” diyüp aġladı. Ḥamza daḫı Esmā’nuñ bu (11) ṣadaḳatıñ görüp merhamet idüp iy Bānū-yı Cihānum bu ṭarıḳ-ı (12) Ṣāḥibḳırān başḳa bir ʿālemdür, dost var düşmān var bu aḥvāl (13) böyle olduġın bilmezler her biri bir söz söyler. Baka Ḥamza Zengāve’den (14) ḳorḳup kendini cinnilere ḳapdırdı dirler ol söze ʿırż-ı (15) Ṣāḥibḳırān’ı taḥammül itmez ben de ʿālemde ʿār iderem diyüp (16) ḥaṭırın ele aldı andan yarışdılar. Ṣāḥibḳırān cāẕūyı ḳatl (17) idüp andan ol ġażab ile ʿAşḳar’a süvār olup Ḥussām (18) ʿaskerine öyle bir giriş girdi ki feryādları āsumāna çıḳdı. (19) Baʿde bunları bozup Hüssām’ı esīr idüp Menzir Şāh’a teslim [110a/1] eyledi. Andan Ḥamza bunlara kendüsin

bildirüp ve iki şāhı İslām'a (2) daʿvet eyledi. Anlar da müslimān olup Server-i ʿālem bunları barışdırup (3) Menzir Şāh'ın bir ḳızı var idi. Aṣıl ġavġāya sebeb ol idi. (4) Bu bahāne ile Ḥamza bir diyār daḫı feṯḥ idüp Ḥussām daḫı ḳızı (5) alup gitdi. Ḥamza, Menzir Şāh ile birḳaç gün daḫı ʿişret idüp (6) Ḥamza'nuñ ʿaskeri İslām ḥaṭarına gelüp Menzir Şāh'a vedaʿ (7) idüp Esmā Ḥamza'yı taḫta alup ʿazm-i ʿasker-i İslām eylediler. (8) Ammā ol ẕamānki Rüstem bu ġavġāyı idüp ʿaḳıbet ʿırżı yıḳılup (9) bu elem ile oṭurırken gördiler ki bir peyk içerü girüp (10) duʿā idüp nāmeyi sundı, alup gördi, üzerinde "Rüstem'e (11) vaṣıl ola." diyü tahrir olınmış. Rüstem daḫı alup oḳudı. (12) Yazılmış ki: "Ben ki Hercene Şāhı Kirdüs Şāhım ya Rüstem nāmım vüṣulinde (13) maʿlūm ola ki verese Firenk ḳanı içün Firengistān Şāhı (14) Dārā-yı Firenk Cellab nām oġlu ile ve Sahrāb nām vezirini (15) iki yüz biñ ʿaskeriyle üzerimüze göndermiş, ḫaber alduk imdi (16) gelüp irişürsüñüz bizi saġ bulursıñuz yoḫsa ḥasret (17) ḳıyāmete ḳalur." dimiş. Çünki Rüstem bu cevābları işitdi. (18) evvelden bārgāhda gücile oturur idi.

Hemān ayaġa (19) ṭurup eyitdi: “İmdi ya ḫalīfe veya Lendehā cümleñüzi [110b/1] ḫüdā’ya ışmarladum. İşte ḳurtuldıñuz babam gelince beni yirinde otur (2) maġa çoḳ gördiñüz pederüm bunda geldükde cevābuñ virin ben de (3) varup ola ki irişüp şol kāfirler miḳdārların bildirem ve hem (4) Kirdüs Şāh ile validemi ziyāret ideyüm “diyüp bār-gāhına geldi, (5) ālāt-ı ḥarbüñ ve esbāb-ı żarbuñ giyüp emr eyledi raḫşın getürdiler (6) süvār olup alup yürüyüvirdi. Begler “Behey Server tur bile (7) gidelim.” didiler. Rüstem eyitdi: “Siz yolı bilürsiñüz yāb yāb (8) ardımca gelin.” diyüp gitdi. Çünki Rüstem ʿaskerden ayrıldı seyyāre (9) yitişüp “Behey Server niçün böyle yalñuz gidersin bārī ben bile (10) gideyim.” didi. Rüstem eyitdi: “Yoḳ ʿAyyār sen ʿasker ile gel, ʿaskerden (11) ayrılma.” didi. Kendi ʿacele çekilüp gitdi ammā gönlinden beglere (12) ve Lendehā’ya kin idüp “Ben sizin ile söyleşürem.” diyerek (13) gitmekde ammā beriden Rüstem gitdi. Ḳubād-ı Şehriyār baş (14) ḳaldırup eyitdi: “İy dilāverler bilürim ki bir iki kimselerdir. (15) Bu dilāvere iġva virüp parya itdiler. Bir daḫı her kim iderse (16) duyarsam bir iş

iderim ki bir daḫı böyle bir kimseye itmeye.” didi. (17) Ol dem Zengāve, ḫalīfenüñ bu sözinden alınup “İy Şehriyār bu (18) kināye bana ise ben de giderüm.” diyüp alup yürüyivirdi. (19) Bār-gāhına gelüp bu da ālāt-ı ḫarbüñ ḳuşanup bir kimse tuymadan (20) Rüstem’üñ ardınca gitdi. Aḫşam olduḳda Saʿd-ı Nebīre de [111a/1] fikr idüp şol dilāver ile yalñuz gitdi. “Kim bilür başına (2) ne gele? İmdi adama yoldaş lazımdır.” diyüp ol gice ol da (3) ālāt-ı ḫarbüñ giyinüp gitdi. Ammā Ḳubād-ı Şehriyār: “Bunā iġvā virin (4) bir iki vardır.” didiginden bunuñ daḫı gücine gelüp zīrā (5) dost olduḳların heb bilürler idi. Ḥele ol da Rüstem’üñ (6) ardınca gitdi. Ammā Rüstem bir dilāver ele getürmüş ṣadıḳ (7) dilāver idi. Adına Lehrāsb-i Gürsitānı dirler idi. Ol da bu (8) ḥāli görüp ṭuramayup bunların ardıca düşdi ammā (9) Ḳubād-ı Şehriyār bildi ki Rüstem’e iġva viren bunlardır. Neylesün (10) oldı ola çoḳ ammā Ṣāḥibḳırān geldükde ne cevāb virecegi (11) endişesinde idi. Ammā casūslar bu ḫaberi Nūşirevān’a (12) bildirdiler. Baḫtek şād olup eyitdi: “Meded Şāh’um buyrun (13) ʿArab ʿaskerin şebḫūn itsünler bundan

eyü fırṣat olmaz.” (14) didi. Şāh diledi ki “Şebḫūn ide. Hoca meʿn idüp (15) ṣaḳın şāhum anlarda pehlivānlar çoḳdur. Lendehā ve Ḳayṭafa’ya bizde (16) ġalebe ider yokdur ve Ḥamza daḫı gelmesi yaḳındır. Ṣoñra Ḥamza ol (17) öyke ile sana kıyar.” didi. Güc-ile menʿ eyledi ve elem çekme (18) Ḥamza geldükde artuḳ bir ẕamān cenk yoḳdur. Rüstem’üñ ardınca (19) diyar-ı Firengistān’a gidüp bir ẕamān anda eglenür nihāyet geldükde [111b/1] sen de tedārik görürsün.” didi. İşte bunlar da bunda ammā bir gün (2) hevā yüzinden divler taḫtı-y-ıla Ṣāḥibḳırān’ı yire indürdiler. Küffār (3) ʿaskeri ve İslām ʿaskeri bildiler ki gelen Ḥamza’dır küffārı dehşet (4) alup müslimānlar şād oldılar. Andan ḳarşu çıkup bulışup (5) görişdiler. Ḥamza’dır. serāperde ḳapusında ʿAşḳar’dan inüp içerü (6) girdükde Ḳubād-ı Şehriyār vüzerāsıyla ayaġa turup ta‘ẓim (7) eyledi. Ḥamza’dır geçüp Sām ṣandāliyyesinde oturup andan (8) ṣaġa ṣola naẓar idüp gördi. Rüstem Saʿd-ı Nebīre ve Lehrasb (9) yoḳdur Zengāve’nüñ anıñ geldigin bilmezdi, beglere eyitdi: “Ciger (10) kūşem Rüstem Zengāve ile nice oldı?”didi. “Devletlü

(11) Ṣāḥibḳırān Zengāve'yi başup ḳul eyledi. Ammā ol Zengāve meger (12) bir fitne-engīz imiş. Rüstem iġvalar virüp Rüstem daḫı sizin (13) ṣandāliyyeñizde oturdı. Beglerin gücine gelüp çoḳlıḳ (14) ikrām itmez oldılar." diyüp olan mācerāyı naḳl-i beyān eylediler. (15) "Kirdüs Şah'dan nāme gelüp imdād istemiş. Rüstem (16) gidüp anlar da ardına düşüp gitdi." didiler. Ḥamza ise (17) Rüstem'i ziyāde sordı. Server bu aḫvāli işitdükde ziyāde (18) ġażaba gelüp bre adamlar niçün böyle eylediñüz? Bu Sām ṣandāliyyesi (19) kimin ḥükmündedir. Benden ġayrı kimin ʿalāḳası vardır. (20) Beşer beşer aḳçemi ṣayup aldıñuz. Ben cān baş terkiye [112a/1] ḳoyup ele getürdüm ḳanġı kez benümle zaḥmet çekdiñüz ben (2) oturmışum yaḫud oġlum oturmış farkı nedür? Siz benüm (3) ḳullarım degül misiñüz, Rüstem benüm oġlum degül midür? Evlādum benüm (4) yirimde oturmaġla ḳafir mi iktiza ider ne lāzım gelür, (5) varsun otursun. Siz de görüp feraḥ ḥaṣıl idecek (6) iken böyle iş idüp öyle bir evlātdan dūr eylediñüz. (7) İmdi maʿlūm oldı ki ciger-kūşem Rüstem'i isterdiler. (8) yoġımış oġlumı istemeyen beni daḫı

hīç istemez ḥāliñüz bundan (9) ma‘lūm oldı ya Muḳbil etimi egerle getür. Ben de bu bārgāhda (10) durmam.” diyüp ṭaşra oldı. Andan ʿAşḳar’a süvar olup ʿÖmer’i (11) öñüne ḳatup biraz yir gitdi. Ammā ʿÖmer Maʿdi ve Melik Ḳayṭafa (12) mālik İşter-i Necefi ve Seyf-i zü’l-yezen bunlar alġar ile Ḥamza’nuñ (13) ardından irişüp ayaġına düşüp devletlü Ṣāḥibḳırān bir (14) küstaḫlıḳdır ḫaṭa oldı siz keremganisiñüz ʿaf buyurun. (15) Zīrā beglerde ḳabāḥat yoḳdur. Bu fitneler hep Zengāve’den oldı. (16) Ḥele ṣoñra görürsiñüz şehzādeyi ne belālara giriftār ider. Zīrā (17) andan ḫaber gelmez, lutf eyleyin dönüñ bāri ʿasker ile bile (18) gidelüm” diyüp gücile dönderdilar. Server gine serāperdeye gelüp (19) emir eyledi. Nūşirevān’a bir nāme yazdılar. “İy şehriyār işte [112b/1] ben Rum’a giderüm imdi zinhār ben gelinceye ḳadar bir ḥareket (2) itmeyesin ve İslām diyarlarına el uzatmayasın ḫaber alur (3) gelür ṣoñra sana amān zamān virmeyüp başın keserüm. Zīrā (4) bilürsin bana ne ʿasker ve ne ḳalʿa ne yol habel olmaz. (5) Hemān edebin ile otur. Eger benüm ile devlet ṣınaşursan (6) ben geldükde sınaşasın diyüp ʿÖmer ile

gönderdi. ʿÖmer de (7) varup nāmeyi şāha virüp şāh daḫı bu ḳavle rāżı (8) oldı. Zīrā muḳābele ider pehlivānı yoḳ idi. Gerçe (9) Keyyus-ı nizedāra ve Tul Zengi'ye ḫaber göndermişler idi ammā daḫı anlar (10) geç gelür hele ʿÖmer'e cā'izesin virüp nola öyle olsun (11) varsun ṣaġlıḳ ile benüm de gelecek pehlivānlarum çokdır. (12) Ol gelince ben de cemʿ iderim. Ol zamān bir ḫōşça söyleşürim" (13) didi. Andan şāh eyitdi: "Benüm ihsanımla ḥasıl ola (14) da gine bana ḳaṣd ider." didi. ʿÖmer eyitdi: "Şāhum gine ṣuç (15) senüñdir ʿahdına durmazsın. Bir kerre iḥsān idersen (16) biñ kere kemlik idersin. Ḥamza da sana nice nice eylükler eyledi. (17) Anı sen bilmezsin anuñ içün işin rast gelmez."didi. Andan (18) selāmlayup çıḳup gitdi. Ḥamza'ya gelüp bu cevābları söyledi. (19) Ḥamza da "Nola bildüginden ḳalmasun." didi. Andan emir eyledi. [113a/1] Yol tedārikin gördiler. İrtesi gün göç idüp: "ʿazm-i Rūm" (2) diyüp gitdiler. Bunlar gitmekde ammā rāvī eydür: "Ol ẕamānki (3) Rüstem-i ʿAlemşāh-i Rūmī ʿaẓim elem ile ʿaceb imdādlarına irişe (4) bilür miyem?" diyüp ol gün gidüp aḫşama yaḳın gördi ki (5)

ardından bir atlu gelüp irişdi. Rüstem at başın çevirüp (6) durdı. Düşmānḳıyās idüp yaḳın geldükde gördi ki (7) Zengāre'dir. "İy dilāver niçün geldin?" didi. Zengāve gelüp (8) Rüstem'üñ ayaġına düşüp eyitdi: "İy Server sana yoldaş olmaġa (9) geldüm. Beni bile götür. Zīrā sen gitdükden ṣoñra serāperde de bize (10) yir mi ḳalur ve hem firāḳına tāḳat getüremedüm ve bir de (11) buna beglerin sitemi hīç çekilmez." diyüp olan aḥvāli bir (12) bir naḳil eyledi. Rüstem eyitdi: "İy dilāver żāhir sen bizüm (13) ġayretimüz çekersin evvel āḫir, ammā gel benümle bile gitme sana (14) incinürim, var bār-gāhda otur. Ben gelince hīç anlara karışma (15) sen kendi tevābi'ınla ṣafānda ol." didi. Sana bir kimse (16) cebir eylemez. Zīrā ben yemīn eyledüm, yalñuz giderüm, ʿAyyārum bile (17) almadum." didi. Zengāve eyitdi: "Server öyle dime bir daḫı ben (18) anda varmaḳ muḥāldir. Başım alur giderüm."didi. Ol ḳadar [113b/1] yalvardı ki Rüstem ʿāciz olup eyitdi: "Ya Zengāve ben and içdüm (2) ancaḳ şu ḳadar olur ki sen bunda ṣabr eyle ben gideyüm (3) sen ardınca gel ben senden bir ḳonaḳ ilerü gideyüm." (4) didi.

Zengāve neylesün ol da ḳonaḳda ḳalup Rüstem, (5) sürüp ilerü gitdi. İrtesi gün Zengāve de ardına (6) düşdi. Bu ṭarıḳ-ıla giderken Rüstem gine gördi ardından (7) bir atlu gelür. Rüstem at başın çeküp durdı, gördi ki (8) gelen Saʿd-ı Nebīre'dir döndi: "Ya Saʿd sen niçün geldin?" (9) didi. Saʿd daḫı Rüstem'üñ rikābına ṣarılup "Ya ʿÖmer beni (10) yoldaşlıġa ḳabūl eyle firāḳatına taḥammül idemeyüp geldüm" didi (11) Rüstem eyitdi: "Yā Saʿd, Zengāve de geldi. Ana şöyle cevāb (12) virdüm : "Sen de benümle yoldaş olamazsın elbetde bile (13) giderüm." dirsin. İşte ardumca Zengāve gelür bunda ṣabr eyle (14) anuñ ile bile gel."didi. Saʿd da ḳā'il olup Rüstem gine (15) yoluna gitdi. Saʿd anda ḳaldı, tā ki Zengāve geldi. Andan (16) ikisi daḫı Rüstem'üñ ardınca gitdiler. Rüstem giderken (17) gördi gine bir atlu gelür, baḳup gördi. Lehrāsab'dır. Ḥoş (18) geldin ne ḫaber?" didi. Bu da Rüstem'üñ ayaġına düşüp (19) yalvardı : "Ümīddür ki Server beni yanından red itmeyüp [114a/1] bile götüresin" didi. Rüstem eyitdi: "Ya Lehrāsāb ben and (2) eyledüm. Bu seferde yoldaş istemem, eger istersen ol ḳadar icāzet (3)

virdüm ki bir göz irimi ḳadar ıraḳdan gelesin.”didi. Böyle (4) giderek bir gün Hercene’ye geldiler. Rüstem baḳup gördi ki bu (5) şehir öyle ḫarāb olmış ki ṭaş ṭaş üzre ḳalmamış. (6) İnsān ve hayvān ḳısmından bir ferd ḳalmamış, gūyā evvelden (7) berr ü yaban ḫāli yir idi. Rüstem bu ḫāli gördükde ʿaḳlı gidüp (8) bildi ki verese Firenk kin ü intiḳāmın almışlar. Server ġayretinden (9) feryād idüp ḫayf irişemedüm. Vālidem ḫāller nice oldı (10) ola. Ol laʿīnler esīr mi eylediler, yoḫsa helāk mı eylediler? (11) Bir kimse de yoḳ ki bir ḫaber alsam.” diyüp rahşın sürüp şehre (12) girdi gezerken bir virānede bir ḫastaya rast gelüp (13) gördi ki yatup iñiler. Rüstem anı görüp diledi ki andan sü’āl (14) ide. Ammā ol Rüstem’i gördükde eyitdi: “İy dilāver benüm bir (15) nesnem ḳalmadı. Beni incitme ḫastayım.”didi. Rüstem bunı işidüp (16) bildi ki kendini düşmān ṣandı. Rüstem eyitdi: “İy kişi ben (17) Firenk ʿaskeri degilüm bi-hamdi’l-lah İslām ʿaskerindenüm nāmuma (18) Rüstem dirler. Ḥamza oğluyam. Kirdüs Şāh dedemdür. İmdi. **[114b/1]** bu şehri kim ḫarāb eyledi ve dedüm vālidem nice oldı? (2) Bana ḫaber vir ol ki

düşmāndan intiḳām alam.”didi. Ol kişi (3) bu cevābı işitdükde “Ḥay şehzādem sen misin?” diyüp (4) sürünerek gelüp Rüstem’üñ ayaġına düşdi ve eyitdi: “İy (5) şehzādem neyleyim birḳaç gün evvel gelmedin. Bu şehir böyle (6) olmazdı. Atan verese Firenk’i öldürdi, ṣoñra sen (7) Beḥram’ı öldürdün. Bu ḫaber Firengistān’a varduḳda (8) Dārā-yı Firenk Cellāb nām oġlu ile Sahrāb nām vezirin ikiyüz (9) biñ Firenk ʿaskeriyle intiḳām almaḳ içün göndermiş ḫaberimüz (10) yoḳ iken ansuzdan gemilerle çıḳageldiler. Kirdüs Şāh, (11) bu ḥāli gördükde cān başına ṣıçrayup teziyye vālideni (12) birḳaç biñ adam ile ḳalʿa-yı balāya gönderdi ki ziyāde (13) ṣarb ḳalʿadır cenk ile alanur ḳalʿa degüldür. Ammā bunda Firenk (14) ʿaskeri gelüp bu şehri muḥāsara eylediler. Bir nice gün ʿaẓīm (15) cenk oldı. Aḫir çoḳlıḳ ile şehri zabt idüp Kirdüs (16) Şāh’ı esīr eylediler, oġullarını daḫı vüzerāsıyla esīr idüp (17) ol laʿinler bu şehrin mālını gemilere ṭaşuyup baʿde ġaraza (18) binā’en el üşürüp vilāyetümüzi böyle ḫarāb eylediler. [115a/1] Andan Cellāb-ı Firenk, Sahrāb veziresin bu mālı alup (2) atama götür fetḥin

müjde ile ben de varup Ḳalʿa-yı (3) balāyı daḫı feṯḥ idüp anda olan mālı daḫı alup andan (4) Kirdüs Şāh'ı vüzerāsıyla dürlü ʿaẕābler ile öldüreyüm (5) andan pederüme giderüm." diyüp yüz biñ ʿaskeriyle Sahrāb'ı (6) Firengistān'a gönderüp kendi yüz biñ ʿaskeriyle esīrleri (7) alup Ḳalʿa-yı Balāya gitdiler. Tam on beş gün oldı. (8) Anların daḫı ḥālleri nice oldı bilmem" didi. Rüstem (9) derūnundan āh idüp gözleri yaş ile doldı. Ammā neylesün (10) "Ḥoş imdi iy melʿūn ben de senden bu intiḳāmı alayım." didi. (11) Rüstem eyitdi: "Buna tedbir budur ki Sahrāb'ı māl ile ṣoñra (12) ele getürüp bulurum ammā Ḳalʿa-yı bālā üzerine varmaḳ (13) gerekdür. Şāyed daḫı fetih itmemişler ola, ḥuṣūsā vālidem (14) anda ola ve dedem anların elinde esīr olmışlar. Şimdi bana (15) māl ḳayġusu gerekmez." diyüp hemān at sürüp gitdi gitdi (16) vilāyeti olmaġla yolları ḫūb bilür alġar ile gidüp (17) Lehrāsāb daḫı Rüstem'üñ ardına düşüp gitdi. Rüstem ol gün [115b/1] gidüp irtesi gün ʿale's-seḥerde gelüp Ḳalʿa-yi bālāya irişdi. (2) Bir de naẓar idüp gördi ki bu ḳadar Firenk ʿaskeri Ḳalʿayı (3) ḳuşadup her ṭarafdan ḳarınca gibi üşüp

ehl-i İslām’ (4) daḫı ġayret idüp burç u bārular üzerinden cenk iderler. (5) Ammā şöyle olmışlar ki artuḳ ṭāḳātleri ḳalmamış (6) az ḳalmış ki Firenk ʿasker ḳalʿayı alup içerü gireler ḥattı Cellāb-ı (7) Firenk siperin yüzüne çeküp atılan seng ü dırahta (8) baḳmayup ḥendegi geçüp ḳalʿa ḳapusın gürz ile dönmege (9) başlayup iḳdām ider. Zīrā Kirdüs Şah’ı esīrler ile anda (10) beraber idi. Birḳaç kerre Kirdüs Şāh’a eyitdi: “Ḳızına ḫaber (11) gönder. kalʿayı bana teslīm eylesün ve kendi daḫı teslīm olsun (12) seni āzād ideyim.” didi. Kirdüs Şāh eyitdi: “Benüm ana sözüm (13) geçmez, zīrā ol Ḥamza gibi bir Ṣāḥibḳırān’uñ ehlidür ve Rüstem (14) gibi bir server oġlu vardır, yidi iḳlim şāhı Nuşirevān’uñ (15) on iki kerre yüz biñ ʿaskerin yalñuz bir başıyla (16) tārumār idüp ve yitmiş beş arış ḳaddiyle Dīvḥāl ve Eskebuş-ı (17) Māzende-rāni gibi dilāverleri fīlleriyle yire urup (18) helāk eyledi ve Ḥamza’nuñ erlikleri ḳıyās olınmaz eger sen (19) ana ḫiyānetlik idecek olursan Ḥamza ve Rüstem Firengistān’da [116a/1] ne ḳadar ḳalʿa ve şehirler var ise ṭaşı ṭaş üzerine (2) ḳomazlar benüm şehrüm ḫarābī bir şey

midir?” didi. Cellāb-ı (3) Firenk eyitdi: “Dur ḥele bu ḳalʿayı alayım da andan ḳızınuñ (4) işi ḳolaydur.” diyüp ḳalʿanuñ üzerine iḳdām idüp (5) alayım dirken Rüstem-i ʿAlemşāh irişüp gördi ki Cellāb-ı Firenk (6) ḳalʿa ḳapusın yaḳmaġa az ḳalmış. Rabiʿa Bānū ise ḳalʿa (7) içünde bu ḥāli görüp ḥaḳḳa niyāze başladı. Hey diriġa (8) ʿaceb oġlum Rüstem-i ʿAlemşāh’ı dünyā göziyle bir kerre daḫı (9) görmek müyesser olur mı? Yoḫsa ḥasret ḳıyāmete ḳalur mı?”diyüp (10) aġlayup ve peki içinde ḥançer ṣaḳlayup eger küffārdan biri (11) dāmene el urmaḳ dilerse kendini helāk ide. İşte bunlar (12) böyle felāketde Rüstem daḫı yaḳın gelüp küffārın böyle hücūmuñ (13) gördükde bir kerre āh idüp derūnında gevher secāʿat-ı cuş (14) u ḫuruc idüp bir kere ṣaġ ilen ṣol gürzgāhına ṣol elin (15) ṣaġ gürzgāhına yüzin ḥaḳ dergāhına ḳoyup ansızdan (16) bir naʿra-yı cānsitān öyle urdı ki zemin ü ẕamān çarḫ-ı āsumān (17) ḳubbe-yi felek güm güm gürleyüp ol ṣaḥralar bir ẕamān (18) dürlü dürlü ṣadalar virüp iñiledi. Küffār ʿaskerin raḥşları (19) ürküp ḥayli adam helāk oldı ve birazı serāsime olup [116b/1] birbirin ḳırmaġa

başladılar. Cellāb-ı Firenk ḳalʿa ḳapusın (2) dögerken bu ṣadādan şaşup bre nedür aṣlı dirken Rüstem (3) naʿrayı tekrār idüp Allāhü ʿaẓīmü'ş-şan birdir benim Rüstem-i (4) ʿAlemşāh-i Rūmī iy ḳavmi melāinler cān almadan ḳanda ḥalāṣ (5) idersiñüz iy Cellāb-ı laʿin. İmdi ben sana göstereyim uyur (6) ejderhānuñ ḳuyruġuna başmaḳ nice olur?" diyüp bir yol (7) tig-iʿ Feridūn'a el urup kendini ol yüz biñ Firenk ʿaskerine (8) urup evvel ḳarşu gelenün ḥamlesin menʿ idüp bir tīg urup (9) atıyla berāber dört pāre idüp Ḥamza vari adamı adama atup (10) birbirine urup ḥurd ider" didi. Muḥarrif çalduġın ḫıyār gibi (11) iki pāre iderek işte bunları allaḳ bullaḳ idüp ol (12) maḥalde Lehrāsab de irişüp bir cānibden na'ra urup olda (13) kendini küffāra urdı. Ammā Rüstem küffārı bölük bölük idüp (14) küffārın başlarına ḳıyāmetler ḳopardılar. Anlar da neye (15) uġraduḳların bilmeyüp ʿaceb bu gelen kimlerdir? Biri Ḥamza, biri Rüstem (16) olmaḳ gerekdir ẓān iderler idi. Ammā Rüstem kalʿaya yaḳın gelüp (17) çünki ehl-i ḳalʿaya Rüstem'üñ geldügin görüp Rabiʿa Bānū'ya (18) müjde olsun ki ciger-kūşenüz

Rüstem işte gelüp irişdi” [117a/1] didiler Rabiʿa Bānū daḫı segirdüp kalʿa burcına gelüp (2) görüp şükür yezdan ḫayır duʿaya meşġūl oldı. Küffār ʿaskeri (3) ol ḥāli görüp gelüp Cellāb-ı Firenk’e feryād idüp: “ Bre ne (4) ṭurursun iki dāne adam ejderhāsı geldi. ʿAskere fenā (5) virdi. Ḳalʿayı neylersin şimden girü. Ol kalʿadan senüñ (6) dişine ṭaş bile yoḳ kendi başın ḳurtar” didiler. (7) Cellāb-ı Firenk, bu ḫaberi işitdükde ġażaba gelüp hemān at (8) sürüp Rüstem’e ḳarşu vurup naʿra urup: “Benüm Cellāb-ı (9) Firenk” diyüp irişdi. Rüstem naẓar idüp gördi. Bir Firenk (10) pehlivānı başında ʿaraba tekerlegi ḳadar bir ḳırmızı kadifeden (11) bir şabḳa giymiş üzerine ḳab ḳab altūn zincīrler (12) ṣarmış. Rüstem bildi ki bu Cellāb-ı Frenk’dir. Cellāb eyitdi: “İy (13) nābekār-ı ʿArab-zāde nedür bu senüñ mehabetin” diyüp el tīge (14) urup Rüstem’e bir tīġ urdı. Rüstem ḫamlesin meʿn idüp geldikçe (15) Server-i ʿAlemşāh-ı Rūmī ziyāde ġażabından hemān buna bir tīġ (16) urdı ki siperin ḳılıcın dört pāre idüp ta kemerine varınca iki (17) pāre eyledi ve bunuñ leşin alup yire düşürmeyüp eline alup (18) kendine siper idinüp küffāra

bir giriş girdi ki olmaz kendine (19) silāḥ ḥavāle idene Cellāb'uñ leşin ḳarşu virirdi. Şöyledi ki:[117b/1] "laʿīnüñ her pāresi meydānuñ bir maḥlende ḳaldı andan (2) diler ʿalem naʿra urup benüm Rüstem güşende-i Cellāb Firenk" diyüp ʿaskeri (3) demet demet idüp saġı ṣola, ṣolı ṣaġa urup (4) gūyā bir ḳurı ḳamışlıġa āteş düşdi. Firenk ʿaskeri (5) ol ḥāli görüp eyitdiler ki: "Bre ṣanmalar ḫışmına uġrayacaḳ (6) serdārımızı helāk eyledi. Ya biz yoḳ yire ḳırılmaḳdan ne (7) ḥaṣıl olur" diyüp yüzlerin dönderüp ḳaçdılar. Ḳalʿada (8) olan ehl-i İslām ol ḥāli görüp tīz Ḳalʿa ḳapuların (9)açup Ḥercene begler Ḳalʿa-yı balāyı fedāʿīleri ṭaşra olup (10) anlar da bir ṭarafdan urdılar. Tīġi şöyle ki bir demde tārumār (11) eylediler. İslām beglerin birḳaçı gelüp eyitdiler: "Meded Server (12) irişüp Cellāb Firenk'in begleri Kirdüs Şāh'ı şol ṭarafa (13) götürdiler. Bir ẓarār itmesünler" didiler. Rüstem eyitdi: "Bre ne (14) ṭurursıñuz, Kirdüs Şāh ṣaġ mıdır?"didi. anlar eyitdiler: " (15) İy şehzādem ṣaġdır." didiler. Rüstem şād olup ol ṭarafa at (16) sürüp öñüne geleni iki pāre idüp giderken bir de gördi. (17) Biñ ḳadar laʿīnler Kirdüs Şāh'ı

bend ile ortaya alup (18) giderler. Hemān Rüstem naʿra urup tīġ çeküp bunları tārumār (19) eyledi. Andan Rüstem ḥışmından ẕemine atılup kendi eliyle bendin [118a/1] alup Kirdüs Şāh'ın elin pūs eyledi. Andan eyitdi: " İy (2) pederüm beb bunda gelüp şehrin ḫarāb görüp ve sizi (3) helāk oldı ṣandum. Muḫammed Allāh ḥele sizi ṣaġ (4) gördüm." didi. Kirdüş Şāh daḫı Rüstem'i gözlerinden öpüp (5) bir ẕamān ḥasret yaşların dökdiler. Kirdüs Şāh eyitdi: (6) "Ciger-kūşem başımıza ʿaceb ḥāller geldi māl ve diyār elinden (7) gitdi. Cümleden geçdüm. Ḥele seni saġ asān gördüm."didi. (8) Andan oġulları Ḳubād ve alyası ve vezirlerinüñ bendlerin (9) aldılar. Andan dönüp Ḳalʿa'yı balāya geldiler, ḳaçan kāfirlerin (10) malların żabṭ idüp andan Rabiʿā Bānū'ya ḫaber oldı. (11) Oġlun Rüstem: "ʿAlemşāh Rūmī atanı ve ḳarındāşların cümle (12) vezirleri ile ḫalāṣ eylemiş getürdi." didiler Bānū (13) şād alup ḳarşū çıkup oġlu Rüstem'i öpüp ḳucakladı. (14) Andan pederi ve ḳarındaşları ile buluşup görişdiler.(15) Andan Rüstem'e validesi: "Buyurun nurı didem ser-māyeyi (16) sarāya gidelüm" didi. Rüstem eyitdi:

“Yoḳ iy vālidem ṣaġ (17) olursaḳ gine görüşüriz daḫı maslahat vardır. [118b/1] hemān beni duʿadan feramuş eylemen ol melʿūn Ḥercene’den (2) aldugı bu ḳadar māl ü melālı ve bār-gāh-ı pengāhı alup Sahrāb (3) nām bir vezir ile yüz ʿaskeriyle yanlarına göndermiş (4) vilāyetine götüre. İmdi ben alġarlar ile gideyüm ola ki (5) ol melʿūnlar gemilere girmeden yetmiş müslimānların intiḳāmuñ (6) alayım” didi. Bānū gördi. Rüstem’üñ himmet-i ʿāli ve bülend-i āvāzı ile (7) el ḳadırup dergâh-ı ḥaḳḳa cān-ı gönülden derun-ı dilden ḫayır (8) duʿā eyledi. Andan ciger-kūşem uġrun açıḳ olsun ve (9) ṭutduġın āsān olsun. Allāhu Teʿālā muʻınuñ olsun” didi. Kirdüs (10) Şāh daḫı duʿa idüp Rüstem daḫı bunlara vedaʿ idüp şebrengi (11) sürüp ʿahdi daḫı yirine gelüp Lehrāsab’ı yanına alup (12) at başı beraber çekilüp gitdiler. Bunlar gitmekde olsun sen (13) ḳıṣṣa-i Saʿd-ı Nebīre ile Zengāve’den dinle rāvi eydür ki (14) Saʿd ile Zengāve Rüstem’üñ ardınca giderdi. Bir gün yol (15) yanıldılar. Bir guhsitāne düşdiler. Giderek bir kenāra gelüp (16) aşaġa naẓar idüp gördiler ki aşaġısı deryādır. (17) Deryānuñ kenārında

vāfir ʿasker ḳonup otururlar. Bunlar (18) baḳup: "ʿAceb naṣıl ʿaskerdir, kimler ola?" diyü aşaġa indiler. [119a/1] Bir kimseden sü'āl eylediler ki "Bu ʿasker ne ʿaskerdür?" didiler. (2) Ol kimse eyitdi: "Bu ʿasker Dārā Şāh'un veziri Sahrab-ı (3)Firengindür Dārā Şāh'un bir oġlı vardır. Cellāb-ı Firenk (4) dirler. Bu ḳadar ʿaskeriyle gelüp şehr-i Ḥercene'yi müslümānlardan (5) alup yıḳdılar, mālların aldılar. Kirdüs Şāh'ı oġulları (6) vezirleri ile esīr idüp Cellāb mālı Sahrāb vezire (7) teslīm idüp: "Varsun bu mālı gemilere ḳayup babama götür (8) ben de Ḳalʿa-yı bālāya varup Ḥamza'nuñ ḫatunı Rabiʿa'yı (9) alayum ve anda olan mālı da alup geleyüm." didi. İmdi esīrleri (10) alup Cellāb, Ḳalʿa-yı bālāya gitdi. İşte daḫı almamış (11) Ḳalʿa ṣarb olmaġla muḥāsara idüp ceng iderler imiş. (12) Bunlar da mālı gemiye ḳoyurlar" didi. Bunlar (13) ḫaberi işidüp bir gizli yire çeḳüp ol ʿaskeri temāşā eylediler. (14) Saʿd-ı Nebīre eyitdi: "Ya Zengāve elhamdülillāh inşallāh işimiz (15) rast geldi. Senüñ ile bir eser ḳoyalum ki ḳıyamete ḳadar (16) dillerde dāstān ola."didi. Zengāve eyitdi: "Ya Saʿd (17) neylemek dilersin?"

didi. Saʿd eyitdi: “Senüñ ile kendimüzi (18) bu ʿaskere urup bozup Müslimānların bu melʿūnlardan [119b/1] intiḳāmların alalum ve bu ḳadar mālı inṣāf degüldür ki (2) göz göre götürüp gideler sen hemān bana ḳafādar ol (3) ben bunlara cevāb virirüm.”didi. Zengāve eyitdi: “İy şehzāde (4) dīvāne mi oldın kendini göz göre deryaya atar mısın? (5) Bunlar bir deryā misāl ʿaskerdir. Tehlikeli işdir. Varalum Rüstem (6) daḫı bulup gelelüm yoḫsa bu ḳaçan olacaḳ iş degüldür. (7) Bir iki kişi bunlara cevāb viremez. Ḥele Rüstem bile olaydı. (8) Ben de bilürdim ki bir iş olur.”didi. Saʿd-ı Nebīre, Zengāve’ye (9) baḳup elem çeküp yā Zengāve “Ḥayf senüñ ḳadd ü ḳametine (10) ben sende bir erlik varḳıyās iderdüm. Ben Ḥamza evladı. (11) degül miyüm? ki bunlardan elem çeküp bu ḳadar müslimānların (12) mālların bu kāfirler alup gideler imdi. Sen cenge girmez (13) isen bu arada temāşā ile gör ki ben anlara neler iderüm?” (14) diyüp atdan inüp raḥşın ḳolanların çeküp andan (15) süvār alup siperin yüzine çeküp tīġin üryan (16) idüp niyet ġaza ḳasd kāfir” diyüp hemān at ṣalup (17) benüm Saʿd-ı Nebīre ciger-kūşeyi Ḥamza-i

Ṣāḥibḳırān: “İy kāfirler ḳanda (18) getürürsiñüz bu müslimānların māllarını?” diyüp ol güne gelen [120a/1] kāfirleri ḳırmaġa başladı. Ol yatan ʿasker naʿrayı işidüp: “Nedür (2) ol ṣadā Ḥamza mı geldi, yoḫsa Rüstem mi?” diyince Saʿd (3) ‘ālemi harāba virdi. Küffār ürküp ayaġa ḳalḳup silāḥ-pūş (4) olup atlarına binüp Saʿd’ın üzerine üşdiler. (5) Saʿd-ı Nebīre pey ender pey naʿralar urup ʿasker-i küffāra (6) urdı ḳılıcı ve şīrāne cenge başladı. Sağı ṣola, ṣolı (7) ṣaġa urup Firenk ʿaskerine fenā virdi. İşte küffār (8) ʿaskerin de bir hāy hūy ġavġāsı ḳopdı ki ol vādiler (9) velveleye geldi Zengāve didükleri ḳalleş ıraḳdan baḳardı. (10) Saʿd’ın bu erligin ve bu ḳadar iḳdamuñ temāşā idüp (11) parmaġın ışırup ḥayrān oldı. Küştelerden buştalar (12) doldı. Bir ẕamān cenk idüp āḫir ʿaskeri yarup bir cānibe (13) çıḳup gördi. Zengāve ayaḳ üzre ḳazıġa urılmış adam (14) gibi dikilüp kendini seyir ider gelüp Saʿd eyitdi:“ İy nābekār (15) ne ṭurursın ḫayf senüñ erligine hīç ġayretüñ yoġımış (16) tüḫ yüzine bre nābekār.” didi. “Yā Saʿd bu ḳadar ʿaskeri (17) sen yalñuz tüketmek mi istersin? Murādın bunlara kendini

bildirmek (18) ise bildirdin. Yeter artuḳ gel sen de ferāġat eyle.” didi. [120b/1] Saʿd sögerek gine cenge girdi. Ammā Zengāve Saʿd’ın yüzine (2) ḳarşu sögdüginden elem çeküp göre “Şol nār oġlanı bana (3) neler söyler” diyüp şeyṭān buna dürlü dürlü iġvālar (4) virmege başladı. Ammā beride Saʿd-ı Nebīre gine küffārı öyle (5) ḳırdı ki kāfir ḳanıyla yiryüzi laʻl renge döndi. (6) Bir ẕamāndan ṣoñra gine küffārı yarup çıḳup Zengāve (7) yanına geldi, gördi gine dikilüp ṭurur Saʿd eyitdi: (8) “İy nābekar canuñ yoḳ mı? yirinden ḥareket itmezsin elin (9) baġlu mıdur, yoḫsa yire mi mıḫladılar? Hey nābekār ʿahd olsun (10) serāperde-yi Süleymān’a varduḳda cümle erenler arasında ol güne (11) bir ṭas ḳına ḳoyayım ʿavretler gibi parmaġına ḳına ḳo (12) Balat’daki kel eyüci gibi yüzine ḳalbur ṭutayum. Bu senüñ itdigin (13) nā-merdligi bir bir ḥikāyet ideyim” didi. Zengāve bu (14) cevābları Saʿd’dan işidüp cān başına ṣıçradı. (15) Nāçar olup ʿarından el tīge urup āheste āheste (16) Saʿd’ın ardına düşüp cenge girdi. Ammā kendini (17) tehlikeye ṣalmazdı. Hemān Saʿd’ın sözinden ʿarlanduġı (18) içün cenge girdi. Meger daḫı

derunında yaramazlıḳ [121a/1] var idi. İslām'a bir ḥoşca daḫı girmemiş idi. Ol (2) ecelden cān pāzarına girmek istemez idi. El-ḳıṣṣa (3) aḫşam olınca ceng eylediler. Çoḳluḳ belāsıyla Saʿd'a birḳaç (4) yirinden zaḫm urdılar. Aḫşām da oldı. At başın (5) çevirüp Zengāve ʿardınca ʿaskerden çıḳup ol ṭaġ (6) arasına geldiler. Bir maġara var idi. Saʿd atından inüp (7) ol maġaraya girüp atların bağladılar. Saʿd oturup (8) üzerinde olan cebe vü cevşenüñ çıḳarup zaḫmların (9) ṣarmaġa başladı. Zengāve ilerü gelüp eyitdi: "İy (10) dilāver getür zaḫmların ben ṣarayum." didi. Saʿd eyitdi: (11) "İy nābekār otur yirinde senüñ bana zaḫm ṣarmaḳ lāzım (12) degüldir. Ol ẕamān benüm zaḫmım ṣara idin ki senüñ daḫı zaḫmıñ (13) ola idi. Ben de senüñ zaḫmıñ ṣara idüm. Yarı ḳarındaşlar (14) gibi şimdi sen ṣaġ sālim nice diye bilürsin ki getür (15) zaḫmıñ ṣarayum ḥayf senüñ ḳadd u ḳametine senüñ ġayrı ma'ri (16) fetüñ yoḳdur. Hemān münafıklık idüp ol Server'i āteş-i (17) belāya ṣalmaḳdan ġayrı kārın yoḳdır" diyüp Ṣʿad [121b/1] kendi zaḫmın ṣarup ve atınıñ uyanın başı altına ḳoyup (2) rahata vardı ve zaḫmlarından çoḳ ḳan aḳup

ʿaḳlı (3) başından gitdi. Ammā Zengāve fikre talup uykusı (4) gitdi. Şeyṭān da götüne parmaḳ urmaġa başladı. Zengāve (5) gönlinden eyitdi: “Göre şol nābekārın sözüni seraper (6) deye varmayınca olmaz mı müslimānlıḳ olmazsa gāvurlıḳ (7) ḥāẓar” diyüp hemān yirinden durup maġaradan ṭaşra (8) oldı. Atına binüp alup yürüyivirdi ne cānibe (9) gitsem diyüp fikr idüp hele Firenk ʿaskerine varayum (10) eger riʿāyet iderler ise anlara tābiʿ olup Firengistān’e (11) giderüm. Ol diyārlar büyük diyārdır. Beni ḳanda bulurlar” (12) diyüp Sahrāb, Firenk ʿaskerine geldi. Firenkler bunı gördiler ki (13) bir bahādur ḫarife benzer “Ne ḫaber ve istersin.” didiler. (14) “Beni vezire buluşdurın kendine yanaşup ḫizmet (15) itmek isterüm” didi. Anlar da varup şöyle bir adam (16) geldi, şöyle söyledi.” didiler. Sahrāb vezir eyitdi: (17) “Varın alup getürin görelüm ne ḥāllü ḥerifdür.”didi. [122a/1] gelüp Zengāve’yi alup vezirin ḥużūruna getürdiler. Zengāve (2) daḫı vezire baş ḳoyup duʿā eyledi, vezir gördi: “Bunda bir (3) ḥile bahādurlık ṣureti var ḥoş geldin pehlivān kimsin?”(4) didi ve nereden gelürsin ve ne istersin?” didi. Zengāve: (5) “Āh idüp iy vezir-

i ḥaṣ bana Zengāve-yi ġavuristānı dirler ol (6) diyārın ser-firāzı idüm. Nūşirenvān şāh Ḥamza'dan şikāyet (7) idüp bizi daʿvet eyledi. Biz ḳalḳup bu ḳadar ʿasker ile (8) şāha yardıma geldüm. Ḥamza'nuñ Ḫercene Şāh'ı Kirdüs Şāh'ın (9) kızından bir oġlu var. Nāmına Rüstem dirler. Anıñ ile meydānda (10) ḳırḳ gün cenk eyledüm. ʿAḳıbet beni başup arkam yire getürdi. (11) Ben de bi'z-zaruri ḳul oldum ṣoñra sizün bu diyāra (12) geldiñüz ḫaber virdiler. Ol Rüstem didikleri yalñuz bu cānibe (13) ʿazīm eyledi. Ben de ardına düşdüm. Bu araya yaḳın geldükde (14) anı ġāʿib eyledüm. İşte size geldüm ki tabiʿ olup evvelince (15) ḫizmetüñüzde olayum ve dīninize girem siz de bana riʿayet (16) idesiñüz." didi. Sahrāb, bu ḥikāyeti dinleyüp eyitdi: (17) "Yā sen ḫudā perest olmışsın. Bunda niye geldin. [122b/1] murādın bir ḥile olmasın" didi. Zengāve yemīn eyledi ki (2) sanemlerin başı içün bir ḥilem yoḳdur. Evvelden cān u gönülden (3) müslimān olmadum. Rüstem'den ḳurtulmaḳ içün (4) müdārā eyledüm getürün. Şol şabḳayı virin giyeyüm (5) ve hem size bir müjdem vardır. Sizin ile ceng eyleyen (6) Ḥamza'nuñ

Nebīre'si Saʿd-ı şehriyardır. Ben onun ile (7) bile geldüm. Ḥatta cenkde bana "Ḳafādar ol" didi. Ben (8) olmadum şöylece durdum. Anuñ içün bana çoḳ (9) cefālar eyledi. Yüzüme ḳarşu sögdi. Benüm de gücime geldi. (10) Atı ḳoyup bunda geldüm. Ammā şol taġ içinde bir maġara (11) vardır. Ḥālā ol nābekār anda beyhūd yatıyor varayım. (12) ʿaḳlı yoḳ iken bende çeküp size getüreyüm" diyüp İslām (13) tācın çıḳarup yire urdı, mürtād olup şabḳa (14) giydi. Ammā ʿaḳıl olan Firenk begleri Sahrāb vezire (15) eyitdiler ki: "İy vezir-i ḥaṣ bu ḫırlu herife (16) benzemez, kendi dīnine ḫayr itmeyüp yezdan perest (17) olmış ṣoñra anlara da ḫayır itmeyüp şimdi puṭperest [123a/1] olup ne ḫayr ider" didiler vezir eyitdi: "Şimdi kendi (2) gelüp dinimize girdi, neyleyüm? diyüp Zengāve'ye ḫilʿ (3) at giyürdi. Andan gel imdi. Saʿd'ı göster ala getürelüm" diyüp beşyüz ḳadar adam ile süvār olup ol maġaraya (4) geldiler. Zengāve içerü girüp gördi ki Saʿd biḫōş (5) yatur muḥkem bende çeküp ve atına yükledüp götürüp (6) Sahrāb vezire teslīm eyledi. Sahrāb, naẓar idüp Saʿd'ı (7) gördi ki erligine ḥayrān olup inṣāf idüp (8)

cerraḥlar getürüp zaḫmların ṣardılar. Bir ẕamāndan ṣoñra (9) Saʿd göz açup Zengāve'yi gördi. Başında şabḳa üzerinde (10) Firenk libāsları bildi ki bu fitnelik andan olmış. (11) Ġayretinden gözleri yaşıla doldı ve eyitdi ki: "İy laʿin (12) neyledin din-i İslām'dan rücuʿ mı eyledin?"didi. Zengāve (13) eyitdi: "Neyleyim senüñ ḳahrından bu kārı iḫtiyar eyledüm. (14) Göre imdi kimin önüne ḳına korsın?" didi. Saʿd-ı Nebīre (15) eyitdi: "İy bi-din murādına vāṣıl olmışsın lakin Rüstem [123b/1] seni yedi ḳat yir altına girsen bulur ve ḳatl ider." (2) didi. Zengāve eyitdi : "İşte seni böyle ʿinadın bu (3) ḥāle ḳodı" didi. Saʿd-ı Nebīre eyitdi: (4) "Haydi bildüginden ḳalma ḫudā kerimdir. Ṣāḥibḳırān ṣaġ (5) olsun" didi. Andan Saʿd'ı alup üzerine tek (6) habānlar ḳodılar. Ammā Zengāve'nüñ ḳalbine ḳorḳu düşdi. (7) Zīrā bilür ki Rüstem bundadır. Eger gelecek olursa (8) boġazı alavirmesi muḳarrerdir. Hemān Firengistān'a (9) düşebileydüm vāsıʿ vilāyetdür kendim nihān iderüm.(10) Anda olan pehlivānları siper tutup yanlarında emin (11) olurum didi. Andan Sahrāb vezire baḳup eyitdi: (12) "İy vezir-i ḥaṣ hemān gidelüm. Zīrā

Rüstem didikleri (13) nābekār bunda gele” diyüp tahrīk eyledi. Ol gün gemilere (14) girüp “ʿazm-i Firengistān” diyüp gitdiler. Ammā bu ṭarafdan (15) Rüstem ile Lehrāsāb sürüp deryā kenārına gelürken (16) bir bölük bāzirgānlara rast gelüp anlardan Saʿd-ı [124a/1] Nebīre ’yi suʿāl idüp ḳıṣṣasın ḫaber aldılar. Andan (2) sürüp deryā kenarına gelüp gördiler ki (3) gemiler gitmişler. Bunlar da bir gemi bulup (4) girüp Sahrāb vezirin ardına (5) düşüp ʿazm-i Firengistān itdüp (6) gitdiler. Bu cild daḫı bunda (7) tamām oldı (8) cildi 17…..

İKİNCİ BÖLÜM

SÖZLÜK

- A-

ʿacaba *(Ar.)* Merak, kararsızlık veya kuşku anlatan bir söz, acep: 15a/1, 21a/10, 31b/8 33a/8, 34a/6, 73b/15, 99b/6, 108b/1.

acāyib *(Ar.)* Garip, tuhaf, alışılanın dışında, değişik: 79b/5, 79b/6.

ʿaceb *(Ar.)* Acaba: 4a/3, 9b/3, 12a/3, 12a/4, 15b/17, 17b/8, 20b/4, 21a/16, 25a/12, 32a/3, 32a/7, 32b/3, 34b/11, 39a/8, 41a/19, 42a/10, 43b/9, 45a/17, 55b/4, 55b/19, 56a/12, 58b/3, 60a/14, 60b/2, 60b/8, 60b/9, 63a/16, 66a/1, 67a/19, 71a/16, 74b/9, 74b/12, 76a/2, 79a/9, 79b/14, 81b/14, 83a/7, 87a/11, 89a/15, 92b/14, 94b/16, 98a/13, 113a/3, 116a/8, 116b/15, 118a/6, 118b/18.

ʿacele *(Ar.)* Hızlı yapılan, çabuk, tez, ivedi: 41a/17, 42a/4, 43a/14, 43a/19, 44a/12, 49b/15, 57a/13, 57b/6, 106b/4, 110b/11.

acı- Başkasının durumundan üzüntü duymak, hâline kederlenmek: 14b/05, 36b/14, 48b/11, 64a/10, 68a/12, 74b/1, 87a/17.

ʿāciz *(Ar.)* Gücü bir işe yetmez olan, güçsüz: 4b/3, 43b/14, 66a/2, 68b/8, 71b/19, 77a/15, 77b/2, 79a/16, 80a/13, 87b/19, 92a/15, 113b/1.

ʿā. ḳal- Güçsüz olmak: 77a/15.

ʿā. ol- Güçsüz olmak: 43b/14.

aç- (Bir şeyi) Kapalı, örtülü, kilitli veya bağlı durumdan çıkarmak: 3b/7, 5b/1, 9a/15, 10b/7, 13b/10, 13b/14, 17b/4, 18a/7, 20a/18, 21a/9, 29a/5, 30a/7, 41b/13, 42a/1, 42a/17, 43a/6, 43a/9, 43a/11,43a/13,50b/2, 52b/9,52b/14, 57b/9,66a/10,70b/11, 76b/21 82a/10, 85a/8, 85b/15,92b/5, 95a/10,99b/8, 101a/12, 105b/3,117b/9,108b/13, 118b/8, 123a/8.

ad Varlıkları birbirinden ayırmaya, tek tek veya cins cins karşılamaya yarayan kelime, isim: 15a/7, 31a/4, 32b/13, 41a/7, 41a/8, 41a/9, 41a/15, 50b/20, 74b/17, 80a/15, 83a/20, 90a/18, 104b/16, 107b/18,111a/7.

ʿād *(Ar.)* Çok eskiden Yemen taraflarında bulunan bir kavmin adı: 2b/3, 2b/6, 7b/3, 7b/4, 8a/6, 10a/9, 10b/15, 9a/10, 9a/18, 9b/3, 9b/15,

10a/4, 10a/20 10b/7, 10b/12, 11a/16, 11a/20, 11b/4, 12a/4,12a/8, 12a/11, 41a/6, 41a/8, 41a/11.

adam *(Ar.)* İnsan, beşer: 16b/15, 45a/7, 45a/18, 48b/20, 88a/1, 88a/2, 88a/6, 109a/1, 11a/16, 18a/3, 29b/14,12b/15, 36b/16,37a/14, 37a/15, 43b/13 43b/15, 44a/5, 44a/15, 44a/20, 44b/17,46b/10, 48a/8, 49b/8, 50a/3, 51a/1, 51a/6, 54a/15, 54b/13, 63a/9, 65b/1, 69a/8, 75b/11, 80a/1,84a/16,85b/1389b/19, 90a/6, 92a/18, 101a/7,101b/2, 106b/19, 108b/15 111b/18114b/12, 116a/19 116b/09, 117a/4120a/13, 121b/15, 123a/3

ādem *(Ar.)* İlk yaratılan insan ve ilk peygamber: 88a/1, 88a/16.

ʿadem Hiçlik, yokluk: 86a/6.

ādab *(Ar.)* Terbiye, nezâket, zarâfet: 40a/8, 112b/5.

ʿadālet *(Ar.)* Hak ve hukūka uyma, herkesin hakkını gözetme, doğruluktan ayrılmama, hakkāniyet: 8a/2.

adāvet *(Ar.)* Düşmanlık 28b/11.

ʿādet *(Ar.)* Topluluk içinde eskiden beri uyulan kural, töre:19b/1,59a/9, 65a/2, 70a/17, 95b/14.

adım Bir ayağın kaldırılıp az ileride yere basılmasından ibâret olan yürüme hareketi: 48a/12.

af (Ar.) Bağışlama: 76a/13.

af et- bağışlamak: 19a/12, 49a/15, 49a/19, 112a/14.

āfāḳ *(Ar.)* Ufuklar: 81b/11.

āferin *(F.)* Beğenme, takdir, teşvik duygularını anlatmak için kullanılır; yaşa, var ol, bravo!: 11b/20, 16b/14, 20a/13, 22b/17, 33a/5, 36b/12, 37b/8, 45a/3, 46a/7, 46a/12, 48a/14, 54a/1, 54b/6, 63b/4, 64b/16, 65a/14, 67a/5, 88b/7.

āfitāb *(F.)* Güzel yüz; güzel yüzlü sevgili, dilber: 15a/3, 18b/16, 20b/8, 93a/4.

aġa Büyük, efendi, bey: 16b/1, 39a/13.

a. ol-: Efendisi olmak : 39a/13.

agāh, ageh (F.) Malûmatlı, haberdar :16a/3, 21a/4, 57b/10, 63a/6, 63b/6, 71b/7, 73b/13, 80b/21, 83a/15.

aġabey Yaşça büyük erkek kardeş. : 43a/1.

ağar- Ak olmak, beyazlaşmak: 55b/7, 58a/9, 70b/10, 77b/16, 78a/8, 90b/17.

ağır Tartıda çok gelen, yerinden kaldırılması, taşınması güç olan: 17b/4, 24b/17, 30a/2, 45b/20, 46a/12.

ağız Hayvan ve insanda yüzün ön aşağı kısmında yer alan, yemeye, içmeye, nefes alıp vermeye, ses çıkarmaya, konuşmaya yarayan ve sindirim borusunun giriş deliği olan boşluk: 2a/2, 2b/4, 8a/13, 11b/6, 18a/12, 22a/19, 41b/18, 45a/13, 53a/17, 69a/13, 72a/7, 73a/16, 77b/7, 79b/15, 83a/2, 87a/17.

āğūş *(F.)* Kucak: 46a/6.

ağla- **1.** Acı, keder, pişmanlık ve bâzan da sevinçten göz yaşı dökmek: 16b/13, 28a/7, 28a/10, 28a/13, 28a/12, 28b/5, 28b/6, 29a/12, 29b/10, 30a/14, 30b/1, 30b/5, 30b/4, 48a/14, 48a/21, 50b/9, 2. Birlikte, karşılıklı ağlamak: 76b/19,108b/7, 116a/10.

āh Kullanıldığı yere ve sesin tonuna göre maddî veya mânevî bir acıyı, ağrı, ıztırap, pişmanlık, esef, acıma, özlem, yanıp yakılma, yeis, ümitsizlik, beğenme, hayranlık vb. duyguları ifâde eder:11b/9, 12a/16, 13a/13, 15b/12, 19b/13, 20b/5, 24a/3, 41a/2, 76a/9, 85a/1, 95a/12, 115a/9, 116a/13, 122a/5.

āhāli *(Ar.)* Bir memleket, şehir veya semtte oturanların, yaşayanların hepsi: 3a/11,115b/3, 117b/8.

aḫbār *(Ar.)* Haberler, sözler, söylentiler: 1b/2.

ʿahd *(Ar.)* Sözleşme, anlaşma: 6a/8, 6a/10, 6b/6, 48b/9, 64b/9, 118b/11, 120b/9.

a. boz- anlaşmayı bozmak: 6a/8, 9a/7, 17a/14, 17b/11.

-a durma- Anlaşmayı yerine getirmemek: 052a/14, 081a/18, 112b/15.

āheste *(Fars.)* Yavaş, ağır, sâkin :120b/15.

ahfā *(Ar.)* En gizli: 105a/19.

āḫir *(Ar.)* Son, sonunda, akıbet, nihayet: 4b/3, 4b/16, 9b/6, 17b/11, 33a/15, 37b/14, 40a/5, 44a/10, 47a/17, 52a/16, 55b/14, 57a/10, 60b/18, 67a/17, 69b/12, 74a/8, 75a/6, 76a/12, 79a/6, 79a/12, 82a/7, 92b/16, 95b/15, 96a/18, 102a/3, 102a/18, 106a/12, 107b/6, 113a/13 120a/12.

āhiret *(Ar.)* Ölümden sonra gidilecek olan âlem, öbür dünya, bekā âlemi: 3a/5, 40a/3.

aḫlāḳ *(Ar.)* İnsandaki iyi veya kötü huylar: 100b/11.

aḥmaḳ *(Ar.)* Aklı kıt, anlayışsız, kalın kafalı (kimse), beyinsiz, bön, budala: 16b/20, 50a/21, 107a/7.

aḫşam Güneşin batma zamânı, günün sonu: 22b/7, 22b/6, 22b/20, 22b/6, 31a/15, 39a/6, 58b/5, 64b/18, 68b/1, 69a/3, 88b/2, 88b/3, 89b/2, 94a/10, 95b/16, 96b/18, 99b/3, 107b/6, 110b/20, 113a/4, 121a/3, 121a/4.

āhū *(F.)* Ceylân, karaca, gazal, meral: 89b/14, 89b/16, 89b/17, 89b/18, 89b/19, 90a/1, 90a/3, 90a/5.

aḥvāl *(Ar.)* Haller: 6b/4, 9a/15, 9b/16, 11b/19, 14a/13, 15b/9, 15b/17, 18a/13, 18a/15, 18a/19, 20a/13, 20b/9, 26a/1, 26b/14, 30a/10, 30b/1, 31b/4, 31b/14, 49a/21, 61b/18, 69b/4, 69b/7, 76a/16, 76a/19, 77a/5, 77a/6, 77a/17, 77b/1, 90b/10, 90b/11, 94a/17, 98a/14, 98b/5, 98b/12, 99a/6, 101b/3, 106a/17,109a/13, 109b/12, 113a/11.

aḳāb *(Ar.)* ökçe 48a/11.

aḳçe Gümüş sikke: 71a/6, 111b/20.

ʿāḳıbet *(Ar.)* Sonunda, önünde sonunda: 11a/2, 39b/16, 89a/19, 103a/5, 110a/8, 122a/10.

ʿaḳıl *(Ar.)* Düşünme, anlama ve kavrama gücü, us, kanı: 13a/10, 15a/16, 15b/7, 16b/13, 17b/2, 17b/12, 19b/7, 33a/16, 38b/12, 38a/18, 40b/13, 42b/3, 50a/12, 51b/6, 55b/10, 62b/6, 65b/15, 67a/14, 72a/4, 72a/8, 73a/22, 74b/11, 78b/6, 79a/8, 92b/16, 105b/1, 106a/17, 107a/18, 114a/7, 115b/14, 121b/2, 122b/12, 122b/14.

aḳrān *(Ar.)* Aynı yaşta olanlar, yaşıtlar; yaşıt, yaştaş : 95b/4.

aḳsān *(Fr.)* Kelimeleri söyleyiş tarzı, şîve: 112b/13.

ʿaksi *(Ar.)* Ters, zıt, aykırı: 53b/8, 71b/16.

al- (Herhangi bir şeyi) Tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak: 3b/12, 7a/4, 8a/8, 8a/11,8a/12, 8a/16, 10a/19, 10b/6, 13a/7, 15a/14, 15a/20, 15b/8, 16a/2, 16b/2, 16b/11,18a/4, 18b/6, 18b/15, 18b/19,19a/1,19b/4, 20a/6, 20a/10, 21a/2, 24b/10, 24b/16, 24b/18, 26a/6, 30a/5, 33a/4, 33b/17, 37a/2, 39a/2, 39a/17, 40a/18,

40b/20,41a/17, 41b/18, 42a/16, 43b/2, 43b/11, 44a/5, 44a/18, 44a/20, 44b/3, 44b/10, 46a/20, 46b/2, 46b/9, 46b/10, 46b/15, 48b/7, 50b/4, 50b/21, 52a/11, 52b/5, 53b/6, 53b/13, 58a/2, 58a/16, 58b/16, 60a/14, 67a/19, 68b/18, 71b/12, 72a/7, 72b/14, 73a/10, 77a/2, 77a/7, 77b/8, 77b/10, 77b/12, 77b/14, 79b/5,79b/18,81b/20, 83b/11, 84a/10, 84b/2, 84b/13, 89b/16, 92a/3,92a/16,94a/4, 96b/6, 96b/8, 96b/16, 98a/19, 98b/3, 100a/14, 103b/14, 106b/16, 107a/11, 107b/3, 109a/18, 110a/5, 110a/7, 110a/10, 110a/11, 110b/6, 110b/18, 115a/3, 115a/7, 115b/6, 117a/17, 117b/17, 118a/1, 118a/13, 118b/2, 118b/11, 119a/5, 119a/9, 119a/10, 119b/12, 119b/15, 121b/8, 121b/17, 122a/1, 123b/5.

ʿa‘lā Toplu gösterilerde coşkunluk ifadesi olarak hep bir ağızdan tempo ile söylenen söz: 8b/12, 15a/11, 21a/9, 23b/9, 27a/1, 34a/4, 38a/11, 40a/8, 43a/2, 52b/14, 55a/7, 63a/13, 66a/10, 71a/16, 81b/14, 91b/17, 95a/9, 115a/12.

ālāt (Ar.) Aletler: 10a/16, 25a/1, 45b/21,46b/2,47b/10, 47a/12, 53a/10, 56b/14,60b/10, 61a/13, 62a/9,62b/8, 63a/12, 67b/20,71b/13, 71b/14, 74b/8, 81b/10,110b/5, 110b/19.

alay (Yun.) Bir merâsimde, bir gösteride yer alan kalabalık, kortej: 21a/9, 23b/9, 27a/1, 34a/4, 038a/11, 52b/14, 55a/7, 63a/13, 66a/10, 71a/16, 81b/14, 91b/17, 95a/9.

ʿalāḳa (Ar.) İlgi, ilişki: 111b/19.

ʿalāmet *(Ar.)* Belirti, işaret, iz, nişan: 18a/7, 24a/16, 31b/8, 47a/15, 85b/2, 102b/17, 108a/11.

aldat- (Bir kimseyi) Gerçek dışı söz ve davranışlarla bile bile kandırmak: 57a/11.

ʿale’l-ʿacele *(Ar.)* Acele ile, çarçabuk, çabucak, apar topar: 40b/1.

ʿālem *(Ar.)* Dünya, cihan: 8b/3, 9a/1, 9b/7, 11a/7, 11a/11, 12a/6, 014b/12, 14b/13, 14b/17, 14a/14, 21a/11, 22a/12, 24a/11, 26b/10, 28b/15, 29a/16, 34b/11, 37b/14, 38a/3, 38a/13, 38b/7, 39b/14, 44b/14, 45a/10, 48a/3, 52a/5, 55a/7, 55a/14, 55b/2, 60b/15, 63a/11, 63a/14, 63a/15, 64a/8, 64a/11, 67a/2, 71b/1, 71b/11, 81b/11, 83a/15, 83a/17, 85a/1, 91b/19, 92a/1, 77b/10, 81b/10, 83a/12, 95b/18, 97a/13, 97a/15.

ʿalev Yanan maddelerin üzerinde yukarıya doğru uzanan parlak, ışıklı dil, alaz, yalaz, yalım: 36b/7, 73a/5,

73a/15, 86b/3, 86b/17. **2** Tutuşmak, alev çıkararak yanmak. : 73b/17.

ʿAleyhisselām (Ar.) Selam onun üzerine olsun, ona selam olsun: 39b/13,88a/3,93a/9.

ʿaleyk. (Ar.) "Selâmünaleyküm" diyen birine, "Selâm senin de üzerine olsun" anlamında karşılık olarak söylenen söz: 64a/16.

ʿālim *(Ar.)* Bilgin: 8a/9, 8b/4, 21a/17, 24a/17, 25b/13, 102b/12, 109a/4, 102b/12, 109a/4, 109b/12, 109b/15, 110a/2, 117b/2, 120a/3.

alt Bir şeyin yere bakan yüzü: 9a/2, 12a/10, 19b/4, 24a/1, 28a/3, 34a/11, 37a/3, 37a/9, 50b/12, 50b/18, 50b/21, 51b/10, 54a/9, 56b/8, 58a/14,63b/11, 63a/20, 64b/4, 71b/10, 71b/15, 73a/8, 73b/5, 75b/16, 83a/9, 86b/20, 93b/7, 94a/3, 95a/13, 96a/17,108b/17, 120b/15, 121b/1, 123b/1.

altı Beşten sonra, yediden önce gelen sayının adı: 22b/4, 25a/10, 64a/2, 71a/20, 74b/17.

altmış Elli dokuzdan sonra, altmış birden önce gelen sayının adı. : 25a/10.

altun Sarı kızıl renkte, parlak ve ağır, kolayca işlenebilen, dış etkilere dayanıklı ziynet eşyâsı: 19b/4, 20b/7, 39a/19, 56b/8, 56b/10, 57b/5, 57b/6, 58a/11, 58a/14, 71a/6, 117a/11.

ālūd *(F.)* Bulaşmış, bulaşan: 67a/18.

ama *(Ar.)* Zıt ve aykırı hüküm ifâde eden iki cümleyi birbirine bağlar; ancak, fakat, lâkin: 50a/4.

amān *(Ar.)* Yardım isteme, imdat dileme: 12a/17,14b/8 16a/9, 25b/6, 26a/13, 34a/10, 40b/18, 42b/10, 44b/12, 50b/7, 54b/14, 55a/18, 80a/16, 85a/14, 96b/10, 100b/16, 112b/3.

ʿamel *(Ar.)* Bir maksatla yapılan iş, eylem, fiil: 77a/10, 103b/17.

ʿāmir Emreden: 24b/12, 25a/14, 26a/16, 26b/4, 26b/5, 26b/10, 26a/5, 46b/16.

ammā *(Ar.)* Zıt ve aykırı hüküm ifade eden iki cümleyi birbirine bağlar; ancak, fakat, lâkin: 1b/6, 1b/9, 3a/14, 4a/8, 4a/15, 4b/7, 5a/3, 5a/17, 6a/13, 6b/13, 8a/4, 8a/5, 8a/7, 8b/6, 8b/12, 8b/16, 9b/11, 10a/3, 10b/4, 10b/14, 10b/16, 11a/3, 11b/3, 11b/4, 11b/8, 12a/3, 12b/17, 13a/8, 13a/14, 13a/16, 13b/7, 13b/10, 13b/17, 14a/5, 14a/12, 14a/14, 14b/4, 15a/16, 15b/16 16a/9, 16b/13, 16b/19, 17a/4, 17a/18, 17b/1, 18a/13, 18a/16, 19a/19, 19b/6, 19b/10, 20a/13, 20b/2, 20b/15,

21a/18, 21b/9, 21b/18, 22a/3, 22a/6, 22a/18, 22b/4, 22b/16, 22b/20, 23a/20, 23b/17, 24a/8, 24b/18, 25a/8, 25a/15, 25a/17, 26b/14, 27a/7, 28a/5, 28a/7, 29a/13, 30b/10, 31b/01, 31b/7, 32a/12, 32b/1, 32b/3, 33b/7, 34a/12, 35a/2, 35a/13, 36b/4, 36b/9, 36b/12, 37a/2, 37a/4, 37b/16, 38a/6, 39b/5, 40a/8, 40a/12, 40b/5, 41b/10, 41b/16, 42b/15, 42b/18, 43a/13, 43a/19, 43b/5, 43b/7, 44a/9, 44a/17, 44b/19, 45a/17, 46a/9, 46b/5, 47b/15, 47b/17, 48a/9, 48a/10, 48a/13, 48b/3, 49a/16, 49b/4, 50a/1, 50a/16, 50a/18, 50b/16, 51a/5, 51a/12, 51a/15, 51b/8, 51b/10, 52a/6, 52b/7, 53a/9, 54a/5, 54b/7, 54b/13, 54b/15, 55a/5, 55b/1, 55b/18, 56a/2, 56a/5, 56a/10, 57a/19, 57b/1, 57b/17, 58a/3, 58a/6, 58a/7, 58a/11, 58b/11 58b/20, 59a/3, 59a/20, 59b/17, 59b/19, 60a/13, 60a/14, 60a/20, 60b/5, 60b/18, 61a/5, 61b/8, 61b/10, 61b/21, 62a/11, 63a/7, 63a/20, 63b/1, 63b/16, 63b/21, 64a/6, 64a/10, 64a/19, 64b/17, 65a/5, 65a/9, 65a/18, 65b/10, 66a/3, 66a/5, 66a/12, 66a/19, 66b/1, 67a/3, 67a/20, 67b/2, 67b/4, 67b/15, 67b/19, 67b/21, 68a/11, 68b/7, 68b/14, 68b/21, 71b/1, 71b/4, 71b/16, 72a/1, 72a/3, 72a/14, 72b/10, 72b/18, 72b/20, 73a/16, 73a/18, 73a/19, 73a/20, 73b/10, 74a/21, 74b/1, 74b/16, 75a/12, 75b/13, 76a/2, 76a/16, 76b/17, 77a/19, 77b/9, 77b/11, 77b/20, 78a/4, 78a/5, 78a/9, 78a/10, 78a/14, 79a/5, 80a/19, 80b/3, 80b/9, 81a/1, 81a/10, 81a/18, 82a/4, 82a/8, 82a/17, 82b/10, 82b/16, 83a/4, 83b/5, 83b/13, 83b/14, 84a/14, 84a/19, 84b/4, 84b/12, 84b/13, 85a/10, 85a/13, 85b/18, 86a/6, 86a/15, 86a/17, 86b/9, 86b/15, 86b/16, 87a/2, 87a/4, 87a/19, 87b/8, 87b/13, 88a/13, 88b/1, 88b/8, 88b/13, 88b/18, 89a/1, 89a/2, 89a/9, 89a/11, 89b/05, 90b/8, 91a/3, 91b/11, 92a/12, 92b/4, 92b/14, 93a/13, 93a/18, 93b/1, 93b/3, 93b/16, 94a/3, 94a/9, 94a/14, 94a/17, 94b/1, 94b/3, 94b/12, 94b/15, 94b/18, 95a/3, 95b/11, 96a/13, 96b/2, 96b/11, 96b/19, 97a/16, 97b/8, 97b/15, 98a/13, 99a/6, 99a/17, 99b/2, 99b/5, 099b/07, 99b/13, 99b/17, 100a/12, 100b/2, 100b/8, 100b/9, 100b/19, 101a/4, 101a/19, 102a/02, 102a/6, 102a/16 103a/02, 103a/5, 103a/7, 103a/17, 103b/4, 104a/13, 104a/15, 105a/2, 105a/3, 106a/12, 106b/1 106b/17, 107b/1, 107b/3, 107b/19, 108a/1, 109a/11, 110a/8, 110b/11, 110b/13, 111a/3, 111a/6, 111a/8, 111a/10,111a/11, 111b/1, 111b/11, 112a/11, 112b/9, 113a/2 113a/13, 114a/14, 114b/13, 115a/9, 115a/12, 115b/5, 116b/13, 116b/16, 120b/1, 120b/4, 120b/16, 121b/3, 122b/10, 122b/14 123b/6, 123b/14.

ʿamūd *(Ar.)* Değnek, sopa: 53b/14, 62b/4, 84a/6, 86a/19, 86b/2,

89b/15, 92a/13, 93b/13, 105b/12, 105b/20.

ʿamūdi *(Ar.)* Dikine, dik. : 53b/13, 105b/11.

an- Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek: 69a/7, 111b/2, 118b/18, 41a/7, 41a/15, 108a/3.

ana İnsanın ve hayvanın yavru sâhibi olan dişisi, anne, vâlide: 36b/9, 36b/15, 39b/3, 40a/2, 47b/15, 53a/16, 68a/10, 115b/12.

ana O zamirinin yönelme hali : 2a/12, 2b/4, 2b/10, 6a/9, 6a/11, 23a/10, 24b/6, 29a/12, 34b/13, 37a/20, 40b/17, 48b/11, 56a/18, 57b/10, 62a/1, 68a/17, 69b/18, 72a/15, 82b/19, 94b/2, 97b/18, 102a/16, 102b/11, 103a/3, 104b/16, 107b/19, 109a/12, 111a/11, 112a/19, 113b/11, 115b/19.

ʿanber *(Ar.)* Güzel koku: 56b/9.

ancaḳ Yalnız, sâdece: 4b/17, 20b/6, 37b/9, 39b/6, 41a/13, 46a/7, 54b/6, 64a/4, 66b/1, 68a/13, 71a/8, 71b/3, 73b/19, 77a/17, 88b/10, 102b/4, 104b/17, 108b/6, 113b/2.

and Allah'ı veya mukaddes bir varlığı şâhit tutarak verilen söz, yemin, kasem: 114a/1.

a. iç- Yemin etmek: 113b/1.

anda O zamirinin bulunma hali: 2a/5, 8a/16, 11a/14, 14b/11, 15b/5, 15b/17, 15b/20, 18a/16, 22a/10, 24b/12, 25a/15, 26b/3, 31a/5, 33b/4, 40a/17, 40b/17, 41a/7, 41a/8, 41a/10, 41a/13, 41a/15, 41a/21, 42a/4, 42a/15, 42b/14, 43b/9, 44b/9, 50b/4, 51b/14, 51b/15, 52a/10, 55a/12, 57b/3, 61a/8, 66b/1, 72a/10, 74a/9, 88a/2, 97b/18, 101b/15, 107a/9, 108b/11, 111a/19, 111b/9, 113a/18, 113b/15, 115a/3, 115a/14, 115b/9, 119a/9, 122a/9, 122b/8, 122b/11, 123b/10.

andan O zamirinin çıkma hali: 2a/14, 4a/5, 6b/3, 6b/10, 7a/7, 8a/8, 8a/21, 8b/9, 8b/20, 9a/11, 10a/8, 10a/17, 10b/2, 10b/7, 11a/1, 11b/17, 11b/20, 12a/1, 12b/10, 13a/14, 13b/19, 13b/20, 14a/2, 15b/8, 16a/1, 16a/5, 16b/7, 17a/13, 18a/1, 18a/8, 18a/10, 18a/11, 18a/14, 18a/17, 18a/19, 18b/5, 18b/7, 18b/8, 18b/13, 18b/14, 18b/15, 19a/16, 19a/18, 20a/2, 20a/4, 20a/12, 20b/4, 20b/11, 20b/13, 21a/9, 21a/14, 21a/19, 22a/11, 22b/14, 22b/15, 23a/6, 23a/19, 24b/4, 25b/6, 25b/14, 26a/15, 29a/3, 30a/4, 31b/14, 31b/15, 33a/3, 33a/6, 33b/3, 34a/14, 36b/8, 37b/5, 39a/8, 39a/10, 39a/17, 40a/1, 41b/6, 42a/16, 42b/21, 43a/12, 45a/3, 45a/7, 46a/8, 46a/18, 46b/11, 46b/20, 47a/1, 47a/5,

47a/19, 47a/20, 48b/12, 49b/1, 51a/7, 51a/10, 52a/3, 52a/12, 52b/1, 52b/2, 52b/4, 53a/11, 54a/15, 54b/2, 54b/3, 54b/18, 55b/5, 55b/17, 57a/5, 57a/12, 57b/9, 58a/14, 58a/19, 58b/5, 58b/14, 59a/12, 60a/12, 60a/19, 60b/7, 60b/18, 61a/8, 62a/15, 62b/17, 63b/3, 63b/4, 65a/13, 65b/5, 67a/6, 68a/1, 69a/3, 69b/17, 70a/9, 70a/12, 70a/17, 70b/17, 71a/5, 71a/14, 71b/5, 71b/18, 72b/11, 72b/12, 73b/11, 74a/2, 74b/5, 74b/7, 75a/9, 76a/19, 76b/1, 76b/6, 76b/19, 77a/6, 77a/13, 77b/14, 77b/18, 77b/19, 78a/15, 78b/3, 78b/8, 80a/7, 80a/20, 80b/4, 80b/13, 80b/21, 81b/2, 81b/17, 82a/12, 83a/11, 83a/13, 86a/16, 87a/1, 87b/12, 89a/4, 89a/6, 89a/14, 90b/10, 91a/18, 91b/1, 92b/19, 93b/4, 93b/8, 96b/4, 96b/8, 96b/19, 97a/1, 97a/17, 97b/14, 98b/3, 98b/8, 99a/1, 99b/15, 100a/1, 100a/16, 100b/1, 101a/2, 101a/9, 101a/18, 103a/7, 103a/10, 103a/19, 103b/6, 105b/2, 106b/5, 106b/16, 107b/1, 107b/14, 108b/19, 109b/16, 109b/17, 110a/1, 111b/4, 111b/7, 112a/10, 112a/17, 112b/13, 112b/17, 112b/19, 113b/15, 114a/13, 115a/1, 115a/3, 115a/5, 116a/3, 117b/1, 117b/19, 118a/1, 118a/8, 118a/9, 118a/10, 118a/14, 118b/8, 119b/14, 123a/10, 123b/5, 123b/11.

anı O zamirinin yükleme hali : 2a/9, 2a/10, 2a/17, 2b/10, 4a/17, 8b/15, 11a/20, 12b/9, 12b/15, 13b/1, 13b/7, 16b/4, 17a/12, 20a/20, 20b/10, 20b/16, 23b/10, 25b/1, 30a/11, 40a/6, 43a/18, 49b/17, 50a/21, 51b/11, 52b/14, 54a/05, 54a/17, 54b/16, 55a/13, 62b/4, 62b/11, 64a/1, 64b/10 68b/7, 69a/10, 70b/20, 71a/2, 74b/20, 75a/14, 79b/4, 81b/15, 82a/11, 83a/8, 83b/20, 84a/8, 86b/10, 92a/16, 92b/2, 94b/12, 103a/18, 114a/13, 122a/14.

ʿanḳa İri ve güzel gözlerinin biri yeşil veya kırmızımsı sarı, biri muhakkak mâvi olan, kulakları sağır, tüyleri uzun ve ipek gibi yumuşak, genellikle bembeyaz, dudakları, tabanları ve burnu pembe, çok makbul bir kedi cinsi. : 12a/6.

anla- Bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyle kavramak, akıl erdirmek: 8b/17, 49a/14, 56a/8, 75b/13, 94a/18, 99b/7.

anlar Onlar: 9b/19, 16b/5, 16b/13, 24b/2, 26b/1, 30a/3, 70a/15, 89a/19, 116b/14, 117b/10,119b/13, 121b/10, 122b/17,123b/16.

ansuzın Beklenmedik bir zamanda, hatırda yokken, birdenbire, ânî, ânîden, vehleten: 2b/13.

.

anuñ O zamirinin ilgi hali: 1b/9, 8b/11, 10b/9, 12b/17, 12b/19, 17a/7, 20a/5, 25b/7, 28b/5, 39b/19, 41a/8,

47b/03, 48b/18, 67a/4, 67a/7, 68b/9, 68b/19, 69a/9, 70a/7, 70a/17, 72a/5, 72a/12, 72a/17, 74a/1, 77a/15, 77b/6, 78b/12, 80a/19, 80b/6, 81a/5, 81a/6, 86a/3, 87b/2, 92a/14, 92a/16, 93b/11, 94b/11, 95a/7, 97b/2, 97b/8, 97b/18, 99a/18, 103b/15, 112b/17, 113b/14.

ʿar *(Ar.)* Utanma, utanma duygusu: 27a/8, 90a/15, 90a/17, 109b/15.

a. it- Utanmak: 90a/15, 90a/17, 109b/15.

ara- Bir şeyi bulmaya çalışmak: 16a/4, 33a/15, 43b/14, 55b/14.

ara **1.** İki şeyi birbirinden ayıran uzaklık, mesâfe: 8a/4, 19b/16, 22a/16, 36b/6, 44a/3, 48a/13, 56b/3, 92a/5, 95b/4, 95b/5, 101b/19, 120b/10,121a/06. **2.** Bir oluştan diğer bir oluşa kadar geçen zaman fasılası: 40b/2, 47b/14, 56b/14, 57b/13, 119b/13. **3.** İki şeyi birbirinden ayıran uzaklık, mesâfe: 43b/5, 99a/18, 107a/1.

arāsta *(F.)* Çarşıda aynı cins esnafa mahsus kısım: 25a/2, 32a/16.

ārāste *(F.)* Süslü, süslenmiş : 25a/2, 32a/16.

arbede *(Ar.)* Kavga, dalaş: 47a/14.

ard Peş: 03a/7, 10a/3, 14b/16, 24b/11, 30a/3, 32a/2, 32a/11, 33b/11, 33b/14, 33b/15, 39a/2, 39a/6, 40b/8, 40b/15, 40a/19, 42a/19, 44b/6, 44b/7, 48b/7, 48a/21, 52a/1, 54a/2, 72b/12, 74b/20, 85a/10, 89b/12, 89b/18, 89b/17, 96a/20, 107a/3, 108b/15, 111b/16, 110b/8, 110b/20, 111b/16, 111a/6, 111a/8, 111a/18, 112a/13, 113b/3, 113b/5, 113b/6, 113b/13, 113b/16, 113a/5, 115a/17, 118b/14, 120b/16, 122a/13, 124a/4.

arḳa Ön, sağ ve solun dışında dördüncü yön, görünmeyen taraf: 11b/5, 17a/11, 22a/18, 23b/18, 36b/4, 36b/8, 39b/16, 48b/9, 63a/15, 64a/6, 67a/13, 68a/5, 68a/6, 69a/16, 73a/6, 73a/6, 73a/14, 82a/3, 83b/18, 84a/3, 84b/13, 86b/5, 86b/6, 87a/14, 87a/16, 87b/11, 90b/5, 90b/5, 92b/8, 92b/12, 93a/2, 93a/6, 96a/9, 105a/6,105a/16, 105b/20, 107a/2.

ʿarlan- *(Ar.)* Utanmak, sıkılmak: 8b/3, 17b/8, 83b/1, 83b/5, 120b/17.

armagan Bir kimseye karşılıksız olarak verilen şey, hediye, bergüzar. : 105a/10.

armud *(F.)* Meyve: 54b/1.

arslan Afrika ve Batı Asya'da yaşayan, dört ayaklı, yırtıcı, çok

kuvvetli, kedi cinsinden memeli hayvan: 28b/6, 30b/13, 35a/2.

arş *(Ar.)* İslâm inancına göre göğün en yüksek katı, âlem tasavvurunda en yüksek nokta: 80b/7.

ʿasker *(Ar.)* Devlet ve memleketin korunması için maaşla veya kur'a ile toplanarak hazır bulundurulan silahlı kimseler topluluğu, çeri: 1b/6, 2b/1, 2b/7, 2b/10, 2b/11, 3a/7, 3a/13, 3b/6, 4b/11, 5a/2, 5a/8, 5a/11, 5a/13, 5b/9, 5b/11, 5b/13, 6b/12, 7a/1, 7a/3, 7b/9, 7b/12, 8a/4, 8a/7, 8b/2, 8b/7, 9a/11, 9a/18, 10a/4, 10a/6, 10a/9, 10a/13, 10a/14, 10a/18, 10b/11, 12a/8 11a/21, 12a/14, 12a/18, 16b/9, 17b/13, 18b/3, 20b/20, 21a/1, 21a/3, 21a/4, 21a/5, 21a/7, 21a/8, 21a/17, 21b/10, 21b/17, 22b/13, 23b/8, 24a/4, 24a/5, 24a/6, 24a/8, 24a/12, 24b/3, 24b/12, 25a/4, 25a/7, 25b/2, 25b/4, 25b/14, 25b/15, 26b/4, 26b/7, 26b/12, 26a/9, 27b/15, 27a/1, 27a/8, 28a/3, 28a/4, 29b/1, 29b/2, 30a/1, 30a/5, 31a/8, 31a/9, 31a/10, 31b/4, 31b/6, 33b/8, 33b/11, 33b/14, 33b/17, 34a/16, 34b/6, 37a/16, 37b/15, 37b/17, 37b/18, 38b/2, 38b/17, 38b/19, 38a/11, 39a/7, 40a/12, 40a/19, 40b/8, 40b/14, 40b/20, 41a/16, 41b/3, 41b/13, 41b/14, 42a/19, 42b/7, 42b/19, 44b/13, 44b/18, 45b/5, 44b/6, 44b/7, 45a/2, 46b/1, 46b/2, 46b/6, 46b/8, 46b/15, 50a/3, 50a/8, 50a/15, 51a/3, 51b/13, 52a/1, 52b/12,54a/5, 54a/9, 54b/16,55a/6, 55a/11 55a/16, 55a/19, 55b/3, 55b/7, 57b/12, 57b/15, 57b/16, 57b/18, 58a/1,58a/3, 58b/10, 58a/20, 58b/5, 58b/11, 60b/14, 60b/16, 61a/1, 61a/2, 61a/4, 63a/11, 63b/2, 63b/4, 65a/11, 66b/19, 67b/6, 67a/20, 71a/15, 72a/13, 74b/7, 75a/11, 76a/15, 76b/1, 77b/13, 77b/14, 78b/18, 79a/7, 79b/13, 79b/17, 79b/18, 80b/18, 80b/21, 81b/12, 82a/3, 82a/12, 82a/15, 82a/16, 82b/9, 83a/8, 87a/4, 89a/12, 93a/19, 94b/6,108a/1, 108a/2, 108a/17,108b/4, 108b/6, 108b/9,108b/3, 108b/6 108b/20, 109a/2, 109a/3,109a/5, 109a/10, 109a/14, 109b/18, 110a/6, 110a/7,110a/15, 110b/8 110b/10,111b/3,111a/13, 112a/17, 112b/4, 114a/17,114b/9,114b/14,115b/2,115 a/5, 115a/6 115b/6, 115b/15, 116a/18, 116b/7, 117a/2, 117a/4, 117b/2, 118b/3, 118b/17, 118b/18, 119a/1, 119a/2, 119a/4,119a/13, 109a/15,119a/18 119b/5,120a/1, 120a/5, 120a/7,120a/8,120a/12, 120a/16, 121b/9, 121b/12,121a/5, 122a/7.

arş *(Ar.)* İslâm inancına göre göğün en yüksek katı, âlem tasavvurunda en yüksek nokta: 4a/16, 32b/1,32a/13, 35a/3, 37a/12, 80b/7, 83b/4, 87b/15, 87b/16, 93a/14, 108b/4.

artık Bir durumdan bir duruma geçişi, bir durumun, bir işin son bulup yenisinin başlayışını anlatmak için cümle başında kullanılır: 16b/20, 27b/11, 34a/17, 35a/12, 49a/17, 56b/16, 56b/17, 57a/1, 61b/1, 63b/15, 64a/12, 66b/14, 68a/11, 68b/11, 68b/19, 69a/5, 75a/8, 85a/13, 89a/20, 94b/8, 96b/1, 98b/14, 99a/6, 99a/15,103b/17,111a/18, 115b/5, 120a/18.

arż *(Ar.)* Büyük bir kişiye anlatma, bildirme, gösterme, sunma: 2a/3, 13a/13, 13a/18,18b/8,18b/18,19b/14, 21a/14, 52b/16, 62b/6, 66a/13, 66a/16,70a/6, 70a/7, 70b/4, 71b/2, 75b/6, 78a/5, 80a/10, 83a/12, 90a/16, 90a/19, 96a/3, 98a/15 100a/1 106a/13, 109b/14,110a/8.

ʿa. eyle- Muhabbet göstermek: 56a/17, 63b/3.

ʿarżu *(F.)* İnsanın bir şeye karşı duyduğu istek, dilek: 33b/6, 100a/1. **2.** Bir şeyi candan ve yürekten istemek, arzu etmek: 24a/11.

āsār *(Ar.)* Asırlar, yüzyıllar: 1b/1.

aşinā *(F.)* Bildik, tanıdık (kimse): 102b/6, 108a/7.

aṣlā *(Ar.)* Hiçbir vakit, hiçbir zaman, hiçbir şekilde, kesinlikle, kat'iyen: 48a/11, 48b/3, 60a/1, 62a/14, 80a/16, 83b/15, 85a/14, 87b/7, 100b/2, 100b/9,100b/17,101b/5, 104a/1, 107b/1, 108b/18.

aṣıl *(Ar.)* Gerçek, hakîkat: 25a/4, 28a/14, 28b/3, 30b/11,31b/8, 34b/12, 42b/16, 45b/4 50b/12, 50b/16, 55a/10, 55b/7, 55b/8, 58a/1, 58b/3, 64b/16, 70a/13,76b/2,76a/1, 77b/16, 78b/15, 85b/2, 92a/11, 92b/15, 99a/2, 99a/16, 99a/17, 99b/6, 107b/16, 110a/3, 116b/2.

aṣr *(Ar.)* Zaman, devir,çağ : 28b/14.

āsūde *(F.)* Sıkıntı ve üzüntülerden uzak, dağdağasız, gāilesiz, rahat, huzurlu: 8b/4.

āsumān *(F.)* Gökyüzü: 37a/16, 109b/18, 116a/16.

aşaġı Bulunulan yere göre seviye bakımından daha alçakta olan veya daha alçak kabul edilen taraf yâhut bu tarafta bulunan şey: 20b/2, 38b/13, 43b/13, 75a/5, 96a/17, 100b/1, 118b/16, 118b/18.

ʿāşıḳ *(Ar.)* Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan: 47b/9.

ʿaşikār *(F.)* Açık, meydanda, gözle görülebilen, belli: 15a/12, 48a/6, 48a/9, 48a/11, 48a/13.

āşinā *(F.)* Âşinâ, dost, tanıdık, bildik: 102b/6,108a/7.

ʿaşḳ *(Ar.)* Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet: 41a/15, 72a/8.

aşur- Bir şeyi yüksek bir yerin üstünden öbür yana geçirmek: 72b/8.

at- *(F.)* Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak: 11b/7, 17a/13, 17a/17, 19b/19, 20a/4, 24a/7, 33b/13, 39a/15, 42a/11, 44a/11, 44b/19, 51a/19, 54a/6, 66b/11, 72b/11, 74b/16, 74a/9, 75a/2, 75a/15, 83b/11, 84a/1, 84a/2, 89b/17, 96a/16, 102b/18,103b/18, 110b/16, 115b/7, 117b/19, 119b/4, 121b/15, 123a/3.

at Binme, yük çekme ve taşıma hizmetlerinde kullanılan, Orta Asya menşeli, tek tırnaklı, memeli hayvan: 10b/10, 10b/11, 17a/2, 21a/8, 21b/4, 23b/8, 33a/6, 34b/2, 35a/15, 36b/15, 37a/2, 37b/10, 38b/14, 44a/5, 45a/6, 46b/1, 46b/12, 47b/5, 47b/6, 47b/10, 47b/15, 48a/14, 48b/14, 48b/15, 48b/16, 48b/21, 48b/22, 49a/1, 52b/13, 53b/4, 55b/15, 58b/9, 58b/13, 58b/16, 58b/17, 60b/11, 62a/8, 62b/10, 63b/13, 63a/12, 64a/15, 66b/10, 66b/11, 67a/1, 71a/15, 71a/21, 72a/7, 72a/18, 72b/8, 72b/15, 73a/3,74a/12, 74a/18, 74b/1, 74b/7, 75a/15, 76a/15, 82a/12, 83b/9, 83b/13, 83b/21, 84a/4, 84a/8, 84a/10, 84b/2, 85a/2, 85a/9, 85a/12, 85a/15, 86b/12, 86b/20, 87a/9, 90a/13, 93b/17, 95b/18, 96a/1, 113a/5, 113b/7, 113b/17, 115a/15 116b/9, 117a/7, 117b/15, 118b/12, 119b/16, 120a/4, 121a/4, 121a/6, 121a/7, 121b/1, 121b/8, 123a/5.

ata Cet, dede, büyük baba ve aynı soydan daha önce yaşamış olan kimse :1b/11, 3a/14, 16a/2, 19a/5, 23a/5, 29b/8, 30a/10, 39b/4, 39b/12, 45b/4, 45b/10, 45a/1, 46a/2, 46a/8, 46b/18, 47a/11, 47a/18, 47b/14, 48b/10, 48b/15, 48b/18, 49a/13, 56a/7, 57a/17, 62a/1, 63a/8, 70a/12, 70b/4, 71b/4, 72b/20, 73a/17, 76a/9, 78a/4, 81a/4, 81a/17, 83a/2, 85b/19, 86a/6, 91b/7, 94b/8, 94b/12, 97b/10, 98a/17, 102a/3, 102a/10, 104b/9, 106b/17, 114b/6, 115a/2, 116a/16, 118a/11.

ateş *(F.)* Odun, kömür vb. maddelerin tutuşup yanması ile beliren ışık: 3b/15, 6a/3, 10a/13, 10a/20, 11b/1, 24a/11, 32a/7, 36b/7, 37b/14, 38b/2, 45a/14, 53b/6, 54b/18, 72b/17, 73a/5, 73a/8, 73a/16, 73b/17, 86b/17, 87a/17, 93a/8, 93a/10, 99b/11, 100a/17, 103b/14, 106a/11, 117b/4, 121a/16.

ateşpāre *(F.)* Ateş parçası: 38b/1.

aṭlas *(Ar.)* İpekten sık dokunmuş, yüzü parlak, dâima düz renkli, üstünde motif bulunmayan, sertçe, tüysüz, makbul bir kumaş çeşidi: 8b/2, 8a/2, 15a/10, 28a/14, 83b/16.

āvāz *(F.)* Yüksek sesle bağırma: 63b/6, 83a/14, 71b/6, 118b/6.

ʿavrat *(Ar.)* Eş: 48b/1, 106a/17,120b/11.

avuç Elin iç kısmı: 31a/9, 83b/13.

aya Elin iç tarafında bilekle parmaklar arasında kalan düz kısım, avuç içi: 104a/10.

aʿyān *(Ar.)* Bir şehrin ileri gelenleri, eşraf: 42b/12,80a/3.

ayaġ Vücûdun, bacaktan ayak bileğiyle ayrılan ve yere basıp durmayı, yürümeyi sağlayan kısmı: 3a/4, 8a/20, 10b/19, 18b/16, 19a/1, 19b/6, 22a/19, 28a/3, 33a/4, 34a/11, 35a/15, 37b/1, 37a/10, 39a/9, 46b/16, 46a/4, 47b/9, 49b/10, 52b/7, 54a/11, 54a/13, 54a/18, 60a/8, 66b/17, 69b/12, 74b/18, 75a/1, 75b/6, 76a/10, 81a/4, 81a/19, 82b/13, 96a/17,97a/4, 100b/4, 100a/15, 104a/17, 105b/20, 106a/13, 106a/18,106b/3, 110a/18, 111b/6, 112a/13, 113a/8, 113b/18, 114b/4,120a/3, 120a/13.

ayar 1. Seviye, derece, değer, kırat: 109a/1. 2. . Bir şeyi kendi cinsi için belirlenmiş ve doğru kabul edilmiş olan ölçüye, ayara uydurmak, ayar etmek: 110b/8, 110b/11.

ʿāyāt *(Ar.)* Ayetin çoğul şekli: 121b/10.

ʿāyet *(Ar.)* Kur'ân-ı Kerim'deki sûreleri meydana getiren kelime veya cümlelerden her biri:

ʿayıb *(Ar.)* Utanılacak hal ve davranış: 19a/5, 19b/5, 104b/15.

ayıl- Baygınlıktan veya sarhoşluktan kurtulup kendine gelmek, ayıkmak: 73a/10.

āyīne *(F.)* Ayna: 11b/5, 13b/4, 72b/10, 73a/6, 83b/17.

ʿaynı *(F.)* Birbirinin eşi, ayırt edilemeyecek kadar benzeri, tıpkısı: 32a/16, 43a/11,43a/12.

ayrı 1. Farklı ve değişik, başka: 82a/5. , 2. (Bir yer, şey veya kimseden) Uzaklaşmak, onu geride bırakmak, ayrı düşmek: 2b/14, 24b/3, 65a/13, 68a/15, 72a/1, 72b/10, 73b/6, 73a/6, 86b/05, 86a/15, 92a/8, 94b/11, 94b/13, 95b/1, 95b/19, 95a/15, 95a/17. 3

ayrış- Birbirinden ayrılmak: 78b/18, 80a/1.

ʿayş *(Ar.)* Yaşama, yaşayış: 60b/7, 78b/4, 91b/2, 91b/3.

ayva. İki çenekliler sınıfının gülgiller familyasından, kışın yapraklarını döken, iri pembe çiçekli, yapraklarının altı tüylü, tâze filizleri, çekirdek ve tohumları çeşitli hassalar taşıyan küçük ağaç. **:** 12b/12.

ʿaẕāb *(Ar.)* Pişmanlık, çâresizlik, korku vb. durumların verdiği sıkıntı, işkence, keder: 115a/4.

āzād *(F.)* Serbest bırakılmış, kurtulmuş, hür: 115b/12.

ʿaẓamet *(Ar.)* Büyüklük, ululuk, yücelik: 26a/9, 51b/13, 51b/19.

azār *(F.)* Çıkışma, paylama, tekdir. : 13b/2. , **2** Hatâ ve kusûrunu söyleyerek çıkışmak, paylamak, tekdir etmek, tevbih etmek. : 13a/20, 13b/1.

azdır- *(F.)* Kışkırtıp zaptedilmez duruma getirmek, tahrik etmek: 63a/8.

azġun Öfkeden gözü dönmüş, saldırgan, azmış (kimse), saldırgan. : 27a/12, 90b/1.

ʿazıt- Davranışlarında çok ileri gitmek, taşkınlıkta bulunmak, azmak: 12b/1.

ʿaẕīm *(Ar.)* Kesin karar ile yola giren, hareket eden, yüz tutan: 2b/12, 4a/4, 5a/6, 6b/12, 7b/13, 9a/5, 11b/18, 12a/3, 13b/11, 14b/13, 18b/2, 21a/13, 34a/09, 46b/9, 46b/19, 49a/10, 51a/9, 55b/19, 60b/17, 65b/4, 67a/17, 68b/2, 68a/15, 69a/4, 71b/10, 76a/20, 78b/13, 79a/6, 79b/18, 80b/8, 81b/16, 82b/7,91b/14, 94a/10, 105a/3, 105b/11, 109a/3,109b/1, 109b/3,110a/7, 113a/1,113a/3, 114b/14, 116b/3, 122a/13, 123b/14, 124a/5.

ʿazm-i Medāyin eyle- Medanyin'e gitmek: 8a/11, 15b/8, 16a/5, 21b/11, 23b/11, 23b/13, 24b/18, 25b/14, 27a/4, 31a/16, 81b/19.

ʿaẓm-i şād ol- Sevinçli olup gitmek: 22b/16.

- B-

bā *(Ar.)* İle, birlikte 45b/7, 101b/7.

baba Bir çocuğun dünyâya gelmesine sebep olan erkek, çocuk sâhibi adam, peder: 8a/7,11b/15, 28a/11, 28b/5, 28b/9, 28b/10,

28b/13, 29b/5, 31a/3, 31a/6, 33b/2, 33b/8, 54b/11, 56a/9, 58a/20, 63a/14, 72b/6,73b/4, 73b/10, 73b/20, 73b/21,73b/22, 74a/2, 74a/3 74a/4 74b/13, 77b/20, 78b/11, 80a/16, 85b/6, 89a/11, 91a/3, 92a/4, 93b/6, 93b/18, 103b/14, 104b/15, 119a/7,110b/1,102b/10.

bād *(F.)* Rüzgâr, ye : 21a/1, 50a/6.

bāde *(F.)* Şarap : 114b/17.

baʿde *(Ar.)* Sonra: 2b/15, 33b/13, 37b/10, 56b/9, 56b/11, 59a/11, 63b/5, 66a/8, 70b/16, 74b/4, 91a/20, 92b/19, 97a/5, 97a/18, 107b/15,109b/19.

baġ *(F.)* Bahçe: 15a/8, 35a/18,81a/2, 98a/8, 105b/2.

bağır- Yüksek tonda ses çıkarmak, haykırmak: 16b/4, 16b/18, 21a/16, 93b/9.

bağır Göğüs, sîne : 9b/18,11b/15, 33a/4, 46a/6, 76a/14, 11b/15.

bağışla- Cezâ vermemek, affetmek : 47b/8, 47b/12, 49a/17.

bağla-(Bir kimseyi bir yerden) Ayrılamayacak duruma getirmek: 3b/8, 4a/3, 20a/10, 21a/9, 14a/5, 21b/5, 23b/10, 27a/1, 27a/3, 52b/14, 58b/20, 59a/1, 60b/8, 60b/13, 60b/18, 61a/14, 62b/4, 62a/5, 62a/7, 63a/14, 63b/10, 64a/18, 64a/19, 66a/10, 71a/16, 72b/8, 73a/21, 76a/3, 81b/14, 83a/7, 86a/4, 88a/4, 88a/6, 89b/11, 91b/15, 91b/18, 95a/9, 108b/13, 120b/9,121a/7.

bahādur *(F.)* Usta savaşçı, cengâver, yiğit: 11b/14, 52a/6,70a/14,72a/11, 79b/11,86a/3,89a/2, 90b/8, 108a/11,121b/13, 122a/3.

baḥāne *(F.)* Sebep, vesîle: 79b/17,103a/12,110a/4.

baḳ- Gözleri bir şey üzerine çevirmek: 8b/14, 10b/13, 12a/3, 12a/7, 12a/17, 12b/4,14a/17, 14b/17, 16a/1, 17a/4, 17b/5, 19b/9, 19b/11, 19a/16, 20a/18, 22a/13, 23a/3, 24a/11, 25a/04, 25a/15, 31a/1, 32a/11, 32a/12, 32b/6, 35a/2, 38b/15, 38a/14, 39a/3, 40b/8, 42b/8, 42b/21, 44b/19, 46b/12, 46b/15, 48a/5, 50b/15, 52b/13, 53b/10, 54a/7, 55b/15, 56b/16, 57b/11, 59a/12, 69a/13, 76a/4, 86a/9, 93b/1, 95a/8, 115b/8, 120a/9.

baḳış Bakma tarzı, bakma biçimi: 69a/13.

bakī *(Ar.)* Varlığını koruyan, devamlı, sürekli: 8b/.5

bākire *(Ar.)* . Kızlığı bozulmamış, kız, kız oğlan kız: 13a/9.

bālā (F.) Bir şeyin yüksek yeri, yukarı, üst: 115a/3.

balıḳ Su içinde yaşayıp solungaçla nefes alan, çoğunlukla yumurtlama şeklinde üreyen omurgalı hayvanların ortak adı: 87a/5.

balṭa Odun yarmaya, ağaç kesmeye ve yontmaya yarayan, ağaç saplı, demirden kesici âlet, nacak: 51b/12.

bana Ben zamirinin yönelme eki almış hâli: 3b/10, 6a/13, 8a/10, 8b/7, 8b/13, 8b/14, 9a/1, 9b/1, 9b/5, 16b/13, 19b/12, 20b/5, 22b/21, 23a/11, 26a/13, 27a/11, 28a/13, 28a/15, 28b/3, 29a/7, 29a/15, 31a/3, 31a/10, 33a/1, 33b/3, 34a/1, 41b/7, 42a/13, 43a/12, 44a/18 46b/13, 47b/12, 47b/17, 48a/9, 49a/2, 49b/12, 52a/10, 52a/16, 52a/18, 55b/21, 56a/1, 56a/10, 56a/14, 56b/13, 63b/14, 64a/13, 67b/12, 71b/14, 72a/14, 72b/4, 72b/8, 73b/12, 74a/6, 75b/5, 76b/10 79a/10, 81a/6, 90b/21, 91a/4, 91b/5, 92a/11, 94b/4, 95b/7, 96b/2, 100b/5, 100b/18, 101b/10, 103b/12, 106a/2, 106a/3, 106a/4, 106b/14, 106b/15, 107a/14, 108b/8,109b/9,110b/18, 112b/4, 112b/14, 113b/9, 114b/2, 115a/14, 115b/11, 119b/2, 120b/2, 121a/11, 122a/5, 122a/15, 122b/7, 122b/8.

bārgāh *(F.)* Girmek için izin alınması gereken yer, izinle girilebilecek makam: 9b/7, 10a/7, 16a/3, 23a/8, 30a/2, 31b/3, 31b/6, 39a/17, 39a/18, 39b/12, 44a/12, 45b/9, 46a/2, 52a/4, 52a/3 58a/18, 88b/1, 47b/22, 70a/11, 76a/1, 77b/12, 78a/12, 90b/9, 97a/2, 097a/17, 97a/18, 98a/5, 98a/9, 98a/11, 98b/3, 98b/8, 98b/9, 99b/4, 100b/4,100b/6, 101b/4, 101a/3, 102a/14, 102b/5 104b/3, 110a/18, 110b/4, 110b/19, 112a/9, 113a/14, 118b/2.

barış- Aradaki dargınlık veya savaşa son vermek: 6a/6, 19a/13, 106b/1, 109a/20.

bārī *(F.)* Hiç olmazsa: 35a/14,37a/7, 67b/8, 82a/17, 86a/18, 95a/6, 97b/9, 106a/7, 110b/9, 112a/17.

baṣ- Ayak altına almak, çiğnemek: 11a/21, 19b/7,20b/3, 33a/1,33a/5, 37b/1,46a/6, 48b/6, 50b/13, 54a/19, 55a/10, 60a/18, 66a/17,73b/2, 76a/14, 82a/13, 86b/5, 87a09,91b/2, 96a/7, 111b/11, 116b/6,122a/10.

bāṣafā Safalı, safa ile : 1b/1.

baş İnsan vücûdunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücûdunun en ön kısmı, kafa, ser:

3b/11, 4b/8, 4b/9, 5a/15, 7b/11, 8b/5, 9b/17, 10b/6 10b/17, 11b/5, 12a/13, 12a/18, 16a/3, 16a/18, 17a/16, 17b/2, 17b/7, 19b/8, 20a/3, 20a/5, 20a/18, 20b/2, 20b/5, 20b/2, 20b/16, 22a/8, 20a/20, 21b/7, 26a/1, 26b/2, 30a/12, 30b/9 32a/8, 34b/6, 36b/80, 36b/14, 36b/17, 37a/19, 37b/3, 38a/7, 38a/17, 38a/18, 39a/2, 40b/10, 41b/1, 43a/1, 43a/4, 43a/16, 45a/7, 46b/12, 49b/12, 50a/12, 51b/13, 53b/16, 54a/12, 54b/1, 54b/3, 55a/2, 55b/4, 58b/18, 60b/21, 61a/2, 62a/17, 62b/6, 63b/21, 65a/7, 66b/10, 67a/14, 67a/15, 69a/20, 69b/20, 70b/12, 72b/12, 72b/15, 72b/18, 73a/22, 73b/13, 74b/12, 74b/7, 75a/19, 77a/9, 77a/11, 77a/12, 77a/4, 78b/9, 78b/16, 79a/8, 79a/14, 79b/6, 81a/13, 81b/11, 82b/8, 82b/20, 85a/7, 86a/17, 86a/19, 86b/8, 86b/13, 87a/2, 87a/3, 87a/6 , 87a/10, 87a/11, 87a/14, 87a/16, 90b/5, 90b/7, 90b/18, 91a/3, 92b/3, 93a/3, 93a/4, 94a/5, 94b/2, 96a/6, 96a/11, 96a/12, 96b/6, 96b/9, 99b/14, 100b/3,100b/10, 101a/9, 102b/3, 103a/6, 103b/6, 104a/14, 106a/3, 106b/18 107a/18, 109b/8, 110b/13,111a/1,112b/3,113a/5, 113a/18, 113b/7, 114b/11, 115b/15, 116b/14 117a/6, 117a/10, 17b/14, 118b/12, 118a/6, 120b/14, 121b/1, 121b/3, 121a/4, 122a/2, 123a/9

başḳa Bilinenden gayri, diğer, sâir: 7a/6, 109b/12.

başla- Bir işi yapmak üzere harekete geçmek, bir işe girişmek, şürû etmek : 7a/11, 13a/19, 14a/3, 15a/12, 15a/16, 16b/6, 16b/10, 16b/13, 19b/10, 22a/15, 22b/3, 23b/14, 26b/16, 27a/15, 27b/9, 28a/1, 29b/13, 30a/9, 37a/20, 37b/15, 42b/5, 44b/18, 45b/6, 47a/6, 48a/5, 50a/13, 51a/10, 54a/18, 55a/1, 56b/5, 59a/12, 47a/6, 56a/9, 62a/2, 64b/15, 65b/18, 66a/5, 66a/6, 66a/12, 67a/4, 67a/17, 68a/8, 72b/5, 73b/5, 73b/6, 73b/12, 74a/6, 78b/4, 80b/13, 82a/4, 83b/12, 87b/13, 84b/9, 90b/2, 91b/3, 93b/19, 94b/6, 95b/15, 96b/2, 99b/5, 101a/2, 104a/4, 105b/17 107b/15, 109a/9, 115b/9, 116a/7, 116b/1, 120a/1, 120a/6, 120b/4, 121a/9, 121b/4.

bāzargān *(F.)* Tüccar, esnaf : 123b/16.

baʿżı *(Ar.)* Birkaç, bazı : 32b/8, 47b/3, 53a/5

be Teklifsiz konuşmada birine seslenmek, dikkati çekmek, söze kuvvet vermek için kullanılan ünlem: 73a/9.

beddu ʿā *(F.)* Bir kimseye kötülük dilemek için edilen duâ, ilenç, inkisar, intizar: 102b/12.

bedevi (Ar.) Çölde göçebe olarak yaşayan halkın durumu, göçebelik: 9b/20, 47b/21, 48a/1.

beg İleri gelen nüfuzlu kimse, eşraf: 3a/6, 3b/13, 6b/7, 9a/9, 9a/10, 9a/13, 9a/14, 9b/14, 14b/16, 14a/5, 14a/20, 15b/2, 15b/16, 15b/17, 15b/20, 15a/14, 16a/02, 16a/8, 17b/2, 18a/15, 18a/16, 16a/18, 18a/4, 18a/11, 20a/13, 20b/17, 21b/19, 22b/17, 23a/1, 23a/19, 24b/4, 24b/15, 26b/4, 27b/7, 27b/9, 27a/2, 27b/8, 29b/5, 33b/8, 33b/12, 34a/4, 34a/10, 34b/3, 39a/8, 39a/3, 46b/10, 46b/14, 46b/16, 47a/1, 47b/4, 48b/19, 49b/1, 49b/4, 50a/6, 53a/5, 54b/5, 55a/2, 58b/15, 63b/17, 65a/19, 65b/2, 67b/1, 68a/16, 70b/18, 75b/2, 76a/19, 76b/1, 76b/16, 76b/17, 76b/18, 77a/13, 78a/9, 77b/12, 78b/9, 78b/10, 81b/7, 81b/8, 81b/18, 82b/8, 83b/6, 83a/20, 88b/5, 89a/3, 89a/4, 89b/12, 90b/17, 91b/1, 95b/8, 99a/6, 99b/2, 99b/9, 099b/18, 100a/13, 100b/04, 100b/10, 100b/13, 101b/2, 102a/3, 102a/4,102a/9,102a/10, 102b/16, 104a/4, 104a/15, 104a/17, 104b/1, 104b/9, 110b/6, 110b/11, 111b/9, 111b/13,112a/15, 113a/11, 117b/9, 117b/11, 117b/12, 122b/14.

begāyet *(F.)* Son derece,pek çok : 16b/19.

begen- 1.İyi ve güzel bulmak: 12b/19, 13a/12, 13a/13,13a/14, 16a/15, 22a/3, 22b/2, 36b/15, 46b/2, 47b/8, 52a/7, 53a/11, 61b/7, 84b/12, 84b/13. 2. Beğenmeme, hoşlanmama: 53a/19, 83b/3.

behey *(Ar.)* Ey: 47b/14, 50a/20, 53b/2.

bekār *(Ar.)* Evli olmayan kimse, ergen: 86b/18, 102a/12, 106b/13.

bekçi: Bir şeyi veya bir yeri bekleyip korumakla görevli kimse, kolcu: 43a/18, 43b/3, 43b/8, 45b/12.

bekle- (Bir kimsenin gelmesini veya bir işin olmasını) Gözler vaziyette olmak, durup kollamak: 15b/4,27b/13, 43b/19, 44b/10,44b/11, 71a/2,71a/11.

bel İnsan vücûdunun orta kısmında göğüsle karın arasında hafifçe darlaşmış olan ve kuşak bağlanan yer:4b/10, 8a/20, 37a/3,74b/3, 75a/4,83a/14.

belā *(Ar.)* İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, dert, gam, keder: 12a/11, 14a/3,19a/14, 23b/1, 38a/5, 42b/16, 44a/7, 49b/18,50a/10, 54b/12, 72a/8, 75b/20, 77a/8, 77b/3, 78b/12, 79b/3, 85b/4,103a/18, 114b/12,115a/3, 115a/7, 115b/1, 118a/9, 119a/8, 119a/10,121a/3, 121a/17.

belde (Ar.) Kasaba, şehir, diyar: 39b/17.

belī *(Ar.)* Evet, hay hay, peki: 4b/10, 22a/8, 24a/2,24b/15, 26a/14, 39b/3, 53a/14, 54a/17, 90b/6, 97b/9, 99a/16.

belki *(Ar.)* Olabilir, bir ihtimâle göre, muhtemelen: 9a/1, 12a/6, 23b/7, 52a/17, 53b/7, 53b/8, 66a/20, 69b/10, 70a/1, 72a/8, 72a/16, 75b/18, 84a/18, 86a/12, 91a/7, 93b/14, 107a/1.

belli Anlaşılacak ve görülecek şekilde açık olan, meydanda, âşikâr: 6b/5, 8a/10,12b/11, 18b/14, 27b/9, 32b/2, 42b/10,53a/3, 53b/17, 59b/11,60b/14, 86b/7, 95b/11.

ben Tekil birinci şahsı gösterir: 2a/5, 2a/8, 2a/11, 2a/12, 3b/2, 3b/5, 4b/16, 5b/7, 8a/21, 9a/2, 9b/5, 9b/18, 10a/12, 11b/15, 12b/1, 12b/7, 12b/8, 12b/14, 12b/17, 12b/19, 13b/3, 14a/6, 14a/7, 15a/3, 16a/15, 16b/4, 16b/8, 16b/15, 17b/14, 18a/7, 19a/6, 19b/5, 19b/14, 20b/10, 21a/18, 22b/13, 22b/21, 23b/3, 23b/6, 25a/16, 25b/11, 26a/10, 26a/16, 28b/1, 28b/2, 28b/5, 28b/11, 29a/10, 30b/2, 30b/8, 31a/2, 31a/4, 31a/12, 31b/12, 33a/9, 33a/14, 33b/11, 34a/13, 37b/11, 38b/4, 39b/7, 39b/8, 40a/1, 40b/3, 41b/16, 41b/18, 42b/13, 42b/15, 42b/20, 43a/13, 44b/20, 45a/17, 45a/19, 45b/1, 45b/2, 45b/20, 47b/16, 48a/17, 48b/23, 49b/19, 50a/17, 51a/16, 51b/2, 52a/13, 53b/9, 56a/2, 57a/1, 57a/15, 57b/5, 57b/9, 57b/13, 59a/2, 59a/3, 59b/3,59b/13, 59b/15, 59b/17, 61a/3, 61a/17, 61b/4, 61b/5, 62a/10, 62a/20, 62b/12, 62b/20, 63b/19, 64a/03, 64b/6, 65b/18, 65b/19, 66a/1, 66b/3, 68a/3, 68a/5, 68a/13, 68b/7, 68b/13, 68b/15, 68b/17, 69a/14, 69b/18, 70a/1, 70a/3, 70a/8, 70b/7, 70b/8, 71a/2, 71a/11, 71b/18, 74a/1, 74a/16, 74a/19, 74a/21, 75b/2, 75b/10, 76a/6, 76b/9, 77a/9, 77b/6, 78a/7, 79a/2, 80a/5, 80a/9, 81a/6, 81a/7, 81a/11, 081a/17, 81a/20, 81b/1, 82a/13, 82a/18, 82b/4, 82b/12, 83b/3, 83b/7, 84b/11, 86a/5, 86a/8, 87b/6, 88a/15, 89a/6, 89a/15, 89b/21, 90a/9, 90a/16, 90a/17, 90a/18, 91a/2, 91a/15, 91a/17, 91a/20, 92a/6, 92a/7, 92a/8, 92b/16, 93a/8, 93b/3, 94b/11, 94b/19, 95a/02, 95b/5, 96a/2, 96a/4, 96b/3, 97b/2, 97b/4, 97b/8, 98b/1, 99b/0, 104a/7, 104b/1, 105b/7, 105b/18, 107a/15, 108a/3, 110b/9, 110b/12, 111b/20, 112a/1, 112b/1, 112b/6, 113a/14, 113a/16, 113a/17, 113b/1, 113b/2, 113b/03, 114a/1, 114a/16, 116b/5, 118b/4, 119b/3, 119b/10, 119b/13, 121a/10, 122b/6, 122b/7.

be-nām *(F.)* Adlı, isimli, adlandırılmış : 33a/14, 83a/17.

bend *(F.)* Bağ,yular : 34a/14,45b/1.

bende *(F.)* Bağlama, bağlanma, köle : 3b/10, 7b/7, 9a/3, 9a/8, 11a/3, 15b/7, 17b/5, 19a/11, 21b/8, 23b/4, 27a/11, 28b/5, 29a/4, 29b/15, 30b/7, 34a/14, 42b/10, 44a/16, 44b/1,45a/8, 45a/18, 45b/1, 45b/10, 47a/17, 47b/1, 47b/15, 49b/16, 50b/4, 55a/20, 64a/8, 64b/10, 65a/11, 67b/13, 67b/21, 69b/4, 69b/5, 71b/16, 71b/20, 72a/6, 72a/8, 72b/2, 74a/12, 77a/14, 88b/12, 88b/18, 90a/17,91a/4, 91b/10,92b/10,92b/17,94b/14,97a/13 ,102b/1,105b/13,108a/7,108b/19, 109b/15 110b/2, 110b/18 112a/9, 112b/12, 115a/2,115a/10,119a/8, 119b/8, 121a/13, 122a/11, 122a/13, 122b/12, 123a/5.

benüm Ben zamirinden ilgi hâli ekinin kalıplaşması, Kendine mâletmek, sâhip çıkmak, tesâhup etmek: 6a/6, 8b/6, 8b/17, 10a/11, 10a/18, 11a/11, 11a/12, 12b/18, 13a/17, 13b/2, 13b/17, 14a/3, 14a/10,16a/9, 16b/12 16b/17, 17b/17, 17b/18, 17b/19, 22a/14, 23a/11, 26a/12, 27a/9, 28a/11, 28b/12, 28b/13, 29a/14, 29b/3, 30a/3,35a/9 35a/10,37b/11,38b/12, 39b/04, 39b/8, 41b/11, 42a/12, 42b/4, 42b/16, 42b/6, 43a/2, 44b/14, 45a/10, 45a/12, 47b/1, 47b/9, 47b/15, 48a/6, 48a/14, 48a/19, 48b/15, 50a/19, 50b/4, 50b/16, 53a/7, 53a/14, 53b/3, 56a/3, 56a/11, 56a/12, 56b/3, 59b/1, 59b/4, 59b/6, 59b/7, 60b/15, 61a/2, 62b/12, 63b/7, 63b/13, 63b/16, 64b/2, 64b/9, 64b/11, 64a/3, 65a/9, 65a/17,66a/16, 67b/17, 67b/19, 68a/6, 69b/13, 69b/15, 70a/2, 70a/6, 70a/16, 71a/1, 71b/7, 71b/9,72b/1, 72b/4, 74b/10, 75b/1, 75b/18, 76a/7, 76a/8, 78a/1, 81a/2, 81a/12,81a/13,81b/1,82b/14, 83a/15, 88a/14 , 89a/2,89a/13, 90a/8, 91a/1, 91b/9, 91b/10, 93b/10, 94b/11, 95b/9, 95b/10, 96b/12, 97a/10, 97b/1,103b/11,103b/15, 109b/9 112a/1, 112a/2, 112a/3, 112b/5, 112b/11,112b/13,113a/13, 113b/12 114a/14 , 115b/12 , 116a/2, 117a/8, 117a/9, 117b/2, 119b/17, 121a/12, 122b/9

benzer Başka bir şeyle ortak nitelikleri bulunan, başka bir şeyi andıran, müşâbih: 20b/16, 32b/1, 32a/16, 38b/9, 43a/11, 42b/20, 49a/21, 49b/3, 51b/5, 56b/19, 57b/19, 60b/6, 99b/7, 121b/13, 122b/16.

berāber *(F.)* Birlikte:4b/7, 10b/1, 10b/4, 10b/8, 11b/4, 21b/11, 22a/6, 22a/13, 22a/17, 22b/1, 23b/17, 35a/1, 38a/7, 46b/12, 52b/19, 53b/15, 53b/16, 64a/6, 64a/16, 64b/14, 67a/13, 68a/7, 68a/8, 72b/16, 80b/7, 82b/8, 83a/19, 84a/4, 84b/13, 85a/6, 86b/3, 87a/12, 87a/16,

87b/11, 89a/13, 90b/4, 94a/2, 94a/5, 96a/8, 96a/11, 97a/4,105b/13, 116b/9.

berḫudar *(F.)* Mutluluk içinde bulunan: 32a/1,33a/1, 65b/2.

b. ol- İyi günler göresin: 33a/1, 65b/2.

beri Belli bir zamandan ve yerden bu yana, bir işin başlangıç yerini ve zamânını gösterir: 20a/13, 36b/15, 37b/19, 39a/2, 48a/21, 50a/10.

berraḳ *(Ar)* Bulanık olmayan, duru, temiz, saf : 44b/20.

berṭaraf *(F.)* Bir yana, şöyle dursun: 70a/19.

b. it- Bir yana itip saf dışı bırakmak, ortadan kaldırmak: 70a/19.

bes *(Ar.)* İnsana ibret veren durumlar, deliller: 32b/2.

besbellü Çok açık, apaçık, meydanda: **32a/2.**

beş Dörtten sonra, altıdan önce gelen sayının adı: 15a/15, 21a/12, 21b/13, 27b/9, 40b/20, 51a/4, 57b/6, 58a/11, 64a/2, 71a/20, 74b/17, 97b/3, 111b/20, 115a/7, 115b/16. , **2.** Dört yüz doksan dokuzdan sonra, beş yüz birden önce gelen sayının adı: 123a/3.

beter *(F.)* Çok fenâ, daha fenâ, çok kötü: 11b/10, 21a/19, 38a/7, 49a/6, 51b/9, 80a/13, 106a/3.

bevvāb (Ar.) Kapıcı:20a/16.

bey . Bir beyliğin, küçük bir devletin başında bulunan kimse, emîr, prens. : 11b/19, 57b/3, 95a/5.

beyān *(Ar.)* Açıklama, anlatma, söyleme: 1b/1, 1b/4, 11b/19, 12a/15, 14a/1, 18a/16, 20a/13, 26a/3, 38a/9, 49a/8, 59a/7, 60b/1, 60a/19, 80b/20, 105a/3.

beyāż *(Ar.)* Teninin rengi açık olan kimse: 58a/6.

beyin Akıl, şuur: 18b/10.

bırak- (Bir şeyi) Korunmak üzere bir yere teslim etmek, emânet etmek, gitmek, terk etmek: 2b/15,24b/17, 26a/9, 29a/10,30a/3, 45b/17, 52b/01, 71a/8,79b/4, 82a/17,83b/21, 85a/8, 96b/1, 97b/14, 102a/6, 103a/5,107a/7, 107a/9, 107a/15

bıyıḳ Üst dudakla burun arasında çıkan kıllar : 51b/12.

bī *(F.)* Farsça ve Arapça kelimelerin başına gelen ve dilimizdeki "-siz, -mez" eklerinin anlamını karşılayan ön ek: 10a/10, 15b/7,21b/2, 31b/15, 32a/5, 37b/5, 40b/13, 48b/18, 54a/20, 57a/7, 57b/17, 60b/16, 78a/18, 88a/5, 97a/8.

bīʿaḳl : 10a/18.

bī edeblik : 65b/15.

bil- Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak: 6b/1, 9b/14, 13a/10, 16b/13, 18a/7, 21a/4, 21b/2, 25a/6, 44a/1,45b/16, 47a/13, 48a/8, 49b/4, 49b/17, 50a/20, 56a/5, 61a/13, 61b/6, 66b/6,73a/17, 90a/11, 91b/12, 92b/17, 94a/2,100b/18,107b/9, 111a/9, 111b/3 114a/8, 114a/16, 117a/12, 123a/10.

birāder *(F.)* Erkek kardeş, kardeş gibi yakın erkek: 39b/1, 39b/11, 39a/15, 49a/17, 57a/16.

biraz Bir parça, azıcık: 2b/5, 20b/12, 23a/7, 23a/17, 23b/15, 29b/4, 49b/20, 57b/11, 58b/10, 67a/3, 69b/6, 70a/11, 76b/19, 77a/20, 77b/17, 78b/8, 103a/6, 106b/5, 112a/11, 116a/19.

birbiri İki veya daha fazla şey yâhut kimsenin yerini tutar, biri öteki : 4a/14, 11a/21, 21a/8, 24b/3, 24a/6, 29a/12, 39a/3, 49a/10, 56b/15, 68a/14, 66b/12, 71a/16, 72a/13, 73b/11, 73b/13, 81b/13, 89b/5, 90b/19,93a/19, 96a/16,103a/10, 106b/01,108b/15,116b/1, 116b/10.

biri Bir kimse, herhanhi bir şahıs : 7a/6,13a/15, 14b/16, 20b/17, 34b/3, 34a/18, 37a/13, 38b/14, 40a/4, 41a/19, 43a/5, 44b/5, 46b/2, 46a/16, 47a/8, 47a/16, 47a/17, 47b/6, 47b/7, 48a/16, 49b/2, 54a/2, 54b/14, 55a/10, 56b/7, 56b/15, 57b/15, 62a/12, 64b/3, 65a/2, 65a/3, 65b/7, 67b/4, 67b/21,72b/12, 73a/5,73b/10, 73b/17, 74a/15, 77a/20, 78a/11,78b/3, 79b/11, 79b/12, 79b/13, 80a/11, 82b/6, 83b/20, 85a/10, 87b/4, 87b/13,88b/5,89b/11, 91a/13, 93a/13 94a/17,96a/20, 99b/16, 100b/17, 101b/6, 102a/10,102b/1,104b/10, 104b/14,109b/13, 109a/02, 102b/13,109a/6, 116a/10, 116b/15.

birḳaç Ne kadar olduğu kesin olarak bilinmeyen az sayıdaki şeyleri belirtmek için kullanılır, üç beş tâne kadar, az sayıda : 3a/15, 16b/15, 23b/4, 34a/1, 57a/14, 58b/13, 72a/7, 78a/4, 78b/15, 88b/15,99a/12, 101a/7, 101a/13, 105a/9, 110a/5, 114b/5, 115b/10, 121a/3.

biñ Dokuz yüz doksan dokuzdan sonra, bin birden önce gelen sayının

adı: 1b/6, 2b/1, 2b/6, 2b/10, 2b/11, 3a/13, 3b/6, 5a/2, 5b/9, 6b/11,7a/1, 9a/18, 10a/4, 10a/9, 10a/14, 16a/16, 18a/03, 3a/15, 25b/14, 26b/7, 30a/1, 30a/4, 37b/16, 38a/11, 39b/14, 40b/19, 44a/5,45a/2,49a/7, 56b/11 58a/1,58a/20,79b/13,79b/17, 79b/18, 92b/8, 112b/16,114b/9, 114b/12,115a/5, 115a/06, 115b/15,116b/07 , 117b/17.

bit- Sona ermek, tamamlanmak: 2a/12, 49b/18, 55a/18, 60b/17, 65b/2, 80b/14, 80b/15, 110b/9.

biz Çoğul birinci şahsı gösterir: 3a/7, 5a/1, 5b/6, 6a/1, 6a/5, 6a/8, 6a/9, 6b/8, 7b/5, 8b/15, 12b/6,16b/12, 16a/2, 17a/5, 17a/19, 18b/10,20b/7,23a/04, 23a/5, 24b/8,24b/10, 24b/11,24b/12 25a/14, 26a/3, 27a/13, 27a/14,28a/2, 29a/10, 32b/2, 32b/3, 32b/11, 32b/12,8b/18,39a/4 ,40b/9, 40b/12,40a/16,43a/5, 43a/6, 43b/10,43b/17 43a/7,43a/12, 43a18,44a/2,44a/7,45a/16, 45a/17, 45a/18, 46a/14, 47a/16, 47a/17, 47a/21, 47b/03, 48b/21, 49b/6, 49b/10, 49a/17, 50a/3, 50b/6, 50b/10, 50b/12, 51a/20, 51b/14, 51b/16, 54b/11, 55a/4, 056b/17, 57b/3, 57b/11, 58a/9, 59a/21, 60b/6, 61a/1, 64b/14, 65a/1, 65a/3, 66b/2, 68b/21,69a/10, 70b/2, 70b/20, 71a/5, 71b/12 72a/11 75b/14, 76a/3, 76b/13, 77a/4, 77a/14, 77a/15, 77a/16, 77a/20, 078b/10, 79b/02, 80a/16, 80b/14 80b/15, 81b/4,81b/5, 82a/18 85a/17, 82b/1, 86a/9, 86a/11,86a/10,88b/2,97a/8,99a/05, 99a/14 99a/15, 99b/10, 99b/13, 99b/14,100b/16, 101a/17, 103a/14, 104a/18, 104b/02, 104b/13, 101a/3, 105a/4, 107a/6,107a/11, 107a/13, 107b/19,108a/2,108a/03, 108a/6 108a/7,108a/9, 108a/15,108b/1 108b/10 108b/6,109a/19,110a/16, 111a/15 , 112b/9, 113a/9, 113a/12,117b/6, 117a/2, 122a/7.

boğaz Ağız boşluğundan sonra yiyeceklerin geçtiği, ağızla gırtlak arasındaki dar kısım: 22b/14, 38a/6, 90a/3,96b/08,123b/8.

bol İçine girecek şeyin gerektirdiğinden daha geniş olan: 67b/8, 116b/12.

boş İçinde yâhut üzerinde bir şey veya kimse bulunmayan, hâlî. Karşıtı: DOLU: 46a/9, 63a/10, 65b/15, 71a/13, 120a/4.

boya- Boyaya batırarak veya boya sürerek renk vermek: 58a/4,58a/9.

boyun Vücûdun omuzlarla baş arasında kalan ve başı bedene bağlayan kısmı: 10b/10,12a/10, 38a/7, 48a/3, 50b/12, 51b/9, 64a/7, 67a/15, 68b/21, 92b/17.

boz- Düzgün bir şeyi düzensiz duruma sokmak, düzgünlüğünü gidermek: 5a/8, 6a/8, 6b/6,9a/8, 14a/19, 17b/2,17b/11, 23a/17,24a/16,29a/16, 38a/11, 47a/20,50a/11, 53a/14, 55a/7,58b/12, 62b/7, 109b/19.

böl- İki veya daha fazla parçaya ayırmak: 78b/11,85a/11.

bölük Bölünmüş bir bütünün parçası, parça, kısım: 11a/14, 21a/7, 21a/8, 25b/13, 55a/1, 58a/3, 116b/13, 123b/16.

böyle Bunun gibi olan, buna benzer, bu türlü, bu tarzda: 5a/14, 6a/6, 9a/2, 9a/4, 9a/16, 10a/10, 10a/15, 11b/14, 11b/17, 12b/5, 12b/06, 13b/2, 14a/7, 14a/3, 14a/13, 14b/6, 14b/7, 14b/20, 15a/1, 15a/13, 15a/16, 15a/19, 16b/3, 16b/14, 17b/5, 17b/9, 18a/9, 19a/4, 19a/5, 19a/9, 19a/10, 19a/17, 19b/1, 19b/4, 19b/10, 22a/14, 24a/17, 24b/15, 25b/12, 26a/15, 26b/1, 26b/14, 28b/1, 29a/13, 29b/10, 30b/3, 32b/12, 37a/17, 38a/15, 38b/11, 38b/12, 38b/13, 39b/9, 41a/4, 42a/8, 44a/19, 44b/17, 44b/19, 45a/17, 45b/3, 47b/2, 48b/18, 49b/7, 49b/16, 50b/10, 50b/11, 50b/14, 50b/19, 53a/18, 54a/3, 54b/12, 55a/5, 56a/8, 56a/13, 57b/4, 57a/8, 58a/12, 59b/9, 60a/21, 61b/8, 62a/15, 65b/7, 65b/15, 66a/2, 66a/15, 66b/18, 67a/5, 67b/21, 69b/18, 72a/6, 72a/11, 73b/22, 74a/20, 74b/12, 75b/10, 76a/6, 78a/7, 78b/12, 79a/10, 80b/2, 83a/2, 83b/5, 85a/15, 85a/17, 87b/14, 91a/1, 91a/10, 91b/16, 93b/13, 93b/14, 94b/2, 98a/17, 99a/2, 99a/5, 101a/6, 102a/8, 102a/11, 102a/17, 103a/4, 103b/4, 104a/19, 104b/2, 104b/3, 104b/8, 104b/9, 105b/1, 106b/2, 108a/9, 109a/19, 109b/13, 110b/9, 110b/16, 111b/18, 112a/6, 114a/3, 114b/5, 114b/18, 116a/12, 117a/6, 123b/2.

böylece O şekilde, o biçimde, o tarzda: 26b/2.

bre Ey, hey, be: 6a/5, 9a/7, 10a/9, 10a/14, 12a/7, 12a/9, 12b/20, 13a/4, 14a/8, 15b/11, 15b/13, 16b/1, 16b/2, 16b/6, 16b/20, 17a/5, 17a/6, 20a/16, 20b/7, 22b/12, 23b/5, 25a/4, 27a/14, 28b/4, 30a/13, 31a/1, 31a/6, 34b/5, 34b/17, 41a/11, 41b/7, 41b/15, 42a/3, 42a/17, 42a/20, 43a/16, 43a/18, 43b/7, 43b/9, 44a/6, 44b/17, 48a/16, 50a/11, 50b/10,51a/5, 53b/9, 53b/11, 54a/3, 54a/7, 54a/10, 55a/08, 57a/8, 58a/4, 58a/12, 59a/4, 63b/18, 64a/4, 64a/14, 65b/13, 66a/13, 66a/16, 69a/8, 69a/13, 75a/16, 75a/17, 75b/9, 75b/11, 75b/12, 75b/17, 76b/2, 84a/11, 84a/16, 85a/13, 85b/7, 86a/8, 87a/6, 90a/8, 92b/6, 93b/2, 96a/3, 102a/9, 103b/14, 104a/6, 104b/4, 105b/6, 106a/10, 109a/1, 111b/2, 111b/18,

114a/7, 116b/2, 117b/5, 117b/13, 120a/16.

bu En yakında olan kimse veya şeyi işâret yoluyla belirtir: 2a/2, 2a/17, 2b/3, 2b/16, 2b/17, 3a/16, 3b/5, 4a/9, 4a/10, 4a/13, 4a/15, 4b/2, 4b/3, 4b/17, 5a/1, 5a/9, 5b/12, 5b/15, 6a/3, 6a/5, 7b/8, 8a/10, 8a/13, 8b/1, 8b/8, 8b/17, 9a/1, 10a/10, 10a/15, 10a/16, 10b/3, 10b/9, 10b/10, 11a/18, 11b/10, 11b/19, 12a/18, 12b/1, 13a/13, 13b/15, 14a/2, 14a/17, 14b/2, 15a/5, 15a/13, 15a/16, 15b/14, 15b/18, 16a/6, 16a/10, 17a/16,18b/5, 18b/18, 19a/13, 19a/15, 19a/19, 19b/3, 19b/7, 19b/14, 19b/16, 20a/7, 20a/14, 20a/16, 20b/7, 20b/17, 21a/1, 21a/17, 21a/19, 22a/2, 22a/6, 22b/13, 22b/16, 22b/19, 23a/1, 23a/2, 23a/18, 23a/19, 24a/15, 24a/16, 24b/1, 24b/9, 25a/15, 25b/10, 25b/12, 26a/11, 26a/15, 27a/8, 27b/1, 28a/4, 28a/16, 29a/2, 29a/7, 29b/11, 30a/9, 30b/1, 30b/9, 31a/2, 31a/9, 32b/2, 33a/10, 33b/17, 34b/8, 34b/18, 36b/2, 37a/4, 37a/6, 37a/11, 37a/17, 37b/8, 37b/15, 38a/18, 38b/1, 38b/2, 38b/5, 39a/13, 39a/14, 39b/1, 39b/2, 39b/11, 39b/12, 39b/19,39b/20, 40a/5, 40a/15, 40b/2, 40b/5, 40b/10, 40b/14, 40b/16, 41a/15, 41b/3, 42a/6, 42b/8, 42b/17, 43a/3, 43b/10, 44a/5, 44a/20, 44b/16, 45a/2, 45a/9, 45a/17, 45b/2, 45b/6, 45b/7, 46a/2, 46a/3, 46a/11, 46a/12, 46a/15, 47a/4, 47a/9, 47a/16, 47b/15, 47b/17, 48a/6, 48a/13, 48a/19, 48a/22, 48b/2, 48b/3, 48b/17, 48b/23, 49a/4, 49a/8, 49a/18, 49a/19, 49b/5, 49b/6, 49b/8, 49b/11, 49b/14, 49b/15, 49b/18, 50a/2, 50a/5, 50a/11, 50a/15, 50b/20, 50b/21, 51a/1, 51a/2, 51a/3, 51a/18, 51a/20, 51b/16, 52a/15, 52a/16, 52a/21, 53b/5, 53b/7, 54a/3, 54a/7, 54b/1, 54b/5, 54b/13, 55a/11, 55a/13, 55b/6, 56b/7,56b/9,56b/10, 56b/12, 56b/14, 57a/8, 57b/11, 57b/13, 57b/15, 57b/18, 58a/3, 59a/21, 59b/6, 59b/11, 59b/13, 60a/3, 60a/9, 60a/17, 60b/16, 61a/2, 61a/12, 61a/18, 61a/19, 61a/20, 61b/16, 61b/18, 62b/7, 62b/16, 63a/3, 64a/4, 64b/4, 65a/11, 65a/16, 65a/21, 65b/1, 66a/7, 66a/16, 67a/19, 67a/20, 67b/2, 67b/5, 67b/6, 67b/8, 67b/11, 68a/3, 68a/12, 68a/13, 68a/17, 68b/5, 68b/13, 68b/15, 68b/19, 69a/15, 69b/9, 69b/15, 70a/4,70b/9, 70b/10, 71a/2, 71a/17, 71b/3, 71b/13, 71b/18, 72a/2, 72a/4, 72a/13, 72a/18, 73a/11, 73a/17, 73a/18, 73b/10, 73b/15, 74a/14, 74b/9, 75a/16, 75b/1 75b/2, 75b/5, 75b/9, 75b/14, 75b/15, 75b/19, 76a/6, 76a/11, 76a/12, 76a/13, 76a/16, 76b/8, 76b/18, 77a/6, 77a/8, 77a/10, 77a/17, 77b/11, 77b/20, 78a/2, 78b/10, 79a/4, 79a/5, 79b/8, 79b/18, 80a/17, 80a/19, 80b/18, 81a/2, 81a/11, 81a/20, 81b/6, 82a/5, 82a/15, 82b/2, 82b/13, 83b/4, 83b/5,

84a/11, 84a/16, 84a/20, 84b/4, 84b/5, 85a/12, 85a/13, 85a/14, 85a/16, 85a/17, 85b/2, 85b/7, 85b/12, 85b/13,85b/15, 86a/5, 86a/7, 86b/9, 87a/7, 87b/6, 88a/6, 88a/11, 88b/12, 89a/2, 89a/7,89a/13, 89a/16, 89a/17, 89b/2, 89b/3, 90b/11, 91a/5, 91a/6, 91b/14, 92a/6, 92a/8, 92b/7, 92b/14, 92b/15, 93a/5, 93a/11, 93a/19, 93b/2, 93b/11, 93b/15, 94a/19, 94b/2, 94b/19, 95a/12, 95b/1, 95b/10, 95b/12, 95b/17, 97a/8, 97a/10, 97b/9, 98a/15, 98a/18, 98a/19, 98b/5, 98b/17, 99a/6, 99a/11, 99a/14, 99a/16, 99a/18, 99b/15,100a/11,100b/4,100b/6, 101a/3, 101a/5, 101a/6,101a/16, 101a/19,101b/4, 101b/8,101b/13, 102a/8, 102a/14, 102b/4, 102b/10, 102b/17,103a/1,103b/2,103b/11, 103b/14, 104a/3, 104a/14, 104a/15, 104b/3, 104b/5, 104b/8, 104b/9, 104b/12, 105a/2, 105a/15, 105a/17, 105b/8, 105b/19, 106a/2, 106b/11, 106b/19, 107a/4, 107a/7, 107a/8, 107a 13, 107b/9, 107b/17, 108a/1, 108a/3, 108a/4, 108a/6, 108a/8, 108a/9, 108a/19, 108b/04, 108b/05, 109a/10, 109a/11 109a/19, 109a/20, 109b/10,109b/12,110a/4,110a/8,110 a/9,110a/17,110b/17,111a/7, 111a/11, 111a/16, 111b/17, 111b/18, 112a/9, 112a/15, 112b/7, 112b/18, 113a/11, 113b/6, 114a/2, 114a/4, 114a/7, 114b/1, 114b/3, 114b/5, 114b/7, 114b/11, 114b/14, 114b/17, 115a/1, 115a/10, 115a/11, 115b/2, 115b/4, 116a/3, 116a/7, 116b/2, 116b/15, 117a/7, 117a/12, 117a/13, 118b/2, 119a/1, 119a/2, 119a/4, 119a/7, 119a/18, 119b/1, 119b/6, 119b/11, 119b/12, 119b/13, 119b/18, 120a/10, 120a/16, 120b/12, 120b/13, 121a/16, 122a/7, 122a/11, 122a/12, 122a/13, 122a/16, 122b/15, 123a/10, 123b/2, 123b/14, 124a/6.

bul- Birisini veya bir şeyin yerini belirlemek, tespit etmeye çalışmak, aramak: 6b/2, 13b/15,16a/5, 31b/11, 32a/1, 39a/15, 43b/13, 43b/14, 44a/21, 47a/14, 49a/1, 52b/4, 57b/6, 58a/3, 59a/13, 77a/12, 87b/8, 89b/15, 92b/18, 96b/7. **2.**Belli bir yerde bir araya gelmek, birbirini bulmak: 2a/3, 10b/16, 15b/9,23a/4, 23a/11,68a/14, 72a/17, 80a/4, 90b/19, 111b/4, 118a/14, 121b/14.

buluţ Gökyüzünün yüksekçe katlarındaki görülebilir duruma gelmiş su buharı kütlesi: 93a/15.

burun Yüzün ortasında yer alan, çıkıntılı, iki delikli koklama organı: 3b/13, 11b/6, 22a/19, 45a/13, 68a/21, 69b/9, 72a/7, 73a/16, 75a/12, 87a/17.

bugün İçinde bulunulan gün: 12a/7, 21a/10, 21a/17, 22b/18, 25b/4, 40b/14, 44b/2, 45a/12, 52b/17, 55b/12, 56a/7, 56a/12, 63a/19, 65a/15, 65a/17, 66a/14, 71b/9,

81b/14, 83a/16, 88b/7, 88b/14, 89a/6, 89a/14, 90b/18, 92a/8, 92a/17, 95a/14, 95a/15, 95b/1, 99a/7, 100b/19.

buyur- Bir şeyin yapılmasını kesin olarak bildirmek, emretmek: 2a/8, 15a/3, 15a/10, 15b/3, 15b/4, 39b/1, 45b/3, 48a/1, 49a/18, 49b/13, 49b/14, 52a/9, 59a/14, 60a/12, 63a/1, 65b/11, 76a/20 76b/13, 80b/20, 81b/4, 81b/6, 85b/14, 98a/12, 98b/4, 103b/2, 106b/4, 111a/12, 118a/15.

buyruk Buyurulan, emredilen şey, emir, hüküm: 107a/14.

bük- Kıvırmak, burmak: 53b/16,86b/17, 87a/13, 96a/9.

bülend *(F.)* Yüksek, yüce, ulu: 22b/9, 63b/5, 72a/13.

bünyād *(F.)* Esas, temel: 14b/12, 15a/1.

bütün Eksiksiz, tam: 48b/19.

büyü- Yetişmek, çocukluğunu geçirmek: 32b/3, 51b/7,67b/8, 67b/9.

büyük Yaşı daha ileri, daha fazla olan:28b/13, 84b/1, 84b/3, 105a/13, 121b/11.

büz- Bir şeyi toplayıp sıkarak daraltmak, küçültmek, kısaltmak: 57b/5.

-C-

cā'iz *(Ar.)* Din ve törece işlenmesi emir veya yasak edilmediği için yapılmasında bir sakınca bulunmayan, izin verilmiş sayılan (şey) : 19b/6, 20b/9.

cā'ize *(Ar.)* Armağan, bahşiş, hediye: 9a/3,19a/18, 19b/10, 52b/4.

cāhil (Ar.) Okuyarak bilgisini ilerletmemiş, tahsil görmemiş, bilgisiz (kimse): 78b/7.

cān *(F.)* İnsanın kendi varlığı, yaşama, yaşayış, hayat: 5a/14, 16a/18, 17a/12, 26b/13, 30a/12, 44b/14.

cānib *(Ar.)* Yan, taraf, yön: 9b/9, 10b/5, 16a/5,36b/3, 51a/7,80b/1, 84b/21, 105b/3,108b/12, 116b/12.

cāriye *(Ar.)* Para ile alınıp satılan, üzerinde sâhibinin her türlü hakka sâhip bulunduğu kız: 35a/17.

cāsus (Ar.) Bir devletin askerî, siyâsî ve ekonomik sırlarını başka bir devlet hesâbına gizlice öğrenmekle görevli kimse, ajan: 5a/9,70a/4, 82b/16,111a/11.

cāzu *(F.) :* Hayâlî varlık, hortlak, cadı:13b/8, 13b/9, 13b/16, 13b/19,

14a/5, 14b/3, 14b/4, 14b/9, 15a/17, 15a/20,15b/8, 15b/13, 16a/8,16a/9, 16a/11,16a/15,16b/19, 17a/3, 17a/5, 17a/9, 17a/10, 17a/17,17a/19, 17b/1, 17b/19, 18a/13,18a/15, 19a/4, 29b/4, 29b/6, 33a/13.

cebe *(Moğ.)* Zincir veya halkadan örülerek yapılmış zırh: 5b/4.

cebir (Ar.) Zorlama, zor kullanma, zor: 113a/16.

cebren (Ar.) Zorla, cebir kullanarak: 60a/18.

cedd *(Ar.)* Babaanne veya anneanne, nine: 14a/11, 93a/9.

cefā *(Ar.)* Eziyet, sıkıntı: 17b/11, 19a/8, 42a/13, 46a/11, 49b/12, 56b/13, 66a/15, 76a/7, 83b/15, 103a/14, 104b/3, 105a/3, 122b/9.

cehennem *(Ar.)* Günahkârların öldükten sonra âhirette azap görecekleri, cezâlarını çekecekleri yer, tamu:14b/19, 17a/13, 83b/19, 104b/14.

cehūd *(Ar.)* Yahudi: 14a/3, 21a/19.

celāllan- *(Ar.)* Kızmak: 9a/6.

cemʿ *(Ar.)* 1. Toplama, toplanma, bir araya gelme, getirilme: 2b/2, 3a/13, 5a/11, 5b/13, 6b/8, 29b/1, 30a/1, 35a/7, 36b/9, 89a/4, 91b/1, 94a/11, 96a/14, 103a/20, 108a/1, 108a/2, 108a/5, 108a/17, 112b/12.

c. it- Toplantı yapmak: 2b/2, 2b/7, 3a/13, 5a/11, 5b/13, 6b/8, 29b/1, 30a/1, 35a/7, 36b/9, 89a/4, 91b/1, 94a/11, 96a/14, 103a/20, 108a/1, 108a/2, 108a/5, 108a/17, 112b/12.

cemāl *(Ar.)* Yüz güzelliği, güzel yüz: 45b/10, 107b/8.

cenāze *(Ar.)* Gömülmek üzere hazırlanmış ceset, ölü: 9a/3.

cendere *(F.)* İnsanın üzerine baskı yapan sıkıcı yer veya durum: 57b/20, 58a/15, 58a/16, 58b/16, 59a/8, 59a/18, 62a/1, 62b/1, 62b/19, 73b/21, 74a/2, 75a/15, 75a/16, 75b/17, 76b/2, 76b/4.

ceng *(F.)* Silâhlı çatışma, savaş, harp, muhârebe: 1b/8,10b/15, 10a/19, 11a/15, 22a/15, 22b/3, 23b/14, 27a/15, 37b/18, 38a/10, 40b/10, 50b/8, 50a/8, 51b/12, 52b/7, 53a/1, 53a/2, 54b/5, 55a/3, 55a/18, 56a/7, 56b/14, 60b/5, 60b/17, 63a/2, 63b/5, 64b/15, 66a/12, 67a/4, 67a/9, 67a/11, 67b/20, 68b/2, 68b/13, 68a/08, 69a/3, 69a/16, 69b/9, 69b/12, 70b/1, 70b/2, 70b/3, 71b/6, 72a/12, 73b/12, 73b/13, 73b/17, 73b/22, 74a/4, 74a/6, 74a/10,74a/7,

74a/9, 74a/10, 74a/15, 74b/2, 76a/17, 75b/13, 76b/2, 78a/5, 79a/8, 80b/14, 80b/18, 80b/19, 81a/1, 81a/11, 81b/1, 81b/10, 81b/12, 82a/4, 82a/6, 82b/11, 82b/19, 82b/20, 83a/5, 83a/14, 84b/9, 86a/4, 86a/10, 87b/12, 87b/13, 87b/18, 88a/10, 88b/3, 89a/13, 89b/2, 89b/4,89b/9, 90b/1, 90b/21, 91a/4, 91b/5, 91a/17, 91b/10, 92a/5, 92a/7, 92a/14, 92a/16, 93b/19, 94a/10, 94b/6, 94b/7, 94b/9, 95a/18, 95b/3, 95b/6, 95b/7, 95b/15, 95b/18, 99a/15, 99b/5,108a/8, 108a/10,119b/12, 120b/1, 120b/16, 120b/18,122b/2,122b/7.

c.it- Savaşmak : 1b/8, 3b/16, 4b/14, 9a/2, 20b/18, 20b/20, 21a/3, 21a/6, 22b/5, 24a/9, 24b/13, 25a/1, 34a/18, 35a/11, 38b/18, 39b/16, 47b/7, 47b/13, 48b/5, 49b/19, 54b/10, 58b/8, 58b/12, 61b/1, 63a/2, 64a/19, 64b/7, 64b/18, 65a/5, 65a/17, 91a/13, 97b/8, 97b/10, 99a/9, 105a/11, 105b/11, 108b/9, 108b/12, 109a/3, 114b/13, 114b/15, 120a/12, 121a/3, 122a/10, 122b/5.

cepḫāne *(Moğ.)* Ateşli silâhlarla atılmak üzere hazırlanan çeşitli maddeler, mermiler: 5b/4.

cerrāḥ *(Ar.)* Uzmanlık alanı ameliyat yapmak olan hekim, operatör: 20b/5,123a/8.

cevāb *(Ar.)* Karşılık, yanıt: 4a/11, 6a/14,8b/13, 8a/10, 8b/7, 9a/6, 12a/5, 14a/16, 18b/19, 19b/16, 21a/18, 22b/21, 23a/2,23a/5,23a/18, 23a/19, 26a/16, 26b/3, 26b/4, 29b/11 42b/14,51a/1, 52a/10, 52a/21, 52b/5, 55a/11, 59b/15, 59b/16, 63a/3, 66a/7, 67b/2, 69b/18, 70b/19, 70a/4, 71b/14, 74a/6, 79a/4, 80a/11, 86a/7, 92a/11, 93b/7, 98a/7, 98a/19, 99b/12, 100b/9, 101a/16, 101b/11, 101b/13, 101b/15, 102a/16102b/15, 107a/16, 108a/6, 110a/17, 110b/2, 113b/11, 114b/3, 119b/3, 119b/7, 120b/14.

cevelān *(Ar.)* Dolaşma, gidip gelme: 20b/14, 21a/14, 63b/3.

cevher *(Ar.)* Var olan bir şeyin özü, esâsı: 15a/4, 45b/17.

cevşen *(F.)* Zincir ve puldan yapılan örme zırh: 63a/12.

cezīre *(Ar.)* Ada: 1b/4, 2b/3, 2b/9, 27b/6, 27b/7, 106b/11,107b/18, 108a/1, 108b/4, 108b/14, 109a/12.

ciger *(F.)* Karaciğer ve akciğerin ortak adı: 5b/2, 8a/2, 8b/2, 8b/6, 9b/2, 27b/15,28b/11, 32a/4, 33a/11, 37b/8, 45a/15, 46a/5, 49b/18, 55b/9, 55b/19, 62b/18, 64a/14, 65a/15, 69b/11, 75b/16, 76a/6, 79a/12, 83a/15, 84a/20, 85b/13, 88b/7, 94b/13, 96b/18,103a/13, 112a/7, 119b/17.

cigergāh *(F.)* Vücutta ciğerin bulunduğu yer, ciğer, bağır: 34b/15.

cihān *(F.)* Dünya, yeryüzü: 6b/11, 8a/7, 8a/17, 11a/6,15a/8,16a/1,17b/7, 32b/8, 34b/8, 35a/5, 46b/10, 46b/16, 52b/17, 53a/18,54b/6, 57b/17, 63b/9, 67a/19, 68b/19, 70a/8, 72a/4,74a/8, 78b/12, 82b/5, 88b/18, 89a/16, 91a/15, 93b/11, 105a/12, 105a/14, 105b/16 107a/12, 107a/16, 109b/11.

cihān-nümā *(F.) Dünyayı gösteren ayna: 14b/19.*

cild *(Ar.)* Bir eserin, biribirinin devâmı olarak birkaç kitap hâlinde basılan kısımlarından her biri: 1b/1, 124a/6, 124a/8.

cin *(Ar.)* İnsanlar tarafından görülmeyip çeşitli biçimlere girerek ancak kendileriyle ilgi kuranlara veya istedikleri kimselere göründüklerine ve olağanüstü sayılan bâzı işleri yapacak güce sâhip bulunduklarına inanılan gizli yaratıklara verilen isim, ecinni: 25a/10, 105b/5, 105a/18, 106b/6, 106b/10,106b/12, 109b/14.

cisim (Ar.) Beden, vücut: 8a/10.

civān *(F.)* Genç, yakışıklı, boyu posu yerinde erkek veya kadın: 9b/13, 112b/18, 114a/6.

cūşān *(F.)* Coşkun, coşan:32a/14.

cümle *(Ar.)* Herkes, her şey: 9a/10, 9b/11, 10a/9, 12b/9, 13b/6, 13a/11, 13a/14, 14a/2, 14b/16, 15b/7, 17a/1,17a/16, 24b/7, 25b/4, 25b/5, 26a/7, 26b/8, 26a/13, 28a/1, 31b/13, 33b/9, 35a/3, 39a/11, 40a/11, 40a/19, 40b/11, 41a/13, 43b/10, 43b/16, 44a/20, 46b/11, 46b/15,44b/18 47a/1, 47a/13, 47a/17, 47b/8, 47b/10, 47b/21, 49b/2, 50a/15, 52a/7, 54b/5, 56b/17, 57b/19, 58a/8, 59a/20,59a/21, 59b/14, 61a/1, 61a/12, 61a/19, 61b/20, 62a/9, 62b/8, 66a/03, 68a/2, 68a/16, 69b/13, 70b/16, 70b/18, 71a/12, 71b/14, 72a/14, 76a/19, 76a/21, 77a/10, 78b/18, 79b/3, 82a/1, 82a/3, 82a/15, 82a/18, 88a/19, 89a/3, 89a/4, 90b/11, 91b/1, 94a/11, 95a/2, 95b/8, 95b/13, 95b/14, 96b/20, 98b/2, 99a/6, 99b/18,100a/1,100a/10, 102a/2, 102b/16, 104a/4, 104a/17, 104b1,104b/3,105b/05,106a/04,106a /08,107a/11,107a/18, 110a/19, 118a/07, 118a/11, 120b/10.

cür‘ et *(Ar.)* Çekinmeden ortaya atılma, cesâret, atılganlık: 27b/12.

cürm *(Ar.)* İşlenirken başkaları tarafından görülen suç, şâhit olunan cürüm, suç üstü: 62b/13.

cüsse *(Ar.)* Gövde, vücut, beden, kalıp: 108a/18.

cüst *(F.)* Arama, araştırma: 16a/4.

- Ç-

çabuḳ *(F.)* Hızlı, süratli, serî: 43a/15, 43b/9.

çadır Barınmak maksadıyle yere çakılmış kazıklara keçe, kalın bez, kıl dokuma veya deri gerilmek sûretiyle açık havada kurulan, kolayca sökülüp taşınabilir barınak: 13a/5, 24b/16, 25a/5, 45b/12, 57b/7, 66a/9,70a/10.

çağır- Bir kimseye gelmesi için seslenmek: 16a/20, 16b/2, 21a/16, 31b/16, 41b/7, 42b/1, 63b/19, 93b/9, 95a/12.

çağırġan Çok bağıran, yaygaracı. : 16b/18.

çakaloz . Eskiden kullanılan ve ufak taş güllecikler atan küçük çapta basit top: 19b/21.

çal- Başkasına âit olan bir şeyi gizlice almak: 21b/8, 23b/8,24a/13, 25a/1, 26b/18, 34b/10, 38b/8, 45a/5, 45a/6, 46b/17, 50a/13,55a/16, 55a/18, 55a/20, 55b/3, 58b/3, 58b/8, 61a/3, 63a/2, 63b/5, 71b/5, 80a/2, 81b/1, 83a/13, 96b/18, 108b/12, 109a/5, 109a/14, 116b/10

çalış- Bir şeyin olması, yapılması, elde edilmesi için gereken gayreti göstermek, çaba sarfetmek: 90a/7, 95b/1.

çār *(F.)* Dört: 15a/9.

çāre *(F.)* İstenen noktaya varmak, bir engeli aşmak için tutulması gereken yol: 5a/3, 19b/2, 19b/5, 21b/9, 23a/20, 26b/2, 32a/1, 34b/1, 44a/21, 52a/17, 57a/6, 57a/10.

çarp- Hızla dokundurmak, şiddetle vurmak : 21b/2, 38a/18, 54a/16, 63b/20, 72b/9, 80b/8, 84a/1, 84b/11.

çatla- Parçaları ayrılmaksızın üzerinde çizgi hâlinde bir yarık meydana gelmek, yarılmak: 13b/5, 20a/1, 23b/18, 67b/4.

çehre *(F.)* Yüz, surat, sîmâ : 75b/5.

çek- (Bir şeyi veya bir kimseyi hareket ettirerek bulunduğu yerden) Başka bir yere doğru götürmek, hareket ettirip sürüklemek: 4a/16, 4b/3, 11a/3, 16b/15,17b/13, 19a/14, 19a/15, 20b/6, 22a/11, 23a/17 30b/11, 033a/11, 034b/07, 37a/20, 44a/5, 53b/17, 54a/18, 55a/18, 62b/16, 69b/17,70a/07,70a/1, 70b/21, 73a/09, 73a/18,74a/15,74a/16,75a/14, 76a/16, 77b/8, 82b/4, 83b/4 87b/16, 90b/8, 91b/9,91b/12, 92a/18, 92b/9,

94a/03, 100a/2,101a/18, 102a/15,106b/15,108b/08, 110b/11,111a/17, 112a/1, 113a/11,113a/13, 115b/4, 118b/12, 122b/12, 123a/5.

çenber *(F.)* Bir düzlemde, sâbit bir noktaya aynı uzaklıkta olan noktaların meydana getirdiği kapalı eğri, dâire. :53b/17.

çengel *(F.)* Bir yere takılmaya veya ucuna bir şey asmaya yarayan eğri demir, kanca: 21b/7.

çengi *(F.)* Çarpâre, def, zil veya kaşık çalarak oynayan oyuncu kadın, rakkase: 35a/17.

çeşme*(F.)* Bir kaynaktan gelip bir haznede toplanan veya borularla getirilen suların, kullanılmak amacıyla üzerindeki musluklar vasıtasıyle akıtılması için yapılmış küçük tesis: 45b/14, 104a/3.

çevir- (Bir şeyi) Bir yöne doğru döndürmek: 22a/9, 37b/3,66b/10, 87a/9, 93a/14,102b/16, 113a/5, 121a/5.

çıḳ- (Bulunduğu yerden) Dışarıya varmaya çalışmak, içeriden dışarıya doğru gitmeye çabalamak: 3b/7, 5b/5, 5b/11, 8b/15, 8a/18, 9a/5, 14a/10, 14b/17, 14b/18, 19a/12, 29b/14, 32b/2, 37a/1, 40b/7, 41a/13 41a/18, 42b/7, 45a/8, 55a/8, 55a/19, 57b/18, 58b/9, 67a/9, 70a/20, 72b/15, 75a/14, 76a/7, 770b/2, 1a/10, 82a/9, 86b/9, 89b/10, 90a/4, 90a/5, 90a/10, 98b/19, 102a/9, 103a/7, 106a/1, 109b/18,111b/4, 112b/18, 114b/10, 118a/13, 120a/13, 120b/6, 121a/5, 122b/13.

çınla- Kaynağı organik olup dışarıdan olmayan bir çınlama duymak: 20a/2

çırāġ *(F.)* Bir ustanın yanında zanâat veya sanat öğrenen kimse, şâkirt: 8b/18.

çift *(F.)* İki, tek olmayan: 29b/12, 105b/17.

çirkin *(F.)* Göze ve kulağa hoş gelmeyen: 13a/2.

çiz- Çizgilerle belirtmek, resmetmek, tersim etmek: 14a/19, 87a/1.

çoban *(F.)* Koyun, keçi, manda, sığır gibi ehlî hayvan sürülerini güdüp otlatan kimse: 65b/19.

çok : Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyâde: 14b/15, 16a/4, 17b/1, 19a/14, 21b/1, 33a/15, 36b/15, 38a/2, 38a/5, 39a/7, 42a/15, 42b/7, 43a/17, 43b/18, 44a/21, 53b/17, 55a/16, 57b/17, 65a/4, 65a/19, 68b/13, 69a/18, 69b/2,

70b/10, 71b/4, 78a/14, 85b/4, 87b/8, 89a/16, 92b/3, 93b/12, 94b/4, 97b/7, 99a/13, 103a/18, 104b/14, 107a/10, 108a/1, 108a/14, 108b/6, 108b/8, 111a/10, 111a/15, 122b/8.

çök- Olduğu yerde yıkılmak, yıkılıp yere inmek: 101a/7, 105a/7, 106b/2.

çöp Saman parçası veya bu incelikte meyve sapı, dal veya tahta parçası: 93a/6, 93a/18.

çuḳur Çevresine göre daha aşağı seviyede bulunan yer: 10b/19.

çünki Çünkü, mâdemki: 1b/4, 5a/7, 5a/17, 8b/16, 9b/6, 9b/10, 12a/2, 12b/5, 13a/11, 14b/9, 14b/19, 15a/19, 16a/6, 16b/14, 17a/19, 17b/4, 19a/15, 19b/6,19b/10, 20a/14, 21a/5, 21a/6, 23a/18, 23b/7,24b/18, 25b/15,26a/5,31b/1,35a/14, 40b/6, 41b/3, 46b/15, 52a/16, 52b/11, 59b/14, 59b/17, 61a/11,61b/18, 63a/4,63a/10, 63b/7, 66a/9, 66b/2, 67b/4, 71a/14, 71b/12, 79b/16, 80b/17, 81a/19, 81b/5, 81b/10, 83a/6, 85b/16, 91b/16, 92b/10, 95a/8, 95b/12, 97a/15, 100a/8, 102a/18.

çünkim Çünkü: 15b/14.

- D-

da Her çeşit ve her gramer şeklindeki kelimeden sonra gelen ve ilgi kurduğu kelimeyi anlam bakımından güçlendiren, dikkati üzerine çekerek belirten veya onu önceki veya sonraki unsurlara bağlayan, “dahi, bile, esâsen, fakat, artık, aynen, üstelik, ise, o kadar, pek, hatta” vb. mânâlara gelen, kelimeden ayrı yazılan takı: 2a/9, 2a/10, 2a/11, 2b/3, 2b/4, 2b/7, 2b/8, 2b/10, 3b/2, 7a/10, 7b/12, 8a/4, 8a/16, 9a/4, 9a/14, 9b/6, 9b/15, 10b/17, 11b/8, 11b/10,12b/11, 13a/7, 15a/5, 15a/15, 15b/6, 15b/19, 16a/11, 19a/1, 20a/5, 20a/7, 20a/18, 20a/20, 20b/18, 21a/17, 21b/1, 22b/10, 23a/10, 23b/5, 25b/2, 25b/7, 27a/2, 31a/5, 32a/1, 32a/3, 32a/8, 33a/12, 33b/04, 33b/16, 34b/13, 36b/8, 36b/15, 37b/19, 38b/17, 39b/18, 40a/16, 42a/19,42b/5, 43a/12, 44a/21, 45a/4, 46a/18, 47a/3, 47a/9, 47a/13, 48a/14, 48a/15, 48a/16, 48a/18,48a/22, 49a/19, 49b/13, 50b/19, 51a/1, 51a/3, 51a/18, 53a/7, 54a/7, 55a/17, 58a/18, 61a/4, 61a/10, 61b/7, 61b/13, 62a/3, 62a/19, 62b/9, 62b/11, 62b/21, 63a/4, 64a/1, 64b/02, 64b/19, 65a/18, 66a/6, 67b/18, 68a/2, 69a/19, 69b/7, 70b/2, 70b/15, 72a/14, 73a/14, 73a/18, 75a/4, 76a/13, 76b/8,

76b/12, 76b/15, 77a/16, 77b/4, 77b/8, 78b/13, 79b/16, 80a/17, 80b/12, 81a/14, 82b/8, 82b/15, 83a/18, 83a/20, 83b/14, 84b/3, 85a/12, 85b/4, 86b/10, 88a/14, 88b/6, 88b/15, 89a/4, 91a/4, 92a/18, 93b/12, 95a/1, 97b/8, 101a/16, 102a/8, 102b/3, 102b/19, 105a/1, 106a/18, 106b/2, 106b/6, 107a/12, 107a/16, 107b/1, 107b/2, 107b/16, 108a/2, 108b/12, 109b/2, 110a/02, 110b/4, 111a/5, 111a/7, 111a/15, 112b/14, 113b/4, 120b/10, 121b/15, 122b/2, 122b/17, 124a/3.

dadı :*(F.)* Feryat, figan: 45a/8.

dağ Çevresindeki arâziye göre büyük bir çıkıntı teşkil edecek şekilde yükselen toprak veya kaya kütlesi: 89b/13, 118b/10.

dağıl- (Toplu halde bulunan kimseler) Bir yerden uzaklaşmak, o yeri terketmek: 23a/8, 89b/11.

dağıt- (Bir kalabalığı, birliğini bozmak maksadıyle) Bölmek, zor kullanarak veya iknâ ederek toplu halden çıkarmak, dağılmasını sağlamak: 17b/14.

dahhāk (Ar.) Çok gülen: 11a/10.

dahı Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen kuvvetlendirme sözü: 2a/5, 2a/8, 4b/5, 4b/12, 5a/11, 5a/12, 5b/9, 5b/14, 5b/16, 6a/14, 7b/2, 8a/3, 8a/10, 8a/14, 8a/19, 9a/13, 9b/4, 10a/11, 10b/1, 10b/9, 10b/10, 10b/14, 10b/16, 10b/20, 11a/3, 11b/11, 11b/12, 11b/17, 13a/2, 13a/17, 13b/7, 13b/18, 14a/16, 14a/19, 14b/1, 14b/4, 14b/15, 14b/17, 15a/11, 15b/3, 15b/5, 15b/20, 16a/11, 16b/11, 16b/16, 18a/6, 18b/19, 19a/9, 20a/5, 20a/20, 20b/2, 20b/12, 20b/13, 20b/17, 21a/3, 21a/4, 22a/17, 22b/10, 22b/16, 23a/1, 23a/8, 23a/14, 23a/19, 23b/13, 24a/5, 24b/2, 25b/1, 26a/10, 26b/3, 26b/6, 26b/10, 26b/15, 27a/2, 29b/3, 30a/9, 31a/4, 31a/14, 31b/9, 31b/13, 32a/5, 33a/9, 33b/15, 33b/17, 34a/5, 34a/16, 34b/15, 35a/7, 36b/4, 37a/7, 37a/20, 37b/10, 38b/7, 38b/15, 39a/15, 40a/5, 41a/18, 41b/8, 42a/3, 43b/11, 44a/1, 44a/2, 45a/1, 46a/17, 47a/7, 48a/2, 49a/12, 54b/7, 54b/9, 54b/16, 55a/18, 56a/11, 56b/12, 57a/4, 57a/12, 57b/8, 58b/18, 58b/19, 59a/5, 59b/15, 60a/4, 60a/10, 60a/12, 61a/6, 61a/7, 61a/8, 61a/18, 61b/1, 61b/14, 62a/16, 63a/3, 63a/9, 63a/20, 63b/20, 65b/4, 65b/8, 65b/9, 66a/2, 66b/7, 66b/11, 66b/15, 67a/1, 67a/3, 67a/4, 67a/6, 67a/8, 67a/9, 67a/12, 67a/17, 67a/18, 67b/2, 67b/13, 68a/6, 68a/12, 68a/16, 68a/18, 68a/21, 68b/9, 69a/4, 69a/18, 69b/9,

69b/15, 69b/16, 70a/20, 71a/2, 71a/18, 71b/15, 72a/14, 72b/13, 72b/19, 73a/4, 73a/11, 73a/14, 73b/17, 74a/6, 74b/2, 74b/7, 74b/9, 75a/2, 75a/4, 75a/7, 77b/5, 77b/9, 78a/11, 78b/3, 80b/11, 80b/18, 81b/1, 81b/3, 81b/5, 81b/7, 82b/12, 83a/2, 83b/4, 83b/5, 83b/7, 83b/19, 83b/20, 83b/21, 84a/284b/10, 84b/19, 85a/4, 85a/11, 85b/12, 85b/17, 85b/19, 86a/14, 86b/2, 86b/10, 86b/14, 86b/15, 87b/10, 88a/5, 88a/7, 88a/12, 88a/14, 88a/17, 88a/19, 88b/5, 89a/3, 89a/4, 89a/15, 89b/12, 90b/4, 90b/13, 91a/7, 92a/17, 92b/5, 93a/11, 93b/19, 94a/1, 94a/8, 94a/15, 94b/2, 95a/13, 95a/19, 95b/11, 96b/12, 97a/3, 97a/9, 97a/15, 97a/18, 97b/5, 98a/9, 98b/4, 98b/5, 98b/8, 98b/15, 98b/18, 98b/19, 99a/13, 100a/10, 100a/13, 101a/11, 101a/14, 101a/15,101a/16, 103a/12, 103a/15, 103b/1, 103b/3, 104b/5, 104b/17, 104b/19, 106b/12, 106b/16, 107b/13, 108a/8, 108b/4, 109a/5, 109a/13, 109b/10, 110a/4, 110a/5, 110a/11, 110b/15, 110b/16, 111a/4, 111a/16,111b/12, 112a/8, 112b/7, 112b/9, 113a/17, 113b/9, 113b/16, 114b/16, 115a/3, 115a/8, 115a/13, 115a/17, 115b/4, 115b/11, 116a/8, 116a/12, 117a/1, 118a/4, 118a/17, 118b/10, 118b/11, 119a/10, 119b/6, 120b/18, 121a/1, 121a/12, 122a/2, 124a/6.

daḥme *(F.)* Mezar, kabir, türbe: 5b/4, 9a/16.

dā'im *(Ar.)* Devam eden, devamlı, sürekli :18b/10, 49a/16, 59b/9, 75b/14,76a/17,79a/9, 80b/6.

dā'ire *(Ar.)* 1.Çember biçimindeki şekil: 66a/18. 2. (Tamlamalarda) Sınır içinin hükmünü yürüttüğü alan:15b/13.

dāl *(Ar.)* İki büklüm olmak: 10a/20.

dal- Kendini düşünce ve duygularına kaptırıp çevresini farketmeyecek hâle gelmek, dalgın bir durum almak: 13b/11, 121b/3.

dalālet *(Ar.)* Doğru yoldan ayrılma, yoldan çıkma, sapıtma, sapıklık: 27a/13.

dam Bir binânın en üstündeki örtü kısmı, çatı: 11b/7, 20a/3, 116a/11.

dānā *(F.)* Âlim, bilgin, bilgili, bilen kimse: 14a/14, 17b/12, 24a/14, 33a/16, 61a/14.

dāne *(F.)* Başlı başına bir varlık teşkil eden şeylerin her biri için kullanılan sayı birimi, adet: 14a/17, 27b/9, 40b/12, 47b/6, 48a/15, 52a/12.

danış- Bir konu hakkında birine fikir sormak, baş vurup görüşünü

almak, tavsiyesini öğrenmek, istişâre etmek: 26a/6,98a/14,98b/11, 101b/2.

ḍarb *(Ar.)* Vurma, vuruş: 11b/3,37a/4, 68a/12, 71b/20, 71b/21.

dārū (F.) İlaç: 106b/9.

dāstān *(F.)* Milletlerin eski çağlardaki din, fazîlet ve millî kahramanlık mâcerâlarını, başlarından geçenleri dile getiren büyük manzum hikâye: 2a/16, 6a/12, 60a/13.

daʿvā *(Ar.)* Hakkını elde etmek veya korunmasını sağlamak yâhut bir anlaşmazlığın çözümü için mahkemeye başvurma: 53b/3, 60b/3, 93a/8.

daʿvet *(Ar.)* Çağırma, gelmesini isteme, çağrı : 2a/10, 6a/4, 12b/6, 12b/15, 15a/14, 20b/10, 47a/10, 61b/14, 70b/18, 71a/18, 78a/15, 79b/16, 81b/20, 81b/21, 84b/14, 90b/12, 95a/11, 98a/12, 103a/3, 110a/2, 122a/7.

davran- Kendini korumak ve karşı durmak üzere hareket etmek: 62a/14, 74b/17, 89b/16.

dede Bir kimsenin babasının veya annesinin babası, büyük baba: 1b/11, 63b/13, 64a/13, 65a/16.

defʿ *(Ar.)* **1.** Ortadan kaldırma: 40b/9, 41b/3, 50a/2. **2.** Bir dâvâda, dâvâcının iddiâsına karşı hakkında dâvâ açılan kimseye tanınan savunma hakkı: 41a/10, 76a/11, 76b/13.

defʿa *(Ar.)* Karşılaştırma anlamı taşıyan cümlelerde sayı sıfatlarıyle kullanıldığı zaman bahsedilenin karşılaştırıldığı şeye göre nitelik ve nicelik bakımından derecesini bildirir, kere, kez: 5a/8, 80a/19.

defter Yapıştırılarak veya dikilerek kitap biçimine sokulmuş kâğıt destesi: 82b/5.

degirmen İri ve tâneli şeyleri öğütmeye yarayan, elle veya su, rüzgâr, elektrik vb. bir güçle çalıştırılan âlet: 11a/17.

degül im, -sin, -dir, idi gibi eklerin ve imiş, ise, iken'in başına gelerek cümlenin anlamını olumsuz hâle getiren kelime: 5a/4, 13a/18, 19a/5, 19b/6, 20a/17, 21b/3, 23a/4, 24a/16, 24b/13, 25a/12, 27a/15, 28b/10, 28b/11, 28a/12, 30b/11, 31a/11, 33b/4, 34b/14, 37b/13, 40a/14, 40a/16, 41a/12, 42a/4, 43b/15, 43b/18, 44b/17, 44a/11, 45a/19, 45b/21, 47b/1, 47b/15, 48a/2, 48b/4, 48b/12, 49b/17, 49b/20, 51b/17, 57b/5, 61a/5, 62a/12, 64b/13, 65b/1, 65a/2, 65a/13, 66b/2, 70b/8, 70a/2, 72a/9, 74a/2,75b/4, 75b/6, 75b/8,

75b/11, 79a/2, 80b/4, 83a/19, 84b/4, 85b/1, 85b/2, 87b/1, 89a/13, 89a/14, 92a/11, 94b/1, 95b/3, 98b/10, 98a/15, 98a/18, 100b/6, 100b/16, 101b/7, 101b/11, 101b/14, 102a/2, 102b/10, 102b/11, 102b/17, 103a/1, 103b/15, 104a/4, 104b/2, 105a/17, 106b/12, 112a/3, 119b/1, 119b/6, 119b/11, 120b/7.

dehr *(Ar.)* Dünya, cihan: 28b/14.

deli "Şaşkın, çılgın" gibi bâzan sevgi, bâzan sitem ifâdesi taşıyan hitap sözü: 84a/12, 103a/8.

delikanlı Çocukluk çağından çıkmış, bülûğa ermiş genç erkek: 30a/1, 30b/9, 32a/5, 35a/8,38b/5, 64b/3.

dellāl *(Ar.)* Tellâl kelimesinin eski metinlerde kullanılan asıl şekli: 75b/7.

dem *(F.)* Zaman, an: 14a/12, 48a/2, 51b/16, 71a/17, 101a/6, 101b/16, 104a/11, 108a/9, 117b/10.

depe İnsan veya hayvanın başının üst kısmı, iki kulak arasındaki bölümü: 92a/15. **2.** Ayakları altına alıp öldürmek: 17a/7.

derbend *(F.)* Osmanlı Devleti'nde ulaşım bakımından önemli olan dağ geçitlerinde, boğazlarda, yol kavşaklarında kurulan, âsâyiş ve huzûrun sağlanmasında, yolların îmârında büyük rol oynayan karakollara verilen isim: 57a/18, 57a/19.

dergāh *(F.)* Tarîkatlarda dervişlerin zikir ve ibâdet ettikleri ve içinde tarîkatın gerektirdiği biçimde yaşadıkları yer, tekke: 116a/15, 118b/7.

deri İnsan ve hayvan vücûdunu bir örtü gibi saran koruyucu tabaka : 67b/3, 51b/11, 86b/20.

dermān *(F.)* İlâç, şifâ, devâ, çâre: 54b/8.

dert *(F.)* İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü: 77a/10.

derūn *(F.)* İç, iç taraf, dâhil ve yürek: 44b/20, 45b/17, 98b/11, 120b/18.

deryā *(F.)* Deniz: 4b/13, 13b/10, 13b/12, 14a/15, 55a/6, 74a/1, 97b/2, 106b/11,118b/16, 118b/17,119b/5,124a/2.

dest *(F.)* El: 49b/18, 73a/12, 93a/2, 107b/19.

deste *(F.)* Elde tutulabilecek şekilde bir araya getirilmiş şeylerden meydana gelen bağ, demet, tutam, bağlam: 92b/18, 93a/6, 93a/18.

destgīr *(F.)* Elde tutan, yardımcı : 18b/10.

destūr *(F.)* İzin, ruhsat, müsâade: 9b/6.

devir- (Dik veya ayakta duran bir şeyi) Düşürüp yatık duruma getirmek: 63a/16, 84a/13, 86b/1, 87a/10, 96a/6.

devlet *(Ar.)* Ululuk, büyüklük, büyük rütbe, büyük mevki ve makam: 9b/1, 14a/6, 16a/9, 17a/2, 46a/8, 47a/21, 47b/9, 49b/10, 49a/13, 54a/20, 63b/13, 64a/13, 65a/16, 70a/8, 75b/14, 80a/10, 81a/4, 81a/16, 82b/14, 86a/1, 88b/9, 88b/16, 91b/7, 100b/6, 101a/15, 112b/5. **2.** Nimet ve mutluluğa ermiş ulu (kimse): 11b/16, 17a/5, 42b/6, 75b/19, 76a/10, 81a/20, 90b/18, 111b/10, 112a/13.

di- Duygu ve düşüncelerini sözle anlatmak, söylemek: 2a/7, 2a/10, 2a/13, 2a/17, 3a/9, 3a/17, 3b/4, 3b/15, 4a/11, 6a/12, 6a/14, 8a/5, 8a/10, 8a/14, 8b/10, 8b/13, 8b/15, 9a/4, 9b/2, 9b/16, 9b/20, 11b/16, 11b/17, 12a/5, 12a/18,12b/2, 12b/20, 13a/1, 13a/4, 013a/16, 13a/18, 13b/1, 13b/10, 13b/18, 13b/19, 14a/4, 14a/7, 14a/8, 14a/17, 14a/18, 14b/6, 14b/8, 15a/5, 15b/13, 15b/14, 16a/03, 16a/7, 16a/10, 16b/1, 16b/7, 16b/17, 17a/3, 17a/7, 17a/14, 17b/16, 18b/6, 18b/9, 18b/13, 19b/1, 19b/6, 19b/15, 19b/21, 20a/7, 20b/6, 20b/10, 20b/11, 21a/4, 21a/18, 22b/10, 22b/15, 23a/1, 23a/5, 23a/18, 23b/3, 23b/4, 24a/14, 24b/14, 25a/13, 25b/11, 25b/13, 26a/6, 26a/13, 27a/11,28a/9, 28a/13, 28a/16, 28b/8, 28b/10, 29a/5, 29a/8, 29a/15, 29b/11, 30a/7, 30b/7, 31a/5, 31a/10, 31b/12, 31b/15, 32b/10, 32b/11, 33a/10, 33b/3, 33b/6, 34b/9, 35a/8, 36b/15, 37a/6, 37b/7, 37b/9, 37b/18, 38b/3, 38b/10, 39b/3, 39b/5, 39b/11, 39b/20, 40a/1, 40a/5, 40a/6, 40b/19, 41a/2, 41a/4, 41a/6, 41a/8, 41a/10, 41a/14, 41a/19, 41b/1, 41b/2, 41b/8, 41b/13, 41b/14, 41b/15, 42a/3, 42a/6, 42a/7, 42a/11, 42a/12, 42a/14, 42a/16, 42b/2, 42b/9, 42b/14, 42b/16, 43a/6, 43a/7, 43a/11, 43a/17, 43a/18,43b/8, 43b/11, 43b/13, 44a/1, 44a/13, 44b/3, 45b/4, 46a/8, 46a/15, 47a/11, 47a/12 47a/21, 47b/2,47b/13, 47b/18, 47b/19, 47b/20 48a/1, 48a/7, 48a/14, 48a/16, 48a/17,48a/18, 48a/20, 48b/22,49a/2, 49a/19, 49a/21, 49b/6, 49b/7, 49b/13, 49b/16, 49b/18, 49b/19, 50a/2, 50a/3, 50a/20, 50b/3, 50b/15, 50b/17, 51a/1, 51b/8, 51b/10, 51b/14, 51b/16, 63b/11, 63b/15, 64a/3, 64a/4, 64a/13, 64a/15, 64a/18, 64b/1, 64b/5, 64b/8, 64b/11, 64b/17, 65a/1, 65a/7, 65a/12, 65a/15, 65b/3, 65b/8,65b/10, 65b/13, 66a/3, 66a/15,

66a/18, 66a/20, 66b/2, 66b/5, 66b/7, 51b/17,52a/10,52a/21,52b/3,52b/10, 52b/18, 53a/3, 53a/7, 53a/18, 53b/2, 53b/6, 53b/8, 53b/9, 54b/15, 55a/12, 55a/15, 55a/16, 55b/13, 56a/1, 56a/5, 56a/6, 56a/15, 56b/2, 57a/3, 57a/7, 57a/10, 57a/12, 57a/14, 57a/18, 57b/4, 57b/8, 57b/10, 58a/4, 58a/5, 58a/6, 58a/7, 58a/10, 58a/12, 58b/4, 59a/4, 59a/5, 59a/15, 59a/19, 59b/1, 59b/10, 59b/12, 59b/14, 59b/15, 59b/16, 59b/18, 59b/19, 59b/20, 60a/4, 60b/3, 60b/5, 60b/7, 60b/9, 60b/11, 60b/13, 60b/19, 61a/1, 61a/7, 61a/12, 61a/16,61a/19, 61b/4, 61b/5, 61b/12, 61b/16, 61b/20, 62a/2, 62a/3, 62a/7, 62a/12, 62a/15, 63a/7, 63a/9, 63a/18, 67b/9, 67b/18, 68a/2, 68a/4, 68a/8, 68a/21, 68b/4, 68b/5, 68b/6, 68b/10, 68b/12, 68b/16, 68b/20, 69a/17, 69a/19, 69b/3, 69b/6, 69b/16, 70a/2, 70a/4, 70b/5, 70b/9, 70b/15, 71a/4, 71a/18, 71b/4, 71b/10, 71b/18, 71b/21, 72a/2, 72a/16, 72a/17, 72a/20, 72b/1, 72b/3, 72b/4, 72b/6, 73b/20, 73b/22, 74a/1, 74a/2, 74a/3, 74a/5, 74a/10, 74a/13, 74a/18, 74a/19, 74a/20, 74b/1, 74b/2,75a/18, 75a/19, 75b/1, 75b/2, 75b/8, 75b/11,75b/12, 75b/16, 75b/17, 75b/18, 75b/19, 76a/1, 76a/5, 76a/13, 76b/9, 76b/11, 76b/14, 77a/16, 77a/19, 77b/4, 77b/17, 78a/16, 78a/18, 78b/13, 80a/9, 80a/18, 80a/20, 80b/5, 80b/9, 80b/14, 80b/17, 81a/3, 81a/7, 81a/16, 81b/4, 81b/5, 81b/8, 81b/18, 81b/21, 82a/3, 82a/17, 82b/1, 82b/3, 82b/4, 82b/12, 82b/14, 83a/3, 83a/17, 83a/18, 83a/20, 83b/1, 83b/2, 83b/4, 83b/6, 83b/7, 83b/20, 84a/11, 84a/13, 84a/18, 84b/3, 84b/5, 84b/8, 85b/5, 85b/6, 85b/12, 85b/15, 85b/16, 86a/1, 86a/6, 86a/7, 86a/9, 86a/11, 87b/12, 88a/5, 88a/15, 88a/17, 88b/9, 88b/11 88b/13, 88b/15, 88b/18, 88b/19, 89a/1 , 89a/2, 89a/8, 89a/17, 89a/19, 90a/10, 90a/14, 90a/16, 90b/1, 90b/13, 91a/5, 91a/10, 91a/18, 91a/20, 91b/6, 91b/11, 91b/16, 91b/19, 92a/4, 92a/6, 92a/9, 92a/12, 92b/5, 92b/11, 93a/7, 94a/19, 94b/10,94b/13, 94b/19, 95a/5, 95a/6, 95a/8, 95a/14, 95a/17, 95b/2, 95b/10, 95b/13, 95b/16, 95b/19, 96a/1, 96a/2, 96a/3, 96a/4, 96b/4, 96b/9, 96b/10, 96b/12, 96b/14, 96b/15, 97a/9, 97a/11, 97a/13, 97b/1, 97b/2, 97b/4, 97b/6, 97b/8, 97b/11, 97b/17, 97b/19, 98a/18, 98b/2, 98b/5, 98b/7, 98b/10,98b/14, 99a/5, 99a/12, 99a/15, 099a/16, 99b/1, 99b/6, 99b/8 99b/10, 99b/15, 100a/3, 100a/7, 100b/19, 101a/18, 101b/1, 101b/8, 101b/12, 101b/16, 101b/18, 102a/16, 102a/18, 102b/2, 102b/4, 102b/8, 102b/9, 102b/18, 103a/3, 103a/14, 103a/16, 103a/18, 103b/7, 103b/8, 103b/9, 103b/10, 103b/13, 103b/16, 103b/17, 104b/1, 104b/13, 104b/14, 105b/8, 105b/9, 105b/18, 106a/10, 106a/11, 106a/18, 106b/6, 106b/12, 107a/5, 107a/7, 107a/12, 107a/16,

108a/5, 108a/10, 108b/1, 108b/11, 109b/2, 110b/10, 110b/11, 110b/16, 111a/4,111a/14,111a/17,111b/1,111 b/10,112b/13, 112b/14, 112b/17 112b/19, 113a/7, 113a/15, 113a/17, 113a/18, 113b/4, 113b/9, 113b/10, 113b/14, 113b/18, 114a/1, 114a/3, 114a/15, 114b/2, 115a/8, 115a/10, 115b/12, 115b/14, 116a/2, 116b/10, 117b/14, 118a/4, 118a/7, 118a/16, 118b/6, 118b/9, 119a/9, 119a/12, 119a/16, 119a/17, 119b/3, 119b/8, 120a/16, 120b/13, 121a/10, 121b/15, 121b/17, 122a/4, 122a/16, 122b/1, 123a/12, 123a/14, 123b/2, 123b/3, 123b/5, 123b/11, 41b/12.

dib Çukur bir yerin en aşağı kısmı, en alt bölümü: 22a/12,38a/13, 55b/16, 64a/9, 64a/12, 83b/10, 85a/1, 89b/13,92a/14.

dībā *(F.)* Eskiden çok makbul tutulan, genellikle desenli, ağır dokuma ipekli kumaş: 15a/10, 28a/16, 88a/1.

dibelik Büsbütün, tamâmıyle: 68b/16.

dikil- Ayakta durmak: 120a/14.

dikḳat *(Ar.)* Düşünceyi bir nokta üzerinde toplama, bir şey üzerinde düşüncesini toplayarak durma: 17a/4, 108a/10.

dil Ağız boşluğunda yer alan, tat duymaya, besinleri ağız içinde evirip çevirmeye, yutmaya ve sesleri çıkarmaya yarayan etli, uzun ve hareketli organ: 53a/11, 54b/7, 91a/5.

dil *(F.)* Gönül: 75a/7, 118b/7.

dilāver *(F.)* Yürekli, cesur (kimse), yiğit, kahraman: 3a/5, 4a/6, 9b/11, 15b/18, 21b/16, 24b/7, 27b/01, 027b/15, 33a/14, 37b/16, 39a/1,44b/9, 46a/20, 47b/21, 48a/13, 51b/15, 52a/3,54b/12, 56b/15, 59a/21, 59b/6, 59b/11, 61a/6, 63b/9, 64b/3, 64b/12, 65a/2, 65a/4, 65a/5, 65a/10, 66a/8, 66a/13, 66b/5, 67a/5, 67b/5, 67b/15, 68b/12, 68a/20, 71a/20, 72a/2, 72a/17, 75a/20, 78b/3, 78b/10, 81a/8, 82a/5, 82b/1, 83a/10, 83a/20, 83b/21, 84b/3, 84b/4, 84a/4, 84a/15, 84a/20, 85b/15, 85b/18, 86a/2, 88b/8, 88b/10, 88b/14, 89b/6, 89b/10, 89a/10,90a/6, 95b/4, 95b/5, 95b/14, 96b/14, 97a/10, 97a/20, 98a/15, 99b/17, 100b/4, 101a/5, 101a/13, 104b/12, 104a/12, 105b/11,110b/14, 110b/15, 111a/1, 111a/6, 111a/7, 113a/7, 113a/12, 114a/14, 115b/17 121a/10.

dile- Bir şeyin gerçekleşmesini veya olmasını istemek, ummak, temennî etmek: 13b/17, 19b/13, 21a/5, 27b/13, 34a/9, 34a/15, 39a/13, 46a/4, 46a/9, 47a/10, 49b/4, 53b/5, 55a/3, 62a/16, 62b/13, 85a/2, 86b/14,

86b/16, 90b/13, 91b/5, 100a/15, 101a/3, 107b/7, 112a/18, 112a/19, 114a/13, 116a/11.

dīn *(Ar.)* İnsanların yaratıcı olarak kabul ettikleri üstün güce olan îmanlarını, ona yapacakları ibâdetlerin bütününü ve bu îmâna göre davranışlarının nasıl olması gerektiğini düzenleyen inanış yolu: 11b/17, 12b/7, 66a/2, 96b/10, 96b/16, 122a/15, 122b/16.

diñle- İşitmek için kulak vermek, isteyerek duymak: 9b/16,14b/9, 15b/14, 17b/12, 24b/3, 28a/6, 45a/9, 50a/1,118b/13, 122a/16.

dinlen- Yorgunluk gidermek, gücünü yeniden toplamak için çalışmaya ara verip durmak, hareketsiz kalıp istirâhat etmek: 44a/8.

dirāz *(F.)* Uzun: 18b/12,82a/5, 84a/14, 88b/17.

dirhem (Ar.) Okkanın dört yüzde birine eşit eski bir ağırlık ölçüsü birimi: 56b/8, 56b/9.

diş Üst ve alt çene kemikleri üzerinde karşılıklı sıralanmış olan ve ağza alınan şeyleri koparıp çiğnemeye yarayan sert, beyazımtırak parçalardan her biri: 48a/4.

dīv *(F.)* Çok iri ve kuvvetli, korkunç masal tipi, dev: 47a/16, 69a/16,105b/19.

dīvān *(F.)* Büyük meclis, yüksek meclis: 8a/11, 12b/18, 13a/7, 13a/10, 13b/5, 13b/6, 13b/20, 14a/2, 17a/12, 17b/19, 19b/16, 23a/8, 29b/6, 31b/9, 59a/10, 60a/18, 61b/9, 70a/9, 100a/12.

divāne *(F.)* Kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse:16a/17, 52a/15, 64a/4, 64a/9, 93a/6.

divid *(Ar.)* Eskiden belde taşınan, mâdenden, bâzan gümüşten yapılan bir nevi yazı takımı, devat: 61b/6.

diyār *(Ar.)* Memleket, ülke: 1b/14, 19a/8, 28a/11, 57a/10, 57b/20.

diz Bacakta uylukla baldırın birleştiği oynak kısım: 19b/9, 45b/17, 75a/14.

dizdār *(F.)* Kale muhâfızı: 41b/7, 41b/15, 42b/5, 42a/20, 44a/17, 50b/1.

dizgin Bir şeyin gidişini kontrol altına almak, tasarrufu altına almak: 10a/5.

dizil- Belirli bir düzene göre sıraya konmak: 46b/14.

doğra- Keserek parçalamak, parça parça kesmek: 21b/9,38a/1, 58a/12.

doğrı Akla, mantığa ve duruma uygun, yerinde, münâsip: 28a/13, 30b/2, 37b/3, 41a/17, 55b/7, 58a/19, 64a/17, 65b/3.

dokun- Yaklaşıp hafifçe değmek, temas etmek: 11a/10,23b/17,36b/6, 73a/15, 83b/15.

dost Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse: 2a/6, 8b/5, 12b/12, 18b/12, 35a/2, 36b/11, 53b/18, 55b/11, 92b/9, 92b/10, 93b/12, 93b/16, 94b/4 95a/13, 109a/12.

dög- (Birine canını acıtmak maksadıyle) Üst üste vurmak, dayak atmak, darp etmek: 3b/3,94b/17.

dök- Akıtılmak :15b/1, 22a/4, 22b/4, 75a/3, 77a/2, 85b/7, 96a/14, 116b/2, 118a/5.

dön- (Bir yere) Geri gitmek veya geri gelmek: 8b/13, 12b/5, 14a/2, 14a/16, 14b/2, 15b/15, 17a/18, 17b/16, 19b/2, 19b/11, 19b/19, 22b/17, 24b/3, 27b/11, 28b/4, 34a/2, 38b/1, 46b/5, 50a/20, 50b/9, 55b/5, 59a/11, 59a/12, 65b/6, 68a/14, 73b/18, 75b/17, 76b/6, 77a/13, 77b/13, 85a/16, 88b/3, 88b/6, 90a/8, 90a/12, 91a/11, 92b/16, 94a/10, 96a/13, 96b/19, 97a/7, 101a/2, 101b/1, 101b/9, 101b/13, 108a/13, 109a/5, 118a/9.

dört Üçten sonra, beşten önce gelen sayının adı: 4b/14, 10b/17, 10b/20, 17a/11, 32b/3, 34a/13, 38b/4, 40a/3, 44b/9, 45a/6, 59a/12, 66a/8, 78b/17, 79b/10, 84a/10, 85a/7, 88a/4,105b/3, 116b/9.

döşe- Bir yere içinde yaşamak üzere eşyâ koyup yerleştirmek: 91b/3, 94a/5.

duʿā *(Ar.)* Güçsüzlük ve ihtiyâcını ortaya koyarak Allah'a yalvarma, bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme, yakarış: 5b/1,8a/14, 13a/8, 20b/13, 31b/9, 32a/9, 47a/3, 49b/2, 59a/5, 63a/20, 77b/10,108b/10.

d. eyle- Duâ etmek: 97a/1, 101a/9, 118b/8.

d. it- Duâ etmek : 110a/10.

dur- Yapmakta olduğu hareketi kesmek, hareketsiz kalmak, hareketsiz kalmasını istemek: 3b/9, 3a/15, 8b/17, 10a/19, 23b/10, 26a/8, 27a/2, 37b/19, 38b/4, 42b/20, 44a/14, 48a/22, 50b/17, 53b/7, 58a/5, 64a/2, 64b/5, 68a/2,78a/9,

91a/16, 93a/13, 93a/17, 99b/16, 100b/3, 102a/12, 102a/16,103a/20, 112a/10, 113a/6, 113b/7, 116a/3, 122b/8.

dügün Evlenme veya sünnet dolayısıyle yapılan şenlik: 47a/5.

dün İçinde bulunulan günden bir önceki gün: 51b/2, 58b/17, 66a/14, 69a/3,84b/16, 109b/7, 112a/18.

dünyā *(Ar.)* İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan: 15a/4, 17b/15, 22b/5, 32a/5, 40a/3, 48a/14, 49a/1, 51a/1, 61a/12, 68a/9, 73a/19,74a/4, 92b/5, 94a/9, 101a/5, 116a/8.

dürlü Çeşitli: 11a/1, 19b/5, 29b/13, 34b/16, 34b/17, 49b/11, 54b/10, 54b/14, 56b/19, 73a/07, 95b/18, 120b/3.

düş Uyurken zihinde beliren hayaller ve düşünceler, rüya: 10a/1, 25a/9, 33b/11, 42a/4, 56a/16.

düş- (Bir şey veya kimse) Dengesini kaybederek yıkılmak: 3a/1,10b/10, 10b/20, 13b/7, 22a/20 23b/12, 24b/11, 33a/4, 38a/12, 48a/12, 50b/4, 56b/18, 58b/160a/8, 67a/15, 74b/15, 85a/12, 91b/16, 103b/5, 104b/7, 106b/3, 111a/8, 113b/6, 114b/4, 117b/4, 122a/13,123b/6, 123b/9.

düşmān *(F.)* (Birine karşı) İyi duygular beslemeyen, kötülük etmek için fırsat kollayan kimse: 3b/4, 3b/8, 12b/12, 13b/16, 15a/10, 18b/11, 19a/7, 24b/10, 24a/13, 25a/11, 26a/12, 29a/14, 35a/2, 36b/11, 40a/15, 48b/12, 49b/16, 50b/11, 50b/12, 53b/18, 60b/6, 66a/1, 114a/16, 114b/2.

düşnām *(F.)* Sövme, sövüp sayma: 83b/5,101b/14.

düz- Belirli bir düzene göre sıraya koymak, sıralamak: 2b/4, 13a/17, 34a/4,34a/14 50b/3,59a/10, 61b/7, 80b/10.

- E-

ecel *(Ar.)* Her canlı için takdir edilmiş olan ölüm zamânı, ömrün son demi: 21a/10, 22a/3, 22b/4, 63a/17, 69a/18, 81b/15, 121a/2.

edeb Terbiye, nezâket, zarâfet: 10a/10, 39b/9.

efendi *(Yun.)* Sâhip durumunda olan, buyruğu geçen, hükmünü yürüten, kendisine uyulan kimse, sâhip: 19b/13, 68b/21, 76a/10,104a/20.

efkār *(Ar.)* Fikirler, düşünceler : 78a/9.

eflāk *(Ar.)* **Gökler** 99b/14.

eflātun Leylak ve erguvan renkleri arasındaki morumsu pembe renk, açık mor. : 33b/1.

eger *(F.)* Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şâyet: 2a/12, 3a/8, 3b/11, 6a/8, 6a/10, 9a/02, 12b/8, 14a/6, 14a/10, 14b/6, 14b/7, 15a/14, 17b/14, 18a/7, 21b/9, 24b/1, 25a/17, 26a/10, 34a/10, 47b/17, 47b/19, 48a/9, 48b/15, 53a/19, 56b/20, 57b/7, 59a/3, 59b/18, 60a/10, 61a/8, 61b/3, 61b/12, 62a/11, 62b/6, 64b/7, 65a/8, 67b/2, 067b/11, 69b/20, 70a/6, 70a/19, 72a/14, 72a/15, 72b/2, 73b/7, 75a/19, 75b/5, 80b/9, 81a/8, 82a/2, 82a/13, 84b/20, 85b/1, 86a/10, 87b/13, 89a/15, 92b/3, 93b/18,96b/13, 97b/19, 98a/6, 98a/17, 100a/5, 100a/7, 109b/2, 112a/9, 112b/5, 114a/2, 116a/10, 123b/7.

eglen- (Zevk ve neşe veren şeylerle) Hoşça vakit geçirmek : 23b/7, 59a/3,78a/14,107b/5, 111a/19.

ejderhā *(F.)* Milletlerin hayal gücüne göre değişik şekillerde tasarlanan, genellikle kanatlı, gövdesi aslana, kuyruğu yılana benzeyen, ağzından ateş püsküren korkunç masal canavarı: 13b/12, 24a/12, 50b/14, 63a/15, 79a/2, 79a/15, 79a/16, 79a/18, 79b/2, 79b/5, 80b/8, 116b/6, 117a/4.

ekṣer *(Ar.)* Genellikle, ûmumiyetle: 39b/18, 79a/14.

el Kolun, bilek mafsalından îtibâren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı: 4b/7, 11a/7, 11a/8, 13b/3, 17a/3, 17a/4, 17a/8, 17b/13, 22a/11, 23a/12, 23a/14, 38a/15, 39a/4, 39a/9, 39a/16, 40b/12, 45b/1, 46b/18, 50b/8, 64a/18, 75b/8, 76a/10, 91b/16, 102b/3, 103a/13, 106b/17, 108b/8, 110a/9, 111a/1, 111a/17, 113a/3, 118a/1, 119b/9, 119b/11, 120b/2,120b/8.

elbet *(Ar.)* Şüphesiz, muhakkak, mutlaka: 3b/3,20b/9, 24b/12, 28b/2, 51a/1, 55b/8, 56a/3, 70a/18, 90b/14,113b/12.

elçi Belli bir husûsu konuşmak üzere bir taraf adına diğer tarafa gönderilen kimse, aracı: 3b/12, 3b/14, 5b/6, 5b/8, 61b/7, 61b/19, 61b/20, 62a/15, 62a/18, 63a/1, 63a/3, 80a/17,101a/6.

elem *(Ar.)* Iztırap, keder, gam, tasa, hüzün, melâl: 50a/12, 63b/16, 76b/5, 76b/13, 78a/19, 85b/14.

e. çek- üzüntü içinde bulunmak: 9b/5, 12b/14, 16b/15, 17b/19, 20b/6, 28a/16, 33a/11, 34a/1, 41b/14, 42b/11, 48a/3, 49a/13, 50a/1, 55b/6, 58b/7, 59a/3, 59b/12, 62a/5, 62b/16, 65a/19, 66a/5, 68a/3, 68b/16, 69b/7, 69b/11, 69b/17, 70a/7, 70b/6, 70b/9, 74b/18, 77a/6, 82b/4, 83b/1, 83b/2, 86a/18, 90b/11, 90b/16, 91b/9, 91b/11, 92a/18, 92b/9, 100a/2, 101a/17, 102a/15, 106b/3.

elmas *(Ar.)* Billûrlaşmış saf karbondan ibâret, çok sert, çok kıymetli parlak taş: 35a/3.

emek Bir işin yapılması için harcanan beden veya kafa gücü: 41a/16.

emīn Güvenilir, inanılır, îtimat edilir (kimse): 123b/10.

emīr *(Ar.)* Başkan, bey, reis: 11a/6, 11b/20, 20a/19, 22a/7, 34b/9, 47a/6, 47a/13, 47a/14, 67a/3, 67a/19, 68a/18, 69b/16, 70a/3, 71b/11, 73a/9, 73a/20, 91a/20, 91b/11, 92b/13, 105a/19, 106b/9, 106b/10, 106b/15, 107a/16, 107b/4, 112a/19, 112b/19.

emir *(Ar.)* Bir şeyin yapılması veya yapılmaması husûsunda bildirilen kesin hüküm, hükmüne uyulması istenen zorlayıcı söz, buyruk: 3a/10, 3a/13, 3b/6, 3b/16, 5a/5, 9a/9, 16a/13, 18b/1, 18b/4, 20a/20, 20b/18, 21a/3, 21a/18, 22b/12, 49a/16, 55a/15, 55a/17, 60b/5, 61b/5, 65b/14, 66a/6, 66a/8, 70b/13, 76b/12, 78b/8, 80a/2, 82b/11, 89a/5, 91b/7, 105a/18, 110b/5.

e. eyle- Emretmek: 63a/1.

en Başına geldiği sıfatın o sıfatın ifâde ettiği anlamın en üstün derecesinde olduğunu belirtir: 4a/17.

enbān *(F.)* Heybe, yiyecek çantası: 20b/17, 20a/6.

endām *(F.)* Beden, vücut: 54a/17.

er 1. Asker, nefer, erkek: 2a/15, 4a/5, 7b/10, 21b/19, 23b/11, 27a/4, 34a/8, 37b/13, 48a/10, 51b/17, 52b/15, 53a/9, 54a/6, 63b/8, 65b/2, 66a/11, 66b/1, 66b/18, 70a/14, 72b/3, 87a/9, 102a/5, 104a/4, 108b/20. 2. Er olma durumu: 65a/9, 65a/13,65a/14,66b/1.

eriş Dokuma tezgâhında uzunluğuna atılan ip, boy ipliği: 18a/4, 21a/12, 21b/13, 22b/1, 22b/6, 32a/13, 51a/4, 79a/13, 115b/16.

eriş- Ulaşmak: 11a/15, 21b/7, 24a/12, 25b/5, 26b/10, 27a/13, 32a/2, 37b/14, 38b/7, 44b/7.

erken Alışılmış veya kararlaştırılmış belli bir zamandan önce, er: 58b/7, 98b/16, 98a/5.

erzāḳ *(Ar.)* Rızıklar: 25a/12, 26a/8, 50a/16.

esbāb *(Ar.)* Sebepler : 58b/16, 60b/10, 62b/8, 71b/20, 71a/6, 95a/3.

eṣer *(Ar.)* Bir şeyin varlığını gösteren belirti, alâmet: 41b/8, 41b/9, 41b/13, 42a/2, 42a/6, 42a/9, 42a/14, 42a/1,41b/12, 42b/8, 42b/11, 42b/16, 43b/1, 43b/12, 43a/3, 43a/4, 43a/6, 43a/8, 43a/10, 43a/17, 119a/15.

esīr *(Ar.)* Kul, köle : 21b/13,26a/7, 26a/8, 28b/7, 30b/3, 31a/5, 37b/12, 39a/7, 42a/6, 42b/15, 42b/17, 43a/14, 43a/17, 43b/10, 43b/19, 44a/19, 48b/6, 50b/4, 64a/11, 65a/5, 65b/11, 73b/1, 76b/12, 76b/14, 78a/13,109a/14,109b/6,109b/19,114 a/10,114b/16,115a/14, 115a/6, 115b/9,119a/6,119a/9.

eski Çok zamandan beri var olan, üzerinden zaman geçmiş olan, kadim: 12b/12, 37b/2, 64b/11, 100b/1.

eşek Tek parmaklılardan, uzun kulaklı, attan küçük binek ve yük hayvanı, merkep. : 16b/8,16b/11, 16b/15,16b/17, 17a/1, 17a/2.

eṭrāf *(Ar.)* Taraflar, yanlar : 5a/12.

evlād *(Ar.)* Bir anne baba için kendi oğulları veya kızları: 6a/6, 13a/3,14b/4, 56b/3, 64b/17,83b/7, 87b/14, 88a/7, 88a/9, 100b/16, 104a/20, 112a/3,112a/6.

evle- Nikâh bağı ile birleşerek bir âile kurmak: 13a/3, 13a/17.

evvel *(Ar.)* 1. Karşılaştırma yoluyla bir yer, zaman veya oluşun bahsedilen yer zaman veya oluştan önde veya önce bulunduğunu veya olduğunu anlatır, önce: 8a/19, 8a/20, 9a/10, 9b/15, 10b/10, 13a/5, 13b/16, 14b/20, 16a/12,19a/2, 21a/4, 26a/6, 29b/2, 30b/4, 32b/6, 34a/1, 42a/11, 43a/11, 46a/17, 53b/8, 53b/10, 56a/18, 59a/ 15, 60a/1, 60a/2, 60a/6, 64b/6, 68a/4, 70a/17, 70a/18, 70b/1, 70b/7, 71a/17, 72a/20, 72b/1, 72b/3, 76a/21, 77b/19, 78a/6, 79a/1, 81b/2, 82b/18, 82a/9, 83a/5, 86a/10, 86a/12, 95a/10, 95a/14, 95b/12, 95b/14, 95b/15, 96b/6, 98a/1,102a/10, 113a/13, 114b/5, 2. Başlangıçta, evvelâ, ilk önce, ilk olarak: 12b/2, 19a/14, 31b/1,52a/12, 95b/13 100a/2, 106b/1,110a/18, 114a/6.

evzā *(Ar.)* Haller, vaziyetler: 100b/12.

eyvā *(F.)* Ilımlı, hoş görülü 8b/4.

ezrāḳ *(Ar.)* Gök renginde mavi: 12b/17.

-F-

fāhir *(Ar.)* Onurlu, şanlı: 82b/15.

fā'ide *(Ar.)* İşe yarama, işe yaramanın meydana getirdiği iyi durum, olumlu sonuç, yarar: 19a/13, 23a/15, 24a/8, 26b/1, 30b/10, 62a/11, 72a/15.

faḳīr *(Ar.)* Yoksul (kimse), muhtaç: 16a/19.

falān *(Ar.)* Belirtilmesi gerekli görülmeyen isimlerin önüne getirilerek onları belirsiz şekilde niteler: 31a/10, 42a/18, 43b/9, 56b/10, 61b/11, 101b/3, 107a/6, 118b/1.

faṣl *(Ar.)* Ayırma, ayrılma 7b/15.

fāżıl *(Ar.)* Ahlâkı, ilmi ve sâhip olduğu meziyetler bakımından üstün (kimse), fazîlet sâhibi, erdemli, fazîletli: 38b/7.

fedā *(Ar.)* Bir şey uğrunda değerli bir şeyden vazgeçme, uğruna verme: 103a/7.

fedā'ī *(Ar.)* Kendini kurban olarak öne atan kimse, ölüm eri, serdengeçti: 29b/15, 117b/9.

felāket Büyük sıkıntılara sebep olan çok üzücü durum, büyük dert, yıkım, belâ: 116a/12.

felek *(Ar.)* 1. Gökyüzü, semâ: 45a/3,116a/17. 2. Gök katlarında yer alan yıldızların insan kaderi üzerinde yaptığı kabul edilen etki, kadere hâkim olduğuna inanılan güç, tâlih, baht: 11a/9, 74a/7.

fenā *(Ar.)* Hoşa gitmeyecek durumda olan, istenen veya gereken nitelikte bulunmayan, kötü, bet: 14b/6, 37b/8, 60b/16, 61a/2, 109a/16, 117a/4, 120a/7.

f. vir- Hoşuna gitmeyecek bir şey vermek: 27b/8.

feraḥ *(Ar.)* Hoşa giden bir halden duyulan zevk, gönül açıklığı, sevinç, sevinme: 112a/5.

ferāġat *(Ar.)* Hakkından isteyerek vazgeçme, el çekme, sarf-ı nazar etme: 5a/5,12b/13, 98a/18, 113b/10.

f. it-kendi isteğiyle vazgeçme: 12b/13, 26a/12, 47b/19, 56a/15, 91a/20, 120a/18.

f. eyle- Hakkından vazgeçme büyüklüğünü göstermek: 2a/13, 5a/5, 12a/19, 17b/13, 20b/11, 20b/12, 28a/15, 40a/5, 43b/15.

ferāmuş *(F.)* Unutma: 31a/12.

feresnāt *(Ar.)* Sezgi: 107a/1.

fermān *(F.)* Emir, buyruk: 77b/2.

fermūde *(F.)* Emir, ferman :

feryād *(F.)* Yüksek sesle ve kuvvetle bağırma, bağırtı: 11a/15, 12a/7, 16a/19, 16b/5, 21b/10, 34a/10, 36b/9, 45a/8, 75a/17,76b/18, 77a/2, 93a/5, 109b/18,114a/9, 117a/3.

fesād *(Ar.)* Tabiî halden çıkma, bozulma, bozukluk: 104a/19.

f. ol- 99b/12, 102a/14, 104b/5.

f. it- 102b/10, 109b/10.

feṯḥ *(Ar.)* Açma, açılma: 9a/16, 31b/5,115a/2,115a/13.

f. eyle- Bir memleket, şehir veya mevkii savaşla düşman elinden alma, ele geçirme, zaptetme: 5b/4, 31b/5, 47a/08, 115a/3.

fırla- Bulunduğu yerden hızla ayrılıp çıkmak, başka bir yana doğru gitmek: 4b/8, 20a/4, 20a/5, 22a/18, 23b/18, 37b/3, 54b/2,104a/10.

fırṣat *(Ar.)* Bir şeyin yapılması için uygun düşen, elden kaçırılmayacak durum ve zaman, vesîle: 12b/13, 14b/8, 16a/10, 16a/14, 24a/14, 26b/17, 40b/12, 74a/13, 93b/16,111a/13.

fısılda- Başkalarının duyamayacağı kadar hafif sesle söylemek: 99a/9.

fikir *(Ar.)* Düşünce, zihinde tasarlanan şey, düşün: 9b/18, 53a/7, 55b/16, 69b/6, 79a/9, 81a/7, 87a/8, 91a/9, 98a/15, 98b/6, 98b/12, 98b/13, 102b/10, 111a/1, 121b/3,121b/9.

fīl *(Ar.)* Cüssesi geniş bir çeşit hayvan: 4a/12, 21a/8, 21a/12, 21b/7, 22a/8, 22a/9, 22a/10, 22b/1,23b/8, 23b/11, 23b/13, 24a/1, 34a/13, 34a/15, 37a/3, 37a/8, 37a/9, 37a/10, 37a/12, 37a/19, 37b/4, 38b/16, 43b/6, 47a/5, 51a/13, 52b/13, 53b/13, 54a/11,54a/12, 53a/13, 54a/9, 54a/16, 60b/21,61a/6, 61a/10, 61b/15, 62b/3, 63a/12, 64b/10, 68b/4, 69b/3, 71a/15, 89a/10, 90b/6, 90b/7, 108a/18, 115b/17.

fino (İtal.) Küçük, çok tüylü, yuvarlak başlı bir ev köpeği türü. : 80a/7.

firār *(Ar.)* Kaçma, kaçış : 24b/10.

fitne *(Ar.)* Karışıklık, fesat, kargaşalık: 8a/4, 20a/7, 56b/12, 103a/9, 104b/4,111b/12, 112a/15, 123a/10.

fuzūlī *(Ar.)* Yersiz, gereksiz : 100b/14.

-G-

ġāfil *(Ar.)* Çevresinden ve gerçeklerden habersiz olan, gaflet içinde bulunan, dalgın, dikkatsiz ve düşüncesiz (kimse), basîretsiz: 18a/5,73a/2, 73a/13, 75a/9, 86b/12, 87a/7, 91b/6, 92b/4, 96b/5, 109a/13.

g. ol- Gaflet içinde olmak, habersiz bulunmak: 18a/5,73a/2, 73a/13, 75a/9, 86b/12, 87a/7, 91b/6, 92b/4, 96b/5, 109a/13.

ġā'ib *(Ar.)* Göz önünde olmayan, hazır bulunmayan (şey): 9a/19, 13b/6, 13b/20, 14b/10, 29b/8, 33a/14, 73b/14, 93a/16, 93b/1, 97b/19, 97a/16, 102a/7, 105a/8.

g. eyle- Kaybetmek: 73b/14, 93a/16, 93b/1, 97a/16.

g. ol- Kaybolmak: 13b/6, 13b/20, 14b/10, 29b/8, 97b/19, 102a/7.

ġālib *(Ar.)* Üstün gelen, yenen, galebe çalan (kimse):22b/10, 56a/18, 59a/20, 59a/21, 65a/21, 72a/14, 72a/15, 72a/19, 91a/13, 95b/11, 96b/3, 107b/19.

ġam *(Ar.)* Kaygı, tasa: 34b/7.

ġamgin *(F.)* Gam dolu: 23a/1.

ġarḳ *(Ar.)* Batma, boğulma : 25a/2.

ġāyet *(Ar.)* Çok, pek çok, son derece: 1b/10.

ġayret *(Ar.)* İçten gelerek çalışma, belli bir şey için çabalama, didinme, çaba, ceht: 23b/3,33b/11.

ġayrı *(Ar.)* Başka: 34b/1.

ġażab *(Ar.)* Aşırı hiddet: 20b/14, 29b/12.

ġażanfer *(Ar.)* Cesur kimse*:* 21a/5.

gemi Su üstünde giden büyük taşıt, sefîne: 2b/11,28b/2,119a/12.

gerçek İnkâr edilmeyecek şekilde var olan, var olmuş bulunan: 8b/10,14b/3, 14a/4, 23b/16,

24a/8, 49b/2, 51b/11,80b/9, 72b/10, 86b/4, 88b/9, 100a/4,102b/8.

gerek Herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya olabilmesi için şart olan (şey), lâzım: 2a/5.

gergadan *(F.)* Ek parmaklılardan, burnunun üstende bir veya iki boynuzu bulunan, sıcak ülkelerde yaşayan, kalın derili, manda iriliğinde, saldırıcı memeli hayvan: 21a/8, 23b/9, 63a/13, 64a/7, 63b/18, 67a/15, 71a/15, 81b/13, 86a/13, 87a/16, 92b/19.

gibi Benzerlik bildirir; benzer, benzeyen : 2a/6, 2a/15, 9a/12, 11a/13, 11a/15, 11a/17, 11b/7, 11b/15, 12b/2, 12b/12, 13a/2, 13b/4, 14a/9, 15a/3, 16b/17, 17b/12, 19b/9, 19b/15, 20a/1, 20a/2, 20a/3, 20a/8, 22a/7, 24a/11, 25a/9, 28a/11, 28b/6, 29b/12, 30b/13, 33b/13, 34a/15, 35a/6, 35a/10, 37b/2, 37b/14, 38a/6, 39a/14, 40a/12, 41b/5, 43a/2, 44b/5, 45a/6, 45a/12, 46b/3, 50a/6, 50b/9, 51a/13, 51b/7, 51b/8, 51b/17, 53b/1, 54a/10, 54a/12, 54a/13, 54a/19, 54b/1, 54b/18, 55a/4, 55b/18, 58b/4, 61a/6, 61b/5, 62a/4, 65a/10, 65b/14, 65b/18, 66a/20, 67a/17, 67b/12, 67b/16, 69a/1, 69a/11, 70b/16, 72a/10, 73a/13, 74a/3, 74a/04, 74b/19, 74b/20, 75a/1, 75a/10, 75b/8, 76a/8, 77a/15, 77b/5, 79a/1, 80a/7, 85a/3, 85a/8, 86b/12, 87a/5, 89a/10, 89a/11, 92a/14, 93a/9, 93b/10, 94a/4, 95b/5, 96a/10, 97b/7,97b/14, 98a/3, 100a/2, 100b/5, 100b/18, 101a/2, 102a/13, 102a/14, 102b/13, 103a/9, 104a/14, 104b/3, 104b/7, 104b/14, 105b/17, 115b/3, 115b/13, 115b/14, 115b/17, 116b/10, 120a/14, 120b/11, 120b/12, 121a/14.

gice Güneş battıktan sonra başlayan ve gün ağarıncaya kadar süren karanlık zaman: 2b/13, 3b/17, 9b/9, 13a/4, 15b/19, 17a/16, 18a/3, 18a/12, 21a/6, 24b/9, 25b/15, 26a/12, 29b/8, 40a/16 43b/10, 43b/18, 44a/7, 51b/2, 58a/14, 58b/18, 60b/14, 63a/6, 70b/14, 71a/2, 71a/11, 75b/6, 75b/19, 76b/15, 81b/9, 82b/10, 84b/16, 89b/7,91b/17, 97b/18, 98a/8, 98a/10,102a/13, 108b/11 109a/13, 111a/2, 117a/15.

gine Yine, tekrar: 1b/9, 5a/12, 8b/4, 8b/5, 8b/12, 10a/6, 10b/15, 10b/18, 12a/11,12b/2, 12b/13, 13b/8, 13b/12, 14b/5, 14b/6, 16b/5, 16b/16, 16b/17, 18a/12, 19a/8, 19a/10, 19a/13, 19b/7, 21a/18, 21b/19, 22b/7, 24b/5, 27a/3, 27a/5, 27a/9, 34a/14, 38a/6, 41a/3, 41a/4, 46a/12, 47b/16, 48b/11, 50a/10, 50b/17, 51b/9, 53b/2, 54a/9, 54b/3, 54b/17, 55a/2, 55b/12, 56a/5, 58a/2, 58a/6, 58b/18, 59a/7, 59b/11, 66a/10, 66a/11, 66a/12, 66a/14, 68a/04, 68a/14, 68b/1, 68b/2, 68b/8, 69a/8, 69a/12, 72a/8, 72b/5, 74a/6,

75b/3, 75b/8, 82b/11, 87b/9, 88b/2, 89b/1, 89b/20, 92b/6, 93a/10, 93b/5, 94b/5, 95a/8, 95b/14, 97b/7, 98a/19, 99b/10, 99b/16, 100a/11, 100b/18, 101b/16, 102a/7, 102a/17, 103a/11, 103a/17, 103a/20, 103b/12, 104a/15, 105a/10, 106a/10, 106a/14, 106b/2, 106b/5, 107a/9, 108b/20, 110b/18, 112a/18, 112b/14, 113b/6, 113b/14, 113b/17, 118a/17, 120b/1, 120b/4, 120b/6, 120b/7.

giriftar *(F.)* Tutulmuş, yakalanmış, tutkun, müptelâ: 18a/16,21a/5, 24b/8,26a/8, 85b/4.

giryān *(F.)* Ağlayan: 29b/10.

gizli Açıkca bilinmeyen 119a/13.

göç- Taşınmak : 12a/1,12a/2.

g. it- bir yerden taşınmak: 12a/2.

göt Kalın bağırsağın dışarıya açılan deliği ve vücûdun kuyruk sokumu bölgesi için kullanılan kaba söz, kıç, makat, dübür: 86b/5.

göz İnsanda ve hayvanda görme organı:100b/2.

gūne *(F.)* Tür, nevi, çeşit, tarz: 120b/10.

gül *(F.)* Gül ağacının güzel kokulu, pek çok çeşidi bulunan çok makbul çiçeği: 35A/18.

günbed *(F.)*Kümbet, kubbe: 20b/15.

gürbüz *(F.)* İyi gelişmiş, serpilmiş, sağlam bir bünyeye sâhip: 3a/16.

-H-

ha İhtar, îkaz ve tembih bildirir: 49b/2, 80a/5.

ḫaber *(Ar.)* Olmuş veya olmakta bulunan bir şeye dâir orada olmayanlara erişen bilgi, ondan ona nakledilen söz: 1b/13, 2a/1, 3a/12, 5a/10, 6a/8, 6a/3, 6b/7, 6b/9, 8a/1, 8a/8, 8b/11, 9a/6, 9a/19, 10a/15, 10b/19, 12b/14, 12b/15, 12a/7, 13a/5, 13a/17, 14b/10, 15a/18, 15b/9, 16a/2, 16a/10, 17b/17, 17b/18, 18b/16, 20b/5, 21a/2, 23a/5, 23a/18, 23a/19, 24b/10, 25a/16, 26b/6, 31b/4, 31b/7, 31b/14, 31b/17, 32a/5, 33a/8, 36b/16, 37b/18, 39a/11, 39b/17, 40b/3, 40b/4, 41b/3,41b/9, 44a/13, 57a/15, 58a/2, 60a/16, 61b/20, 63a/4, 70a/5, 73a/9, 76a/19, 76b/5, 76b/7, 76b/9, 77a/17, 79a/2, 80a/18, 80b/19, 81b/6, 82b/13, 82b/17, 90b/10, 98b/5, 100a/5, 102b/2, 107a/11, 108a/2, 108a/3, 109a/12, 109b/6, 110a/15, 111a/11, 112a/17,112b/2, 112b/9, 113b/18, 114a/11, 114b/2, 114b/7, 114b/9, 115b/10,117a/2, 117a/7, 118a/10, 121b/13, 122a/12, 124a/1, 41b/12.

haber al- 1b/13, 5a/10, 8a/1, 14b/10, 20b/2, 22a/11, 23a/19, 29a/3, 38a/17, 41b/3, 53a/11, 54b/11, 60a/7, 60a/16, 64a/17, 67a/1, 75a/11, 76a/15, 92b/19, 93b/8, 102b/6, 109b/16, 110a/15, 121b/12.

ḫaberdār *(Ar.)* Haberi olan, haberli, vâkıf:10a/9, 30a/10, 77a/6.

ḥabeş (Ar.) Habeşistan halkından olan veya bu halkın soyundan gelen kimse: 19a/8.

habīb (Ar.) Sevgili, seven, dost : 16a/16.

ḥabisḫane *(Ar.)* Hapis cezâsına çarptırılanların cezâları süresince kapatıldıkları yer, cezâ evi, mahpes, dam: 40b/4, 45b/9, 66a/9.

ḥabs *(Ar.)* Dışarı çıkmasına izin vermemek üzere bir yere kapatma: 40b/4, 40b/20, 41a/21, 045b/9, 46a/10, 66a/9.

ḥ. ol- Bir yerde dışarı çıkamayacak şekilde kapalı kalmak: 40b/4.

ḥācet *(Ar.)* Gerek duyulan, muhtaç olunan şey, ihtiyaç: 2a/11, 17a/19, 23a/4, 23a/11, 53b/12, 56a/17, 59b/4.

ḥadd *(Ar.)* Sınır: 98b/2, 108a/11.

hāʿil *(Ar.)* Engel: 109a/11.

ḫaḳan *(F.)* Türkler'de ve Moğollar'da hükümdarlara verilen unvan: 24b/7.

ḥākim *(Ar.)* Varlıktaki şeylerin mâhiyet ve hakîkatlerini aklı ile bilen kimse: 2b/9, 14a/17.

ḥāl *(Ar.)* Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum: 8b/4, 11b/10,12a/18, 15b/19, 16a/18, 20a/14,24b/5, 28a/4,29a/13, 30b/01, 30b/13, 34a/11, 40b/13, 49a/12, 54a/3, 56a/8, 57b/14,73a/17, 77a/5, 82a/10, 93b/11, 93a/19, 94b/1,94b/2, 97a/10, 97a/11,100a/5, 103a/13, 104a/14, 104b/18, 105a/2, 106a/16, 106b/6,107a/1, 108b/5, 123b/3.

ḥālā *(Ar.)* Bu zamâna kadar, daha, henüz, şimdi bile, hâlen: 106b/2.

halās *(Ar.)* Kurtulma, kurtuluş: 22b/20.

ḥamle *(Ar.)* İleriye doğru atılma, atılış: 4a/15, 10a/20, 10b/11, 11b/2, 21b/1, 21b/11, 22a/4, 22a/16, 22b/4, 22b/6, 38a/14, 53b/7, 53b/8, 53b/10, 54a/1, 54a/4, 56a/18, 64a/2, 64b/5, 64b/6, 64b/7,64b/13, 64b/15, 65a/17, 66b/8,67a/12, 68a/4, 68a/5, 68a/7, 68a/9, 68a/13,68b/9, 68b/19, 69b/19, 72a/3, 72a/16, 72a/17,72a/20, 72b/1,

72b/3, 72b/6, 72b/13, 72b/20, 74a/11, 76b/6, 83b/3, 83b/6,83b/7, 83b/8, 85a/4,85a/10, 86a/8, 86a/10,86a/11,86a/12, 87b/2, 87b/17, 87b/19, 88b/19, 90b/2, 92b/3, 93b/13, 93b/17, 94a/7, 94a/8, 95b/15, 108b/18, 116b/8, 117a/14.

ḥammam *(Ar.)* Yıkanılacak yer: 54a/19.

ḥān *(F.)* Şehirlerde, kasabalarda veya yolların geçit yerlerinde yolcuların konaklaması, kendilerinin ve hayvanlarının gecelemesi için yapılmış binâ: 22b/20, 42b/18.

ḫançer *(Ar.)* Kamadan küçük, ucu eğri ve sivri, iki yanı keskin bıçak: 17a/6, 17a/11,018a/09, 20b/5, 20b/7, 29b/7, 42a/9, 42a/11, 61b/16,75a/14, 96b/7, 103b/19,104a/2, 104b/6 116a/10.

handān *(F.)* Gülen, şen, neşeli: 23a/7.

ḥāne *(F.)* Ev: 21b/9,48a/9, 84b/20.

ḥarāb *(Ar.)* Yıkık dökük, yıkılmaya yüz tutmuş, vîran: 114a/5.

ḥarbe *(Ar.)* Kısa mızrak, süngü: 25a/1, 25a/2.

ḥareket *(Ar.)* Davranış, davranma: 25a/4, 40b/3, 60a/2, 69a/7, 72b/11, 104a/1, 106a/15, 112b/1, 120b/8.

ḥased *(Ar.)* Başkasında olan nimeti çekememe: 99b/18.

ḥāṣıl *(Ar.)* Husûle gelen, olan, meydana çıkan: 29a/3.

ḫaṣım *(Ar.)* Düşman: 4a/10, 22a/14, 34b/5, 65b/1, 68b/7, 68b/11, 70a/19,72b/04,91a/10, 92a/15,105b/18.

ḥasret *(Ar.)* Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, özlem: 33a/10.

ḫātā *(Ar.)* Aslına uygun olmayan, doğru olmayan şey; yanlış, yanlışlık : 3a/17.

ḥātem *(Ar.)* Üstü mühürlü yüzük: 18a/8.

hātır (Ar.) Zihin, fikir: 102b/11.

hātun *(F.)* Kadın: 119a/8.

ḥavāle *(Ar.)* Bir işi, bir şeyi başkasına devretme, başkasının sorumluluğuna bırakma: 5b/13, 17b/11, 70b/20, 72b/9, 72b/16, 73a/3, 83b/9, 84a/9, 84b/10, 84b/12, 85a/6, 86b/2, 94a/1, 105b/12, 117a/19.

ḫavf *(Ar.)* Korku: 13b/18,22a/2, 25b/2,37a/5, 41a/14, 56b/12, 56b/18, 56b/20, 58b/18, 66a/8,106a/9.

ḫayāl *(Ar.)* Aslı olmadığı halde zihinde kurulan şey, düş: 112b/4.

ḫayf *(Ar.)* Eyvah, yazık: 34a/1.

ḫayr *(Ar.)* Her durumda ve şartta herkesin katında iyi ve makbul olan hal ve iş: 23b/5.

ḫayrān *(Ar.)* Bir kimse veya bir şey karşısında hayranlık duyan, onu çok beğenen, çok takdir eden kimse: 29a/13, 39a/20, 46a/3, 54b/5, 58a/10, 60a/16, 71b/2, 75a/15, 76a/19, 83a/13, 87a/6, 89a/17, 93a/19.

ḫayret*(Ar.)* Bir durum veya bir şey karşısında ne yapacağını, ne hüküm vereceğini bilememe, şaşırma, şaşırıp kalma, şaşkınlık: 13b/6, 36b/17, 94b/9.

ḫayvan *(Ar.)* Hareket edip yer değiştirebilme ve hissetme yeteneği olan canlı yaratık: 114a/6.

ḫaẓ *(Ar.)* Bir şeyin insana verdiği hoşa giden tatlı duygu, zevk: 2b/1.

hebā *(Ar.)* Boşa gitme, ziyan olma. : 106a/4.

hediye *(Ar.)* Sevgi veya saygı ifâdesi olarak karşılıksız verilen şey, armağan: 2a/2.

heft *(F.)* Yedi: 19a/13.

hemşīre *(F.)* Kız kardeş: 28a/10,28b/9,28b/11.

hep Hiçbiri veya hiçbir kimse dışarıda kalmamak üzere, bütün: 102a/17,112a/15.

herif *(Ar.)* Adam:99b/7.

herkes *(F.)* Kim varsa hepsi, mevcut olan bütün insanlar: 23a/8.

hevā *(Ar.)*İstek, arzu, heves: 111b/2.

heybet *(Ar.)* İnsanda korku ve saygı duygusu uyandıran etkili görünüş, ululuk, azamet: 30b/13.

hınzır *(Ar.)* Hain, gaddar: 17a/7.

ḫır Kavga, çekişme : 99b/7.

hışm *(F.)* Öfke, kızgınlık: 22a/13.

hiçbir Olumsuz cümlelerde ismin başına getirildiği zaman o cinsten olan şeylerden birinin bile cümlede verilen hükmün dışında kalmadığını, bu hükmün o şeyin bütününe âit olduğunu anlatır:25a/4.

hidāyet *(Ar.)* Doğru yolu gösterme, hakka sevketme: 27a/13.

ḫikāyet *(Ar.)* Hikâye:33b/10, 120b/13.

hil'at *(Ar.)* Pâdişahlar ve vezirler tarafından birine iltifat veya mükâfat olarak giydirilen, kürklü veya işlemeli kıymetli kaftan: 7a/7, 22b/12.

ḥīle *(Ar.)* Bir kimseyi aldatmak, kandırmak ve yanıltmak amacıyle yapılan tertip, düzen: 29b/4.

ḥīlekār *(Ar.)* Hile yapan, hileci: 25a/16.

ḥitāben (Ar.) bir kişiye yönelik konuşma: 101b/14.

ḥoca *(F.)* Dînî hizmetlerde görevli kimse, din görevlisi: 8a/4, 8a/19, 12a/17, 12a/18, 12b/3, 14a/14, 14a/18, 14a/19, 14b/2, 14b/7, 19a/1, 20b/11, 23a/8, 23a/13, 24b/2, 38b/1, 38b/3, 38b/12, 38b/16, 41b/12, 42a/2, 42a/7, 42a/10, 42b/1, 42b/2, 44a/10, 44a/21, 50a/20, 50b/15, 52a/11, 55a/15, 61a/16, 61a/20, 62a/10, 65b/14, 76b/6, 76b/9, 99a/15.

ḥod *(F.)* Kendi, bizzat, -de, dahi: 25b/8.

ḥoş *(F.)* Duyguları okşayan, zevk veren, beğenilen, güzel, iyi, latif: 29a/15.

hoyrad *(Yun.)* Hareketleri ve hâli sert, haşin ve hırpalayıcı olan, kullandığı şeyin veya karşısındaki kimsenin kırılıp incineceğini hesâba katmadan hareket eden, kaba: 11b/14.

ḥūn *(F.)* Kan: 27b/15.

hūrd *(F.)* Küçük, ufak: 21b/14.

Hunriz *(F.)* Kan dökücü, zâlim:82b/20.

husūs *(Ar.)* Konu, iş, keyfiyet, madde:101b/7.

hūşenk (F.) Akıl: 35a/5.

ḫurşīd *(F.)* Güneş: 24a/7.

ḥüsn *(Ar.)* Güzellik: 2a/16.

-I-

ırak̦ Uzak: 22a/7,120a/9.

'ırz *(Ar.)* Bir kimsenin başkaları tarafından dokunulmaması ve kirletilmemesi gereken nâmusu, iffet, şeref ve haysiyeti: 70a/17.

ışır- Dişler arasına alıp sıkmak, dişlemek: 120a/11.

ısmarla- Bir şeyin hazırlanmasını, alınmasını veya getirilmesini bir kimseden istemek, sipâriş etmek: 94a/12,100b/15.

- İ-

ibni: Oğul, unvan 1b/7, 8a/6, 9a/18, 9b/3, 9b/15, 10a/4, 10a/7, 10a/9, 10a/15, 10a/16, 10a/18, 10a/20, 10b/2, 10b/3, 10b/5, 10b/12, 11a/12, 11a/13, 11a/20, 11b/04, 12a/4, 13a/16, 40a/2, 45a/10, 60b/15.

ʿibret *(Ar.)* Bir olaydan çıkarılan göz açıcı, uyarıcı ders: 53b/2, 53b/6.

ibret al- (Olan bir şeyden) Kendi payına bir ders çıkarmak: 53b/2, 53b/6.

ibtāl *(Ar.)* Hükümsüz bırakma, bozma, feshetme: 15a/18.

icāẕet *(Ar.)* İzin, müsâade, ruhsat: 8a/12, 9b/2, 9b/5,18b/8, 23a/11, 39b/20, 67a/19, 69a/1, 69b/5, 81a/8, 81a/9, 81a/10, 91a/6, 98a/16,107b/2, 114a/2.

i. al- 46a/20, 62a/16.

i. ol- 61b/3.

i. vir- 49b/12, 63b/14, 64a/13.

iç Bir şeyin kendi sınırları arasında kalan kısmı, dâhil. Karşıtı: DIŞ: 77a/1, 84b/16, 85a/17, 96a/13, 97a/12.

içeri İçte kalan yer, iç kısım, iç taraf: 71a/10, 107b/7,110a/9, 115b/6, 123a/4.

ifāde *(Ar.)* Zihinde tasarlanan bir şeyi söz veya yazı ile anlatma, söyleme, bildirme: 23a/4, 26a/1.

igvā (Ar.) Azdırma: 120b/3.

iḫmāl *(Ar.)* Üstüne düşeni zamânında yapmama, gereken ilgiyi göstermeme, önem vermeyip kendi hâline bırakma: 4a/9, 85a/15.

iftiḫār *(Ar.)* Bir şeyden dolayı haklı olarak övünme, övünç: 65b/20, 70b/3, 95b/6.

iḫtiyāc *(Ar.)* Gerekli olan, elde bulunmayan bir şeyin eksikliğini duyma:55a/11, 68b/9.

iḫtiyār *(Ar.)* Yaşlı, kocamış: 36b/1, 53a/15, 66b/6, 71b/17, 77b/4, 123a/13.

iḥsān *(Ar.)* Bağışlama, bağışta bulunma: 31b/15, 32a/3, 46b/8, 46b/13, 47b/12, 56a/19, 57b/3, 81b/4, 108a/14, 112b/15.

iḥyā *(Ar.)* Yeniden canlılık kazandırma, canlandırma, ortaya çıkarma: 39a/14.

iḳdām *(Ar.)* Bir şeyi elde etmek için sebatla ve gayretle çalışma, sürekli çaba gösterme: 22a/16, 28b/3, 30b/6, 45a/1, 56b/4, 74b/13, 87b/2, 95a/19.

iken zarf: 3a/6, 5a/1, 8b/4, 11a/20, 16a/10, 16a/14, 19b/17, 26b/17, 34b/1, 37a/01, 39b/4, 43a/15, 45a/12, 45b/21, 46a/12, 48b/2, 50a/8, 55a/13, 56a/17, 65b/20, 68a/6, 77a/10, 86b/9, 90b/17, 109a/14, 109b/7, 112a/6, 114b/10,122b/12.

iki Birden sonra, üçten önce gelen sayının adı: 2b/1, 2b/11, 3b/17, 4a/2, 4b/4, 4b/9, 5a/8, 5b/9, 6b/13, 10b/4, 10b/18, 11b/2, 19b/9, 21a/5, 21a/7, 21a/8, 21b/10, 22a/7, 22a/8, 23b/8, 24a/6, 24b/3, 31a/2, 34b/2, 36b/3, 36b/6, 37b/1, 37b/2, 38a/5, 38a/11, 45b/17, 49a/13, 50b/07, 51a/12, 51a/21, 52a/8, 52b/12, 54a/5, 54a/9, 54a/18, 54a/19, 58b/5, 63a/6, 63a/11, 63a/16, 63b/2, 63b/4, 63b/5, 64a/1, 71a/15, 71b/5, 72b/12, 73a/5, 74a/9, 74a/10, 75a/11, 77b/13, 80b/21, 81b/9, 81b/12, 83a/6, 84b/21, 85a/11, 86b/19, 87a/4, 87a/13, 87b/8, 88b/3, 89b/9, 91a/10, 91b/17, 93a/2, 93a/3, 93a/19, 94b/5, 95a/2, 95a/8, 99a/9, 104a/2, 106b/9, 108a/18
108b/12, 110a/1, 110b/14, 111a/4, 115b/15, 116b/11, 117a/4, 117a/16, 117b/16, 119b/7.

iḳlim *(Ar.)* Ülke, diyar: 26a/14, 31a/9.

iḳrām *(Ar.)* Ağırlama, kıymet vererek hürmet etme, misâfirperverlik gösterme: 16a/12, 37a/7, 89a/5, 97a/5, 100a/3, 109a/8,111b/14.

iḳrār *(Ar.)* Gizlemeyip açıklama, îtiraf etme: 19b/2, 121b/10.

iḳtidār *(Ar.)* Bir şeyi yapabilmeye gücü yetme durumu, muktedir olma; kuvvet, kudret, güç: 79a/8.

ʿilāc *(Ar.)* Bir hastalığı, bir yarayı iyi etmek üzere içilmek, herhangi bir yolla vücûda verilmek veya dışarıdan sürülmek sûretiyle kullanılan maddelere verilen isim: 40b/16, 40b/17, 77b/17, 77b/18.

ile İki kelimeyi, iki öbeği birbirine bağlar: 1b/6, 1b/7, 2a/6, 2b/2, 2b/10, 2b/11, 3b/7, 4b/11, 5a/2, 5b/8, 5b/10, 6b/12, 7a/1,7a/2, 7b/3, 7b/9, 7b/12, 8a/3, 8a/6, 8a/7, 8a/16, 8a/19, 8a/20, 9a/11, 9a/18, 9b/9, 10a/7, 10b/15, 10b/16, 10b/18, 11a/5, 11b/3, 11b/17,12a/8, 12a/10,12a/11, 12a/13, 12b/2, 12b/19, 13a/12, 13a/16, 14a/5, 14a/14, 14b/16, 15a/8, 15a/10, 15b/6, 15b/7, 15b/11, 15b/16, 15b/18, 16a/2,16a/8,16a/9, 16a/13, 16a/15, 16a/17, 16b/11, 16b/3,

17a/4, 17b/3, 18a/1, 18a/3, 18a/4,
18a/6, 18a/10, 18a/12, 18b/14, 21a/1,
21a/5, 21a/12, 21b/1, 21b/2, 21b/3,
22a/05, 22a/17, 22b/20, 23a/15,
24b/7, 24b/13, 25b/5, 25b/15,
25b/17, 26a/4, 26b/7, 26b/11, 27b/5,
29b/5, 29b/7, 30a/2, 30a/3, 30a/5,
30b/8, 31a/9, 31a/16, 31b/2, 32a/9,
33a/14, 33b/15, 33b/17, 34b/11,
35a/3, 35a/4, 35a/14, 35a/17,
36b/2,37a/11, 37b/12 38a/1, 38a/7,
39a/4, 40a/3, 40a/10, 40a/15, 40b/4,
40b/12,40b/14, 40b/16, 40b/19,
40b/20, 41b/17, 42a/10, 42a/11,
42a/18, 44a/4, 44a/9, 44a/12,44b/4,
44b/6, 46b/12, 47a/4,47a/9, 47b/13,
48b/21, 49a/5, 49a/11, 49a/13,
49a/14, 49b/19, 50a/7,50a/8, 50a/17,
51a/3, 51a/13, 51b/13, 51b/15,
51b/19, 052a/5, 052a/15, 53a/03,
53a/11, 53a/13, 53a/15, 53b/14,
54a/13, 54a/14, 54b/15, 56a/12,
56a/14, 57a/6, 57b/4, 58a/02, 58a/15,
58a/20, 58b/2, 58b/5, 58b/20, 59a/1,
59a/2, 59b/9, 59b/18, 59b/20, 60b/2,
60b/3, 60b/12, 62a/7, 62a/15, 62b/4,
62b/19, 63b/2, 63b/6, 63b/10,
63b/17, 64a/18, 64b/10, 64b/13,
64b/14, 65a/1,65a/3,65a/4,65a/15
65a/17,65b/12,66a/14,66b/4,67a/9,
67a/11, 67a/18, 67b/6, 067b/13,
68a/5, 68b/1, 68b/9, 68b/13, 68b/19,
69a/11, 69a/12, 69a/16, 69b/2,
69b/7, 69b/19, 70a/10,
70b/1,70b/2,70b/4,71a/13,71a/14,
71b/6,71b/17,72a/3, 72a/12, 72a/16,
72b/1, 72b/9, 73b/4,
73b/10,73b/12,73b/13,73b/16
73b/22,74a/1,74a/8,74a/12
74a/15,74a/17, 74a/21,75b/3,
75b/13, 76a/10, 76a/12, 76a/15,
76a/21, 76b/8, 77a/3, 77a/07
77a/11, 77b/17, 78a/11, 78b/11,
78b/17, 78b/18, 79a/2, 79a/6, 80a/3,
80a/20, 80b/6, 80b/8, 81a/2, 81a/6,
81a/7, 81a/12, 81a/13, 81b/2,
81b/12, 82a/1, 82a/2, 82a/3, 82a/6,
82a/18, 82b/2, 82b/9,82b/11,83a/4,
83a/10, 83a/12, 83a/14,
84b/7,84b/14, 86a/3,86a/10 86a/14,
87b/2, 87b/4 87b/9, 87b/12,87b/15
87b/18, 88a/7, 88a/10, 88b/2, 88b/8,
88b/13, 89a/17, 89b/11, 89b/16,
90a/5, 90a/6, 90a/14, 90a/15, 90a/19,
90b/4, 90b/16, 90b/18, 91a/6, 91b/5,
91b/10, 92a/1, 92a/4, 92a/7,92a/8,
92a/14, 92a/16, 92b/1, 92b/2, 93a/1,
93a/12,93b/2,93b/13, 93b/18, 94b/6,
94b/9, 94b/10, 94b/11, 94b/16,
94b/19, 95a/2, 95a/3, 95a/15, 95a/18,
95b/3, 95b/6, 95b/7, 95b/17, 95b/18,
95b/19, 97a/04, 97a/8, 97a/18,
97a/19, 97a/20, 97b/4, 97b/8,
97b/10, 98a/08, 98a/18, 99a/4,
99a/10, 99a/15, 99b/4, 99b/9,
100a/12, 100b/11, 101a/14, 101b/6,
102a/6, 103a/9, 103a/11, 104a/2,
104b/13, 105a/11,105b/10, 105b/20,
106a/11, 106b/17, 107a/1, 108a/7,
108b/4, 108b/9, 108b/19, 109a/8,
109a/19, 109b/6, 109b/17,
110a/4,110a/5,110a/9,110a/14,110b/
10,110111a/1, 111a/17,
111b/10,112a/12, 112a/17, 112b/5,

112b/06,112b/11,113a/3, 113b/2, 113b/10,113b/13, 113b/14114b/8 114b/10, 114b/12, 114b/13, 114b/15, 115a/02, 115a/04, 115a/9, 115a/11, 115a/16, 115b/8, 115b/9, 117b/17, 118a/12, 118a/14, 118b/03, 118b/4, 118b/13, 118b/14, 119a/6, 119a/17, 119b/13, 122b/5, 122b/6, 123a/3, 123b/15.

ileri Bir yerin veya şeyin arka kabul edilen kısmına göre önde bulunan taraf, ön taraf: 37a/14, 44a/16, 61b/19, 62a/17, 73b/19, 86b/5, 87a/14, 93a/3,121a/9.

illā *(Ar.)* Ne olursa olsun, muhakkak, mutlaka, ille: 23b/2.

iltifāt *(Ar.)* Bir kimseye gönlünü alacak şekilde davranma, güler yüz gösterme, hatırını sorma, ilgilenme: 51b/8, 80b/2, 100b/9,103b/4, 103a/2, 106b/2.

imdād *(Ar.)* Tehlikede veya çâresiz durumda olan birine yapılan yardım: 9b/2, 33b/12,33b/13, 58b/3, 59b/9, 111b/15, 113a/3.

imdi Bunun için, bu sebepten, bundan dolayı, o halde, öyle ise: 2a/14, 5b/14, 6b/7, 7b/1, 27a/10, 30a/6, 31a/7, 31a/11, 32a/2, 38b/4,40b/19, 42a/15, 43a/14, 43b/16, 44b/2, 44b/4, 48b/11, 48b/14, 49a/2, 49a/7, 49a/15, 49b/3, 49b/5, 49b/18, 50b/14, 53a/5, 53a/19, 54b/2, 56a/12, 57a/8, 57b/10, 57b/13, 59a/1, 59b/5, 59b/17,60a/10, 62b/5, 63a/18, 64a/15, 64b/4, 64b/19, 65a/3, 66a/2, 66b/3, 68b/17,70b/12, 71b/08, 71b/20, 72a/5, 72a/10, 72b/1, 74a/18, 77a/16, 77b/16, 81a/13, 81b/1, 82b/4, 82b/14, 83b/3, 83b/8, 84b/7, 85b/14, 85b/20, 87a/7, 88a/7, 88b/1, 89b/8, 90a/11,90a/19, 90b/19, 91a/3, 92a/9, 92a/11, 93a/10, 93b/11, 93b/17, 094b/14, 095b/18, 098a/16, 102b/15, 103b/9, 104a/9, 106b/4, 110a/15, 110a/19, 111a/2, 112a/7, 112b/1, 114a/18, 115a/10, 116b/5, 118b/4, 119a/9, 119b/12, 123a/13, 123a/14.

imtiḥān *(Ar.)* Bir kimsenin bilgi derecesini anlamak, daha üst seviyede bir öğrenime veya gireceği bir işe ehliyetli olup olmadığını belirlemek için yapılan yoklama, sınav: 56a/9, 56a/14, 57a/18,57b/13, 59b/2, 59b/18, 59b/19, 66a/20, 74a/17, 76a/11, 78a/1, 90a/11, 97b/4.

i. et- Denemek, sınamak: 56a/9, 56a/14, 57a/18, 57b/13, 59b/18, 59b/19, 66a/20, 74a/17, 76a/11, 78a/1, 90a/11, 97b/4.

in- (Bulunduğu yerden) Aşağıya doğru gelmek: 20b/2.

ʿinād *(Ar.)* Dediğinden vazgeçmeme, ayak direme, direnme: 3b/11,12b/9,100a/7.

ʿi. it- Dediğinden vazgeçmeme, ayak direme, direnme: 3b/11, 62b/15, 72b/5.

ʿināyet *(Ar.)* Lutuf, ihsan, iyilük: 9a/8, 74a/4,102a/15.

incin- Gönlü kırılmak, gücüne gidip üzülmek: 56b/13, 70a/3, 91a/17, 98a/17, 113a/14, 114a/15.

inek Sığır türünün dişisi: 37a/3, 71a/21.

inkār *(Ar.)* Kabul ve tasdik etmeme, tanımama: 54a/6.

i. it- Kabul ve tasdik etmemek, tanımamak: 54a/6.

inṣāf *(Ar.)* Hakka ve adâlete uygun davranış, nefse değil vicdâna uyarak adâletle hareket etme, merhametli davranma: 31a/4, 37b/5, 72a/2, 85b/8, 104a/5, 104a/8, 119b/1,123a/7.

insan *(Ar.)* İki ayaklı, iki elli, aklı ve konuşma yeteneği olan memeli canlı: 11a/18, 50b/21, 79a/17, 114a/6.

inşā *(Ar.)* Kurma, düzenlem, yazma.
inşa it- Yazmak, yazıya dönüştürmek: 18b/5, 52a/9.

inşallāh *(Ar.)* "Eğer Allah isterse, Allah nasip ederse" anlamında dilek sözü: 38a/8, 60a/19,119a/14.

intiḳām *(Ar.)* Öç alma, yapılan bir kötülüğe gereken karşılığı verip acısını çıkarma: 1b/13, 39a/4, 46b/5, 51a/17, 52b/2, 58b/19, 62b/18, 64b/5, 75b/2, 77a/18,79a/10, 89a/7, 90b/14, 90b/21,91a/2, 91a/18, 114b/2,114b/9, 114a/8,115a/10, 118b/5,119b/1.
intikām al- Öç almak : 39a/4, 119b/1.

intiẓār Bekleme, bekleyiş: 50a/7.

ip Dokuma malzemesinden yapılan ve bağlamak için kullanılan, çeşitli kalınlıkta bükülmüş sicim: 22b/14,37b/17, 64a/7, 74b/5, 85a/3, 86b/10, 93b/8, 99b/14,102b/3, 107a/3, 109b/7, 110b/3, 110a/16,112a/13,113a/3,113a/5, 114a/9, 115b/1, 116a/5, 116b/12,116b/18, 117a/9, 117b/12.

irte (Sabah, gün, hafta, ay, yıl kelimelerinden önce) Bir sonraki: 4a/1, 18b/1, 18b/4, 23b/8, 26b/6, 26b/9, 40a/11, 51a/8, 52a/8, 58a/18, 59a/8, 68a/21, 80b/9, 89b/1,89b/9, 94b/5, 103a/19, 108a/16, 109a/14, 113a/1, 113b/5, 115b/1.

iṣbāt *(Ar.)* Tanık ve delil göstererek bir şeyin doğruluğunu şüpheye yer

bırakmayacak, reddedilemeyecek şekilde ortaya koyma: 53a/6, 63a/19, 72a/18.

istiġnā *(Ar.)* Elde olana kanâat edip başka bir şeye ihtiyaç duymama, tok gözlülük, gönül tokluğu: 56b/5, 56b/19.

iş İnsanın çalışarak yaptığı şey, amel, hal, tavır: 112b/17.

işāret *(Ar.)* Bir şeyi, anlatılmak istenen bir mânâyı el, parmak, kaş, göz, baş ile gösterme: 12b/4, 14a/18, 17a/6, 19a/18, 24a/5, 99a/6.

ʿişret *(Ar.)* İçki içme, içki: 35A/18,78a/12, 89a/20,100a/8.

işte Bir kimse, şey veya durumu işâret etmek için kullanılır: 6b/4, 8a/6, 8b/15, 9a/15, 10a/12, 11a/6, 11b/19, 12a/16, 13a/10, 13a/15, 13b/16, 13b/17, 14a/15, 14b/10, 16b/3, 16b/20, 17a/08, 20b/12, 22b/5, 23a/4, 23b/1, 26a/7, 26b/7, 26b/14, 28a/4, 28b/9, 29a/3, 30b/8, 31b/17, 34b/5, 38a/2, 38a/9, 38b/12, 39b/19, 40a/7, 41a/2, 41b/2, 43a/8, 44a/3, 44b/7, 46a/13, 47a/17, 49a/1, 49a/17, 49b/13, 50a/4, 50a/14, 51b/17, 56b/20, 58a/3, 58b/17, 59a/20,60a/17,60b/10, 60b/11, 61a/4,61a/12,61b/20, 66b/7,67b/16,67b/17,70a/1,70a/5, 70b/18, 72a/13, 73b/10,74a/8, 77a/15, 77a/19, 77b/01,77b/8,79b/18,80a/1, 80a/13, 81b/9, 82a/6, 82b/1, 84b/6, 88b/2, 89a/18, 89b/9, 90b/10,90b/12,90b/19,91b/14, 92b/2, 93b/3,95b/3,96b/2, 97a/8,97b/11,99a/11,99b/2, 100a/11, 101b/3, 101b/18, 102a/6, 102a/16, 102a/17, 104a/13, 104b/2,105a/15,107a/6,109b/2, 110b/1, 111b/1, 112a/19, 113b/13, 116a/11, 116b/11, 116b/18, 119a/10, 120a/7, 122a/14, 123b/2.

iʿtibar *(Ar.)* Saygı görme, saygı gösterme, değer verme, kendine değer verilme: 24b/2.

ittifāḳ *(Ar.)* Fikir birliğine varma, uyuşma, anlaşmaya varma : 26a/15.

iy Hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılır: 2a/14, 4a/13, 8a/17, 8b/1, 9b/2, 10a/12, 10a/18, 10b/2, 13a/6, 13b/1, 13b/8, 13b/19, 14a/3, 14a/17, 16a/1, 16a/19, 16b/15, 17a/14, 17b/8, 19a/04, 19b/3, 19b/11, 21a/16, 22a/1, 22b/13, 23a/3, 26b/12, 28a/10, 28a/16, 28b/8, 28b/11, 29a/6, 31b/10, 31b/11, 32a/3, 32b/8, 32b/9, 32b/15, 33a/7,33b/10,34a/10,35a/8, 37a/6, 37b/5, 37b/6, 37b/12, 38b/1, 39a/12,39a/15,40b/9, 41a/9, 42a/2, 42b/11, 42b/16, 45a/11, 45a/14, 47a/11, 49b/3, 49b/18, 50b/3, 50b/17, 52a/14, 52b/9,

53a/19,53b/7,54b/2,58a/2, 58b/6, 59a/14, 59b/10, 60b/1, 61a/15, 61a/16, 62a/8, 64a/17, 64b/1, 64b/12, 65a/20, 65b/7, 66b/2, 75a/18, 75b/1,76a/5, 76a/17, 76b/6, 76b/9, 77a/4, 77a/8, 78b/10, 79b/1, 80a/4, 80a/8, 80a/9, 80b/19, 83a/3, 83a/16, 83b/2, 83b/6, 84a/4,89a/6, 090a/12, 90a/17, 90b/12, 92b/10, 93b/9, 94a/18, 97a/7, 98a/12, 98a/15,99b/10,101a/2,101a/13, 102a/15, 105b/17, 107a/4, 107a/7,107a/12, 109b/11, 110b/14, 110b/17, 112a/19, 113a/7, 113a/8,113a/12, 114a/14, 114a/16, 114b/4, 115a/10, 116b/4, 116b/5, 117a/12, 117b/15, 118a/1,118a/16, 119b/3, 119b/17, 120a/14, 120b/8, 121a/9, 121a/11, 122a/5, 122b/15, 123a/11, 123a/15, 123b/12, 41b/12.

iẓhar *(Ar.)* Açığa vurma, meydana çıkarma, gösterme, âşikar etme: 56a/10.

iẕin *(Ar.)* Bir şeyi yapmak için verilen serbestlik, müsâade: 9b/4, 9b/13, 9b/15,19b/14, 99a/8.

ʿizzet *(Ar.)* Hürmet, saygı, ikram: 2b/6, 16a/11, 31b/10, 51a/9, 56a/17, 88b/5, 89a/5, 97a/5.

- K-

ḳabā *(Ar.)* Üste giyilen elbise, önü dâima açık duran kaftan, cüppe: 53a/16.

ḳabāḥat *(Ar.)* Suç, kusur : 45a/12, 75b/15,112a/15.

ḳābil *(Ar.)* Olabilir, mümkün : 4b/10, 4b/14, 25b/7, 48b/4, 57a/13, 62a/12, 67b/18, 68b/15, 77b/17, 90b/15.

ḳabūl *(Ar.)* **1.** Bir şeye isteyerek veya istemeyerek peki deme, râzı olma, muvâfakat etme : 3b/2, 13a/1, 19a/13, 22b/12, 48b/17, 53a/20, 63a/4, 63b/8, 67b/14, 70b/6, 83a/4, 96b/3, 96b/9, 96b/11, 102a/2, 113b/10.

k. it- (Şöyle veya böyle) Değerlendirmek: 53a/20, 63a/4, 63b/8, 67b/14, 70b/6, 83a/4, 96b/3, 96b/9, 96b/11, 102a/2, 113b/10.

ḳabża *(Ar.)* (Kılıç, tabanca, ok vb.nin) Tutulacak yeri: 21b/3.

ḳadar *(Ar.)* Bir şeyin, kıyaslandığı diğer bir şey ölçüsünde, derecesinde veya büyüklüğünde olduğunu anlatır: 5a/1, 6b/12, 7b/8, 8b/20, 10a/15, 13a/7, 15b/2, 15b/10, 15b/16, 15b/18, 16a/8, 18a/3, 19b/16, 20a/11, 20a/15, 20b/2, 20b/7, 24a/17, 24b/11, 24b/12, 24b/16, 29a/7, 31a/2, 33b/17, 36b/2,

37a/11, 38b/2, 39b/19, 39b/20, 40a/15, 40b/10, 41a/15, 42b/17, 43a/5, 43b/3, 43b/13, 43b/19, 44a/3, 44a/5, 44a/20, 45a/1, 45b/5, 46a/11, 46a/12, 47a/4, 48a/13, 49a/4, 49a/6, 49b/11, 49b/14, 49b/17, 50a/2, 50a/15, 50b/20, 51a/3, 51a/4, 52a/16, 52a/20, 53b/3, 55a/13, 55b/6, 55b/14, 55b/20, 56a/18, 56b/7, 56b/8, 56b/9, 58a/6, 58b/12, 58b/13, 60b/16, 60b/19, 61a/2, 61b/1, 61b/11, 62b/7, 63b/3, 65a/21, 65b/1, 66b/14, 67b/7, 67b/11, 67b/15, 68b/13, 69a/16, 69a/17, 69b/9, 71a/1, 71a/12, 71b/1, 72a/18, 73b/21, 74a/5, 74a/7, 74a/14, 76a/6, 76b/8, 77a/11, 77b/18, 81a/11, 81a/20, 82b/2, 83b/17, 84a/20, 85a/17, 85b/13, 86a/05, 87a/7, 88a/8, 88a/14, 88b/14, 89a/2, 89a/7, 89a/13, 89a/17, 89b/16, 92a/13, 92a/18, 95b/1, 95b/17, 96a/17, 96b/1, 98a/3, 99b/13, 100b/9, 102a/1, 104a/3, 104a/13, 104b/8, 105b/19, 106b/19, 111a/16, 112b/1, 113a/18, 113b/2, 114a/2, 114a/3, 116a/1, 117a/10, 117b/17, 118b/2, 119a/4, 119a/15, 119b/1, 119b/11, 120a/10, 120a/16, 122a/7, 123a/3.

ḳadd *(Ar.)* Boy: 4a/16, 21a/12, 21b/13, 22b/1,32a/13, 32b/1, 32b/3, 35a/3, 36b/2, 37a/12, 47a/4, 52b/15, 53a/9, 66b/9, 67b/7, 67b/15, 79a/12, 79a/13, 80b/7, 86b/8, 86a/13, 87b/5, 87b/6, 87b/19, 88a/13, 88a/14, 88b/9, 90a/6, 92a/13, 94a/5, 104b/8,115b/16,119b/9, 121a/15.

kadehkār *(Ar.)* İçki dağıtan: 35a/16.

kadife *(Ar.)* Bir yüzü kısa, ince, sık tüylerle kaplı, ipek, pamuk veya yünden, parlak yumuşak kumaş: 117a/10.

ḳadim *(Ar.)* Geçmişi uzun zamâna dayanan, eski: 49a/15,95b/14.

ḳādir *(Ar.)* Kudret ve kuvvet sâhibi, yapabilme gücüne mâlik olan (kimse): 15a/18, 15b/14, 19a/7, 22b/20, 25a/11, 25a/16, 51b/8,58a/7, 60b/4, 61a/18,62b/11, 62b/12, 62b/21, 66a/18, 66b/1, 66b/2, 66b/6, 66b/14, 71b/15, 74a/20, 75a/8, 83a/3, 95a/19, 95b/2, 96a/4, 102b/2, 108a/4, 108a/9, 108a/12, 112b/11.

kafā-dār *(F.)* Kafaca birbirine denek olan arkadaş: 119b/2.

kāfir *(Ar.)* Allah'ın varlığına ve birliğine, Hz. Muhammed'in peygamberliğine ve Allah'tan getirdiklerine inanmayan yâhut bunlardan birini inkâr eden kimse: 10a/15, 11a/6, 17b/10, 19b/17, 21a/19, 22b/21, 48b/5, 89b/12, 93b/10,119b/16, 120b/5.

ḳahramān *(F.)* Savaşta yiğitlik ve cesâret göstererek korkusuzca

dövüşen kimse, yiğit: 28b/14, 35a/6, 79b/10.

ḳā'il *(Ar.)* Razı olmuş, boyun eğmiş: 19b/6.

ḳaḳı- Kızmak, vurmak: 4b/5,5b/9.

ḳalb *(Ar.)* İki akciğer arasında ve biraz solda bulunan, emme basma bir tulumba durumunda, vücuttaki kanı akciğerlere ve akciğerlerden döndükten sonra tekrar vücûda sevkederek kan dolaşımını sağlayan organ, yürek: 43a/3, 70b/10, 97b/14, 123b/6.

kānī (Ar.) Kanaat eden: 12b/2.

ḳānūn *(Ar.)* Tabiat olaylarının bağlı olduğu değişmez düzen: 24a/16.

ḳarındaş Kardeş: 28a/8,28a/12.

kasır *(Ar.)* Köşk, küçük saray: 14b/18,35a/17.

ḳaş Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar: 100b/2.

ḳatl *(Ar.)* Öldürme, öldürülme: 29b/5.

kazā *(Ar.)* Kaderin, Allah tarafından ezelde tâyin ve tespit edilen biçimde ve zamanda gerçekleşmesi: 23a/20.

ḳelām *(Ar.)* Tek kelime veya kelimelerden meydana gelmiş söz, ifâde: 75b/9.

kelp *(Ar.)* köpek: 19b/17,20b/4.

kem (F.) Kötü: 11b/15.

Keman *(F.)* Kavis : 84a/1.

kemer *(F.)* Bele bir kere dolandıktan sonra bağlanan veya tokalanan bel bağı: 117a/16.

kemend *(F.)* Uzaktaki bir kimseyi veya şeyi çekip yakına getirmek için atılan ucu ilmikli ip:11b/11.

kemer-gāh *(F.)* Kemer yeri, bel: 21b/14.

kenār *(F.)* Bir şeyin bitiş kısmı, bitiş yeri, uçta kalan kısmı: 3a/10.

kerre *(Ar.)* Defa, kez, sefer: 3b/3, 5a/2, 5b/12, 10a/7, 12a/16, 13b/10, 13b/13, 14b/2, 16a/5, 17a/4, 17a/10, 19b/19, 20a/8, 23a/3, 24a/17, 24b/1, 25a/15,25b/14, 26b/7, 27b/1, 28b/7, 31a/3, 38a/6, 38a/11, 42a/6, 44b/15, 45a/2, 47a/12, 48a/11, 72a/18, 73a/17, 74b/5, 74b/19, 89a/12, 96a/20, 101b/2, 108a/1, 108b/1, 108b/8, 108b/20,112b/15, 112b/16, 115b/9, 115b/10, 115b/15 116a/8, 116a/13, 116a/14.

kerem *(Ar.)* Ruh asâletinin gereği olan cömertlik: 12a/17, 16a/1, 16b/12, 17a/9, 20b/11, 21b/18, 23a/3,25b/10,28a/14, 32a/4, 41a/14, 48b/18, 51b/2,52b/9,55b/9,57b/1, 57b/3,66b/4, 69a/09, 74a/13, 91b/4.

kerīm *(Ar.)* Kerem sâhibi (kimse), cömert: 3b/1, 48b/23, 52b/10,112a/14.

keşān *(F.)* Çekmek, çeken: 14a/5.

keşf *(Ar.)* Varlığı bilinmeyen bir şeyi bulup ortaya çıkarma: 49b/14.

ketum *(Ar.)* Sır saklayan, sıkı ağızlı (kimse): 101b/12.

ḳıç Vücûdun gerisi, kuyruk sokumu bölgesi, makat, dübür, geri:4b/8.

ḳılıc Kın içine konup bir kayışla bele takılan, çelikten yapılmış, eğri veya düz, uzun kesici silâh: 4b/4, 21b/3, 21b/4, 21b/6, 24a/14, 39a/1, 44b/12, 45b/14, 45a/5, 46a/7, 52b/1, 62a/9, 62b/14, 67a/8, 69b/20, 74a/11,74a/14, 74a/15, 74a/16, 80b/2, 84a/9, 84a/10, 84b/15, 84b/17, 85a/3, 85a/11,90a/13, 94b/18, 95a/2, 106b/2, 106b/15,117a/16,120a/6.

ḳırḳ Otuz dokuzdan sonra, kırk birden önce gelen sayının adı: 2b/11, 5a/2, 6b/13, 7b/12, 10a/20, 13a/3, 14a/11, 15b/2, 15b/16, 16a/8, 17b/3, 20a/11, 30b/9, 33a/13, 38a/8, 39b/16, 44a/4, 44b/9, 46a/17, 46a/20, 49b/19, 70b/1, 70b/3, 74b/3, 76b/7, 80a/11, 94b/8, 95a/16, 95b/3, 95b/6, 95b/7, 97b/10, 122a/10

ḳırmızı *(Ar.)* Kan rengi, al renk: 58a/05,117a/10.

ḳıṣṣa *(Ar.)* Kısa hikâye, ibretli hikâye, fıkra, rivâyet: 14b/9, 15b/14, 28a/5, 33b/9, 33b/10,33b/11,38a/8, 43a/19,49b/7, 50a/14, 53a/4, 64a/9, 82a/5, 84a/14, 89b/2, 90b/19, 91a/5, 94b/7, 99a/18, 105a/4, 124a/1.

ḳıyāmet *(Ar.)* Felâket, büyük sıkıntı, belâ ve musîbet, âfet: 12a/16, 19b/8, 26b/8, 31b/15,33a/10, 39a/2, 45a/7, 52a/20, 55a/2, 70b/21,76a/8, 110a/17, 116a/9, 116b/14,119a/15.

ḳıyās *(Ar.)* Bir şeyi diğer bir şeye göre değerlendirme, başka bir şeye benzeterek hakkında hüküm verme, karşılaştırma: 4a/14, 20a/1,31b/15, 35a/11, 37a/5, 39a/6, 48a/7, 48b/15, 78b/13, 80a/18, 84a/5, 85b/20, 86a/18, 87a/3, 92b/9, 113a/6, 115b/18, 119b/10.

ḳız Dişi cinsten olan evlât: 13a/2, 13a/9,14b/13,15a/3, 15a/12, 15b/3, 28a/8, 30a/14, 35a/17, 61a/1, 110a/3, 110a/4, 116a/3.

ki: bağlaç: 1b/4, 1b/6, 1b/13, 2b/17, 3b/9, 3b/15, 4b/6, 5a/10, 5b/1, 5b/2, 6a/12, 7a/12 7b/04, 8a/1, 8a/21, 8b/1, 8b/17, 10a/8, 10a/15, 10a/18, 10b/3, 10b/10, 11a/05, 11a/6, 11a/8 11a/14, 11a/16, 11a/21, 11b/4, 12a/3, 12b/3, 12b/10, 12b/16, 13a/10, 13a/16, 13b/1, 13b/5 13b/10, 13b/11, 13b/12, 14a/1, 14a/17, 14b/7, 15a/3, 15a/5, 15a/13, 15a/16, 15b/18, 16a/7 16a/15, 16b/1, 16b/13, 17a/4, 17a/5, 17a/11, 17a/14, 17a/15, 17a/19, 17b/16,18a/5, 18,18a/10 18a/18, 18b/9, 18b/17, 19a/3, 19a/6, 19a/12, 19a/19, 19b/3, 19b/7, 19b/11, 19b/13, 19b/21 20a/16, 20a/18, 20b/15, 20b/18, 21b/2, 21b/8, 21b/14, 22a/5, 22b/13, 22b/17, 23a/7, 23b/10 24a/12, 24a/16, 24b/4, 24b/9, 24b/15, 25a/3, 25a/4, 25a/5, 25a/6, 25a/16, 25b/9,26a/16, 26b/6 26b/9, 27a/7, 27b/1, 27b/13, 28a/9, 28b/6, 29a/5, 29a/9, 29b/12, 30a/5, 30b/12, 30b/13, 31b/3 31b/4, 31b/12, 32a/12, 32b/11, 33b/3, 33b/8, 33b/12, 33b/16, 34a/1, 34a/3, 34a/9, 34a/12 34a/15, 34b/1, 34b/3, 34b/4, 34b/8, 34b/10, 34b/11, 34b/16, 35a/2, 35a/8, 36b/3, 36b/6, 37a/4 37a/6, 37a/13, 37a/19, 37b/2, 37b/6, 37b/8, 37b/17, 38a/10, 38a/16, 38a/18, 38b/17, 39a/6 39b/4, 39b/7, 39b/12,40a/6, 41a/4, 41a/12, 41b/10,41b/15, 41b/16,42b/2, 43a/3, 43b/7, 43b/12 44a/4, 44a/6, 45a/3, 45a/19, 45b/18, 45b/19, 45b/20, 46a/9, 46b/3, 47a/2, 47a/7, 47a/11, 47b/1 47b/7, 47b/12, 47b/15, 48a/2, 48a/5, 48a/10, 48a/12, 48a/14, 48b/13,49b/17, 50a/2, 50a/4, 50a/5 50a/17, 51a/15, 51a/16, 51a/17, 51a/18, 51a/20, 51b/5, 51b/18, 51b/19, 52a/13, 52a/19, 52b/14 53a/1, 53a/3, 53a/20, 53b/5, 53b/14, 54a/3, 54a/5, 54a/16, 54b/13, 54b/18, 55a/2, 55a/13, 55a/20, 55b/1, 55b/7, 55b/10, 55b/11, 55b/12, 55b/14, 55b/15, 55b/16, 56a/8, 56a/12, 56a/13, 56b/11 56b/12, 57a/03, 57b/10, 57b/11, 57b/18, 58a/12, 58b/5, 58b/12, 58b/17, 58b/19,59b/2, 59b/13 60b/16, 60b/20, 61a/1, 61a/3, 61a/13, 61b/11, 61b/12, 61b/18, 61b/21, 62a/20, 62b/1, 62b/2 62b/5, 62b/7, 62b/18, 62b/19, 62b/21, 63a/7, 63a/18, 63b/2, 63b/3, 63b/6, 63b/9, 63b/10, 64a/5 64b/08, 65a/10, 65a/17, 65b/7, 65b/14, 66b/17, 67a/6, 67a/12, 67b/12, 68a/12, 68b/11, 69a/13,70a/2, 70a/16, 70a/18, 70b/13, 70b/19, 71a/9, 71b/02, 71b/9, 71b/13, 71b/16, 72a/12, 72a/17 72b/5, 72b/19, 73a/7, 73a/17, 73b/5, 73b/6, 73b/8, 73b/17, 74a/2, 74a/11, 74a/12, 74b/19, 75a/1 75a/10, 75a/14, 75a/15, 75a/20, 75b/15, 76a/8, 76a/13, 76b/5, 76b/13, 76b/14, 76b/21, 77a/4, 77a/12, 77a/16, 77a/19, 77b/2, 77b/3, 77b/6, 77b/19, 78a/12, 79a/1, 79a/5, 79a/9, 79b/1, 79b/9, 80a/18, 81a/3, 81a/10, 81a/20, 81b/3, 81b/8, 81b/16, 82a/1, 82b/5, 83a/8, 83a/16,

83b/2, 83b/148, 3b/16, 84a/2, 84a/10, 84b/1, 84b/19, 84b/20, 85a/2, 85a/8,85a/11, 85b/13, 86b/2, 86b/6, 86b/14 86b/15, 86b/16, 86b/17, 87a/5, 87a/15, 87b/2, 87b/14, 88a/1, 88a/8, 88a/11, 88b/11, 88b/19, 89a/6, 89a/14, 89a/17, 89b/6, 90a/5, 90a/11, 90a/12, 90b/12, 90b/17, 90b/20, 91a/1, 91a/2 91a/10, 91a/12, 91b/12, 91b/13, 92a/1, 93a/1, 93a/11, 93a/17, 93b/12, 93b/15, 93b/16, 94a/2 94a/3, 94a/14,95a/15, 95b/5, 98a/3, 99a/3, 99b/7, 99b/18, 100b/10, 100b/12, 100b/15, 101a/3 101a/4, 101a/13, 101b/1, 101b/11, 102b/12, 102b/15, 103a/10, 104a/10, 104b/7, 105a/5 105a/7,105b/15, 105b/18, 106a/2, 106a/3, 106a/15, 106b/18, 107a/5, 107b/9, 108a/3, 108a/12, 110a/9, 110a/12,110b/16, 111a/10, 111b/3, 112a/7, 113a/4, 113a/11, 113b/19,114a/3, 114a/4 114a/5, 114a/8, 114a/11, 114a/13, 115b/2, 115b/6, 115b/8, 116a/5, 117a/14, 117a/16, 117a/19 117b/5, 118b/4, 119a/1, 119a/15, 119b/1, 119b/11, 120a/8, 120b/13, 121a/14, 121b/12, 122b/1, 122b/15, 123a/07, 123a/10, 123a/11, 123b/7, 124a/2.

kilise Hıristiyanların ibâdet yeri, hıristiyan tapınağı: 11b/7.

kim Hangi kimse: 4a/3, 7a/12, 11b/15, 12b/20, 13a/1, 15a/1, 16b/1, 16b/06, 20a/16 21a/10, 21a/11, 22a/15, 22b/13,25a/8, 29a/14, 30a/13, 30b/2, 34a/6, 34b/18, 48b/20 51a/18, 53b/7, 54b/14, 56b/14, 57a/11, 57b/15, 63a/16, 63a/17, 67b/6, 71a/17, 72a/10, 74a/13, 75b/1, 75b/12, 77b/6, 80a/9, 81b/14, 81b/15, 83a/8, 89a/14, 99a/11, 105b/7, 105b/18, 106a/10, 107a/5, 107a/4, 109a/6, 109b/10 110b/15, 114b/1.

kimse Kimse: 15b/2, 71a/10.

kitāb *(Ar.)* Bir araya getirilmiş yazılı veya basılı yapraklardan meydana gelen bütün: 14a/7,14a/8, 14a/9, 51b/2.

ḳol İnsanın omuzundan parmak uçlarına kadar olan organı: 3a/9, 11b/4, 22a/1, 22a/6, 29a/4 38a/17, 39b/10, 41b/17, 42a/15, 46a/8, 53b/16, 59b/6, 59b/7, 60a/7, 64a/6, 72b/11, 74b/18 75a/11, 83b/19, 86b/17, 87a/13, 88a/4, 88a/5, 92b/19, 96a/9, 107b/11, 102b/19, 102a/15, 107b/15 107a/14.

ḳolay Zahmetsizce, sıkıntı çekmeden yapılan,güçlüğü olmayan : 12a/10.

köşe *(F.)* İki duvarın birleştiği yer: 15a/9, 43a/15,102b/9, 106a/12,111b/10, 118a/6, 118b/8.

köşk *(F.)* Bahçe içindeki büyük süslü ev, kasır: 15b/5, 15a/9, 15a/10.

köteg *(F.)* Dayak: 37a/6, 69a/6, 69a/9, 69a/16, 69a/10, 69a/18, 69b/3, 69b/7, 89a/14,92a/14 92a/19, 92b/1, 93a/15, 93a/16, 93a/17, 105a/5, 105a/16,105b/14.

kūh (F.) Dağ: 105a/19.

ḳul Allah tarafından yaratılmış insan, abd: 25b/8,100b/6.

ḳulan Düz renkli, görünüşü at ile eşek arası olan, Orta Asya menşeli yabânî at: 119b/14.

ḳuvvet *(Ar.)* Zor, şiddet: 1b/10, 4b/5, 11a/5, 13a/8, 28a/2, 36b/2, 46a/3, 46a/8, 51a/5 56a/10, 56a/12, 58b/9, 62b/2, 64b/16, 64a/10, 67a/4, 68a/13, 70b/7, 73a/17,74a/17,80b/8 83b/20, 84a/12, 86a/16, 87b/7, 87a/2, 94a/6, 97b/8, 98b/14.

küffār *(Ar.)* Kâfirler: 20b/19,27a/1.

küstāh *(F.)* Haddini bilmez, saygısız, utanmaz (kimse): 100b/17.

küşād *(F.)* Açılış, açma: 14b/13, 14b/19.

-L-

lāf *(F.)* Bir düşünce anlatan kelime veya kelime dizisi, söz, lakırdı: 12b/11, 61b/10,62a/2 62a/15, 82b/6.

laʿīn *(Ar.)* Lânetlenmiş, Hakk'ın rahmetinden mahrum olmuş, lânetli (kimse):1b/4, 1b/9, 4a/8, 4a/17, 4b/3, 6b/13, 8a/3, 8a/12, 8b/4, 12a/9, 12b/18,13a/4, 13b/7, 14a/12, 14a/17, 14b/10, 15a/17, 16a/7, 17b/3, 17b/12, 19b/12, 20a/8, 21b/4, 21b/6, 21b/13, 21b/18, 22b/18, 24a/10 24a/11, 25b/10, 26b/17, 27a/14, 27a/16, 37b/7, 40b/9, 44a/16, 44b/10, 44b/12, 50a/8, 50a/12 51b/09, 53a/15, 53b/2, 53b/7, 61a/16, 69a/12, 76b/9, 77a/7, 77a/8, 77a/11, 77a/12, 78b/18, 83b/5, 105b/14

lākin *(Ar.)* Ama, ancak, fakat: 31b/1, 58a/8, 67b/19, 69b/18, 72b/17, 80a/6,100a/15.

lāl *(Ar.)* Parlak kırmızı renkli değerli taş: 35a/3.

laʿnet *(Ar.)* Allah'ın rahmetinden, af ve merhametinden mahrum olma. : 24a/5.

laṭīf *(Ar.)* Zevk ve ruh okşayıcı ince bir güzelliğe sâhip olan, hoş, nâzik, yumuşak: 35a/18.

lāyık *(Ar.)* Uygun, münâsip: 22b/15, 25b/4, 28a/12, 39b/2, 40a/16, 46b/9, 49a/3, 59b/5, 71b/4, 81b/8, 98b/7.

lāzım Gerekli, lüzumlu: 31a/10, 38b/13, 56b/7, 56b/16, 57a/14,

59b/1,66a/15, 66a/18, 69b/19, 75b/3, 79a/1, 91a/14, 101b/14, 106a/2, 107a/15, 111a/2,112a/4, 121a/11.

lenger *(F.)* Gemileri durduğu yerde tutabilmek için denize atılan demir zincir ve ucundaki çapa, gemi demiri : 48a/11.

leş *(F.)* Kokmuş hayvan ölüsü: 17a/17, 117a/17, 117a/19.

libās *(Ar.)* Elbise, giyecek şey: 95a/2, 107b/8.

luṭf *(Ar.)* Birinden bir şey istenirken nezâket sözü olarak kullanılır: 13b/8, 40a/14, 48a/22, 49a/16, 49a/18, 57a/6, 59b/10, 70b/4, 76a/12, 82b/18, 91a/3, 98a/17.

- M-

mā-beyn *(Ar.)* İki şeyin arası, ara 18a/9, 22a/4, 22b/3, 40a/7, 41b/17, 45b/3, 65a/1,

mācerā *(Ar.)* Yaşanan olaylar dizisi, baştan geçen olay: 111b/14.

madara (Yun.) Kötü, seviyesi düşük, bayağı, âdî: 122b/4.

madara eyle- Yalanını, yanlışını ortaya çıkarmak veya yüzüne vurmak sûretiyle bir kimseyi topluluk içinde utandırmak, kötü duruma düşürmek: : 122b/4.

mādem *(Ar.)* Başına getirildiği cümleyi "değil mi ki, –diği için, –diğine göre" gibi anlamlarla daha sonraki cümleye bağlar: 113a/10, 103a/18.

maġara *(Ar.)* Yer altında, dağ yamaçlarında, kayalar arasında çeşitli sebeplerle tabiî olarak meydana gelmiş olan, insan ve hayvanlara barınak olabilecek genişlikteki oyuk: 121a/6, 121a/7, 121b/7, 122b/10, 123a/3.

maġlūb *(Ar.)* Yenik düşmüş, yenilmiş: 56b/2, 65a/2, 65a/21, 68a/19, 70b/8, 72a/15, 95b/11, 96a/2, 109a/3.

maġrib *(Ar.)* Güneşin battığı yer veya güneşin battığı yön, taraf, batı, garp: 2b/14, 2b/17, 3a/1.

maġrūr Gururlu, kibirli bir tarzda, mağrur bir insana yakışacak şekilde: 56a/18, 76a/1, 76a/12, 84a/12.

maḥāl *(Ar.)* Yer, mekân, mevki: 11a/6, 15a/13, 16a/16, 16b/9, 22a/14, 27b/13, 34a/3, 34a/9, 35a/12, 36b/2, 37b/16, 38b/11,

38b/12, 38b/13, 40a/14, 41a/18, 44a/19, 45a/19, 47a/10, 49a/8, 49a/9, 51a/2, 60a/19, 64b/19, 69b/2, 101a/6, 101a/19, 105a/3, 105a/6, 105a/15, 107a/6, 109b/2, 113a/18, 116b/12, 117b/1.

maḥalle *(Ar.)* Şehir, kasaba, nâhiye ve büyük köylerin, çeşitli isimlerle birbirinden ayrılan ve idârî yönden bir muhtarlığa bağlı olan kısımlarından her biri: 108a/4.

māhir *(Ar.)* Usta, becerikli, eli işe yatkın, mahâretli, mârifetli (kimse): 12b/16,15b/3, 60a/3.

maḥkūm *(Ar.)* Bir mahkemede yargılanıp hakkında hüküm verilmiş olan, hükümlü: 123a/5.

mahlūk *(Ar.)* Allah tarafından yaratılmış, yok iken var edilmiş: 109a/20.

maḥmūz *(Ar.)* Ata binenlerin, hayvanı dürterek hızlandırmak için çizme ökçelerinin arkasına taktıkları sivri demir parçası veya ufak dişli çelik çark: 74b/8.

maḥpūs *(Ar.)* Bir yere kapatılmış, hapsedilmiş: 40a/15, 42b/4, 42b/6, 42a/17, 44a/15.

maḥsūs *(F.)* Yalnız bir kimse, bir nesne veya bir yere âit olan, başkasında bulunmayan, husûsîleşmiş, has, özgü: 46a/13.

maʿhūd *(Ar.)* Ahdolunmuş, bilinen: 15b/5.

maḥzūn *(Ar.)* Üzüntülü, gamlı, kederli, hüzünlü: 18a/17, 21b/17, 23a/20, 77b/14.

mā'il Bir yana, bir tarafa doğru eğilmiş, meyletmiş: 49a/9, 49a/11.

maḳām *(Ar.)* Durulacak yer, durak, mekân, mahal: 41b/19, 57b/12,105b/8.

maḳbūl *(Ar.)* Kabul edilen, reddedilmeyen: 48b/2, 48b/3, 107b/8,112a/9.

m. geç- Hoşa gitmek, beğenilmek: 51a/9, 59a/11.

maʿḳūl *(Ar.)* Akla uygun, akla yatkın gelen: 103b/08

maḳdūr *(Ar.)* Güç, kuvvet: 43b/17.

māl *(Ar.)* Mülk, varlık, servet: 5b/7, 12b/9, 25a/12, 25b/6, 25b/7, 26a/8, 39a/7, 40a/11, 50a/16, 71a/1, 71a/2 71a/12, 76b/20, 77a/1, 82a/17, 95a/1, 114b/17, 115a/1, 115a/3, 115a/11, 115a/15, 118a/6, 118b/1,118b/2, 119b/1, 119a/5, 119a/6, 119a/7, 119a/9, 119a/12, 119b/18.

mālāmāl *(Ar.)* Çok dolu, dopdolu: 118b/2.

mālik *(Ar.)* Bir şeye sâhip olan (kimse), sâhip: 22b/9,71a/6, 73a/17, 79b/9, 79b/14, 85b/1, 88a/9, 88a/11, 88a/12, 88a/13, 88a/16, 89a/15, 98a/11, 98a/15.

m. ol- Bir şeye sahip olmak: 15a/18, 22b/9, 47a/9, 58a/1.

maʿlūm *(Ar.)* Herkes tarafından bilinen, öğrenilmiş olan: 5b/2, 5b/14, 23a/4, 26a/6, 48a/20, 56b/4, 62b/1, 65a/13, 65a/21, 80b/4, 99b/18, 101a/3, 110a/13, 112a/7, 112a/9.

maʿnā *(Ar.)* Kelime, söz, hareket, davranış vb.nin ifâde ettiği şey, anlatılmak istenen veya onlardan anlaşılan şey, anlam: 103a/16, 103b/8, 108b/18, 111a/14, 111a/17, 116b/8, 117a/14.

mānende *(F.)* Benzeyen, müşâbih, mümâsil. : 4b/1, 86b/1.

māni *(Ar.)* Bir işin yapılmasını önleyen şey, engel: 103a/16.

manṣūr *(Ar.)* Allah'ın yardımıyle gālip gelen, zafere ulaşan: 33a/2.

maṣārīf *(Ar.)* Sarfedilen, harcanan para, gider, harcama:56b/11.

maṣlaḥat *(Ar.)* İyi olan ve iyiliğe yol açan, hayır getiren, fayda sağlayan şey: 2a/15, 57b/2.

mātem *(Ar.)* Yas: 82b/12.

matrāk (Ar.) Değnek, sopa: 77a/7.

maʿṭūḥ *(Ar.)* Bunamış, bunak: 6b/5.

maymūn *(Ar.)* Görünüşü bakımından insanı andıran, el biçimindeki ayakları kollarına nispetle daha kısa, bâzı türleri oldukça uzun kuyruklu, dört veya iki ayağı üzerinde yürüyebilen, memeli, zeki bir hayvan türü: 19b/9,119a/18.

mecāl *(Ar.)* Güç, kuvvet, derman, tâkat: 17a/8, 63b/15, 64a/13.

meclis *(Ar.)* Bir konuyu konuşmak, görüşmek için yapılan toplantı yeri:15a/11,15b/5, 9b/6,15b/5, 47a/6, 78b/4, 78b/8, 91b/3, 97a/17, 97a/19.

mecūsi *(Ar.)* Zerdüşt dînine inanan ve ateşe tapan kimse, Zerdüştî: 51b/5, 51b/6.

meded *(Ar.)* Yardım, imdat: 15b/11, 16b/12, 17a/5, 20b/11, 26a/3, 26b/9, 33b/10, 41a/14, 42b/4, 43a/8, 43b/1, 44a/6, 44a/13, 58a/4, 59a/4, 76b/19,

78b/18, 82b/18, 85b/5, 89a/18, 90a/11, 108a/13, 111a/12, 117b/11.

mefhūm *(Ar.)* Bir sözün veya kelimenin taşıdığı, ifâde ettiği mânâ, anlam, kavram: 26a/6, 61b/21.

meger *(F.)* "Oysa ki, halbuki" anlamıyle önceden farkına varılmayıp sonradan anlaşılan bir durumu bildirir, meğerse: 10b/7, 16b/9, 38a/12, 41b/19, 42a/11, 42a/18, 49a/14, 49a/15, 55b/20, 56a/18 57b/20, 58b/10, 59a/15, 76a/17, 76b/4, 82a/13, 89b/18, 89b/21, 105a/8, 107b/11, 111b/11 120b/18.

melek *(Ar.)* Gözle görülüp elle tutulmayan, yiyip içmeyen, cinsiyet farkı bulunmayan, sâdece Allah'a itâat etmek ve dâima hayra vâsıta olmak üzere yaratılmış olan sayısız nûrânî varlıklardan her biri: 27b/5, 45a/3,49a/7.

melik *(Ar.)* Hükümdar, pâdişah, hâkan: 35a/10, 67a/8, 67a/16, 96b/19.

mellāḥ *(Ar.)* Denizci, gemici, kaptan: 2b/15, 2b/17.

memāt *(Ar.)* Ölüm, mevt: 29b/9.

meme İnsanların ve memeli hayvanların dişilerinde bulunan ve süt salgılayarak yavruların emzirilmesine yarayan organ: 10b/6.

menʿ *(Ar.)* Yasaklama, engelleme, önleme: 11a/2, 11b/2, 21b/2, 21b/5, 21b/12, 22a/3, 54a/2, 68b/16, 69a/10, 69a/15, 70b/8, 72a/9, 72b/10, 72b/20, 73a/11, 73a/18, 73a/19, 84a/1, 84b/11 84b/13, 84b/19, 85a/4, 85a/11, 86a/15, 86b/10, 86b/15, 86b/16, 87b/11, 88b/19, 94a/2, 94a/7 104b/19.

m. it- Yasaklamak, engellemek: 10b/2, 11a/2, 11b/2, 21b/2, 21b/5, 21b/12, 22a/3 54a/2, 54a/4, 63b/20, 64a/1, 68b/7, 68b/15, 68b/16, 69a/10, 69a/15, 70b/8, 72a/6, 72a/9, 72b/10 72b/20, 73a/11, 73a/18, 73a/19, 84a/1, 84b/11, 84b/13, 84b/19, 85a/4, 85a/11, 86a/15, 86b/10 86b/15, 86b/16, 87b/11, 88b/19, 92b/4, 94a/2, 94a/7, 104b/19.

merd *(Ar.)* Yiğit, cesur (kimse), bahadır, kahraman, şecî: 14b/4,80b/20, 107b/11.

merdān *(F.)* Mert insanlar, mertler, yiğitler: 6b/3, 54a/2, 86b/10.

merḥaba *(Ar.)* "İyi günler, günaydın" anlamında selâmlaşma sözü: 39a/12, 39a/13, 44a/13,97a/9.

merḥamet *(Ar.)* Herhangi bir canlının acısını, kederini,

mutsuzluğunu yüreğinde hissedip üzüntü duyma ve ona karşı yardım hisleriyle dolma, acıma: 73b/19, 84a/5.

m. it- Acımak: 84a/5, 109b/11.

merhem *(Ar.)* İçinde gerekli etkili maddeler bulunan, yumuşak ve koyu kıvamda, yağlı veya yağsız, deri üzerine sürülerek kullanılan ilâçların ortak adı, halk ağzı.
melhem: 105a/10, 105a/12, 105a/14

mertebe *(Ar.)* Kademe, derece, basamak, sıra: 19a/14, 49b/15, 56b/3, 72a/13, 97b/3.

mesele *(Ar.)* Çözüme kavuşturulması, bir sonuca bağlanması gereken durum, sorun: 48a/20.

mesrūr *(Ar.)* Sevinçli, memnun, mutlu: 28a/4.

mest *(F.)* İ çki vb. sarhoşluk veren bir şeyin etkisiyle şuûru zayıflamış, kendinden geçmiş (kimse), sarhoş: 36b/11, 64a/7, 73a/10, 87a/18, 97a/20.

meşġūl *(Ar.)* Bir şeyle uğraşan, bir iş yapmakta olan: 81a/1, 81b/10, 89b/1, 94b/3, 103a/13, 117a/2.

m. ol- Uğraştırmak: 81a/1, 81b/10, 89b/1, 94b/3, 103a/13, 117a/2.

meşhūr *(Ar.)* Herkesçe bilinen, adı sanı her tarafa yayılmış, ünlü, şöhretli: 49b/18.

metānet *(Ar.)* Dayanma, sağlam, güçlü ve metin olma, sağlamlık, dayanıklılık: 10a/6.

mevcūd *(Ar.)* Var olan, bulunan (şey veya kimse) : 71b/15.

meydān *(Ar.)* Üzerinde binâ vb. şeyler bulunmayan düz, açık ve geniş yer, açıklık, alan: 4a/2, 4a/3, 4a/4, 16a/13, 20b/10, 20b/13, 21a/9, 21a/10, 21a/13, 21a/14, 21b/11, 22a/01, 22a/12, 22b/7, 22b/8, 22b/11, 22b/16,23b/9, 23b/11, 23b/13, 24b/5, 25a/3, 27a/1, 27a/3, 27a/4, 27a/5, 27b/5, 27b/11, 27b/12, 27b/13, 29b/8, 30a/4, 34a/6, 34a/8, 34a/10, 34a/12, 34b/1, 34b/15, 35a/1, 35a/9, 37a/14, 35a/14, 37b/13, 37a/17, 47a/14, 51a/15, 52b/08, 52b/14, 52b/15, 52b/17, 52a/21, 53b/1, 53b/5, 53b/13, 53b/17, 54b/4, 54a/14, 58a/13, 59b/16, 60b/21, 61a/9, 61b/13, 61b/14, 62b/20, 63a/13, 63a/16, 63b/1, 63b/8, 63b/13, 64b/7, 65a/9, 66a/10, 66a/11, 66a/14, 67a/2, 67a/9, 67a/15, 67a/16, 68b/1, 68b/3, 68a/11,70a/1, 70a/5, 70a/7, 70a/13, 70a/17, 70a/18, 70a/20, 71b/11, 71a/17, 71a/18,

71a/19, 71a/22, 71b/8, 71b/13, 72a/18, 72b/3, 72b/12, 72b/15, 72b/18,73a/7,73b/6, 74b/5, 78a/6, 79b/18, 80b/20, 81b/1, 81b/2, 81b/3, 81b/14, 81b/16, 81b/18, 81b/19, 81a/05, 82b/14, 82b/18, 83a/7, 83a/8, 83a/9, 83a/11, 83a/12, 83a/16, 83b/8, 84b/1, 84b/5, 85a/2, 85b/9, 86a/13, 86a/17, 86a/19, 86b/8, 86b/13, 87a/2, 87a/8, 89b/1 89b/16, 90b/14, 90b/21, 91a/4, 91b/18, 92b/19, 92a/19, 93a/16, 94b/6, 94b/19,95a/9, 95a/10, 95a/14, 95b/12, 96a/12, 97b/5,102a/5, 105a/5, 105b/10, 106b/4, 106b/13, 108b/13, 108b/14, 108b/17, 109b/3, 109a/16, 117b/1, 122a/9.

mezāt *(Ar.)* Alıcıların toplu olarak bulunduğu bir yerde arttırma yoluyle yapılan satış: 75b/20.

miġfer *(Ar.)* Başın her tarafını örten zırhlı başlık, tolga: 4b/9.

miḥnet *(Ar.)* Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat: 85b/4.

miḳdār *(Ar.)* Bir şeyin ölçüsü, sayısı veya ölçülebilme, sayılabilme, azalıp çoğalabilme durumu: 5b/4, 14a/13, 14b/1,14b/3, 44a/8, 52b/16, 67b/21, 68a/2, 76b/13, 78a/19, 86a/9, 97b/6.

minnet *(Ar.)* Yapılan bir iyiliğin yükü, ağırlığı altında ezilme, iyilik yapana karşı kendini dâima borçlu hissetme: 45b/5, 47b/15, 50b/18,106a/1.

minvāl *(Ar.)* Biçim, şekil, yol, tarz: 100a/11.

misāfir *(Ar.)* Görüşme, ziyâret vb. amaçlarla birinin evine veya bir yere gelen ve geçici olarak kalan kimse, konuk: 59a/21, 80b/16, 107b/7, 107b/10, 107b/12, 109a/7.

miṣāl *(Ar.)* Örnek, numûne: 10a/13, 11a/15, 11b/7, 19b/19, 24a/7, 33b/13, 33b/14, 36b/7, 45b/14, 48a/11, 49b/18, 53b/13, 55a/6, 93b/8, 96b/7, 103b/18,119b/5.

mizāc *(Ar.)* İnsanın ruh yapısıyle ilgili meyil ve özelliklerinin tamâmı, huy, yaratılış, tabiat: 32a/7, 78a/19, 94b/16.

muādil *(Ar.)* Denk: 105a/14.

muʻallak *(Ar.)* Boşlukta, bir karara bağlanmamış durum: 30a/9,32b/5,34b/4.

muʻallem *(Ar.)* Öğretilmiş: 105b/4.

muʻayyen *(Ar.)* Belli, belirli: 18b/14.

muḥabbet *(Ar.)* Sohbet, yârenlik: 9b/1, 11b/17, 47a/19, 48a/21, 62a/4, 64b/3, 67b/14, 80a/7, 95b/11, 106a/14,106a/15.

m. et- Karşılıklı olarak dostça konuşmak, yârenlik ve sohbet etmek. : 9b/1, 11b/17, 47a/19, 48a/21, 49a/10, 62a/4, 64b/3, 67b/14, 95b/11.

muḥāfaza *(Ar.)* Saklama, olduğu gibi kalmasını sağlama: 25a/10.

muḫālefet *(Ar.)* Karşı olma, karşı çıkma, aksini savunma: 12b/8.

muḫālif *(Ar.)* Uygun olmayan, uymayan, benzemeyen (şey), aykırı, zıt: 2b/13, 3a/1, 55b/10.

muḥammed *(Ar.)* Övülmeye değer olan, en güzel huylara sâhip kimse: 114a/17.

muḥāṣara *(Ar.)* Kale, şehir, kasaba vb. bir yerin yâhut bir birliğin etrâfını askerle çevirip giriş çıkış ve ikmal yollarını kesme, kuşatma: 4b/13, 5a/3.

muḥkem *(Ar.)* Sağlam, dayanıklı: 3a/15, 34a/14, 37a/11, 44b/10, 54b/17, 57a/5, 123a/6.

mukābil *(Ar.)* Bir şeyin tam karşısına gelen, karşısında bulunan: 18a/19, 18b/3, 24b/6.

muḳaddem *(Ar.)* Bundan önce, evvelce, eskiden: 1b/6.

muḳallid *(Ar.)* Birine benzemeye, bir şeyi aslı gibi yapmaya çalışan, taklit eden (kimse), taklitçi: 3a/12, 3b/11, 3b/11, 3b/19, 4a/4, 4a/14, 4b/2, 4b/6.

muḳarrer *(Ar.)* Hakkında karar alınmış, karar verilmiş, kararlaştırılmış: 26a/6, 26a/10.

murād *(Ar.)* Erişilmek istenen, olması, gerçekleşmesi arzu edilen şey, istek, dilek, amaç: 3a/11, 6a/7, 9a/2, 11b/2, 11b/13, 12b/5, 12b/18, 12b/19, 13b/18, 16a/15, 16b/9, 17a/5, 19b/11, 20a/11, 25a/9, 25b/12, 32b/8, 37a/18, 40a/13, 42a/8, 48b/15, 53a/20, 56a/3, 56a/5, 56a/6, 57b/5, 57a/15, 58b/8, 61a/8, 64b/7, 65a/8, 65a/10, 65a/18, 67b/11,67b/18, 68a/18, 68b/18, 70a/10, 72a/13, 74a/17, 76a/10, 81b/5, 86a/10, 89b/6, 91b/9, 94b/11, 94b/13, 95a/15, 95b/3, 95b/9, 96b/12, 97b/19, 101a/17,102a/11, 102b/13, 103b/8, 107b/13, 109a/7, 109a/14, 120a/17, 122b/1, 123a/15.

murdār (F.) Kirli, pas: 13a/1.

muṣībet (Ar.) İnsanın başına ansızın gelen belâ, felâket, dert, sıkıntı: 26b/15.

mübārek *(Ar.)* Çok saygı değer, hürmete lâyık: 35a/15, 46a/11, 97a/9.

mübāşeret *(Ar.)* Bir işe başlama, yapmaya girişme: 104a/19.

mücādele *(Ar.)* Bir mesele üzerinde karşılıklı tartışma, uğraşma, didişme: 101a/6.

mücevher *(Ar.)* Elmas, inci, pırlanta, yâkut, zümrüt, altın vb. ile donanmış veya onlardan yapılmış değerli süs eşyâsı: 20a/10, 20a/20, 32a/14.

müdārā (F.)Yüze gülme dost gibi görünme: 122b/4.

müdded *(Ar.)* Bir şeyin, bir olayın başı ile sonu arasında geçen zaman bölümü, süre: 51a/5.

müfsi̇d *(Ar.)* Ara bozan, bozgunculuk yapan, fitne fesat çıkaran (kimse), bozguncu, karıştırıcı, fesatçı, fitneci: 6b/5,19a/10, 52a/14.

mühre *(F.)* Kâğıtları cilâlamak, parlak, pürüzsüz ve kolay yazılır duruma getirmek için kullanılan, billûr veya istiridye kabuğundan yapılmış yuvarlak âlet: 11a/10.

müjde *(F.)* Sevinmeye yol açan, sevindirici haber: 25a/6, 46b/7, 51a/2, 51a/6, 55b/21, 58a/19, 76a/18, 78b/16, 122b/5.

mükāfat *(Ar.)* Bir başarının, iyi ve güzel bir davranışın karşılığı olan şey: 55b/21.

mükemmel *(Ar.)* Olabileceği en üstün, en kusursuz şekilde olan, eksiksiz, kusursuz, tam: 2b/11, 78b/18.

mükerrem *(Ar.)* Saygı değer, hürmete lâyık, yüce, aziz, muhterem: 39a/12, 49b/13, 62b/13.

mümkün *(Ar.)* Olması, gerçekleşmesi imkân dâhilinde olan, olabilir, kābil, muhtemel: 21b/3, 30b/11, 45b/21, 77a/20.

münācāt *(Ar.)* Allah'a yalvarıp yakarma, duâ ve niyazda bulunma: 28a/1.

münādi (Ar.) Bir haberi yüksek sesle duyuran, îlân eden kimse, tellâl: 20b/20.

münāfık *(Ar.)* İçi başka, dışı başka olan, özü sözüne uymayan, iki yüzlü, ara bozucu (kimse): 5b/5,6b/5, 19a/10,102b/17.

münāsebet *(Ar.)* Uygun olma, uygunluk: 14a/15.

münāsib *(Ar.)* Uygun, yerinde: 97a/13.

münevver *(Ar.)* Aydınlatılmış, aydınlık, ışıklı, nurlu: 52b/12, 63a/11, 81b/12.

münis *(Ar.)* Kolayca dostluk kurabilen, sokulgan, sıcakkanlı, cana yakın: 47b/17.

müntehā *(Ar.)* Seçme yazı veya şiirler, bunlardan meydana gelen seçmeler mecmuası, antoloji: 72a/3.

mürg (F.) Kuş: 27b/4.

mürüvvet *(Ar.)* Yiğitlik, mertlik. : 12b/2, 19a/8, 24b/4, 24b/8,76b/16.

müsbet *(Ar.)* Doğruluğu ispatlanmış, doğru, sağlam: 36b/9.

müslimān *(Ar.)* İslâm dîninden olan kimse, müslim, Muhammedî: 38b/6, 76b/3,82a/11, 84b/7, 96b/3, 96b/16, 97a/8, 102a/2,110a/2, 111b/4, 118b/5,119b/11, 119b/18, 119a/04, 119a/18, 121b/6,122b/3.

müşāhede *(Ar.)* Gözlem: 107b/9.

müşāvere *(Ar.)* Önemli bir konu üzerinde iki veya daha çok kimse arasında yapılan fikir alış verişi, danışma, istişâre: 24b/4,24b/8,48b/21, 99a/10, 109a/9.

müşkil *(Ar.)* Zor, güç: 22b/19.

müştāḳ *(Ar.)* Şiddetle arzu eden, özleyen, hasretini çeken, gönülden isteyen: 39a/13, 45b/10.

müteḥayyir *(Ar.)* Şaşmış, hayrete düşmüş: 34a/7.

müyesser *(Ar.)* Kolaylıkla olan,kolaylaştırılmış: 33a/9,33a/15.

müzeyyen *(Ar.)* Süslenmiş, bezenmiş, süslü: 35a/4.

-N-

nā *(F.)* Genellikle Farsça, bâzan da Arapça sıfatların başına gelerek dilimizdeki "olmayan, değil" kelimelerinin anlamını karşılar: 35a/15.

nābekār *(F.)* İşe yaramaz, hayırsız: 4b/17.

nāçār *(F.)* Çâresiz: 5a/4, 11b/12, 26b/16, 54b/16, 120b/15.

n. ol- çaresiz olmak: 5a/4, 11b/12, 26b/16,54b/16, 120b/15, 85b/18.

nādān *(F.)* Cahil, bilgisiz: 19b/12.

nādir *(Ar.)* Az bulunur, az görülür, seyrek, ender: 120a/2.

nāʿil *(Ar.)* Muradına eren: 88a/18.

nāḳilān *(F.)* Nakledenler: 1b/1.

nālān *(F.)* İnleyen: 28a/5, 29b/10.

nām *(F.)* İsim, ad: 1b/9, 5a/12, 18a/2, 18a/12, 33b/5, 52a/12, 59a/15, 60b/8, 62b/1.

nāme *(F.)* Mektup: 3b/12, 8a/10, 8b/8, 62b/17, 5a/16.

nāmūs *(Ar.)* İnsanın ahlâk kurallarına uymasını sağlayan, onu şerefli kılan mânevî duygu; güzel haslet: 106a/2.

naʿra *(Ar.)* Duyguların coşması veya sarhoşluk etkisiyle yüksek sesle bağırma, haykırma: 4a/5, 21b/19, 22a/10, 22b/1, 23b/11, 27a/4, 37b/5, 37b/11, 37b/19, 44b/13, 45a/10, 45b/18, 45b/19, 54b/18, 63b/18, 66a/11, 71b/6, 81b/17, 83a/14, 91b/18, 92a/1, 93b/04, 95a/10, 105b/15.

n. ur- Yüksek sesle bağırmak, haykırmak: 4a/5, 21b/19, 22a/10, 22b/1, 23b/11, 27a/4, 34a/7, 37b/5, 37b/11, 37b/19, 44b/13, 45a/10, 45b/18, 45b/19, 54b/18, 63b/06,063b/18, 66a/11, 71b/6, 81b/17, 83a/14, 91b/18, 92a/1, 93b/4, 95a/10, 105b/15, 109a/10, 117a/8,117b/2, 117b/18.

ne Nasıl, niçin: 1b/15, 2a/11, 2b/16, 4a/9, 4b/10, 6a/5, 6a/14, 6b/9, 7b/1, 7b/8, 8a/17, 8b/15, 10b/9, 11b/9, 12a/9, 14b/20, 15a/4, 15b/17, 15b/19, 17a/19, 17b/8, 17b/10, 17b/16, 18b/16, 19a/11, 19a/17, 19b/2, 19b/3, 19b/8, 20b/15, 21a/16, 22b/13, 23a/5, 23a/20, 24b/9, 26b/16, 26b/17, 28a/16, 29a/14, 29b/3,29b/9, 30b/1,30b/10, 31b/3, 31b/4,31b/8, 33a/8,35a/8, 38b/5 38b/11, 39b/4, 40a/8, 40a/10, 41a/9, 41a/13, 42b/8, 42b/9, 42b/15, 43a/5, 43a/6, 44a/13, 44b/16, 45a/1, 46a/9, 47b/1, 47b/18, 48a/7,48b/13, 49a/7, 49a/11, 49a/19, 49b/5, 49b/17, 50a/10, 50b/3, 50b/18, 53a/14, 53b/9, 53b/12, 54a/3, 54b/13, 55a/9, 55b/4, 55b/18, 55b/20, 56a/17, 57b/11, 58a/9, 58a/12, 58b/3, 59a/4, 59b/19, 61a/8, 61a/17, 61b/1, 61b/9, 61b/11, 62a/2, 62a/8, 62a/11, 62b/19, 64a/9, 64a/14, 64b/1, 65a/8, 65b/3, 65b/8, 66a/14, 66a/16, 67b/1, 67b/3, 67b/6, 67b/10, 67b/15, 68a/5, 69b/2, 70a/2, 70a/8, 71a/1, 72a/1, 72a/10, 72b/20, 73a/17, 73b/9, 73b/21, 75a/16,75b/9, 75b/10, 75b/15, 76b/16, 77a/5, 77a/13, 78b/14, 79b/14, 80a/8, 80a/16, 80a/17, 82a/5, 82b/19, 83b/16, 84a/14, 87b/7, 88a/8, 88a/11, 88b/13, 89b/10, 90a/13, 90b/15, 91a/12, 91a/14, 92b/6, 92b/17, 93a/5, 93a/19, 93b/9, 93b/11, 94a/3, 94a/12, 94a/15, 94b/1, 95a/12, 96b/8, 97a/9, 97a/11, 97b/1, 97b/5,

97b/11, 97b/13, 97b/14, 98a/2, 98b/5, 99b/6, 99b/12, 99b/13, 101b/9, 101b/18, 102a/1, 102a/4, 102a/11, 102b/15, 102b/19, 103a/3, 103a/4, 103a/7, 103a/12, 103b/12, 104b/18, 105a/13, 106a/5, 106a/18, 106b/11, 107a/11, 107a/13, 108b/6, 109a/10, 109b/9, 111a/2, 111a/10, 112a/4, 112a/16, 112b/4, 113a/9, 113b/15, 113b/18, 116a/1, 117b/6, 117b/13, 119a/1, 120a/15, 121b/8, 121b/13, 121b/17, 122a/4, 123a/1, 41b/12.

naşıl Bir kimse veya bir şey hakkında bilgi almak için kullanılan soru sıfatı; ne biçim, ne türlü, ne gibi: 11a/18, 20a/3, 22b/9, 41a/6, 42b/3, 64a/3, 71b/18, 118b/18.

nāṣır *(Ar.)* Vücûdun, özellikle el ve ayakların devamlı sürtünmeye uğrayan yerlerinde üst derinin sertleşmesi ve kalınlaşması sonucunda meydana gelen sertlik: 20a/10.

n. bağla-. Nasır peydâ etmek, nasır durumunu almak. : 20a/10.

naṣib *(Ar.)* Birine bir şeyden pay vermek: 69a/2, 88a/17, 92a/9.

naṣīḥat : *(Ar.)* Bir kimseye doğru yolu göstermek, yapması ve yapmaması gereken şeyler üzerine dikkatini çekmek için söylenen söz: 20b/12, 49b/20, 50a/1, 70a/16, 70b/6, 89b/7, 103a/6, 103a/8,104b/15.

naẓar *(Ar.)* Bakış, bakma, göz atma: 14b/17, 25a/3, 45b/13, 56a/4, 57b/18, 108a/11, 111b/8, 123a/6.

n. it- bakmak 14b/17, 25a/3, 45b/13, 56a/4, 57b/18,108a/11,111b/8,123a/6.

naẓım *(Ar.)* Vezinli, kāfiyeli söz dizisi: 8a/19, 22b/11, 80a/20.

neden Ne sebepten, niçin: 19a/19, 35a/11, 50a/20, 50a/21, 106a/2.

nefer (Ar.) Bir adam tek kişi: 8a/15, 44b/9.

nefes *(Ar.)* Akciğerlere hava alıp verme ve bu yolla alınıp verilen hava, soluk: 84a/15,104a/11.

neheng *(F.)* Timsah: 11a/13.

nereden Hangi yerden: 105b/9, 122a/4.

nereye Hangi yere: 59a/11.

nerīman Yiğit, cesur, pehlivan: 28b/14.

nesil *(Ar.)* Soy, sülâle: 1b/9, 28b/15,33b/1.

nesne Belli bir ağırlığı, maddesi ve hacmi olan her türlü cansız varlık, şey: 47b/1, 49a/2, 50b/16, 56a/11, 61a/7, 75b/3, 76b/10, 93b/6, 105b/13, 107b/15.

nevbet *(Ar.)* Sıra, nöbet: 21b/15.

nevcivān *(F.)* Delikanlı, genç : 3a/12,3b/9,3b/11,3b/12.

nevr (Yun.) Kendini tuttuğunu belli etmemeye çalıştığı halde öfkeden yüz ifâdesi değişme, çok sinirlenme: 19b/7.

nice Çok, pek çok : 34a/14,35a/13.

nidā *(Ar.)* Seslenme, çağırma, bağırma:20b/18.

nīmet (Ar.) Allah'ın kullarına bağışı olan yiyecek içecek vb., özellikle ekmek: 80b/1,80b/2.

nīze *(F.)* Mızrak,süngü : 21b/1,86b/8,86b/16,86b/17.

nuṣret *(Ar.)* Allah'ın yardımı : 28a/2.

nūş *(F.)* İçme,içiş : 8a/16.

nüzūl *(Ar.)* İnmek : 26b/11.

-O-

o Tekil üçüncü şahsı gösterir: 32a/1, 36b/10, 37b/16, 48a/15, 63a/04, 64b/02, 65b/9, 67a/1, 72a/18, 76b/12, 88b/2, 93b/8, 101b/8, 106b/7, 107b/13,114b/18. 121b/03.

oḳ Yay denilen âletle fırlatılan ve ucunda sivri bir demir bulunan ince kısa değnek: 83b/21.

ol- Meydana gelmek, gerçekleşmek: 1b/4, 2a/15, 2b/7, 2b/8, 3a/03, 3b/17, 5a/5, 6a/10, 7a/4, 7b/5, 8b/4, 8b/20, 10a/10, 11a/5, 11a/11, 11a/12, 13a/4, 13a/16, 13b/02, 14b/19, 15a/9, 15b/8, 15b/5, 15b/19, 16a/16, 16a/18, 18a/13, 18b/18, 19a/01, 19a/08, 19a/12, 19a/13, 20a/4, 20a/17, 20b/7, 20b/17, 21a/4, 21a/6, 21b/1, 21b/16, 22a/3, 22b/21, 23a/10, 23a/11, 25a/9, 25a/11, 25a/16, 25b/15, 27a/11, 27b/1, 27b/10, 27b/13, 28a/16, 29a/4, 29b/06, 29b/8, 29b/15, 31a/12, 31a/15, 32a/6, 32a/14, 33a/1, 33a/12, 33b/5, 33b/6, 34a/3, 34a/9, 34a/16, 34b/16, 36b/2, 39a/3, 39a/4, 39a/18, 39b/4, 39b/5, 39b/8, 39b/12, 39b/18, 40a/1, 40a/5, 40a/9, 40a/16, 40b/6, 41a/18,41a/1,41b/3, 41b/17, 41b/18, 42a/3,42a/7,42a/11,42a/19,42b/4,42b /6,42b/10, 43a/12, 43a/14, 43a/16, 43b/5, 43b/7, 43b/10, 43b/13, 43b/14, 43b/15, 43b/16, 44a/3, 44a/19, 44b/8, 44b/16, 45a/19, 45b/5, 45b/11, 45b/18, 45b/19, 45b/20, 46a/08, 46a/20, 46b/3, 46b/4, 47a/4, 48a/2, 48a/9, 48a/17,

48a/18, 48b/23, 49a/11, 49a/15, 49a/21, 49b/3, 49b/10, 50a/9, 50a/19, 50b/1, 50b/19, 51a/16, 51b/8, 51b/17, 51b/19, 52b/1, 52b/17 53a/4, 53a/6, 53a/7, 53a/12, 53a/16, 53a/17, 54a/1, 54a/5, 55a/2, 54a/6, 54a/19, 54b/1, 54b/15, 55a/5, 55b/14, 56a/1, 56a/11, 56b/6, 57a/19, 57b/1, 57b/5, 58a/13, 58a/14, 58b/12, 58b/15, 59a/2, 59a/16, 59b/18, 60a/15, 60b/8, 60b/20, 61a/1, 61a/4, 61a/5, 61b/7, 61b/14, 61b/21, 62a/1, 62a/6, 62a/10, 62a/12, 62a/15, 62b/10, 62b/17, 62b/21, 63a/6, 63b/3, 63b/8, 64b/2, 64b/11, 64b/12, 65a/3, 65a/5, 65a/9, 66a/6, 67a/7, 67b/17, 67b/18, 68a/19, 68b/3, 68b/4, 68b/9,68b/14, 68b/18, 69a/6,69a/10, 69b/7, 69b/14, 69b/19, 70a/1, 70a/18, 70b/21, 71a/12, 71b/1, 71b/19, 71b/21, 72a/9, 72b/4, 73a/22, 74a/1, 74a/10, 74b/16, 75a/4, 75a/20, 75b/11, 75b/18, 76a/3, 76a/4, 77a/3, 77a/11, 77a/13, 77a/17, 77a/18, 77a/19, 79a/5, 79a/16, 79a/18, 79b/5, 79b/6, 79b/15, 79b/16, 80a/15, 80a/17, 80b/8, 80b/12, 81a/14, 81b/9, 81b/12, 82a/10, 82a/14, 82b/8, 82b/10, 82b/15, 83a/18, 83a/20, 83b/1, 83b/6, 84a/4, 84b/3, 84b/7, 84b/15, 85b/10, 85b/16, 86b/14, 87a/6, 88a/6, 88a/14, 88a/15, 88a/16, 88b/06, 88b/8, 88b/12, 88b/14, 89a/1, 89a/3, 89a/6, 89a/9, 89a/14, 89a/17, 89b/6, 89b/12,89b/15, 89b/18, 89b/19, 89b/21, 90a/1, 90a/3, 90a/7, 90a/9, 90b/3, 90b/16, 91a/4, 91a/15, 91b/17, 92a/5, 92a/12, 92a/15, 92a/19, 92b/1, 92b/18, 93a/4, 93a/9, 93a/17, 93a/19, 93b/7, 94a/1, 94a/08, 94a/14, 94b/3, 94b/12, 94b/13, 94b/16, 95a/1, 95a/7, 95b/5, 95b/07, 96a/1, 96a/15, 96a/17, 96b/13, 97b/2, 97b/06, 97b/12, 98a/3, 98a/8, 98a/10, 98b/6, 99a/9, 99a/10, 99b/02, 100a/15, 100b/7, 100b/12, 101a/6, 101a/19, 101b/8, 101b/9, 101b/12, 101b/13, 101b/16, 102a/1, 102a/12, 102b/14, 102b/18, 102b/19, 103a/17, 103b/9, 103b/13, 104b/11, 104b/14, 105a/4, 105a/6, 105b/11, 105b/12, 105b/13, 105b/14, 106a/16, 106b/12, 106b/15, 107a/1, 107b/7, 107b/11, 108a/2, 108a/8, 108a/12, 108b/3, 108b/11, 108b/17, 109a/13, 109b/14, 109b/17, 110a/8, 110b/4, 111a/2, 111a/05, 111a/7, 111a/16, 111b/11, 112b/12, 113a/2, 113a/4, 113a/15, 113a/18, 113b/4, 114a/2, 114a/10, 114a/14, 114b/2, 114b/17, 115a/17, 115b/13, 116a/17, 116a/19, 116b/7, 116b/11, 117a/3, 117a/5, 117b/5, 117b/8, 117b/15, 117b/16, 118b/1, 118b/5, 119a/2, 119a/13, 119b/2, 119b/18, 120a/1, 120a/2, 120a/8, 120b/10, 121a/1, 121a/5, 121a/7, 121a/12, 121a/16, 121b/11, 122a/05, 122a/12, 122b/2, 122b/11, 123a/3, 123a/14, 123b/13.

oġul Cinsiyeti erkek olan evlât: 2b/8, 3a/5, 3a/12, 7b/4, 8a/3, 8a/5, 8b/10,

8b/11, 8b/14, 8b/15, 8b/16, 9a/1, 12a/13,12b/03, 14a/3, 17b/17, 19a/3, 29a/1,30a/6,31a/2, 33b/5, 34b/14, 40a/10,40a/6, 43a/8, 45a/12, 49a/7, 50b/10, 50b/19, 51a/,11, 57b/6, 58a/16, 58b/16, 60b/9, 60b/20, 61a/7, 70b/8, 73a/20, 74b/11, 76a/8, 78b/11, 80a/15, 84b/1, 85a/2, 89a/11, 89b/21, 101b/7, 101b/10, 103a/1, 103b/15, 110a/14, 114b/8, 115b/14, 118a/13,119a/3, 122a/9.

- Ö-

öç Yapılan bir kötülüğün acısını çıkarma arzusu ve işi, intikam: 108b/18

öd Karaciğer tarafından salgılanan yeşil sarı renkte acı sıvı, safra. : 69a/13.

ögün Sâhip olduğu veya kendine pay çıkardığı bir şeyden gururla ve abartılı bir dille bahsetmek, iftihar etmek: 59a/1, 70a/9.

ökçe Ayakkabı veya terliğin, topuğun altına gelen yüksek kısmı: 75a/8.

öküz Çift sürmek, araba çekmek gibi hizmetlerde kullanılan enenmiş erkek sığır: 108a/18.

ʿömür *(Ar.)* Yaşama veya var olma süresi, bir şeyin yaşadığı müddet, hayat: 18b/11, 18b/12, 41b/19, 52a/16, 68b/13, 85b/3, 85a/17, 106a/3.

önce İçinde bulunulan veya bahsedilen ânın gerisinde kalan bir zamanda, evvel: 45b/16, 46b/14.

öp- Sevgi ve saygısını göstermek üzere dudaklarını bir şeye değdirmek: 11b/13, 17a/3, 17a/4, 17a/08, 23a/12, 26b/11, 31a/14, 32b/15, 33a/1, 33a/5, 35a/15, 37a/5, 37a/7, 39a/9, 39a/16, 43a/10, 46b/16, 46b/18, 49a/3, 49a/13, 49a/20, 76a/10, 76a/14, 76a/14, 118a/13.

öte Daha uzaktaki yer, iki uzaklıktan daha uzak olanı: 5a/7, 14b/5, 21a/14, 58b/19, 60b/5, 65b/4, 69b/10, 71a/19, 73b/10, 73a/22, 78b/5, 82b/11, 87b/4, 87b/10,89b/19, 96b/17, 106b/11,109a/9.

ötürü -den dolayı, -in yüzünden, -in sebebiyle: 100a/2.

öyle Ona benzer, onun gibi: 4b/6, 7b/9, 8b/19, 10a/8, 10b/3, 10b/9, 11a/8,11a/13, 12b/16, 13a/1, 13b/17, 16b/18, 17a/11, 17b/17, 20a/3, 22a/5, 26a/14, 27a/16, 31b/7, 32a/11, 34b/16, 36b/3, 39a/6, 41a/12,

45b/18, 45b/19, 46b/3, 48a/14, 48a/19, 48b/14, 48b/19, 51a/14, 51a/15, 51b/1, 51b/4, 53a/15, 53b/12, 53b/14, 55a/9, 56b/20, 58b/8, 60b/10, 60b/13, 61a/11, 64a/5, 65a/8, 66b/2, 66b/5, 66b/8, 68a/12, 68a/20, 69a/14, 69b/8, 71b/16, 73a/7, 77a/18, 77b/10, 80b/5, 81a/8, 81b/5, 82b/5, 83a/5, 83b/14, 83b/17, 84a/2, 84a/7, 84a/10, 84a/12, 84a/14, 84b/20, 85b/5, 86b/2, 86b/6, 87a/15, 87b/1, 88b/18, 89a/1, 91a/1, 91a/12, 92a/1, 92b/10, 93a/6, 93a/17, 95b/14, 96a/8, 96a/10, 100b/13, 101a/16, 101b/11, 104a/10, 105a/16, 105b/15, 106b/13, 109b/18, 112a/6, 112b/10, 113a/17, 114a/5, 116a/16, 120b/4.

öz Gerçek, hakîkî, has: 28b/12.

özge Başka, gayri: 61a/18, 64a/10, 78b/13, 81a/2, 81a/3, 81b/7, 84b/18.

özür *(Ar.)*Bir kusur veya suçun hoş görülmesini gerektiren sebep :12b/1.

- P-

paça . Pantolon, şalvar, don, çakşır gibi belden aşağı giyeceklerin, giyilirken ayağın geçmesi için açık bırakılan aşağı kısmı: 54b/3.

pādişāh *(F.)* Büyük hükümdar: 19a/3, 24a/15, 26a/14,80b/10.

pāk *(F.)* Temiz: 90a/7,104b/6.

pāre *(F.)* Parça: 11b/2, 11b/6, 21b/10, 38b/8, 45a/6, 50b/7, 51a/1.

parmak İnsanın ve bâzı hayvanların el ve ayaklarının son bölümünü oluşturan eklemli uzantılardan her biri: 17a/11,18a/8, 41b/18, 41b/19, 43a/7,50b/1, 51a/21, 75a7,120a/11, 120b/11, 121b/4.

pāy Bir bütünden bir kimseye düşen kısım, hisse: 7a/8, 21a/1, 38b/2.

pāymāl *(F.)* Ayaklar altına alınmış,çiğnenmiş, perişan olmuş : 28a/3,34a/11.

pazar *(F.)* Birçok satıcının bir arada bulunduğu alış veriş yeri: 121a/2.

pāzū *(F.)* Omuzla dirsek arasında bulunan ve gerildiği zaman belirgin şekilde görülen şişkince kas kitlesi: 11a/5,29a/4,79b/9.

peder *(F.)* Baba: 29a/8, 29a/10, 29a/14, 31a/5, 32b/9,32b/12, 32b/15, 33a/3, 33a/8, 33a/9, 33a/11, 37b/12, 39b/6, 39b/7, 40a/3, 46a/3, 46b/12, 49a/350a/02, 53a/2, 55b/19,56a/12, 56a/14, 57a/6, 71b/3, 73a/1, 78a/17, 78a/18, 85b/13, 86a/2, 91b/13,

94b/15, 95b/7, 97a/20, 97b/1, 97b/3, 97b/4, 97b/5, 97b/13, 97b/16, 97b/18, 98a/2,100a/4, 100a/5, 100a/16, 100b/5, 100b/6, 101b/2, 101b/4, 102b/11,110b/2, 115a/5,118a/2,118a/14.

pehlivān Güreş yapan kimse, güreşçi: 2b/3,38b/2, 41a/1, 43a/1, 44a/4, 50a/9, 54b/3,56b/3, 58b/5, 82b/2, 84b/4, 89a/6, 89a/7,91a/15, 97a/12, 99a/13, 108b/14, 112b/11, 123b/10, 2b/3, 2a/9, 2a/14, 3a/16, 5b/8, 5a/11,7b/1, 7a/2, 7a/4,22b/9, 25b/4, 25b/10, 27b/2, 35a/5,37b/06, 40a/9, 40b/12,40b/15, 40b/20, 41a9, 041a/14, 51a/13, 52a/20, 54b/13, 58a/20, 58b/1, 59a/15, 59b/2, 59b/9, 59b/10, 60a/9, 60b/21, 62a/3, 63a/15, 64b/8, 75b/3, 80b/12, 81b/4, 81b/7, 82b/18, 83b/12, 83a/17, 84a/8, 84a/15, 84b/15, 85b/10, 87b/15, 89a/2, 91a/10, 94b/9, 96b/13, 105b/10, 108b/14, 111a/15,112b/8, 117a/10,122a/3.

pek Sert, katı: 4b/15, 8b/12, 9a/19, 20b/8, 35a/8, 55b/21, 56a/13, 57a/5, 64a/14, 73a/20, 92b/6, 93b/9, 95a/12, 105a/18, 110a/9.

peleng *(F.)* Kaplan: 103b/18.

pelīd *(F.)* Pis: 12b/3.

pencere *(F.)* Binâ duvarlarında, taşıtların belli yerlerinde, hava ve ışığın içeriye girmesi ve içeridekilerin dışarıyı görmesi için bırakılan açıklık: 14b/19.

pençe *(F.)* Yırtıcı hayvanların ön ayaklarının, parmak uçlarında sivri ve aşağıya doğru kıvrık tırnaklar bulunan iç kısmı: 59b/20, 60a/1, 60a/2, 60a/3.

perde *(F.)* Bir yerin dışarıdan görünmesini önlemek, ışığı engellemek veya iki yeri birbirinden ayırmak için gerilen kumaş, naylon vb.: 39a/11, 65a/14.

perest *(F.)* Tapan, taparcasına seven : 17a/1.

peri *(F.)* Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna inanılan cin tâifesinin çok alımlı ve çok güzel olanlarına verilen isim: 15a/6, 47b/7, 47b/15, 48b/10, 48a/6, 48a/18,105a/8, 105a/15, 105b/4.

perīşān Dağınık, düzensiz, karmakarışık: 12a/8, 12a/15, 15b/17, 21b/15, 21b/17, 22b/14, 23a/20, 38a/18, 38b/08, 45b/11.

p. ol- Dağılmak, karmakarışık duruma gelmek, düzeni bozulmak: 49a/4.

perrān *(F.)* Uçan, uçucu: 27b/4.

pertāv *(F.)* Atılma, sıçrama: 17a/10.

pervāne *(F.)* Devamlı olarak yanında bulunma, yanından hiç ayrılmayıp her işine, her arzusuna koşma: 32a/17.

peşīmān *(F.)* Pişman kelimesinin eski metinlerde kullanılan asıl şekli:101a/4.

peyġamber *(F.)* Allah tarafından emirlerini kullarına bildirmekle görevlendirilmiş kimse, Tanrı elçisi, nebî, resul: 33b/1, 56a/4.

peyk *(F.)* Haber ve mektup getirip götüren: 110a/9.

peyker *(F.)* Yüz, surat, çehre: 20b/11, 21a/11, 24a/12, 63a/15.

peymāne *(F.)* İçki kadehi, özellikle şarap kadehi: 11a/3.

piyāde *(F.)* Yaya savaşan asker sınıfı: 34b/2,34b/3.

poh bkz.bok İnsan veya hayvan vücudundan bağırsaklar yoluyla atılan dışkı gaita : 97b/3.

pür *(F.)* Dolu: 6a/3.

-R-

raḫş *(F.)* Gösterişli, güzel at: 32a/12,35a/11,46b/10,47b/6.

rām *(F.)* İtâat eden, boyun eğen: 48a/17, 88b/11.

rast *(F.)* Rastlama, tesâdüf: 14a/13, 24a/9,31b/2, 50a/11, 51a/19, 58a/3, 61a/5, 68b/8, 68b/14, 75b/6, 79a/17, 86b/8, 87b/05, 114a/12, 119a/15, 123b/16.

r. gel- Tasarlamadığı halde karşılaşmak, rastlamak, tesâdüf etmek: 14a/13, 31b/2, 50a/11, 51a/19, 58a/3, 61a/5, 68b/8, 68b/14, 75b/6, 79a/17, 86b/8, 87b/5, 114a/12, 119a/15, 123b/16.

rāvī *(Ar.)* Rivâyet eden, anlatan, nakleden kimse: 1b/6, 28a/6, 57b/17, 77b/11, 92a/12.

rāviyān *(Ar.)* Râvîler, rivâyet edenler, nakledenler, anlatanlar: 1b/2.

rāżı *(Ar.)* Kabul eden, uygun bulup benimseyen, olana boyun eğip rızâ gösteren: 52a/19,104b/2,105b/2, 112b/7.

r. ol- Kabul etmek, uygun bulmak, istemek: 52a/19,104b/2,105b/2, 112b/7.

remil *(Ar.)* Nokta ve çizgilere dayanarak gaybı keşfetme, gelecekten haber verme: 33b/1.

renc *(F.)*Ağrı, sızı: 4b/8.

revān *(F.)*Yürüyen, giden: 2b/2.

reyn *(Ar.)* gönül sıkıntısı, kir pas: 18a/14.

rızā (*Ar.)* Hoşnut ve memnun olma durumu, hoşnutluk, memnunluk: 90b/11.

rızḳ *(Ar.)* Allah tarafından herkese takdir edilen nimet: 19b/13.

riʿāyet *(Ar.)* Saygı, sayma: 7a/6, 100a/3.

rikāb *(Ar.)* Büyük bir kimsenin katı, huzûru: 11b/13,26b/11.

ruhbān *(Ar.)* Rahipler: 20a/3.

rūzgār *(F.)* Yer değiştiren hava, bu havanın hissedilen etkisi, yel, bâd: 3a/1.

- S-

saʿādet *(Ar.)* Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama, mutluluk, bahtiyarlık: 49b/13, 52a/5, 107b/9.

sāʿat *(Ar.)* Zaman birimi, saat: 20a/2, 94b/12, 105a/14.

ṣabāḥ *(Ar.)* Günün başlangıcı, gündüzün ilk saatleri: 9b/10, 13a/6, 13a/7, 14b/14, 15b/10, 15b/19, 16a/6, 21a/7, 24b/18, 33b/13, 52b/11, 58a/18, 63a/10, 68b/1, 71a/15, 81a/19, 81b/10, 83a/6, 91b/17, 95a/8, 98a/5, 98a/10, 100a/8, 108b/12.

ṣabr *(Ar.)* Katlanılması zor olan durumlar karşısında dayanma, tahammül gösterme: 23b/1,100b/1.

sadā *(F.)* Ses, avāz: 120a/2.

sādıḳ *(Ar.)* Dostluğunda samîmî ve vefâlı olan (kimse): 23a/9.

sadır *(Ar.)* Minder ve yastıklarla döşenmiş kerevet, divan: 15a/11.

ṣafā *(Ar.)* Gönül şenliği, rahat, huzur, kedersizlik: 15b/10, 15a/13, 15a/8, 17b/11, 19a/13, 28b/2, 28a/15,30a/8, 31a/4, 40a/16, 49a/20, 60b/6,61a/19,67b/3, 78a/18, 78b/5, 79a/4, 88b/12.

saffet (bkz: safvet) Saflık halislik : 15b/3.

saġ Vücutta kalbin bulunduğu tarafın karşısında olan: 28b/5.

sāhir *(Ar.)* Büyü yapan, büyücü, sihirbaz: 106a/5.

sahrā *(Ar.)* Çöl: 25b/5,107a/18.

sā'ir *(Ar.)* Başka, diğer, öteki, öbür: 9a/13, 24b/14.

sāḳi *(Ar.)* İçki meclisinde içki dağıtan, kadehlere içki koyan kimse: 15a/12.

ṣalāḥ *(Ar.)* İyi duruma gelme, düzelme, iyileşme, iyi olma: 71b/2.

sām *(Ar.)* Gök kuşağı eleğimsağma :11b/03, 28b/14, 40a/4, 46b/21, 52a/6.

sana Sen zamirinin yönelme hâli: 2a/17, 3a/17, 9a/9, 13b/3, 17a/1, 20b/8, 34b/8, 37a/7, 38b/4, 39b/2, 48a/17, 49a/03, 53a/5, 53b/5, 53b/9, 53b/12, 56a/2, 56a/18, 57a/4, 57b/7, 58b/5, 62b/5, 63b/16, 63b/19, 64b/13, 68a/2, 68b/11, 68b/14, 69a/14, 70a/11, 70a/16, 71b/04, 72b/3, 73b/19, 75a/10, 76a/6, 77b/17, 81a/10, 83b/3, 83b/8, 86a/8, 86a/12, 88b/19, 91b/15, 92b/2, 95a/4, 96b/3, 96b/13, 98a/1, 98a/2, 98a/17, 98b/1, 98b/2, 98b/11, 100b/10, 100b/17, 101b/2, 101b/14, 101b/15, 102a/4, 104b/1, 104b/6, 104b/7, 105b/18, 106a/1, 108a/14, 111a/17, 112b/3, 112b/6,112b/16,113a/8, 113a/13, 113a/15, 116b/5.

ṣandaliye *(İt.)* İskemle: 7a/8,17b/6, 39b/1, 39b/2, 39b/4, 39b/10, 39b/12, 39b/19, 39a/19, 40a/1,40a/4, 40a/5, 46b/21, 52a/6, 60a/13, 60a/14, 60a/15, 60a/17, 62a/19, 78b/1, 78b/2, 80b/12, 82b/8, 94a/11, 97b/16, 97a/6, 97a/14, 98a/6, 98b/7, 98b/17, 98b/18, 99a/1, 99a/3, 99a/8,100a/5, 100a/6, 100a/11,100a/16,100b/7, 100b/14,103a/2,103b/1,103b/9, 103b/12, 111b/7, 111b/13, 111b/18.

saray *(F.)* Hükümdarların veya devlet başkanlarının oturduğu büyük ve gösterişli binâ: 43b/6, 43a/14, 44a/18,118a/16, 121a/10, 121a/15.

ṣarf *(Ar.)* Harcama, masraf etme: 23b/1.

sebeb *(Ar.)* Bir şeyin olmasına yol açan şey, durum yâhut kimse, neden: 20a/7, 25a/11,29b/10, 33b/6,70a/1, 91b/12, 110a/3.

sedd *(Ar.)* set: 22b/18.

sefā *(Ar.)* Aşırı derecede zevk ve eğlenceye düşkün olma: 28b/2.

sehm-nāk (Ar.) Korkunç: 10a/8.

seki Ev, kahve vb. yerlerin önlerine, havuz kenarlarına taş veya topraktan yapılan peyke şeklinde oturacak yer :
19b/15
.

selām *(Ar.)* Bir kimseye veya bir topluluğa yakınlık, sevgi ve nezâket göstermek için harekette bulunma: 100a/13,100a/14.

selāse *(Ar.)* Üç: 32a/2.

sen Tekil ikinci şahsı gösterir: 2a/12, 4a/11, 6b/7, 7a/12, 8a/21, 8b/3, 8b/10, 8b/14, 8b/17, 9b/5, 11b/15, 12b/2, 12b/11, 13b/2, 14b/7, 14b/9, 15b/14, 17a/7, 17a/8, 17b/8, 19a/3, 19a/5, 19a/6, 19a/7, 19a/10, 19b/12, 20b/2, 21a/17, 22a/14, 27a/9, 28a/5, 28a/15, 28b/12, 29a/3, 29a/5, 29a/7, 31a/9, 33a/5, 34a/8, 35a/09, 37a/13, 42b/2, 42b/9, 42b/11, 42b/15, 42b/17, 42b/19, 42b/20, 43a/18, 45b/4, 47b/17, 48a/9, 48b/11, 48b/14, 51b/9, 53a/13, 53a/19, 53b/3, 53b/8, 56a/4, 57a/13, 57a/15, 57b/1, 59b/11, 60a/10, 61a/9, 62a/6, 62b/1, 62b/13, 63b/8, 64b/1, 65b/16, 66a/16, 68a/4, 68b/20, 69a/4, 69a/9, 69a/14, 69a/17, 69a/18, 70a/1, 70a/20, 71a/17, 71b/15, 71b/19, 72a/3, 72a/11, 72a/16, 72a/18, 72b/1, 73b/4, 74b/2, 75a/20, 75b/5, 75b/17, 77a/10, 81b/18, 83b/3, 84b/6, 84b/8, 90a/12, 90a/13, 90a/19, 91a/16, 91b/10, 93a/7, 93b/5, 96a/1, 97b/13, 97b/16, 98a/17, 99a/04, 100b/7, 100b/11, 100b/14, 101a/18, 101b/3, 101b/5, 101b/7, 102b/1, 102b/14, 103a/4, 103a/11, 103b/15, 104a/4, 104b/2, 104b/8, 106a/2, 110b/10, 113a/9, 113a/12, 113a/15, 113b/2, 113b/3, 113b/8, 114b/3, 114b/6, 115a/1, 118b/12, 119b/2, 119b/12, 120a/17, 121a/14, 122a/17.

sencileyin Senin gibi: 53a/17.

serāperde *(F.)* Saray, konak vb. yerlerde haremle selâmlığı ayıran, konak veya çadır kapısına asılan büyük, kalın perde: 24b/16,100a/2.

serāsime *(F.)* Sersem, şaşkın
s. ol- Sersem hale gelmek, sersemleşmek: 34b/17.

ser-firāz (F.) Başını yukarı kaldıran, yükselten: 82b/1, 122a/6.

ser-gerdān *(F.)* Başı dönen, ne yapacağını bilmeyen, şaşırmış: 25b/2.

sermest *(F.)* Sarhoş: 22a/10, 27a/5.

ser-nigün *(F.)* Ters dönmüş, baş aşağı, tepetaklak: 55b/2.

server (F.) Lider, önder: 6a/13.

settār (Ar.) "Kullarının hatâ, kusur, ayıp ve günahlarını örten, bağışlayan" anlamında Allah için kullanılır: 19b/20.

sevāb *(Ar.)* İyi ve güzel davranışlar karşılığında Allah tarafından verilen mükâfat: 25b/12.

sevdā *(F.)* Kuvvetli sevgi, aşk, muhabbet: 45b/8, 56a/16,98b/11.

seyf *(Ar.)* Kılıç: 20b/14.

seyyāre *(Ar.)* Gezegen: 32a/17, 33a/3, 83b/19.

sıḥḥat *(Ar.)* Sağlık, esenlik: 33a/11.

sihir *(Ar.)* Büyü, efsun: 12b/16,17b/2.

sik Erkeklik organı: 45b/14.

sille *(F.)* Tokat, şamar:20a/5.

sitāre *(F.)* Yıldız: 8a/3.

siyāh *(F.)* En koyu renk, kömür rengi, kara: 58a/3,58a/4,58a/5.

siyāset *(Ar.)* Cezalandırma 109b/6.

softa *(F.)* Medrese talebesi: 19b/13.

soġan Keskin kokulu ve acı otsu bitki: 51b/2.

soy Aynı ırktan, aynı kandan gelen geçmiş ve yaşayan nesiller topluluğu, kuşaklar: 1b/8.

söv- Irza, nâmûsa dokunan, ayıp, çirkin ve haysiyet kırıcı birtakım kalıplaşmış sözler söylemek, küfretmek: 120b/1.

söyle- (Anlatmak istediği şeyi) Sözle bildirmek: 3a/12, 3b/13, 6a/5, 6a/12, 9a/4, 9b/19, 12b/5, 14a/16, 14b/3, 16b/7, 16b/11, 16b/20, 17b/1,19b/3, 19b/4, 20b/9, 21b/1, 23a/10, 23b/2, 23b/14, 26b/1, 26b/4, 28a/13, 28b/3, 29a/15, 30a/13, 30b/2, 30b/3, 30b/7, 37b/17, 38b/11, 42b/9, 47a/11, 47b/2, 48a/7, 48b/11, 48b/12, 49a/14, 51a/18, 52a/20, 52b/4, 52b/6, 53b/9, 53b/3, 54b/8 56a/6, 56b/20, 61b/9, 61b/18, 62a/11, 62a/12, 62b/18, 64a/17, 64b/20, 65b/3, 65b/17, 66a/16, 67b/10, 68a/5, 68a/7, 68a/8, 69a/8, 69b/2, 70b/4, 72b/6, 72b/7, 74b/19, 75a/10, 75b/1, 75b/9, 75b/12, 76a/1, 76b/10, 78b/14, 82b/6, 85b/10, 86b/15, 86b/16, 87b/3, 91a/19, 91b/2, 93b/4, 93b/18, 94a/17, 94b/4, 94b/14, 98a/3, 98a/7, 98b/1, 98b/12, 99a/17, 99b/9, 99b/10, 99b/17, 100b/8, 102b/14, 102b/16, 102a/8, 103a/3, 103a/7, 104b/17, 107b/16, 109b/13, 112b/12, 112b/18 114b/16, 120b/3, 121b/16.

söyleş- Karşılıklı konuşmak, sohbet etmek: 45b/5, 85b/8, 90b/1, 94a/17,110b/12.

söylet- Söylemek işini başkasına yaptırmak: 86a/5.

söz Ağızdan çıkan, bir veya daha çok heceden meydana gelen kelime veya kelime dizisi: 2a/17, 6b/6,

8b/17, 9a/07, 12b/11, 12a/10, 14b/7, 14a/10, 14a/18, 15a/19, 16b/20, 17b/1, 17b/12, 18a/18, 19a/10, 19a/13, 19b/3, 21a/19, 23a/1, 24b/2, 26a/15, 28b/1, 30b/5, 35a/16, 38b/4, 38b/11, 40b/13, 44a/10, 45b/2, 48b/12, 49a/14, 49a/19, 50b/17, 52a/15, 55a/13, 56b/20, 60b/04, 61a/12, 61a/19, 61b/16, 62a/6, 62a/12, 62a/13, 62b/16, 63a/4, 63a/5, 63b/7, 65b/17, 69a/14, 69b/5, 70b/5, 70b/12, 70a/11, 71b/18, 77a/8, 77a/9, 78a/6, 81a/18, 83a/4, 83b/4, 87b/3, 88b/12, 89a/17, 92b/15, 94a/17, 94b/5, 94b/14, 95b/10, 97b/5, 98b/7, 96b/15, 98b/14, 99b/15, 99a/16, 100b/2 100b/8, 100b/17, 100b/19, 102b/8, 102b/17, 102a/8,103b/14, 103b/16, 103b/17, 103a/7, 103a/19, 109b/13, 109b/14, 110b/17, 120b/17, 121b/5.

suʿāl *(Ar.)* Sorulan şey, soru: 9b/14, 15b/6, 22b/2,33b/3, 48b/19, 76b/10, 87b/17.

s. itmek Sormak: 56a/6, 69b/4, 87b/13.

şuç Kabahat, suç: 35a/14, 40b/11, 48b/1, 48b/18, 107a/13, 109b/9, 112b/14.

sulṭān *(Ar.)* Hükümdar: 8a/1, 9a/10, 9b/1, 13b/8, 13b/19, 13a/6, 15a/6, 16a/3, 17a/3, 17a/8, 20b/20, 21a/3, 23a/3, 24b/11, 31b/1, 31b/10, 32a/4, 32b/11, 33b/11, 42b/6, 43a/6, 43a/10, 46a/12, 47a/11, 55b/13, 56a/4, 58a/20, 59a/14, 59a/16, 59b/7, 60b/8, 62b/4, 75b/18, 77a/16, 77b/1, 78b/17, 80a/4, 81b/3, 81a/19,83a/3, 90a/17, 94a/18, 97a/7, 105a/8, 107a/6, 109b/7.

sun- Arzetmek, takdim etmek: 25a/8.

sūret *(Ar.)* Gözün ilk bakışta gördüğü şey, dış görünüş, şekil, biçim: 42b/19.

sühān *(F.)* Söz, lakırdı, kelâm**:** 100b/16.

sürʿat *(Ar.)* Çabukluk, hızlılık: 25b/15,32a/12.

süt Mâvi veya sarıya çalan beyaz renkli sıvı: 53a/17.

süvār Bir binek hayvanına, özellikle ata binmiş kimse: 35a/5,119b/15.

s. ol- At vb. bir binek hayvanına veya bir taşıta binmek: 119b/15.

- Ş-

şabḳa *(Bulg.)* Kasket: 117a/11, 122b/13, 123a/9, 122b/4.

şād *(F.)* Sevinçli, memnun, mesrur: 9a/17, 15b/8, 15b/10, 16a/10, 21b/18, 22b/8, 22b/16, 23a/7, 25a/7, 34b/9, 34b/10, 46b/8, 46b/17, 49b/1, 51a/20, 58b/1, 61a/17, 78a/9, 80a/2.

şād-mānī *(F.)* Sevinç: 80a/2.

şākird *(F.)* Talebe, öğrenci: 12b/7.

şarab (Ar.) Üzüm suyundan elde edilen alkollü içki: 40b/18.

şarḳ *(Ar.)* Güneşin doğduğu yön, doğu: 52a/13,89a/11.

şaş- Şaşırmak, hayret etmek: 17a/13, 26b/5, 38b/9, 42b/8, 66a/4, 76a/5, 104a/15, 105b/6, 116b/2.

şāyed *(F.)* Şart bildirir, eğer: 11b/3, 55b/9,107b/5.

şebeke *(Ar.)* Demir kafes veya parmaklık: 19b/9.

şehādet *(Ar.)* Millî ve mânevî değerler uğrunda ölme, canını fedâ edip şehit olma: 21b/17, 43a/3.

şehir *(F.)* Kalabalık yerleşim merkezi, kent: 8a/1, 9a/12, 25a/17,31a/15, 34a/10, 39a/20, 39b/11, 40a/13, 46b/4, 47b/3,108b/3, 114b/1,114b/5, 114b/14, 114b/15, 114a/11, 114b/17 116a/1, 116a/2, 118a/02,119a/4, 122b/6.

şehriyār *(F.)* Hükümdar, pâdişah: 16a/1, 20b/14, 24a/3, 26b/3, 27b/2, 27b/12, 47a/2, 9a/16, 15b/19, 18b/4, 18b/17, 23a/2, 46b/7, 46b/17, 69b/16, 76a/17, 81a/15, 91b/07, 94a/18, 97a/4, 98b/19, 99b/5, 101a/3, 110b/13, 110b/17, 111a/3, 111a/9, 111b/6, 112a/19, 114a/5.

şehzāde *(F.)* Pâdişah oğlu veya pâdişah âilesinden olan erkek çocuk: 13a/12, 32b/9, 49b/2, 49b/3, 52b/9, 55b/3, 58a/2, 59a/2, 60b/13, 62a/8, 65a/20, 78a/17, 78a/10, 94b/8, 98a/12, 102b/19 104a/7,112a/16, 114b/3, 114b/5, 117b/15, 119b/3.

şeker *(F.)* Şeker kamışı, şeker pancarı vb. bitkilerin öz suyundan veya nişastasından çıkarılan madde, tatlı: 8a/16.

şenlik Toplu olarak yapılan eğlence, kutlama, donanma: 82b/10.

şerbet *(Ar.)* Meyve özü, su ve şekerle yapılan tatlı içecek: 8a/16, 18b/15, 27a/10.

şerīʿat *(Ar.)* Herkesin uyması için konan her çeşit kural, kānun, yasa, düzen ve nizam: 29a/2.

şey *(Ar.)* Belli bir nesne, oluş veya düşünceyi belirtmeyen, anlamı kendinden önceki ve sonraki kelimelerle ortaya çıkan; söz, olay,

iş, durum, husus, madde, eşyâ vb. yerine kullanılan belirsiz kelime: 47b/14, 48b/13, 49a/6,61a/5, 69a/16, 72a/9, 98a/2, 99b/17, 116a/2.

şeydā *(F.)* Çılgın, dîvâne, meczup: 108b/2.

şeyṭān *(Ar.)* Asi varlık, iblis: 12b/12.

şikār *(F.)* Av: 14b/3, 14b/15, 14b/16, 16a/4, 15b/15, 28b/16, 28a/6, 30b/12,89b/13.

şikāyet *(Ar.)* Başına gelen bir dertten sızlanma: 2a/4, 16b/6, 50a/13, 50b/5, 79a/18, 122a/6.

şimdi İçinde bulunduğumuz zamanda, şu anda: 5b/12, 12a/16, 13b/9, 17a/1, 19b/8, 19b/15, 23b/5, 27a/10, 30b/10, 38b/10, 39b/9, 40a/7, 40a/14, 40b/15, 42a/4, 42a/9, 42b/18, 48b/8, 48b/10, 49a/3, 49a/8, 49b/6, 50b/13, 50b/19,51a/11,55a/3, 55a/12, 55a/16, 56a/16, 57a/19 57b/11, 57b/14, 58b/20, 62a/15, 65a/11, 65b/18, 67b/14,69a/8, 73b/15, 78a/7, 79a/1, 79b/1, 80a/14,80b/5,80b/1681a/7,81a/13,90 a/13,90a/16, 90b/7, 91a/3, 91a/15, 93b/3, 94a/14, 96a/3,97b/19, 97a/10, 97a/11 99a/17, 102a/11, 102b/13, 103b/6, 106a/1, 106a/4, 106b/4, 106b/14, 108b/9,109b/1, 115a/14, 117a/5, 121a/14, 122b/17, 123a/1.

şīr *(F.)* Aslan: 107b/11.

şol Şu, o: 1b/3, 3a/2, 3b/16, 11a/6, 16b/9, 19b/18, 22b/18, 36b/3, 41b/2, 45a/15, 50a/2, 76b/12, 81a/10, 96b/11, 109b/5, 110b/3, 111a/1, 117b/12, 120b/2, 121b/5, 122b/4, 122b/10.

şöyle Şu şekilde, şu yolda: 3b/4, 5b/2, 6b/4, 9a/16, 11b/4, 16b/3, 19b/21, 21b/08, 21b/14, 23b/16, 29b/9, 29b/11, 33b/8, 34b/10, 35a/16, 36b/6, 37a/19, 37b/2, 38a/18, 41a/4, 41a/12, 44a/18, 45b/20, 46b/13, 48a/12, 49b/2, 50a/14, 50a/18, 50b/5, 51a/17, 52a/17, 54a/16, 55a/1, 62b/5, 62b/16, 65a/16, 65b/18, 67a/6, 67a/12, 73a/15, 73b/5, 76b/5, 77b/3, 79b/9, 80a/5, 85b/14, 90b/10, 90b/19, 95a/18, 98b/11, 99b/18, 100b/12, 101b/3, 102a/17,113b/11, 115b/5, 117b/10 121b/15, 121b/16, 122b/8.

şu Çok uzakta olmayan kimse veya şeyi işâret yoluyle belirtir: 9b/17, 13a/15, 14a/4, 18a/7, 41a/11, 41a/20, 44b/12, 52b/14, 54a/10, 56a/1, 56a/07, 56b/8,73b/18, 77a/15, 78b/11, 83a/18, 84a/17, 101a/4, 104a/18, 113b/2.

şübhe *(Ar.)* Tereddüt, kuşku, şek: 9b/13, 42a/12, 42b/17,43a/13, 44a/18, 51b/10, 69a/5.

şükür *(Ar.)* Verdiği nimetler için Allah'a karşı duyulan minneti dile getirme: 27a/12, 46b/13, 46b/17 52a/13.

- T-

ṭaʿām *(Ar.)* Yemek, aş: 15a/15, 91b/1.

ṭabanca *(F.)* Dayak, tokat: 70b/11

tābiʿ *(Ar.)* Birine veya bir şeye uyan, arkası sıra giden: 89a/19.

tabīʿat *(Ar.)* İnsan dışındaki canlı ve cansız varlıkların hepsi, doğa: 45a/17, 49b/5, 89a/2, 99b/11.

ṭabl *(Ar.)* Davul: 23b/8.

tāc *(F.)* 1. Hükümdarlık alâmeti olarak giyilen, genellikle kıymetli taşlarla süslü baş kisvesi: 20a/4, 20a/5, 20a/6, 20a/10, 20a/19, 20a/20, 20b/13, 20b/14, 20b/15.

tafṣīl *(Ar.)* Bir şeyi bütün ayrıntıları ile açıklama: 33b/10.

ṭağıl- (Toplu halde bulunulan yerler için) Faaliyeti sona erip boşalmak, içindekiler ayrılıp gitmek: 12a/16, 45b/12, 61a/2, 62b/7, 79b/3, 99a/14, 99a/17, 99b/4, 99b/15.

taḥammül *(Ar.)* Zor şeylere dayanma gücü: 29a/11.

taḥḳīḳ *(Ar.)* . Bir şeyin ne olduğunu, doğru olup olmadığını anlamak için yapılan araştırma, soruşturma: 8a/13.

taḫt *(F.)* Hükümdarların üzerine oturdukları koltuk: 28b/9.

ṭāḳad *(Ar.)* Bir şeyi yapabilmek için gereken güç, kuvvet, derman: 11b/5,11b/12.

taḳdīr *(Ar.)* Beğenme, güzel bulduğunu, beğendiğini belirtme: 15a/19.

taḳrīb *(Ar.)* Yaklaştırma: 15b/11.

taḳrīr *(Ar.)* Anlatma, dile getirme: 107b/1.

ṭaleb *(Ar.)* İsteme, dileme, arzu etme: 5b/7.

ṭamaʿkār *(Ar.)* Aç gözlülük: 25b/9.

ṭaraf *(Ar.)* Ön, arka, sağ, sol, üst ve alt yanlardan her biri, yön: 3b/17, 4b/13, 4a/2, 8b/1,10b/12 11a/19, 12a/3, 12b/3, 12b/11, 13b/12, 14b/16, 15b/14, 16a/6, 19b/9, 20b/17, 20b/19, 21b/18, 21a/15, 22b/16, 23b/8, 23b/12, 25a/1, 25a/3, 27a/3, 34b/2, 40a/17, 40b/5, 50b/11, 50b/19, 50a/5, 51b/18, 52a/8, 54b/2, 55b/1, 60b/6, 61a/4, 63a/6, 63a/16,

63b/5, 73b/2, 74b/7, 76a/2, 77b/11, 78b/5, 80b/21, 81b/9, 82a/15, 82a/16, 83a/9, 89b/11, 89b/19, 89b/21, 89a/3, 94b/3, 99a/9, 99a/10, 103b/19, 108b/16, 108b/20, 109a/9, 115b/3, 117b/10, 117b/12, 117b/15, 123b/14.

taraḳa *(Ar.)* Bir çeşit fişek: 13b/4.

ṭarz *(Ar.)* Biçim, şekil: 1b/3.

tebdīl *(Ar.)* Değiştirme, başka şekle sokma: 17b/11,23a/6.

tedārik *(Ar.)* Edinme, sağlama, hazır etme: 5a/14,26b/16.

tedbīr *(Ar.)* Bir şeyi önlemek veya olmasını sağlamak için baş vurulan çâre, önlem: 24b/15, 26a/5.

teker-meker Dengesini kaybedip düşme: 10b/7.

tenbīh *(Ar.)* Uyandırma, uyarma: 18a/5.

tenhā *(F.)* Issız: 5a/15.

terkeş *(F.)* Ok kuburu, ok çantası: 86a/17, 87a/11.

tesellī *(Ar.)* Sıkıntısını ve acısını unutturmaya çalışma, avutma: 104a/18.

tılsım *(Ar.)* Olağan üstü bir etki taşıdığına ve esrarlı işler yapabileceğine inanılan güç, sihir, büyü: 25a/10,31b/5.

tīġ *(F.)* Kılıç: 117a/13, 120b/15.

tīz *(F.)* Çabuk, seri, tez: 6a/7.

top Küre şeklindeki oyun âleti: 19b/21,20a/1.

tuman (F.) Geniş, kısa iç donu, şalvar: 37b/7.

- U-

uc Bir nesnenin genellikle sivri olan bitim noktası: 17a/11 , 53a/11, 70b/2.

uç- Büyük bir hızla götürmek: 4a/15, 11b/7, 41a/12,44b/11, 53b/6, 61b/1,73b/11.

uġra- Bir yere kısa bir süre kalmak üzere gitmek, gidip kısa süre kalmak: 2b/3, 2b/10, 8a/13, 11a/18 12a/11, 14a/12, 15a/13, 26b/15, 41a/5, 41a/7, 42b/16, 44b/16, 44a/7, 44a/7, 50a/10, 54b/10,54b/12, 75a/13, 76b/11, 77a/10, 84a/2, 85a/14, 86b/20, 89a/18, 89b/20, 106b/12, 117b/5.

ulu Çok üstün niteliklere sâhip, çok büyük, yüce: 2b/3, 47b/3, 105b/6.

um- Ümitle beklemek, ümit etmek: 56a/2,89a/6, 94b/14.

unut- (Bildiği, öğrendiği bir şey) Aklında kalmamak, irâdesi dışında hatırından çıkmak: 44b/1,56a/19, 59a/6,80a/16, 89a/16, 108b/10.

ur- Vurmak: 4b/6, 10b/8, 10b/16, 11a/8, 11b/4, 14a/12, 17a/11, 19b/21, 20a/8, 21b/4, 22a/2, 22a/3, 22a/17,24a/14,34a/16, 34b/18,37b/5, 45b/19, 51a/14, 61a/10, 64a/1, 64a/8, 62a/3, 64b/11,67b/17, 67a/6, 67a/12, 68a/12, 70b/17, 73a/14, 77a/12, 83b/14, 84a/6, 84a/10, 84b/19, 84b/20, 85a/3, 85a/11, 86b/10, 86b/14, 86b/15, 87b/10, 90a/5, 92a/16, 93b/19, 94a/8, 96a/15, 104a/10, 105b/15, 116b/13, 117a/14, 122b/13.

uryān (Ar.) Çıplak: 21b/7.

usan- Bıkmak, bezmek: 52a/16,84a/17.

uyan- Uyku durumundan çıkmak: 9a/8, 73a/10, 87a/18,108a/18.

uyḳu Organizmanın uyarıları geçici olarak idrak edememe durumu: 71a/2, 88a/2.

uzat- İleriye doğru yöneltmek: 17a/10, 23b/15,112b/2.

-Ü-

ümīd *(F.)* Olması istenen bir şeye duyulan beklenti, umut: 26b/8, 33b/8, 34a/17,36b/3, 88b/11,89a/20, 93a/10, 93b/16,113b/19

üst Vücut, gövde, beden: 16a/3, 32a/8,37a/13, 38a/12,60a/13, 66b/18, 69b/11, 93a/3, 95b/8.

üstād *(F.)* İlim veya sanat alanında bilgi ve söz sâhibi olan kimse: 14b/18, 56a/18.

üzere Niyet, gaye, amaç bildirir: 1b/3, 2b/5, 3a/4, 6a/10, 6b/1, 8b/04, 12b/14, 15a/17, 19b/9, 29a/3, 45b/18, 54a/13, 61b/6, 65b/17, 71b/14,73b/11, 100a/15, 100b/13.

üzeri Dış taraf, yüz: 5b/10, 5b/13, 8b/2, 8b/6, 9a/19, 9b/15, 10a/1, 10a/6, 10a/17, 10b/11, 10b/14, 10b/6, 10b/19, 11a/3, 12a/1, 12a/4, 12a/12, 12a/17, 13b/13, 13b/14, 14b/11, 15b/1, 17b/10, 18a/18, 20a/2, 20a/9, 21b/5, 23a/17, 25a/2, 26a/4, 29b/1, 29b/2, 30b/5, 31b/5, 32a/15, 33a/12, 32a/13, 37a/8, 37a/19, 37b/3, 57a/17, 57b/18, 58b/14, 60a/7, 62a/9, 68b/4, 69b/03, 70b/20, 71a/8, 75b/7, 76a/5, 77b/7, 83b/12, 86b/1, 86b/19, 86b/20, 87a/10, 90a/4, 93a/14, 93b/8, 96b/6, 96b/13 100a/2, 103a/19, 104a/16, 105b/16, 106a/8, 106b/14, 107b/8, 109a/2, 109b/4, 110a/15, 110a/10, 115b/4, 115a/12, 116a/1, 116a/4,

117a/11, 120a/4,121a/8, 123a/9, 123b/5.

-V-

vaʿde *(Ar.)* Bir iş için önceden belirlenmiş zaman: 12b/16.

vādī *(Ar.)* İki dağ arasında uzanan arâzi: 34b/16, 45b/18, 45b/19.

vāfir *(Ar.)* Çok, bol: 32a/3,46b/8, 47a/3, 51a/11, 51a/19, 58b/9, 69a/6, 70a/9, 107b/13, 118b/17.

vaḥīd *(Ar.)* Tek, yalnız: 28b/12.

vaḳt *(Ar.)* Zaman: 24a/16.

vālide *(Ar.)* Anne: 28a/7, 28b/12, 29a/6, 29a/7, 31a/14, 48b/1, 48b/5, 48b/6, 48b/7, 106a/13, 107a/14, 107b/2, 114a/9, 114b/1, 114b/11, 115a/13, 118a/15, 118a/16.

var Kâinatta veya düşüncede bulunan, mevcut olan (şey): 2a/9, 2b/8, 3b/13, 4a/17, 4b/1, 4b/5, 6a/7, 8a/9, 9a/4, 9b/12, 12b/18, 14a/18, 14b/19, 15a/9, 15a/20, 18a/2, 18b/5, 23a/4, 23a/9, 26a/7, 28a/11, 28a/14, 28a/15, 29b/6, 29b/9, 31b/3, 31b/4, 32a/4, 36b/2, 37b/17, 39b/3, 40b/19, 41b/19, 42a/12, 42b/7, 42b/19, 45a/12, 46a/9, 47b/10, 48a/14, 48a/16, 50b/20, 52a/10, 55b/9, 56b/14, 57a/4, 57b/20, 58a/12, 60a/10, 61a/8, 62b/10, 62b/17, 64a/15, 64b/7, 65b/17, 68a/7,69a/2, 70a/4, 70b/10, 70b/20, 71a/1, 72b/5, 73a/9, 73b/19, 78a/19, 79a/14, 79b/11, 83a/18, 83b/6, 84a/7, 84b/9, 85b/9, 86a/1, 86a/6, 87a/7, 88a/1, 90a/19, 91a/3, 94b/16, 97a/16, 97b/6, 98b/11, 99a/16, 101a/5, 101b/9, 101b/15, 101b/18, 102b/4, 102b/15, 103a/9, 107a/13, 107b/2, 107b/11, 108a/12, 108b/7, 109a/12, 109b/12, 110a/3, 113a/14, 116a/1, 117a/16, 119a/7, 119b/10, 121a/1, 121a/6, 122a/3, 122a/9.

var- (Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak: 1b/15, 2a/8,2a/11, 6a/13, 30b/14, 32a/2, 42a/6, 44a/14, 44a/16, 51b/14, 57b/7, 64b/19, 78a/7, 80a/6, 99a/9, 104a/12, 114b/7,119b/5, 121b/9, 122b/11.

ve *(Ar.)* İki kelime, cümle ve öbeği birbirine bağlar, ile: 1b/2,1b/3, 1b/4, 1b/5, 1b/8, 1b/11, 1b/15, 2a/2, 2a/3, 2a/4, 2a/6, 2b/8, 3b/8, 4a/3, 5a/11, 6b/5, 6b/11, 7a/1, 7a/2, 7a/4, 7a/7, 7a/9, 7b/2, 8a/3, 9a/3, 9a/8, 9a/11, 9a/13, 9a/17, 9b/7, 9b/10, 10a/12, 11a/4, 11a/10, 11b/20, 12b/14, 12b/15, 13a/3, 13a/4, 13a/8, 13a/10, 13a/11, 13a/14, 13a/20, 13b/1, 13b/2, 14b/3, 14b/12, 14b/19, 15a/1, 15a/10, 15b/17, 16a/8, 16b/16, 17a/14, 17b/2, 17b/13, 17b/18,

18a/2, 18a/3, 18a/4, 18a/15, 18b/1, 19a/14, 19a/19, 20a/18, 21a/9, 21a/13, 21b/3, 21b/17, 22b/15, 23a/5, 23a/7, 23a/16, 24a/10, 24b/14, 24b/16, 25a/7, 25a/10, 25b/1, 25b/3, 25b/4, 26a/2, 26a/11, 26b/3, 26b/5, 27a/1, 27b/7, 27b/8, 27b/13, 28a/2, 28a/11, 28b/14, 29a/1, 29a/2, 29a/3, 29a/10, 29a/14, 29b/9, 30a/2, 30b/1, 30b/10, 31a/14, 31b/4, 31b/6, 32a/13, 32a/14, 32a/15, 32b/3, 32b/6, 32b/8, 32b/13, 33a/16, 33b/2, 33b/8, 33b/17, 34b/11, 35a/9, 35a/16, 37a/11, 37a/14, 37a/15, 37a/20, 37b/1, 37b/9, 37b/10, 37b/11, 38a/3, 38a/4, 38a/5, 38a/8, 38a/11, 38a/12, 38a/16, 38a/17, 38b/5, 38b/6, 38b/7, 38b/8, 39a/2, 39a/7, 39a/9, 39a/19, 40a/3, 40a/6, 40b/8, 40b/18, 41b/17, 42b/7, 42b/15, 43b/11, 43b/13, 43b/18, 44a/16, 44b/7, 44b/9, 45a/1, 45a/3, 45a/6, 45a/16, 45a/19, 45b/1, 45b/10, 45b/14, 45b/15, 46a/1, 46a/4, 46a/10, 46a/13, 46b/4, 46b/5, 46b/6, 46b/8, 46b/14, 46b/16, 46b/17, 47a/2, 47a/4, 47a/9, 47a/14, 47a/15, 47b/6, 47b/7, 47b/16, 47b/21, 48a/1, 48b/2, 48b/5, 48b/12, 48b/20, 49a/10, 49b/11, 49b/13, 49b/14, 49b/16, 50a/1, 50a/6, 50a/7, 50a/13, 50a/15, 51a/6, 51a/11, 51a/17, 51a/19, 51b/1, 51b/2, 51b/3, 51b/4, 51b/5, 52a/6, 52a/13, 52b/4, 52b/14, 52b/19, 53b/4, 53b/17, 53b/18, 54a/1, 54a/11, 54a/14, 54a/16, 54a/17, 54a/19, 54b/3, 54b/4, 54b/5, 54b/6, 54b/13, 55a/1, 56a/17, 56b/3, 56b/9, 56b/10, 56b/11, 56b/13, 56b/17, 57b/1, 57b/3, 58a/6, 58a/8, 58a/9, 58b/4, 58b/16, 58b/17, 59a/7, 59a/21, 59b/7, 59b/9, 59b/20, 60a/12, 60a/16, 60a/18, 61a/13, 61b/10, 61b/11, 61b/12, 62a/9, 62b/4, 62b/6, 62b/7, 62b/10, 62b/19, 63a/1, 63a/8, 63a/12, 63a/13, 63a/14, 63a/15, 63b/4, 64b/1, 64b/2, 64b/10, 65a/4, 65a/11, 65b/6, 65b/10, 65b/14, 65b/16, 66a/10, 66a/20, 66b/12, 67a/5, 67b/6, 67b/14, 67b/16, 68a/10, 68a/17, 68b/8, 69b/20, 70a/8, 70a/14, 70a/15, 70b/3, 70b/6, 70b/10, 71a/6, 71a/7, 71a/20, 71b/6, 71b/8, 71b/15, 71b/20, 71b/21, 72a/7, 72a/18, 72a/19, 73a/8, 73a/9, 73a/16, 73b/12, 75a/20, 75b/4, 75b/6, 76a/10, 76a/14, 76a/18, 76a/19, 76b/2, 76b/16, 77a/02, 77a/3, 77a/5, 77a/20, 77b/3, 77b/5, 77b/9, 78a/11, 78b/2, 78b/7, 78b/17, 79a/11, 79a/14, 79a/17, 79b/1, 79b/3, 79b/8, 79b/10, 79b/12, 79b/13, 80a/2, 80a/7, 80a/10, 80a/17, 80a/19, 80b/19, 81a/3, 81a/12, 81b/3, 81b/14, 81b/15, 82a/9, 82b/2, 82b/8, 82b/17, 83b/11, 84a/12, 84a/14, 86a/2, 86b/20, 87a/5, 87a/16, 87b/15, 88b/10, 88b/11, 88b/17, 89a/7, 89a/9, 89a/11, 89a/12, 89a/19, 89b/10, 90b/2, 90b/5, 90b/6, 90b/15, 90b/20, 91a/7, 91a/19, 91b/1, 91b/4, 91b/12, 91b/18, 92a/7, 93a/8, 93b/10, 93b/15, 94a/3, 94a/5,

94b/15, 95a/3, 95a/9, 95a/11, 95b/8, 95b/9, 96b/7, 96b/10, 96b/17, 96b/19, 96b/20, 98a/4, 98a/5, 99b/13, 100b/6, 100b/7, 100b/17, 100b/18, 101a/1, 101b/3, 102b/12, 103a/2, 103b/15, 104a/14, 104a/17, 104a/20, 104b/17, 105a/9, 105a/19, 105b/4, 105b/5, 105b/7, 105b/16, 105b/20, 106a/4, 106a/5, 107a/8, 107a/18, 107b/8, 107b/12, 108a/15, 110a/1, 110a/14, 110a/19, 110b/12, 111a/11, 111a/15, 111a/16, 111a/17, 112a/11, 112a/12, 112a/19, 112b/2, 112b/4, 112b/9, 113a/10, 113b/3, 114a/6, 114b/1, 114b/4, 115a/14, 115a/16, 115b/11, 115b/13, 115b/16, 115b/18, 115b/19, 116a/1, 116a/10, 116a/19, 117a/17, 118a/2, 118a/6, 118a/8, 118a/11, 118a/14, 118b/2, 118b/6, 118b/8, 118b/10, 119a/9, 119b/1, 120a/6, 120a/9, 120a/10, 121a/08, 121b/1, 121b/2, 121b/13, 122a/4, 122a/15, 123a/5, 123a/11, 123b/1, 123b/9.

vebāl *(Ar.)* Günah doğuracak ve insanı âhiret azâbına sürükleyecek olan ağır sorumluluk: 68b/21.

vedā‘ *(Ar.)* Ayrılırken hayırlar dileme, esenleşme: 31a/15.

velvele *(Ar.)* Şaşkınlık:34b/11.

vesā’ir *(Ar.)* Başkaları, bunun gibiler : 52a/6.

vezīr *(Ar.)* Osmanlı Devleti’nde askerî ve idârî yetkisi olan en yüksek rütbedeki devlet memuru, vezirlik rütbesine sâhip kimse: 26a/6, 26a/13, 33a/16, 42b/1, 100a/10, 110a/14, 114b/8, 115a/1, 118a/8, 118a/12, 119a/2, 119a/6, 121b/14, 122a/1, 122a/2, 122b/14, 123a/6, 123b/11, 123b/12, 124a/4.

veyā Cümlede bildirilen husûsun sayılan birden fazla şey için aynı zamanda söz konusu olduğu durumlarda bunların arasına getirilir, ya da: 35a/18, 48b/9, 64b/20, 85b/3, 91a/2, 93b/10.

veyāhut (Ar.) Yahut, veya: 28b/8, 34a/8.

vilāyet *(Ar.)* Bir vâli yönetimindeki en önemli idarî bölüm, il: 3a/11, 50b/20, 58b/15, 79a/16, 109a/12, 114b/18, 118b/4, 123b/9.

vīrāne *(F.)* Yıkılmış, harap olmuş eski yapı: 114a/12.

vücūd *(Ar.)* İnsan veya hayvan gövdesi, beden: 8a/2, 8b/2, 9b/8, 10b/5, 47b/1, 49b/14,53a/6, 61b/2, 62b/5, 63a/19, 63b/21, 64a/11, 86a/15, 87b/5, 97b/2, 108a/12.

vüzerā *(Ar.)* Vezirler: 100a/10, 100a/12.

-Y-

ya *(Ar.)* Ey: 4b/16, 5b/2, 6a/7, 6b/1, 8b/14, 11a/3, 15a/7, 15a/15, 19b/20, 22a/15, 24b/13, 27a/10, 29a/7, 30b/9, 34a/8, 34b/7, 37a/13, 38b/18, 39a/3, 39b/04, 39b/11, 40a/14, 41a/8, 57a/5, 59b/3, 60b/11, 62a/13, 63b/7, 64a/19, 64b/2, 64b/6, 64b/8, 64b/19, 64b/20, 65a/1, 65a/5, 65a/7, 65b/18, 65b/19, 66a/6, 66b/3, 67b/15, 68a/14, 68b/5, 68b/7, 68b/17, 69b/1, 69b/14, 69b/15, 70a/3, 71b/8, 71b/12, 71b/18 72a/1, 72b/15, 73a/13, 73b/7, 73b/18, 73b/22, 74a/3, 74a/8, 75a/9, 75b/2, 75b/14, 75b/15, 76a/7, 76b/8, 76b/9, 78a/7, 78a/16, 78a/18, 79b/3, 80a/12, 81b/17, 81b/20, 83b/1, 83b/3, 83b/6, 84b/5, 84b/6, 85b/3, 87b/11, 88a/12, 88a/14, 90a/17, 91a/11, 91a/16, 91b/5, 91b/19, 92a/3, 92a/4, 92a/6, 92a/10, 92a/18, 92b/9, 92b/16, 93a/5, 93b/5, 93b/12, 93b/14, 94b/4, 94b/10, 95a/14, 95a/15, 95a/17, 95b/1, 95b/7, 95b/12, 95b/16, 95b/17, 96a/2, 96a/7, 96b/2, 96b/4, 96b/5, 96b/8, 97a/10, 97b/5, 97b/9, 98b/13, 99b/8, 100a/4, 100a/14, 100b/3,100b/10, 101b/4, 101b/5, 101b/7, 102b/14, 103a/4, 103a/10, 103a/15, 103b/6, 104a/1, 104a/4, 104b/2, 104b/10, 105b/9, 106a/1, 106a/5, 107a/13, 109a/18, 110a/12, 110a/19, 110b/18, 112a/9, 113b/1, 113b/08, 113b/9, 113b/11, 114a/1, 119a/14, 119a/16, 119b/05, 119b/9, 120a/16, 122a/17, 123a/4, 123b/15.

yāban *(F.)* Yerli halktan olmayan, yabancı kimse: 6a/5, 39b/8, 40a/4,68b/11.

yād *(F.)* Anma, hatırlama: 8a/20, 19a/2, 32a/14, 67b/6.

yādīgār *(F.)* Bir kimseyi veya olayı hatırlatmak üzere verilen yâhut onlardan kalan şey: 10b/3,32b/10,32b/16,47b/3 47a/9, 53a/10.

yaġmā *(F.)* Zor kullanarak karşısına çıkan şeyleri alıp kaçma, çapul, talan: 25a/7, 25a/12.

yāḫūd *(F.)* Veya: 24b/14,35a/13.

yaḳ- Yanmasını sağlamak, tutuşturmak: 90a/6

yāḳūt *(Ar.)* En meşhuru kırmızı renklisi olan, pembe, erguvan vb. renklerde, sâdece elmasın çizebildiği çok değerli taş, billûrlaşmış alüminyum oksit: 35a/3.

yalan Aldatmak maksadıyle bilerek söylenen gerçeğe aykırı, asılsız söz: 38b/4, 61a/20.

yalñuz Yanında başka biri bulunmayan, başkası ile birlikte olmayan (kimse): 12a/13,40b/9,43a/14, 55a/11, 56a/9, 61a/2, 108b/8, 110b/9, 111a/1, 113a/16, 115b/15, 120a/17, 122a/12.

yalvar- Birinden bir şey isterken yumuşak ve acındırıcı bir tavır takınmak, saygılı bir ısrarla istediğini söylemek: 32a/7, 48b/17,106b/15, 113b/19.

yaltak Yaltaklanan, hoşa gitmek, yaranmak için dalkavukça davranan (kimse), yaltakçı, riyâkâr: 80a/7.

yaman Gücü, etkisi, becerikliliği, ustalığı vb. alışılmışın üstünde olan, usta: 4a/10, 6a/6, 41a/7, 70b/5.

yan- Tutuşmak, alev almak: 10a/13, 11b/1, 36b/10, 37b/14, 38b/2, 54b/18, 55a/1, 91b/2.

yan Bir yerin ön veya arka kabul edilen kısmına göre sağ yâhut solda olan tarafı, bir eksene göre sağ veya solda kalan taraf: 30b/12, 30b/13, 32a/4, 32a/17, 47a/21,48b/3, 57a/3, 71a/1 71a/2, 76b/8,82b/2.

yārān *(F.)* Dostlar: 100b/11.

yarın İçinde bulunulan günden sonra gelen gün: 7b/11, 12a/7, 50a/4, 52b/6, 62b/20, 63a/2, 63a/5, 65b/9, 68a/14, 68b/17, 68b/18, 69b/14, 70a/5, 70a/7, 70a/12, 70b/12, 71a/3, 76b/12, 78a/19, 82b/11, 82b/14, 91b/5, 94b/10, 98a/1, 102b/14.

yāsemin *(F.)* Çok kokulu çiçekler açan, sarmaşık cinsinden ağaççık. :35a/18.

yek a yek (F.) Tek tek: 87b/13.

yezdān *(F.)* Zerdüşt dininde hayır tanrısı, Allah: 17a/1.

yıl Dünyânın güneş çevresinde tam bir devir yapması için geçen zaman, sene: 30b/9, 39b/11, 40a/3, 49b/19, 56b/16, 76b/7, 80a/11, 100b/14, 105b/19, 108b/5.

yılan Büyük bir kısmı zehirli olan, uzun sürüngen hayvan: 92a/10.

yıldırım Bulutlarda toplanan elektriğin kuvvetli bir ışık yayarak gümbürtülü bir şekilde yere boşalması olayı: 85a/3, 93b/7.

yigirmi On dokuzdan sonra, yirmi birden önce gelen sayının adı: 39b/14, 92a/18.

yigit Yürekli, gözü pek, kahraman (kimse): 5b/3, 5b/15, 31a/3,32a/5, 36b/3,60b/14.

yine Bir daha, tekrar, gene: 45b/18, 58a/19, 100a/2.

yoḳ Bulunmayan, mevcut olmayan (şey): 6a/9, 8b/6, 15a/1, 17b/17, 17b/19, 20b/6, 23b/6, 24b/6, 25a/4, 25b/12, 27a/8, 28b/10, 31b/8, 33b/16, 34b/14, 39b/6, 42b/18, 44a/2, 50b/16, 52a/19, 55b/18, 56b/1, 56b/2, 57a/7, 57a/10, 57a/11, 61b/5, 62b/15, 73a/22, 74b/12, 75b/8, 76b/14, 77b/17, 84b/5, 86a/19, 87a/4, 91a/7, 93b/6, 95a/6, 95b/1, 95b/2, 95b/13, 95b/19, 96a/1, 98b/10, 101a/4, 101b/11, 104a/5, 104a/8, 106b/7, 108b/17, 109b/6, 110b/10, 112b/8, 114a/11, 114b/10, 117a/6, 117b/6, 118a/16, 120b/8, 122b/12. **2.** Gözden geçirmek, bakmak, kontrol etmek: 14b/1, 16a/5, 32b/12, 32b/13, 51b/14, 70b/16,87a/4, 90b/7, 96a/12.

yumurṭa Bir dişinin vücûdunda oluşan ve döllenmeden sonra gelişerek aynı türden bir canlı meydan getiren hücre: 16b/8, 16b/10.

yumuşat- Yumuşak duruma getirmek: 49a/5.

yürek İnsanın bütün duygularının kaynağı ve mânevî varlığının merkezi, gönül: 8a/13.

yüri - Adım atarak ilerlemek:17a/4, 17a/9, 22b/7, 24a/5, 24a/6, 39a/5, 41a/11, 42a/4, 42a/15, 43a/19, 43b/2, 44b/1, 44b/1648a/2, 55a/12, 56a/7, 63a/18, 64a/15, 78a/18, 86a/1, 93a/1, 93a/7, 98a/19, 109a/2, 109a/3 109a/15, 109a/19, 110b/18, 121b/8.

yüz Surat, çehre: 8b/13, 11a/2, 12a/9, 12b/4,13b/15, 13a/3, 13b/4, 14a/16, 19b/12,20a/2, 20a/9, 23b/12, 24a/7, 31a/1, 31a/3, 33a/9, 34b/5, 53b/4,57b/8, 63b/18, 66b/4, 69a/12, 75b/15, 77b/5, 77b/16, 78b/1, 90b/17, 91b/15, 102a/4, 105a/16, 105b/15, 115b/7, 116a/15, 117b/7 119b/15,120b/5, 120b/1, 120b/12, 120a/16, 122b/9.

yüz Doksan dokuzdan sonra, yüz birden önce gelen sayının adı: 2b/1, 2b/11, 5a/2, 5b/9, 6a/3, 6b/13, 14a/04, 19a/14, 24a/17, 25a/10, 25b/14, 26b/7, 31b/5, 38a/11, 44b/16, 55b/7, 55b/11, 56b/8, 57b/6, 58a/1, 58a/11, 58a/20, 58b/5, 58b/14, 65b/13, 70b/10, 71a/20, 75b/20, 76a/2, 78a/8, 79b/17, 102b/16, 108b/9, 109a/1, 115a/6, 115b/15, 116b/7, 118b/3.

-Z-

żabṭ *(Ar.)* Tutma, kuvvetle tutma: 37a/11, 40a/11, 48b/22, 54a/12, 75a/2, 83b/10, 87b/3,96a/12, 118a/10.

z. eyle- Tutmak: 75a/2, 83b/10, 87b/3, 96a/12, 118a/10.

z. it- Tutmak: 83b/10, 87b/3, 96a/12.

zāde *(F.)* Doğmuş olan kimse, çocuk, yavru: 37a/18, 49a/17, 50b/3, 53b/10, 64b/16, 76b/6, 86b/11, 100a/14, 117a/13.

ẓāhir *(Ar.)* Meydanda olan, görünen, açık ve belli olan (şey): 26b/10, 34b/2, 36b/7, 39b/3, 44a/1, 51a/14, 60b/10, 60b/14, 64b/16, 64a/18, 67b/12,71b/19, 80b15, 80b/14, 82b/3 91a/11, 96b/14,103b/8, 97a/11, 106a/12,106a/15, 109a/17, 113a/12.

zaḫm *(F.)* Yara: 4b/4, 4a/6, 4a/7, 4a/8, 10b/7, 10b/10, 10b/16, 10b/17, 12a/12, 24a/10, 27b/5, 55b/9, 85a/7, 87a/3, 87a/4, 104a/3, 104b/18, 105a/13, 108a/12, 121a/4, 121a/11, 121a/12, 121b/1, 121a/8, 121a/10, 121b/2, 121a/12, 121a/13, 121a/15, 123a/8.

zaḫmet *(Ar.)* Sıkıntı, eziyet: 4b/2, 7b/8, 14b/1,15a/4, 19a/14, 23a/17, 25b/11, 49b/13, 50a/9.56b/1,73a/9, 112a/1.

ẓaʿīf *(Ar.)* Güçsüz kuvvetsiz: 49b/17, 92b/7.

zāl *(F.)* Ak sakallı ihtiyar kimse: 9a/1.

ẓālim *(Ar.)* Zulüm ve haksızlık yapan (kimse): 31a/1.

zamān *(Ar.)* Vakit: 1b/7, 4a/9, 5a/3, 12a/14, 13a/18, 33b/1, 35a/7, 38a/9, 38b/4, 40b/18, 42a/4, 43a/5, 47b/16, 48b/1, 49b/20, 50b/7, 50b/9, 50b/18, 55a/4, 55a/5, 55b/20, 56a/11, 59a/4, 65a/9, 66b/16, 68b/9, 71b/21, 72a/6, 72a/16, 75a/5, 76b/8, 78a/14, 78b/2, 79b/14, 80a/16, 83a/12, 85a/14, 92b/3, 94a/12, 94b/18, 96a/17, 97b/6, 98a/13, 99b/1, 100b/2, 101a/4, 105a/5, 110a/8, 111a/18, 111a/19, 112b/3, 112b/12, 113a/2, 116a/16, 116a/17, 118a/5, 120a/12, 120b/6, 121a/12, 123a/8.

żamir *(Ar.)* Daha önce adı geçen bir varlığın yerini tutan kelime, adıl. : 56a/5.

ẓan *(Ar.)* Gerçeğini bilmeden ihtimal üzerine hüküm verme, sanı: 37a/4, 48b/12, 116b/16.

żarar *(Ar.)* Bir kimse veya şeyin sebep olduğu kayıp, kötü sonuç, ziyan: 48a/6, 48a/20, 58b/19, 93b/14, 93b/17, 95a/3, 95a/5,117b/13.

żaruri *(Ar.)* Olması mecbûrî, kaçınılması imkânsız olan, mecbûrî, zorunlu: 48b/10, 69a/8,122a/11.

zāt *(Ar.)* Kimse, kişi, şahıs, özellikle saygıdeğer kimse: 75b/5, 79b/8.

zāti *(Ar.)* Zâten: 75b/5.

zavallı *(Ar.)* Zor şartlar altında bulunup bu şartları değiştirmeye gücü yetmeyen, acınacak durumda olan (kimse), çâresiz, bîçâre: 13a/2.

żāyiʿ *(Ar.)* Kayıp, yok olmuş, elden çıkmış (şey): 68b/17, 69a/1, 69b/19, 70a/1, 70a/14, 76b/21, 84a/5, 84b/5, 91a/7.

ż. ol- Kaybolmak: 68b/15, 68b/17, 69a/1, 69b/19, 70a/1, 70a/14, 76b/21, 84a/5, 84b/5, 91a/7, 106b/19.

zebūn *(F.)* Güçsüz, zayıf, âciz: 10b/18, 12a/14, 57a/17.

zehir *(F.)* Girdiği organizmada fizyolojik görevleri bozan veya yok ederek ölüme sebep olan madde, ağu, sem: 8b/9, 19a/16, 44b/8, 93b/4. **2.** Zehirlenmek işi. : 44b/8.

ẕemīn *(F.)* Yer, mahal: 2b/12, 2b/14, 2b/17, 3a/1, 22a/9, 24a/2, 37b/4, 54a/17, 74b/16, 85a/8, 96a/18.

zengī *(F.)* Zenci: 57b/19, 57b/20, 58a/15, 58a/17, 58a/20, 58b/5, 58b/10, 58b/11, 58b/16 58b/20, 59a/14, 59b/02, 59b/7, 59b/8, 60b/9, 60b/18, 61b/21, 62a/1, 62a/5, 62a/17, 62b/4, 63b/9, 67a/19, 71a/4, 73b/18, 75a/01, 075b/10, 75b/11, 76a/17, 76b/17, 77a/17, 77b/1, 78a/08.

zengin *(F.)* Malı ve parası çok olan, varlıklı: 62b/17, 77a/13, 77b/9.

ẕerre *(Ar.)* Çok küçük parçacık: 54b/18, 100b/9.

zerrīn *(F.)* Altından yapılmış: 20a/4, 78a/15, 97a/14, 106b/16

zevāl *(Ar.)* Yok olma, yok edilme, ortadan kalkma:20b/15, 48b/16, 52a/9.

zevḳ *(Ar.)* Hoşa giden bir şeyden duyulan beğenme duygusu: 15a/13, 19a/13, 23a/7, 60b/6.

zībā *(F.)* Güzel: 88b/17

zikr *(Ar.)* Sözünü etme, ismini söyleme, anma: 77b/11, 92a/12.

zincīr *(F.)* Birbirine geçmiş mâdenî halkalardan meydana gelen bağ: 16a/13, 17b/5, 19a/11, 44b/20, 45b/20, 66b/16, 86b/19, 117a/11.

zindān *(F.)* İçine tutukluların, hükümlülerin konulduğu kapalı yer: 18a/11, 42a/5, 42a/17, 44a/4, 44a/18, 2. Zindan bekçisi: 42a/17.

zīnet *(Ar.)* Süs: 18b/7, 39a/18. 107b/19, 108a/9, 111a/4, 112a/15, 112a/16, 112b/3, 112b/8, 113a/9, 113a/16, 115b/09, 115b/13, 123b/07, 123b/12.

zīnhār *(F.)* Sakın, aman, asla: 40b/2, 86a/4.

zīr *(F.)* Alt, alt taraf: 34a/14.

zīrā *(F.)* Çünkü, şundan dolayı: 3a/16, 4b/13, 4b/15, 5a/1, 9b/3, 9b/12, 11a/4, 14a/7, 14a/13, 15a/17, 18a/4, 20a/9, 21a/5, 24a/9, 24a/15, 24b/13, 25a/9, 26a/3, 27a/5, 28a/8, 30b/3, 31a/8, 31b/12, 34b/3, 38b/12, 38b/13, 39b/18, 39b/13, 40b/14, 41a/9, 42a/12, 40a/15, 42b/17, 42b/19, 43a/13, 43b/16, 49a/6, 49b/7, 49b/13, 49b/19, 51a/21, 53a/2, 55a/11, 55a/18, 55b/10, 55b/21, 56a/0, 56b/3, 56b/7, 57b/14, 57a/15, 60a/9, 60b/20, 61a/13, 61a/20, 61b/21, 64b/9, 68a/05, 66a/6, 68a/10, 69a/1, 69b/8, 69b/13,70a/17, 70b/1, 70b/2, 70b/14, 71b/17, 72a/18, 72b/6, 73a/20, 73a/21, 73b/8, 73b/16, 74a/4, 75b/12, 77b/5, 77b/6, 78a/2, 78a/13, 79a/1, 79a/10, 80a/10, 80b/5, 81a/6, 81a/11, 82b/20, 83b/4, 84b/14, 85b/6, 87b/1, 88a/16, 89a/7, 90b/8, 90b/21, 91a/6, 93b/16, 94a/12, 94b/12, 95a/16, 95b/7, 97b/8, 98a/13, 98b/10, 99a/14, 99b/11, 100a/2, 101b/14, 102a/2, 103a/13, 104a/12, 104b/16, 105a/11, 105a/12, 105b/1, 106b/12, 106b/19, 107a/10, 107b/19, 108a/9, 111a/4, 112a/15, 112a/16, 112b/3, 112b/8, 113a/9, 113a/16, 115b/09, 115b/13, 123b/07, 123b/12.

zīrüzeber *(F.)* Altüst:11b/7.

ziyāde *(Ar.)* Fazla, çok: 4a/17, 13a/14, 29a/9, 33a/16, 33b/8, 36b/14, 37a/7, 54b/11, 56a/2, 56b/5, 56b/12, 56b/13, 56b/18, 58a/9, 60a/5, 60a/10, 61a/8, 62a/5, 66a/7, 66a/19, 66b/14, 69b/7, 70b/20, 74b/18, 77a/6, 77b/5, 78a/1, 78b/18, 79a/4, 79b/8, 80b/3, 82b/10, 83b/11, 85b/14, 92b/5, 92b/15, 94b/9, 96b/1, 97b/3, 97b/7, 100a/3, 100a/16, 101a/1, 103a/13, 104b/17 105a/11, 106b/3, 107b/12, 107a/3, 108b/15, 109a/1, 111b/17, 114b/12, 117a/15.

ziyāde *(Ar.)* Fazla, çok: 47a/5, 47b/8, 47b/11, 48b/3, 49a/7, 51a/5, 52b/03, 53a/11, 62b/2, 63b/16.

żiyāfet *(Ar.)* Misâfir dâvet edip özenli biçimde ağırlama, yedirip içirme, şölen: 7a/11, 13a/6, 40a/13, 40a/14, 47a/6, 47a/6, 60a/19, 80b/13, 80b/17, 82b/10, 97a/17,109a/8.

ziyān *(F.ars)* Bir şey veya kimsenin sebep olduğu çıkar kaybı, zarar: 79b/2.

ziyāret *(Ar.)* Bir kimseyi veya bir yeri görmeye gitme: 88a/2, 88a/17, 105a/9, 106a/16,110b/4.

z.it- Bir kimseyi veya bir yeri görmeye gitmek: 88a/2, 88a/17, 105a/9, 106a/16,110b/4.

ẓor *(F.)* Sıkıntı çekilerek yapılan, güçlüğü olan, güç yapılan: 16b/11, 37b/2, 45b/20, 60a/1, 60a/2, 60a/5, 60a/6, 86a/15.

ẓuhūr *(Ar.)* Meydana çıkma, baş gösterme, görünme: 13b/13, 33b/5, 39b/14, 49b/13, 51a/11, 76b/7, 80a/6, 80a/15, 88a/6, 93b/11, 94a/14, 99a/18,108a/14.

ẓūlm *(Ar.)* Eziyet: 16b/6.

zümrüd *(Ar.)* Zümrüt rengindeki parlak yeşil:35a/3.

zürriyyet *(Ar.)* Nesil, soy sop, döl: 88a/8.

KİŞİ, YER VE KİTAP ADLARI DİZİNİ

ʿAbdülmecīd (isim): 1b/5.

ʿAbdülmuttalīb (isim): 29a/1.

ʿAbdü'l-ḳurāniʿ (isim) :1b/5

ʿAbdulmenāf (isim): 11a/13.

ʿĀdi'bni Tennūs: (isim): 2b/9.

Aḳṣaḳal: (isim): 106a/18.

ʿAlemşāh (unvan): 8a/2, 8a/5, 9a/15, 25a/17, 28a/5, 38a/3,46b/19, 75b/16, 76a/4, 77b/12, 80a/15, 83a/9, 88b/7, 100a/12, 113a/3, 116a/5, 116a/8, 116b/4, 117a/15, 118a/11.

ʿAmirşāh (unvan)24b/12, 25a/14, 26a/5, 26a/16, 26b/4, 26b/5,26b/10,46b/16.

ʿ**Amūdkeş** (unvan): 4a/17, 67a/10**,** 84a/3.

ʿ**Aşḳar** (at ismi): 9b/20, 10a/1, 15b/5, 45b/3, 46b/9, 47b/6, 47b/8, 47b/9, 47b/12, 47b/17, 47b/21, 47a/21, 48a/14, 48b/2, 48b/4, 48b/7, 48b/8, 48b/10, 48b/19, 48a/2, 49a/15, 49b/10, 59a/14, 62b/10, 62b/14, 71a/7, 71b/15, 71b/21, 72b/14, 73a/2, 73a/8, 73a/12 74b/13, 74b/14, 74b/17, 74b/19, 75a/2, 75a/3, 82b/14, 88b/1, 88b/9, 88b/16, 92a/2, 105a/7, 105a/18, 107b/3, 108a/4, 109a/18, 109b/17, 111b/5, 112a/10.

Aṭlas Būş (isim) : 8a/1.

Baḫmed (isim)**:** 114a/17,118a/3.

Beḫman (isim): 21b/15, 59a/16, 59b/10, 59b/12, 59b/15, 59b/18, 59b/20, 60a/1, 60a/2, 60a/3, 60a/5, 60a/6, 60a/6, 60a/7, 60a/8, 67a/8, 67a/9, 67a/10, 67a/12, 67a/14, 67a/16, 67a/18, 81a/19, 81b/6, 81b/7, 81b/16, 81b/20, 81b/21, 82a/5, 82a/7, 82a/02, 82a/13, 82b/6, 82b/7, 82b/10, 96b/20.

Baġdād (yer adı)**:**23a/17,24b/10,24b/11,24b/12,24b/18.

Baḫtek (isim)**:** 1b/4, 2a/1, 2a/7, 2a/13, 2a/14, 2b/2, 3a/03, 4a/8, 4b/16, 5a/11, 6b/13, 7a/3, 7a/11, 8a/3, 8a/05, 8a/12, 8b/4, 8b/13, 8b/15, 9a/7, 12a/3, 12a/5, 12a/9, 12b/1, 12b/2, 12b/13, 12b/20, 13a/1, 13a/4, 13a/5, 13b/7, 14a/2, 14a/4, 14a/8, 14a/15, 14b/2, 14b/6, 15a/18, 15a/17, 15a/19, 15b/9, 16a/7, 16a/12, 20b/4, 20b/6, 20b/10, 20b/14, 22b/15, 23a/7, 24a/13, 25a/7, 25a/13, 25b/12, 26b/17, 34b/11, 37a/16, 37b/7, 38b/4, 38b/10, 38b/16, 40b/11, 41a/2, 41a/6, 41a/8, 41a/14, 41b/7, 41b/9, 41b/10, 42a/2, 42a/10, 42a/17, 42a/18, 42a/20, 42b/1, 42b/2, 42b/3, 42b/3, 42b/4, 42b/6, 42b/9, 42b/20, 43a/2, 43a/3, 43a/4, 43a/5, 43a/7, 43a/10, 43a/16, 43a/18, 43b/6, 43b/7, 43b/10, 43b/15, 44a/6, 44a/16, 44a/17, 44a/19, 44b/7, 44b/12, 45b/6, 50a/5, 50a/8, 50a/16, 50b/3, 50b/17, 51a/19, 51b/9, 51b/15, 54b/8, 59a/13, 60b/12, 61a/15, 61a/20, 61b/4, 65b/10, 66a/4, 66a/5, 67b/2, 69a/7, 76b/2, 76b/6, 76b/11, 77a/3, 77a/4, 77a/5, 77a/7, 77a/11, 77b/7, 78b/7, 78b/18, 79a/3, 79a/4, 79b/15, 80a/2, 80a/4, 80a/8, 80a/9, 82a/16, 82b/17, 94b/3, 95a/11, 99a/10, 99a/12, 99a/17.

Baḫtek-i laʿīn (isim) 1b/4, 2a/1, 2a/14.

Bānū (isim): 105b/4, 106a/13, 106b/17, 107a/3, 107a/12, 107a/14, 107a/16, 107b/5, 109a/18, 109b/11, 116a/6, 116b/17, 117a/1, 118a/10, 118a/12, 118b/6, 120a/4.

Bedi‘ü’z-zamān: (isim): 39b/17, 88a/9, 88a/12, 88a/16,88a/17, 88a/18.

Beḫmen (isim): 67a/16,82a/5,82a/7,82a/8,82a/9,82a/13.

Behrām-ı Nīzedār (isim): 21b/15.

Cellab Firenk (isim):116b/1,117a/3,117a/7117a/12,117b/12.

Dara Şah (isim): 119a/2119a/3.

Dīvḫāl-i Hindī (isim): 19b/2,20a/14,23b/4,25b/15,27a/4.

Ebā ‘Ömeri’bni Şeddād (isim) 19a/6.

Ebü’l- Ma‘ānī (isim): 1b/3.

Ercesb (isim): 21b/19,23a/3,23a/7,23a/12.

Esergir (isim): 41b/1542a/6,42b/7,42b/8,42b/17.

Eskebūş (isim) :51a/11.

Esma Peri (isim): 15a/6.

Faġfūr-i Çini (isim): 5b/10.

Feridūn Şah (isim): 5b/3,30a/2,86b/2.

Feliha (isim): 79b/11, 84b/1, 84b/9, 84b/11, 84b/8, 84b/11,84b/14, 84b/20.

Fettaḥ (isim): 55b/2, 60a/20, 61b/8, 61b/16, 61b/17, 61b/19, 62a/6, 62a/7, 67a/2, 68a/7, 75a/3, 75b/13, 76a/16, 110a/4.

Firenk: (isim): 83b/16,110a/14, 114a/17, 114b/6, 114b/7, 114b/8, 114b/9, 114b/13, 115a/1, 115a/6,115b/2, 115b/6, 115b/7, 115b/19, 116a/3, 116a/5, 116b/1, 116b/7, 117a/3, 117a/7, 117a/9, 117a/12,117b/2, 117b/4, 117b/12, 119a/3, 120a/7, 121b/9, 121b/10, 121b/12, 122b/14, 123a/10, 123b/8, 123b/14, 124a/5.

Firengistān (yer adı)**:** 110a/13, 114a/19, 114b/7, 115b/19, 123b/8, 124a/5,

Ġavuristān (yer adı): 79b/1, 79b/11, 79b/12, 79b/13, 82a/5, 104b/7, 118b/15.

Ḥamza (isim): 2a/4.

Ḥamza-i Bāṣafā (isim): 1b/1.

Ḥazret-i Ādem (isim): 88a/1,88a/3.

Ḥazret-i İbrahim: (isim)**:** 28b/15.

Ḥercene (yer adı): 7b/13, 8a/1, 8b/11, 23a/16, 25a/17, 26a/2, 28a/10, 82b/10, 114a/4, 117b/9, 119a/4, 118b/1.

Ḥızır (isim): 39b/13.

Hindistan (yer adı): 87b/18.

Hürmüz (isim):13a/18.

Hocazāde Siyāvuş (isim): 13a/12.

Istırlab Hoca (isim): 14a/14.

İbn-i Saʿdān (isim) : 1b/7

İbrāhim (isim): 28b/15,93a/9.

İskender (isim): 75a/1.

ʿİmran-i Cabelḳā : (isim): 22b/2, 22b/3,22b/4, 22b/16,22b/17, 22b/19,22a/20,22b/2,22b/4,22b/5, 22b/16,22b/17,22b/19,23b/12,23b/13, 23b/12, 23b/13, 23b/15, 23b/17,24a/2, 27b/5,
İrān (yer adı) : 2b/12.

Ḳaf (yer adı): 3a/6,69a/15.

Ḳalbād (isim) :58b/4.

Ḳanud (isim): 27b/6.

Kelpe Cazu (isim): 13a/4,13a/11,13b/16,14b/9,15a/17,16a/8,16a/11,16b/19,17a/9,18a/13,18a/15.

Kirdüs Şah (isim): 5a/13,8a/1,28b/12,28a/19,30a/12,110b/4,111b/18,114b/10,115a/4,115a/8,115b/9 115b/12,117b/12,117b/17,118b/11.

Ḳıskıyye Risalesi (eser)14a/10.

Ḳubād-ı Şehriyār (isim): 9a/16,15b/19,16a/1,23b/5,26b/3,27b/12,100a/8,101a/11.

Ḳuzġun Nāme (eser): 14a/9.

Lāḥūr (isim) :8b/5.

Laḳ Laḳ Nāme (eser): 14a/9.

Lehrasb (isim): 111a/7, 113b/17,114a/1, 115a/17, 116b/12,118b/11, 123b/15.

Lendehā (isim): 1b/6, 1b/11, 1b/13, 1b/14, 1b/16, 2a/4, 4b/1, 16a/8, 20b/16, 22b/10, 24b/6, 40a/2, 40a/5, 40a/10, 45a/14, 45b/2, 46b/21, 54b/4, 60b/1, 60b/3, 61a/10, 61b/11, 61b/13 61b/15, 63a/8, 63a/14, 64b/9, 64b/12, 64b/20, 65a/4, 67b/2, 67b/4, 67b/10, 67b/17, 67a/18, 68a/3, 68a/9, 68a/10, 68a/12, 68a/14, 68b/1, 68b/3, 68b/4, 68b/5, 68b/6, 68b/12, 68b/17 68b/20, 69a/4, 069a/11, 69a/19, 069b/1, 69b/3, 69b/7,69b/14, 69b/17, 70a/2, 70a/6, 70a/8, 70b/8 72a/1, 77b/9, 78a/3, 78b/2, 81a/14, 84a/11, 85a/16, 85b/5, 87b/18, 88a/10, 88a/11,

88a/12 88a/15, 89b/21, 90a/16, 90a/18, 90b/8, 90b/11, 90b/16, 90b/17, 90a/18, 91a/6 91a/11, 091a/16 91a/18, 91b/12, 91b/14, 92a/14, 92b/7, 94a/11, 94a/13, 95b/7, 95b/10, 96b/19, 97a/7, 97a/9, 97a/10, 97a/11, 97b/17, 98a/1, 98a/16, 99a/1, 99b/5, 99b/6, 99b/8, 99b/10, 100a/3, 100a/6 100a/10, 100a/16, 100a/18,100b/3, 100b/8, 100b/5, 101a/10, 101a/16 101b/6, 101b/12 102a/15, 102a/18, 102a/19, 102b/1, 102b/3, 102b/7, 102b/10, 102b/12 102b/15,102b/19 103a/10, 103a/15, 103a/16, 103a/20, 103b/6, 103b/7, 103b/11, 103b/16 104a/1, 104a/4 104a/5, 104a/12, 104a/14, 104a/18, 104b/2, 104b/15, 104b/17, 105a/1 110a/19, 110b/12 111a/15.

Maġrib-i Ẕemīn (isim):2b/17, 3a/1.

Medāyin (isim): 5a/9.

Mekke (yer adı) Arabistan'da Hz. Muhammed'in doğduğu ve içinde müslümanların kıblesi olan Kâbe'nin bulunduğu şehrin adı. : 6b/11, 9a/5, 29a/1, 49b/13, 62b/13.

Malik Ḳıtafa (isim): 27b/5,112a/11.

Menzir Şah (isim): 109b/19,109a/3.

Misḳāl Şah (isim): 3a/11,3a/12,3a/14.

Muḥammed-i ṣānī (isim): 1b/2.

Muḳallid-i Nevcivān (isim):3a/6.

Naḳud (isim): 27b/7.

Nemrud (isim) 14a/11.

Nūşirevān (isim): 2a/16,16a/6,25a/1,26b/9.

ʿÖmer bin Ḥamza-yi Yunānī (isim):40a/6.

ʿÖmer-i ʿAyyār (isim): 8a/1, 8a/7, 8a/9, 8a/10, 8a/13, 8a/14, 8a/15, 8a/16, 8b/9, 8b/10, 9a/1, 9a/4, 9a/17, 9b/13, 10a/1, 11b/17, 15b/11, 15b/12, 16a/1, 16a/3, 16a/17, 16b/4, 16b/14, 18a/5,18a/10 17a/13, 18a/13, 18b/5, 18b/16, 19a/17,

19b/4, 19b/7, 19b/10, 19b/16, 20b/7, 20b/12, 20b/19, 21a/1, 23a/2, 23a/3, 23a/14, 23b/1, 23b/5, 25a/15, 25a/17, 25b/7, 25b/8, 25b/17, 26a/2, 26a/16, 26b/3, 29b/5, 29b/6, 30a/6, 30a/5, 30a/7, 31b/1, 31b/10, 32a/4, 32b/02, 032b/10,32b/11, 33a/7 33b/11, 34b/13, 37b/17, 39a/10, 40b/5, 41a/6, 41a/11, 41a/12, 41a/12, 41a/18, 42b/10, 42b/11, 42b/14, 43b/12, 46a/16, 46a/16, 46b/6, 46b/9, 47a/11, 50a/19, 52a/10, 55b/9, 56a/4, 56a/10, 56a/7, 57b/17, 58b/5, 59a/5, 59a/18, 61b/8, 61b/16, 62a/6, 62a/13, 68a/7, 68a/8,70a/12, 70b/7, 70b/19, 70b/20, 72b/5, 73b/14, 75a/3, 75b/13, 75b/14, 75b/19, 76a/16, 76a/18, 76b/3, 76b/4, 77a/14, 77b/14, 77b/16, 78b/12, 80b/19, 83a/11, 85b/10, 85b/16, 86a/2, 93a/4, 93a/7, 94a/18, 95a/4, 95a/5, 101a/7, 101a/8, 101a/18, 102b/7, 102b/8, 102b/18, 103a/1, 110b/10, 113a/16.

ʿÖmer Maʿdī (isim):6b/3.

Peleng Gabeli (isim): 27b/3.

Perrān Mürg (isim): 27b/4.

Rābiʿa (isim): 8a/1,8b/1,23a/16,28a/13,28b/10,29a/8,30a/13,30b/2,31b/16.

Raḥşende-i Zengī : (isim): 63b/9,63b/10.

Rüstem (isim): 2a/4, 4b/17, 5a/7, 5b/3, 5b/7, 5b/11, 5b/14, 5b/16, 7b/5, 8a/14, 8b/2, 8b/10, 9a/1, 9a/18, 9a/19, 9b/2,9b/15,10a/10, 10a/15, 11b/16, 12a/4, 12a/5, 12a/12,12a/19 12b/7, 12b/10 17b/6, 17b/10, 17b/13, 17b/17, 23a/16, 23b/2, 25a/17, 26a/2, 28a/5, 28a/6, 28a/16, 28b/8, 29a/5, 29a/6, 29a/13, 29b/11, 30a/10, 30b/12, 31a/1, 31a/10, 30b/1, 31b/2, 31b/12, 31b/12, 31b/14, 32b/5, 32b/7, 32b/10, 32a/12, 33a/6, 33a/7, 33b/5, 33b/9, 33b/15, 34a/1, 34b/14, 34b/15, 35a/1, 36b/3, 36b/4, 36b/5, 36b/7, 36b/9, 36b/12, 36b/13, 36b/16, 37a/1, 37a/4, 37a/8, 37a/20, 37b/5, 37b/10, 37b/11, 37b/14, 37b/17, 38a/2, 38a/3, 38a/4, 38a/9, 38a/14, 38b/7, 38b/16, 38b/19, 39a/8, 39a/15, 39a/18, 39b/2, 39b/4, 39b/0, 39b/20, 40a/5, 40a/8, 40a/9, 40a/13, 39a/15, 39a/18, 39b/2, 39b/4, 39b/6, 39b/20, 40a/5, 40a/8, 40a/9, 40a/13, 40a/19, 40b/2, 44a/11, 44a/13, 44b/3, 44b/6, 44b/13, 44b/14, 44b/19, 45a/1, 45a/2, 45a/3, 45a/10, 45a/19, 45b/9, 45b/13, 45b/16, 46a/1, 46a/8, 46a/18, 46a/19, 46b/11, 46b/19, 46b/21, 47a/2, 47a/6, 47a/18, 47a/21, 47b/4, 47b/8, 47b/18, 47b/22, 48a/1, 48a/7, 48a/10, 48a/12, 48a/13, 48a/17, 48a/20, 48a/21, 48b/22, 49a/6, 49a/9, 49a/12, 49a/20, 49b/1, 49b/4, 49b/5, 49b/9, 49b/14, 50a/7, 50a/13, 50b/5, 51a/11, 51a/16,

51a/17,52a/2,52b/7,52b/8, 52b/10, 52b/17, 52b/18, 53a/1, 53a/4, 53a/7, 53a/8, 53a/14,53a/18,53b/6, 53b/9, 53b/13, 53b/15, 54a/1, 54a/8, 54a/18, 54b/16, 55a/5, 55a/11,55a/13, 55a/18,55b/2, 55b/5, 55b/12, 55b/16, 56a/1, 56a/6, 56b/2,56b/18, 56b/20, 57a/3, 57a/4, 57a/11, 57a/12, 57a/14, 57b/4, 58a/4, 58a/10, 58b/7, 58b/11, 58b/19, 60a/2, 60a/4, 60a/6,60a/12, 60a/13, 60a/15, 60b/8, 60b/10, 60b/15, 61a/17, 61a/20, 61b/12, 62b/2, 62b/11, 63a/9, 63a/20, 63b/20, 63b/21, 64a/1, 64a/2,64a/4,64a/6,64a/10,64a/16, 64a/18, 64b/6, 64b/10, 64b/15, 64b/19,65a/7, 65b/4,65b/13, 66a/8,66a/19, 66a/11, 66a/12, 66a/13 66a/18, 66b/2, 66b/7, 66b/10, 66b/11, 66b/13, 66b/15, 66b/19, 67a/1, 67a/4, 67a/6, 67a/9, 67a/10, 67a/15, 67a/17, 67b/5, 67b/18, 68a/4, 68a/9, 68a/10, 68a/11, 68a/14, 68a/15, 68a/16, 68b/1, 68b/3, 68b/5, 68b/10, 68b/16, 69a/3, 69a/6, 69a/11, 69a/12, 70a/6, 70a/10, 70b/6, 71a/18, 71b/2, 71b/10, 71b/18, 72a/16, 72a/20, 72b/4, 72b/7, 72b/16, 72b/18, 73a/14, 73a/20, 73b/8, 73b/11, 73b/20, 74a/1, 74a/6, 74a/10, 74a/13, 74a/19, 74a/20, 74b/1, 74b/6, 74b/11, 74b/16, 74b/17,74b/18,75a/4,75a/6,75b/16, 76a/4,76a/9,76a/15, 76a/21, 76b/4, 76b/8, 77b/12, 76a/18, 77b/15, 77b/20, 78a/10, 78a/12,78a/13,78a/14,78a/18 ,78b/1, 80a/15 81a/3, 81a/16, 82b/13, 83a/9, 83a/15, 83a/19, 83b/1,83b/5, 83b/10, 83b/13, 84a/1, 84a/6, 84a/9, 84a/14, 84b/2, 84b/5, 84b/10, 84b/19, 85a/3, 85a/10, 85b/15, 85b/17, 86a/1, 86a/7, 86a/9, 86a/14, 86b/2, 86b/5 86b/8, 86b/10, 86b/15, 87a/8, 87b/1, 87b/3, 87b/10, 87b/11, 88b/2, 88b/5, 88b/7, 88b/9, 88b/16, 89a/1, 89a/9, 89a/13, 89a/17, 89b/6, 89b/10, 90b/13, 90b/20, 91a/7, 91a/14, 91a/16, 91b/1, 91b/11, 91b/19, 92a/8, 92a/17, 93b/5, 93b/6, 94a/1, 94a/6, 94a/14, 94a/15, 94b/6, 94b/11, 94b/19, 95a/4, 95a/5,95a/10,95a/14,95a/15,95a/17, 95b/2, 95b/5, 95b/12, 95b/13, 95b/16 96a/1, 96a/3, 96a/4, 96a/12, 96a/13, 96a/15, 96a/19, 96b/2, 96b/4, 96b/12, 96b/15, 97a/3, 97a/5, 97a/7, 97a/10, 97a/18, 97a/19, 97b/1, 97b/4, 97b/9, 97b/17, 98a/3, 98a/9, 98a/13, 98a/19, 98b/3, 98b/5, 98b/7, 98b/10, 98b/14, 98b/16, 99a/1, 99a/4, 99a/7, 99b/4, 99b/5, 100a/4, 100a/12, 100a/13, 100a/15, 100a/17 100b/2, 100b/10, 101b/12, 101a/4, 101b/9, 101b/18, 102a/3, 102a/10, 102a/18, 102b/5 102b/8, 103a/6, 103a/9, 103b/1, 103b/2, 103b/4, 103b/9, 103b/13, 103b/17,104a/2, 104a/5 104a/15 , 104a/17, 104b/2, 104b/11, 104b/14,104b/19, 110a/8, 110a/10, 110a/11, 110a/12, 110a/17, 110b/7, 110b/8, 110b/10, 110b/13, 111a/6, 111a/9, 111b/8,111b/12,111b/15, 112a/3, 113a/3, 113a/5, 113a/12, 113b/1, 113b/4, 113b/6, 113b/7, 113b/11, 113b/14, 113b/16, 114a/1, 114a/4, 114a/7, 114a/13, 114a/15,114a/16,114a/18,115a/8, 115a/11, 115a/17, 115b/13, 115b/19, 116a/5 116a/8,116a/12, 116b/2, 116b/3, 116b/13, 116b/15, 116b/16, 116b/18, 117a/8, 117a/9, 117a/12, 117a/14, 117b/2, 117b/13, 117b/15, 117b/18,

117b/19, 118a/11, 118a/13, 118a/15, 118a/16, 118b/10, 119b/5, 119b/7, 120a/2, 122a/9, 122a/12, 123a/15, 123b/7, 123b/12, 122b/3, 123b/15.

Saʿd-ı Nebīre (isim): 9a/17, 9a/19, 9b/4, 9b/7, 9b/11, 9b/12, 10a/3, 10a/11, 10a/16, 10a/17,10b/1, 10b/4, 10b/8, 10b/13,10b/11, 10b/14, 10b/20, 11a/7, 11a/19, 11a/20, 11b/8, 11b/12, 11b/16, 12a/13, 12a/15, 113b/8, 40a/5, 62a/3, 63b/11, 64a/12, 67a/2, 98a/11, 98b/8, 110b/20, 112a/12,120a/5, 122b/6, 111b/8, 118b/13, 119a/14, 119b/8, 119b/17, 120b/4, 123a/14, 123b/3,124a/1.

Sadvan (isim): 90a/2,90a/3, 90a/4,

Sarbān (isim):6b/10

Şahmerd-i ʿAyyar (isim): 101a/7,101a/8.

Saḥrāb-i Kürsi-nişīn (isim):21b/11.

Senkur-ı ʿAyyār (isim): 26b/2.

Senḳūr-ı Belhī (isim):25b/17,26b/2.

Ser-pürehne-i Dīvḥāl (isim):22a/12.

Siyāvuş (isim):13a/11.

Sulṭān Zengībar (isim): 77b/1.

Şak Şak Name (eser): 14a/9.

Şehzade Hürmüz (isim): 13a/12.

Ṭahmāsb-i Hindī (isim)1b/7.

Tanca (yer adı): 4b/15.

Ṭarıḳ (isim):58b/4.

Tennūs-i ʿĀd (isim):2a/3.

Turhāl-i Hindī (isim):4a/6.

Zāvīl (yer adı): 6b/1,6b/2,6b/7.

Zengāve (isim): 2a/9.

Zermeyān Aġa (isim):43a/1.

SONUÇ

İncelediğimiz metin, harekesiz olması sebebiyle çeviri yazı sırasında güçlük çekilmiştir. Buna rağmen metnimiz, Eski Anadolu Türkçesi dönemi biçem özelliğini yansıtmasından dolayı anlaşılır olmuştur. Sade ve anlaşılır bir dille yazılması avantaj sağlamıştır.

Eserde yer alan bazı kelimeler standart Türkçede yer almamakla birlikte bugün yer yer Anadolu ağızlarında karşımıza çıkmaktadır.

Hazreti Hamza'nın dini kişiliği çerçevesinde oluşan destansı kahramanlık hikâyelerinin anlatıldığı Hamzanâme; olay örgüsü, zaman ve mekân özellikleri itibariyle bir masal zeminine oturtulmuştur Hz.Hamza'nın savaşçı karakteri biraz daha olağanüstüleştirerek karşımıza çıkarılmıştır. Dolayısıyla halk hem metinde kendine yer bulmuş hem de kahramanları, yaptığı eylemleri benimsemiştir. Evlerde, hastanelerde, kahvehanelerde, dükkânlarda, resmi kurumlarda sevilerek okunmasına yol açmıştır.

72 cildden oluşan Hamzanâme'nin 17. cildi ele alarak eserin metni ve sözlüğü hazırlanmıştır. Özel adlar dizini yapılmıştır. Böylece metinde geçen şahıs isimleri, mekan isimleri ve eser isimleri tek bir başlık altında toplanmıştır. Bazı kelimelerin yazımında harf eksiklikleri tespit edilmiştir ve bu eksiklikler örneklerle sonuç kısmında belirtilmiştir. Aynı sayfada hem eksik harfli yazımı hem de doğru yazımı olan kelimeler, bazı sayfaların sonunda diğer sayfanın ilk cümlesindeki kelimelerin aynen tekrar edildiği, bazı kelimelerin iki farklı yazımı gibi hususlar tespit edilmiş ve belirtilmiştir. Ayrıca kişi zamiri olan bana ve sana sözcüklerinin " ñ" yerine " n" ile yazıldığı, anlamı ve anlatımı zenginleştirmek için kullanılan ikilemeler, dönemde kullanılan argo içerikli sözlerle birlikte dönemin deyim ve atasözleri de tespit edilmiştir.

Bu çalışma ile Hamzanâme'nin Eski Anadolu Türkçesinin çok değerli mensur eserlerinden birisi olduğu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Böylece Eski Anadolu Türkçesi devresine ait önemli bir eser daha günümüz Türkçesine kazandırılmıştır.

KAYNAKÇA

Aktunç, Hulki: **Büyük Argo Sözlüğü (Tanıklarıyla)**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2015.

Albayrak, Nurettin: "Hamzanâme", **İslâm Ansiklopedisi C.15**, İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1997.

Büyük Türkçe Sözlük, <http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts>, Türk Dil Kurumu, (ET: 25.11.2016- 02.02.2017).

Devellioğlu, Ferit: **Osmanlıca – Türkçe Ansiklopedik Lûgat**, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara, 2010.

Dilçin, Cem: **Yeni Tarama Sözlüğü**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2009.

Evliyâ Çelebi: **Günümüz Türkçesiyle Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi C.I-II**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2013.

Kanar, Mehmet: **Eski Anadolu Türkçesi Sözlüğü**, Say Yayınları, İstanbul, 2011.

Püsküllüoğlu, Ali: **Türkçenin Argo Sözlüğü**, Arkadaş Yayınevi, Ankara, 2004.

Redhouse, James, W: **Müntahabât-ı Lügât-i Osmâniyye**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2016.

Tökel, Dursun Ali: **Divan Şiirinde Mitolojik Unsurlar**, Akçay Yayınları, Ankara, 2000.

Tulum, Mertol, v.d.: **Temel Türkçe Sözlük I-II-II**, Tercüman Gazetesi Yayınları, İstanbul, 1985.

Türk Dil Kurumu: **Tarama Sözlüğü I-VIII**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2009.

Uçman, Abdullah: "Hamza-name mad.", **Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi C.4,** Dergâh Yayınları, İstanbul, 1981.

Yelten, Muhammet: "Hamza-nâme'nin Nesir Üslûbu", Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 9/9 Summer 2014, p. 17-30, ANKARA-TURKEY.

Yelten, Muhammet: "Hamza-nâme'nin Yeni Ciltleri ve Okunma Mekânları", **Turkish Studies** - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/9 Summer 2013, p. 151-165, ANKARA-TURKEY.

Yelten, Muhammet: **Târih-i İbn-i Kesîr Tercümesi (Giriş – İnceleme – Metin – Sözlük)**,Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1998.

Yelten, Muhammet: **Türkçenin Sözlüğü**, Babıâli Kültür Yayıncılığı, İstanbul, 2002.

ÖZ GEÇMİŞ

ÖZLÜK BİLGİLERİ

AD : YASİN

SOYAD : ÇAKMAK

DOĞUM TARİHİ : 16/06/1990

DOĞUM YERİ : BAKIRKÖY

ASKERLİK DURUMU : TECİLLİ (2019)

TEL : 0507 779 08 08

MAİL : y.cakmak.01@gmail.com

EĞİTİM BİLGİLERİ

- ✓ **LİSANS :** İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ /EDEBİYAT FAKÜLTESİ/ TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI /MEZUN

  (15.08.2013 ONUR ÖĞRENCİSİ)

- ✓ **LİSANS** : İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ /EDEBİYAT FAKÜLTESİ / ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİ ve EDEBİYATLARI

  (4.SINIF)

İŞ DENEYİMLERİ

- ✓ AÇI ÖZEL ÖĞRETİM KURSU 2017 (DEVAM EDİYOR)
- ✓ ÖZEL TEK TERCİH KURSU (BAKIRKÖY) 3 YIL

TÜRKÇE / TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI DERSLERİ

- ✓ KPSS , YGS-LYS , TEOG ÖZEL DERSLER VERİLDİ.

SERTİFİKALAR

- ✓ İŞARET DİLİ EĞİTİMİ (İSMEK/ 2017)
- ✓ BEDEN DİLİ (HALK EĞİTİM / 2016)
- ✓ EĞİTİM KOÇLUĞU ve DANIŞMANLIĞI (ÜNİVERSİTE /2015)
- ✓ FORMASYON (ÜNİVERSİTE / 2014)
- ✓ DİKSİYON (İSMEK /2011)
- ✓ OSMANLI TÜRKÇESİ 3 (İSMEK/2011)
- ✓ OSMANLI TÜRKÇESİ 2 (İSMEK/2010)
- ✓ OSMANLI TÜRKÇESİ 1 (İSMEK /2010)

TIPKIBASIM

١٧ 17

حمزهٔ باصفاناك
اون يدنجى جلدك

17

١١١ غره دن اشاغین یازلجق

قپاندقضده آریه‌جی اوجاقلو اوغللرندن محرم بیه‌لری
حمزه باصفا حضرتلری مطالعه‌سیله حصه‌یاب اولمشدر
٢٧ کانون ثانی ١٣٢٩

Edebi
Sayısı 19576
Aynı yapılan
Kayıt Tarihi 24-5-50
Fiatı 300/62 Kuruş 00
Satın Hediye
3338

حمزهٔ باصفانك اون يدنجی جلدی بيان اولور

راويان اخباران وناقلان اثار ومحدّثانی
روزكار وابوالمعانی شول طرز اوزره نقل
وبيان ايدرلركی جونكی بحتك لعين اول جزيره شاه
لری عبدالمجيد وعبدالقرآئی الوب كتوره جك اولدی
قرق بيك عسكر ايله امّا راوی ايدركی مقدّما لندها
ابن سعدان طهماسب هندی ايله بونجه زمان
جنك ايدوب انلرين صويون وصويون قرميش
ايدی امّا كنه انكه نسلندن بر لعين يتشدی نامنه
ديؤهال هندی ديرلر ايدی غايت قوّتلو ملعون
قوپمش ايدی اتاسی وده ده سين لندهانك
النده هلاك اولدوغين اشيدوب استديكی وا
روب لندهانك حقّندن كلوب انتقام خبر الديكی
لندها عرب ديارنده حمزه نك يانندە دير ديديلر
ديؤهال ايتدی واره يم انده كيده يم نه حمزهٔ ونه
لندهايی قويه يم ديوب تداريك كورمكده ايدی

بحتك

بحتك خبر الوب سوروب ديؤهال هندييه كلدی
شاه اغزندن بر نامه ياذوب وهدايالر حاظير
ليوب وبولوشب نامه سين وهدايالرين عرض
ايلدی لندهادن ورستمدن وحمزه دن شكايتلر
ايلدی ديؤهال ايتدی بنده انده كتسم كركدير دخی
كوذل نوشيره وان كبی شاه ايله دوست اولوريز وهم
خذمتنده بولونورز ديدی بحتك ايتدی سيزلر
بيورون بن بوندن غوريستانه واره يم انده دخی
بر پهلوان وار ايمش ذنكاوه ديرلر شاه انيده
دعوت ايلدی واروب انيده دعوت ايده يم ديدی
ديوهال ايتدی نه حاجت بن واردقده ايش
بتر ذنكاوهٔ نيلرسين اكرسن اناكيدرسن بن
كتمم ديدی بحتك كوردی اولمز فراغت ايلدی
اندن بحتك ايتدی ای پهلوان ايمدی كيده ليم
كوره يم سنی اركبی اول بر مصلحت كور شاهين
بر قزی وار دير حسنی دللرده داستان اولمش
دير انی سنا اليويره يم ديدی ديؤهال بوسوزدن

حظ ایدوب همان ایکی یوز بیك هندستان عسکرین
جمع ایدوب بختك ایله یوله روان اولدیلر برکون
تنوّس عاد جزیره اوغرادیلر بوده اولو پهلوان
ایدی اناده شاه اغزندن برنامه دوزدی کلوب
قاعدهٔ شاهانی اوزره صوبوب براز هدیه بونه
ویری تنوّس عاد بونه عزّت ایدوب بکرمی بیك
عسکر جمع ایدوب اولده قالقوب یوله روان
اولدیلر وبونده براوغلو وار ایدی اولده بر
جزیره ده حاکم ایدی عاد ابن تنوّس دیرلر ایدی
اناده اوغرایوب یکرمی بیك عسکر ایله انیده قال
دیروب ایکیوز فرق بیك مکمّل عسکر ایله کمیلره
کیروب عزم ایران زمین دیوب کندیلر برکون
برکیجه کیدوب انسوزین روز کار محالف
اسوب بونلری یوللرندن ایروب مغرب زمینه
براقدی بعده روز کار ساکن اولدقده ملاّحلر
دن بودیار نه دیار دیر دیوب سئوال اول
دقده ملاّحلر ایندیلرکی بودیار مغرب زمین
دیرلر

دیرلر روز کار محالف اولمغل مغرب زمین دوشدك
شول قارشوده کورونن قلعه طانجه قلعه سی
دیرلر دیدیلر اولوقت بختك حرام زاده
ایاق اوزره دوروب دیوحال هندیه ایندی
دیلاور بونده حمزه نکه بر اهزت اوغلو وار دیر
مقلّد نوجوان دیرلر حمزه قافده ایکن بکلری
بونده کلدیلر بزده اردنجه کلدك نابکار عسکره
نلر ایلدی اکر بونی قتل ایده بلسك حمزه نکه بر
قولوقا قیری نور ایدی دیدی دیوحال
همان امیر ایلدی کناره یناشوب طشره جقدیلر
اهلی ویلایت بونلرین مرادلرین بیلوکلوب مشقال
شاهه سویلدیلر اوغلو مقلّد بوجوان بوخبری
اشیدوب امر ایلدی اوتوز بیك عسکر جمع ایلدی
امّا اتاسی مشقال شاه ایندی کل اوغول قرشو
دورمه قلعه من محکم دیر بر قاچکون اوتورور
کیدرلر زیرا بودیوهال قتی کور بوز پهلوان
انیلور قوّت قارم سنا برخطا اوله دیدی

مقلد نوجوان ایدی الله تعالی کریمدر هیچ
بن بونامی قبول ایدر میم بن صاغ اولام ده
قلعیه قپانم البته برکره دوقوش مادیقدن
صکره واذ کلمم دیدی یوخسه شویله بر دوکمان
کله ده بن قلعیه قپانم بوایش بندن صادر
اولمز دیوب امر ایلدی همان اوتوز بیک عسکر
ایله سوار اولوب قلعه قبوسین اجوب طشره جقوب
الایلر وصافلر بغلیوب دوکماندن بناسینه کروب
دور دیلر دیوهال نامه کوندردی دیمش کی یامقلد
کلوب بنا بنده اوله سین سنی شاهدن رجا ایده یم
اکر عناد ایدرسن باشین شاهه کتورورم دیمش
مقلد نوجوان همان نامهٔ الوب برتدی کلن الجی نکه
بورزن قولاغین کسوب ایتدی وار بکلرینه سویله
بلدیکندن قالمسون دیوب الجیٔ کوندردی الجی
دیوهاله کلدکده کوروب آتش اولدی دیدیکی کوره
شول نابکار دیوب امر ایلدی جنك ندا سین
ایتدیلر ایکی طرفدن اول کیجه حاظر اولوب

ایرتسی

ایرتسی کون اولدقده برلرندن طوروب رخشلرینه
سوار اولوب میدان کنارینه کلوب ایکی طرفدن
الایلر وصافلر بغلیوب عجب میدانه کیم کیره دیر
کن همان مقلد نوجوان عزم میدان ایدوب
اندن نعره اوروب ارطلب ایلدی دیوهال
دیلاور لرندن طوروهال هندی کیردی ذمدار
طیران سندی کیردی ذمدار اولدی طوران سندی
کیردی ذمدار اولدی امابحمد لعین دیوهاله
ایتدی بهی سرور بونه اهمال ایده جك ذمان ده
کل دیر بویمان خصمدر غایت جابوك نابکار دیر
همان سن جواب ویرمه ایدین دیدی همان دیوهال
فیلن سوروب مقلد نوجوانه مقابل اولوب ایتدی
ای نابکار ندر بوسنکه اندیکن یوخسه یاشته
قلورمی قیاس دیوب ال کوزنه اوروب برینه
اوجرحمله ایتدی امابو دیوهال ملعون یتمش
سکز اریش قدجکر ایدی یکرمی سکز اریش سینه
سنکه انی وار ایدی زیاده عمودکش لعین ایدی

بر کورذی وار ایدی لندها کورذینه ماننده ایدی
بو کورذی مقلد نوجوانه اوردقده حیلی زحمت
جکر ایدی مقلد آخیر بو لعین دن عاجز اولوب
قلنج جکوب دیوهالی ایکی یرندن زخمدار ایلدی
دیوهال هندی دخی قاقیوب وار قوّه تکه پاذویه
ویروب مقلّد نوجوانه اویله بر کورذ اوردیکی
مقلد کورذین برابر ویردی امّا کورذ الندن
فرلایوب باش قجی رنجه اولمدی اکسه سینه
اینوب مغفرین یوغوروب باشنی ایکی شاق
ایدوب بندیکی رخشین بلی قیریلوب سرنه کون
اولدی همان عسکری هجوم ایدوب قاپوب کوجیله
قلعیه کیردیلر هندیلر دخی طانجه قلعه سنک اوج
طرفین محاصره ایلدیلر زیرا بر جانبی دریا ایدی
الحاصل اوج درت کون جنک ایلدیلر قابل اولوب
قلعیه یقلشامادیلر زیرا طنجه قلعه سی پک صرب
قلعه ایدی آخیر بختک ایتدی یا دیوهال بن
سنی انجق رستم حمزه ایچون کتوردم بو نابکاره

بو قدر

بو قدر ایتدیکن یتر زیرا حمزه قافده ایکن بز شاه
ایله بونده کلوب قرق کرّه یوز بیک عسکر ایله نجه
زمان محاصره ایلدک امّا جاره ایده مدک المق
دکل بر طاشین بیله قوباره مدیق آخیر ناچار
اولوب فراغت ایلدیک دیوب همان اول ارادن
دیوهال هندیٔ قالدیروب عزم مداین ایدوب
کتدیلر اشته بونلر کتمکده اوته دن جونکی رستم
نوشیروانک ایکی دفعه عسکرین بوذدی کیردوس
شاه بو ایشین صونندن قورقوب مداینه جاسوس
کونده روب خبر الدیکی شاه نوشیروان طورمیوب
عسکر جمع ایدرمش و بختکی دخی پهلوانلر ارامغه
کوندرمش کنه کندی دخی اطرافه ناملر کوندر
کو میش طورمیوب عسکر کلور کیردوس شاه
نوشیروانک بویله تداریکن اشیدوب جان
باشنه صچرایوب برندن طوروب تنها سنه
واروب حمزهٔ صاحبقرانه بر کوذل نامه یاذوب
کوندردی امّا جونکی نامه دیر امیری عربه

کلدکده اجوب او قودی کوردیکی سلام دعادن
صکره یا صاحبقیران شویله معلوم اوله که جکر کوشه
کز رستم کلوب یتشدی یکیت اولدی فیریدون
شاه دخمه سین فتح ایلدی بر مقدار جبه وجبخانه
جقار مشدر نوشیره وانکه یاننده اولان منافقلر
شاهه تحریک ایدوب الجی کونده روب بزدن
مال طلب ایلدی بنده ویره جك اولدم رستم
قومدی کلن الجی ایله بر پهلوانی هلاك
ایلدی شاه دخی قاقیوب ایکی یوز بیك عسکر
ایله فغفور چینی اوزه ریمزه کوندردی کلدکده
رستم قرشو جقوب فغفوری اولدوروب عسکرین
تارمار ایلدی بوکره اشتدم شاه شمدی وافر
عسکر جمع ایدوب اوزه ریمزه حواله اتمك استر
ایمدی هله سیزین دخی معلومکز اولسون رستم
برده لو قنلو یکتدیر قور قارم بر خطا اوله
نجه ایده یم حالا رستم دخی سیزین اوغلوکز
اولدوغنی

بلمز بلسه جوقدان بزی ترکی دیار ایدر ایدی
دیوب نامه سین تمام ایلمش حمزه صاحبقیران
بو خبری اشتدکده پور آتش اولوب عمری
دعوت ایلدی عمرده کلدکده عمره نامهٔ کوستروب
ایتدی بره نه یبانه سویلر بو نوشیره وار بزیمله
بارشیق کجنورده بنم اولادیمه بویله یمان
قصد ایده تیز وار کور یا عمر بوندان مرادی
ندر اکر بزیمله عهدین بوزدی ایسه بزه خبر
ویرسون بزده انا کوره بر تدارك کوره لم یوق
اکر عهدی اوزره دورور ایسه اول جانبدن
الجکسون یوخسه واروب انا بر ایش ایده
ریمکی دللرده داستان اولوب سویلنه دیدی
عمر ایتدی نوله سرور واره یم امّا بنا بر نامه
ویر کتوره یم نه جواب ایدر دیدی حمزه دخی

بلدیکی اوذره برنامه یاذوب عمره ویر یا عمر
بنی ذاویلده بول دیوب عمری کوندردی
اندن امیر مردان امیه ساربانی عمر معدییه
کونده روب اشته احوال شویله اولمش پس
بللو شادیدیکلری معطوح منافق ومفسد
لرین سوذینه اویوب عهدینی بوذ دیرمشلر
ایمدی سنده یقین اولان بکلره خبر ایله ذاویل
ده کلوب جمع اولسونلر بزده انده ییز عمری
شاهه کوندردم کوره یم نه خبر کتورور
دیوب امیه ساربانی کوندردی اندن امیر
جهان مکده اولان قوللرینی واوج بیک
قدر عسکریله عزم ذاویل ایدوب کتدی
اما برکون بختك لعین ایکی یوز قرق
بیك

بیك عسکر ایله دیوهال هندی وتنوس عادی
وعاد بن تنوسی وسائر پهلوانلری ایله مدا
ینه ایریشوب عسکری قوندقدن صکره بختك
اول پهلوانلری یاننه الوب وکلوب
شاهه بولشدیلر نوشیروان بونلرین
هر برینه بشقه بشقه رعایتلر ایدوب
وخلعتلر کیوردی اندن دیوهال
هندیٔ پایی بخت صندالیه سنده کچوب
اوتوردی تنوس عادی وعاد بن تنوس
انلرده صول قوله اوتوروب بونلری
ضیافته بشلدی بختك ایسه دورمیوب
غرور لنور ایدی سنکم دیر ایدیکی کور

ایمدی بنی شاهیم سنانه پهلوانلر کتور
دیم و دخی کله جك جوقدور در ایدی
اوج کوندن صکره تنوس عاد ایله
اوغلو عاد بن تنوسن دیدیلرکی شاهم
بزی کوندر واروب اول رستم دیدك
لری اوغلانی دست بدست کردان
بدست بند ایدوب کشان بر کشان حضو
ریکزه کتوره لم سیزه نه زحمت بو قدر
عسکر ایله اویله بر اوغلانه وارمق
دیدیلر شاه ایتدی نوله هما ار اولون
باش یارین کوره یم سیزی دیوب خلعت خاص
کیوردی انلرده همان قرق بیك عسکرین
الوب عزم هرجنه دیوب کتدیلر
سلطان

سلطان عیاران خبر الدیکی شهری خرجنه ده کردوس شاه قزی رابعه ی
اطلس بوشدن حمزه نك رستم علمشاه نام برجکر کوشه سی وجوده کلوب
وکندینك دخی سیاره نام بر اوغلو اولمش بختك لعین شاه ایله حمزه نك
اراسنه بر فتنلك صالیویروب شاهده عسکر کوندردی اما خواجه
ایتدی شاهم رستم علمشاه حمزه اوغلو دیر دیدی اما بختك ملعون شاهی
کندی حالنه قومیوب اشته تنوس ابن عاد ایله عاد بن تنوسی کوندر
دی اما شاه ایله حمزه بابا اوغول اولمشلر ایدی عیار جهان بونلرین عسکر
کوندردیکندن خبر الوب اندن حمزه یه کلوب بر بر خبر ویردی سرور
عالم پر آتش اولوب بر نامه یازوب عمر عیاره ویروب ایتدی وار کتور
بو نامهٔ ویر بنا بر بللو جواب کتور دیدی عیار دخی پس چشیم دیوب
نامهٔ الوب کندینه زینت ویروب عزم مداین ایلدی بر کون دیوان
شاهه کلوب اجازت الوب ایچرو کیردی بختك لعین عمری کوردکده
یوره کی اغرینه کلوب های نار نور خشمنه اوغراسون بو عیار تحقیق
رستم ایچون کلمش دیر دیدی عمر عیار شاهه دعا ایدوب شاه دخی
خوش کلدین عیار دیوب بر کوستردیلر کچوب اوتوردی الینه لاحو
ری جام ایله سکری شربت ویردیلر عیارده الوب نوش ایلدی اندن
شاهدر تکرار عمره ایتدی ای سرباذی جهان اوغلوم حمزه نه عالمده
دیر دیدکده عمره ده صاحبقرانك نامه سین جقاروب شاهه صوندی
شاه دخی مهرین کیده روب خواجه نك الینه ویردی اولده تعظیم ایله
ایاغه دوروب بلند اغاز ایله قرائت ایلدی اولا حق یاد ایدوب
اندن بنکی حمزهٔ صاحبقرانم سنکی شاه هفت کشور نوشیروان عدالت

کسترسن ای شاه بوطرفدن استماع ایلدمکه هالاحرجنه ده رابعهٔ
اطلاس پوشدن وجوده کلن جکرکوشم رستم اوذینه عسکر کوندرمش
سین هیچ سن اونامز مسین عارلنمز مسین هنوز عالمده راحت بولوب
عالم اسوده حال اوذره ایکن کنه اول بحتك لعین ابواسیله غوغایی
باشنه چقاروب راحت کتونه محبتدی کنه دوستلوغنمز باقیدی
امّا بوق دیوب بوندن صکره بنم جکرکوشم اوذه رینه تك دورمیوب
عسکر کونده رپرسن بلدم بلمدم دیمیه سین بنا برشافی جواب دیوب
نامهٔ تمام ایلمش نوشیروان نامدهٔ بوکلامدی اشیدوب همان بر
طاس ذهر نوش ایتمشه دوندی اندن ایتدی بقه عیار شمدی
رستم کرجکدن حمزه نکه اوغلومیدر دیدی عمرعیار ایتدی پاسن
انکه کمین اوغلو اولدوغنن بلمز مسین حواجه دن خبر المادنمی
یك اعلا بیلورسین امّا کنه سنکه کوذینه برکور پنجك وار دیر
همان بنا برشافی جواب ویردیدی نوشیروان دونوب بحتکلن یوذینه
بقوب ایتدی پاسن بنا رستم کردوس شاهین اوغلو دیر ده دین کور
اشته حمزه اوغلو جقدی دیدی بحتك ایتدی نه بلیم بزانی کردوس
شاه اوغلو بلوریذ امّا شاهم جونکی حمزه اوغلون بیلورمش نجون
اوغلونه تربیه ایتمز بوسوذ انلاشیلن شاهم بودیرکه سن بنم
کندی چراغم سین اوتورر دیرسم اوتورر فالق دیرسم قالق دیمکدیر
بوله سینه شاه لیق ایمکدن اولوقور تلمق معقول دیر دیوب
اولقدر سویلدیکی شاهی غبره ته کتوردی اندن شاه ایتدی بقه

عیار بوعالمده حمزه نکه بنا ایتدیکنی ذال اوغلو رستم بلکی ایتمدی
بنده بویله حکومت التنده اولامم همان اکرمرادی جنك ایسه
بنده حاظرم دیوب عمره خلعت کیدیروب وجائزه سین ویروب
وار بویله سویله دیدی عمرعیار ده نوله سویلرم دیوب دیواندن
چقوب عزم مکه دیوب کندی برکون مکیه کلدی حمزه نکه حظو
رینه کلوب نوشیروانکه جوابلرین بربرخبر ویردی نرهٔ عرب جلاللنوب
ایتدی اولسون بوعهدینه دورماذ قلتبان بحتك سوذینه او
یان وعهدین بوذمق نیجه اولور عنایت حق اولورسه بنده کوسترم
بم سنا دیوب امر ایلدی یقین پرده اولن بکلره نامه لرکوندردیلر
جملدن اوّل بنی عاد سلطانی عمر معدی شاه کرب برکون جمله بکلری
وعسکری ایله کلوب ارشدی صاحبقران ایله کروشوب اندن سراپردهٔ
طرح چقاروب برشهری معظم کبی قوریلوب مصر یمن کزیده لری
وسائر بکلر دخی اقوب اقوب کلمده وایراقده اولان بکلره نکرار
نامه لرکوندرپلوب انلرده کلمکده برکون حمزه بکلربله سراپرده عیش
نوش ایدرکن نوشیروانکه احوالی اجلوب اشته رستم علمشاه رومی
دهمه فتح ایلمش شویله اتمش بویله ایلمش دیدیلر قباد شهریار
وسعد نبیره اشتدکده غایت شاد اولدیلر عمرعیار دیرتنوس
ابن عاد ایله عاد بن تنوسکه اوتوذ بیك عسکر ایله رستم او
ذه رینه کتدیکن خبر ویردکده سعد نبیره غائبانه رستمه پك

محبت ایتمش ایدی همان یرندن دوروب دولتم ده ده سلطان بنا
اجاذت ویر واروب رستمه ایمداد ایده یم دیدی حمزه ایتدی ای جکر
کوشم نبیرم اوتور یرنده ذیرا تنوس ابن عاد عجب کور بوذ کیمسه
ایمش شاید برخطا اوله دیوب ایزین ویرمدی سعد نبیره دخی
الم جکوب کونلندن ایتدی سن بنا اجاذت ویرمه بن کیده رم دیوب
اجماذ قودی جونکی مجلس آخر اولوب دستور اولدقده هر کس
بارکاهنه کلوب عالم حابه وراحته واروب همان سعد نبیره یرندن
دوروب وجودین آلات حربه مستغرق ایدوب شب تیز بحریه
سوار اولوب کیجه ایله بنوب جانب خرجنه دیوب سرعتله یوله
روان اولدی جونکی صباح اولدی صاحبقران دیوان ایدوب هر
کس کلوب جمله دیلاوران یرلو یرنده قرار ایدوب اما سعد نبیره
کلمدی حمزه دیر عمره ایتدی واربق نبیرم نجون کلمذ دیوب ذیرا حمزه
سعده ایزین ویرمدیکندن شبهه ایلدی جون عمر عیار واروب سعدی
بکلرندن سئوال ایتدی بکلری بلمزلر عمر بلدیکی تنوس
ابن عاد رستم اوذه رینه کتدوکندن اولده اذین استه یوب حمزه ده
کتمه دیدی سعد ده دنلمیوب کتمش دیر دیوب حمزه یه کلوب احوالی
بلدیردی حمزه نک جان باشنه صحرا یوب ایتدی کوره شونلرین جوری
قهری بنم بغریم حون ایلدی بونلر بر ایشین صونک فکر اتمزلر بن
انلره برخطا اولور دیوب صاقندیغمدن سویلرم دیوب بره بره تیز
عشقری کتورون دیدی یئس بده وی قیس بده وی عشقری دیوذادی

کتوروب

کتوروب اوذه رینه سوار اولوب عمر عیاره دوش اوکومه دیوب عشقرین
اوجنجی کوذینک پرده سین کشاد ایدوب یرلری ییرتوب سعدار
دنجه کتمکده اما سعد نبیره دیر شب تیزی سوروب چین سحرده
کلوب کوردیکی تنوس ابن عاد عسکری اوتوذ بیک عسکر دوشنوب
یاتور شب تیز بحریدن اینوب اوج یردن قلانن جکوب دیذ کینه
متانت ویروب کنه اوذه رینه سوار اولوب عسکری یاروب تاکی
تنوس ابن عاد ایله عاد بن تنوسین بارکاهی اوکونه کلوب برکره
طبل ارامه طره اوروب اندن بر نعرهٔ سهمناک اویله اوردیکی اوتوذ
بیک عسکر جمله سی خبردار اولوب تنوس ابن عاد ایتدی بره ندیر
بو نعره یوخسه اول رستم دیدیکلری اوغلان کلوب بویله بی ادبلک می
ایلدی دیدیکده سعد نبیره بر بر دخی نعره اوروب بنم نبیرهٔ صاحبقران
ای قومی ملاعیان وای کروهی مشرکیان اشته بن کلدم دیوب تیغ آتش
تابی غلافندن عریان ایدوب ینار آتش مثالی کندینی عسکره اوروب
بره بره ایدوب عسکر دیر سلاح لنوب رخشلرینه سوار اولنجه قدر بیک
قدر کافر حرجه سوروب تنوس ابن عاده خبر ویردیلرکه بو رستم بویله
نعره اورماذ بو سعد نبیره دیر دیدیلر تنوس ابن عاد آلات حربه مستغراق
اولوب رخشنه سوار اولدی اندن سعد نبیره نک اوذه رینه کلوب
نعره اوروب بنم تنوس ابن عاد ای بی عقل کورکی کمین عسکرینه
کندین اورورسون دیوب سعدین اوکون الوب جنکه دوردیلر
اوتوذ قرق حمله خطا کجوب تنوس ابن عاد آتش اولوب دال تیغ

سعد نبیره یه بر تیغ حواله ایلدی سعد نبیره دخی سپر تیغین برابر ویروب
تنوس ابن عادین تیغین منع ایلدی اندن سعد ایتدی ال بندن سنده ای
پلید بو یادکاری دیوب تنوس ابن عاده بر تیغ اویله اوردیکی تنوس ده
تیغ سپرین برابر ویردی امّا سعد نبیره نک تیغی سپری ایکی بولوب
تنوس ابن عادهای دیوب وجودین بر جانبه اوغورلینجه اولمادی
یلمان تیغ اوموز باشندن الوب صول ممه سی اوذه رندن سینیه
بر قاریش ذخم اجدی رخشندن تکرمکر یقلدی اندن عاد بن تنوس
نعره اوروب یتشوب سعده بر تیغ اوردی سعد نبیره سپر تیغین برا
بر ویروب انک تیغین دخی منع ایدوب بونه دخی بر تیغ اویله
اوردیکی بو دخی بر ذخم اوروب اولده ات بوینونه قوجه دوشدی
اوتوز بیک عسکر سعد نبیره نک اوذه رینه آت صالوب حمله قلدیلر
تنوس ابن عاد تکرار ذخمنه بقمیوب قویمان دیوب هر طرفدن سعد
نبیرهٔ قوشادوب غیرت ایدوب اولوب قالدیقلرینه بقمیوب
سعد نبیره نک اوذه رینه هجوم ایتدیلر امّا سعد دخی غیرت
ایله جنک ایدوب کیدرکن کنه جنک ایچنده عاد بن تنوس
ایله بولوشوب تکرار بر ذخم دخی اوردی امّا کندینک دخی
دورت یرند ذخمدار اولوب باشنده حور قفادارده یوق
غایت ایله ذبون اولدی کنه غیرت ایدوب کیدرکن رخشنک ایکی
ایاغی بردن بر جقوره کیروب شب تیز بحری یوذونک اوذه رینه خطا
ایدوب یقلده سعد نبیره دخی اتدن دوشدی دورت یانندن قو

شادوب

شادوب اندن بر یردن کمندلر اتوب هر یندن دورلو دورلو مخالف
حربه لر اتوب اشته کمین منع ایدر کمین منع ایده مزدی عاقبت یوذی
اوذه رینه یقلدی غیری یابنده جکرلر یا شهید ایده لر امّا دخی پیمانه
عمری تمام اولمایوب وهمده آب دانه سی دوکنمه مش ایدی ذیرا
تقدیر خدا قوّت پاذو ایله دونمز بر شمعه کی مولا یاقه اول بر
وجهیله سونمز اشته امیر جهان شول محلده کلوب اریشدیکی کافرلر
سعد نبیرهٔ شهید ایده لر سرور عالم صاغ الین صاغ کورز کاهنه
صول الین صول کورز کاهنه قیوب بر نعرهٔ الله اکبر اویله اور
دیکی کویا سبعهٔ سمواتین بندلری سوکلوب کویا طاس فلکه قضا
مهره سی دوقوندی تیغ صحاکی عریان ایدوب ونعره سین تکرار ایدوب
بنم میشهٔ اول شیر شکاف بنم اول عالمه بخش الطاف بنم اول
شکار کوننده قلّهٔ قاف بنم اول حمزهٔ ابن عبد المطلب بنم ابن ها
شم ابن عبد المناف دیوب بحره نهنک دالر کبی کفّارین ایچینه اویله
بر کریش کیردیکی بونلری بر انده بلوک بلوک ایدوب شیری نر
مثالی اژدر هفت کبی کفّارین فریادی فلکه اریشدی جنک ایچنده
عاد بن تنوس حمزهٔ کوردیکی آدمی آدمه اتوب دیر سکندن قان
دکیرمن اولوغندن صو اقار کبی قان اقارهای نار نور
غضبنه اوغره یه بو ناصل انسان اولور دیوب اوکندن بر
طرفه یان ویردی حمزه دیر کلوب سعد نبیره نک اولدوغی یره
کلدی تنوس ابن عاد ایسه سعد نبیره یه مقیّد ایکن برده انی
کوردیکی عسکر کفّار بر برین بصراق قجارلر برده بقنجه حمزهٔ کوردی

یانار آتش اولمش یتشدی همان تنوس ابن عاد حمزهٔ قرشولیوب اوج
حمله ایلدی سرور منع ایدوب مراد اتدیکی بر تیغ اوروب ایکی پاره
ایده امّا شاید ایمانه کله دیوب قیمادی سام کورزیله بر ضرب
شویله اوردیکی تنوس ابن عاد کورذین برابر ویردی امّا قوللری
طاقت کتوره میوب باش قچیروب ارقیه الدقده سپرین آینه سی
پاره پاره اولوب اغزندن بورنندن قولاغی دلکندن توفنک
مثالی قان اتیلوب رخشندن کلیسا دامندن کوپک اوچار کبی ذیر
ذبر اولدی حمزه ده غیری مقیّد اول مدی امّا سعد نبیره حمزه نک
نعره سین اشتدکده اه ایدوب دیدیکی کشکه نولیدی هلاک اولمش
اولیدم ده بنی بو حالده کورمیه ایدی دیوب غیرته کلوب
سلکوب کمندلردن کندینی قورتاروب کفّار دخی صاحبقرانک
هیبتنه طاقت کتوره میوب تارمار اولدیلر سعد نبیره دخی ناچار
کلوب صاحبقرانک رکابن اوپمک مراد اتدکده حمزه دیر قومیوب
قوجاق لیوب ایتدی بهی کوذم نوری نیجون بویله حویراد بهادر
لغی ایدرسین بن سنک کم اولدوغین استرمیم سنده بابان کبی بغریمی
یقماق استرسین دیدی سعد نبیره ایتدی دولتم ده دم عموم رستمه
غایت محبّت ایله دیکیمدن بویله ایلدم دیدی اندن عمر عیّار دخی
رخشنی بولوب کتوروب سعد ده سوار اولوب عزم سراپرده
دیوب کلدیلر اشته حمزه احوالی بیان ایلدی بکلرده سعدین بو
جکردارلغینه تحسین و آفرین ایلدیلر اندن حمزه امیر ایلدی عمر معدیه

خلعت

خلعت کیدیروب اوج کون تدارک اندن مداین اوذه رینه کوجدر
دنیلدی جونکی اوجکون تمام اولدقده دوردونجی کونی کوج ایدوب
عزم مداین ایلدیلر امّا بری طرفدن شاه بختکه بقوب ایتدیکی عجب
رستم اوذه رینه کیدنلر نیجه اولدی اوله تنوس ابن عاد عجب
رستمه جواب ویروب حقندن کله بیلورمی دیدی بختک ایتدی
شاهم تنوس عنقای عالمدیر رستمی بلکی جوقدان هلاک اتمشدر
بوکون یارین خبری کلور دیرکن طشره ده فریاد قبار بره ندیر بقین
دینجه تنوس ابن عاد ایله عادبن تنوس پریشان عسکریله کلدی
دیدیلر شاه بختک ملعونک یوذونه توکوروب بره کورلعین نه کوذل
قولای سوذلر ایدرسین همان تدبیرین ایله بوینون التنده قلسون بنی
کنه بلالره اوغرتدین دیرکن تنوس ابن عاد ایله عادبن تنوس
ذخمدار ایجرویه کیروب شاه اوکنده دعا ایدوب رستم اوذرینه
کیدرکن حمزه نک اوغلونک اوغلو سعد نبیره یالکز بر باشیله کندینی
عسکره اوروب صکره ذبون اولوب اله کیره جک ذمانده حمزه کلوب
سعد نبیرهٔ قورتاروب کندیلرینه نیجه پریشان ایتدیکن بربر بیان
ایلدیلر نوشیروان بر کره اه ایدوب اشته شمدی قیامت قیامت
اوذرینه قوپدی دیوب حواجیه بقوب امان حواجه کرم ایله
حال نیجه اولور دیدی حواجه ایتدی شاهم همان بو عسکری باشندن
طاغت رستمدن فراغت ایله بلمز ایدم رستم سنک اوغلون اولدوغین

بلمز ایدم درسین هم بو ایشی بن اتمه دم بختك ایشدیر دیوب عزیز دیلر
سین حمزه مروت کانیدر کنه سنك ایله اولکی کبی اولور دیدی بختك
کوردیکی شاه خواجه طره فنه میل ویردی همان پلید اوغلو پلید دیو
حال هندینك یوذینه بقوب اشارت ایلدی دیو حال هندی شاهه
دونوب ایتدی بقه شاهم نیجون بویله سویلرسین جونکه مرادین
بویله اتمك ایدی بزی دعوت ایدوب بونده نیه کتوروب صکره حمزه
دن قورقوب التجا ایده سین بن بونده رستم ایجون کلمه دم دینم
حقیجون بن بونده حمزه ایجون کلدم اکر سیز شاهمه مخالفت ایدوب
عناد ایدرسه انی هلاك ایدوب جمله مالین الندن اله یم یوخسه
رستم دیدوکن اوغلان ندیرکه اندن اوتوری کلمش اولام دیوب
لاف اوردقده هر طرفدن ایتدیلر بلی شاهم سوذ بودیرسن حمزهٔ
کندینه دوست بلمه اسکی دوشمانندیر دیوب شیطان کبی ایوالر
ویروب شاهه فراغت ایتدیر دیلر کنه بختك فرصت بولوب
ایتدی شاهم الم اوذره اولمه بن بر کلپه نام بر چاذو خبر الدم
انی دعوته آدم کوندردم خبر کلدی کله جك ایمش حمزهٔ و رستمی
اولدورمکه وعده لر ایله مش شاهم اویله سحرنده ماهر دیرکی
اذراق چاذو شاکردلرندن ایمش اما شاهم بن انکه دوشمانلرین
الینه ویریرم لکن بنمده شاهدن بر مرادم وار دیمش دیوان
شاهده هر کمی بن بکنورسم شاه بنی انکه ایله بر مراد ایلسون
دیمش دیدی شاه دیر بختکه ایتدی بره ملعون کیمه تکلیف ایده لیم

اویله

اویله مرداری کیم قبول ایدر دیدی بختك ایتدی شاهم سائر جا
ذولر کبی چیرکین دکل ایمش هم دخی کنج تازه ایمش یتمش قیز قوجیه
ویروب و قرق اولاد اولندیرمش دیدکده شاه دیر تو یوذینه
بره هی کور لعین دیدی برده اول کیجه کلپه چاذو بختك لعینکه
چادیری اوکنه کلوب بختکه خبر ویر دیلر اولده قرشولیوب های
خوش کلدین ای سلطان ساحران دیوب ضیافتلر ایدوب صباحه
قدر صحبت ایتدیلر صباح اولدقده ملعون یاننه الوب دیوان
شاهه کلدیلر شاهه دعا ایدوب اما کلپه چاذو سحر قوه تیله
کندینی بر کوذل باکیره قیزه صوره تنه قومش ایدی کورنلر
عقلین الدیرر ایدی اشته ارباب اهل دیوان بلدیلر که چاذو
دیر جونکم کلپه چاذو نوشیروان دیواننده لرین جمله سین کوذدن
کچوروب شهزاده هرموز ایله خواجه زاده سیاوشی بکندی سائر
لر ایسه بلمز اه بولیکی بنی بکنه دیوب کندولرین عرض ایدرلر
ایدی اما کلپه چاذو جمله سندن زیاده سیاوشی بکندی اندن
شاهه ایتدی اشته شاهم شونلرین ایکیسندن بری اولسون
دیدی اما سیاوش ابن خواجهٔ دانا بیلورکه اول کوذلك سحر ایله
دوذمه دیر همان سیاوش ایتدی خیر شاهم بنم دخی اولنمك
ذمانم دکلدیر دیدی هرموز ایسه بلمز کندینی عرض ایدوب
کشکه نولیدی بنی استیه دیوب کزنمکه بشلدی شاه کورنجه
اوغلونی اوتور دیوب اذار لادی چاذو کوردی شاه اوغلونی

اذارلر چاذو انی کوردکده کوجونه کلوب دیدیکی بقه ای شهریار
نیجون اول نوجوانه بویله اذار ایدرسین وهم سن بنم کلپه چاذو
اولدوغم بلمدین بن سنا بلدیره یم دیوب همان الین قوینونه صقوب بر
آینه دیر چقاروب شاهین یوذونه قرشو طوتدوغی کبی بر طراقه دیر
چاتلدیکی برده اهل دیوان بقوب کوردیکه نوشیروان تختندن
غائب اولدی جمله ارباب دیوان خیرته واروب چاذودن قورقوب
خوفه دوشدیلر دیو حال دخی قورقدی اما بختک لعین انی کوردکده
چاذویه ایتدی ای سلطان ساحران شاهی لطف ایله کنه یرینه کتور
دیوب رجا ایلدی چاذو ایتدی قورقمان بر نسنه یوقدیر شمدی
کتوریرم دیدی اما شاه بر کره کوذین اچوب کوردیکه بر دریانک اورته
سنده دالوب چقار هلاک اولسه کرک برده کوردیکی بر عظیم نهنک
دریایی یاروب کلورکی کندینی یوده کنه بر طرفدن بر اژدرها
ظهور ایدوب شاهین اوذرینه هجوم اتدکده شاهدیر بر کره
خوفیله چیقیروب برده کوذین اچدقده کندینی تخت اوذه رنده
بولدی بو واقعه دن قورقوب یوذنده قان اثری قالمامش
کلپه چاذو ایتدی شاهم کوردونمی اشته اول دوشمانلرین طتوب
الینه ویره یم نیجه دیلر ایسن اویله ایله اما اشته صکره بنمده
مرادم سنده حاصل ایدرمسین دیدی شاه دخی خوفندن نوله
ای سلطانی ساحران ایده ریم دیدی اندن چاذو بر سحر ایدوب
دیواندن غائب اولدی اندن اهل دیوان شاهین واقعه سین

سؤال

سؤال ایلدیلر نوشیروان کوردیکی واقعه یی بر بر بیان ایلدی جمله
اهل دیوان بو ایشه حیران اولدیلر اندن شاه دونوب بختکه ایتدی
ای جهود اوغلو جهود هب سن سین بویله بلالری بنم باشمه کتورن
دیدی بختک ایتدی شاهم کرچه سیزده شو یوذ بر سرنجام کور
دیکز اما کورورسکز چاذو حمزهٔ بکلری ایله الی بغلو کشان بر کشان
حاکپای دولتکزه کتورور اکر کتوره مز ایسه بنده نار نور قولی
اولمیم زیرا بن کتابلریمده کوردم حکوم بویلدر دیدی شاه ایتدی
شاه ایتدی بره هی جهود قنغی کتابده کوردین دیدی بختک ایتدی
لق لق نامه ده شق شق نامه ده قوذغون نامه ده کجی کتابلرنده
قسقیه رساله سنده اوقیوب کوردم اکر بنم سوذوم چقمز ایسه
جدم نمرود علیه اللعنه نک قرق بیک جنوب اولمش کششلرین
خشمنه اوغره یم دیوب لعین حکمتدن دم اوردی اما لعین
بویله بعض احواللری راست کتوریر ایدی زیرا بر مقدار
علم اسطیرلاب خواجهٔ دانادن کورمش ایدی اما قطره ایله
دریانک مناسبه تی اولورمی اشته بختک شاهین طبعنه
کوره خوش جوابلر سویلدی شاه دخی دونوب خواجه یوذینه
بقوب دیدیکی ای حکیم دانا سنده کور بقلیم بو لعینک سوذ
لرینک دوامی وارمیدیر دیدی خواجه سیاوشه اشارت ایلدی
تختهٔ رملی کتوروب الینه ویردی خواجه دخی بوذدی جزدی
رمل اسطیرلابه بقوب حمزهٔ نحس حالده کوردی بکلرین بکلرین

دخی طالعلرین یوقلیوب کوردیکی بر مقدار ذخمت کورینور خواجه
دونوب شاهه ایتدی شاهم خواجه بختك بوکره نیلدی
بلمم بر مقدار کرجك سویلدی جاذو حمزهٔ شکار ایدر وسیزه
تسلیم ایدر امّا عمرده جاذویی اولدوریر حمزهٔ دخی بر اولادی
کنه خلاص ایدر دیوب اوته سین اجماز قودی شاه ایتدی
اکر بویله اولورسه کنه ایش فنا دیدی بختك ایتدی شاهم
خواجه نکه سوزی بودیرکی اکر سن اهمان ایدرسن بویله اولور
دیمك استر فرصت الده اولورسه امان ویرمه قتل ایله دیدی
سن قصهٔ جاذودن دنله جونکه کلپه جاذو دیواندن قالقوب
غائب اولدی لعینه اشته صاحبقرانکه کلدیکن خبر الدی حمزه
نکه کلدیکی یولون اوذرنده بر سیران کاه یر وار ایدی انده
واروب سحر قوّه تیله بر عالی سرای بونیاد ایلدی وایجنه کوذل
قیزلر قیوب قپوسین کشاد ایلدی صاحبقران عالم عزم مداین
دیوب کلورکن بر مفرّح سیران کاه یره کلوب قوندیلر صباح
اولدقده هواسی لطیف شکاری جوق یر اولمغله حمزه دخی
جمله بکلر ایله شکاره جقوب هر بری بر طرفه شکار اردنجه کتدیلر
سرور عالم دخی بر صحرایه چقوب نظر ایدوب بقارکن قرشوده
بر سرای عالی کورندی کویا هنوز اوستاد الندن چقمش قصرلری
وجهنّمالری وار اول سرای دلکشانکه پنجیره لری کشاده جون حمزهٔ
باصفا بونی بویله کوروب تعجّب ایلدی نه غریب تماشادیر اوّل

بونده

بونده بویله سرای وبغجه یوق ایدی بونی عجبا کیم بنیاد ایلدی
اوله دیوب اولطره کیدوب باغین قپوسی اوکونه کلدکده برده
آفتاب کبی قیزلر سکیرده رك کلوب ایتدیلرکه بیورون حاکپاین
جوهرینی دنیایی دیده قیل هرنه دنلو ذخمت ایسه کل قدم رنجیده
قیل دیدیلر حمزه ایتدی بو سرای کمندیر دیدی انلرده دیدیلرکه
حلا حمزه نکه حلالی قاف سلطان اسماپری یاپدیرمشدیر دیدیلر
حمزه ایتدی یاسیز حمزه نکه آدین بیلورسکزده بنی تعجب بلمه دیکز
دیوب صفایی خاطر ایله سرور جهان بغجه دن ایچرویه کیروب تا
اورتا یرنده بر کوشك وار قرشوسنده چار کوشه بر حوض اول
کوشك دیبا واطلس وکمخالر ایله دوشنمش بیورون دیوب سرور
دخی کچوب صدرده قرار ایلدی بر اعلا مجلس دونادوب جلوه کار
قیزلر عشوه کار ساقیلر جام دولدورمغه بشلدیلر سرور ایتدی
بو محلده بویله ذوقی صفا قنده بولنور دوب سپاریش ایلدیکی
اکر بکلردن کیمسه کلورسه دعوت ایدین دیوب الینه جام الوب
بشده بش یکری بشده بش دیوب طعامدن ییوب باده نوش اتمکه
بشلدی کمین عقلنه کلورکه بویله حیله اولدیغین امّا بو دام تزویری
بختك لعینکه تعلمی اوذره ایدی ذیرا کلپه جاذو حمزه نکه اسم
اعظمه مالك اولوب ابطال سحره قادیر اولدیغین بختکدن خبر المش
ایدی بختك سوذیله بویله ایلمش ایدی جونکه تقدیرده اوله جاق
وار سرور بانوش ایدرکن کلپه جاذو بر اوج یردن حاك الوب

برافسون ایدوب اهفادن سرورین اوذرینه دوکوب بیهوش ایدی
سحر بندینه اوروب بریه حبس ایلدی بکلردن فرق قدر کیملر
دخی اول ارایه کلدیلر ماجرا وصفت قیلسکیردوب بیورون صا
حبقران کلسونلر دیو سیزلری استه دی بیورون دیدیلر بکلرده نوله
دیوب اول معهود کوشکه کلدیلر عشقری دخی انده کوروب مجلس
مهیا اوتوروب حمزهٔ سئوال ایدیکلرنده انلرده اسما پری ایله
عشرتده دیردیوب جمله سین سحر ایله بی عقل ایدوب قیدی بنده
جکوب اذن شادهندان اولوب جاذو بونلری الوب عزم مداین
دیوب کلدکده بحتك ملعونه بولشوب احوالی خبرویردی بحتك
شاد اولوب صفاسندن رقصه کیروب صباحه قدر جانی جیقه
یاذدی بره مدد صقین عمر عیار کلوب بونلری برتقریب ایله
کلوب قورتارمسون اه نابکار عیار کشله اولده اله کیرمش
اولیدی دیدی کلپه جاذو ایتدی بره بونلرین دائره سنه بیله اوغره
مغه قادیر اوله ماذ دیدی سن قصهٔ بوطرفدن دنله جونکیم
بکلر دیر شکاردن دونوب سراپرده کلوب هرکس برلوریزنده قرار
ایلدیلر امّا صاحبقران فرق قدر متعین بکلر ایله کلمه دیلر خلیفهٔ
قباد واندهٔ اولون بکلر پریشان اولوب عجب نه احوال
اولدیکه صاحبقران بوقدر دیلاوران ایله قنده اوله دیوب غم
کین اولدیلر نه حال ایسه اول کیجه کجوب صباح اولدقده قباد شهریار
تخته کجوب قرار ایلدی اندهٔ اولون بکلر دخی کلوب برلرینده قرار

ایلدیلر

ایلدیلر اندن قباد شهریار عمره یقوب ایتدی ای عیار جهان کرم
ایله انام صاحبقران بونجه بکلر ایله قنده اولدیغندن خبر الوب بزی
آلمآه ایله دیدی سلطان عیاران باش اوستونه دیوب بارکاهدن
طشره اولوب شکار کاهی جست جو ایدوب جوق ارادی هیچ بر اثر برنام
نشان بوله مدی اندن برکره شاهین جانبکه یوقله یم دیوب عزم
مداین ایلدی بوطرفدن جونکه صباح اولدقده نوشین وان تخته
کجوب اوتوروب دقده بحتك لعین کلوب شاهه موذده ایدوب دیدیکی
شاهم کلپه جاذو حمزهٔ وقرق قدر بکلری ایله لندهایه وارنجه
کلپه جاذو بنم تعلیمیم ایله کتوردی نارنوردولنده امّا امان
ویرمه فرصت الده ایکن قتل ایله دیدی شاه بوخبردن شاد
اولدی کلپه جاذوده کلوب دیوان شاهه کیردی شاه دخی عزت
اکرام ایدوب بحتکن یانده یروب اولده کجوب قرار ایلدی
امر ایدوب لو یعقل حمزه ایله سرورلر بند ذنجیر ایجنده میدان
سیاسته کتوردیلر بحتك ایدر شاهم فرصت الده ایکن اولدور
کتسون جاذو دیرکه شاهم قتل ایله بنده بکندی کیم ایله برمراد
حاصل ایده یم دیوب سوی نیر ایدی اول محلده پیك حبیب
عمر عیار کلوب ایریشدی تبدیل اولوب دیوانه کیروب حمزه ایله
بکلری اول حالده کروب جان باشنه صحرادی تز طشره جقوب بر
فقیر کویلی قیافتنه کیروب فریاد ایده رك ای شاهی عادل
دیوب چاغیردقده صدا دیر تاشاهین قولاغنه دکدی شاه ایتدی

بره بقوب کورون کیمدیر دیدکده حادم در میان اغا واروب دیدیکی
بره ادم کل چاغیرمه شاه اشتدی دیوب عمری الوب شاه اوکونه
کتورورکن اشته شویله ایله بویله ایله دیوب تعلیم ایدر ایدی
عمرعیار ایسه بن انی بوندن بلمم دیوب باغرا راق پلاس پر دیو حمارم
انلردن الی ویرسون ده یرك شاه اوکونه کلدکده کنه فریاده
باشلادی شاه ایتدی بره کیمدن شکایت ایدرسین کیم سنا ظلم ایتدی
سویله کوره یم اندن حقندن کله یم دیدی کویلی ایتدی بقه شاهم
بن بر اشك یوکی یوغورت قیماق یمورطه سودخماریمه یوکلدوب
بوندہ کلمك مراد ایلدم شول فلان محلده مکر یزدان پرست عسکری
قونمش لرکلوب باشمه اوشوب یوغوردم سودم قیماغم یمورطم
الیمدن ذور ایله الوب اشکیم دخی الدیلر شاهه کیدر سویلرم دیدم
بز شاهدن قورق مایوز دیدیلر مدد شاهم کرم ایله بنم خمارم
انلردن بنا الیویر دیوب اغلمغه باشلادی امّا حواجهٔ عاقل بلدیکی
عمرعیاردیر آفرین دیوب تحسین ایلدی جونکی شاه عمردن بویله کلامی
کوش ایدوب هوشونه کلدی ای آدم الم جکمه بن سنا بر قاج اشك
پهاسین ویره یم وهم کنه سنکه بردان پرستلردن اشکین دخی الیوره
یم دیدی عمر کنه بقه شاهم بنم اشکیم کبی اشك کویده بیله بولنمز
اغیرغان باغیرغا چاغیرغان ایدی اویله اشك سنده بیله یوقدیر
دیدکده شاهین بغایت هوشنه کلدی امّا کلپه چاذو داریلوب
ایتدی یتر ارتوق بره احمق حریف سویلدوکن سوذی بلمزسین اشته

سنکه اشکن الان یزدان پرستلر بونلردیر شمدی جمله سی قتل اولورکر
شاه دولتنده اشك یرینه سنا شاه براق ویرسون انلرین اتلرندن
دیدی عمر دیرهای سلطانم کتورالین اوپه یم دیوب چاذویه
دغری الین اوپمکه یورید کده امّا بحتك برکره دقت ایله بقدیکی
بزم دولتلو عمر دیر بره مدّذ دیوب مراد اندیکه چاذویه بلدیره
عمرده کوروب الندہ خنجر اشارت ایدوب سوس بره جهود بوقه
انکه یرینه سن خنزیری دپه لرم دیدی بحنکین غیری نطقه
مجالی اولمدی اشته عمر دیر کتورالین اوپه یم سن سلطانمه
دعا ایده یم دیوب یورودکده کلپه چاذو کرم اولوب الین اوا
ذتدی عمر دیر یقین فالدقده برکره پرتاو ایدوب چاذونکه کوك
سنه برخنجر اویله اور دیکی دورت پارمق ارقه سندن اوجی طشره
جقدی جان برجهنمه تین غیر مین غیر کتدی اهل دیوان انی
کروب شاشدیلر اندن عمرعیار آتلوب شاهین تختی اوکونه کلدی
دیدیکی ای عهدینه دور ماذ وای ایلك بلمز قلتبان اولمیه
که بونلرین برمولی مستورنه برخطا ایرکوره سین برتب کعبه
بوکیجهٔ یارینه قومم کلور جمله کزین باشلرینی کسرم دیوب
آتلوب طشره چقدی چاذونکه لشی مرداریمی طشره اندیلر
امّا دیوحال هندی بوندن حفظ ایدوب دونوب شاهه ایتدی
جونکه چاذو الیله ایش کورورسکن بزه حاجت نه ایدیکه بوندہ

قودیلر اندن شاه بحتك ایله مشاوره ایدوب مدایینه یقین
قلعهٔ ترکید نامنده بر قلعه وار ایدی غایت سر بلند ومتین
ومستحکم قلعه ایدی بحتك کیجه اولنجه بیکه قدر آدم ایله همزهٔ
وبکلری الوب الغار ایله کلوب قلعیه اریشدی ذیرا بین بولوب
تسلیم ایلدی وتنبیه ایلدیکه صقین عمر عیاردن غافل اولمه
برصورت ایله کلورسه قلعیه کیرمیه صکره سنی دخی قتل ایدر
اکر بن کلورسم شوندن بکله سنا اج قپویی ده رم علامت کوستر
دیکمده پرماغمدن خاتم کوستریرم اندن قلعیه کرنجه قپوده
خنجر کوستریرم بیله سین دیوب مابینلرنده بویله برندارك
ایتدیلر که عمر عیار کلورسه الدنمیه لر اندن صاحبقران ایله
بکلری ذندانه حبس ایتدیلر اندن بحتك تنبیه ایله دیکه بر
کیمسه همزه نامن اغزینه المیه بحتك کنه کیجه ایله مدایینه کلوب
شاهه احوالی بلدیر دی امّا اول زمانکه عمر عیار کلیپه چاذوی
ایله قتل ایدوب اندن سراپرده کلوب خلیفیه دعا ایدوب
همزه نکه وبکلرین احوالین وکلیپه چاذوی قتل اندوکین بربر
بیان ایلدی امّا اندن اولان بکلر صاحبقرانکه کرفتار اولدو
غنه ملول محزون اولدیلر اندن نجه ایّامك کرکدیر دیوب
مشاوره ایتدیلر سوذی بونون اوزرینه قرار ویر دیلر که
اندن قالقوب شاهه مقابل قنوب اندن سرورین احوالی

کتوردین دیوب جوق ستملو سوزلر سویلدی امّا جاذو کبر دی
سحر بندلری بوذولدی همزه نکه وبکلرین عقللری باشلرینه کلدی
لکن بحتك لعین بونلرین سحر ایله طتولدقده فرق قیات پولات
آغر بندلر اورمش دیر مش ایدی جونکه همزه دیر کوز آچوب کندین
بویله بند زنجیر ایچنده کوردی پرده یقدی شاه تحت اوزه
رنده اوتورمش دیوحال رستم بن ذال صندالیه سنده اوتورمش
سرور جهان باش قالدیروب نوشیروانه یقوب ایتدی بقه
ای شاه نه عجب عار انمز سین سن اوتانمز مسین عار لنمز مسین
تك دوریرکن بویله بی معنی ایشلر ایدوب خرجنه ده اوغلوم
رستم دن نه استر سین برکافری اوغلوم مقلّد نوجوان اوزرینه
حواله ایدوب عهدین بوذارسین صفاتی آخیر جفایه تبدیل
ایدرسین حواجه کبی برعاقل دانا سوزین دنلمیوب بحتك لعینك
اغواسنه الدانه سین کل فراغت ایله رستم دن الین چك وعسکری
باشندن داغت بنده سنك اندیکندم کجدم اکر بنده خلاص او
لورسم خداحقّی ایچون غیری جانمه کار ایلدی سنا دونیایی حرام
ایله رم دیدی شاهدیر نه اشلیه جکین بلمیوب دونوب ایتدیکه
بنم بوندن خبرم یوق رستم کیردوس شاه اوغلو دیر دیوب اویله
بلدیر دیلر وسنی برچاشکار ایدوب بونده کتوردی بنم خبرم
یوق عمرده کلوب بنم دیوانمده چاذوی اولدیر دی الم چکمه کله
برمشاوره ایده یم دیوب اشارت ایلدی قالدیروب حبس خانیه

قودیلر

ایچون تدبیر و تدارکده اوله لر خلیفهٔ امر ایدوب ایرتهی کون
اولدقده کوچ ایدوب عزم مداین دیوب یوله روان اولدیلر
برکون اسلام عسکری کلوب شاه نوشیروان عسکرینه مقابل
قوندیلر ایرتهی کون اولدقده قباد شهریار امر ایدوب شاهه
برنامه انشا ایلدیلر اندن نامهٔ عمر عیاره ویروب وار بو
نامهٔ الوب نوشیروانه کتور دیدی عمرده نوله دیوب نامهٔ
کندینه زینت ویروب اندن طبان قالدیروب شاهن اوطاغ
اوکونه کلوب کندین عرض ایلدی اندن اجازت اولوب عمر
ایچروکیروب شاه اوکنده بر فرموده دعا ایدوب دیدیکی
دائما صفرن بولنسون بینن آز اولسون بکیم ٥٥ دستکیرین
لات غزا عمرون آز اولسون بکیم دوشمانک فوق العلا
ده دوستلرین تحت الثراده سنا یاوز بقه نک عمری دیراز
اولسون بکیم ٥٥ دیدی اندن شاه خوش کلدین دیدی یری
بللو معین کچوب قرار ایلدی اندن لاحوری کاسه ایله
سکری شربت ویردیلر الوب نوش ایلدی اندن شاه ایتدی
عیار نه خبر دیدکده عمر دیر ایاغه دوروب آفتابه سندن
نامهٔ چقاروب ایتدیکه خلیفهٔ اسلام قباد شهریارسیز
لره سلام عرض ایدوب بو نامهٔ اول کوندردی باقی
جواب نامه ده دیر دیوب شاهه صوندی شاه دخی الوب

حواجه

حواجه نک الینه ویردی اولده الوب تعظیماً ایاغه قالقوب
اوقودی اولا اسم خدای یاد ایدوب نعت رسول دن صکره
دیمشکه بنکه قرین اوغلو قبادم سنکه پادشاه هفت کشور
نوشیروان سین ای شاه سنا بویله حیله ایدوب چاذولر الیله
بویله ایشلر ایلمک سنا عیب دکلمیدیر سن اتام حمزه دن اذ
ایلک کورمدین سن بیلور سنکه ابا عمر بن شداد الندن کیملر سنی
قورتارمغه قادیر اوله مدیلر سن دوشمانلق قصد ایدرسین
کنه اول مروت ایدوب سنی واروب دیار حبشدن ابا عمرین جفاء
جورندن قورتاروب یرینه کتوردی بوندن بویله دخی نیجه وره
طلردن سنی خلاص ایلدی سن کنه مفسد منافق سوذینه اویوب بویله
ایشلر ایده سین هله نه اولدیسه اولدی بند زنجیرندن اتام حمزهٔ
جقار سن بیلور سنکه اول سنن اتدوکنه بقمز عفو ایدر
کنه باریشوب ذوق صفاده اول بو سنا فائده لی سوذلرم قبول
اتمز سن جوق پشیمان اولوب اولکی جکدکلرندن یوز مرتبه بلا و زحمت
جکرسین دیوب ختم کلام ایلمش جونکه شاه نامه دن بو کلامی کوش
ایدینجه کویا برطاس زهر نوش ایلدی اندن عمره بقوب ایتدی
عیار بوندن بویله هر نه اولورسه اولسون همان وقتنه حاضر اولسونلر
دیوب اندن اشارت ایلدی عمرین جائزه سین کتوروب شاه ویردی
اما دیو حال ایتدی شاهم بو نه دیرکه ویردیکز و بونی ندن اوتوری

ویریر سکز دیدی نوشیروان ایتدی بر وقت بویله بر عادت اتدك
غیری نه چاره اقراریمز اوذره ویرمه لیوذ دیدی دیو حال دونوب شاهه
ایتدی ای شاه بونه سوذ دیرکه سویلر سکز سیزلر بو سوذی حجاب
اتمیوب نیجه سویلر سکز بر عیار سیزلری بویله یلکن التنه الوب ویر
مدیکجه چاره مز یوقدر دیمك قتی عیب دیر بن بونه بر دورلو
قائل دکیلیم دیدی اما بحتك جونکه دیو حال جائزه ایچون ایاق
بصدوغین کوردکده عقلی کیدوب یانار نور کورکه کنه بو عیار
شمدی باشیمزه نه قیامت قوپارسه کرکدیر دیوب تعلیمه کلمش
شبکه میمونی کبی ایکی دیذی اوذره کلوب ایکی طره فنه بقنمغه
بشلدی اما عمر عیار دیر جونکه دیو حالین جائزه یه بویله مانع اولمق
مراد ایلدیکن کوروب دونوب دیو حاله بقوب ایتدیکه بقه ای
قره یوذلو نادان لعین سن بونی بنا کندی حزی نندن می ویریر
سنکه ویرمم دیوب مانع رزق اولمق دیلرسین اه نیلیم افندم حمزه
ایذین ویرمز یوخسه بن بیلوردم سنی بو وقته قوماد عرضین
صوفته صابونی کبی سکیمه کجورور ایدم دیدی شمدی دو حالدر
دیوانده بو قدر خلق اراسنده عمر عیاردن بو جوابی اشتدکده
کافر ایکن جهود اولدی غضه بندن صوقاق دکه کلپه دون
دی همان بره طتون شول نابکاری دیوب یرندن قالقاسیه قالمدی
بر کره عمر دیر چرخ اوروب دونوب پلنك مثالی بر کره آتلوب
حیالنه کوذ ایرمیوب برده دیو حالین اکسه سنه کجوب یاستار
دیوب نیجه اکسه سنه بر سلهٔ عربی شویله اور دیدیکه چاقه لوذ

طوپی

طوپی کبی چتلیوب کوذلری پتلادی قیاس ایدوب قولاقلری
چین چین چلار ساعت کبی چنلدی اندن یوذین اوذه رینه کلیسه
دامندن رهبان کوپکه کبی ناصل دوشرسه اویله دوشوب باشندن
اول ذرین تاج فرلادقده عمر دیر آتیلوب تاجی قبدی اندن آتیلوب
شاه عادله دخی بر سله اوروب اننده باشندن تاج فرلادی انیده
الوب انبانه صلدی بحتك ایسه الینه تاجین الوب ال بندن جبا
دیدی عمر ایتدی های فتنهٔ انکیز هب سن سین سبب بوده بندن
سنا جبا دیوب بر سله ده بحتکه اوردی لعین حاجی یاتمز کبی بر کره
یوذی اوذه رینه یاتوب قالقدی ذیرا ملعونکه سله دن اکسه سی
ناصر بغلمش ایدی عمر دیر یدی مجوهرلی ذی قیمت تاج الوب اوکونه
کلوب طوتمق مراد ایدنلرین قرق قدر کیمسه لری قتل ایدوب طشره
چقدی اندن سراپردیه خلیفه حضورینه کلوب دعا ایدوب اولان
احوالی بیان ایلدی بکلرده عمره آفرین دیوب تحسین ایلدیلر اما بریدن
جونکه دیو حال هندی کندینی بو حالده کوروب اکسه سی طوبخانه صو
مونی قدر شیشوب قبارمش اهل دیواندن حجاب ایدوب حیقیروب
ایتدی بره طوتدیکز می دیدکده سرهنکلر بوابلر ایتدیلر که کمی طوتالیم
اول سنکه دیدیکن توتولور قوشلردن دکلدیر دیدیلر دیو حال دیر
شاهه و بحتکه بقوب کوردیکی انلرنده باشلری اجیق اکسه لرین او
ووش دیریرلر دیو حال دیر اولوم اری اولدی شاه امر ایلدی بر تاج
کتوردیلر باشنه کیدی بر مجوهر تاج دخی امر ایلدی انیده

بو نسخه اصلی ی ق

دیو حال هندییه کتور دیلر شاه کیده دیوب ویردکده دیو حال
باشنه الدی اما اشاغی انمز قرپوز قدر اکسه سنده بر باش دخی
پیداه اولمش هله یوقارودن بصه راق ققه راق کوجیله کیوب
غضبندن قودورمش کلپه دوندی اندن بحتکه ایتدی عجب
باشمده یاره خنجر میدیر یوخسه تبر یاره سیمدر بنا بر جراح کرکدر
دیدی بحتک ایتدی یوق سرور الم جکمه یاره یوقدر انجق سله
دیر بهی سرور بزلر اول عیاره هر کلدیکده بو قدر التون خنجر کمر
آفتابه سنه وارنجه پک استه دیکیمز ایجونمی ویری ریذ دیوب
چائزه احوالین سویلدی دیو حال هندی ایتدی یارین البتده
بن انی میدانه دعوت ایدوب هلاک ایده رم دیدی بحتک
ایتدی مدد سرور کرم ایله اندن فراغت ایله دیدی اندن خواجه
دخی براذ نصیحت ایدوب کوجیله فراغت ایتدیر دیلر اشته عمر عیار
دخی کلوب خلیفه اوکنده دعا ایدوب اندن تاجلری میدانه قیوب
نوشیره وانکه تاجین قباد شهریاره صاتوب بحتکن تاجین سیف
ذوالیزه نه صاتدی اما دیو حالین تاجین کور دیلرکه بر کونبده
بنذر کیمسه نکه باشنه اولمدی عمر بن انی لندهایه صتارم دیوب
انبانه قودی اول برلرینی دخی بکلر الدیلر بو طرفدن نوشیره وان
امر ایلدیکه یارین جنک نداسین ایلسونلر انلرده کورسونلرکی
عیار الیله ایش کورمک هنر میدیر دیوب کفار طره فندن
منادیلر ندا قیلوب یارین جنک سلطانیدیر دیو عسکره بیلدیر

دیلر

دیلر بو یاندن بادپای عیار ایله طاروق عیار شاه عسکرنده
ایدیلر خبر الوب کلوب خلیفهٔ اسلامه اعلام ایتدیلر خلیفهٔ
اسلام دخی طوق غرانه امر ایلدی یارین جنک سلطانیدیر عسکره
بلدیر دیدی اولده ندا ایتدیروب اسلام عسکری دخی آکاه اول
دیلر زیرا عمر معدی حمزه ایله الده کرفتار ایدی جونکی ایکی عسکر
اول کیجه جنک تداریکلرین کورمده جونکی اول کیجه
کچوب صباح اولدقده ایکی بلوک عسکر یرلرندن دوروب
آت فیل کرکدانلرینه سوار اولوب کلوب ایکی بلوک عسکر بربریه
قرشو دوروب الایلر وصافلر بغلدیلر اندن میدان اجلدقده
عجبا بو کون میدانه کیم کیره بهادیرلیق نامکه کیم قاذنه اجل
جامین کیم نوش ایده دیرکن همان شاهین علم حاج پیکردی بندن
یتمش بش اریش قد قامت ایله دیو حال هندی فیلین
میدانه سوروب عزم میدان ایدوب بر زمان صاغه وصوله
طریدجوه لان ایدوب عرض هنر کوستروب اندن میدان اوته سنده
حیقیروب ارطلب ایلدی اسلام طره فندن غضنفر تیغ ذن کیروب
دیو حاله مقابل اولوب ای پلید نه عجب باغروب چاغریرسین
صاحبقران عالم بو کون بو عسکرده اولیدیده سنده حالین کوره
ایدین اما کنه سنا بر جواب ویریر ار بولنور دیدی دیو حال
دیر بو سوزلردن کافردن بتر جهود اولدی اندن غضنفره ایتدی

جوق سویلمه حمله ایله اولده ال نیزه یه اوروب حمله ایلدی دیوحالدر
بی پروا سپر کوبه ایله چارپوب منع ایلدی غضنفر بلدیکه بولعینه
نیزه وکورز ایله براش قومق ممکن دکلدیر همان ال قلنجی قبضه سنه
قیوب ات سوروب کلدکده دیره طقنوب بر قلنج اوردی لعین سپر
اوزرینه تیغین بغلیوب قرشو ویردکده منع ایلدی نوبت دیوحاله
کلدکده لعین ال قلنجه اوروب طربه تحته سندن نشان ویریر تیغ
هندسین غلاف فندن عریان ایدوب فیل باشنه حنکل اوروب ارشدکده
برتیغ شویله جالدیکه غضنفر سپره تیغین بندایدوب قرشو ویردی
امّا چاره اولمدی سپرین دوغره یوب مغفردن الوب تاکی اکرهانه سنه
وارنجه ایکی پاره ایلدی اسلام عسکرندن فریاد قوپدی همان سحراب
کورسی نشین عزم میدان ایلدی دیوحاله برابر کلوب سحراب اوج حمله
ایلدی دیوحال منع ایدوب نوبت کندینه کلدکده ال کورزه اوروب
کورلیوب لعین کلدکده یتمش بش اریش قدیله سحراب کورسی نشینه
شویله برکورز اوردیکه تاکمر کاهنه وارنجه خرد ایلدی اسلام
پریشان اولدی پهرام نیزه دار کیر دکشهید اولدی برهمن کیردی
شهید اولدی اولکون دیوحال النده اون یدی دیلاوان اسلام
شهادت جامین نوش ایلدی اسلام عسکری محزون و پریشان اولدیلر
امّا کفار طرفی شاد خندان اولدیلر دیوحال لعین کرم اولوب
کنه نعره اوروب ارطلب ایلدی خلیفهٔ اسلام بکلرندن ارجسب عادی

میدانه

میدانه کیروب دیوحاله مقابل اولوب ایتدی ای قولی قوپاسی
نامرد لعین بواتدیکن ایشلر یاننه قالمیه دیوب برنیزه اوردی
دیوحال بکنوب برنیزه اول اوردی ارجسب منع ایتدی امّا اجل
ترلری دوکوب هله نحال ایسه اوچرحمله مابینلرندن خطا کجدی
نوبت دیوحاله کلدکده قاقیوب اقدام ایله برکورز اویله اوردیکه
ارجسب کورزین برابر ویردی امّا طاقت کتوره میوب قولری بو
کلوب ایکی کورز یلدیم کبی اندکده ارجسب ارقیه الدقده ارقده
اولان سپر خرد اولوب باشین ایکی شاق ایدوب بندیکی فیلین بلی
قریلوب رخشندن زمینه لایعقل یقلدی دیوحال فیلن جویروب
قصد ایتدیکه انیده شهید ایده سرپوهنهٔ سرمست نعره اوروب فیلن
سوروب جنگ الین اندن دیوب دیوحالین اوکین الدی عمر دیر ار
جسبی میداندن الوب علم دیبنه کتوردی سرپوهنه دیوحاله
برابر اولدقده دیوحال دیر خشمیله سرپوهنیه بقوب ایتدی
سن می قالدین بویله محلده کلوب بنم خصمم البمدن قورتاره سین
یاسنی کم قورتاره البمدن دیوب اذغشوب جنکه بشلدیلر ایکسی
نکه اه سندن سکز حمله خطا کجدی دیوحالدیر قاقیوب اقدام
ایله سرپوهنیه برکورز اوردی سرپوهنه دخی کورزین برابر
ویردی امّا کورز النمدن قریلوب ارقیه الدقده ارقده که سپر
تاری [illegible] مار اولوب اغزندن بورنندن قان کلوب ایاقلری
رکابدن جقوب یره دوشدکده همان عمران چاپلقا یتمش یدی

اریش قدیله نعره اوروب فیلن سوروب دیوحاله برابر کلدکده دیوحال
هندی چاپلقای کوردکده غایت ایله بکنوب کیمسین دیوب سؤال ایلدی
عمران چاپلقا کندین بلدیروب سویله شرك جنکه بشلدیلر مابینلرندن
اوتوز التی حمله خطا کچدی امّا عمران چاپلقا هر حمله ده اجل ترلری دوکوب
یکیدن دنیا کلمشه دیو دونر ایدی اشته عمران چاپلقای ایله جنك
ایدوب اخشامده ارشد غیری حمله خطاسی بلنمز اولدی دیوحال
ایتدی یوری اخشام اولدی کیده لم یارین کنه ارلك میدانه کلمکدیر
دیوب میداندن دوندیلر شاه دیر شاد اولدی بختك ایتدی شاهم
کوردونمی سنی ناصل پهلوانه مالك ایلدم یارین رین بولندهایه
دخی غالب اولور لندهایه غالب اولان حمزه یه ده غالب اولور دیدی
برده دیوحال میداندن کلدکده شاه نوشیروان تعظیم ایدوب
خلعت امر ایتدیکی دیوحاله کیدیره دیوحال هندی قبول ایتمیوب
ایتدیکی ای شاه بن نه هنر کوستر دیمکه خلعت کیم یارین بو عسکری
پریشان ایدوب اندن خلیفه لرینك بوغازینه ایپ طاقوب حاکپا
یکزه کتوره یم اندن صکره خلعته لایق اوله یم دیدی شاه و بختك
عظیم شاد اولدیلر امّا بو طرفدن عمران چاپلقای دخی میداندن دو
نوب سراپرده یه کلدی بکلر عمران چاپلقایه ایتدیلر که آفرین سرور
هله شول لعینه بوکون براز سدّ اولوب اله قودون یوخسه ایش
مشکل اولوردی دیدیلر عمران چاپلقای ایتدی حوش کوزل بو قدار
جه قادیر اولدوم امّا اخشام یقین اولمق ایله جان خلاص قلدم
والّا اول کافره بن غریم اولوب جواب ویره مم بنا اعتماد ایدوب

تدارکدن

تدارکدن قالماین دیدی بکلر دخی بو سوزی اشتدکده غمکین اولدیلر
خلیفه قرشوسنده بو جوابی اتدکده قباد شهریار عمر عیّارین یو
زینه بقوب ایتدی ای سلطان عیّاران کل کرم ایله بر کرّه حواجیه
وار بولوش اشته بزم حالیمز انا معلوم دیر افادیه حاجت دکلدیر
کور اتام حقنده و بزم ایچون نه جواب ایدر بر خبر کتور دیدی
عمرده نوله دیوب اندن سروب تبدیل جامه نوشیروانه کلوب
کوردیکی شاه و بختك شاد خندان اولوب ذوق ایدرلر براز
دن دیوان داغیلوب هرکس بارکاهلرینه کیدوب حواجه دخی
کندی سراینه کلدی عمرده کلوب حواجه نکه بر صادق قولی وار
ایدی انا کندین بلدیروب اولده کلوب سویله دکده حواجه ایتدی
اول بنم اوغلوم دیر بنا بولوشمغه اجازت استه مکه حاجت ندیر
دیدکده عمرده کلوب حواجه نکه الین اوپدی خلیفهٔ قبادین سلامن
تبلیغ ایدوب صاحبقرانکه قنده اولدوغین بلدیر دیدکده حواجه
ایتدی بقه عیّار حمزه نکه قنده اولدوغین بلسن دخی سنك الین
ایله خلاص اولماز نیجه بیك سعی ایدرسنده فائده ویرمز حالا
هرجنه ده رابعه دن دوغان رستم الیله قورتولور و بوندن بو
ذولدقده بغداد اوزه رینه کیدرسکز براز زحمت جکرسکز
تکن صونی سلامت دیدی جونکی عمر بو جوابلر حواجه دن خبر
الدی اندن کلو خلیفه اسلامه خبر ویردی بکلر دخی بو جوابی
اشتدکده ملول محزون پریشان اولدیلر امّا نه چاره قضایه

بلایه صبر دیدیلر عمر عیار خلیفهٔ قباده ایتدی اشته خواجه
سویلدی حمزهٔ کیمسه لر خلاص ایده مز الا رستم الیله خلاص اولور
دیدی بن واروب رستمی کتوره یم سیز غیرت ایدوب
برقاچ کون دیو حالی اویالاین بنده رستمی یتشدیرم دیدی
قباد ایتدی بهی عیار شمدی سنک بونده اولمان خیر لیدیرده
یه کوردی اولمدی عمر ایتدی یوق بن کتمه ینجه اولماز قور
قرم کچ کلور بلکه بر یرده اکلنور دیوب جقوب کتدی جونکی
ایرتسی کون اولدقده طبل ارام جالنوب ایکی طرفدن عسکرلر آت فیل
کرکدانلرینه سوار اولوب میدان کنارینه کلوب الایلر صفلر
بغلیوب دوردیلر برده انی کوردیلر که اوته جانبدن دیو حال
هندی فیل سوروب عزم میدان ایلدی نعره اوروب ارطلب
ایلدکده اسلام طرفندن عمران چابلقانک یوزینه بقه دوشدیلر
عمران جابلقا دخی فیل سروب عزم میدان ایدوب دیو حاله مقا
بل اولدی سویله شورک اذغشوب جنکه بشلدیلر بونلرین جنکی
اوذایوب عمران جابلقا براز طیاندقده دیو حال غیرته کلوب
مقدورین صرف ایدوب عمرانه شویله برکورز اوردیکه کرجه
عمران جابلقا کوزین برابر ویردی اما کورز کورزه دوقوندقده
طراقه لر جاتلیوب کورز دیر عمرانک الندن فرلایوب ارقیه

الدقده

الدقده ارقده اولان سپر تارمار اولوب التنده اولان فیلن
کتور کتور بلی قیریلوب عمران جابلقا رخشیله ذمینه یقلدقده
دیو حال قصد ایلدیکه عمرانی شهید ایده قباد شهریار اه
ایدوب اسلام عسکرینه قول صالوب براوغوردن یورو
دیلر نوشیروان دخی کفار عسکرینه اشارت ایدوب یورو
دکده ایکی عسکر بربرینه قاریلوب قاتیلدی یرین برقتی پنبه
مثالی هوایه اتیلدی قان بحارندن کوکده خورشیدین یوزی
بقرطاسه دوندی کرجه اسلام عسکری غیرت ایتدیلر اما فائده
ایده مدیلر زیرا دیو حال هندی جنک ایچنده هر کیمه راست کلدی
ایسه کمین شهید ایدوب وکمین ذخمدار ایدردی لعین اولدوکنه
قالدیغنه بقمیوب علملری عرضولیوب ینار آتش کبی لعین علم
اژدرها پیکره اریشدکده اسلام عسکری کوردیلر که ایش فیایه
واردی همان طبل ارام جالدیلر بحتسک ایتدی شاهم دوشمانه
فرصت ویرمه اوره لم قلنجی دیدی خواجهٔ دانا ایتدی شاهم قانون
بوذمق حقنه شاهلره هوشنک لعنت اتمشدر زیرا پادشاهم
قانون بوذمق ایو علامت دکلدر بیلورسیکزکی بو وقته کلنجه
قدر حمزه سیزین علملریکز بویله یوذ کره کلمشدر سیزلر طبل ارامه

نجه که طرّ اور سکز حمزه تیغین غلافنه قور اکر سیز بوکره اعتبار
اتمز سکز بردخی انلرده اعتبار دیدکده هله شاه جواجه نکه سوذون
دنلیوب طبل ارام دوکلوب ایکی عسکر بربرندن ایریلوب دونوب
فوندیلر اندن اسلام بکلری بر ارایه کلوب مشاوره ایتدیلرکه
نجه اولور حال کنه یارین میدان اولدقده دیو حال میدانه کیرر برلرده
انا مقابل اولور کیمسه یوق عمرده بونده یوق صاحبقران لندها بهرام
کوردی حاقانی بهمن کوهستانی جمله عنقا دیلاورلر حمزه ایله الده
کرفتار دیر بزلر نجه اتمک کرکدیر دیوب مشاوره ایلدیلر آخر سیف
ذوالیزن ایتدی بونه تدبیر بودیرکه همان بوندن بوکیجه قلقار
بغداده فرار ایده ریذ دوشمان بزم قنده کتدوکیمز خبر الوب
اردیمزدن کلنجه قدر بزلر بغداده دوشه ریذ بغدان سلطانی
عامر شاه البتده بزی قلعیه الور صکره عسکر کلنجه قدر انده او
لوریذ ذیرا بغدان جنک ایله النور قلعه دکلدر یا عمر کلور یا
رستمی کتوریر یاخود صاحبقران خلاص اولور دیدی خلیفه وسائر
بکلر ایتدیلرکه بلی تدبیر بودیر بوندن بویله اتمک کرکدر دیوب
همان اله بلدکلری قدر الوب چادیر چرکه وسراپردهٔ سلیمانی
اویله قوریلیجه براغوب کتورمده حفیف پهاده اغیر یادکار
لرین الوب عزم بغداد دیوب کتمکده اما جونکی صباح اولدی نوشیره

وان

وان طرفندن جنک حربیلر چالنوب دیو حال هندی الات حر
بکه اوذه رینه اراسته ایدوب چین پولاده غرق اولوب
میدان طرفنه نظر ایدوب کوردیلرکه اسلام طرفندن هیچ
حرکت یوق بره ندر اصلی دیوب بقدیلرکه هیچ بر عسکر کورونمز
قجماق کرک دیوب کلوب کوردیلرکه چادیرلردن ماعدا کیمسه
یوقدر بلدیلرکه قجمشلر دیر کلوب شاهه مژده ایلدیلر شاه
وبختک شاد اولوب کفار عسکری کلوب اوردکاه اسلامی یغما
ایلدیلر اما هرکیم بیلمیوب سراپردهٔ سلیمانی ییه الصونمق
مراد ایلدیسه برده کله سی اوکونه طوب کبی دوش ایدی ذیرا
طلسمدر اوجیوذ التمش التی جنی محافظه سنه وقوروب قالدیر
مسنه مؤکلدر اول سببدن دائره سنه دوشمان وارمغه بیله قادیر
دکلدر باقی مال ارذاقی یغما ایلدیلر شاه ایتدی عجب بونلر حجاذه
می قجدیلر اوله دیدی بختک ایتدی خیر شاهم انلر بوندن بغداده
قجمشلردر شاه بغدادی عامر حمزه خاطریچون بزی قلعیه الور
بر زمان انده اولوب حمزهٔ قورتارمغه بقارلر اما عمر عیار بوکره
حمزهٔ قورتارمغه قادیر اوله مز بن خبر الدیمکه اول حیله کار
عیار شهری حرجنه ده رستم علمشاهی کتورمکه کتمش اما اکر رستم

دخی کلورسه دیو حال انی دخی هلاك ایدر وهم شاهی عامر بغدادی
سیزلردن خوف ایدوب عرب عسکرین قلعیه قوماز صحراده سرکر
دان اولوب نجه ایده جکلرین بلمیوب شاشاب قلسلر کرکدر وهم
شاهم سیزلره لایق اولان بوکون کوج ایدوب جمله عسکرین و پهلوان
لرین دیو حال هندی ایله بیله صحرای بغداده اریشوب جمله سین
قیروب اندن یزدان پرستلره امان ویرمیوب قتل ایلملی بر
عمر عیار قالور انلر کتدکدنصکره اننده ایشی قابلدر مال ویروب
کندیمزه قول اتمك اولور حور بیلورسین نجه طمعکار عیار دیر
دیوب نوشیروانه بر قتل ویردیکه اولماز شاه دیو حاله ایتدی
ندیرسین پهلوان دیدکده لعین بو قدرجه ارلیکنه کرم اولوب ایتدی
شاهم سیزه هیچ زحمت اولمسون بن واروب حقلرندن کلیم دیدی
بحتك ایتدی یوق پهان شاهین مرادی بویله بر ثوابلی اشده بو
~~[illegible]~~ بولنمق دیر دیدی دیو حال ~~[illegible]~~ ایتدی سیز اعلم دی
دکده همان اون سکز کره یوز بیك عسکریله اندن کچوب عزم بغداد
ایلدیلر جونکی اسلام عسکری اول کیجه فرار ایلدیلر سورعت ایله
کیدوب کریدن خوفلری اولدوغندن برکون قوشلوق زمانی
کلوب بغداد صحراسنه قوندیلر سنقور بلخی عیار ایله نامه

یاذوب

یاذوب باشلرینه کلن احوالی افاده ایدوب حمزه نك شاه
النده حبس اولدوغن وعمر عیار حرجنیه رستم ایچون کتدوکن
بیان ایدوب مدد ایدوب بزی قلعیه اله سین دیر شاه نوشیره
وان دیو حال ایله اوزه ریمزه کلمك مقرر دیر دیوب نامهٔ عا
مر شاه بغدادیه کوندردیلر جونکی نامهٔ کتوروب عامر
بغدادی الینه ویروب اولده الوب اوقیوب مفهومی معلوم
اولنجه دونوب وزیرلرینه دانشوب دیدیکی نجه اتمك کرکدر
اشته حمزه الده اسیر اولوب نقدر نامدارلر وار ایسه جمله سی
اسیر کرفتار ایمش بونلر شاهه قرشو دوره میوب مال ارزاق
لرین براغوب قچوب بونده کلمشلر یارین عظمت عسکریله شاه
کندوسی دخی کلمك امری مقرر دیر اکر بونلره بن صاحب جقوب
قلعیه الورسم صکره نوشیروان بو بغداد قلعه سنی ارده و
کجده فتح ایدر الور صکره بنم دوشمانلریمی قلعیه الدین دیوب
بنا امان ویرمیوب قتل ایدر دیدی جمله وزیرلری ایتدیلر
بلی شاهم اویله دیر یدی اقلیم پادشاهنه قرشو دوریلمز
دیوب بویله اتفاق ایدوب بو سوزه قرار ویردیلر اندن
عامر شاه عیاره جواب ویردیکه بن شاهدن قورقرم انلری

قلعه‌یه الامم وار بویله سویله بندن انلره فائده یوقدیر
بشلرینک چاره‌سین کورسونلر دیوب سنقور بلخیه بویلجه
جواب ویردیلر عیار دخی کلوب خلیفهٔ قباد شهریاره وانده اولان
بکلره عامر شاهن جوابلرین شویلدکده دیبلک عسکر اسلامک
تدبیرلری شاشدی ونیجه ایده‌جکلرین بلمز اولدیلر عامر شاه
دخی قلعه قپولرین قپادی ایرتسی کون اولدقده خبر کلدیکه شاه
اون سکز کره یوز بیک عسکریله دیو حال کلور دیدیلر اشته عسکر
اسلامه بر قیامت قوپدی جمله‌سی حیاتی امیدین قطع ایدوب
مدد الله دیوب قلدیلر ایرتسی کونی کوردیلر که نوشیروانک
علملری ظاهر اولوب کلوب ایرشدیلر عامر شاه دخی قلعه‌دن
نزول نعمت ایله قرشو واروب نوشیروانک رکابک اوپوب
قوندوردیلر کفار عسکری اسلام عسکرین کوروب ایتدیلر ای
نابکارلر جان الیمزدن قنده خلاص ایدرسکز دیوب نعره‌لر
اوردیلر اشته نیجه احواللر کورمشلردیر اما هیچ بویله
مصیبته دخی اوغره‌دقلری یوغودی قضایه رضا دیوب
الدن نه کلور نیلسونلر ناچار اولوب تداریکه بشلدیلر
بحتک لعین ایتدی شاهم فرصت الده ایکن نه طورورسون همان
یزدان پرستلری اورتادن قالدیره‌لم دیوب جنک حربیلر چالدیروب
میدان

میدان اولدقده کفار عسکری کلوب الایلر وصفلر بغلیوب دور
دیلر اسلام بکلری دخی غیرت ایدوب قرشو واروب انلرده صفلر
بغلیوب ناظر بر میدان اولنجه کفار طرفندن همان کنه دیو
حال هندی عزم میدان ایدوب نعره اوروب ارطلب ایلدی
همان کنه سرپورهنه سرمست میدانه کیردی زیرا
زخمی ایو اولمش ایدی دیو هاله مقابل اولدی
اما دیو هال سرپرهنهٔ کوردکده ایتدیکی های
نابکار بو عسکرده سندن غیری برار یوقمیدرکی
کنه سن کلدین باخصوص بر یول بنم المدن
شربت ایچدین یاشمدی نیه کلدین امدی باری
کل بنابنده اول یوخسه سنی قتل ایده‌رم دیدی
سرپرهنه ایتدی ای اذغون پلید شکر خدایه
بزی ضلالتدن خلا ایدوب هدایته ایریشدر
دی بلدوکندن قالمه بهی لعین بز اولومدن
قورقار دکیلوز دیوب جنکه بشلدیلر بر فصل
الوب ویردیلر آخر لعین اویله بر عمود اور

دیکی اول دیلاوری شهید ایلدی بوکرّ قباد
شهریارین پهلوانلرینه غیرت دوشوب پلنگ
کابلی کیردی شهید اولدی طیران مرغ سرکیردی
شهید اولدی پرّان مرغ سرکیردی شهید اولدی
عمران جابلقا ایله ملک قیطفا ذمدار اولمغه میدانه
کیره مدیلر قنود جزیره نشین کیردی شهید اولدی
و نقود جزیره نشین کیر شهید اولدی لعین بکلره
فناویر خلفهٔ اسلام بکلرندن وخلقه بکوش
اولون بکلردن یکرمی بشی دانه بللوبثلو
سرورلری شهید ایلدی اول صحرا شهید قانیله
لاله زاره دنوب ارتوق میدانه کیره مکه کیمسنکه
جرائتی قالمیوب میدانه کیره مدیلر قباد شهریار
دیلدیکی میدانه کیره اول محلده وذرا وبکلر
صاریلوب قومه دیلر دیوحال ایسه غرورلنوب
عسکر اسلامکه دیلاورلرینکه جکرلری حون اولوب

جمله سی

جمله سی حق تعالی یه مناجاته باشلیوب الهی عنایت
سندن بزه قوّت ونصرت ویریوبسه کندی اسلام
عسکری اباقدر التنده پایمال اولدی دیرلر ایدی
اشته بونلر بوحالده کفّار ایسه مسرور عسکر اسلام
ملول اولوب نالاندی امّا سن قصهٔ رستم علمشاه
دن دنله راوی ایدرکه برکون رستم شکاردن کلوب
والیده سین اغلر کوردی امّا والده سی اولدوغین
بلمز ایدی قیز قرنداشی صانور ایدی زیرا کندی
کندینی کیردوس شاه اوغلو بیلوردی دیدیکی
ای همشیره نجون اغلرسین الحمدلله تعالی حرجنه
کبی بردیارین شاهی بابان وار وبنم کبی برشیری
نر قرنداشین یتشدی سنا اغلمق لایق دکلدر
ندر اغلاردوغین بنادوغروسویله دیدی رابعهٔ
اطلاس پوش ایندی اصلی وار جانم کل کرم ایله
فراغت ایله نیلرسین بنی بنا قو وارسن صفاندی
اول دیدی رستم دیبلک الم جکوب ای همشیره بونه

اولماز سوز دیر بن سنی بویله اغلار کوردو
کیمده بن واروب نجه صفا ایده یم البته بونك
اصلنی بنا سویلرسین دیوب اقدام ایلدی بانو
کوردی اولماز دونوب ایتدی بهی کوزم نوری
سنك بابان صاغ اولیدی بن نجون اغلرم بنده انك
ایچون اغلرم کی سنك کبی کنج ارسلان اوغول یتشدیره
ده سنی برکره کوره میوب کافرلر النده اسیر اولوب
قاله ویاخود شهید اوله دیدی رستم ایتدی ای
همشیره بابام بنی نجون کورمدی اشته تختنده او
توران بابام دکلمیدر دیدی رابعه ایتدی یوق
ای جکر کوشم بن سنك همشیرن دکیلم بن سنك
والده نم سن بنم اوز واحد اوغلوم سین کیردوس
شاه بنم بابام دیر سنك بیوك باباندر سنك بابان
دهرین قهرمانی وعصرین سام ونریمانی صا
حبقیران عالم حضرت ابراهیم علیه السلام نسلندن
قاف برقاف شکار ایدن حمزهٔ صاحبقراندیر

وحالا

وحالا مکده قاضی الحرم عبد المطلب اوغلودیر بر
زمان بونده کلوب بنی الله بویروغیله شریعت
اوزره الدی وسن اندن حاصل اولدون اشته
باق قولونده اولان پاذو بنده اول ویرمشدر
اینانمزسن اج کوردیدی رستم باقوب کوردیکی
حمزهٔ صاحب قران دیو یاذیلمش رستم ایتدی ای والده
یا بو قدر دماندر نجون بنا سن والدم اولوب حمزه
پده رم اولدوغین بلدیرمدیکز دیدی رابعه
ایتدی نیله یلم سنی دیاده سودیکمزدن قورقاریذکی
پدریمه کیده رم دیوب بزی براقه سین وبن
سنك فراقنه تحمل ایده مدوکمدن دیمه دیك
دیوب انا اوغول بربرینه صاریلوب اغلشدیلر
رستم حیران اولوب ایتدی خوش حال بویله اما
بنم پده ریمه نه اولمش ودوشمانی کیمدر ونجون
حبس اتمشلر بنا اصلنی برخوشجه سویله دیدی
بانوی عالم ایتدی سیز دخمهٔ بوزدقده نوشیروان

سنك اوذرينه عسكر جمع ايدوب كوندر ديكن اشى
دوب اولده عسكر جكوب شاهين اوذرينه كيدوب
بنم اوغلومدن نه استرسن ديدكده شاه دخى
حيله ايدوب جاذو اليله طتوب حبس اتمش براز
بكلر ايله صكره قتل ايدركن بابانك بر عيارى
وار عمر عيار ديرلر اول واروب جاذويى ديوانده
خنجر ايله اوروب ايدر شاهده عمردن قورقوب
اتانى ميداندن قالديروب اولكيجه غائب
اتمشلر نه حيالى وار ونه مماتى وار شويله اشتدم
بويله نالان كريان اولوب اغلادوغيمه سبب
بودير ديدى رستم بو جوابلرى اشيدوب شويله
غضبه كلديكى كوكسو چيفته كوسلر كبى كورليوب
دورلو صدالر ويرمكه بشليوب كوذلرى طاس
پرخونه دوندى تيز طشره جقوب آدملر صالوب
اول كندينه بنده اولان خرجنه فداييلرندن
دلو قتلو

دلو قتلو يكتلر جمع ايدوب اوج بيك عسكرى كيروده
اغيرليق ايله اله قيوب وبارگاه فريدون شاهيده
انلره براغوب سيزلر بونلر ايله بنم ارديمجه ياب
ياب مداين دوغرى كلين ديوب اندن طقوز بيك
چرداتلو عسكر ايله سياره عيارى الوب ايتديكى
بقه نابكار سنده عمر عيارين اوغلو ايمش سين ايمدى
اج كوذونى ديدى سياده كندوسين عمر عيار اول
دوغين بيلوب صفاسندن رستمين اوكنده صچرا
يوب معلقلر اتمغه بشلدى كيروس شاه دخى بو
احوالدن خبردار اولوب رستم اتاسى حمزه نو
شيره وان النده حبس اولمش انى قورتارمغه
كيدى يور ديديلر كيردوس شاهين جان باشنه
صچرايوب بره بونه كيم سويلدى ديوب رابعه
نك ياننه كلوب كوردى قيزيده اغلر قيزم

نه اغلر سین سنانه حال اولدی ورستمه بو احوالی
کیم سویلدی دیدکده رابعه ایتدی دوغروسی بن
سویلدم زیرا صاحبقیران بویله امیر اولدوغنین
اشیدوب کندی کندیمه اغلر ایدم اولده ان
سوزدن کلوب اغلادیغم کوروب اوزیمه
سوروب اقدام ایلدی النده قورتولوشن
یوقدر بنده سویلدم دیدی کیردوس شاه ایتدی
اشه بن بوندن قورقار ایدم شاه ایله حمزه
قرق یلدیر باشه جیقه مادی یا بو بردلو قتلو
نیلسه کرکدر امانه فائده شمدنکبرو منعی
ممکن دکلدر اصل اصلنه چکر دیوب سوروب
رستمین یانینه کلوب کوردیکی رستم شکارین الدیر
مش ارسلان کبی برحاله کیر مشکی هیبتندن یانینه
کیملر وارمز شاه ایتدی شاهدر ندر اوغلوم

دیم صاندی رستم یوزینه بقوب ایتدی بره ظالملر
بن حمزه اوغلو اولامده اون ایکی یاشنه وارو بوقدر
یکیت اولامده بنابر کره بابامکه بوزین کوسترمیوب
آدین دفی انمیاسکز انصاف میدر بن بونده صفام
ده اولام ده پدرم انده کفا النده اسیر اوله دیدی
کیردوس شاه ایتدی بهی اوغول سنکه بابان اوج
کون بریرده قرار اتمز ایمدی کل صبر ایله سفر ندا
ریکن کوره لم زیرا نوشیروانکه عسکری جوقدر یدی
ایقلیمه حکم ایدرسن بوبر اوج عسکر ایله نیلمک
استرسین دیدی رستم ایتدی خیر بنا عسکر فلان لازم
دکل ایمدی همان اوتوریرنده بنی خیری دعادن
فراموش ایلمه ان شاالله تعالی اشیدرسنکی بن اول
شاه دیدیکلری قلتبانه نلرایدرم دیوب همان کیر
دوس شاهین ووالیده سنکه دفی الترین اوپوب
وداع ایدوب اولکون اخشامه قالمیوب شهردن
جقوب الغار ایله عزم مداین ایدوب کندیلر

امّا سلطا عیّاران جونکی اولزه ماکتمش ایدی لکن
برغیری بولدن کتمك ایله رستمه راست کلمدی
عمر حزجیشه کلوب کور دیکی صحرا ده نه بارکاه وار
ونه عسکر وار رستمکه حود احوالین خبر المش ایدیکی
طلسم فتح ایدوب بوذ یکرمی قبّه اوذرینه قورو
لور بر بارکاه جیقاروب قورمش وعسکر یاذمش
دیوب خبر المش ایدی امّا کور دی هیچ اویله بر
علامت یوق عجبا نه اوله اصلی دیوب کردوس
شاهین دیوانته کلوب دعا ایلدی کردوش دخی
حوش کلدین ای سلطان عیّاران دیوب عزّت ایلدی
عمر ده خوش بولدق ای شاه دیوب رستمی صور دی
دیدیکی بن رستمه کلدم ذیرا حواجه دانا حمزه رستم
خلاص ایدر دیدکده کردوس شاه دخی جمله اولان
احوالی عمره خبر ویردی اندن رستم ملاعین کلدی
دیدی اندن عمره بی قیاس احسان ایلدی اندن
رابعه بانو عمرین کلدیکن اشیدوب چاغیردوب
حمزه دن خبر صور دی عمر ده ایدی اشته حپسدن

خلاصه

خلاصه جاره بولامیوب رستمی المغه کلدم اوده کتمش
ایمدی واریم ارکدن اریشه یم دیوب کتمك استه
دکده بانو ده عمره وافر احسان ایدوب دیدیکی ای
سلطان عیّاران وارکرم ایله جیکر کوشم یانده بولون
دخی دنیادن مکری حیله دن بی خبر در دلو قنلودر
قورقرم براولماذیرده برخطا اولمیه اول ایسه
عجب تیز مزاج آتش طبع در دیوب یلوار دی عمر ده
نوله باش اوستونه دیوب یرکدن طور دقده بانو
ایندی صاحبقیرانه بردن سلام دعالر ایله دیوب
اصمار لدی عمر ده بونلره وداع ایدوب کندی
اویله زمانی اولدقده ارکدلرندن یتشوب بقوب
کور دیکی سرعتله کیدرلر امّا رستمه بقوب رخش
فریدون اوذرنده اون سکز اریش قدچکمش وفری
دون شاهکه مجوهر اول یادکار جبه وجوشنلرین
کیوب تیغ وسپرین ونیزه وکورذین اوذرینه
اراسته قلمش عینی ایله حمزه نکه نادره لکنه بنزر
سیّاره یانده پروانه کبی جوه لاذن ایدوب کیدرلر

سیاه دخی عمره بنزر امّا بونکه قدّی اون برارپش
قد چکمش عمر عیّار ایندی بس بللو بو بزم سلاسه
دن امّا عجب اوتلو وصولو یرده بیومش بزی قدّه
کجمش دیوب همان بونلره کندی صوره تیله کورو
نوب معلّق قلر اتوب رستمه دعا ایلدی رستم
وسیاه با قوب عمری اول هیئته وجا بوك
لغین کورروب حیران اولدیلر رستم ایندی
ای سر باز جهان کمین ومرادین ندن دیدکده
عمر ایندی ای شهزاده بده رین حمزه صاحب
قرانکه یارغاری عمر عیّارم دیدی رستم
همان دیدیکی هاى سلطان عیّاران بزلری
بوبله می بوقلر سین بزی بده ریمز بو قله
ماذ وآدیمز انمز باری سیز کلوب بوقله سکز
اولماذ می ایدی دیوب رخشندن اتیلوب عمره
صاریلوب الین اوپدی حوش کلدین ای بده
یادکاری دیوب اغلدی عمر ده رستمی بغرینه
باصوب

بصوب النندن اوپدی برخدار اول اوغلوم بنا
تعظیم ایلدین الله تعالی سنی منصور ایلیه دیوب
دعا ایلدی اندن سیاه کلوب هاى پدر دیوب
عمرین ایاغنه دوشدی عمرده بوینی الوب بغرینه
باصوب اوپوب قوجاقلدی آفرین سنده یکیت
اولمش سین دیوب دعا ایلدی اندن رستمی آتنه بندیروب
یوله روان اولدیلر رستم ایندی ای عیّار قندن
کلوب قنده کیدرسین بده ریمدن نه خبر عجبا اولدومی
بن دخی بده ریمین یوذین صاغ کور ملك میسّر
اولور می بوخسه بوحسرت قیامته قالور می دیدی
عمر ایندی الحکمه جکر کوشم بده رین حالا صحتده
دیر اولدیسنکه خاطرین ایچون شاه اوذرینه
کلمش ایدی شاه جاذو الیله اله کتوروب قرق
بنام دیلاورلر ایله طتوب غائب ایلدیلر بن
جوق ارادم بولمق میسّر اولدی اخیر شاهین یانده
بروذیری وار در ذیاده عاقل دانادر وهم علمی

رمیلده افلاطون زماندر دانیان پیغمبر نسلندندیر
و بابانی اوغول ایدنمشدیر علم نجومی یخشی بیلور
واروب صاحبقیرانی اندن سؤال ایلدم بنا دیدیکی
انده خلاصی سنك الندن دکلدیر حلا حرجنه ده حمزه
رستم نام بر اوغلو ظهور ایلدی اول کلور خلاص ایدر
دیدی بنده اول سببدن سناجان اتوب عرضو ایدوب
کلدم امّا دیؤ حال نام بر ملعون کلدی شاهن یاننده دیر
بابانك بکلرینی قیروب کچوردی و عسکری اسلام زیاده
اضطرابده دیر شویلکی بکلر امیدلرین کندیلرندن کس
دیلر دیوب تفصیل اوزره جمله قصّهٔ حکایت ایلدی رستم
دیؤ هال قصّه سین اشیدوب غیرتندن ایتدی مددای
سلطان عیّاران دوش اوکومه بن یول بلمم عسکرم اردیمدن
یاب یاب کلسونلر اوله کی بکلرین ایمدادینه ایریشه بلیدك
دیوب همان بر یول عقّاب مثال اتیلوب باد صباح کبی عمر
اوکنجه سیّاره اردنجه یوله روان اولوب کتدیلر عسکرلر
دخی اردیلرینه دوشوب کلمکده عمر ایله رستم مداینه کلوب
کوردیلرلی کیمسه یوق صوردیلر انلرده دیدیلرکی خلیفه
صنوب بغداده قچدیلر شاه دخی دیؤ هالی الوب و بو قدر
یوز بیك عسکر ایله اردنجه کتدی دیدیلر بونلر دیبلك

الم جکوب

الم جکوب رستم ایتدی حیف بناکه بر قاچکون اوّل ایریشه
مدم دیوب همان دونوب قنده سین بغداد دیوب کتدیلر
برکون کلوب بغداده ایریشدیلر اول محلده کلدیلرکی
الایلر ذو ذیلمش دیؤ هال لعین اسلام بکلرینك نیجه
سین شهید ایلمش اورتاده یاتورلر باقی قلان دخی
متحیّرده قالوب عجبا میدانه کیم کیره دیرلر ایدی کمیده
کیرمکه خوف ایدرلر ایدی ملعون کروب نعره اوروب
ایتدی یا خلیفه میدانمه ارکوندر و یا خود سن کل
دیوب حیقیردی اول محلده قباد همان دیلدیکی عزم
میدان ایده بکلر فریاد ایدوب امان ای شهریار اکر سیزه
بر حال اولورسه اهل اسلام ایاق التنده قالوب پایمال
اولور دیدیلر امّا دیؤ هال کوردیکی میدانه کیمسه کلمدی
بن سیزه واریرم دیوب همان فیلندن اینوب دورت یردن
ذیر ذیر تنکین محکم کندی الیله بند ایدوب اندن کنه
فیلنه سوار اولوب بر قره طاغ کبی کلوب دیلدیکی کندینی
اسلام عسکرینه اوره اسلام عسکرلری دخی اول حالی
کوروب ارتوق کندیلرندن اومیدلرین قطع ایدوب
بر بریله حلاللشوب شیمدن صکره اولنجه جنك ایتمدن

غیری چاره یوقدیر دیرلر ایکن برده کور دیلرکی میدان
طرفندن برائلو ایکی پیاده ظاهر اولدی اسلام
بکلری کور دیلرکی پیاده نکه بری عمر دیر ذرا دیو
هالن اوکنده کوزینه قرشو معلو قلر اتوب دیرکی
بره قره یوزلی اشته حصمنی کتوردیم دیه رک اسلام
عسکرینه کلوب خلیفهٔ اسلام اوکنده باش قیوب
ایتدی یا خلیفه مشتلوق همان شمدنکرو غم چکمه
سنا بر شهباز بلندی پرواز کتور دیمکی بوجهانه
مثلی کلمه مشدر دیدی خلیفه شاذ اولوب امیر
ایلدی کومبور کومبور طبل شاد مانی چالدیلر شویله کی
عالم ولوله ایله دولدی شاه وبختك ایتدیلر که عجب
ندر اصلی یوخسه حمزه خلاص محمد اولدی قور قارم
نابکار عیار اناده بر یول بولوب قور تاردی
دیدیلر جواجه ایتدی یوق حمزه دکلدیر اوغلو رستم
کلدی دیرکن رستم دخی میدانه کیروب جیکر کاهندن
برنعرهٔ الله اکبر اویله حیقیر دیکی اول وادیلر دورلو
دورلو صدالر ویروب دیوهال سراسمه اولوب بره
بونعرهٔ اوران کیمدر بوخسه حمزه می کلدی دیرکن

رستم

رستم رخشین میدانه سورب دیوهاله برابر اولدی
امّا دوست دوشمان باقوب کور دیکی برکنج ارسلان
اون سکز اریشر قندیله جمله لعل ویاقوت وذوم
رود والماس ایله مزین جبه وجوشنه غرق اولوب
برتازه پهلوان برخش جهانه سوار اولوب خوشنده
یولون قهرمان الور کبی دیوهالین یولون الدی
دیوهال دخی برذمان دنصکره کندوسین جمع ایدوب
رستمه کوز الشدیروب دیدیکی ای دلو قانلو نه پك
چاغیریرسین وسن کیمسین وبنم میدانمه نیه کلدین
سنك کبی ملك بنم کبی دیو آهرمنه مقابل اولمق
نه دن اولدی یوخسه جنك محاید رم قیاس
ایدرسین ارتوق الیمدن خلاص اولمق محالدر
یاخود کوزیمه نجه طاقت کتوره بیلورسین امّا
جونکی میدانمه بلمزلك ایله کلدین باری صوجوندن
کجیم این اسکه آنندن کل نامبارك ایاغم اوب
سنی کندیمه قدح کار ایدیم شویله ساذ وسوذ
ایله جنکی جادیه قیزلر ایله مفرح تنها قصیر لرده
ویابر لطیف یاسمین ویابر کول باغچه سنده عشرت

ایتدی کیمده سنده بنم ایله بیلجه اوتوروب بی پروا
عیش عشرت ایله واولمحلده دائما بنم قدح کاریم اول
سنا رعایت ایدوب بیقیاس مال باغشله یمکی دوکه
صاچه خرج ایده سین سنا بر کیمسه کتخدالیق ایتمیه بنده
سنا شویله ایتدین وبویله ایتدین دیمه یم بنم مخصوص
قدح کارم اولورسین دیدی رستم ایسه اولدن آتش
طبیعت جونکه دیو هالدن بویله ناسزا سوذلری
اشیدوب دیبه لك آتش اولوب دنیایی کوذلری کور
مذ اولدی ذیراده روننده پده ری المی وار اندن
ماعدا بویله ناسزا جوابلری اشتدکده کوذلری طاس
پورخونه دونوب غضبندن بورنوندن بر قاچ طامله
قان طام لیوب همان خشمیله دیو هاله باقوب ایتدی
ای پلید بی دین لعین سنك نه حدین دیرکه بویله باشندن
بیوك هرذه یرسین بره قالتبان تیز دورمه حمله ایله بیره
پلید بوکون اول کوندیرکی سنی طکوذلر کبی ان شاالله دپه
لیوب وایتلر کبی اولدوره یم باق جهودین هرذه سوذلرینه
دیوب اولدم سینه سی حمزه واری جفته کوسلر کبی صدالر
ویرمکه بشلدی اولدم عمر عیار رستم علمشاه رومینك یاننه
کلوب کوردیکه بر غضب مستولی اول مشکه یاننه نره قاق

دیولری

دیولری وارمغه خوف ایدرلر ایدی اما صاحبقران زاده
دیو حالی دیب دیری ییجك اولدی دیو حال دخی رستمین کندینه
تا بو مرتبه بویله دوشنام ایلدوکندن لعین ذیاده قاقیوب
ایتدی های بره نابکار اوغلان بن سنی بر اوغلاندر دخی دلو
قنلو نوجواندر دیو اسیر کدم سن بنا بو قدر شتم ایده سین
بن سنا کندینی بلدیره یم سنی شویله ایده یمکه دونیایه کلمدی
کنه دوندوره یم دیوب همان کورذین قاپوب اول موردار
باشی اوذرندن دور ایتدیروب فیل باشنه جنکل اوروب
ایریشوب میزان یرینه کلدکده قول قالدیروب رستمه بر عمود
شویله اوردیکی عمرین عقلی باشندن کیدوب مدد جکر کوشم
غافل اولمه بو لعینك حمله سی دکمه بر حال ایله منع اولماذ بو نا
تدارك کرکدر دیدیکده رستم ایتدی غم دکل عیار خدا کریمدر
دیوب کورذ هوادن اینر ایکن عمر ایتدی یا رستم دال تیغ
اولوب عمودین دسته چوپندن چالوب منع ایله سکز هله
عجب ارلیك اولور دیدی رستم الم جکوب عمره اکری اکری
باقوب عیار سن همان بنی خیر دعادن اونوتمه جنکه قارشمه
دیدی عمر ایتدی های سن اول حمزه اوغلو دکل مسین بیلورم
سیز سوذ طوتماذ سکز صویوکز اویلدر همان نافله سویلرم
ذیرا اتا اوغول سیزلره سوذ کار ایلمز بر نام و بر غیرت ایچون

اولوموکزه اختیار ایدرسکز دیوب کیرویه جکلدی
اولمحلده دیو حال بو قدر قدّ قامت ایله وار قوه تین
صرف ایدوب برکورز اویله اوردیکه ایکی جانبدن رستمدن
اومیدی کسدیلر حیف شول یکیدین تازه لکینه دیدیلر
امّا رستم دخی فریدون شاه سپرین ارقیه جکوب کورزین
قرشو ویردی دیو حالن کورزی شدّه تندن رستمین
کورزینه شویله بر دوقوندیکی ایکی کورزون اراسندن
علو علو آتشلر ظاهر اولوب رستم سمندیر مثال آتش
ایچنده قالوب اندن باش قاچیروب ارقیه الدقده
رستم مست اولمق طبقه سنه واردی عمر فریاد ایدوب
توزه کیرنجه رستم کندینی جمع ایدوب امّا اناسندن امدیکی
سود دیماغندن لذت ویروب اویوردی اویاندی
مست ایدی آیلدی توزدن طشره جقدی دوست دوشمان
رستمی کوروب آفرین ایدوب تحسین ایلدیلر امّا رستمین
رخشی تمام اولمشدی ییقیلوب جان ویردی رستم رخشنه
زیاده اجیدی عمر ایتدی اوغول باشین صاغ اولسون
اتانده اتلری جوق بکندوکنه بین دیدی بریدن دیو
حال آدم کونده روب رستم نیجه اولدی دیوب واروب خبر
کتوردیلر که صاغ دیر دیدیلر دیو حال باشین صالوب خیرتده

ایکن

ایکن رستم پیاده طوزدن طشره جقوب عمر سکیردوب خلیفه
اتلرندن بر ایو آت الوب کتوردی امّا رستم بنمیوب همان
جبه اتکلرین بلنه صقوب سکیردوب دیو حالین فیلینک التنه
کیردی امّا دیو حال ظن ایلدیکه رستم بو کورزون ضربندن
خوف ایدوب قورقوسندن رکابمی اوپمکه کلدی قیاس
ایدوب دیدیکی ای نابکار اوغلان بو کوته کی یمه سن اولماز
می ایدی سنا دخی زیاده اکرام ایده یم کل باری رکابم اوب
دیوب صورودوب فیل اوزه رنده طورورکن همان رستم فیلنک
قرنی التنه کیروب مغفرین میلن فیل کوبکنه صقوب قوللرین
آچوب فیلین اون ایاقلرین بر الیله قیچ ایاقلرین بر الیله
محکم ضبط ایدوب بو قدر جبه جوشن و آلات حرب ایله یتمش
اریش قدّیله دیو حال بر قره طاغ فیلی بر طاغ کورزی بر طاغ
سنکی اوج طاغ بر بری اوستونده یا الله دیوب بر طور ایدوب
یردن قالدیروب صحن میدانده یدی آدم ایلرو ویدی
آدم کیرو ویدی آدم صاغه ویدی آدم صوله کز دیروب
عسکر اسلامدن الله الله صداسی آسمانه جقدی شاه بختک
بو حالی کوروب بو نابکار دیو حالی میدانده بویله کز دیر
مکدن مرادی نوله دیوب طورورکن صاحبقران زاده
باشی اوزه رندن شویله بر یره اوروش اوردیکه ملعون فیلیله
خورد اولدی وجان جکشمکه بشلدی رستم انه دخی قناعت

ایتمیوب ایکی ایاغیله بر ایاغنه باصوب وایکی الیله بر ایاغین
طتوب برطور شویله ایلدیکی بر اسکی بز کبی ایکی یرطوب یاروسین
باشی اوذه رندن جویروب شاهن تحتنه دوغرو فرلتدی تحتی
کتورن فیللرین اوکونه دوشوب فیللر اورکوب تحتی ذمینه
اوره یاذ دیلر اندن رستم نعره اوروب ایتدی ای شاهی بی انصاف
ال پهلواننه بر ایوجه خلعت کیدیر بره مطوح کورکی سنانلر
ایده رم دیدی شاهی لرذه طتوب بحتک لعین طوماننه موردار
لدی عمر ایتدی آفرین جکر کوشم بو فناده بر هنر ایلدین کی
انجق اولور وهم اهل اسلامه بر ایو خذمت ایلدین دیدی
وخلیفه دخی بر ایو آت کوندردی رستم سوار اولوب بعده
نعره اوروب بنم رستم بن حمزهٔ صاحبقیران وکشندهٔ دیو حال
هندی ای شاهی معطوف پدریمی حیله ایله اسیر اتمک هنر
دکلدر میدانمه ارکوندر دیدکده کمسه میدانه کیره مدی
آخر رستم کندوسنی کفاره اوردی ینار آتش کبی ایریشوب علملری
سرنه کون ایلدی کفار عسکری کوردکده بوذولمغه بشلدی
اما اول محلده رستمین طقوز بیک روم دیلاورلری ده کلوب
ایریشدی رستم سیاره عیاری کوندردیکی وار سویله عسکره
جنکه کیرمسونلر دیدی سیاره سکیردوب عسکره خبر ویردی
انلرده کلوب سیره دوردیلر بریدن سالاری روم نعره

اوروب

اوروب

کفاری تیغ ایله صاپر صاپر دوکردی کفار طلو اورمش
ترلایه دوندردی اشته رستمین جوق لغبی وار دیر رستم
نعره ذن دیرلر ورستم بلاکش دیرلر ورستم علمشاه دیرلر
ورستم پیلتن دیرلر ورستم سالاری روم دیرلر حاصلی
جوق سرنجام وجوق بلالر چکسه کرکدیر ایکی
کره قیون کبی بوغاذلنوب کنه صحت بولور اما کویده سی
بوینو ایله بتر کردانن دوندوره مز کویده ایله باش برابر
دونر وقرق ییل چاهده حبس اولور ان شاالله تعالی قصه
لری محلنده بیان اولور راوی ایدر اشته رستم قوشلق ذمانی
ایدیکی جنکه شروع ایلدی بین الصلاتین اولنجه شاهن
ایکی کره یوز بیک عسکرین یاروب والایلرین بوذوب صفلرین
سوکوب علملرین اوستوته دوشدی مکر عبدالغزای هندی وعبد
العجیب هندی علم دیبنده دورورلر ایدی رستمی کوردکلرنده
همان ایکیسی بردن حمله ایلدیلر رستم باقوب کوردکده همان
بونلرین بویله نامردلکینه یاوذلنوب النده اولان تیغی میاننه
قیوب بر الیله عبدالعجیبین وبر الیله عبدالغزای هندینک
کمرلرندن قاپوب قولونه الدی وشاهن قرشوسنده باش
باشه شویله چارب دیکی ایکیسنده خورد اولدیلر شابو حالی
کندی کوزیله کوردکده عقلی باشندن پریشان اولوب

دونوب ایتدی ای خواجه نجه اولور حالیمز بو آتش پاره سنه
بو قدر عسکر پایدار اولمیوب بو نجه پهلوانلری تیغ آتشه یاندر
دی بوندن صکره بو نه چاره نه دیر دیدی خواجه ایتدی بهی
شاهم بن سنا دیدیکم زمان سوذومه قولاق طوتمیوب بختک
لعینک یلان سوذلرینه اینانورسین ایمدی دورمه قچالیم
یوخسه بو دلو قنلو ونه شاه بیلور ونه وذیر بیلور خدا حقیچون
الینه کیره جک اولورسق سنیده و بنیده قتل ایدر هیچ مسلیماندر
و بر فاضل کیمسه دیر دیمز دینجه رستم دخی ایریشوب علم علمداری
چالوب دور در پاره ایدوب طوغلری پریشان و سنجاقلری سر
نکون ایدوب شاهن دولتین برپاد ایلدی شاه شاشدوغندن
بختک لعینه باقوب بره کور جهود شمدی نجه ایده لیم دیدی بختک
ایتدی شاهم کورمزمی سین خواجه نه سویلر بویله دار محلده سوذ
خواجه نک دیر ذیرا بویله محلده بنم عقلم صارصیلور اشته وای
وای دیدیم دیوب کندونی اشاغی اتوب ذیرا بویله محللرده لازم
اولور دیوب یوکروک اتلر بسلیوب حاضر دورور دی برینه سوار
اولوب باقسین یدک جکوب جقوب کتدی شاه دخی بختکه سوکرک
قاجوب کتدیلر رستم تختی کتورن فیللری قلنجلدی شاه خواجه بختک
انلرده مداین یولون طتوب قاجدیلر برده کفار عسکری کوردیکه
شاهلری قاجدی یابزلر کیمن ایچون جنک ایده ریذ دیوب قچان
قچانک اولدی رستم عسکرینه اشارت ایلدی همان طقوز بیک

روم دیلاور

روم دیلاورلری قلنجلرین عریان ایدوب کفارین کمی اوکون
وکمی اردین الوب باشلرینه قیامتلر قوپاردیلر بریدن حمزه
بکلری دخی اولحالی کوروب بر برینه بقوب یابزنه دورو
ریذ اول ملاعینلردن الیمز ایله انتقامیمز الالم بزلرینلر ایلدیلر
دیوب همان نعره لر اوروب بر اوغوردن یورویوب کفارین
اردین الوب اویله قیردیلرکی قیاسه کلمز اخشام اولنجه قیره
قوغه کتدیلر وجوق اسیر الدیلر بو نجه عسکرین مال خزینه سی
دوکلوب قالدی رستم عجب صاحبقیرانلق ایلدی اندن بکلر کلوب
بلوک بلوک رستمین الین اوپدیلر وکمیده ایاغنه یوذلر سوروب
دعا ایدرلر ایدی اندن اوکونه دوشوب عمر عیار صاغنده سیاره صو
لنده مدح اوقویارق سراپرده یه کتوردیلر خلیفیه خبر اولوب جمله
وذراسیله قرشو جقوب ای برادر مکرم خوش کلدین مرحبا یوذین
آغ اولسون دیوب ایتدی مرحبا مشتاق ایدی دیلردی بوجان
سیزلری ٥٥ قلدین احیا حضرت عیسی کبی بوجان سیزلری ٥٥
دیدکده رستم دخی رخشندن آتیلوب خوش بولدق ای براده ریم
دیوب استدیکی قبادین الین اوپه خلیفه قومایوب قوجاق
لیوب کوروشدیلر اندن ال اله الوب بارکاه سلیمان ایچنه دا
خل اولدیلر رستم اول بارکاهن ذینتین کوروب صاغ صول
صندالیه لرین وصافی التوندن تختی کوروب وستونلرین واطرافده
نقش یادکارلرین کوروب حیران اولدی قباد شهریار امر ایلدی

حمزه نك پای صندالیه سین بوشیده سین قالدیلر بیورون برادر
صام صندالیه سنده اوطورون سنا لایقدیر دیدیلر رستم بو صندالیه
کمندیر صاحبی وارمی دیدی بلی ظاهر اتان صاحبقیرانك دیر دیدیلر
رستم ایتدی یا بنم نه حدم دیرکه اتام صندالیه سنده اول صاغ ایکن
اوطورام دیدی حوش کوذل اما قیمقام اول ذیرا سنك ایتدوکن
ارلکی انجق یده رین حمزه ایدر دیدیلر رستم ایتدی یوق یده رم
بنی کورمدن بن یده ریمی کورمدم نیجه قابلدیرکه بن قیمقام اوله
یم اول بنم ارلیکم کوروب بن یبانه کتدیکجه یریمه اوتور دیسه
اولور یوخسه شمدی تزیه بویله وضع اتمك ادب سیزلیك دیر
دیوب اوتورمدی صول قولده قاهر پریذاد صندالیه سین کوروب
یا بو کمین یریدر دیدی قباد شهریار ایتدی برادر اوتوز یلدیر
بو بارکاه اتامز الینه کیره اول صندالیه نك پوشیده سین قالدیروب
برکیمسه اوتورمدی ذیرا حضرت خضر علیه السلام کلوب سنك اولا
دندن برکیمسه ظهور اتسه کرکدیر یکیرمی دورب بیك عالمه قلنج
اوروب اوکونه برکیمسه هائل اولمیه سنده اولادین اولدوغین
بلمیوب قرق کون جنك ایدوب عاقبت ارقه سین یره کتوردکده
بلینه بنده سنا خبر ویرمکه کلوریم لغیبی بدیع الزمان ثانهٔ
صاحبقیران دیه لر ذیرا اکثری سنك ایتدیکن ارلکلری اولده ایده
اشته بو صندالیه ده اول اوتورور دیمش بو آنیه قدر انك
ایچون اوتورمغه اجازت یوقدر دیدی رستم کونلندن کاشکه

اول اوغلو

اول اغلو بن اولیدم دیدی اندن ذال صندالیه سین صوردی قباد
ایتدی اتامزین بر سر قبلانی وار دیر لندها ابن سعدان دیرلر اون
دورت ییلدن برو پده ریمز ایله دنیا و آخرت قرنداشی اولمشلر دیر
قچان یبانه کتدکده یرینه قیمقام اولوب سام صندالیه سنده اوتورور
بو صندالیه دخی اول لندهانك دیر دیدی رستم اندنده فراغت
ایدوب آخیر عمر بن حمزهٔ یونانی صندالیه سین سعد نبیره اوتورور
انی سؤال ایلدی بلندکده دیدیکی قرنداش و قرنداش اوغلو
مابیننده تکلیف یوقدیر دیوب کچوب اوتوردی اشته شمدی
نه کوذل اعلا رستم آداب ایدوب تواضع ایدر اما صکره ذنکاوهٔ
غورستانی دیرلر بر پهلوان کندینه قول ایدر اول رستمی اضلال
ایدوب سام یرینه طالب اولور لندها ایله نه کتوردیلر اولسه
کرکدیر ایرته سی کون اولدقده کفارین جمله مالین ضبط ایدوب
طاغلر کبی یغدیلر اما عسکره بخش ایتمیوب صاحبقرانده خلاصنه
مقید اولدی قباد شهریار ضیافت مراد ایله دی رستم ایتدی
یا خلیفه لطف ایله مقید اولمه شمدی ضیافت محلی دکلدیر
ذیرا صاحبقیران بو قدر سرورلر ایله دوشمان النده محبوس
اوله ده بزلر بونده صفاده اولمق لایق دکلدیر دیوب اولکیجه
انده قرار ایتمیوب همان کوجدیر مداین طرفنه دیوب
عمری یاننه الوب توابعیله سور عتله چکلوب کتدیلر خلیفه ده
جمله عسکرین قالدیروب اردلرینه دوشوب کتدیلر رستم عسکریله

على العجله كلديلر مداينه يقين كلديلر عمر بونلرى برحوب
صحراده قونديلر ابتدى بارستم سيز بوارادە اوتورون دنهاى
بن كلمينجه حركت ايتمين سكز بن وارروب كوروب سيزه برخبر كتوره
يم شاه قتده ديرصاحبقيران دن برخبر اله بيليدم نره يه حبس
ايلديلر ديوب عيار جهان سوروب مداينه كلدى اما بوطرفدن
جونكه شاه بغداد اوكوندن فجوب ذار كريان بحتكه سوكرك
ان باشين مداينه جلدى ملول محزون تحته فجوب قرار
ايلدى وعسكريده اردندن دوكلوب كلديلر شاه بحتكه باقوب
ابتدى اى لعين مردار جهود بزى حالبمزه قومادين يالكز
باشيله بركنج اوغلان بوقدر عسكر بمز قيروب عسكر بنى بيله جنكه
قومادى ديدكده بحتك ابتدى شاهم جمله صوج سنندير نارنون
بزه فرصنت ويردى فرق دانه پهلوانى ايله عرب حمزه اليمزده
بى عقل طورورسن سوزتو تمبوب قتل اتمز سكز صكره برحال
ايله خلاص اولورلر قتل ايله كتسون ذيرا بوعسكر بوكون يارين
اردبمزجه كلورلر صكره كوج اولورهمان شمدى حمزهٔ پهلوان
لرى ايله قتل ايله بواوغلان تنده برطريق ايله علاجى بولنورز
اناندار يكم وار ديرطتوب البنه ويرهيم انده علاجى برقدح
دارولوشربدر همان البنه كيردكده امان ذمان ويرميوب
انيده قتل ايله ديدى شاه ابتدى وار ايمدى يانه اون بيك
عسكر الوب بش اون پهلوانلردن الوب حمزهٔ ايله حبس اولان

پهلوانلرى

پهلوانلرى بوندە كتورركوزم اوكنده هلاك ايلـ[illegible]كوزم كوريوب
يوزيكيم صوغويه ديدى بحتك اه ا[illegible]شيه لرسنك بورا
لرين اولمسه ايى ايدى كنه ايش يانلش اولدى همان انده قتل
اتمك كرك ايدى ديدى قورقاريمكه كنه شويله بويله ديرلر
كن برقضايه اوغرهمايدق همان عمرى اكسمه بيلورم
ديدى تنوس عاد ابتدى ناصل عيار ديدى بحتك ابتدى
انده ادى يمان ديرانده ادبن انمق اولمز عربن اوغروسيدير
تنوس عاد ابتدى يا انده ادين اننجه نجه اولور ديدى بحتك
ابتدى اى پهلوان نه صورسين ذيرا انده ادين بربرده
اوچ دفعه انلسه اول لابد انده حاظر بولنور ديدى تنوس
عاد ابتدى برى بورى شوردن سنده عيار عيار ديديكن عمر
عيار دكلميدر اويله برعيارى شويله اوجورور سنكى عيوقه
جيقارر سين انده نه هنرى اولسه كركدير همان انچق جمله كز
خوف ايدرسكز ديدى بحتك ابتدى مدد پهلوان كرم ايله
نارنون عشقنه اولسون بردفعى انده ادين انمه بوخسه بوقدر
امه كيمز هبايه كيدر ديوب تيز اون بيك عسكر حاظر ايدوب
تنوس ايله عاد بن تنوسى الوب على العجله قلعهٔ تكريته دوغرى
جكيوب كتديلر عمر عيار دخى اول محلده كلوب كوروب يانلرينه
قاتلدى برندن صوردى عجب قنده كيدر ديدى اولكسه
ابتدى شاه كوندردى شونده تكريت ديرلر برقلعه وار ديرحمزهٔ
انده حبس اتمشلر وار وب كتورمكه كيدر ديد شاه هلاك اتمك

استر دیدی عمر بن جان باشنه صچرایوب یا قلعهٔ تکریت قنده
دیر دیدی اشته شول پشتهٔ کجدکدنصکره کورونور دیدی
همان جونکه عمر بو خبری الدی تیز اولدم کندینی اول عسکردن
اوغورلیوب کیرویه قالدی یا الله دیوب قتی یایدن اوق
جقار کبی سکیردوب قلعیه یقین کلدکده کندوسین بحتک صوره
تنه قیوب اندن سوروب قلعه نک قپوسنه کلوب حیقیردی
بره دیز دار قنده سین دیز داری بنا جاغرین بحتک کلدی سنی
استرده ین دیدی اهل قلعه دخی واروب اسر قلعه کیره
خبر ویردیلر بحتک قلعه قپوسنه کلمش سنی استر دیدیلر اسر
سکیردوب بورج کلوب کوردی اما بحتک تنبیه اتمش ایدیکی
عمر بنم صوره تمه کیروب کلور دیو ایشارتلر تنبیه اتمش ایدی
اسرکیر ایتدی حوش کلدین ای حواجه بحتک نه خبر دیدی
عمر ایتدی تیز قپویی آج دیدی اسرکیر ایتدی یا قنی عسکرین
دیدی عمر ایتدی شاه عمردن الم جکوب عسکر قوش مدی
برکی عمر طویه دیوب بنی کیزلیجه کوندردی دیدی دیز دار
ایتدی حوش کوزل اما بنده قورقاریمکه سنده عمر اولمیه سین
قنی سنده ایله مابینمزده اولان شرط و قولیمزی نیلدین اول
اشارتی کوستر دیدی عمر بو کره بو ذولدی های انجه فکرلی لعین
کوره شول شیطانلغی عجب نیلسم دیوب عیار جهان خیرته طالوب
پرمغین اغرینه الوب بن بونی اول دوشونمدم بر تدارک
ایدر دیم مقامنده اولدی مکر عمرنده پرماغنده حاتم وار ایدی

اسرکیر

اسرکیر حاتمی کوردکده سکیردوب قلعه قپوسین اچدی عمر
ایچرو کیردی اسرکیر ایتدی ای حواجه بحتک حوش کلدین قنی
اول بر شارطیده کوستر دیدی عمر ایتدی بره دخی شبهه ده میسین
یوری دوش اوکومه شمدی انک زمانی دکل عجله ایده رم قور
قارم یزدان پرستلر کلوب الیمزدن الورلر دیو تیز زندانه
وار الیم شاه استر اسیرلری دیدی بو کره اسرکیر بو حالی کوردکده
شبهیه واروب ایتدی یا حواجه بحتک اول شرط کج اولمز دیدی
عمر یاوزلنوب ایتدی بهی حریف بویله ثقلتدن مرادین
نه دیر شمدی سنی قتل ایده رم دیوب خنجره ال ایدنجه اسر
کیر کولب یا حواجه بحتک عجب ذرافت ایله ایدرسین یا بونی
اول اتسن اولمزمی دیدی مکر اول شرطلر حاتم ایله خنجر
کوسترمک ایمش عمر ایتدی بنمده سنده شبهم وار ایدی زیرا
عمر کلوب قلعهٔ اوغورلیوب سنک صوره تنه کیروب بنا جفا
ایدر دیوب قورق دیم دیدی اسرکیر یاننه دوشوب ایتدی
یورو ایمدهله سرایه کیده لم سیز اوتورون قوللرین انده جوق
کونده رلیم کتور سونلر دیدی اندن الوب سرایه کتوردی
بحتک ایتدی بره قنی زندانجی تیز اولون زندانی اجوب محبوسلری
جقارین فلان فلان دیرکن مکر بحتکده الغار ایله کلوردی
اولده کلوب یتشدی عسکریده اردندن اولم اولم کلوردی
بحتک قلعه قپوسنه کلوب حیقیردی بره تیز اولون دیز داری

جاغرین شاهن وذیری ثانی سی حواجه بختك كلدی كلسون دهین
دیدی بونلرده دیدیلر كه حواجه بختك كلدی ایجروده دیر سن
ناصل بختك سین صاقین عمر اولمیه سین دیدكده بختكن عقلی كتدی
مدد بره صاقنك محبوسلری خلاص ایتمسون اول عمر دیر بختك بنم
دیوب جاغرمغه بشلدی بونلرده واروب دیز داره ایتدیلر
سلطانم بر دولتلو كیمسه كلدی بختك بنم اول عمر دیر محبوسلری
خلاص ایتمسون دیوب حیقیریر وهم یاننده جوق عسكریده وار
دیدیلر اسر قلعه كیر شاشوب عمرین یوذینه بقدی بونه حیالدر
تحقیق بختك سن مسین دیدی عمر ایتدی نه سویلرسن صاقین
مقید اولمه بللویه اول عمر عیار دیر امان بنده قورقارم دیدی
اسركیر ایتدی ای كشی قورقارم سن عمر عیارسین صكره شاهدن الم
جكرم دیوب همان قلعنك اعیاننی عمر یاننده قیوب ایتدی سیز
بونی صالی ویرمیوب اوتورین بریره كتمسون بن واروب كوره یم
انده جوابی ندر دیدی عمر ایتدی صقین عرب عیاری سنی الدایوب
ایجرو قورصون اما نه سن قالورسین ونه بن كلوب اسیرلری خلاص
ایدر بلایه اوغرارسین دیدی اسركیر ایتدی ای كشی اصل بنم
شبهم سنده دیر ذیرا سن بو قدر اسیرلری نیجه كتوره بیلورسین
برخذ متكارین یوق بر وذیر اول سن كرك اما شمدی كلن بختك
اولمق كرك ذیرا یاننده عسكری وار ایمش سن صورت اوغریسی
بختكه بنذرسین هله سن بونده دور بن واروب كورونجه
بیلوریم دیدی اندن كلوب بورج اوذه جقوب باقوب كوردی

شاهن

شاهن قپوجی باشی سی ذرمیان اغابیله ونجه نامدار پهلوانلری
اورته لرنده بختك بر اعلا قنجق قاطیره بنمش طكوذ كبی طورور
اسركیر كورنجه قلبی شهادت اتدیكه بختك بودر ایجروده
اولان عمر دوذ بختك دیر همان اسركیر باش كوستردی
بختك خشمیله بره نابكار نقدر ذماندر بز بونده طورورید
قنده سین اج قپویی دیدی اسركیر ایتدی سلطانم سیز بزه نه
اصمارلدیكز ایسه بزده نشان استریذ دیدی بختك پرما
غین كوستردی اسركیر ایتدی های مدد اشته جهود اوغلو
جهود بودیر دیوب سكیردوب كلوب قلعه قپوسین اجدی
بختك ایجرو كیردكده اسركیر بختكن الین اوپدی سلطانم سیز
دن اول بر كیمسه كلدی عینیله سیزه بنذر بختكم اج قپویی دیدی
بزده اندن نشان استدك اولده نشانلری عینیله بنا كوستردی
بنده اینانوب قپویی اجوب ایجرو الدم اما شبهده قالدم ذیرا
یالكز كلدی اول اجلدن سرایمه كتوردم اوتورور ایمدی اسیر
لری چاپوق جقارین دیو كشاكشده ایكن هله سیزده یتشدیكز
دیدكده بختكن جان باشنه صچرادی بره بره صاقین اول عمر دیر
اسیرلره یول بولمسون دیدی اسركیر ایتدی قورقمان یاننده جوق
بكجی لر وار دیر دیدی بختك ایتدی بره سن بلمزسین انی همان
یوروكیده لم دیوب عجله كلدیلر اما برید عمر طویدی قصهٔ

کوردی ایش اولمادی همان طوردیغی یرده ایتدی مدد اسرکیر الدا
نو عمری ایجرو المسون بر واروب کوره یم دیوب الوب یورویی
ویردی بکجیلر بره طور قنده کیدرسین دینجه قدر عمر کوزدن
غائب اولدی شویله کی حیالین بیله کوره مدیلر حیف حریف
قاجدی دیه قالدیلر اما عمر اول ارادن سوروب بر تنها صو
قاغه کلوب فی الحال بر غیری صورتیه کیروب بحتک ده سرایه
کلدی اما کوردیلر عمر کتمش اسرکیر ایتدی بره قنی اول بحتکیم دیین
حریف نیجه اولدی دیدی بکجیلر ایتدی نیله یلیم تو تا مادق کتدی
بره بقه فلان دیرکن برانده کوزیمزدن غائب اولدی عجب جاپوق
کیمسه ایمش دیدیلر بحتک ایتدی هله ایو کلدک اول عمر دیر نار
نور بزه یردم ایلدی هله یتشدم یوخسه بو کیجه جمله اسیرلری خلاص
ایدردی و قلعهٔ دخی الوب بونده جوق کله لر اوینار دیده دی
اسر قلعه کیر ایتدی هله بر خوشجه اراین اوله کی عیاری بر یرده
بوله سیکز دیدی اولقدر آدم قلعه نک ایچین وطشره سین اشاغی
یوقاری ارادیلر اول صورتده بر کیمسه بوله میوب عاجز اولوب
کلدیلر بحتک ایتدی بره فراغت ایدین اول بولنور ادم دکلدیر
ایمدی همان بر خوشجه کوزوکز اجون زیرا اول تک طورمز جمله
مقدورین صرف ایدوب حمزه نک خلاصنه سعی ایدر بزلرده
جوق دکل اوجکون اوج کیجه اویومایوب کیجه و کوندوز ایو
جه بکلیوب عمری اسیرلرین یاننه کتورمیلیم اوج کونه قدر مداینه

واصل

واصل اوله بلیدک دیدی یاننده اولان ملاعنلر دخی ظاهر
بزلرین دخی غیره تیمز یوقمیدیر دیوب حاظر اولدیلر عمر دخی
طوروب بونلرین اراسندن تماشا ایدردی اشته عمر اولقدر صبر
ایلدیکی صاحبقیرانی قرق دانه پهلوانلری ایله زنداندن جقا
روب اتلره یوکلدوب بو قدر بیک ادم اورطیه الوب جکیلوب
کتدیلر بحتک دیر ایدیکی بره مدد قورقارم نار نور خشمنه
اوغرا یاجق بزی یولده بر بلایه اوغراتمه سون دیوب کیجه بیله
قونمازلر ایدی کوندوز بر مقدار دنلنوب کنه یوللرینه کیدرلر
ایدی عمر جوق سعی ایلدی اما اولمدی بر طریق ایله یاننه یقلشه مدی
آخیر خواجه نک سوزی خاطرینه کلوب حمزه نک خلاصی سنک النده
دکلدیر رستم الیله اولور دیمشدی همان جان اتوب رستمی قودیغی ییره
کلوب کوردی قنوب اوتورورلر عجله ایله همان رستمن بارکاهنه کیروب
رستم عمری کوردکده های عمی مرحبانه خبر دیدی عمر ایتدی مدد
سرور قالق دورمه حمزه ایجون بوندن مداینه واردم کوردم
شاه حمزهٔ محبوس اولدوغی قلعه دن کتورمکه ادم تعین ایدوب
و بحتک لعینی سردار ایدوب کوندردی بنده ایلرو واردیم بحتک
بحتک صوره تیله قلعیه داخل اولدم اما دیذدار [illegible] بندن
شبهه الوب بنا زندانی کوسترمیوب سراینه کتوردی شویله
بویله دیوب بنی اکلدی اول محلده بحتک کلوب یتشدی اسیر
لری جمله جقاروب بو قدر ادم اورطایه الوب کتوردیلر
جوق سعی ایلدم بر جاره بوله مادیم خواجه ده رستم قورتاریر

دیمشدی بنده او نتموشیم صکره خاطریمه کلوب سکیر دوب کلدم یوری
ایمدی اوغلوم کیده لیم کوره یم سنی بوکون بر رستم لیك ایلمه لی سین
دیدی رستم همان یرندن طوروب قبادین ویردیکی رخشه سوار اولوب
عمر اوکنجه سیاره ایله معلاقلر اتوب ده ایمدی کوره یم سنی بانه یتیشه
بیلورمیسین دیوب قتی یایدن اوق جقار کبی بر برین قوغه رق
کتدیلر عسکری اسلام دخی اردیلرینه دوشوب کل مکده عمر ایله رستم
بحتکن اردندن ایریشوب بحتك وعسکری یورغون ارام ایدوب اشته
مداینه کلدك دیوب اول صحراده قنوب یمك ذهیر لنورلر ایدی
وبر بارکاه قوروب حمزه ایله قرق نفر دیلاورلری انده قیوب دورت
بیك الی قلنجلی لعنلر اورطایه الوب محکم بکلیوب دورورلر ایدی
اوذرلرندن قوش بیله اوجورمزلر ایدی قات اندر قات بکلر
ایدیلر بحتك لعینك ایسه جانی قیلجه قالمشدی امان شونلری
مداینه داخل ایده ایدیم درکن رستم عسکر کنارینه کلوب بر نعرهٔ
جانستان اوردیکی بنم رستم علمشاه رومی ای قومی ملاعین جان
الیمدن قنده خلاص ایدرسیکز دیوب برکرّه فریدون شاه تیغین
عریان ایدوب یورودیکده بحتك بو سهمناك نعرهٔ اشیدنجه اه
ایدوب ای دریغا قورقدوغمه اوغرادیم نه یوز ایله شاهن یاننه
کیده رم دیوب بره قومان سیزلر آدم دکلمی سیکز بویله بر اوغلاندن
قالورمیسی کز دیوب استمالت ویرمکه بشلدی عسکرده جمله سی
اتلتوب رستمه قرشو طوره لیم صاندیلر امّا رستم باقوب بویله اتاسین
بند زنجیر ایجنده کوردکده غیرت درونده برق اوروب

واتاسنه

واتاسنه دخی ارلك کوسترمك ایچون رستم نقدر اقدام اتمك
کرکدیر بوکره رستم اون بیك عسکرین ایچنه کیروب بر طقونش
طقوندیکی فلکلرده ملکلر تحسین وآفرین ایلدیلر اندن رستم
پی اندر پی نعره لر اوروب حیقیر دقده کفاری بلوك بلوب
ایدوب قیرار ایدی النده یالین فلیج دپره طتوب چالدوغن
آتیله دورت پاره ایدردی ومحرّف چالدوغن حیار کبی ایکشر
پاره ایدوب اندن آدمی آدمه اوروب خورد ایدردی
والحاصل کفارین بشلرینه قیامتلری قوپاردی کفارین های
هوی داد فریادی فغانی آسمانه جقاردی حمزه دخی بند
ایجنده یاتورکن بوغوغایی اشتدکده قولاق اوروب دنلدی
کوردیکی نعره اوردیقجه بنم رستم علمشاه رومی ابن حمزهٔ صا
حبقیران ای قومی ملعونان حمزهٔ صاحبقیرانی نیله مك دیلر
سیکز بنم کبی اوغلو وار ایکن بوکون ایتدیکز قباحتلرین جزا
سنی سیزلره کوستره یم دیوب حیقیر دیقجه اغزندن بورنندن
آتشلر صاچیلور امیری عرب دونوب لندهایه ایتدی ای بلادر
اشیدیرمیسین شول نعرهٔ چیکر کوسم رستمن دیر کرچه ایو
محلنده کلوب یتشدی وبزلری کفار الندن خلاص ایده یور
امّا بن بونك طبیعتین عجب اشیدیرم بو اوغلان بزی بویله
بند ایجنده کورمه مك کرك ایدی صکره بزلری هیچ آدم
یرینه قوماز ومحللی کلدکده بن اول رستم دکلمیم کی کافرلر

سنی بند ایله اولدورمکه کتورورکن بن قورتاروب وکندی الیم ایله بندین
الدم دیر ایسه بو سوزی بن اشتمکدن اولمك ییدیر دیدی لندها
ایتدی یا صاحبقیران نیچون بویله بیورورسیکز اتا اوغول ما بیننده
تکلیف اولورمی دیدی حمزه ایتدی سن بلمزسین اصل اتایه اوغول
منتی قتی کوج کلور دیوب سویله شورکن اولقدر عسکر رستمن شجاعتنه
طاقت کتوره میوب قاچمغه بشلدیلر بختك بو حالی کوردیکده های اله
کیره جك اولورسم تحقیق بو بنی قتل ایدر باخصوص عمرده یاننده
قولاغوز دیر دیوب جان قورتارمق سوداسیله مداین یولون
طتوب قاچدی عمر رستمی حبس خانه بارکاهنه کتوروب ایتدی اوغلوم
اتان بند ایچنده دیر خلاص ایده لیم وسنی کورسون جمالنه مشتاقدیر
کافرلر شمدن کرو پریشان اولدیلر دیوب اول جانبه کلدیلر عمرده
سکیردوب جادیرلر اوکنده طوران بکجیلره غرورهٔ نفت اوروب طا
غتدی امیر عرب اوتوردوغی یردن نظر ایدوب کوردیکی رستمن
النده قلیج قان دیر سکندن چشمه مثال قان اقار وکندوسی خون
اعدادن لعل رنك پولنکه دونمش حمزه کوروب وعمریده کوردی
رستمن اوکنجه کلور بلدیکی کندونی خلاصه کلورلر اولدم صا
حبقیرانك جوهر غیرتی درونده برق اوروب همان ایکی دیدی
اوزه رینه کلوب بر نعرهٔ الله اکبر اویله اوردیکه اول وادیلر
ولوه لیه کلوب قبهٔ فلك دورلو دورلو صدالر ویردی اندن
امیر عرب شویله بر ظور ایلدیکه اول اغیر بند زنجیرلر تیمورجی
آلاتیله اوچکونده کسلمك ممکن دکل ایکن ظوری صاحبقیرانه

طاقت

طاقت کتوره میوب کتور کتور قیریلوب یره دوکولدی ورستمده
بارکاه قپوسنه کلمشدی اتاسی صاحبقیرانك بوارلکین کوروب
حیران اولدی های قوجه پدر ندر بو سنده اولان قوت دیوب
کونلندن تحسین ایدوب وسکیردوب ایاغنه دوشمك دیلدی حمزه
یرندن طوروب ایتدی های جکر کوشم خوش کلدین دیوب
کوزلرندن پوس ایدوب دراغوش ایدوب بغرینه بصدی
آفرین کوزم نوری کفاره ایو قلیج اوردین انجق اولور برخدار
اول قولونه قوت دیدی رستم ایتدی دولتم اتا یا انده نه
وار الی بوش آدم نه دیلرسه ایدر اما هنر اولدورکی بونجه
کوندن برو حبسده یاتوب طوینجه یمك یمیوب وصوایج
میوب بو قدر جفالر ایله مبارك وجودیکزه ضعیف عارض
اولمش ایکن هزار آفرین سلطانمه کنه بو قدر اغیر بند
لری قیره سیکز اشته صاحبقیرانلق سیزه مخصوصدر وهم
سیزده ختم اولمشدر یوخسه بزیم ارلکیمزده بر نسنه یوقدر
دیدی حمزه ایتدی اوغلوم بو سنك شوقنه اولدی الحمد لله
تعالی دیوب بونلر بر برینه صاریلوب کورشورلرکن عمر عیار
ایله سیاره دخی کلوب اول قرق سرورلرین بندلرین الدیلر
انلرده کلوب رستم ایله کوروشوب اندن صاحبقیرانه چشمی کز
روشن یا صاحبقیران دیوب عید اکبر ایلدیلر حمزه رستم ایله
مصاحبت ایدرکن اول قرق دیلاورلر اجازت الوب طشره

جقوب قیریلان عسکرین اتلرندن برر آت طتوب سوار اولوب
هر بری بکندیکی آلاتی الوب اولدم کفار عسکرینه کیروب
اول یوزی دونمش کافرلری اویله قردیلرکی قانلری سیل کبی
اقتدیلر و بونلری اوکونلرینه قاتوب قیره قوغه تا شهر مداین
کوذوکنجه قوغدیلر و کیرو دنوب کلدیلر اما ایو انتقام
الدیلر و عمر عیار ایله سیاره سکیردوب عسکری اسلامه کلوب
قباد شهریاره صاحبقیرانک خلاص اولدوغن مژده ایلدیلر
خلیفه شاد اولوب بونلره وافر انعام و احسان ایلدیلر و عسکر
ایچنده دخی عظیم شاذلیقلر اولدی عمر عیار عشقری الوب
و سائر بکلرین ادملری ایله رخشلرین الوب امیر جهانه کلدیلر
جمله سی سوار اولوب اندن قالقوب یوله روان اولدیلر رستم
پدریله ات باشی برابر مصاحبت ایدوب کیدرکن حمزه رستمه باقوب
شکر ایدوب الحمد لله تعالی ربم بنا شویله بر اوغول احسان
ایلدی دیوب سوینور ایدی و بکلر اوکنجه دیزیلوب کیدر
لر ایدی جونکه عسکر اسلامه یقین کلدکده خبر اولوب جمله
بکلر حمزه یه و رستمه قارشو کلوب امیر جهانک ایاغن اوپوب
شکر یزدان ایلدیلر قباد شهریار طبل و شادمانی جالدیروب
اتاسی صاحبقیرانه قرشو کلوب الین اوپوب کوروشدیلر
رستم علمشاه دخی کوروشوب عید اکبر اولوب عظیم شاذلقلر
اولدی اندن سراپرده سلیمانه کلوب خلیفه تخته جقوب
حمزه سام صندالیه سنده قرار ایدوب رستم لندهانک التیاننه

اوتوردی

اوتوردی اندن جمله بکلر یرلو یرنجه قرار ایلدیلر اندن قباد
شهریار رستمن ایتدیکی ارلکلری و دیو حالی نه یوزدن هلاک
ایتدیکن نقل ایدوب وافر مدح ایلدی حمزه ده رستمه وافر دعالر
ایدوب دیو حالی اولقدر الات حربی و بو قدر قد قامتیله و
فیلی ایله قالدیروب هلا ایتدوکنه زیاده تعجب ایلدی اندن
امیر عرب امیر ایلدی مجلس قوردوروب ضیافته بشلدیلر رستم
دخی صاحبقیرانک کوهی قافده اون سکز ییل سیری تماشا ایدوب
اون سکز صاحبقیرانک طلسملرین فتح ایدوب هر برندن بونجه
تحفلر و یادکارلره مالک اولدوغن اشتمش ایدی باده کیفیله بو
محلده خاطرینه کلوب دیلدیکی تماشا ایلیه عمری یاننه دعوت ایدوب
دیدیکی ای سلطان عیاران سندن رجا ایده رمکه اتامه سویله سن
آلات صاحبقیرانی کتورسونلر برکره تماشا ایده لیم دیدی عمرده نوله
دیوب صاحبقیرانه بلدیردی حمزه ده نوله دیوب امیر ایلدی جمله سین
میدانه کتوردیلر امیر عربده بونلری سیر ایتدیروب و نجه بولدوغن
حکایت ایلدی و اون سکز دیوین علامتلرین کوستروب اون سکز سنه
کوهی قافی شکار ایدوب بو دیولرین هر بری صاحبقیران کجونوردی
بریده بزه یار اولمدی آخیر بنده جمله سین قتل ایلدم اشته نشانلری دیوب
تماشا ایتدیردی رستم کوروب حیران اولدی اتاسنه هزار صد هزار
تحسین ایلدی اندن حمزه رستمه محبتا قنی اوغلوم سنده فریدون
شاه دخمه سین بوزمش سین اندن جقاردوغن یادکارلری کتور
بزده سیر ایده لم دیدی رستم ایتدی دولتم اتا سیزین یانکزده

بنم نه وجودم وار دیرکی سیزه جك بنده اولان بر نسنه دکلدیرکی
کوستره یم دیدی حمزه ایتدی اوغلوم نیجون بویله سویلرسین فریدون
شاه اولو شهریا ایمش انك بزده بعض یادکارلری وار دیر دینجه
رستم ده کتوردوب سیر ایتدیلر بکلر کوروب تحسین ایلدیلر صاحب
قیران کندوسنك اتلرین کتوردوب انلری دخی سیر ایتدیردی
اوج یوز عربی اتلری واوج دانه سلیمانی رخشلری بری عشقر
وبری حنك اسحق وبریده سیاه قیطاس نام رخش دیرکه اسما پری
بغشله مشدیر رستم بونلری کوروب جمله دن زیاده عشقری بکنوب
عاشق اولدی همان ایاغ اوذرینه طوروب دولتم اتابنم فریدون
شاه دخمه سندن جیقار دیغم بر آتم وار ایدی جمله الات حربمدن
زیاده سوردیم سیزین یولیکزده دیو حالین ضربنده هلاك اولدی
سیزدن رجا ایدرمکه عشقری بنا احسان ایدوب بغشله سیزه سیاه
قیطاس ایله حنك اسحق یتر دیدی حمزه تبسم ایدوب ایتدی
بهی اوغول ایریلوق سجیلوك اراده برشی یوق اوغول اتاسی آتنه
بنمکه منت لازم دکلدیر اما بو آتك اتاسی پریدر بندن غیری
کیمسه بندیرمز نیجه زمان بن بونی قوجاغمده کتوردیم وکنه کو
جیله بنا مونس اولدی اما سن بو آته بینه مزسین اکر غیرسین استر
ایسن ال دیدی رستم تبسم ایدوب دیدیکی بندیرمز دیمك نه دیمکدر
سیز ویرین ده اکر بینه مزسم فراغت ایدرم دیدی صاحبقیران
ایتدی خوش نوله کتور سونلر کوره لم بینه بیلورمیسین دیدی
وئس بده وی واروب عشقری اکرلیوب کتوردی جمله دیلاوران
بارکاه اوکونه جیقوب سیره طوردیلر رستم دخی حاظر اولدی

وئس بده وی

وئس بده وی اورتوسون قالدیروب بیورون سرور دیدی رستم
دخی یورودکده عشقر کوردیکه کندونه بینه جك حمزه دکل اولدم
الم جکوب همان قولقلرین قلم قویروغن علم ایدوب بوینون کمر
قیلوب کوزلری دوریلوب دیشلرین صقوب رستمه اکری اکری
بقمغه بشلدی حمزه کوردکده قورقدیکی برخطا اوله صاحبقیران
پری دیلنجه یا عشقر صاقین بو بنم اوغلوم دیر برضرر ایتمیه سین
دیدی رستم حمزه بندیرمه در قیاس ایدوب نه سویلرسن سویله
بلدوکندن قالمسون دیوب یدی آدم یردن صچرایوب فی الحال
اکر خانه سنده بولندی اما عشقر اولحالی کوردکده سنمسین بنا بینن
ار ایسن اوذرمده اوتور دیوب رستم لنکر ویردیکه ضبط ایده اما
عشقر دیر رستمن لنکرندن اصلا الدیرمیوب برکره عقاب مثال اتیلوب
رستمی شویله سلکدیکی رستم اون بش ادیم کیرویه دوشدی رستم طورا
ننجه قدر عشقر یرینه واردی اما رستم بو قدر دیلاورلر ار اسنده
حجاب ایدوب اغلدی دیدیکی آفرین اتابنم دونیاده اویله بر آتم وار
ایدی اوده سیزین یولوکزه هلاك اولدی سیزین اوج دانه سلیمانی آتیکز
وارده انك برین ویرمکه قیامه دیکز دیدی حمزه ایتدی بهی اوغول
بن سنا دیمه دیمی اول بندن غیری کیمسیه رام اولمز دیدی [illegible]
سیز پری دیلنجه بندیرمه دیدیکز اولده سرکشلك ایلدی دیدی
حمزه ایتدی برب الکعبه یوق اوغلوم اویله دیمدیم بو بنم اوغلوم دیر
صقین برضرر ایتمه دیدم دیدی رستم هله مسئله معلوم اولدی دیوب
اغلا یارق جقوب کتدی سعد نبیره رستمه غایت محبت ایتمشدی ار
دندن یتشوب یا عمی لطف ایله دور بو خصوص ده صاحبقیرانك

صوجو یوقدیر بر زمان قبادین والده سی مهرنکار استمش عورت
ایکن ویرمیش عشقری وتیغ صحاکی ومقبلی بو اوجین استمش کویا ویر
مز دیو زیرا بو اوجی یاننده زیاده مقبولدور اما صاحبقیران اصلا
یوق دیمیوب ویرمش مهرده کوردی عشقره بنمك قابل دکل صکره
حنك اسحقی الور وسنك والدن سنی طغور مادن بر فرنك کافری
خرجنهٔ باصوب والده نی اسیر ایدوب کتورور القصه حمزه وارر
والیده نی کوه قافده بولور الوب کتوریرکن اشقرین اردینه بندی
ریر عشقرده بندیرمسین استه ممش حمزه غضبه کلوب شمدی سنی
قتل ایده ریم ویاخود عهد ایده ریم بر دخی سنك ارقنه بنوب غزایه
کتمم دیر عشقرده بر ضروری قائل اولور شمدی اتان پری دیلنجه
سویلمه سی کنه سنی صاقندیغندن دیر ایمدی سندخی انه اجی
سوز سویلمه وصقین سوء ظن ایتمه سن دکل دوشمان دخی اندن
برشی استه یوب رجا اتسه هرنه اولورسه ویریر قنده قالدیکی
سن انك سوکلو اوغلوسین ایمدی سندن آت می صاقنور اویله
قیاس اتمه اتان سندن آت صاقنمز اکر مرادین آت ایسه بنم بر
سلیمانی آتم وار دیر شب تیز ذاولی دیرلر ال سناجبه دیوب
یلواروب کوجیله قبول ایتدیردی بو محلده عمرده کلوب یتشدی
اوغول کرم ایله اتانه بویله بی حظور ایلمه انك صوجو یوقدیر
نهایت عشقرین حویی اویلدر بتون بکلره سؤال ایله بکلر بیلورلر
یاننه حمزه دن غیری آدم وحیوان کیم کیرر ایسه هلاك ایدر
حیف بر غیری ات استمك کرك ایدی بزم ایله بر مشاوره ایلمه دین
دیدی رستم ایتدی نیلیم بر آتی ضبط ایده مدی دیرلر دیو
حجاب ایده رم همان اول کوجیمه کلور یوخسه الله کریمدر بن بو

دونیاده

دونیاده اتمی بوله مم اشته بلادرم سعد کندی سلیمانی آتین
بناویردی دیدی عمر ایتدی کوذل ایمدی بونده بر نسنه یوقدیر
شمدی سنا لایق اولان واروب پدرینك الین اوپوب اوتوره سین
اوبر تالقده بر پریشانلق اولمیه بوقدر شاذ لقلر وارکن غمه تبدیل
اولمسون دیوب رستمن قلبنی کوجیله یوموشادوب دوندوروب
کلدیلر زیرا رستم بر قره کنوللی بتدخوی سرور دیر قیل قدر شیدن
النور اوغلوملك قاسم بوندن بیك قات زیاده دیر ایمدی نه
کتوردیلر اولسه کرکدیر شمدن صکره محلی کلدکده بیان اولنور بو
محلده سعد کندینه یارلیق اتدیکی ایچون رستمده سعده مائل اولور
بر برلرینه عظیم محبتلر ایدرلر القصه اشته سعدده رستمه وقا
سمه مائل اولدوغی ایچون اول قولوکودر عمر ایله سعد نبیره هرنه
حال ایسه رستمی دونده روب سراپرده یه کتوردیلر رستم دخی
کلوب حمزه نك الین اوپوب دولتم اتا کستاخلق ایدوب الم ایله بر ایکی
سوز سویلدم بلمزلك ایله بر غیری معنا انلدم مکر ینلش انلمش
اولدم ایمدی خطا ایتدم سیزده عفو ایدین مکر اول عشقرین قدیمی
خویی بد ورام اولمسی مشکل ایمش اما لطفلری دائم اولسون
اشته برادر زادم کندی سلیمانی رخشین بزه باغشلدی ارتوق
کونلوم خوش اولدی سیزده همان لطف بیورون بو کستاخلغیمزی
عفو ایدوب هرنه کناه اتدم ایسه دخی دیدی حمزه ده رستمن بو سوز
لرندن صفا ایدوب تکرار رستمی قوچاقلیوب النندن اوپدی
بر خدار اول اوغلوم اشته احواله واقف اولمش سین دیدی.

رستمده کچوب یرنده قرار ایلدی بکلرده کوروب شاد اولدیلر اندن
هر بری رستمه دعالر ایدوب هاشویله شهزادم کرچکدن جمله مزی
ملالته دوشوردین ایدی ایمدی برخدار اول شهزادم دیوب
دعا ایلدیلر رستمده بکلردن تکرار عزرین دیلدی اما حمزه بلدیکی
رستم نه اوله جقدیر کونلوندن ایتدی ایمدی بو اوغلانک طبیعتی
عجبدیر بو اوغلان بزه شمدنکرو حضور ویرمز الله خیرلر ویره دیدی
تزیه کلدی کلمدی بویله بر قصه سی اولدی دیدی ذیرا حمزه نک حالی
اوذکه دیر غیری صاحقیر انلرده بو خصلت یوغیدی آدم صرافی دیر
هله اولکون کچوب صیافت تمام اولدی ایرنه سی کون همان رستم
ایاغه دوروب ایتدی دولتم اتا بزلر بونده نیجه بر اوتوره لم اول شاه
دیدیکلری حیله کار سیزه بو قدر ایش ایلدی و بونجه کونلر دورلو دورلو
جفالر ایلدی بنا اجازت ویر واروب تاج تختین باشنه ییقه یم دیدی
وسیزلر استرسکز سعادتله مکهٔ مکرمه میه بیورون سیزه زحمت اولمسون
دیدی اشته بونده حمزه ده کرامت ظهور ایلدی ذیر حمزه اولیاء اللهدن
وهم عمی رسول خدادیر کشف بیوردیلر بو قدر تزیه رستم کندینه وجود
ویردی حمزه بونک بو مرتبه عجله سین کوروب ایتدی صبر ایله اوغلوم
هب بیله جه کیده لم سنک ار لیکن بنده تماشا ایده یم دیدی وهم دوشمان
هر نقدر ضعیف ایسه انی خور کورمک ایو معنا دکلدیر بلکی افعال
قبحدر دیدی بیت پنجهٔ شیر اولسه دستک انی ایلرلر شکست ٭٭
بو مثل مشهور دیر دست بر بالای دست ٭٭ ایمدی ای جیکر کوشم
بن قرق ییلدیر نوشیروان ایله جنک ایده رم دیدی ذیرا قولای
دکلدر کشیه هر زمان روزکار مساعده ایلمز دیوب براز نصیحت

ایلدی

ایلدی اما هیچ اولورمی و نصیحت دنلرمی بوندن الم جکدی
دیدیکی کوره شول قوجه پده ری بو قدر ارلکلر ایلدم
دیوب بزی آدم یرینه قوماز دیدی هله عسکر ایچنده ندا
اولندیکه یارین کوجدیر دیدیلر اشته بونلرده کلمکده اما
بو طرفده نوشیروان تختنده اوتورورکن در ایدیکی بختک
حمزهٔ و بکلرینی کتوردیکی کبی اولدوره یم هرجه باد آباد
صکره عمر ایله و رستم ایلده بر حال اولوردیق دیوب انتظار
ده ایکن بر کون بختک لعین رستمن جنکندن قورتولان عسکر ایله
کلدی پهلوانلرین کمی زخمدار کمی مجروح شاه اولحالی کوردکده
بره سیزه نه اولدی کنه بر بلایه می اوغره دیکز یوقسه یولده طلویه
می راست کلدیکز بره اوغورسیز ملعون ندیر بو یوذوق دو
ذن دیوب شاهن المندن عقلی کتدی بختک لعین باشندن
صاری چال مانده یره اوروب بشلدی عمردن و رستمدن شکایت
ایتمکه اشته شویله قصه اولدی دیوب عمرین قلعیه کیروب
و رستمی کتوردیکن جمله سنی بر بر حکایت ایلدی و بو قدر عسکر
هلاک اولوب مال ارذاقلرین کتدیکن شرح ایلدی اما بختک
ایتدی شاهم سیر بونده که بن دیذداره تنهاده سنده ایله
شویله بر اشاره تیمز اولسون دیوب اصمارلدیم ایدی اما
بلمم اول نابکار عیار دوشنده می کوردی بنم ایده جکیم اشا
رتلری ندن بیلدی دیدی خواجه دونوب ایتدی بهی
احمق پلید عمرانی بیلوب ایتمدی غایت تحیرندن انکشت

بر دهان ایدوب بر ماغین اغزینه المش دیزدارده اولحالی کور
دکده اشارت ایدوب حاتم کوستردی صانوب قلعه قپوسین اچمشدر
دیدی بختک ایتدی ای حمال زاده نه کوزل دوزوب قوشارسین
انده عمر بنم کلدیکم دیوب قلعه ایچنه دوشر بنده اسیرلری الوب
کتوزیرکن یولده شویله اولدی دیوب رستمدن شکایت ایلدی
هله نارنور برحدار اولسون بزی اله ویرمدی یوقسه اللرینه
کیرمش اولیدم تحقیق امان زمان ویرمیوب بنیده ایکی پاره
ایدردی دیوب الین یوزینه طتوب قوجه سی اولمش چنکانه
قاروسی کبی های های اغلدی شاه دونوب ایتدی هر زمان یوزین
بویله قاره اولسون بره ملعون اوغلو ملعون بزی کندی حالیمزه قو
میوب بویله غوغالر پیداه ایدوب هر طرفدن دوشمانلری جو
غالتدین بزی اصل دوشمانلر اورتاسنده قودین بوینون التنده
قالسون بر الای اویور یلانده قویرقلرینه باصوب شمدی اوزه
ریمزه حواله اولدیلر ایمدی بویله اژدرهالره کیملر قرشو طوره بیلور
دیوب حواجیه بقوب نیجه اولور حالیمز دیدی حواجه ایتدی شاهم
بونده نسنه یوق اما اصل غوغا شمدن صکره قوپار نیلیم بنم
سوزوم طوتمدین دیدی بختک کنه دوره میوب ایتدی ای نابکار
نه دیمک استرسین شاه هر زه مان بر عره بن منتی التنده می اولسون
شمدی بویله بر اوغلو پیداه اولدی اولده بر طرفده حکم حکومت
ایدر شاهن اورته لقده بر آدی وار شاهن بو قدر ویلایتلرین
الوب یزدان پرست ایلدیلر انسان اولان بو غیرت التنده پاره

پاره

پاره اولمق کرکدر بو دنیاده البته بر جواب ویریر آدم بولنور
دیدی بو محلده قپوده بر غلبه اولدی ندیر دینجه شاهم مژده
بو قدر عسکر ایله اسکپوش ماذندی رانی کلدی دیدیلر بو ده
یتمش بش اریش قد چکر کویده ده دیو حال هندی قدر ایدی
اما قوتده دیو حالدن زیاده ایدی بره مدد قرشولمق کرکدر
ده یوب مژده یه کلن آدملره خلعتلر کیدیردیلر و قرشولیوب
مداین صحراسنده بر جانبنه قوندیردیلر اندن نزول نعمتلر
کوندردیلر ایرتسی کون اولدقده اسکپوش شاهه کلوب هدایه
سین ویروب مقبوله کچدی شاه دخی بو نه عظیم عزت ایدوب
فاخره خلعت کیوردی اندنصکره باشلدیلر حمزه دن عمردن
و رستمدن وافر شکایتلر ایتدیلر و شمدی حمزه نده بر اوغلو ظهور
ایلدی هنوز اون ایکی یاشنده دیر اما ایتدیکی ارلکلری سلفدن
کچتلر ایتمدی دیوب دیو حال کبی پهلوانی فیلیله قاپوب ییره
اوردی خرد ایلدی دیدیلر اسکپوش ایتدی ظاهر اویله قبا
نابکاری اویله ایدرلر اما سیزده کوره سکز که میدان اولدقده
بن اول سیزین رستم دیدی کیکز اوغلونه ایشلر ایده یم که سیزین
هب انتقامیکزی حمزه دن و رستمدن شویله الایمکه دللرده
داستان اولوب سویلنه انلرده کوره لرکه بو روزکارده کیمه
راست کلدیلر دیوب وافر اطوب طوتدی بختک و شاه
شاد اولوب دیدیلرکی بزده بو اشلری سنده الندن کلور بیلو
ریذ زیرا سیز دیو حالدن ایکی طوتام بر قاریش بر پارمقدن

ارطوجاق سین اویله اولنجه ارلیك و دیلاورلیك سندن اومولور
وهم بن دون کیجه صوغان اوده سنده کهله قیررکن کجی کتابنده
ولقلق نامده و وقوف دیباجه سنده و لیلك صیغه سنده
و قیرلنجق شرحنده وچیلاق نامه نك هجه سنده اویله یازر
که و بونلره بنذر مجوسی قومنك کندی اللری ایله شیطان علیه
اللعنه تعلیمی اوزره عقل فاسدلری اوزره یازمشلردر مجوسی
لرین تحفه کتابلرنده هب بیوردوغوکز کبی یازار نار نورین
سنا اولقدر التفاتی جوقدر دیو حال کبی اولمزسین دیدی اما
بحتك لعین کنه کونلندن ایتدی سن دخی بتر اولوب بوینون
التنده قلمه سنه هیچ شبهم یوقدر دیدی اما اسکبوش ماذن
درانی کرجك سانوب کندین شیشیردی دری سنه صغمز اولدی
یوکین یوقارو قالدیروب بییقلرین چنکانه بالطه سی کسمز
اولدی همان بر عظمت ایله باش قالدیروب ایتدی تیز عرب عسکری
یوقلانسین قنده دیر انلر بونده کلمزسه بزلر انده وارهلم دیدی
بحتك ایتدی صبر ایله دیلاور نه زحمت سیزین انده وارماکز
انلر بونده کلور دیدی همان کوره یم سنی ذیرا بودم غیرت بزیم
دکلدیر هب سنك دیر همان ارکبی اول دیدی اشته بونلرده بونده
ناکاه اوجنجی کون کوردیلر که بغداد طرفندن توز توزه اولشدی
اول ایدیکی حمزه نك علم اژدرها پیکری عظمت ایله کلوب ایرشدی

عسکر اسلام

عسکر اسلام دخی اردنجه الای الای بلوك بلوك کلوب مداین
صحراسنده برخوب یره سراپرده سلیمانی قوروب صاغ یاننده رستمن
فریدون بارکاهن قوروب اندن سائر دیلاورلرین بارکاهلرین
دخی یوللو یولنجه قوردیلر مداین صحراسی کوناکون بارکاهلر
ایله لال زاره دونلدر دیلر صاحبقیران عالم دخی کلوب سعادتله
سام صندالیه سنده قرار ایلدی اما اشکبوس و سائر کفار بهادیر
لری امیر عمره بك الاین سیر ایدوب جمله سی بکنوب تحسین ایله
دیلر ایرتسی کون ایکی طرفدن دیوان اولوب صاحبقیران سیف
ذوالیزنه بیوردی شاهه بر مفصل نامه انشا ایدوب مهر اوروب
اندن عمر عیاره ویروب تیز وار بنا بر جواب کتور دیدی عمرده
نامهٔ الوب نوشیروانه کلوب نامه سین صوندی الوب حواجهٔ
دانایه ویروب اوقودی اولنده نام خدایی مدح ثنا ایدوب اندن
حمد شکردن صکره بنکه قاتمده صاحبقیرانم شرق و غرب حمزهٔ
عرب ای شاه عهدینه دورماز معطوح بر الای مفسدلرین
سوذیله ندر بوسنك ایتدوکن یره ماذلق یوخسه همان دیوانه می
اولدون آخیر عمرنده دخی اوصلنمزمیسین جونکه بو قدر بانه اذیت
ایدوب هلاکیمه سعی ایلدین شویله بلکه المدن خلاصنه چاره استر
ایسن یا ایمانه کلوب دخترین کلفهری بنا ویره سین و یاخود حراجه
راضی اوله سین یوق دیرسن ثنا اشلر ایده ریمکه دللرده داستان
اولوب دوری قیامته قدر سویلنه دیمش شاه اشکبوس پهلوان
صاغ اولسون بو سیزه جواب ویریر دیدی اشکبوس دخی میدانه

قلنج براقدی اندن ایتدی اول دیوحالی هلاك اندن اوغلان
حاظر اولسون اندن دیوحالین انتقامن اله یم صکره غیری لرین
بری بری حقندن کله یم دیدی عمر اشکبوسی دیوحالدن زیاده
کوردی واندن هیتلو بولدی واروب سویلیم دیوب جائزه بین
ویروب عمرده الوب جقوب کندی سراپرده یه کلوب جوابلری
سویلیوب اشکبوسی وافرمدح ایلدی صاحبقیران دخی یادین
جنك دیر دیوب ندا اولندی امارستم ایاغه دوروب اشکبوسن
میدانه استدی خلیفه ده قفتان کیدیردی عمر رستمه ایتدی
ای شهزادم اشکبوسه مهیب ملعوندیر کرم ایله کوذون آچ
دیدی رستمده الله کریمدیر خیر اوله دیوب اشته بونلرده ندا
رکده جون صباح اولدی کنش قلهٔ قافدن بلکوستروب عالمی
نوریزدان ایله منوّر ایلدکدن صکره ایکی عسکر یرلرندن
طوروب ات فیل کرکدانلرینه سوار اولوب کلوب قرشوبه قر
شو الدیلر وصافلر بغلیوب میدان اچلدقده برده انی کوردی
دیارکه اشکبوس ماذنده رانی یتمش سکز اریش قدیله میدانه
کیروب برمقدار عرض هنر کوستروب بعده حیقیروب قنی
اول رستم دیدیکلری اوغلان بوکون میدانه کلسون جهاننده
ارلك نجه اولور کورسون دیدی اولدم همان رستم صاحب
قرانك دعاوهمت طلب ایدوب سوروب اشکبوسه برابر

کلدی

کلدی کونلندن ایتدی یارستم ارلك اولدیرکه دیوحال جنکن
قوجه پدرسیر ایتدی رمك کرکدر ذیرا سنده جنکن نیجه دیر
کوذیله کوردی دی بلکی شبهه قالمشدیر دیدی عمرده غوغا
قشاغه سیدیر رستمه یناشوب ایتدی سرور اول دیوحال قصه
سنه یکلردن بعض کملر وار دیر اینان مزلر ایمدی کوریم
سنی اول ار لیکی تکرار کوستروب اثبات وجود ایتمك کرك
دیر دیدی رستم ایتدی بنمده فکرم اولدیر همان دعاده اول
دیوب اشکبوسه سلام ویردی اشکبوس رستمی اون سکز
اریش قدیله کوروب کوذینه صالندیر دی امّا اوذرنده
اولان فیریدون شاهن یادکار مجوهرلو آلات حربین کوردی
دیکده زیاده بکندی اندن دیل اوجیله سلام ی ال دی ذیرا
مغرور پلیدایدی همان بره اوغلان اول دیوحال دیدیکلری
قباکیدی فیلیله قالدیروب بره اوروب خرد ایلین سنمین
دی رستم ایتدی بلی بوذوك بنم ندیمك استرسین سنی دخی
اویله ایده یم دیدیکده لعین بی اختیار قهقهها ایله کولب
ایتدی های پوخ اول قباکیدیکه جاننه سنجیلین براناسی
سودی اغزنده قوقار اوغلان ده النده اول شکله هلاك
اولوب جهانده کندوذی بویله بدنام قویه دیدی رستم ایتدی
ای پلید یوخسه سن بنی بکنمه دنمی ایمدی اکر سنده اسلامی
قبول ایتمیه جك اولورسن مرادیم اولدیرکه سنی ده دیوحال

کبی میدان اور تا سنده سنی ده قتل ایده یم کور منلر سنی کوروب
عبرت اله لردیدی لعین کنه کولب بهی اوغلان بونه اول ماذ
دعوادیر سن بنم بر قولوم قدر یوق سون کل یبانه سویله این
اتندن رکابمه یوذ سوروب کناهنه توبه ایله وسنی شاهدن
دیلك ایده یم یوخسه سنا بومیدانده برایش ایده رسمکه هواده
اوجان قوشلر سندن عبرت الا لردیدی رستم آتش اولوب
ایتدی ای لعین دور مه حمله ایله کوره لم بوایشی کیم کیمه ایده بلکم بو
معنا عکسی اوله دیدی اشکبوس ایتدی حمله اوّل سن ایله بلکم
عکره سنا نوبت کلمیه دیدی رستم ایتدی بره یبانه سویله مه بن
صاحبقیران ذاده یم اوّل کیمسیه حمله اتمم دیوب خشمیله بقنجه
اشکبوس غضبه کلوب ایتدی بره اوغلان ان صون اوله جك سین
اویله اولدقدنصکره سنا نوبت ویرمك نه حاجت دیوب الینه
عمودین الوب همان فیلینه میدان ویروب کور لیوب یتشدی رستم
هیچ الدیرمیوب سدّ اسکندر مثال برنده ثابت قدم اولوب توکل
حق ایدوب طوردی اشکبوس خشم کین ایله اویله برعمود اور دیکه
رستمك کورز فریدون شاهی برابر ویروب کرجه منع ایلدی امّا
قولاری بوکیلوب ارقیه الدقده قدی حام اندرحام اولوب باشی
ات باشنه برابر ایلدی صحت میدان کوذینه رنکارنك کوروندی
التنده شبتیزین بلی جنبر جنبر اولدی وجوق اضطراب جکدی
دوست دوشمان اشکبوسن کورز اوروشنه ورستمن منع ایدی شنه

هزار

هزار تحسین وآفرین ایلدیلر القصه رستم اول لعینك اوج حمله سین
بری بری ار دینجه مردانه منع ایلدی کورنلر حیران اولدیلر
اشکبوس ایتدی بره بونه حالدرکه بویله برطفل اوغلان بنجیلین
بر دیو آهرمه ندن حمله لرین آسان منع ایلیه بر قیلنه خطا
کلمیه دیوب حیران اولدی امّا اول ایکی بلوك عسکر انی کور
دیلرکه اول کنج ارسلان رخشندن اتیلوب وجبه انکلرین در
میان ایدوب حمزه ده باننده اولنلره باقوب بره بواوغلان
نیلمك استر دیرکن برده کوردی رستم سکیردوب اشکبوسین
فیلینك التنه کیردی کنه ایکی عسکردن برهای هوی قویدی
بره نیلر شودیرلرکن صاحبقیران ذاده دیو حاله ایتدوکی کبی
فیلین برقولیله قیچ ایاقلرین وبرقولیله اون ایاقلرین ستون
کبی قاورایوب تمام ضبط ایدوب باشین فیلین کوبکنه طیایوب
یاالله دیوب ایاق اوزره قالقوب برقره طاغ کبی اشکبوسی فیلیله
والآت حربیله وجبه جوشنی ایله قالدیروب میدان اورتا
سنده اوج ادم صاغه واوج ادم صوله کزدیروب اندن قالدیروب
برجانبه شویله چارپ دیکی فیل هلاك اولوب واشکبوس ماذن
دیرانی دخی ذمینه دوشوب بی قیریلوب واندامی خرد اولوب
جان چکشمکه باشلادی رستم یرندن سکیردوب همان ایکی ایاغیله
اشکبوسین اوموزینه باصوب وایکی الیله اول حمام قبه سی کبی
کلهٔ بی دولتنی طوتوب یاالله نیت غزادیر دیوب جکوب

بو بیتندن اول کوکلی کبی باشی حام ارمود کبی جکوب قوپاردی
اندن کتوروب شاه طرفنه فیرلاتدی ای شاه ال ایمدی طیاندو
غین پهلوانده باشین پاچه ایله دیوب حیقیردی واندن کنه
رخشنه سوار اولوب صحن میدانده جولان ایدوب حمزه ولندها
وجمله بکلر یقوب رستمن بو تازه لکده بو کوناجنکن کوروب حیران
اولدیلر وافرین ایدوب جهانده ارلیك ایسه انجق اولور
دیدیلر اما شاه دخی رستمن ارلیکن کوردکده دیل تنك او
لوب اصلا سویلمکه درمانی اولمیوب نیلیه جکن بلمدی بختك
دخی قساوه تندن قانلر یوتوب نطقی طتولدی المندن ایتدی
های نار نورین خشمنه اوغرایاجق هرکون بر دورلو جنك
پیداه ایدوب بزلره بو اوغلان باباسندن دخی زیاده اولدی
ایو بلایه اوغرادق هله حمزه اولور اولماز دیلاورلره بویله
قیماز اما بو نابکاری کورکه نه پهلوان بیلور ونه ادم بیلور
هرکیم اولورسه برکیمسیه امان ویرمیوب هر برین بر دورلو
لعب ایله هلاك ایدر دیدی اما اولمحلده شاه کوردی
اولماز ناچار اولوب عسکره قول صالدی رستم دخی انی استردی
تیز رخشندن اینوب قولانلرین محکم ایدوب کنه سوار
اولوب تیغ فریدون شاهی عریان ایدوب اندن رعد نره
کبی نعره اوروب بونلره برکریش کیردیکه بنار آتش کبی کفاری

یاقوب

یقوب یاندیردی وبلوك بلوك ایدوب قیرمغه باشلدی شویله
کی کنه کافرلرین باشلرینه قیامتلر قوپاردی اسلام بکلری اولحالی
کوردیکلرنده جنکه کیرمك دیلدیلر حمزه قومایوب ایندی شمدی
بونده یوکرك لکی زمانیدیر استدوکی کبی آتوب طوتسون بزده
بر زه مان بویله ایدك دیوب سیرینه طوردیلر اما رستم اول
دریا مثالی عسکری یاروب بونلری آلاق بولاق ایدوب صافلر
سوکوب الایلر بوذوب قنده سین شاهن علملری دیوب کافر
لرین های هویی کوکلره جقدی بره قومان کلدی بره قومان وار
دی دیوب شاهین اوکندن سرچه نه رسمه قجارسه اویله قاجوب
بری برین باصوب هلاك ایدرلر ایدی شاه ایتدی ندر اصلی
حمزه نیجون عسکریله یورومدی دیدی خواجه ایتدی حمزه بیلورکه
کندینه وعسکره احتیاجی یوقدر زیرا یالکز رستم بو عسکره جواب
ویریر انده ایجون یورومز هله سنده شمدی طویارسین دیدی
بونلر بو سوزده ایکن انی کوردیلرکه رستم شاهن بو قدر عسکرین
سوکوب چیقه کلدی علملره قصد ایدوب شاه کورنجه نجه ایده
لم دیدی خواجه ایتدی نجه اولسه کرك تیز امر ایله طبل ارام
جالدیر یوخسه شمدی عسکر صنار چوق رسوایلق اولور دیدی
شاه ده کوردی اولماز تیز امر ایلدی طبل ارامه طرلر اوردوروب
امان جالدیلر رستم دخی جنکدن ال جکدی زیرا قائده بیلور ایدی
عسکری یاروب برجانبه جقوب کتدی عسکره کلمدی نیلیم طبل
ارام جالدیر مامق کرك ایدی بنده بیلور دیمکه سنانه لر ایدردیم

دیوب کندی امّا حمزه کوردیکه شاه طرفندن طبل ارام جالندی
ابوالفتّاح کلوب حمزه یه ایتدی رستم علمدی سرنگون ایدرکن طبل
ارام چالندیغن اشیدوب شهزاده غضبندن عسکری یاروب
کندی نغجب بوندی کلمه مثل دیدی حمزه باشین صالوب رستمن ار
لکنه تحسین ایدوب اندن دونوب قوندیلر حمزه کوردی رستم
کلمدی الم چکوب ایتدی یا بوا وغلان بو قدر ارلك ایدوب
یوز اغار تاده ندیر اصل که دوغری عسکره کلمیوب برغیری
جانبه کیده البتده بوندی بر اصلی وار دیر دیوب عمره یقوب
ایتدی عیّار وار دورمه کرم ایله چکر کوشم شاید ذخمدار
اولوب کندی بین الدیر مسون دیرا بوندی ایتدیکی عقله مخا
لف اشدیر الحمدلله تعالی یوز قره لغی ایتدیکه دوستلردن
حجاب ایدوب کلمیه بوکون کنه برار لك ایتدیکه رستم داستان
اینمدی یوری کوز برخطا اولمسون دیدی عمرده نوله سلطانم
دیوب جفوب کندی یقین یرلرده اولقدر ارادیکه اولماز آخیر
ایراقدن یقوب کوردیکه برات اکرلو اوطه صالمشلر یقین کل
دکده کوردیکی رستم بر درخت دیبنده اوتوروب فکره دالمش
عمر یانشه واروب سلام ویردی اندن ایتدی های کوذوم
نوری بوندی نه ارار سین الحمدلله تعالی ذخمنده یوق کبی امّا
اوزه ده یده رین عظیم قاوتده در عجب نحال اولدی چکر کوشم
کلمدی دیو بنی کوندردی نقدر ذماندر سنی ارامقده یم مکر
بنا بر مکافات اولنه ذیرا پك یورولدم باری حمزه مژده ایلسم

اول بنا اوجرت قده مته وبریر دیدی رستم ایتدی عیّار کل شوکر
ارایه اوتورین سنا اومدوغندن زیاده رعایت ایده رم امّا
بنمده سنك یانکده برمرادم واردیر البتده حاصل اولمق کرکدر
ذیرا سن سلطان عیّاران سین یدی بیغمبر لرین نظر کرده
سنده سین دیدی عمر ضمیر شناسدیر مرادین بلدی امّا کنه
سؤال ایدوب سرور سویله مرادین ندر کولم دیدی رستم
ایتدی عیّار شو بوکون اتام جنك مغلوبیه یورومیوب تما
شایه طور دوغندن خاطریمه برعجب حال کلدی بویله اتلدیکه
بابام بنی امتحان ایدر کوره یم یالکز باشیله برایش ایده بیلور
می دیو امّا کجنده بنا کندی قوّه تین اظهار ایدوب کندی بند
لرین فیردی دخی اولنه ماندنبر و بنمده کونلومه برشنه
کلدیکه عجب پده رم ایله بنم قوّه تم نیجه دیر ایمدی بوکون
بویله ابتدیکندن پك جانم صقلدی سندن رجا ایده رم که
بنا صورت تبدیل ایندیروب پده ریم ایله بنی امتهان ایتدیره
سین دیدی عمر ایتدی اوغول کل بوندن فراغت ایله یانلش
سودایه دوشن اولمش سین شمدی یانکده اعلاحرمه تین و
عزّتلو برنده ایکن نه حاجت عرضین یقدیره سین بوحسه
اندن اوسنادی حضرت حضر دیر انا ایتدی یا حمزه اوّل برکسیه
حمله ایتمه تا اولنجه قدر سنا غالب کیمسه اولمیه مکر مغرور
اولوب حق تعالی ندن احسانکه اونودوب کندینه وجود

وبرمیه سین دیمشدیر یوق بیره کندینه ذخمت ویرمه سن ایو
اولور دیدی رستم ایتدی یوق هله مغلوبده اولورسم غم
دکل ذیرا سائر اولادی و پهوانلری اراسنده بنمده مرته بم
معلوم اوله دیوب اقدام ایلدی عمرده بازار قیز دیرمق
ایچون استغنایه بشلدی ذیاده قرندی تحصیل ایده یم
دیوب ایتدی اوغلوم اول سنك دیدوکن معنا کوچ اولور
ذیرا بو قدر بخور لاذیمدر انلرین ایسه هر برینك دیرهمی
شو قدر التونه اولور کمندن یوز درهم کمندن بر وقیه کمندن
اللی درهم و بو قدر مسك و عنبر و بعده بر وقیه عنبر یاغی
و بو قدر التون صویی فلان فلان دیوب رستمه القصه اوتوز
بیك غروشلق خرج مصارف کوستردی و بعده ایتدیکی سرور همده
ذیاده خوف ایده رم که صاحبقیران دخی طویارسه بو فتنه لك
هب سندن اولدی دیوب بنا انجنور و بنا ذیاده جفا ایدر برده
بو جنك حالیدر کیم بیلور اراده الات حرب وار ایکیکزدن
بریکزه و یاخود حمزه دیلاورلرندن برینه بر خطا ایریشه
ایروق حمزه نك یوذینه بقامم لاذم کلور که بونجه یللق یار
غارلق جمله سی برهبا اوله و بزده ترك دیار اتمك کرکدیر ار
توق حمزه نك یاننه کلمه مك دوشر القصه یا رستم ذیاده خوف
ایده رم دیوب بونا بنذر استغنالر ایدوب جوق دورلو
خوف فناك سوذلر سویلدی اشته رستم ایتدی اکر اویله اولماذ

ایسه بنده

ایسه بنده ترك دیار ایدوب ارتوق سراپرده وار مام
دیوب یمین ایلدی و یاخود کندی کندومی هلاك ایده ریم
دیدی بر روایتده دیمشلر که رستم عمره ایتدی یانمه یقین
کل سنادیه جکیم وار دیوب عمرده یقین کلدکده رستم دخی
عمری بك طتوب محکم قوجاقلدی اندن ایتدی یا عمر کل
لطف ایله پده رم ایله بنی بولشدیرمغه برچاره ایله
یوق دیرسن برب کعبه سنی قتل ایده ریم دیدی عمرده قور
قوب کونلندن ایتدی بره بو عره بیك توحومی بویله دیر ایمدی
بونلردن قورقماق کرکدیر دیوب باقوب کوردی خلاصه
چاره یوق آخیر عمر ایتدی نوله ایده لوم قیوویر دیدی
رستم ایتدی یوق اولماذ الدادیرسین صکره سنی کیم طوتار
دیدی عمرده یمین ایلدی رستم دخی قیوویردی اندن عمر
ایتدی یا تزیه نیجه قابل اولورسن ایسه عجله ایدرسین
بونا بر قاچکون تأخیر لاذیمدیر دیدی رستم ایتدی بن
خبر الدم سن مراد ایدنجه تیز ایدر ایمش سین ذیرا قچان
براده ریم عمر بن حمزهٔ یونانیٔ سواری ایدوب قلعهٔ بی ستونده
ذاویله ذبون اوذرینه کتدکده اتام حمزه یه صورتی تبدیل
ایتدیروب بردر بنده امتحان ایتدیرمش سین دیدی
عمر ایتدی اول یول اوستو ایدی اما شمدی در بندی قنده

بوله بیم امّا سن حمزهٔ نیلرسین اول بر سخا معدن وکرم کانی
سرور دیر جوذ ایجه بر مصلحتدن اوتوری بنی ذنکین ایدر
بزم کارکس بیمز وعلوفه مز یوقدر همان اندن احسانی وکره
می ایله کجو نوریذ دیدی رستم ایتدی بهی حریف بویله اذیب
بوذوب صار مقدان مرادین التون دکلمیدر یابن اول حمزه
اوغلوکل میم دیوب الجبه ایدوب بش یوذ التون بولدی
جقاروب عمرین اوکنه قودی جادیره وراییم اکرسنا اوج بیاله
دخی ویرمز ایسم نامرد اوله بم دیدی عمرین یوذی کلوب
پارله دق اجلدی اندن عمر ایتدی خبر اوله اوغول بن سنی
بریوذدن بولشدیره یمکی برکیمسه انا اکاه اولمیه دیدی ایمدی
بقالم کوذوم نوری شمدی بونه تدارك بودیرکه بزه براز
عسکر کرکدیر سنی سردار ایدوب شاهه یاردیمه کلدی مقا
منده اولوب امتحان اوله سین ایمدی سن بوارادهٔ اوتورین وا
روب اوی تالغی برطولاشه بم ذیرا شمدیکی حالده شاهه یار
دیمه کلور سردار وعسکر جوقدر اولکیم بری نده بوغاذین
دوشیروب انده صوره تنه سنی قیوب عسکر صاحبی ایده بم
دیوب کتدی امّا اوی ایدرکه عیّار جهان جوق کتمدن بر
پوشده اوذرینه جقوب اوته جانبه نظر ایدوب کوردیکه بر
صحرا ده وافر عسکر قونمش سوروب یقین کلوب کوردیکه بو
عسکرین جمله سی سیاه ذنکیلر دیر همان قاطران در پاسنه بنذر
مکر ذنکیار دیارنده بر ذنکی وار ایدی جنده ره ذنکی دیرلر

ایدی یوذ بیك عسکره مالك ایدی عمر بونلری کوروب اصلی
ایله خبر الوب سوروب کنه رستمه کلدی ای شهزاده بعون خدا
ایشیمز راست دیر بو بلوك عسکر بولدم امّا اشته سنی سیاهه
بویارم قائل اولور مسین دیدی رستم ایتدی بره مدد استر
ایسن قیرمزیبه بویه همان تیز دورمه ایش کوردیدی
امّا هله اولنجه قدر سیاه قالمیه لیم دیدی وهم کنه بیاض
اتمکه قادیر ایسن قائل اولورم دیدی عمر ایتدی امّا قره اولق
قولایدر لکن قرهٔ اق ایتمك فنّی کوجدیر واندن حرجی جملدن
ذیاده دیر هله بزه نه وبریرسین بویامه سنه وصکره اغار ثمه
سنه دیدی رستم عمرین طماح کار لغین کوروب حیران اولدی
هله بش یوذ التون دخی ویره جك اولدی امّا عمر قائل اولمدی
دیدیکی بهی کرور بویله اوفاق اوفاق دوغرامه بحق نوار
تیز اول اقچه میدان کورسون دیوب القصّه قره سنه آقنه
اون بیك التونه باذار لیق ایتدیلر اندن اولکیجه واروب
عمر جنده ره ذنکی ایله رخشنده ذنکیٔ اوغورلیوب تنهایه جقا
روب بوغوب کوم ایلدی عمر جنده ره ذنکی اولوب رستمی اوغلو
رخشنده ذنکی شکلنه قیوب کلوب بارکاه ده برلرینه یاتدیلر
ایرتسی کون صباح اولدقده بارگاه کاهلرین قالدیروب مدا
ینه دوغری روان اولدیلر اندن شاهه مژده جیلر کلوب
سلطان ذنکی بار یوذ بیك عسکر ایله بابا اوغول پهلوانلر دیر

کلیور دیدیلر شاه شاد اولوب قرشولدوب کتوروب قوندر
دیلر و بر قاج وذه رائیله نزول نعمت کونده روب طبل شاد
مانی جالدیردی حمزه اشیدوب اصلی نه اوله عجب شاهه امداد
کلدی کبی اوله دیدی عمر بن خلیفه لرندن طارق و کلباد
عیار کلوب ایتدیلر که شاهه ایکی ذنکی پهلوانلری ایله یوز
بیک ذنکی عسکری کلدی دیدیلر اندن احشام اولدقده عمر
جیقه کلدی حمزه اوکنده دعا ایدوب ای صاحبقران خاطر
شریفکزه بر الم کتورمیه سکز رستم شاه ارکندن طبل ارام
جالدوغندن مراد اوذره جنک ایده مدوکی ایچون اویکه
سین اله میوب انک ایچون جیقوب کتمش ات قوه تیله وافر
کیدوب بر صحراده براذ عسکر کوروب مکر ذنکیلر ایمش شاهه
یار دیمه کلور ایمش اما رستم کندونی ذنکی عسکرینه اوروب
اولقدر جنک ایدر که بوزمق طبقه سنه وارمش هم حکمت
خدا اتی سورچوب اتندن دوشر قالقایم دینجه قدر بر قاج
یوز کمندلر اتوب اوذرینه اوشوندی ایدوب طتوب اندن
کمیه قیوب ولایتلرینه کوندرمشلر اول رخشنده دیدیکلری
جنده ره ذنکینک اوغلودیر رستمن آتن و اسبابک الوب کیمش
واتنه بنمش اشته شاهه یار دیمه کلمشلر استه دیمکه دون
کیجه ایکی سنک دخی باشلرین کسیم کنه سیزدن خوف ایلدم
هم قورق دیمکی اوته ده رستم دن دخی انتقام ایچون بر ضرر
اتمیه لر نیله یم نابکار ذنکی رستمی حیله ایله بغله مش اما شمدی

ارلک

ارلیک ایله بغلدم دیوب اوکنور ایمش ایمدی سیز بونلرین حقندن
کله سیکز بن همتیکز ایله واروب اول یردن شهزاده خلاص ایده یم
اما اکر بن اکلنورسم الم جکمیه سکز تا بن رستمی قورتارمینجه بونده
کلمم دیدی حمزه ایتدی بره مدد نه زمان کلورسن کل همان تک
اوغلوم خلاص ایله دیدی عمر عیار دخی خیر اوله بنی دعادن
اونوتمان دیوب بونلره وداع ایدوب جقوب کتدی رستمه
کلوب حمزه یه اتدوکی صنعتلری بر بر نقل و بیان ایلدی وکنه
کندوسین جنده ره صوره تنه قیوب یرنده قرار ایلدی ایرته
سی کون اولدقده یرلرندن قالقوب عادت اوذره شاهه
هدایه سین دوذوب دیوان شاهه کلدیلر دعا ایدوب کتور
دوکی پشکشلری ویروب مقبوله کجدی بعده شاه دنوب نره یه
اوتورسونلر دیوب دورت یاننه بقمغه بشلدی اندن دونوب
بحتکه بقوب بر یر بول دیدکده بحتکده صول قول پای تحتین
کوستروب بیورون ای سلطان ذنکبار اتا اوغول اوتورون
دیدی مکر بونلردن اول شاهه بر پهلوان کلمش ایدی نامنه
بهمن کبیر سلطانی چیل کبیر دیرلر ایدی اول صاغ قول پای
تحته اوتورمش ایدی بونلری صول قوله تکلیف ایلدیلر
جنده ره صوره تنده اولان عمر عیار غوغا قشاغه سی ایتدی
شاهم نجون صول قوله تکلیف ایدرسکز دیدی شاه ایتدی
صاغده اوتوره لر اما صاغده اوتوران جمله یه غالب کرکدیر اشته
بزده بو دیلاوری جملیه غالب بیلوریذ وهم مسافریمز دیر

یقینده کلدی رعایت لازیمدیر دیدی عمر ایتدی شاهم بنم
اوغلوم ذنکبار ایچنده نقدر پهلواندیر که طول ذنکی کندی
کلمك استردی صکره بونی کوندردی یا بن وارمشیم یا رخشنده
وارمش بنم وارممه حاجت یوقدر انلرین حقلرندن کلور
دیوب اعتماد ایدوب کوندرمشدیر ایمدی سیزه لایق
اولان بنم اوغلومه صاغ قولی ویره سکز بودیلاور صول
قولده اوتورسون وهم بنم اوغلومه سلطان ذنکبار طول
ذنکینك اعتمادی اولدوغی ایچون بونه اولان رعایتی
اشیدوب حظ ایدر ودائما سیزه بویله پهلوانلر ایله امداد
ایدر دیدی شاه بهمنه باقوب ایتدی ای پهلوان لطف
ایله سن صول قوله اوتور کنه رعایه تك بللودیر بودیلا
ور صاغده اوتورسون دیدی بهمن الم چکوب ایتدی شاهم
بو اوغلان ندیرکه بن یریمدن قالقوب بو اوغلانه ویره یم بن
بوندن قالورمیم دیدی عمر ایتدی نابکار جونکی جملیه غالب
سین نجون حمزه یه جواب ویره مدین دیدی بهمن ایتدی بن دخی
هنوز کلدم میدان اولسونده جوابن السون دیدی عمر ایتدی
جونکی اویله دیر ایمدی بن پیر اولدوم امّا اوغلوم رخشنده
ایله امتحان اول اکر غلبه ایدرسن اوتور یرنده دیدی بهمن
ایتدی نوله کوذل امّا نه یوزدن امتحان اوله لیم دیدی عمر
ایتدی پنجه ایله وکمر ایله امتحان اولون دیدی بهمن نوله دیوب

اوّل پنجه

اوّل پنجه طوتدیلر بهمن ظور ایده کوردی اصلا رستمن پنجه سین
حرکت ایتدیره مدی رستم ظور اوّلده بهمنك پنجه سین بوردی
پسدیر دیدیلر بهمن حجاب ایدوب بو اوغلان پنجه ماهر
دیر کمر طوتالیم دیدی رستم دخی نوله دیوب کمرین تسلیم ایلدی
بهمن اوج ذور ایدوب طراق لقدن زیاده قالدیره مادی
بهمن کوردی اولماز قپوب صالی ویردی رستم ظور اوّلده بهمنی
قاپوب قولو اوزرینه الدی بهمن غیرت ایدوب سلکندکده
کمر کتور کتور قریلوب بهمن یره دوشدی طاورانوب ایاغه طو
رنجه شاه ایتدی پسدیر پهلوانلر زیرا بو تازه لکده سنا غلبه
ایلدی ایمدی سن صولده اوتور اکر دخی زیاده هنریکز وار ایسه
همان یزدان پرستلرده اجرا ایلین دیوب بونلری فصل ایلدی
اندن عمره ورستمه خلعت کیدیردی اندن رستمه دخی بیورون
رستم داستان صندالیه سنه دیدیلر امّا رستم عمره رعایتاً اوست
یاننه الوب ایکسیده بر صندالیه ده اوتوردیلر امّا صندلیه عجب
مصنّع صندالیه ایدی رستم اول صندلیه یی کوروب سیر ایدوب
حیران اولدی وکیمك یادکاری اولدوغن صوروب خبر الدی
اشته صکره بر خصوص دن اوتوری کلوب بو صندلیه یه طالب
اولور شاهن دیوانده باصوب جبراً وقهراً السه کرکدیر ان
شاالله تعالی محلّی کلدکده بیان اولنور اندن شاه بونلره ضیافته
بشلدیلر امّا عمر بن خلیفه لرندن کلباد وابو الفتّاح بونده
ایدی رستمن بویله ار لیکن کوروب سراپرده یه کلوب صاحبقران

اوکنده نقل بیان ایلدیلر امیر عرب لندهایه باقوب ایتدی ای
برادر عجب بونا بکار رستمی اولیك ایله می طوتدی یوخسه حیله
ایله می طوتدی کوره دعواسین دیدی لندها ایتدی دکمه ده
سرور سوذ عمر ندر نیه قادیر در نهایت شاهه نافره صائمق
ایجوندیر دیدی امّا اونه ده عمر ایتدی شاهم امر ایله جنك
اولسون بزلر بونده ذوق صفایه کلمدك دوشمانی برطرف
ایده لم اندن عسکره عیش نوش ایده لم دیدی اندن عمر رستمه
ایتدی اوغلوم رخشنده عجب اول رستم نامنده بغلیوب سلطان
ذنکباره کوندر دیکن اوغلان عجب حمزه اوغلو میدر دیدی
رستم ایتدی ظاهر اویلدیر اشته آلات واسبابی طوروبور
یا بونلر کمین اولسه کرك اشته آشته دخی بینه یوروم دیدی
شاهیله بحتك قولاق لرین دوس طوغری ایدوب شاه ایتدی
ندیر پیرم شهزاده اویله برکیمسه بغلدیمی دیدی عمر ایتدی
بلی شاهم برکیجه برکیمسه ظاهر اولدی برنازه یکیت عسکر همزه
کلوب شبخون ایدوب بنم رستم علمشاه رومی ابن همزه دیوب
بی پروانعره لر اوروب اذ قالدیکه بوقدر عسکره فنا ویره باذ
دی صکره اوغلوم رخشنده بنوب ایکی شوب عظیم جنك ایتدیلر
آخیر اوغلوم یقوب بغلدی اندن ذنکباره کوندردی امّا
قدی قامتده همان اوغلوم رخشنده قدر ایدی دیدی شاه
ایتدی تحقیق همزه اوغلودیر ذیرا اول بونده نلر ایلدی اشکبوس
نام بر پهلوانی میدانده فیلیله قالدیروب یره اوروب باتیرن

قوپاردی

قوپاردی بزده جمله عسکره قومه ایلدك اولدیدیکی کز اوغلان
باکز باشیله بنم بوقدر جوقلوق عسکریم طاغیدوب فناویر
دی انی کوردیکمه تارمار ایده بوربنده تزیه طبل ارام چال
دیردم اولده عسکره وارمیوب جقوب برطرفه کتدی اشته
سبنه راست کلمش امّا اول نابکار هیچ کورولمش شی دکلدیر
دیو حال کبی دیلاوری دخی فیلیله قاپوب یره اوروب هلاك
ایلدی دیدی عمر کولب ایتدی اوغلو شاه دخی برنسنه کور
ممش نه وارانده اکر بنم اوغلوم مراد ایلسه اندن دخی زیاده
ایدر دیوب عمر رستمه ایتدی اوغلوم سنده میدانه کیردکده
همزه نك لندهاسین فیلیله قاپوب یره اور بونلرده سنی تما
شا ایله سونلر جونکه بونلرین یانده اویله ایتمك هنر ایمش
دیدی اشته دنیا بحتکن اول دی جمله سی بوسوذلره اینانیدیلر
ذیرا رستمن جبه وجوشه نك والوت حربن کوروب بلدیلر که
بونلر رستمن دیر صانمی بغلمش دیردیدیلر حواجهٔ دانا ایسه
دور ماذ تبسم ایدر دی بحتك کوروب ایتدی نجه دیر ای
جمال زاده یوخسه ایده مزمی دیدی حواجه ایتدی ای لعین
بن سنك شاد لیغنه کولرم یوخسه بنده بیلورم رستم نه ایدرسه
بو نوجوان دخی اینمکه قادیر در وهم اوذکه معرکه لراتسه
کرکدیر دیدی حواجه نك بوسوذلرن جمله سی صفالر ایلدی
ذیرا حواجه یلاون سویلمز ایدی بحتك ایتدی شاهم بو رستم

قدر جنك ایدر ایسه دخی نه استریذ ارتوق یزدان پرستلرین
وجودلرین اورتادن قالدیریذ دیوب سه وندیلر عمر
ایتدی شاهم اکر اجازه تیکز اولورسه حمزه یه برنامه یازه لیم
دیدی شاه نوله یازیلسون دیدی بختك ایتدی بن یازه یم
دیدی عمر ایتدی یوق بن کندیم بلدوکیم کبی یازه رم دیوب امر
ایلدی دیوید قلم کتوردیلر عمر بلدوکی اوزره برنامه یا
ذوب رستمه ویردی اولده کوروب بکندی الجی دوذوب شهمرد
عیاری بیله قشوب کوندردی اما ابو الفتاح عیار صورت
تبدیل ایدوب دیوانده طورور ایدی بونلر نه سویلر ایسه
ورستمن لافلرین اشیدوب اما عمرده رخشنده صورتنده رستمی
اولقدر اوجوردیکه نه حمزه ونه فلان ونه لندها قالمیوب
دیدیکی شاهم اکر رستم دیو حالی واشکبوسی قالدیروب یره اور
دیسه بنم اوغلوم رخشنده میدانه کیردکده لندهایی بصان
بنی دخی بصار درمش اول حمزه هندئ میدانه دعوت ایدوب
حمزه نك قرشوسنده لندهائ فیلیله قالدیروب قاپوب یره
اورسون دیدی بو سوزلری فتاح عیار اشیدوب بولسه بر خنجر
اوروب عمری هلاك ایدردی عمرده ابو الفتاحی کوروب قصداً
سویلدیکی واروب سراپرده ده بو احوالی سویلیه دیو چونکه
الجی یوله جقدی فتاح ایلروجه سکیردوب امیر عربه کلوب
جمله اشتدیکن بر بر خبر ویردی اشته الجی دخی کلیور دیدی
اما نامه نك مفهومنك بلمم ذیرا اول قوجه ذنکی کی رخشنده نك

اتاسیدر

اتاسیدر اناجنده ره ذنکی دیورلر اول کندی الیله یازوب
مهرلدی دیدی حمزه باشین صالوب ایتدی نه دیه لم لاف
اوران پهلوانده جوقلوق ارلیك اولماز دیدی سعد نبیره
ایسه یوقاروده دیدیکیمز کبی رستمه عجب محبت اتمش ایدی
بر ذنکی ییقوب بغلمش دیدیکلرینه زیاده الم جکوب ابو
الفتاحه ایتدی عیارسن اول سوزه ایناندنمی اول نابکار
رویی سیاه رستمی زور ایله یقوب بغلیه دیدی ابو الفتاح
ایتدی ای شهزاده نه دیه یم بر نابکار رستمن آتنه بنوب
قلنجین طقار وجمله رستمن الات حربی اوزه رنده نه حال
دیر بنده بلمم اول یاننده اولان نابکار قوجه ایسه هیچ
سویله دیکن بلمز اکر بول سم قتل ایدردم اما نه فائده
قابل دکل دیدی اول محلده هر بری بر سوز سویلدی
حمزه ایتدی سوز عمر عیارندر یا همان اتی یقلدیقده او
شوندی ایدوب اصلا داوراندیرمیوب طوتمشلر دیر
شمدی اول ایسه بویله لاف ایله کجنور دیدی اندن الجیده
کلوب اجازت دیلدی مقبل دخی اجازت الوب ایچرویه
کتوردی باشلرینه قطران ذنکی دیرلر ایدی ایلرو کلوب
نامه سین صوندی چاوش باشی الوب حمزه یه ویردی الجیه
صندالیه قودیلر کجوب اوتوردی حمزه ده نامه نك مهرین
کیده روب اوقودی بعضی خلط کلام دنصکره بتکه قاتمده

جنده ده ذنکی یم سنکه حمزه سین نامم وصولنده معلوم اوله کی
رستم سنده اوغلوندر سندن زیاده قوتلو ایمشکه دیوحالی
فیلیله قالدیروب یره اوروب هلاك ایلمش اوغلوم ایسه
انی برعمود ایله یقوب بغلدی وسلطان ذنکبار طول ذنکیه
کوندردی ایمدی شویله بیله سنکه سنا هیچ وجود ویرمز
اکر عقلین باشنه یار ایسه عرضین یقلمدن وواقارین بو
ذولمادن ودوذه نده طاغلمدن اشندیکه بوقدر سلف
صاحبقیرانلرین الوت اسبابلرین المش سین سنده ایمش جمله
سنی اوغلومه کونده ده سین برتازه نوظهور دیر برزمانده
اول قولان سین وعشقر نام اوج کوز لو بر اژدر وار ایمش
اوغلون رستم بیکه قادیر اوله مامش انیده کونده ده سین کوره
لیم بنم اوغلوم بیکه قادیر اولومی بنده نهایت سنی شاهدن
دیلك ایده یم جرمندن کچسون سنده وار وب مکه مکرمه ده
آته بنمیوب قلنج قوشانمیوب کعبه فراش لغین ایده سین
یوق دیوب عناد ایدرسن وقتنه حاضر اوله سین دیمش
حمزه بوسوزلردن غضبناك اولوب شویله الم جلدیکی اولماذ
اندن نامهٔ قطران ذنکینده اوذرینه اتوب وار اول ناخلف
حریفه سویله صانمه سنکه چکر کوشم رستمن انتقامن انا قویم
رخشنده وجنده ده نه بابکار لردیرکی رستمی ارلیك ایله اله
کتوره لر بن خبر الدم نجه اولدوغن همان یارین میدان
اولسون اولده کورسین که حمزهٔ عرب نیه قادیر مش دیوب

بیوردی

بیوردی الجیه برخلعت کیدیروب کوندردی وامیر ایلدی
جنك طبل چالدیلر یارین جنکدیر دیوب تدارك اوذره
اولدیلر الجی دخی کلوب عمره صاحبقیرانده بوجوابلرین بر
برخبر ویردی عمرده نوله جونکه سوذ قبول اتمدی اوده
یارین حالین کورسون دیوب رستمه سوذ دوشورمز ایدی
اشته ایکی طرفدن اکاه اولوب اولکون اولکیجه تدارك
کورروب حاضر مهیا اولدیلر امامعمر رستمه تنها دیدیکی
کوره یم سنی اتاکی ولندهایی اذدیر دیقی نیلرسن ایله همان
ادم اولدیرمیه کورمیدی رستم دخی خیر اوله دیدی
جونکی صباح اولدی کونش قلهٔ قافدن باش کوسترروب
عالمی نوری منوّر ایلدی ایکی عسکر برلرندن طوروب
جبه وجوشن کیوب الات حربه مستغرق اولوب آت فیل
کرکدانلرینه سوار اولوب میدان یرینه کلوب الیلر وصافلر
بغلیوب طوردیلر صاحبقیران عالم ولندهایی بابای عالم
وسائر نام صاحبی پهلوان عالملر علم اذدرها پیکره ارقه
ویروب دوردیلر ایکی طرفدن عجب میدانه کیم کیره ارلك
نشانده کیم کوسترمه اجل جامن کیم نوش ایده دیرکن عمر
رستمه اشارت ایدوب دیدیکی بورك ایمدی اوغول کوره یم
سنی شاهه بوکون هنر کوسترروب اثبات وجود اتمك
کرك سین دیوب دعا ایلدی امارستم دخی التنده کی

اولان شبتیزی ذاولی میدانه سوروب میدانه کیردی امّا
برهیبت صلابت ایله کیردیکه ایکی عسکر کوردکده حیران اول
دیلر اندن طریدجوه لان ایدوب اولقدر عرض هنر کوستر
دیکه ایکی عسکر تحسین وافرین ایلدیلر اندن قول قالدیروب
ایکی طرفدن چالنان جنك حربیلری دندیروب بعده بلند
اواز ایله نعره اوروب ایتدیکی بنی بیلن بلسون بلمین آکاه
اولسون بنم رخشنده ذنکی یا حمزه جونکی سوز طوتمیوب
قبول ایتمدین تیز اول میدانمه ارکوندر سنده کوره
سنکه جهانده رخشنده ذنکی نیجه دلاور دیر ذیرا اشتدم
کی رستمی ارلیك ایله بغلدوغیمه اعتماد اتمه مش سین
دیدی سعد نبیره پور آتش اولوب ذیرا رخشین التنده کور
دی جیکری خون اولدی اولدم حمزه نك اوکونه کلوب
ایتدی دولتم ده ده کوشول نابکاری بنم آتیمه بنوب میدانه
کله بنا اجازت ویر واروب هر نیجه اولمالی ایسه اولسون
ارتوق صبره مجالم قالمدی دیدی امیر عرب ایتدی بقه
اوغلوم بنم اله مم سندن زیاده دیر امّا کوره یم سنا نوبت
دیکرمی بکلر ایله کوروش سون دیرکن همان سیاه شیر آسیا
بی نعره اوروب کرکدانك سوروب بهی قره یوزلی نه جا
غیریرسین بن سنا کوستره یم دیوب النده دسته جوبن بر
یول چارپدی رستم دخی کورز قرشو ویروب منع ایلدی
امّا رستمن وجودی صار صلدی رستم باشین صالرکن دیوانه

ایریشوب

ایریشوب بر دخی اوردی رستم انیده منع ایلدی بر ایکی
دیرکن حمله بش التی اولدی رستم ایتدی دور نوبت
بنمدیر دیدی سیاه شیر ایتدی ناصل نوبت بن دخی
یورولمدم دیدی رستم ایتدی بره بو دیوانه انجق
دیوب بر کورز اویله اوردیکه سیاه شیر دسته جوبن
برابر ویردی امّا قوللری تحمّل ایتمیوب ارقیه الدقده
مست اولوب کرکدان بوینونه قوجه دوشدی رستم ایریشوب
کمرندن قاپوب یره اوردی قفادارلری بنده جکو علم
دیبنه کتوردیلر نه قصّهٔ دیراز ایده لم دیوانه لر بر بر
کیروب اوزکه معرکه لر ایلدیلر امّا رستم براجی قوّتلو
سرور دیر بونلره وجود ویرمیوب اسیر ایدوب علم
دیبنه کوندردی ارتوق سعد نبیره صبر ایده میوب
دولتم دده صبره مجالم قالمدی بنا اجازت ویر دیدی
حمزه ایتدی بهی جکر کوشم کجمی قالدین نه پك اورسین
یوری ایمدی وار کوره یم سنی نیلرسین دیدی سعد آت
سوروب رستمه برابر اولوب سلام ویردی رستم علیك
الدی سعد ایتدی ای رخشنده طوغری سویله رستمی ارلیك
ایله می بغلدین دیدی رستم ایتدی ظاهر کندی الین
طتو ویرمزیه جنك ایلدك دوکه دوکه بغلدم امّا

سن انده نسی سین ونه صورار سین دیدی سعد ایتدی ای
نابکار یانجه صورمیایم اول سرور بنم عمم دیر وهم اوده
برتاذه دلو قنلو دیلاور ایدی بری بریمز محبت انمش
ایدك بو التنده اولان انی انا ویرمش ایدم ایمدی بو
انتقام سنا عالمیه دیدی همان دورمه حمله ایله دیدی
رستم ایتدی یا سعد حالا بن صاحبقیران کجنورم اول حمله
انمم اکر مرادین جنك ایسه حمله ایله یوقسه واجبق میدان
دن دیدی برغیری پهلوان کلسون دیوب ایتدیکی یاحمزه
نیجون لندهایی کوندرمز ذیرا بنم عهدم وار دیر دیوحالی
واشکوشی رستم نجه هلاك ایتدیسه بنده انی فیلیله قال
دیروب یره اورم ذیرا اول بنم اسکی کاریم دیر دیدی سعد
ایتدی ای رویی سیاه لندهاول سنده دیدیکن دیلاور
دکلدیر انده برمنتهاکورذی وار دیر انده ایله سنابر حمله
ایده جك اولور سه حاکه برابر ایدرهله کوره لم بزم ایله
نیلرسین دیوب سعد حمله ایدوب جنکه باشلدیلر رستم سعد
ده ایو قوت کوروب آفرین برادر زاده ظاهر حمزه اصلی
دیر عمر بن حمزه یونانی اولادی دیر دیدی اما سعد بونه
سدّ اولوب اخشام اولنجه جنك ایلدیلر دونه جك
محله رستم ایتدی یا سعد ایمدی سراپرده وار دقده
حمزه یه سویله یالندهایی کوندرسون و یاخود کندی کلسون

دیدی

دیدی سعد ایتدی یارخشنده بزم ایله مابین اولمدیکجه
عادت دکلدیر بردیلاور مغلوب اول مینجه بری دخی کیرمز
هله بزم ایله فصل اول صکره بری دخی کیرر ایمدی حمزه یه
ولندهایه وارنجه دخی جوق دیلاور لر وار دیر سنده ایله
جنك ایده جك امّا یارخشنده صاقین اول امیر ایتدیکین دیلاور
ورلره برخطا اینهوب کوذلجه کوذت یوخسه صکره الیمزدن
قورتوله مزسین باش الدن کیدر دیدی رستم ایتدی یا
انلری اولدیر مکدن بانانه خاصل اولور اکر اویله مراد
ایلمش اولیدم اول ذمان میدانده اولدوروردم امّا بنم
مرادم اولدیر که حمزه کبی نیجه نامدار دیلاور لری کندیمه
یار ایدوب عسکرکش اولمقدیر وهم بنده شمدی بوعصرین
صاحب خروج دیلاوه ری بم دیدی سعد ایتدی هله دخی
اورالری معلوم دکلدیر دیوب اندن ایریلوب سعد
سراپرده یه کلدی حمزه سعده تحسین ایدوب آفرین جکر
کوشم بوکون رخشنده ایله ایومعرکه لر ایلدین دیدی
سعد ایتدی دولنم دده بوذنکیدن حزر کردیر شویله
بلدیمکه بوکون بنم ایله حمایه جنك ایلدی یوخسه برحمله
سنه طاقت کتوره مزدم امّا بلمم مرادی ندیر هله دعوا
سنده اریدر دیوب رستمی جوق مدح ایلدی بکلرالم
جکوب ایندیلر ای شهزاده نسین کوردین برقره یوذلی
نابکاری بوقدر مدح ایدرسین دخی غالب مغلوب معلوم

دکل هیچ ادم حصمنی بو قدر مدح ایدرمی دیدیلر حمزه
ایتدی بکلر ارارین حقین یتورمز برخدار اولسون سعد
دوغرو سویلدی یوخسه فودواللقدن نه حاصل اولور دیدی
اوته ده رستم دخی شاه دیواننه کلدی شاه عظیم عزتلر
ایدوب اندن دعالر ایدوب نارنورسندن واتان کبیردن
خوشنود اولسون دیوب فاخره خلعتلر کیوردی ودونوب
عمره ایتدی ای نیر نه موتلوسنک جاننه کی بویله بلبان او
غول پیداه ایتمش سین دیدی عمر ایتدی شاهم دخی نه
کوردیکز همه تیکزده یارین او برکون کوره سکز دخی نلر
ایدر دیدی شاه وغیریلر شاد اولدیلر اما بختک پلید
طوره میوب ایتدی سرور همان اسیرلری کتورسونلر بیورون
قتل ایلسونلر تاکه نارنور هر وجهله سیزدن خوشنود
اولسون دیدی رستم یوز اکشیدوب ایتدی بهی کور جهود
سنک نه حدندیرکی شاه امیر ایتمدن وخواجه دانا کبی
برعاقل باش وذیر سویلمدن بویله بی ادبلک ایده سین
سن بندن وشاهدن هیچ قورقمایوب کندی کندینه
تعلیمن اوذره سوز سویلیه سین شاهن خطری وار یوخسه
کلب کبی شمدی سنک باشین قوپاریردم یابن شویله می
اولدوم بر قاچ بی نام کمسلرین کمی دلی کمی جوبان یابن
بونلری قتل اتمک ایله افتخار می ایده رم ایواله کیر

مش ایکن

مش ایکن قتل اولسون دیمک عجب ندر بن دوشماندن
عاجز میم ایمدی بر دخی بویله دیمه یوخسه دینم حقیچون
سنی قتل ایده رم دیدی جمله اهل دیوان غیش اولدیلر اما
بختک شاشوب همان قورقوسندن خطا ایتدم سرور
بلمدم دیمکه بشلدی اما شاه بیله بختکن کلامندن الم
چکوب اولده امر سنک یا صاحبقیران دیمکه بشلدی زیرا
شاهده بو محلده رستمن بو اصل جوابلرندن زیاده
خوفه واردی بعده رستم امر ایلدی اول دورت دیلاور
لری کتوروب بر جادیره حبس ایلدیلر جونکی ایرته سی کون
اولدقده کنه میدان اجیلوب الایلر وصافلر بغلیوب
طوردیلر کنه رستم میدانه کیروب نعره اوروب ارطلب
ایلدی کنه سعد نبیره مقابل اولوب جنکه بشلدیلر اما رستم
سعد بن عرضین یقمغه استمدی رستم ایتدی بهی دیلاور
سنک ایله دون کوروشدک بوکون کنه میدانه کیرمک نه
لازم ایدی نجون بویله کندینه جفا ایدرسین دیدی سعد
نبیره ایتدی بره نه سویلر بو نابکار یعنی سن بنم عرضیم یقوبده
باصمق النده میدیر یعنی صیانت می ایده ریم دیرسین همان دورمه
قادیر ایسن ایله دیدی رستم ایتدی خوش کوذل لازم کلور
سه سنک مقدارین بلدیره یم اما رستمدن زیاده مسین
وبلکی امتحانده اولمش کبی سین دیدی سعد ایتدی یوق امتحان

اولمدق امّا انده ایتدیکه ارلیکی انجق حمزه ایتمکه قادیردر
بز قادیر دکلوز دیدی رستم ایتدی ای شهزاده جونکه اویله
دیر بن رستمه غلبه ایدینجه یاسیز نره ده قالور سکز ایمدی
برکولر یوزلو نوجوان سین کل کرم ایله وارکیت برغیری
دیلاور کلسون دیدی سعد ایتدی هیچ اویله اولورمی اوله
حمزه بونامی اختیار ایدرمی نیه قادیرسن بلدوکندن قالمه
دیدی اشته رستم دخی کوردی بالضّروری بوناکندینی
بلدیره برنیجه حمله دنصکره بوناده برکورز اویله اوردیکه
سعدین قدّی حام اندر حام اولوب بندیکی رخشنده بسلی
قیریلوب یقلدی رستم ات باشین جویرنجه سعد یرندن طو
روب رستمن اتنه قصد ایتدی رستم دخی رخشندن آتیلوب
بربرینه صاریلوب مشت مشته یقه یقه وکمر کمره اول
دیلر سعد نبیره رستمن کمرندن قاپوب اوج ذور ایلدی کو
جیله طراقلغه قدر بندیردی ارتوق ذیادیه قادیر اوله
میوب قاپوب قیوویردی رستم دخی سعدین کمرینه صاریلوب
ذور ایدوب قپاجق ذمانده سعد لنکرویر دیکده کمر ذنجیرلری
ایکی سرورین ذورلرینه تحمّل ایتمیوب کتور کتور قیریلدی
سعد ایاق اوذره دوشوب سنده لدی اذ قالدیکه بیقله یاذ
دی کتوروب کمری سعدین اوستونه اتوب ار اولان بویله کمر
طاشورمی دیرکن اسلام عسکرندن عمران جابلقا یتشوب

رستمن

رستمن اوکون الدی رستم دخی آتنه سوار اولوب عمرانه مقابل اولدی
ابوالفتّاح سعد نبیرهٔ میداندن جقاروب علم دیبنه کتور
دی امیر مردان دخی سعده براذ تسلّی ویردی امّا بریدن عمران
دخی جنکه بشلدیلر رستم عمرانده ایوذور قوّت کوردی قباد شهر
یاره بویله دیلاوری اله کتورمش دیوب تحسین و آفرین ایلدی
اندن رستم غیرته کلوب عمرانه دخی برکورز شویله اوردیکی
اکسه سین شق ایدوب بندیکه کرکدانده هلاك ایلدی اول
دخی ییقلدیقده ملك بهمن کوهستانی فیلن سوروب مقابل
اولدی عمرانی دخی میداندن جقاردیلر رستم بهمن ایله جنکه
شروع ایدوب بهمن عمودکش سرور اولمغله رستم هر بر پهلوان
ایله جنك ایلدیکجه صاحبقیران تحسین ایدردی برنیجه
حمله خطادنصکره بهمنه دخی برکورز شویله اوردیکه کورزین
برابر ویردکده کورز کورزدن خطا ایدوب ارقیه الدقده
بهمنك باشنه طوقنوب شق ایلدی عقلی باشندن کیدوب
کرکدانك بوینونه قوجه دوشدی رستم میدان باشنه واروب
دوننجه ملك بهرام کورد خاقانی مقابل اولدی بهمنی میداندن
جقاردیلر بهرام ایله دخی عظیم معرکیه بشلدیلر رستم آخر
بهرامی دخی برکورز ایله آلوده قیلدی همان قوجه لندها
امیر جهانده اوکونه کلوب اجازت الوب میدانه کیردی امّا
کفّار عسکری شادمان اولوب بوذنکی عجب ارلیك ایلدی
دیرلر ایدی امّا اسلام عسکری الملرندن بونابکار اوغلان

نه یاوذ ایش ایلدی بکلریمزین صونی نیه واریر درلردی
امّا بحتك ایسه اکر بو رخشنده لندهایه دخی جواب ویرر
ایسه نه کوذل دیوب صفاسندن دری سنه صغماذ اولوب
جاتلایه یاذدی امّا بریدن لندهاده جونکه رستمه مقا
بل اولدی رستم تجاهلدن کلوب ایتدی دیلاور کمسین بو
عسکرده سیزه کیمدرلر وهم نه نام ایله یاد اولورسون و بو
قدر قدّ قامتله حمزه یه نیجون قول اولدون وایو اوتی
صویی بول یرده بیومش سین بو یونه کوره باری یمکده یرمی
سین ایوجه تنها یرده صاغنه صولنه بیومش سین دیدکده
لندها یاوذلنوب ایتدی بهی نابکار اوغلان نه یبانه سویلر
سین بو قدر کوندر مرادین ندیر اکر حمزه یه قول اولدوغمدن
اوتوری صورارسن ظاهر حکم غالبندیر حمزه بنا کره کی کبی
غلبه ایلدی بندخی کوردم بر سرور دیر بیك جان ایله بنده
محبّت ایدوب قوللوغن قبول ایلدم وحالا شمدی سر قبلا
نیم یاسنك قدّین اذدیر امّا نقدر بالا قد دیلاورلره غلبه
ایتدین اشته دیو حال کبی سنده بنی قپاجق ایمش سین وقال
دیروب یره اوره جاق اولمش سین اشته اول لندها بنم کوره
یم مرادین ندیر دیدی رستم ایتدی نوله اولده قابلدر
امّا اهل اسلامی اولدورمك استمم لکن حمزه بنم مرته بم
بیلوب جنك ایتمدن الات صاحبقرانی بزه تسلیم ایدوب
دعاده اولمدی امّا بنده بویله هر بریکزه مقدارلریکزی

بیلدیروب

بیلدیروب اندن الات صاحبقرانی الیکزدن الایم دیوب
دورمه سنده جمله ایله سناده مقدارن بلدیره یم دیدی
لندها الم جکوب ایتدی بن بو یاشه کلدم حمزه دن غیری کیمسیه
اوّل حمله ایتمدم حملهٔ کنه سن ایدرسین دیدی رستم ایتدی یبانه
سویلمه حمله ایله ذیراسنك ارقن یره کلمش در بن حالا صا
حبقران عصرم دخی بنم ارقم یره کلمدی دیوب کشاکشده ایکن
حمزه ابو الفتّاحی کونده روب عیّار وار سویله برابر حمله ایلسونلر
دیدی عیّارده کلوب سویلدی بونلرده برابر جنکه بشلدیلر
لندها حمله ایلدکده رستم یکیدن دنیایه کلمشه کو دونر ایدی
رستم لندهایه واتاسی حمزه نك ارلکنه تحسین ایدردی ذیرا
بونا غلبه ایدرسم ارتوق الورم میدانی در ایدی امّا رستم
دخی اویله ضرب لر اوردیکه لندها بره بو نابکار تعجب اجی
قوّته مالك دیر بن بو حملهٔ انجق صاحبقرانده کوردیم در ایدی
دونوب رستم ایتدی یا لندها یارین کنه بو لوشالم دیوب بر برندن
ایریلدیلر رستم شاه حضورینه کلوب شاهده عظیم رعایتلر
ایدوب رستم دخی کجوب یرنده اوتوردی جمله کفّار بکلری
رستمن ارلکنه تحسین قلدیلر و بو آنه کلنجه بو ایشی حمزه یه
برکمسه ایتمدی دیرلر ایدی بریدن لندها دخی امیر مردانه
حضورینه کلوب رستمی مدح ایلدی امیر عرب اول مغلوب
اولان دیلاورلره تسلّی ویروب اویله اولور دیلاورلر
بورو ذکار دیر دخی صاغ اولورسق نلر کوره ریذ دیدی ایرته سی

کون صباح اولدقده کنه رستم ایله لندها میدانه کیروب اخشامه
دکین عظیم جنك ایدوب دوندیلر اوجنجی کون کنه جنك ایدر
کن رستم لندهایه اول منتها کورذین میدانده کوروب ایتدی
اول فیل اوذرنده کی ندیر دیدی لندها ایتدی کورذم دیر
دیدی رستم ایتدی یا لندها بو کورذی قوللانورمسین یوق
سه بر قوری شهرت ایچون میدیر دیدی لندها ایتدی
یا رخشنده بن انی قوللانورم اما منعی کوجدیر قوی بر خصمه
راست کلوب عاجز قلورسم وهلاکنه قصد ایدرسم
اول زمان انون ایله حمله ایده رم غیری بر حملیه دخی اختیا
جی قالمز دیدی رستم یاوذلنوب ایتدی صنارم روی سیاه
یابندن ارتوق قوی خصم اولورمیکه اوج کوندیرکه سنا
بو قدر ایشلر ایلدم دیدی لندها ایتدی یوق دیلاور حقن
یتورمیه لیم بن بو قدر عمرمده جوق کمسلر ایله جنك ایلدم
اما حمزه دن صکره سنا راست کلدم نهایت اول کورذون
منعی قابل کلدیر بن سنك ضایع اولدوغن استمم هله بو
کورذلری منع ایله سرور دیدی رستم دیبه لك الم جکوب
ایتدی یا لندها بن ضایع اولورسم اوله یم ایمدی یارین
اول منتها کورذینی یارین الینه الوب کلوب مرادین اوذ
ره انده ایله حمله ایتمز ایسن ارتوق بو جهانده نامرد
اوله سین دیدی لندها ایتدی حوش نوله سن بیلورسین
وبالین بوینونه اجلن کلمشدیر اما بزم افندیمز حمزه دن

اجازت

اجازت اولورسه ذیرا سنك کبی نامدار سرورلر ضایع
اولدوغن استمز هله کورهلم نصیبنده وار ایسه کورورسین
دیوب اخشامه دك جنك ایدوب اندن دونو قوندلر رستم
شاهه کلدکده عظیم شادلقلر ایدوب سن لندهایه دخی
غالبسین نار نور جانیجون ارتوق شبهه مز یوقدر دیوب
وافر ستایشلر قلدیلر اولمحلده رستم منتها کوته کی حصوسنی
اندقده بحتك پلیدین کونلی بولانوب صفره سی حره کته کلوب
بر ضروری بهی سرور شمدی سویله سم کنه ادم سویلدی
اولورسن انده حمالی میسین نیلرسین منتها کوته کنی کل کرم
ایله بز آنی بیلوریذ اول کوتك منع اولماذ همان اول
هندی نابکارینی قتل ایده کور حمزه ایله عمر قالورسنك
اده عان رستم دیؤ حالی قتل ایتدیکی کبی سنده لندهایی قتل
ایده جك ایدین دیدکده رستم کنه خشمیله لعینك بوذینه بر با
قیش باغدیکی بحتکین اودی اغزینه کلدی صوص بره کیدی
جهودسن اوتور یرنده سنا سوذ دوشمز بن صاحبقیرانم اویله کورذ
لری منع ایتمه ینجه نجه صاحبقیران اولوریم حمزه کوه قافده بو
قدر دیؤلر ایله جنك ایدوب کوتکلرینه ارقه ویردی برشی
اولدیمی دیدی بحتك کونلندن ایتدی سن حمزه قدر اولنجه
دخی جوق کوتك یرسین مکر اجلن کلدی اوله دیوب هله سن بیلور
سین سرور دیدی بونلر بونده لندهاده سراپردیه کلوب خلیفه
باش قیوب حمزه یه دعا ایدوب کجوب یرنده اوتوردی خلیفه تحسین

ایدوب لندهایه خلعت کیوردی حمزه ایتدی یا لندها دونه
جك محلده رخشنده ایله نه جوق مصاحبت ایلدیکز نه سویلر نابکار
دیدی لندها ایتدی سرور فیل اوذرنده منتها کوته کین کو
روب سئوال ایلدی بنده احوالی بیلدیر دیکدنصکره طالب اولدی
بنده کوره یم صاحبقیران اجازت ویریرمی دیوب سوذی تمام
ایلدیك دیدی حمزه براذ فکره واروب کونلندن ایتدی رخشنده
اول کوتکین احوالن بلمز لندهاده شاید الم ایله زیاده او
روب هلاك ایده اویله سروره حیفدیر ذیرا اسلامه میلی وار
دیر بو قدر کوندور جنك ایدر دخی بر کیمسه نك بورنك قنات
مدی بوده بلکی بونده هلاك اوله صکره اوته ده اشیدوب
جکر کوشه می ده هلاك ایدرلر صکره الم اوستونه الم اولور دیوب
آخیر ایاغه طوروب قباده ایتدی شمدنصکره رخشنده نك جنکی
بنم اولسون جمله کزین همتلریله اله کتوروب یار ایدم ذیرا قور
قارم لندها یارین اول کوتکی اله الاجق اولورسه یا اول هلاك
اوله یا بو هلاك اوله بنم ایسه ایکی سنك دخی هلاکنه رضام
یوقدر دیدی قباد شهریار دخی امر صاحبقیرانك دیوب حمزه یه
خلعت کیوردی اندن امیر عرب لندهایه ایتدی برادر الم جکمه
بن سنی انا جواب ویره مدوکندن اوتوری بویله ایتمدم لکن انا
اول کورذ ایله حمله ایده جك اولورسن اول ضایع اولمق لازم
کلور واکر باش قورتاره جق اولور ایسه سنك اوذرینه قلنج

جکر بلکی

جکر بلکی سن ضایع اوله سین اشته اول سبیدن بن میدانه کیره یم
درم یوخسه غیری دکلدیر دیدی لندها ایتدی سرور بنم نه حدّم
دیرکه سیزه انجنوب یا مخالفت ایدم سیز نیجه امر ایدرسکز بن امریکزه
مطیعم دیدی امّا شاهن جاسوسلری وار ایدی بو جوابلری اشیدوب
کلوب اشته یارین حمزه میدانه کیره جك اولدی دیوب خبر ویردیلر
رستم اشیدوب ایتدی اکر لندهانك عرضی ییقلور ایسه بنم ده
عرضیمه حلل کلور دیوب انك ایچون الم جکدی امّا یارین میدانه
کیروب کوره یم امّا بن شاهی جهانك دولتنده نه حمزه سین و نه لند
هاسین قویام دیوب وافر اوکوندی اندن اهل دیوان طاغیلوب
عمر ایله رستم چادیرلرینه کلوب عمر حمزه نك مرادین بیلوب رستمه
ایتدی اوغول سنا براذ محفی سوذوم واردیر دیوب بارکاهی خلوت
ایدوب اندن عیّار ایتدی کوذوم نوری اتان صاحبقیران یارین
میدانه کیرمك استه دیکنن اصلنی بیلورم سنی صاقندی غندن
وهم سنك بهادیرار اولدی غندن اوتوری ضایع اولدوغن
استمز وهم رخشنده هلاك اوله جق اولوسه انلرده اوغلوم
رستمه قیارلر دیوب قورقار امّا سنا بنم نصیحتم بودرکه
جهد ایدوب اندن اوّل میدانه کیره کور ذیرا انك عادتی
اولدیرکه کندی اوّل میدانه کیر دیکدن صکره اولکون البته
خصمك برطرف ایدر اکر خصمی قهرمان قاتل وسام نریمان
دخی اولور ایسه اله کتور مینجه میداندن جقماذ امّا سن

اوّل کیرنجه برنجه کون جنك ایدرسین ذیرا حمزه ایله قرق کون
جنك ایدن سراپرده ایچنده اوجه چقماز ذیرا انلرده بز حمزه ایله
قرق کون جنك ایتدك دیوب افتخار ایدرلر وهم صاقین
اتانه سرد سویلمه لطفیله سویله تاکه عرضین تیزیّه ییقوب سنی
خور ایتمیه عربن اویکه سی یماندیر دیدی امّا رستمه سوز
می کجر ونصیحتمی قبول ایدر رستم دیبلك الم جکوب ایتدی
عیّار بن کندی قوّتم بیلورم اوّل کیرمی شیم صکره کیرمی شیم
بن حمزه نك اوغلو دکلمیم لندهایی مغلوب اولمسون دیو منع
ایدر هله خیر اوله دیدی امّا عمر الم جکوب ایتدی بو اوغلا
نك قلبنده غرور وار یوز اغار دامز وبو روزکارده جوق
طبنجه یر دیوب اجماز قودی تنهایه واروب ایتدی انصوف
بونلر یارین فصل اولور سوز طوتماز ایمدی باشیمزین تدا
رکین کوره لم دیوب حزینه دارلره امر ایلدی که حزینه دارلر
هب حزینه صندیقلرین یانمه کتورین ذیرا قور قارم کیجه عرب
اوغریسی عمر کلوب اوغورلمسون دیدی انلرده کتوروب یاننه
یغدیلر عمر یوقلر کبی اولوب جمله سین انبانه طولدیردی بعده
صندیقلری بوشالدوب اوذرلرینه کلیدلر اوردی اندن
جمله ذنکبار بکلرینی دعوت ایدوب ایتدی اشته بکلر حمزه
دیمشکی اوغلومه جواب ویره مجکین بیلوب عمر نام بر عیّاری
وار ایمش ذیاده قتال عیّار ایمش انی بزم اوذریمز حواله
اتمش اول ایسه کوزدن سورمهٔ جکر ایمش صکره سیزی قیامته

سرین

دکین یوخسول ایدر هر نقدر مالیکز وار ایسه بنم یانمه کتورین
بن دخی مالمی یانمه کتوردم بو کیجه اویقو اویومام انی بکلرم
بولیکه اوغلوم رخشنده یارین حمزهٔ اله کتوره ایدی عمرذه بزه
کلوب یار اولوردی دیدی ذنکیلر ایتدی های کوره شاهیمز
بزلری نیجه سور صاقنوب بزی اسیرکر دیوب دعا ایلدیلر اندن
هرکس واروب نیه مالك ایسه التون واقچه وسائر اسباب
وکموش رحتلر هب کتوروب عمره تسلیم ایلدیلر قورده قیونی
براق دیلر انجق کندی اوذرلرنده اولان قالدی عمرده قوللرینه
تنبیه ایتدیکی کوره یم سیزی سلاح پوش اولوب طشره دن حزینهٔ
قوشادین اویومان ایچرودن طشره دن بر کیمسنه جقارتمان
همان بکلن بن ایچروده یاتورم دیوب کیجه اولدقده عمر دیر
اولقدر مالی تیزیّه انبانه صالدی بر هلال قومدی جمله صندق
لرین ایچنه بوش اولمسون دیوب برر پارچه تاش ایله صمان
طولدیروب اندن حضور ایله یاتوب راحت اولدی جونکی
صباح اولدی ایکی عسکر یرلرندن طوروب ات فیل کرك دانلرینه
سوار اولوب الایلر بغلیوب بری برینه قرشو دوروب عجب
بودم میدانه کیم کیره دیر عمر رستمه اشارت ایدوب سن اوّل
میدانه کیر حمزهٔ دعوت ایله دیدی رستم دخی کنوللو کنول سیز
میدانه کیره یم دیرکن اوته دن حمزه عشقری دیوذادی میدانه
سوروب بش التی یوز سر خلیفه وسر قپلان دیلاورلر
اتلرندن دوکیلوب جبه اتکلرین درمیان قیلوب سرورین
اوکونه دوشوب کنار میدانه کتوروب ایکشر قول اولوب
صاحبقیر انی سلاملیوب کیرو یرلرینه واروب سیره طوردیلر

اما حبقه امّا صاحبقیران عالم طرید جولان ایدوب اولقدر
فنّ سلاح شور لق عرض ایلدیکه رستم کور دکده خیران اولوب
هاى قوجه پدر ندیر بوسنده اولان کمال انجق صاحبقیران
لیق سنالا یقدر دیدی امّا اولدم اتاسندن جوق هنر
قاپدی اندن امیر عرب قول قالدیروب ایکی جانبدن چا
لنان جنك حربی لری دندیروب و بلندِ آواز ایله نعره او
روب ایتدی بنی بیلن بلسون بلمین اگاه اولسون بنم امیر
عرب صاحبقیران شرقا و غرب یارخشنده کل ایمدی میدانه
هنر اولدیر که بوکون بنم الیمدن یقانی خلاص ایده سین
دیدی همان رستم التنده اولان شبتیز ذا ولی سوروب عزم
میدان ایلدی یقین کلدکده امیر عالمه سلام ویر دی
حمزه سلامله الوب یارخشنده خوش کلدین جوشکی بزدن
الات صاحبقیرانی طلب ایتمکه کلدین هنر اولدیر که بومیدان
ده بنا جواب ویروب اوزه ریمده جمله الات صاحبقیرانی مو
جود دیر وعشقری دیوزاد دخی التمده دیر قادیر اولورسن
اله سین امّا عکسی اولورسه سنده کوره سنکه بنده شنانلر ایدم
ذیرا نامردلك اختیار ایدوب رستمی حیله ایله بند ایلمش سین
دیدی رستم ایتدی یا حمزه بو ناصل سوز دیر بن اندن عا
جز می اولدیمکه حیله ایدم ظاهرسن اوغلونه غالب سین
ایمدی بنده سندن ضرب دستمله الات حربی واسباب
ضربی وعشقری السم کرکدیر اول زمان حیله مخ طویار

سین دیدی

سین دیدی امّا یا حمزه نه خوش سر قبلانله اولان لندهایی آیرد
اولمغه قومه دین بوانصافی میدیر دیدی حمزه ایتدی دیلاور
امّا سن دوروب منتها کوته کیله حمله ایله دیوب یمین ویرمش
سین هیچ جهانده بو عقل کاری میدیر کل بنی کوتکله دوك یا
خود هلاك ایله دیوب یمین ویرمك اولورمی ایمدی انله
منعی مشکلدیر بر زمان بنده بویله سنجیلین یمین ویردیم
بر بادکار اتم هلاك الوب اغزیمدن وبور نمدن بر فاج
طامله قان کلدی بلکه عقلم کیدوب کنه کلدی بنده عشق بلا
سیله ایندم یوخسه اول منع اولورشی دکلدیر سندن اولدی
غیر یلر کبی اناده غلبه ایدیدین کیم نه دردی ایمدی کور
دیمکه سن بویله بر بهادیر سرورسین شاید بیزه یار اوله سین
دیوب صاقنورم هله اوج کوندیر که انده ایله یخشی جنك ایلدین
اشته کوردین بر بر یکزین مرتبه سی بلندی بوعسکردن مراد
اکر بنا ده غالب اولوسن جمله سنه دخی غالب اولورسون امّا
اکر مغلوب اولاجق اولورسن انا غالب اولمله نله فائده سی
ندر دیدی رستم ایتدی هله سن حمله ایله بلکی بر زمان اوله
که انده ایله بولشوریز دیدی حمزه ایتدی دیلاور حمله سنده
میدان ارنلر ندیر دیراسن تازه سین بن اتان یرنده یم وحالا
کرّ ایله اثبات وجود ایدوب قاف قپوسین قالدیروب وبوقدر
یللر دیر دیوْ واهرمنلر ایله جنك ایدوب الله تعالی نله عونیله
غالب اول مشیم دیر وحالا صاحبقیران عصرم وعمریمده ٧ برکسیه
اوّل حمله ایتمدم یول سنده دیر دیدی رستم ایتدی شمدی کبرو

صاحبقیران بنم ایمدی سن قوجه دین اوّل حمله ایله دیدی
حمزه یاوذ لنوب ایتدی اکر قرق سنه قرشومده طورسن بنده
اوّل سنا حمله اتمم دیدی جیق میداندن برغیری ارکلسون
بنم خصمم شاهدر اول بنا برغیری سین کونده ریر دیدی رستم
کنه عناد اتمکه بشلدی عمرده شهمرد عیّاری کوندردی که وار
اوغلومه سویله حمله ایلسون ذیرا باباسی برنده دیر دیدی
شهمرد کلوب سویلدکده رستم نیزه سین قاورایوب دمره نك
بغلیوب یلمانك رخشین بنا کوشندن آشوروب ات سوروب
یقین کلدکده امیر عربه بر نیزه حواله ایلدی سرور سپر ایله چار
پوپ نیزهٔ یولندن ایردی کرچه منع ایلدی امّا سپر آینه
لرندن آتشلر صاجیلوب قوللری حرکت ایلدی اندن یان یانه
کجوب میدان باشنه جقدیلر اندن کلوب بر بری اردنجه ایکی
حمله دخی ایلدی سرور بونك حمله لرین منع ایدوب نوبت حمزه
یه کلدکده سرورده نیزه سین الینه الوب عشقره اوذنکی کوستروب
میدان باشنه جقدی آت سوروب یتشوب طور یارخشنده دیوب
بر نیزه حواله ایلدی رستم سپر فریدون شاهی برابر ویروب
خدایه صغندی لکن نیزه سپره طوقوندقده اتشلر جیقوب
یان یانه ترکش ترکشه کجوب میدان باشنه جقدیلر امّا رستم
حمزه ده بر ذور کوردیکی دخی عمرنده بر کیمسه ده کورمدی
سوز عمرندیر بونك ایله باشه جقلماز دیوب هله رستم حمزه
نك اوج نیزه سین منع ایلدی امّا هر حملده اتاسنه تحسین ایدر

دی جون

دی جون نوبت رستمه کلدکده همان ال کورذه اوروب قوجه پدر
کور عشقری ویرممك نیجه اولور دیوب جیقیروب غافل اولمه یا حمزه
دیوب آت سوروب میزان یرینه کلدکده حمزه یه بر کورذ حواله
ایلدی صاحبقیران دخی سام سوار کورذین قرشو ویروب کورذ
کورذه طقوندقده علو علو آتشلر صاجیلوب ایکی کورذ بر برندن
ایریلوب ارقیه اندکده ارقده اولان سپر کرشاسب آینه سنه
اویله بر طوقوندیکی دورلو دورلو صدالر ویروب صحن میدان
آتشدن لالی ذاره دوندی وعشقر دیوذاد حمزه نك التنده بر حیلی
ذحمت جکدی وامیر مردانك وجودی طمر به طمر خبردار او
لوب اویوردی اویاندی مست ایدی آییلدی هله الوب صاو
دی القصّه بو یولدن اوج کورذین دخی منع ایدوب نوبت
حمزه یه کلدی نرّهٔ عرب سام کوته کنه دست اوروب عشقری سوروب
ایتدی یارخشنده سنده غافل اولمه ویردیکن کبی ال دیوب
بر کورذ اوردی رستم دخی کورذین قرشو ویروب ارقیه الدقده
سپر فریدونه شویله دوقوندیکه کوذلرندن علو علو
آتشلر صاجیلوب اغزندن وبورنندن قان کلدی امّا عارندن
یوتدی بو کرّه بلدیکه اتاسی نه قوّته مالکدر هله هر نه حال
ایسه غیره تیله منع ایلدی امّا کندی بیلوردیکه نلر جکدی هله بوده
حمزه نك اوج کورذین منع ایلدی امّا یکیدن دنیایه کلدی صانور
دی ذیرا رستم پك تازه طفل ایدی امّا امیر عرب ایسه اوغلو رستمی
یقوب بغلدم دیدوکی ایجون قیسه سی اورور ایدی ذیرا الهی
کمالنده ایدی اوته دن عمر اولحالی کوروب عقلی باشنده یوق ایدی

نعجب خطا ایلدم حمزه یه اوغلونی اسیر ایتدك دیو شمدی برخطا
اولور ایسه طراقه بنی باشمه چاطلر دیوب نیلیه جکین بلمز
ایدی غیری چاره یوق دیوب حقه نیاذه بشلدی الهی یارب
سن صقله اوغول بابا بر سهولت ایله ایرد اوله لر ایدی دیوب
اضطرابه ایدی شویله که باشلدی التنده اولان رخشی یاب یاب
سوروب الایدن ایر بلدی میدانه یقین کلمکه بشلدی که شاید
حمزه یاوذ لنوب اکر بر یاره ماذ قصد ایدر ایسه یاحمزه اوغلون
رستم دیر قیمه دیوب حیقیره ذیرا بیلور که رستم بر آتش پاره سی
دیر مدارا ندیر بلمز حمزه ده غضبه کلدکده نه اوغول بیلور
ونه بابا بیلور اشته عمرده بوالمده امّا بریدن حمزه ایله رستم
بر برینه اوچر کوزذ اوچر نیزه اور دیلر اندن قاعده اوزره
یکایك جنکه باشلدیلر کاه کوزذ ایله وکاه نیزه جانستان ایله
وکاه تیر وکمان ایله جنك ایدوب جهانی بر برینه باشنه تنك
ایلدیلر عمر عیار ایسه کندینی غائب اینمش طور میوب یقلشدقده
عجبا نیجه اولور شمدی بوعرب غضبه کلور ایسه رستمی برطرفه
ایلمی یقار یوخسه بر پوشت پای ایله می یقار دیر ایدی ذیرا
کور دیکی کندکجه جنك آتشی علو لندی بریده حمزه دخی عمری
کوروب دونوب ایتدی یارخشنده شو قوجه ذنکی سنه نکدر
سنایاوذ مرحمتی وار انجق صافده طوره میوب ایلرویه کلور
دیدی رستم ده بقوب کور دیکه عمر دیر رستم حمزه یه ایتدی بابام
جنده ده دیر نقدر اولسه بابادیر بنا برخطا اولمیه دیوب صبر
ایده میوب بویله ایلمشدیدی حمزه ایتدی یارخشنده بابان جنده

ایله جنك

ایله جنکده نیجه سین دیدی رستم ایتدی اول دریادیر بن انده یاتنده
قطره دکیلم دیدی اندن حمزه یه ایتدی بندن کچه بابام جندیره
دن قورقدین کبی دیدی امیر عرب ایندی یارخشنده بابان دکل
حق تعالی نده عنایه تیله دنیاطلوسی بابان کبی جنده اولسه ذره
قدر پاکیم بوقدر استر ایسن ایکیکز بر اوغوردن کلن دیدی
رستم دخی هله بناجواب ویر دیوب کنه جنکه باشلدیلر القصه
بونلر کونش قبه فلکه دیکنجه قدر کوناکوت یکایك جنك
ایلدیلر آخر امیر جهان ایندی یارخشنده اشنه سنده ایله هریوذدن
جنك ایلدك ایکی جنکیمز قالدی انیده اتشك فصل اولور دوق
دیدی رستم ایتدی اول ایکی جنك ندر دیدی حمزه ایتدی انده برکه
بودیر که قلنج جقاروب حمله ایده لیم کوره لم برایش ایده بیلور مسین
برده بودیر که اتندن اینوب بنده اینه یم سنده ایله کمر طوتالم
کوره لم حق تعالی فرصتی کیمه کرم ایدر دیدی رستم ایتدی سرور
قلنج یاقنده یاقنده کرکدیر یاقین ده کرکدیر دیمشلر بوقدر بکلرین
ایله جنك ایلدم برینه قلنج جکمدم قالدی قالدیده سنجیلین صا
حبقیرانه می قلیج جکرم بن بونده ارضایع ایتمکه کلمدم همان سندن
قوّت قاهرم ایله امتحان اولوب صاحبقیرانلغی اندن الوب مرادم
برنامی دار اولمقدر دیدی حمزه ایتدی نوله ایمدی این اتندن
کمر طوطالم دیدی رستم ایتدی بن صاحبقیرانم عرضیمه نقصان
کلور سن قادیر اولورسن اندیر مکه اندیر دیدی رستم بویله
دینجه حمزه ایتدی حوش کوذل امّا بن سنی کوتك ایله اندیریرم

امّا نیلیم آتینه آجیرم قورقارم برخطا اوله دیدی رستم ایتدی
سن بیلورسین استرایسن کمند جنکی ایده لم دیدی حمزه دخی نوله دیوب
همان بلندن قرق قولاج اژدرها پوستندن پیداه اولنمش
کمندین جقاروب الینه الوب بعده چین چین خلقه خلقه ایدوب
اندن رخشنه میدان ویروب ایریشوب برکره رستمن اوذرینه
سرپدی رستم میان کوستروب رستمن میاننه بند کرفت اولوب
اندنصکره ایکیسی دخی ات بشلرین کندی عسکرلری طرفنه جویروب
التلرنده اولان سلیمانی رخشلرینه مهموذ کوستروب عمر
ایسه بوحالی کوروب دخی یقین تا بونلرین یانلرینه واروب عجب
بونلرین صونی نیه واریر اوله بنم صکره حالم نجه اولور الله
صاقلسون رستم داستان اوغلو سهرابه دونمیه دیوب عقلی با
شنده یوق ایدی حمزه عمرین بویله یقین کلدوکن کوروب عجب
بابا اوغلول ایکیسی کمنده بر دنمی یاپشور اوله دیوب عشقره اقدام
ایدنجه عشقر دیو ذات سلیمانیدر سائر رخشلر بونا پایدار
اولماز رستمن اتی طاقت کتوره میوب قچی اوذرینه چوکه دوشدی
رستم اولحالی کوردکده کندینی ذمینه اتوب پیاده اولدی امّا
رستم داورانوب طورونجه قدر عشقر رستمی بش التی آدیم یر
سورودی رستم ذیاده الم جکوب کمندی قولونه صاروب آیقلرین
بر قیایه ویروب برکره شویله سلکدیکی عشقر اوق کبی کیدرکن
قره طاغ کبی طوره واردی حمزه انی کوروب اردینه بقوب

کوردیکه

کوردیله رخشنده ذنکی سدّ اسکندر کبی ایاقلرین بر یرلو قیایه
طیایوب کمندی ضبد ایلمش همان حمزه دخی عشقردن آتیلوب
عشقری ابو الفتّاح عیّار الوب مشت تون دوکوب رستمه قرشو
واردی رستم دخی کمندی بلندن جقاروب اتوب اولده امیره قوشو
کلوب مشت مشته یقه یقیه اولدیلر بر ذمان اشاغی یقاری
سورشدیلر آخر کمر کمره اولدیلر حمزه کمرین رستمه تسلیم ایلدی رستم
دخی جان دیلدن صاریلوب اوج ذور ایلدی کوجیله اوج پرماق
اوکجه لرین یردن قالدیردی ارتوق قادیر اوله میوب قیوویر
دی اندن حمزه ده رستمن کمرین طتوب ایتدی یا رخشنده غافل اولمه
سنا ذوروم بردیر دیوب بر ذور شویله ایلدیکه رستمی بر الما کبی
قاپوب قولونده اوذرینه الدی ایکی عسکر رستمی حمزه نک قولنده
کوروب تحسین ایلدیلر امّا بختکی کوپک بوروسی طتوب های نار
نور خشمنه اوغره بوده می کتدی دیرکن حمزه رستمی یره اوروب
سینه سینه جیقوب دیز اوروب خنجر جکدی انی کوردیلر که عمر
جنده ره صوره تنده آتندن بر اتلیش اتیلدیکه کورنلر حیران
اولدیلر بره بو جنده ره قوچه نه جاپک قوجه اولورمش دیدیلر
پیاده اولوب فریاد ایده رک حمزه نک یاننه کلدی بره حمزه صبر
ایله نیلمک استرسین دیدی حمزه ایتدی نیلسم کرک ای روی
سیاه نابکار اکر مطیع اولماز ایسه باشن کسرم دیدی عمر ایتدی
صاقین قیمه مطیع اولور وهم سن بلمز سنکه اول دیلاور

کیمدر دیدی حمزه ایتدی ای روی سیاه ~~سویلمدر~~ سویله کیمدر بو بنم
بکلریمه نلر ایلدی یا بن بونا بو انتقامی قورمیم دیدی عمر ایتدی
بونا کوجیله سیاه پهلوان دیرلر برنسنه لازم کلمز کنه یباندن
دکلدر صاقین تیزلك ایلمه صکره نادم پشیمان اولورسین وهم
سن بنا نجون روی سیاه دیرسین اکر جهره می دیرسن بو ذاتی
دکلدر عارضی دیر وهم قرانلق کیجیه راست کلوب ایاق اوزه
رنده صاتون الدم دللال دن دوشورمه دیر ارایوب بولمه
دکلدر دوشوشله الیمه کیردی حضی یوق کنه دکیشم کبی دیدی
حمزه ایتدی بره نه سویلر بونا بکار قوجه کوره نجه خلط کلام ایدر
یعنی نه دیمك استرسین بویله بر ذنکی اولدورمکه بن نیه پشیمان
اوله یم دیدی عمر ایتدی بهی ادم اول ذنکی دکلدر صکره دن اولمه
دیدی حمزه ایتدی بره تیز سویله کیمدر دیدی ذیرا غضبی تسکین
اولمشدی انلیه مادی جنك تلاشی ایله اما ابو الفتاح عیار انلیوب
یا صاحبقیران بو پیر بزم دولتلو دائمز عمر عیار دیر لکن بلمم
نه قباحت ایتمشکه یوذی قره اولمش صاقین یا صاحبقیران بو
التیکزده اولان جکر کوشه کز رستم علمشاه رومی المسون دیدی
حمزه دونوب ایتدی بره جنده ره یوخسه سن عمر مسین دیدی عمر
ایتدی بلی سلطانم اول بنده کز بنم دیدی حمزه ایتدی های نابکار
عیار ندیر بو صورت دیدی عمر ایتدی دولتلو امیر مردان کیجه
مزاتده بولوب الدق طمع بلاسندن بر یوذ قره لغیدر ایلدك

هله

هله معزور اولسون اصلین بارکاهده سویلرم دیدی حمزه ایتدی
های حیله کار الله یوذ اقلغی ویره اما عجب طورغه قیافت
بغلمش سین دیو کولدی اولوقت عمر ایتدی سرور بزم یوذو
موذ قره سنه بقمه اول نوجوان اوغلون رستم علمشاه رومیدر
دیدی حمزه نك عقلی شاشوب همان رستمن اوذرندن قالقوب ای
جکر کوشم نیجون بویله ایلدین بن سنك غیره تندن سنا بو قدر
جفا ایلدم یا الیمدن بر خطا چقسه ایدی بنم حالم نجه اولوردی
تا قیامته دکین ذال اوغلو رستمن اوغلو سهرابه ایتدوکی کبی بنمده
عمرم اه فغان ایله کجردی دیدی رستم یرندن صچرایوب اتاسی
حمزه نك الین وایاغین اوپوب دولتلو افندم مرادم سیزین ایله بر
امتحان اولمق ایدی کونلوم دن بو خصوصی دفع خاطر ایده میوب
آخر بو صورت ایله کلدم معزور اولسون لطفکز دن نیاز اولنور
کی بو جورمی میذی دامن عفیله ستر بیورون دیدی حمزه ده
رستمی اوپوب و بغرینه بصدی و کوزلرندن اوپوب خاطرین
اله الدی حمزه و رستم اتلرینه بنوب اسلام عسکرینه طوغری
جکلوب کتدیلر اما ابو الفتاح عیار بو احوالی کوردکده سکیردوب
خلیفه یه کلوب ای شهریار جنده ره ذنکی دیدکلری مکر دائم
عمر عیار ایمش و رخشنده الون رستم ایمش دیوب مژده ایدوب
احوالی خبر ویردی جمله بکلر اشیدوب حیران اولدیلر واندن
قرشو واروب عظیم شاذلیق اولوب خلیفه بیوردی طبل شاد
مانی جالدیر جمله دن اول سعد نبیره واروب رستم ایله کوروشوب

اندن بکلرده کلوب کوروشه رك عسکره کلدیلر نوشیره وان
وبحتك بره ندر اصلی نیجه اولدی جنده ره نیجون جنك ایتمدی
یوخسه رخشنده سلیمان می اولدی دیرکن شهمرد عیار کلوب
ایتدی مکر جنده ره عمر عیار ایمش رخشنده رستم اولدوغین
خبر ویردیلر بونلر الملرندن شویله اولدیلرکه جانلرنده قان
قالمدی اندن بحتك دونوب حواجه یه ایتدی ای حمال زاده
سن قرق ییلدنصکره ظهور ایده جك شیء بیلوب خبر ویرر
سین یا رستم عمر ایله بو قدر زماندر یانیمزده اوله ده
نیجون خبر ویرمدین دیدی حواجه ایتدی ای لعین یا بن
غماز میم خصوصا بنا سئوال اولنمیان نسنهٔ نیجه سویله
یمدیدی بحتك ایتدی های نار نور خشمنه اوغره سنده
اوده شاهم یارین شول اسیرلری امر ایدین واروب کتور
سونلر بیورون قتل ایلسونلرکه بر مقدار بزیمده اله میمز دفع
اوله دیدی اندن واروب کوردیلرکه اسیرلردن بر کیمسلر یوق
ذیر عمر انلری کیجه دن قیوویرمش ایدی انلرده سراپر دیه
کلوب بکلرین کمی ایتدی نه مروت صاحبی ایمش وکمی ده صا
حبقیر اندن قورقمشدیر دیدیلر ایدی اما ذنکی بکلری باقوب
بو حالی کوروب اشتدیکلرنده بکلری ایجون فریاد ایدوب
براز اغلشدیلر اندن بره مدد باری واروب هزینه لریمزی
الالم دیوب جادیره کلوب صندیقلرین کوروب ایوهله مالیمز
ضایع اولمامش دیوب صندیقلری اجدیقلرنده باقوب کوردیلرکه

ایجنده

ایجنده اولان مالّلری کتمش ایجینه طاش طوپراق صمان قو
مشلر طاشلری الوب کوکسلرین دوکه رك وفریاد فغان
ایله سوروب شاهه کلدیلر وکتوروب اول طاشلری بحتکن
اوکونه قودیلر ای حواجه بحتك کورکه بزلرین باشلریمزه
نه حال کلدی دیوب احوالی شاهه وبحتکه اعلام ایتدیلر
شاه بو احوالدن خبردار اولدقده زیاده الم جکوب اندن
همان الینه بر مطراق الوب غضب ایله بحتك لعین یاننده
اوتورور ایدی ای لعین هب بو بلالرسنك سوزینه
اویدوغم ایجون باشمه کلدی بن ایو حوش حواجه سوزیله
عامل اولوب راحتده ایکن جمله بو درتلره بنی سن اوغراتدین
دیوب اول مطراق ایله بحتك لعینك باشنه باشنه اولقدر اور
دیکه لعینك باشی کوزی یاریلوب صال خانه ده قان بلامش کلیه
دوندردی اندن دونوب اول ذنکیلره ایتدی نه دیه لم بکلر
بنده بلمم یا قنی سیزین شاهکز نره ده یاوی قیلدیکز بر عیار
اشته بزلره ده شونك کبی رنکلر ویردی بزده عاجز قالدق انك
الندن دیدی بونلرده ایتدیلرکه ایمدی بزلرده واروب سلطان
ذنکبار طول ذنکیه بو احوالی خبر ویره لم اول کلوب بونلردن انجق
انتقاملریمزی اول اله بیلور دیدیلر شاه ایتدی کاشکه اویله
اولیدی قنی اولکونلرکه بونده کلیدی دیدی اما نیده لم اشته
سیزین احوالیکزده بویله اولدی دیوب اندن اول بکلرین هر
برینه ممکن اولدقجه براز اسباب وخرج راه ویروب ایتدی بزیمده

احوالیمزدن واروب سلطان ذنکباره بلدیره سکز اشته بر مار
حوره عربك الندن عاجز فرمانده قالدق اوله کی کلوب بزلری
بو بلادن قورتاره ایدی شویله که ویلایه تیمك نصفنی حسن
اختیاریم ایله اناویرمك مقرر ایدی دیدی انلرده ایتدی هله
سیز نامه ویرین بزلرده اغزدن سویله ریذ اوله کی تنزل
ایده ذیرا یوذی کبی کونلو دخی قره حود بین و ذیاده مستغنی
لعین دیر ذیرا حمزه کیمدیر که بن بوندن سفر ایدوب انك اوذه
رینه وارم دیر دیدیلر هله بحتك دیر شاه اغزندن بر نامه
یاذوب بونلرین الینه ویردی انلرده الوب جکلوب کتدیلر اشته
طول ذنکینك بر کلمه سی واردیر اما دخی کج کلور وهم لندها
ایله الت اوست دعواسی اولوب جوق غوغالری ظهوره کلسه
کرکدیر ان شاالله محلنده ذکر اولنور اما بو طرفدن راوی
قولنجه رستم علمشاه کندی بکلرینی الوب رستمن بارکاهنه کتور
دیلر ایکی عسکر دونوب قوندیلر اسلام عسکری شاذ خندان
اولوب کفار عسکری ملول محذون اولدیلر اندن عمر عیار کندی
صورتنه کیروب رستمه کلدی رستم بقوب عمری کوردکده دو
نوب ایتدی عیار ندیر اصلی سنك یوذین اغرمش ایمدی بناده
بر علاج ایله دیدی عمر ایتدی سرور سنا قابل یوق دیوب براذ
استغنا ایلدی تمام استدیکی قدر حقلیوب اندن علاج ایدوب
رستمی اول کی صورتنه قودی اندن عمر جقوب حمزه نك یاننه
کلدی اما رستم قره کنوللو پلنك حوی شیر طبعدیر باباسیله

بو یوذدن

بو یوذن امتحان اولدوغنه دوشنوب ذیاده غمکین اولدی بنم
بو بارکاه سلیمانیده عزتم اولکندن ذیا اولسون دیرکن
شمدی دخی اشاغی واردی ذیرا لندهایه بر غلبه ایده
مدم اتامه حود غلبه قنده اولور اما هله بر قاج
کون جنك اولوردی اما نیده یم تزیه عرضم یقدی
حیف عمرین سوذین طوتمدم اول میدانه کیرمش اولیدم
بویله اولماز ایدم یا بن شمدی سراپردیه نجه واره یم دیوب
بو قدر ذنکی صورتنه کیردم اولمدی بر یوز اغارده مدم
افکاره دوشدی اما بکلر شاد خندان اولوب الحمد لله تعالی
شهزاده من صحت ایله کلدی دیرلردی اما رستم ایسه
کولمز و بر کیمسه ایله صحبت اتمز ایدی بریدن حمزه دخی
بقاردیکه رستم بارکاهندن کله شاذیلق ایله عشرت ایده
لر ذیرا بونجه کوندر رستم اسیر اولمش دیوب المده ایدیلر
اما حمزه کوردی جوق ذمان اولدی رستم اکلنوب کلمدی
اندن مقبل ذرین کمری کونده روب دعوت ایلدی مقبل
رستمه کلدکده خوش کلدین یا مقبل ندر دیدی مقبل دعا
ایدوب شهزادم پده ریکز سیزلره انتظارده دیر بیو
رون دیدی رستم ایتدی یا مقبل پده رم صفاده اولسون
بر مقدار الهمم وار مزاجم یوقدر یارین واریرم

صندالیه سنده اوتوروب رستم عمر بن حمزهٔ یونانی صندالیه
سنده اوتوردی وذال ذمان صندالیه سنده لندها اوتوردی
وسائر دیلاورلر دخی برلو برنده قرار ایلدیلر اندن مصا
حبه بشلیوب مجلس قورولوب عیش نوشه بشلدیلر بونلرده
صفاده اذنجانب اوته طرفدن شاه نوشیروان بو الم
ایله کجوب تختنده اوتوروب صاغنده خواجهٔ عاقل صو
لنده بختک جاهل وسائر حکیم حکما وذیر وذه راسیله اوتو
روب اندن امر ایلدی دفع غم ایچون مجلس قوروب براذ
ییوب ایچدیلر بعده شاه باش قالدیروب یاننده اولان بکلره
ایتدی ای دیلاورلر بزم بو حالیمز نجه اولور بو عرب بکلری
ایله کوردیکز می شونلرین صنعتلرین اوغلو بویله باباسی
بویله عیاری دیرسن جهانک قضایی بلاسیدر هیچ انک اتدیکی
اشلر قیاسه کلمز دیدی انلرده شاهم اوذکه عزیملر دیر
بلمزیذ نه تدارک ایلسک دیوب سویله شورکن قپوده بر
غول غوله اولدی بره ندر اصلی دیرکن بر قاج کیمسلر ایچرو
کیروب شاهه باش قیوب دعا ایتدیلر شاهم مژده اولسون
سلطان غورستان ذنکاوه دورت اوغوللری ایله وسکسان
بیک مکمل یرار عسکریله کلوب حاکپایه ایرشدیلر دیدیلر
بختک لعین جمله دن ذیاده حظ ایلدی مدد شاهم بونا

ذیاده

ذیاده رعایت لازیمدر ذیرا ذنکاوه شمدی اولکی کبی
دکلدر بن خبر الدم بر مخالف کورذ ایله براژدرها
اولدورمش دیوب بختک ملعون ذنکاوهٔ وافر مدح
ایلدی شاه بختکدن بو جوابلری اشیدوب ذیاده صفا
ایلدی اما بو ذنکاوه اول ایدیکه مقدما بر یول صاحبقران
ایله عظیم معرکه ایدوب آخیر حمزه بونی ذخمدار ایدوب
عسکری حمزه نک اوکندن قپوب قاچمشلر ایدی ذنکاوه نک
عقلی باشنه کلوب جنک ایتمکه اقتداری اولمیوب دیارینه
کتمش ایدی صکره ایو اولدقده دائم فکر ایدر دیکه عجب
حمزه دن نجه انتقام الورم ذیرا بنا بویله ایش ایلدی
دیوب هلاکنه قصد ایلمش ایدی وهم غایت حیله کار
لعین ایدی تمام یتمش یدی اریش قدجکر ایدی آخیر
قدینه کوره بر کورذ یاپدرمش ایدی یتمش یدی اریش
اوذونلغی وار ایدی وکورذه باشدن باشه اکثر قاقدر
مش ایدی دیار غورستانده بر اژدرها پیداه اولوب
اول ویلایت خلقی اول اژدهرین الندن عاجز اولوب
انسان وحیوان قسمندن راست کلدوکنی هلاک ایدر
ایدی کلوب ذنکاوه یه اول اژدرهادن شکایت ایلدیلر

وایتدیلر که ای صاحبقران غورستان شمدی ویلایتمزده
بر اژدرها پیداه اولدی ذیانی تمام بزم جانلریمزه یتدی
یا بونه برچاره ایدین و یاخود جمله مز طاغیلوب ویلایتی
براغوب برغیری دیاره کیده ریز دیدیلر ذنکاوه انی
اشیدوب همان اول عجایب کورذین الوب اول اژدرها
نك مکاننه کیدوب باشنه اول عجایب کورذی اوروب
کله سین خورد ایلدی بو خصوصدن اوتوری ذنکاوه
دیبلك شهرت بولور وحدّ ذاتنده بو ذنکاوه ذیاده سیله
ذور پاذویه مالك ایدی شویلکی رستم لرین یولون کسوب
قهری مانلری کوذینه صالندر ماذ ایدی و دورت اوغلو
وار ایدی هر برلری بهادیر نوجوان ایدی برینه فلیهای
غورستانی و برینه فرجام غورستانی و برینه فرحال غورستانی
و برینه فرغان غورستانی دیرلر ایدی و اوج یوذ بیك عسکره
مالك ایدی عجب حمزه نك اوذه رینه نه ذمان وارسم دیر
کن اولمحلده نوشیروان اغزندن بحتك بر نامه یاذوب
دعوت ایلمش ایدی جونکه نامه ذنکاویه کلدکده اولده
بهانه ارار ایدی همان اوج یوذ بیك عسکردن سکسان
بیك عسکر الوب عزم مداین ایدوب اشته بو محلده

کلوب

کلوب ایرشدی اشته شاهه مزدیه کلن آدملره رعایتلر
ایدوب شاه امر ایله دی شادمانی جالدیلر و بحتك برنجه
اعیان ایله استقباله کیدوب قرشو واروب ذنکاوه ایله بو
لشوب کورشدیلر بحتك ایتدی خوش کلدین ای سلطان غو
رستان هاشویله هله صفا کلدین یوخسه بن کندم غورستانه
حاکپایه وارسم کرك ایدی لکن مانع ظهور ایلدی دیوب
فنوکوپه کی کبی وافر یلتا قلندی و محبتلر عرض ایلدی اندن
ذنکاوه ایتدی ای خواجه بحتك قوجه مش سین شاه نه
عالمده دیر دیدی بحتك ایتدی ای سرور بن قوجه مایوب کیم
قوجه سین غیرت شاه و عرض دولت بنی هلاك ایلدی ذیرا
اولمادی بو مار حور عربه قرق اللی ییلدن برو برجواب
ویرر ار بوله مادق هر کیم کلسه یا کندینه یار ایدر یاخود
هلاك ایدر الندن عاجز قالدق شاه اشته بندن بتر
قهریله هلاك اولیور قوجه دی خصوصا شمدی عره بن
بر اوغلو ظهور ایلدی ادینه رستم علمشاه رومی دیرلر اول
باباسنی بزلره اونوتدیردی اصلا امان ذمان بلمز نه
الجی و نه شاه در الینه کیره نی قتل ایدر اولده بو یقنده بر
اشلر اتمشدر که هیچ قیاسه کلمز دیدی ذنکاوه ایتدی خیر
اوله امّا بو دفعه کوریرسکز انك اوغلونه و کندینه نلر ایده
یم دیدی اندن ذنکاوه نك اوکونه دوشوب تعظیم ایله

کتوروب مداین اوکنده برجانبه قوندردی شاهدن نزول
نعمت کلوب قلیج قفتان کتوردیلر ذنکاوه کندینه بویله التفات
اولدوغنه زیاده حظ ایلدی امّا عمر بونلری کوروب سیر ایلدی
اندن کلوب حمزه یه نقل ایلدی سرور ایتدی ذنکاوه دکلمی معلوم
دیر دیدی عمر ایتدی سرور اویله دیمه ذیرا ذنکاوه شمدی بردانه
مخالف عمود پیداه ایلمش دسته جوب شکلنده دائم انک ایله اطمان
ایدرمش اوذونی تمام یتمش یدی اریش قدیله برابر ایراقدن
چارپار قوّه تک حود بیلورسین حتی اول عمود ایله بر عظیم اژدرها
اولدیرمش دیدی حمزه ایتدی آفرین اکر کرجک ایسه دیدی امّا ایرتسی
کون اولدقده ذنکاوه هدایاسین دوذوب اوغوللریله شاهه کلوب
هدایاسین عرض ایدوب شاه دخی بونا عزّت ایدوب حوش کلدین
پهلوان دیوب پای تحت صندالیه سین تکلیف ایلدی اولده
کجوب اوتوردی اندن شاه بونلره ضیافته بشلدی ذنکاوه ایتدی
شاهم همان بیورون جنک اولسون بز بونده ییوب ایچمکه کلمدک
همان یزدان پرستلرین کوکین ایشلرین بتوره لیم دیدی شاه
ایتدی نوله سرور هله شمدی مسافریمز سیکز اوج کون ضیا
فه تیمز وار دیر صکره بلدوکندن قالمه دیدی جونکه اوج
کون تمام اولدی عسکری کفّار دخی جنک نداسین ایتدیردی بو
خبری عمر عیّار کلوب جنک ندا اولدیغین وذنکاوه نک دعوای
مرد ایدوب میدان ایسته دیکن بیان ایلدی حمزه ده بیور
دی عسکری اسلامده آکاه اولدیلر اندن ایکی طرفدن

جنک

جنک تداریکنه مشغول اولدیلر امّا امیر عرب ایتدی
بو ذنکاوه اوذکه اردیر باغ سلیمان اوکنده بنم ایله کوروش
مشدیر واوذکه معرکه ایلدی دیدی اولدم رستم یرندن
دوروب ایاغ اوذه رینه کلوب ایتدی دولتم اتا سیزدن
رجا ایده ریمکه هر قجن ذنکاوه میدانه کیردکده انک میدانک
بنا ویره سین بنده بر یول انک ایله کوروشه یم ذیرا سیزلر انک
ایله کوریش مش سکز دیدی حمزه فکر ایدوب شمدی بن بونه
اکر اجاذت ویره جک اولورسم اویله بر دیلاوری هلاک ایدر
اجاذت ویرمه سم ترک دیار ایدر دیوب ناچار اولوب ایتدی
کوذم نوری سنا اجاذت ویره یم امّا شول شرط ایله کی قیمایه
سین ذیرا بر نامدار دیر بقه بو بکلره بن بو قدر کون جنک
ایدوب بونلری اله کتوردم وبنم ایله یاری قرنداش اولوب
شمدی بنم اوغریمه باش جان ویریرلر ایمدی سنده خی جهد ایله
اله کتوروب کندونه یار ایده سین اولده سنک لندهان اوله
کوره قباد شهریارین سر قپلانی عمران جابلقایی نجه اله
کتوروب یار وفادار ایلمش دیر دیدی رستم ایتدی نوله دولتم
اتا ان شاء الله تعالی همّتکزده بنده اولدورمیوب اله کتوره یم
دیوب سوذلرین عهدلرین بونک اوذه رینه پرکتدیلر امّا
جونکه صباح اولدی اولدم همان چیل کبیر سلطانی بهمن ایاغه
طوروب شاهه ایتدی دولتلو شاهم بو قدر کوندرکی بن بونده

کله لی دخی جنك اولمدی ایمدی میدان بنم اولسون بن کیره یم
اوّل انلر ایله فصل اوله یم اندن صکره بونلرده میدانه کیرسونلر
وهم سلطان غورستاندن دخی رجا ایده ریمکه بونلرده میدانی
بزه احسان بیورسونلر دیدی ذنکاوه نوله پهلوان قولای کله
سن جونکه اویله مراد ایلدین بزدن ینا تمام دیدی شاه دخی
بیوردی بهمن کبیره خلعت کیوردیلر بو خبر حمزه یه کلدکده حمزه
ایتدی بکلر بهمن دخی یاوذ اوذکه پهلواندیر همت ایلن اله کتوره
یم کی اسلامه لایق سرور دیر دیدی بکلرده دعا ایدوب الله
میسّر ایلیه دیدیلر اشته اولکیجه ایکی طرفدن تدارکلر کوریلوب
هرکس جنك آلاتنه مشغول اولدیلر جونکه صباح اولدی خور
شید عالم آفاق معظّمدن باش قالدیروب عالم نور یزدان
ایله منوّر اولدقده اولمحلده اول ایکی دریا مثال عسکردن جنك
حربیلر جالنوب ات فیل کرکدانلرینه سوار اولوب بر برینه قر
شو الایلر وصافلر بغلیوب عجب بو کون میدانه کیم کیره ارلك
نشانده کیم قاذنه واجل جامن کیم نوش ایده دیرکن برده انی
کوردیلر که شاه طرفندن بهمن کبیر عزم میدان ایلدی بر
زمان عرض هنر کوستروب اندن نعره اوروب ایتدی یا حمزه
میدانمه سن کل غیری کمسه استه مم دیدی امیر عرب بکلرندن
همّت طلب ایدوب عزم میدان ایلدی یقین کلدکده سلام ویر
دی بهمن علیك الوب یا حمزه بیلورمی سین سنی نیجون دعوت
ایلدم دیدی حمزه ایتدی بیورون نیجون دعوت ایلدیکز دیدی

بهمن

بهمن ایتدی سرور بلدیمکه جمله سنه سیز غالب سکز انلر ایله
یورول مقدن سیزین ایله ارلك بحسین اتمك یکدر اکر
ارقم یره کتورورسن جمله عسکرم ایله قولین اولورم دیدی
حمزه ده نوله سرور دیوب جنکه بشلدیلر امّا حمزه کوردی
بو دیلاور بهمن کوهستانی برابری برار دیر نه قصّهٔ دیراز
ایده لم اشته حمزه بونده ایله یکرمی بش کون جنك ایدوب
آخیر پیاده اولوب کمر کمره اولدیلر بهمن حمزه نك کمرینه صا
ریلوب اوج کرّه ذور ایلدی اله مادی امّا صاحبقران ذور
اوّلده قالدیروب یره اوردی وکوکسونه جقوب بهمن
کوذ آجوب کندونی اولحالده کوروب پسدیر سرور دیوب
قالقوب جان کنولدن مسلیمان اولدی حمزه انی کوروب
شاد اولدی اندن اتلرینه بنوب عسکر اسلامه کلدیلر
مکر بهمن اصمارلمش اکا ایدیکه اکر حمزه بنی بصارسه بن
حمزه یه قول اولوروم سیزده همان اول جانبه کله سکز دیمش
ایدی بو محلده جمله عسکری قالقوب حمزه طرفنه کلوب
عسکرین بر طرفنه قوندیلر بحتك قومان بونلری کتمکه
ماللرین باری براقدیرین دیدی امّا ذنکاوه مانع اولوب
صبر ایله بن حمزهٔ اله کتوره یم صکره انلرین جمله سی بزه

سرفرو ایدرلر دیدی شاه ایتدی اشته دیلاور کوره بزم
بو قدر رعایتلر و عزتلر ایله یانمزه کتوردوکیمز پهلوانلری
هب بلمم نیلر کندینه قول ایدر دیدی ذنکاوه ایتدی ظاهر
نیله سون حکم غالبک دیر دیدی ایمدی شاهم الم جکمن بن
انلری اویله بر ایش ایده یمکه جهان دفترلرنده داستان اولوب
سویلنه دیو لاف کذاف اوردی بریدن صاحبقران بهمنی
سراپردیه کتوروب عظیم رعایتلر ایدوب بهمن کوهستانی
برابرنده صندالیه ویردی اولده خلیفه یه باش قیوب و بکلر
ایله کوروشوب کچوب یرلرنده قرار ایلدیلر عسکر اسلامده
زیاده شنلکلر اولدی اول کیجه بهمنه ضیافت ایلدیلر اما
اوته ده ذنکاوه ایتدی شاهم امر ایله کنه یارین جنک اولسون
بن انلرین شاذ لقلرین ماتم ایده یم دیدی شاه دخی خلعت
کیدیردی بو خبر سراپردیه کلدکده همان رستم ایاغه طوروب
دولتم اتا ایمدی یارین میدان بنمدیر دیدی حمزه ده نوله
کوذم نوری دیوب خلیفه یه اشارت ایلدی اولده بر فاخره
خلعت کیدیردی اما رستمک خلعت کیدوکنی شاهن جاسوس
لری کلوب خبر ویردیلر بر ینادن شاه و بر ینادن بحتک
مدد کرور لطف ایله سن اول میدانه کیرمه غیری پهلوان
کوندر کورکی نه یولدن جنک ایدرسه سنده انا کوره
جنک ایله دیدیلر ذیرا حون ریزین الندن باش قورتارمق

برحیلی

برحیلی مشکل کار دیر دیدیلر ذنکاوه ایتدی بهی شاهم
بویله درسین دخی بر اتاسی سودی اغزنده قوقار اوغلان نیه
قادیر دیر دیدی بحتک ایتدی ای سلطان غورستان کرجه
اوغلاندر اما هزار رستملره قان قشادیر هله سوز قبول ایله
اول جنکین کور دیدیلر ذنکاوه ده حوش اویله اولسون دیوب
صباحه منتظر اولدیلر جونکه صباح اولدی ایکی جانبدن
سوار اولوب الایلر صافلر بغلیوب نظر بر میدان ایدوب عجب
میدانه کیم کیره دیرکن برده انی کوردیلر که عسکر اسلام طره
فندن رستم علمشاه رومی التنده شبنیز راویلی میدانه سوروب
خرجنه دیلاورلری پیاده اولوب اوکونه دوشوب تعظیم ایله
میدانه کتوردیلر اندن سلام لیوب کیرو دوندیلر رستم عیاری
ایله میدانده قالوب ال آلات حربه اوروب بر زمان عرض هنر
ایلدی کورنلر حیران اولدیلر اندن قول قالدیروب جالنان
جنک حربیلری دندیروب بلند اواز ایله نعره اوروب بنی بیلن
بلسون بلمین آکاه اولسون بنم رستم علمشاه چکر کوشهٔ صا
حبقران ای شاه ناشناس بو کون میدانمه ارکوندرسنده کورکه
عالمده ارلک نیجه اولور دیدی ذنکاوه بر بنام پهلوانه اشا
رت ایلدی وارشونده حقندن کل دیدی اولده رخشین سوروب
رستمه برابر اولدی رستم کوردی ذنکاوه دکلدیر رستم ایتدی
دیلاور کمسین دیدی اولده ذنکاوه بکلرندن ادیمه غور غورستانی

دیرلر دیدی رستم الم چکوب یا اول ذنکاوه کندوسی کلمکه عار لندیمی
سنی کوندردی دیدی غور الم چکوب ایتدی ای نابکار اوغلان
یاسن بنی بکنمه دنمی ایمدی حمله ایله بن سنا کندیمی بلدیره یم
دیدی ذیرا بو دخی التمش سکز اریش قدجکردی بو سوزدن عار
لندی اما رستم دخی بو لعینک بویله دوشنامندن آتش اولوب
ای پلید حمله ایله یاوار یقل کید اول ذنکاوه دیدیکلری قلتبان
کلسون بن اولاد صاحبقرانم سنجلین پلیده حمله اتمم دیدی غور دخی
پر آتش اولوب حوش ایمدی سنا حمله ایده یم دیوب رخشنه میدان
ویروب همان ات سوروب یقین کلدکده رستمه بر نیزه حواله ایلدی
رستم قول صنوب نیزه سین طوب دیبندن طتوب ضبط ایلدی
وجکوب الندن الوب سیاره نک اوذه رینه اتدی سیاره ذیاده
اولسون پهلوان دیوب اوذه رنده اولان کموشلری صویمغه بشلدی
اما غور آو جونی اوغوشدوروب دوریرکن رستم ات سوروب
بونا بر نیزه اویله اوردیکه غورده سپر ویردیکه منع ایده اما چه
فائده سپر اصلا پایدار اولمایوب نیزه سپره دوقوندقده
دمشقی سوذان فرنکی اکنه اطلاسدن نه رسمه کزار ایدرسه
اورته آئینه سندن اویله کزار قیلوب های دینجه قدر
سینه سندن اوروب ارقه سندن بر قولاج یلمان کوستر
دی غور یقیلوب جانی جهنمه کتدی سیاره دخی قولونه
قوت دیدی ذنکاوه انی کوروب برینه دخی اشارت ایلدی
کیمر نام بر دیلاور دخی ات سوروب رستمن اوذه رینه براوق

اتدی

اتدی رستم کمان قولاغیله چارپوب منع ایلدی کیمره یه رستم
دخی براوق اویله اتدیکه سپردن کچوب سینه سینه اوغرایوب
ارقه سندن طشره پران اولدی کیمره یقلدقده مهراج عمودکش
نام بر کافر ات سوروب رستمه برابر اولدی ای نابکار اول دیلاورلره
هیچ مرحمت ایتمیوب همان ضایع ایلدین یاننه قالورمی قیاس
ایلدین دیوب بر عمود اوردی رستم همان صاریلوب الندن الوب
کندی کوردیله بونا اویله بر کورز اورکی کمرکاهنه وارنجه
خرد ایلدی انی کوروب تاراج نام تیغ زن بر پهلوان ات سوروب
کلوب قلیج حواله ایلدی رستم قول صنوب ضربا قلیجین الندن
الوب بر قلیج اویله اوردیکه آتیله کندوسین دورت پاره ایلدی
حمزه لندهایه بقوب بره بو اوغلان نیلر دیدی لندها ایتدی
اویله اولور سرور هم دلو قنلو وهم قوتنه مغرور دیر اظهار
شجاعت اتمک استر دیدی حمزه ده باشین صالوب دوردی
امانه قصه دیراز ایده لم رستم اویله وقتی اولمدن غورستان
دیلاورلرندن اوتوز نفر پهلوان قتل ایلدی امیری عرب
انکشت بر دهان ایدوب بره بو اوغلان آدم اولدورمکدن
اوصانمه دی شونلرین بر قاچین اله کتورسه اولمازمی ایدی
دیدی لندها ایتدی سرور صبر ایله کوره لم بلکه شمدنصکره
هلاک ایتمیه دیرکن اما ذنکاوه باقوب کوردی قرشوسنده
بو قدر دیلاورلری هلاک اولدوغنه جکری پرخون اولمش

ایدی استدیکه کندی میدانه کیره همان بیوك اوغلو فلیهای غو
رستان ات سوروب کلوب رستمه سلام ویردی رستم علیك الوب
کیمسین دیلاور دیدی اولده ایتدی ذنکاوه نك بیوك اوغلویم
امّا دیلاور ندیر بوخون ریذلك یاذیق دکلمی بونجه پهلوانلری
یوق یره ضایع ایلدین دیدی رستم ایتدی یانجه ایده لم بو میدانه
اوینامق ایچون کیریلمز یا اولوب یا اولدورمه لی اشته سنده
کلدین ایمدی مسلیمان اول سنده ایله یار قرنداش اوله لم یوخسه
سنده انلرین یولونه هلاك اولور کیدرسین دیدی فلیهانك
غروری وار ایدی ال نیزه یه اوروب جنکه بشلدیلر فلیها بر
کورز دخی حواله ایلدی رستم کوردی سینه یه یقین کلدی سپر
کوبه کیله چارپوب منع ایلدی فلیها قاقیوب بنده ذنکاوه
اوغلویم دیوب ال کورزه اوروب بر کورز حواله ایلدی رستم
کندی کورزین برابر ویروب ارقیه الوب منع ایلدی امّا بکندی
فلیها اله مدیفنه دیبلك غضبناك اولدی ذیرا دعوا ایله
کلمش ایدی اول پهلوانلرین قانك المغه همان دال قلیج اولوب
ایتدی دون کیجه سیرین ایچنده قاره لر کیدنمی هیچ سی نن
اوذره شرحه شرحه یاره لر کوردنمی هیچ دوشمانی قلیجدن
اوذکه آره لر کوردنمی هیچ دیوب دپره طتوب بر تیغ اور
دی کی رستم سپرین قرشو ویروب منع ایلدی رستم دخی دپره
طتوب فلیهایه بر تیغ اویله اوردیکه تا اکر خانه سنه وارنجه
ایکی پاره ایدوب یاروسی بر جانبه یاروسی بر جانبه دوشوب

اتی

اتی لجامن سورویه رك علم دیبنه کتدی ذنکاوه اه ایدوب
دیلدیکه میدانه کیره همان اورطنجه اوغلو فرحال غوری ات
سوروب یلدیرم کبی ایریشوب رستمه بر قلیج اوردی رستم
دخی منع ایلدی بر دخی بر دخی اوچ حمله سین منع ایدوب
نوبت رستمه کلدکده تیغ فیرودونی عریان ایدوب فرحاله
بر تیغ حواله ایلدی فرحال سپر برابر ویرنجه اولمدی
تیغ سپری دورت پاره ایدوب اومزی باشنه بر ذخم شدید
اجوب بندیکی رخشین کله سین طوب کبی ذمینه براقدی
یقلنجه قرنداشی فرجام غورستانی ات سوروب کلوب بر
بری اردنجه اوچ قلیج اوردی امّا رستم بونك حمله لرین
منع ایدوب بونا دخی بر قلیج اوردیکه سپری ایکی بولوب
بر ذخم شدید اجدی بوده ات کردانك قوجه دوشدی
امّا ذنکاوه بو حاللری کوروب ارتوق قراری قالمیوب بره
بونا بکار نار نورین خشمنه اوغرایاجق اصلا امان ذمان
بلمز نه دیر بونك ایتدیکی ایش ایمدی صوج بنمدیرکه بونا
اهمال ایلدم دیوب همان ات سوروب رستمن اوکون الدی
امّا بریده حمزه دخی باقوب رستمن بویله قتّال لغین کور
دکده دونوب لندهایه ایتدی سرور کورور مسین بو اوغلانی
قورسم بزده بو قدر عمرم ایچنده بویله بر یارار اوغوله

مالك اولدق اكر بن اولورسم غم دكل يرم طوتار دير
ايدم بو اصل خونريذلك ايو علامت دكلدر قور
قارم برخدار اولماذ يا عمرى قيصه اولور و ياخود بو
روزكارده جوق بلاى محنت لره كرفتار اولوب بلا
كش اولور ديدى لندها ايتدى مدد سرور اويله
ديمه ذيرا بابا اوغلونه خير دعالر اتمك كركدر ديدى
حمزه ايتدى بهى بلادر بو كنج ياشنده قان دوكمكه هوس
اتمك انصافميدر ديوب سويله شوركن ذنكاوه نك
ميدانه كيردوكن كوردكده عمره باقوب ايتدى وار
عيار اول خونريذه سويله صاقين سين پهلوانه قيمه
سون يوخسه كندى بيلور همان اله كتورمكه سعى ايله
سون ديدى عمر دخى حمزه نك بو الهمك كوردكده سوروب
رستمه كلدى ايتديكه چكر كوشم پدرين بو قدر ادم قتل
ايتدوكنه زياده المى كمالنده در شويله بيوردى ايمدى
كوذين آج بو ديلاورى كندينه يار ايده كور ديدى رستم
خير اوله عيار همان دعاده اول ديدى جونكه ذنكاوه
رستمه يقين كلدى سلام ويردى رستم دخى عليك الدى
ذنكاوه ايتدى ندر ديلاور نعجب قتاللق ايلدين اما
سنك اتان حمزه ايسه بونلرين اتالرى دخى ذنكاوه دير
ايمدى بونلرين قانلرى سنك ياننه قالورمى قياس ايدر

سين ديدى

سين ديدى رستم ايتدى يورى وار دولتك يارى قلدى
ديلاور پدرم عمر عيارى سنك ايجون كوندرمش و تنبيه
ايلمش ذنكاوه بر بهادر ار دير باغ سليمان اوكنده انك ايله
جنك ايلدم ذنهار صاقنوب قيمه سون همان بغليوب كندينه
يار ايده كور سون ديمش يوخسه بن سنيده بو قدر سويلتميوب
ديار عدمه ايرسال ايدر ديم ديدى اما وار اتا ما دعا ايله
ديدى ذنكاوه بو جوابلرى رستم دن اشتدكده خشمه كلوب
ايتدى واى بره نابكار اوغلان طورمه تيز حمله ايله بن سنا
مقدارين بلديره يم ديدى رستم ايتدى بقه يا ذنكاوه بزلر صا
حبقيرانلريذ بر كيمسيه اول حمله ايلميوذ اكر مرادين بزم ايله جنك
ايسه همان طورمه حمله ايله بزه ده نوبت كلسون ديدى ذنكاوه
ايتدى حوش اول حمله ايده يم بلكى نوبت سنا كلميه ديوب همان
يتمش يدى اريش قديله كركداننه ميدان ويروب ال نيزه يه
اوروب خشم كين ايله رستمه بر نيزه صوندى رستم دخى سپر ويروب
ذار ظور نيزه يولندن ايروب منع ايلدى اما وجودى صار
صيلوب ذنكاوه ده عجب قوت كوردى اندن يان يانه تركش
تركشه كجوب ميدان باشنه جقديلر اما ذنكاوه رستمى اول حملده
الورم قياس ايدردى اله ماديغندن الم جكوب بارى سنى
عمود التنده يوق ايده يم ديوب ميدان باشندن رخشين سوروب

کورز مانندی کوه البرزین باشی اوزه رندن دویر ایتدیروب
رستمه اویله بر عمود کیران حواله ایلدیکه رستم دخی کورز فریدون
شاهی برابر ویروب کورز کورزه طقوندقده علولر آتشلر صا
چیلوب یرین کرد غباری هوایه صاوریلدی کورز کورزدن
ایریلدقده رستم تیز باشین ایلرو ویروب ارقیه الدقده
کورز اینوب ارقه ده اولان سپره اویله طوقوندیکه التنده
اولان شبتیزی ذاویلن بلی جنبر جنبر اولوب ذاری ذار اکیلدی
ذنکاوه کجوب میدان باشنه جقدی رستم قدین راست قیلوب
توزدن طشره جقدی اما ذنکاویه پسند ایلدی بو حالده ایکن
ذنکاوه ایریشوب بر کورز دخی اوردی رستم انیده مردانه منع
ایدوب نوبت رستمه کلدی همان صاحبقران زاده ال نیزه یه او
روب ایتدی یا ذنکاوه غافل اولمه ویر دیکن کبی ال دیوب آتنه
مهموز وو روب میدان باشندن میزان یرینه کلدکده ذنکاویه
بر نیزه اوردی ذنکاوه دخی اولحالی کوردکده دیلدیکه نیزهٔ طوغری
یولندن منع ایده اما رستم دخی بر نیزه شویله اوردیکه ذنکاوده
سپر ویروب دیلدیکه منع ایده اما رستمن نیزه سی شویله طقون
دیکه علولر آتشلر صاچیلوب قوللری بوکلوب ذنکاوه های نا
بکار اوغلان نیلدین دیرکن نیزه دیر دامن سپردن یول بولوب
کمر اوزه رندن ایکی قات کمر زنجیرندن قاورایوب قولتوق
التنه اوغره یوب وات اوزه رندن بر قات دریسین نشتر واری

چیزوب

چیزوب کجوب کتدی اندن یان یانه ترکش ترکشه رخش
قوه تیله کجوب میدان باشنه جقدیلر اما ذنکاوه نک جان
باشنه صچرایوب زخم یدم قیاس ایدوب ال اوروب کندین
یوقلدی زخم یوق اما کندین یوقلا دوغنه ایکی عسکردن
حجاب ایلدی کوردیکه جبه وجوشن بالق اغی کبی آجلمش ذنکاوه
غضبله باشین صالوب رستمن اول حالنه حیران اولدی بره
بو نابکار دیدیکلری قدر وار ایمش ایمدی بوندن غافل
اولمق خطادر دیوب فکر ایدرکن رستم میدان باشنه جقوب
ات باشین چویروب ال کورزه اوروب ات سوروب یتشوب
باشی اوزه رندن دویر ایتدیروب حواله ایتدکده ذنکاوه
عجب کورزی نره مه یتشور دیرکن کوردی باشندن یوقاری
کلور تیز کورزین برابر ویردی کورز کورزه طقوندقده
ذنکاوه نک قوللری پای دار اولمیوب بوکولدی ایکی کورز بر اولوب
باشنه اینر تیز باشین ایلرو ویروب رستمن کورزی ارقده
اولان سپره اویله طقوندیکه سپر اولوق اولوق اولوب ار
قیه نقش اولوب باشی کرکدان باشنه برابر اولدی وکوز
لرندن آتشلر صاچیلوب اغزندن بورنندن اجی اجی تو
تونلر کلوب مست ایدی ایلدی اویوردی اویاندی
توز دیرکندینی بورودی اما ذنکاوه رستمن الندن بر

كوتك اوله يديكه حمزه دن بيله يمش دكل ايدى ذيرا رستم
اقدام ايله حمله ايدر ص دى انده ايجون اقدام ايدر ديكه
ذنكاوه طعن اميز سوزلر سويلدى هله رستم كور ذين ضبط
ايدوب كجوب كندى اونه دن تنجه بر يدن ذنكاوه كوجيله
قدين راست قيلوب توزدن طشره جقدى وجودنده
ايلر طوتار برى قالمدى هاى نابكار بن بو اوغلونى قدين
از كوروب قوتنه اولسه كركدر ديوب اصلا كوذومه صالندر
مادم امابونك الندن جوق ايش كلور مش بوليكه يقه مى
بر سهولت ايله الندن خلاص ايديدم ديوب طورور كن كنه
رستم اونه دن كلوب بر كورز دخى اور دى ذنكاوه كور ذين
برابر ويروب ارقيه الوب منع ايلدى رستم ايتدى يا ذنكاوه
شمدى نكير وسنده ايله جنكمز يكايك اولسون ديدى اندن بونلر
بر بريله يكايك جنكه باشلديلر امااكر سئوال اولنور ايسه
كه حمزه نك اولاد لرينك قدرى اذ ديربويله يتمش سكسان
ويوز يكرمى اريش پهلوانلر ايله حصوصا ديولرين ايجنده
ايكيوز اوجيوز اريش قدر چكر عفريتلر جوقدر بولنه نجه
حمله ايدرلر ديوب سئوال اولنور ايسه راوى ايدر حضرت
حمزه هندستانه واروب لندها ايله جنك ايتدكده لندهانك
قدينه حمله يتشديرمه ميوب عاجز قالدقده حقه نياز ايدوب

اشارت اولنديكه كوه سرنديبه وار حضرت آدمك قبرين
زيارت ايدوب اندن كنديسنه اوبقو غلبه ايدر اندن حضرت آدم
عليه السلامى دوشونده كوروب بونا صاجى قيلندن يدى دانه
قيل ويروب دور دينى صاغ قولنه اوجونى صول قولونه بغله
ديدى تاكى قوللرين اوزايه بامر الله تعالى ديدى حمزه دخى
اول صاجلرى بغلدقده معجزات آدم ظهوره كلدى بوحصوص
ايله اولاد لرينه دخى سرايت ايلدى ايمدى اصح روايت
بودركه حمزه نك نقدر ذرّيتى كلورسه يدى طولايه ما
لك اولورلر نهايت اولاد لرينك كزيده سى يكى بديع الزماندر
كوه قافدن كلوركن يولى هنده اوغرايوب لندها ايله جنك
ايدوب لندهاكورديكه حمزه هر نيه مالك اولمش ايسه بو
دخى مالك اولمش لندها ايتدى يا بديع الزمان ابو بادكار
لره مالك اولمش سين امّا قدين اذ ديرنيجه صاحبقيران اولور
سون ديدكده اولده ايتدى يا حمزه نك قدرى دخى بنم قدرى اول
اولديكه بن نيجون اولمم ديدى لندها ايتدى كه اول يدى
طولايه مالك ديرديرا اول نوربهٔ حضرت آدمه واروب ذيا
رت ايدوب نصيب المشير ديدى بديع الزمان دخى هوس
ايدوب واروب نائيل اولور اندن ايجون بديع الزمانه
ثانى صاحبقيران ديرلر حمزه نك ايتديكى بديع دخى جمله سين

ایدر امّا بر عشقری برده بارگاه سلیمانیه سی بوقدر ایمدی
بز کنه حکایتمزه کله لم اشته رستم ایله ذنکاوه اولکون اخشام
اولنجه جنك ایلدیلر اخشام اولدقده دونوب قوندیلر ایکی
جانبدن دیوان قوریلوب کزیده کان اهل اسلام سراپرده
سلیمانیه کلوب اوتوردیلر بریدن رستم دخی کلدکده بکلر عزّت
ایدوب اولده کجوب پرنده قرار ایلدی حمزهٔ صاحبقران دونوب
رستم علمشاهه تحسین آفرین ایدوب ایتدی جگر کوشم بوکون
ذنکاوه ایله ابو معرکه ایلدین امّا اوغلوم اول دیلاورلرك
نجه کورین دیدی رستم ایتدی دولتم اتاکرچه قدّ قامت
صاحبی وهم غایت زورلو دیلاور اولور انجق همتکزده او
میدم بودر که الهکتوروب کندیمه رام ویار ایدم دیدی حمزه
بوسوزدن صفا ایدوب برخدار اول نوری دیدم بنده سزدن
بونی استرم همان الهکتور مکه سعی ایله دیدی امّا نه اولیدی
بوکون اولقدر بنام دیلاورلری هلاك اتمه مش اولیدین
الکه انلرنده برقاچین کندینه یار ایلسن اولمازمی ایدی دیدی
رستم ایتدی دولتم اتا تبلیم برالری بد اخلاق ملاعین لرطور
ماذ ذبان دراز لیق ایدرلر وبنی اولدور مکه قصد ایدر
لر بنده هلاك ایلدم دیدی حمزه ایتدی اویله دیر امّا جهانده
ارلك اولدرکه سنا کملك ایده نه حمله سین منع ایدوب الهکتوره سین

دیدی

دیدی عمرده ایلرو کلوب شمدنصکره اویله ایلسون امّا دکمده رستم ده اول
طبیعت بوقدر تمام بنم اسنه دیکم بهادر پهلوان دیر دیدی امّا
اول طرفدن شاه دخی کلوب تحسنه کجوب اوتوردی جمله بکلر
قاشته جمع اولدیلر اندن ذنکاوه دخی کلدکده جمله بکلر بوناده
عزّت اکرام ایلدیلر شاه امر ایلدی بر فاخره خلعت کیوردیلر
اندن شاه ایتدی ای پهلوان هله بن بوکون اومار دیمکه اول
نابکار اوغلاندن انتقام الهسین ذیرا بوقدر پهلوانلرین و
اوغوللرین هلاك ایلدی دیدی ذنکاوه ایتدی بقه شاهم بولسم
جانده الور الهدم امّا اول رستم دیرکه دیوحال واشکبوس
کبی دیلاورلری فیللریله قاپوب هلاك ایلدی کرچه اوغلان
امّا حمزه کبی برصاحبقران اوغلو دیر بابا سی سرقه وعزبه صا
حبقران کجنور ویالکز سنده اون کره یوذ بیله عسکرین تار مار
ایدن رستم بودکل میدر بنم بوقدر برابر اولوب جنك ایتدی
کیمه قائیل دکل مسین بوکون اندن کونکلر یدیمکه اول کونکی
بن حمزه دن دخی بمه دم عجب ذور پاذویه مالکدر اکر عمرو
اولورسه حمزهٔ اونی تدوروب بوجهانده جوق ایشلر ایدر
دیدی بوسوزلر ایله رستمی اولقدر مدح ایلدیکه اشیدیلر حیران
اولدیلر بحتك کونلندن هاى مدد نار نوری خشمنه اوغره اشته
بوده کندی عاقبت بوده انلره تابع اولور دیدی و ذنکاوه
دن اومیدینی کسدی ارتوق سویله مبوب اوتوروب عشره یه

مشغول اولدیلر ایرتسی کون اولذقده کنه میدانه کیروب
اخشام اولنجه جنك ایلدیلر القصه بو منوال اوذره یدی کون جنك
اوجکون صید شکار ایدوب رخشلرین دکلندی ریرلر ایدی بو
منوال اوذره بونلرین جنکلری تمام اوتوز بش کونه واردی
بلمینلر بونلر بر برینه غلبه ایده میورلر صانورلردی اما صا
حبقران بیلوردیکه رستمن مرادی اول دیلاوری سرفراز ایدوب
کندینه سرقپلان اتمکدر هر کیجه نصیحت ایدوب اوغلوم کوره
یم سنی ایمدی ذنکاوه اله کتوروب کندینه یار ایده کوردر ایدی
اشته اوتوز التی کون جنك اولوب ایرتسی کون ایکی جانبدن شکاره
جقوب حمزه و رستم و سعد نبیره و سائر اسلام دیلاورلری
طرف طرف توابعلریله صحرالره طاغیلوب هر بری بر شکار
اردنجه کتدیلر اول جانبدن دخی کافر بکلری ذنکاوه
دخی شکاره بنمشلر ایدی ذنکاوه شکار ارایوب بر طاغ دیبنه
کلدی ناکاه اولمحلده اوکندن بر آهو پرتاب ایدوب ذنکاوه
نك النده اول اژدر اولدوردیکی بطال عمود بولنمق
ایله اوق یایه طاور آننجه قدر آهو میدان الوب ار
دینه دوشوب بر اوق آتنجه آهو اورمانه کیردی ذنکاوه
دخی قومه یوب آهونك اردنجه سوروب مکر اول اور
مانك اوته طرفی یقین ایدی آهودر اول بر طرفده ادم
کوروب کیرویه دوندی کنه ذنکاوه نك اوکونه اوغرا
دی مکر لندهانك بیوك اوغلو صدوان بن لندها اول

طرفده

طرفده ایدی قوللری شکار ارایوب کزرکن ناکاه اول آهو
صدوانك اوکونه چقه کلدی صدوان ال تیر کمانه اوروب
اول آهویی یقدی پیاده لری سکیردوب آهویی بوغازلیوب
پوستین چقاروب چقارمق اوذه رنده ایکن ذنکا کورلیوب اورماندن
طشره چقوب بقوب کوردیکه کندینك اوق ایله اوردوغی آهوتی
بر بالاقد سیاه جرده دیلاور اوق ایله اوروب یقمش آدملری
پوستین چقاروب پاك ایتمکه چالشورلر ذنکاوه اول حالی کروب غضبه
کلوب دونوب ایتدی های بره نابکار رویی سیاه بره سن کمسنکه بنم
اوقلنمش شکارم اله سنده بن بوشه چقام اول اولماز ویرین
شکارم یوخسه شکاردن دکل جاندن چقارسین دیدی صدوان
بلدیکه ذنکاوه دیرهای مدد ایمدی ایو امتحان اولچق محلدر
دیوب دونوب ایتدی ای نابکار سن بلمز مسنکه شکار الانك
ات بینه نك قلیج قوشانه نك اولدوغن شمدی سن نه دیمك
استرسین کل اوتور کباب ایله سونلر بیلجه ییه لم دیدی ذنکاوه
ایتدی بقه نابکاره بن عار ایده رم همان ایلوك ایله ویرین
یوخسه شمدی سنك عرضین یقارم دیدی صدوان بن لندها
ایتدی ای نابکار یا بن عار ایتمز میم بنده بر سلطان هندستان
لندها بن سعدان اوغلویم آدیمه صدوان بن لندها دیرلر
ایمدی وار صاغلق ایله عرضین یقلمدن یوخسه سن بیلورسین

دیدی بونلر دیر ویررسین ویرمم دیوب سویلشورکن اذغشوب جنکه
باشلدیلر ارالرندن برنجه نیزه وکورز حمله سین خطاسی کجدکدنصکره
ذنکاوه غضبه کلوب النده اولان اول مخالف کورذیله ایریشوب صدوانه
برکورز ایله اوردیکه صدوان دخی کورذین برابر ویردکده کورز کورز
دن ایریلوب اینوب صدوانک باشین یاروب وارقیه اندکده ارقده
اولان سپر خورد اولوب و فیلین بلی قیریلوب صدوان لا یعقل
فیلندن یقلدی ذنکاوه ایتدی شمدی نابکارسنک باشن کسردم
امّا لندهانک خاطری واردیر ذیرا بر بهادر سرور دیر دیوب چکلوب
کتدی صدوانک توابعی صدوانی قالدیروب بارکاهنه کتوردیلر
اندن لندهایه خبر ویروب اشته احوال شویله اولدی دیوب
جمله کجن احوالی حکایت ایلدیلر لندها الم چکوب بو خصوصدن اوتوری
ذنکاوه یه عداوت ایلدی ایتدیکه ای نابکار بو ایشده سنک یاننه
قالمیه دیدی رستم دخی بنانه دیلرسه ایلسوب دیوب یارنکی کون
البتده نابکارسنک میداننه کیروب اوغلومک سندن انتقامک
الایم دیوب نه طتولدی ونه قابلدی هله صدوانک ذخمن صا
روب یاتوردیلر لندها اول الم ایله سوروب صاحبقران حضورینه
کلدی بکلر کوردیلرکه لندها قره ایکن یوذی اغارمش امیره
باش قیوب ایتدی دولتلو صاحبقران بوکون صدوان ایله ذنکاوه
شکارده بر یریله بولشوب اشته شویله بر قصه اولمش ایمدی سندن
ورستمدن وخلیفه دن رجا ونیاز ایده ریمکه ذنکاوه نک یارنکی
جنکین بناویره سکز میدانه کیروب اوغلومک انتقامک الایم

ذیرا

ذیرا لایقده کلدیرکه اویله بر ملعون بنم اوغلومه بویله ایش
ایده ده بن اجماد قیوب انتقام الیمیم ویا خصوص نابکار دیه که
شمدی باشین کسردم امّا بابان خاطری واردیه ایمدی لطف
ایدوب برکونلک جنکن اول نابکارین بناویره سکز بنده میدانده
انا مقدارین بلدیره یم دیدی امیر عرب بو قصهٔ اشتدکده دیل
تنک اولدی ذیرا اجازت ویررسه لندها بو غضب ایله ذنکاوهٔ
هلاک ایدر یوق یره ضایع اولور یاذقدر وبلکه رستم دخی انجینه
دیوب یالندهاسن اوتور بن یارین میدانه کیروب سنک انتقا
مک الهیم واولماز ایسه قتل ایده یم دیدی حمزه فکر ایدوب
دیدیکه هنر بودیرکه بویله بر پهلوانی ایکی خصمدن قورتاره یم
دیوب حمزه دونوب ایتدی یالندها بر ایشدر اولمش ظاهر
بیلورسنکه شکار ایچون نه کونا غوغالر اوله کلمشدر حکم
غالبندیر ایکیسی جنک ایلمشلر بری غالب اولمش بونده برنسنه
لازم کلمز خصوصا سنده بیلورسنکه رستم نه کونا عنادجی سرکشدیر
شمدی دویدقده قتل ایدر بن ایسم جهانده اول مثللو پهلوانلرین
هلاکنه رضام یوقدر هله سن دور یالندها برکونلک رستمدن
ذنکاوه نک جنکن دیله یم اوله کی بر انجنمدن قائل ایدیدک بن
کیردکده سنک انتقامک اندن الیویره یم دیدی لندها حمزه اول
دیغی ایچون نیله سون اجماذ قودی وسویلدیکنه پشیمان اولوب
امر صاحبقرانه دیر بن شمدن صکره فراغت ایلدم دیدی بعده

رستم چیقه کلدی وجمله بکلر کلوب جمع اولدیلر اندن طعام
کلوب یندی شکرین سویلدیلر صماط قالقوب بساط عیش
دوشه نوب مجلس قورلوب عیش نوشه بشلدیلر تاکی کله
لرکرم وحاطرلر نرم اولدقده حمزه یرندن طورروب ایتدی
یاخلیفه دیلرمکه یارین ذنکاوه ایله جنك ایدم بناخلعت
کیورین دوشمان اشیدوب غافل ایدم دیمسون دیدی
فیادشهریار ایتدی دولتم اتاسیز بیلورسکز دیوب امر ایلدی
خزینه دن بررومخراجی دکربر فاخره خلعت کیوردی رستمه
ایتدی اوغلوم الم جکمه بنم برغیری مرادم وار دیر برکون
یبجك بنده جنك ایده یم بنمله نجه دیرصکره کنه سن جنك ایله
دیدی رستم ایتدی نوله امر سیزین دیدی امّا غایت الم
جکدی بلدیکه صدوان ایجون لندهاسبب اولدی وهم
قورقدیکه پدری ذنکاوه اله کتوره کندی ذهنی هبا اوله
اشته بوخصوصدن اوتوری لندهایه عظیم کون لندن کین
بغلدی اولسون بره قره یوزلی هندنابکاری بوده سنا قالمیه
دیدی ارایه بویله بربالغم قویه دیوب المه دوشدی جونکه
اول گیجه کجوب صباح اولدی ایکی طرفدن سوار اولوب الای
لر وصافلر بغلیوب همان ذنکاوه میدانه کیروب نعره او
روب کله یارستم دیدکده صاحبقران علم اژدرهاپیکر

دیبندن

دیبندن برنعرهٔ جانستان اویله اوردیکه عالم صدایله
طولدی ذنکاوه رستمی صاندی کوردی حمزه عشقری سوروب
کلوب سلام ویردی ذنکاوه علیك الوب ایتدی یاحمزه
اوغلون نجون کلمدی دیدی حمزه ایتدی یاذنکاوه باباایله
اوغول ارا سنده تکلیف یوقدر کاه اول جنك ایدر کاه
بن دیدی ذنکاوه ایتدی یاحمزه بقه بوکور ذومه بن بو
کورذ ایله جنك ایده رم وبن بونله ایله برازدر اولدور
دم بوکون بن رستم ایله ایرد اولمق ایجون بوکورذی کتور
مشدم ایمدی حکمت بوکی نصیب سنله ایمش دیدی صاحبقران
ایتدی یاذنکاوه سنله ازدر دیدیکن بیلورلرین جوغن اولدور
دم هنز ایمدی ازدر قتل اتمك دکلدر اصل هنز بنا جواب
ویرمکدر دیدی امّا اوی ایدرکه اول ذکر ایلدیکیمز جوماغی
عمود شکنده ذنکاوه قدی قدر پایدر مش ایدی هرزمان
انله ایله جنك اتمز ایدی لندهانله کوته کی کبی علم دیبنده
دپه سی اوزره دیکلوب طورور ایدی خصمندن عاجز اول
دقده انی الینه الوب انله ایله جنك ایدر دی اوردیغیس
بردخی صاغ قالمزدی حتی بوکون رستم کلمه یوب حمزه کل
دوکنه الم جکدی حمزه ده کوردی اون یکرمی قدر ادملر یا
پش مشدر اول کوتکی سوروبه رك کوجیله میدانه کتوردیلر

اول کوته کن قبه سی صافی اکسرلر ایله مخلوذ بین اولمش حمزه
انی کوروب تعجب ایلدی ذنکاوه ایتدی اشته سنا بوندہ ایله
بر یول حمله ایده رم اگر باشن خلاص ایدرسن جوق ذمان
اولمز سین امّا بوندہ منعی مشکلدر هله غافل اولمه کوذین
اج بردخی دونیایه کلمز سین دیدی امیر حمزه بده ذیاده کو
جنه کلوب ایتدی بره نابکار برجوبان دکنه کینه نه پك
غوروز لنورسین بوکور دیکن ظعیف قول لندهانله طقوز
بیك طقوز یوز طقوسان طقوز بطمان کوته کنه ارقه
ویرمشدر یاسنله دسته جوپندن المی جکر قیاس ایدرسین
جونکی اویلدر ای نابکار بنده نامردم سنله دسته چوپنه
کورذ ویرمم دیدی یانه ویرپرسین سپرمی ویرپرسین دیدی حمزه
ایتدی بوق سپرده طوتمام همان ساده جه ارقه می طوتارم
امر خداندہ دیر خلاص اولورسم خوش اولماذسم بلدوکن
اشله دیوب بو محله صاحبقرانه برعجب غیرت کورندی امّا
ذنکاوه حمزه نلہ بواصل سوذلرین اشتدکده ذیاده تعجّب ایدوب
آخیر دونوب ایتدی یاحمزه بن سنی برعاقل کروصانوردم
نه یاوذکندینه قیدین کناهن بوبنونه بنده بلدیکی استدیکن
بولدین دیوب همان اول عجایب دسته چوپه ال اوروب
قاپوب قولونه الدی اندن کرکدانله میدان ویروب

بعده

بعده خشم کین ایله یورو دکده همان اولدم حمزه صاحبقران
کرشاسب اهن دست سپرین ارقه سنه چکوب ایکی دیذی
اوستونه ایکی الرین طیایوب باشین ایلرویه صونوب حاظر
اولدی عمر عیّار اولحالی کور دکده باشندن آفتابه سین چقا
روب یره اوروب فریاد ایدوب یاحمزه نه اشدیر بوایتدیکن
بوخسه دیوانه می اولدون اویله محالف دسته چوپه ارقه
ویرپرسین دیدی حمزه ایتدی یوری سن عیّار لیغین کور
بن دعوام دن دونمم وهم انیده بیلورسنکه شاه بنی آتشه
اتدیردی جدّیم حضرت ابراهیم علیه السّلام کبی اول
آتشدن بنی خلاص ایلدی ایمدی کنه حقدن اومیدم
بودیرکه بوندن دخی خلاص ایلیه کورمزسین بونابکار بو
نله ایله اژدر اولدورم منعی مشکلدیر دیوب یره کوکه
صغمز دیوب توکّل حق ایدوب دوردی امّا بریدن ذنکاوه
یتشوب یتمش یدی ارپش قداوزه رندن چویروب ذنکاوه
کوته کی اورورکن ناکاه هوایوزنده بر بلوط کلوب قاپلدی
ندیر دینجه حمزه میداندن غائب اولدی ذنکاوه نله کوته کی
حمزه نله دور دیغی یره اول کوتك اویله طقوزدیکی اول یری
یاروب هندك ایدوب دسته چوپنه دکین کومولدی امّا
ایکی عسکر اول ایشه حیران اولوب بونه حالدیر دیوب بربرینه

بقشدیلر امّا ذنکاوه باقوب حمزه نك غائب اولدوغن
کوردکده اولدم قهقها ایله کولوب ایتدی بره بو حمزهٔ جاذو
دیرلردی بن اینانمز ایدم امّا تحقیق جاذو ایمش اشته شمدی
بلدم دیوب یاولر سویلیوب هرذه لریدی اندن نعره اوروب
ایتدی یا رستم قنده سین و سنك ده حالن ندر کنه سن کل بابا
نك حالنده بر نسنه یوق ایمش دیوب حیقیردی همان رستم
اول جوابلری اشتدکده تیز التنده اولان رخشین سوروب یلدیرم
مثال ایریشوب ذنکاوه نك اوکین الدی اندن اوذه رینه
حیقیروب ایتدی ای پلید نه پك چاغروب باغیررسین حاشاکه
بنم پدرم جاذو اوله و یا سنك کبی کافرین ضربندن فرار ایده
ایمدی الله بیلور نه حال ظهور ایلدی بو کهنه جهانده انك دوشمانی
جوق ایسه دوستلریده جوقدر یا بو دیرکه دوستلرندن برجنی
سنك بویله مخالف عمود ایله حمله ایتدیکن کوروب صاحبقرانه
بلکه بر ضرر اوله دیوب بویله اوکندن قاپوب کتوردی یا بو
درکه دوشمانلرندن برجاذو و یا حود برجنی بو محلده انسیزدن
فرصت بولوب کتوردی امّا اومیدم بودیرکه دوست اوله ذیرا
آتنی بیله قاپدی آتنه ضرر اولمیه دیو ایمدی طورمه حمله
ایله اکر باباسی کتدیسه اوغلوسی بونده دیر دیوب سویله
شرك اذغشوب جنکه بشلدیلر ذنکاوه دخی حمزه یه اوره جغی

سونکی

سونکی رستمه حواله ایلدی رستم دخی باقوب اولحالی کوردکده سرور
بلدیکه کورذ قرشو ویریلمز سپر برابر ویروب کرجه منع ایلدی
امّا کندی بلوردیکه نه جکدی و التنده اولان شبتیز ذاویلی
ذار ذار اکلیوب بکی حلاج یایی کبی اولوب شکمی تحت الثرایه
دوشندی و رستمك باشی رخشین باشنه برابر اولدی قدّی
حام اندر حام اولوب هله رستم ارلك قوّه تیله ذنکاوه نك
اوج حمله سین منع ایلدی نوبت رستمه کلدکده اوج کورذ
ده اول اوردی ذنکاوه دخی سرورین کرجه اوج حمله سین
منع ایلدی امّا یکیدن دنیایه کلمشه دوندی بونلر دیر
یکایك اخشام اولنجه عظیم جنك ایلدیلر اخشام اولدقده دونوب قوندیلر
جمله سرورلر کلوب سراپردیه جمع اولدیلر لندها سام صندلیه سنه
کچوب قرار ایلدی ذیرا حمزه نه زمان بیانه کیدنجه اصمارلمش
ایدیکه یریمه قیماقم اولوب لندها اوتوره برکیمسه مخالفت
ایتمزلر ایدی امّا شمدی بر وارث ظهور ایلدیکه رستم دیر اول
قائل اولمیوب نه کتوردیلر اولسه کرکدیر هله رستم دخی یرنده
اوتوروب قرار ایلدی اولدم عمرده کلوب یرنده اوتوردی
صاحبقرانك احوالن سویلشوب هر بری بر سوز سویلدی امّا قباد
شهریار عمره باقوب ایتدی ای سلطان عیاران سن نیجه انلرسین
بو فعل جاذو فعلی میدر یوخسه ندردی عمرده ایتدی

خیر جاذو ایشی دکلدر امّا بلمم نه حال اولدی هله الله خیرلر ویره
بو آنه کلنجه دخی باشیمزه بویله حال کلمدی صونی خیر اوله دیوب
دعایه مشغول اولدیلر امّا اولطرفده بحتك اول حالی کوروب
چوق هرزه یدی جواجه ایتدی یبانه سویلرسین حمزهٔ بر دوستی
قاپدی کنه کلور دیوب سوزی کسدی ایرتسی کون کنه ایکی
عسکر سوار اولوب رستم ایله ذنکاوه میدانه کیروب جنکه بشلدیلر
القصّه بونلر اوتوز طقوز کون جنك ایدوب قرنجی کون عمر
ایتدی شهزادم ارتوق یتر اولدی اتان صاحبقران قرق
کوندن زیاده بر پهلوان ایله جنك ایلمز سنده غیرت ایله یا
رین یا ذنکاوه ایله نجه اولورسه اولسون اله کتوره سین دیدی
رستم ایتدی بنمده مرادم اولدیر بن انك ایله جوقدان ایرد
اولوردم امّا نیلیم اتام قومادی ذیرا بر تیغ انی اول ساعت
ایرد ایدردی دیدی عمر ایتدی بر خدار اول جکر کوشم مرادم
اوذره سوز سویلدین ایمدی بنده سندن بونی اومار دم
و بوندن حظ ایده رم امّا نیلیم پده رین قائل اولماذ بر
عجب مزاجی وار اول صانورکی بونلری قیرماق ایله دو
کنور صانور سرور سنك بو خویندن خوش نودم ایو وار یر
سین همان اولدور ملعونلری امّا سرور هر زمان قلیج
ایله اولدورمه دیدی رستم نیجون دیدی عمر ایتدی
بن بو میدان

بن بو میدانده اولنلرین بیت المال جیسی یم اول قتل اولنلرین
جمله لباسلرین بن صتارم قلیج ایله ایکی پاره ایدرسین اقچه
اتمز امّا کورز ایله و نیزه ایله قتل ایله سن اسبابه ضرر
اولماذ دیوب کولشدیلر رستم ایتدی های عیّار یاذیق سنا
صرمایه دن ضرار ایدرسین دیدی رستم ایتدی بهی عیّار
باری بکنمه دیکن سیّاره یه ویر دیدی عمر ایتدی یوق اولماذ
اول هنوز اوغلاندر انك خرجی مصارفی یوقدر غیری
کاره بقسون دیدکده کنه کولشدیلر جونکه صباح اولدی ایکی عسکر
سوار اولوب الایلر و صافلر بغلیوطور دیلر میدان اچیل
دقده ذنکاوه دن اوّل رستم میدانه کیروب نعره اوروب
ذنکاوهٔ دعوت ایلدی شاه و بحتك رستمن نعره سین اشتدکده
اه بو نابکار رستمن الندن نه پك چاغیریر دیرلردی ذنکاوه
دخی التنده اولان رخشین سوروب رستمه یقین کلدکده سلام
ویروب ایتدی یا رستم ندر بو کون میدانه اوّل کیردین دیدی
رستم ایتدی یا ذنکاوه مرادم اولدیر که بو کون سنك ایله ایرد
اولم ذیرا قرق کون تمام اولدی قاعدهٔ صاحبقرانی بودیر
دیدی ذنکاوه تبسّم ایدوب دیدیکه یا رستم ایرد اولمق سنك
النده میدر بونجه کوندر سنك ایله جنك ایدوب شویله
اقدام ایده رم سنی آلوده اتمکه قادر اوله مدم سن دخی

بو قدر بو قدر چالشدین اولمادی یا بو کون نجه ایرد
اولورسین دیدی رستم ایتدی یوق سرور قادیر المادیغمدن
دکلدر اشته مرادم سنک ایله قرق کون جنک ایدوب
جمله دیلاوه ران اراسنده سرفراز ایتمکدیر بر محلده اقران
اراسنده دیه سنکه بن اول ذنکاوه یمکه رستم کبی دیلاور
ایله قرق کون کله بر کله جنک ایلدم دیوب افتخار ایده سین
ذیرا پده رم لندها ایله قرق کون جنک ایلدی اول یبانه
کتدکده جمله بکلرین اوست یاننه کچوب اوتورور ویرینه
قیمقام اولور وبنمده مرادم سنی سلیمان سراپرده یه کتوروب
سنده بنم لندهام اوله سین دیدی ذنکاوه بو سوزدن رستمه
محبت ایلدی اما دخی غالب مغلوب بللو اولمادیغندن ذنکاوه
ایتدی یا رستم بو دیدیکلرین محالدر جونکه میدانه اول کیر
دین حمله ایده اول سن ایدرسین دیدی رستم ایتدی یوق
دیلاور اول حمله کنه سنده دیر عادت قدیم اویلدر دیوب
آخیر اول حملهٔ ذنکاوه ایدوب جنکه بشلدیلر عمر رستمه ینا
شوب ایتدی یا رستم نیلرسین کونلر اخشاملودر دیدکده رستم
غیرته کلوب ایتدی یا ذنکاوه بو قدر کوندر سنک ایله
هر دور بو الات ایله جنک ایلدک ایمدی آتندن این
سنک ایله کمر طوتالم ایرد اوله لم دیدی ذنکاوه ایتدی

یوق

یوق اولماز آتندن اول سن این دیدی رستم ایتدی یوق
بن مغلوب دکیلم دیدی ذنکاوه ایتدی یا بن مغلوب میم دی
دی رستم ایتدی بره این یره یوخسه شمدی عرضین یقارم دیدی
ذنکاوه ایتدی نیه قادیرسین دیدی رستم ایتدی بن سنی ضرب
ایلده اندی ریرم دیوب همان رخشنه مهموز کوستروب فریدون
شاه کورزین باشندن ده ویر ایتدیروب حشمیله میزان یرینه
کلوب قول قالدیروب رکابه دوروست باصوب یا الله دیوب
ذنکاوه یه بر کورز اویله اوردیکه ذنکاوه ده کورزین برابر
ویردکده قوللری بو کلوب ارقیه الدقده کورز ارقده اولان
سپره اویله طوقوندیکه سپرچینی طباق کبی تارمار اولوب
رخشین باشنه طوقنوب خرد ایلدی ذنکاوه رخشیله برابر
یقلدی رستم کورزین ضبط ایدوب کچوب میدان باشنه وار
دی اما ذنکاوه توز ایچنده قالوب رستم دونوب کلنجه ذنکاوه
کندینی جمع ایدوب یرندن طوروب اویله سندن مشتین دو
کوب رستمه قرشو واردی رستم اولحالی کوردکده رخشندن
آتیلوب بر برینه صاریلوب مشت مشته یقه یقیه اولوب بر
زمان اشاغی یوقارو اولقدر سورشدیلرکه ایاقلری التنده
اولان زمین سوریلمش ترلایه دوندی آخیر کمرکمره اولوب
رستم کمرین ذنکاوه یه تسلیم ایلدی ذنکاوه ده کمرندن قاپوب
بر بری اردنجه اوج کره طور ایدوب طراق لیغه دکدی

ار توق ذیادیه قادر اوله میوب براغوب حارحار صولومغه
بشلدی رستم ایتدی یاذنکاوه اشته بناغلبه ایدهٔ مدین امّا
بن ستاغلبه ایدرسم مسلیمان اولوب قوللتوغم قبول ایدر
مسین دیدی ذنکاوه نوله دیدی اندن رستم ایتدی یاذنکاوه
غافل اولمه کوذیوب کمرندن قاورایوب یا الله دیوب ذور
اوزره قالدیروب باشی اوزه رینه الوب یره اوروب شاهن
مثالی صچرایوب ذنکاوه نک سینه سنده بولندی ودال خنجر
اولوب بوغازینه قیوب اندن ایتدی یاذنکاوه نه درسین
قوللتوغم قبول ایدرمسین بوخسه باشین کسه یمی دیدی ذنکاوه
ایتدی امان سرور اولنجه قلون اولورم دیدی ودین اسلامی
قبول ایدرم امّا شول شرط ایله که بنی کندینه سرقیلان
ایدهٔ سین دیدی رستم ایتدی نوله سرور بنم دخی مرادم اولدر
اکرسناغلبه ایدر پهلوان اولورسه اول سنده اوزه رینه
اوتوره دیدی ذنکاوه ایتدی نوله دیلاور ظاهر حکم غالبندر
افاسوز اولمز دیدی رستم حظ ایدوب سینه سندن قالقوب
دین اسلامی تلقین ایلدی ذنکاوه مسلیمان اولوب ال اله الوب
سراپرده طرفنه روان اولدیلر اوته طرفده بحنکین وشا
هن جکرلری خون اولدی اخشام ده یقین ایدی طبل ارام چالدیلر
اندن دونوب قوندیلر امّا بریدن لندها وسعد نبیره وملک
بهمن وبهرام کورد غافاقی وبهمن کبیر وسائر جمله اهل اسلام

کوذیله

کوذیله لری رستمه تحسین ایدوب خیر دعالر ایلدیلر اندن
هرکس بارکاهلرینه واروب برذم طونلرین جقاروب بزم طونلرین
کیوب سراپرده کلوب پرلوبرنده قرار ایلدیلر رستم دخی ذنکاوه
ایله کلدکده قباد شهریار ایاغه طورروب بارك الله برادر هزار
آفرین ارلیکنه دیوب عزّت اکرام ایلدی بعده رستم کجوب عمربن
حمزهٔ بونانی صندالیه سنده قرار ایلدی امّا ذنکاوه ایاق اوزه ال
قاوشوب طوردی دنوب رستم لندهایه باقوب ای سلطان هندستان
اشته بورور بحمد الله مسلیمان اولوب بزم ایله یار قرداش اولدی
دیدکده لندها دخی مرحبا سرور نه کوذل الله مبارك ایلیه دیدی
رستم ایتدی یالندها شمدیکی حالده بودیلاور بنم قرقیلان لیغم
رجاایدرم نه درسکز دیدی لندها ایتدی ظاهر شمدیکی حاله سنه
پهلوانلرینك ایجنده بوناغلبه ایدر پهلوانده یوقدر سرقیلان
اولمق مناسبدر الت یانی نیزه اوتورسون دیدی خلیفه ده
معقول کوروب بیوردی حزینه دن برذرین صندلیه کتوردوب
الت یانینه قودیلر ذنکاوه دخی کجوب اوتوردی جونکی
حمزه نك غائب اولدوغنه الم لری وار ایدی امّا ذنکاوه نك
شرفنه مجلس قوروب ضیافت ایلدیلر اندن هرکس بارکاهنه
کیدوب رستم دخی ذنکاوه ایله بارکاهنه کلدیلر بعده
بونلر مجلس قوروب رستم ذنکاوه ایله عشرت ایدردی برکون
ذنکاوه مست اولوب رستمه ایتدی دیلاور یده ریکن ایله

ار لکده نجه سین دیدی رستم ایندی کرور پده رم یانده بنم نه
وجودم وار دیر اول در یا بن انده یانده بر قطره یم دیدی
ذنکاوه ایندی خیر کرور سنی پده ریکزدن بش مرتبه زیاده
سکز دیدی رستم ایندی کرور بن پده رم ایله امتحان اولدم
پده رم بنی میدانده کمریمدن قاپدی یاسنده سوذینده نه وجهی
وار دیدی ذنکاوه ایندی کرور اول زمان سنی بر مقدار
غرور اینمش کبی سکز یوخسه کنده حمزه دن جوق زیاده سکز
دیر ابن حمزه ایله جنگ ایلدی امما اننده قوه تن بیلورم دیدی
رستم ایندی بلی یاذنکاوه خاطریمده بوایدیکه باری هیچ اولمز
ایسه اتام صاحبقران ایله قرق کون جنگ ایده یم دیدم اولما
دی دیدی ذنکاوه ایندی اشته سرور هرنه اولدی ایسه
سنده هب اول غرور دن اولدو یوخسه هیچ شبهن اولمسون
سن پده رینه غالب سین دیوب نه پوچ یره یسه یدی رستم
شیطان کبی قهقهه وسوسه براقدی اندن ماعدا اهله نه
یوحدیدی ذنکاوه ایندی هله کرور اول دورسون امما پده
ریکز بوندن اولمدقجه سن بیجون پده ریکز صندالیه سنده
بیجون اوتوروب میوب کلوب لندها اوتوروب دیدی رستم
ایندی پده رم کندیکجه انا اصمار لمش اندن ایجون اندن
اوطوروب دیدی شمدی غائب اولدی اکر مراد ایدرسن

یارین

یارین لندهادن اول کیدوب کجوب اوتوروکمسه سنا هیچ
برشی دیمز لر پده رنکده کلدکده سنانه دیسه کرك دیوب
حاصلی شیطان کبی رستمه اولقدر سویلدیکه رستم صاحبقران
برنده اوتوروب مغه کندوسنه رواکوردی وجان کونولدن
طالب وراغب اولدی صباح ارکندن قالقوب بارکاه سلیمانه
وارروب بی تکلیف کجوب سام صندالیه سنده اوتوروب یم اکربر
کمسه قرشولیوب سویلیه جك اولورسه جوابن ویرالقصه
اولکیجه اوتوروب ذنکاوه ایله عشرت ایدوب بعده دستور
ویروب ذنکاوه کندی بارکاهنه کتدی رستم دخی جام حابه
کیروب راحت اولدی اولکیجه کجوب صباح اولدقده برندن
طوروب مالك اژدر نجفی بارکاهنه واردی مالك قرشولیوب
ای شهزادم حوش کلدین بیورون دیوب ایچرو دعوت ایلدی
رستم ایندی کوذل امما اوتوروجق زمان دکل دیرابر عجب ایشم
وار دیرسنی دانشمغه کلدم دیوب کونلنده اولان احوالی
عرض ایلدی مالك ایندی ای دیلاور بوفکر ایودکلدیر
ایمدی لندها صاحبقرانه اجازه نیله اوتوروب ایمدی
اکرسن بویله ایدرسن اتان کلدکده سنا انجنور لطف
ایله بواشدن فراغت ایله معقول ایش دکلدیر دیدی
رستم بوجوابی اشیدوب الوب یوروبی ویردی کنه ذنکاوه یه

کلوب سویله دی ذنکاوه ایتدی بن سنا دیمه دیمی بونلرین جمله
جمله سی سنا حسد ایدوب سنک رفعتک استه مزلر دیدی
اندن رستم ذنکاوه الوب سوروب لهراسب بارکاهنه کلدیلر
لهراسب دخی رستمه قرشو کلوب حوش کلدین سرور بیورون
نه خبر دیدی رستم دخی بو احوالی لهراسب شاهه عرض ایلدی
لهراسب ایتدی نوله سرور معقولدر ایو فکر اتمش سکز اول
صندالیه سیزه لایقدر دیدی رستم بونک سوزندن حظ
ایدوب اندن سعد نبیره بارکاهنه کلدیلر سعد نبیره دخی
قرشولیوب حوش کلدین سرور بارکاهیمزی مشرف ایلدین
دیدی رستم ایتدی یوق سرور اوتوره جق وقت دکل ذیرا
درونمده شویله بر سودام وار سنا طانشمغه کلدم دیوب
احوالی سویلدی سعد ایسه رستمی سور هیچ صونک فکر
ایتمیوب نوله یا عمی غایت ایو فکر ایتمش سین الله قولای
کتوره دیدی ارتوق رستم بونلرین سوزیله قوت قلب
حاصل ایدوب طوس طوغرو سوروب سراپرده یه کلدی دخی
ارکن اولمغله کمسه کلمه مش ایدی همان رستم سام سوار
صندالیه سنک بوشیده سین قالدیروب کچوب اوتوردی
ذنکاوه دخی تعین اولنان صندالیه ده قرار ایدوب اوتور
دی قباد شهریار دخی کلوب تخته جقوب اوتوردی

اندن

اندن لندها کلوب رستمی سام صندالیه سنده اوتورمش
کوردی تعجب ایدوب ندر اصلی بونک بویله نامعقول
وضع ایتدیکی یوغیدی دیوب هله واروب صندالیه
سنده اوتوردی خلیفه یه بقوب اصول ایله رستمی سنمی
اوتورده دین دیدیکده بزده بویله بولدق دیوب
اشارت ایلدی ارتوق طنمدیلر اما جمله بکلر بو احواله
تعجب ایلدیلر بونجه کوندر رستم یرنده اوتورورکن بوکون
نولدی اذین اولمدن سام صندالیه سنه کچوب اوتوره دیوب
فسلدییه واردیلر اولکونده جنک اولمیوب ایکی طرفدن
دیوان قورولدی اولطرفدن شاه ایله بحتک مشاوره
ایدوب نجه اولور اشته بو خونریزه کیم قرشو دورور
کمسه مز قالمدی دیدی بحتک ایتدی بر قاچکون مهلت
استیه لم دخی کلجک پهلوانلریمز جوقدر کوره لم نجه اولور
ذیرا بیلورم بو یقنده یزدان پرستلره بر طاغلمق واردیر
ارتوق بزم ایله جنکلری یوقدر دیدی شاه حواجیه بقوب
بو سوزین اصلی وارمیدر دیدی حواجه ایتدی بلی شاهم
بحتک شمدی طوغری سویلدی اما طاغلمزلر اصلی یوقدر
بر قصه ظهور ایدر انک ایچون بو ارادن کیدرلر

بر زمان سیزده راحت اولور سکز دیدی شاه حظ ایلدی
اشته بونلر بونده امّا راوی ایدر اول کون اسلام بکلری
اخشام اولنجه اوتوروب عشرت ایلدیلر اخشام اولدقده
طاغیلوب کتدیلر رستم دنکاوه ایله باز کاهنه کلوب عشرته
بشلدیلر امّا جونکی رستم کتدی قباد شهریار لندهایه ایتدک
عجبانه اوله بونده اصلی دیدی لندها ایتدی بنده بلمم
امّا دنکاوه خیر لوحریفه بنده من انلاشلان بودیرکه رستمه
اغوا ویرن اولدیر دیدی قباد ایتدی یا لندها نیجون اجهاز
قودین بکلرایله اتفاق ایدوب سویله سکز اولماذ می ایدی
دیدی لندها ایتدی ای شهریار مکر کنه سن سویلرسین بزدن
سویلمك اولماذ ذیرا بر آتشی طبیعتدیر شاید بر اولماذ وضع
ایدرصکره بر فساد اوله حمزه کلدکده نه جواب ویره بیلورسن
امّا سین هم قرنداش وهم پادشاه سکز بزلر نقدر اوله
ادیمز قولدیر باشیمزه افلاك ایریشور ایسه بزه اعتباد
یوقدیر دیدی اندن بوسوزاوذه هرکس طاغیلوب
کتدیلر بریده دنکاوه کنه تك دور میوب رستمه ایتدی
کور دونمی دیلدور برکمسه برشی سویلیه بلدیمی امّا سرور
سویله معلوم اولوکه جمله بکلر سناحسد ایده یورلر کجنده

عرضلرین

عرضلرین یقمش سکز بلمم اندن اوتوری می یوخسه جمله سنده
اوذه رینه اوتور دوغیکزدن می الم جکرلر ذیرا اوتکه کبی
رعایت ایتمزلر سندن زیاده لندهایه اکرام ایدرلردیدی
رستم ایتدی یا دنکاوه کرچك سین هله کوره لم پدرون بر
خبر کلور می دیدی اکر پدرم برحال اولدیسه سام صندلیه
سنده بن اوتوروب سنی لندهانده صندلیه سنده سنی
اوتوردایم اکر عناد ایدرسه حقّندن کلورم دیدی بونلر
صباح اولنجه عشرت ایلدیلر جونکه صباح اولدی قباد شهریار
برندن طوروب سراپرده کلوب کجوب تحمّنده قرار ایلدی
جمله وذرا دخی کلوب برلرنده اوتوردیلر لندها دخی کلوب
کنه حمزه نده صندلیه سنده اوتوردی اشته بومنوال اوذه
دیوان قورلدی امّا رستم علمشار رومی دنکاوه ایله کلوب سراپرده
دن ایچرو کیردیلر رستم دخی بکلره سلام ویردی بکلرده رستمه
سلامن الوب تعظیم ایدوب حوش کلدین یاصاحبقران ذاده
دیدیلر ولکن اباق اوذه فالقمه دیلر رستم بقوب اول حالدین
کوروب زیاده الم جکدی اندن لندهایی بده دی صندلیه
سنده اوتور کوردی دیبلك آتش محص اولدی رستم استه
دیکه همان برندن طوروب لندهانده یقه سندن قاورایوب

اشافی اته کنه صبر ایدوب اندن کجوب اسکی برنده اوتوردی
امّا رستم اصلا کمسیه سوز سویلمیوب قاش کوز چاتوب بر دمان
قره پوس اولوب دوردی صکره باش قالدیروب ایندی یالندها
بو دیلاور لر و بکلر بن بو بارکاهه کلدکده نیجو یاغه قال
قوب پده ریمه ایتدیکلری تعظیم کبی بنا اینمز لر بنم پده ریمه
قوللری دکل می سکز بو دولت و بارکاه پده ریمه دکلمیدر
وهم بن بونده طورورکن سن اول صندالیه ده نیجون کجوب
اوتورورسین دیوب سویلدی امّا الندها رستمك سوز لرینه
ذره قدر التفات ایتمیوب اصلا جواب ویرمدی امّا خلیفهٔ
اسلام باش قالدیروب ایتدیکه یا رستم بکلر سنا نجه رعایت
ایله سونلر سن ذنکاوه ایله یاران اوله لی اخلاقنی دکشدیرر
دین شویله کی اولکوندن برو نا معقول اوضاع ایدر اولدین
اویله اولنجه بکلرده سندن اعراض اوزره اولوب صوغوق بلر
سن سام صندالیه سنه فضولی کجوب اوتورر دین بونجه بلکر
دیرکی صاحبقران لندهایه اصمار لمشدیرکه قایمقامم دیر دیو
بزلرده اولادی دکل میوز سمکاده بریذ امّا سنده ایتدوکن
کوستاخلغی اصلا برمز ایتمدی وسنا کمسه برسوز سویلمدن
بلدوکن کبی وضعلر ایدوب وهم کنه دوروب سرورلر بنا رعایت
ایتمزلر دیرسین دیدی امّا قباد شهریاردن بوکونا سوز لری

اشیدوب زیاده غضبه کلدی وغایت غضبندن سینه کبی
چفته کوسکر کبی کورله مکه بشلدی اندن دونوب ایتدی ای
شهریار معلوم اولدیکه بو بارکاهده بزی استیوب دیلر کمسه
یوق ایمش امّا بر زمان اوله که پشیمان اولوب شونده رستم
نام بر دیلاور وار ایدی دیه سکز هله بو دنیادیر دیوب
بویله مجادله ایدرکن بو محلده شاهدن الجی کلدی دیدیلر اولدم
عمر عیّار طشره جقوب کوردی بر قاج ادملر ایله شهمر دعیّار کلمش
عمر عیّار بونلرین اوکلرینه دوشوب ایجرو کتوردی شهمر دعیّار
قباد شهریاره اوکنده باش قیوب دعا ایلدی اندن صاحبقران
برنده لندها اوتورور نامه سین لندهایه صوندی لندها
دخی نامهٔ الوب قباد شهریارین الینه ویردی قباد دخی مهرین
بوزوب نامهٔ اجوب مطالعه ایلدی کوردی نوشیروان نامه
سنده دیمشکه ای کزیدهٔ دیلاوران بر قاچکون بنا مهلت ویره
سکز دخی کلمجك پهلوانلرم وار دیر نهایت سیزین ایله بر پول
دخی دولت صنا شالم یا تخت اوله یا بخت اوله دیمش قباد شهر
یارده بوجوابی لندهایه بلدیردی لندها دخی نوله اویله
اولسون تا انلرجنك مراد اتمه ینجه بزلرده ایتمیوز الم
جکمه سون دیدی اندن شهمر دعیّاره خلعت ویروب کوندردی
امّا اولمحلده ذنکاوه بوحالی کوروب اول قلتبان طوره

دونوب رستمه اشارت ایدوب دیدیکه سرور کوردونمی
پدهرین بکلری سنی هیچ ادم یرینه قیوب سنا برکره دانشور
لرمی واشته احوال شویلدیر نیجه ایده لم فلان دیرلرمی سنده
بو بارکاهده صاحبقران ثانی سین یا پدهرین بونده حاظر
اولمش یاسن اولمش سین اصلا سنی آدم یرینه قومیوب
همان خلیفه ایله لندها ایکسی برارایه کلوب بر بریله کسوب
بیچرلر یاسن صاحبقیران اوغلو دکلمی سین باخصوص
کوذلری اوکنده بوقدر ارلکلر ایلدین دیدی اول وقت
رستم دونوب ایتدی اول نامه ده نه وار ایدی اول نامهٔ
نیجون بناکوسترمه دیکز بن سیزین صاحبقرانکزین اوغلو
دکلمیم اویله اولنجه لا یقمدیرکی دوشمانده جوابده بندن
کتم ایدوب صقلیه سکز دیدی اول وقت لندها رستمدن
بوجوابلری اشیدوب دونوب ایتدی بهی سرور اول نامهٔ
بلمک سنا لازم دکلدیر ذیرا خلیفه یه خطابا یازیلمش
اولده انده ایجون جوابنی ویردی یانه وار بونده سنا
تکلیف ایده جک دیدی اولدم ذنکاوه کنه صبر ایده میوب
ایتدی بهی سرور سنی ادم یرینه قومه یورلر قالق کیده
لم بونده نه اشیکز وار دیدی اشته رستمده کوذلری جهانی
کورمز اولدی اکر بولسه ال تیغه اوروب بونلرین اراسنه

قلیج

قلیج قیوب نقدر الندن کلورسه اولقدر ادم هلاک ایدر
دیدی امّا نیله سون قابل دکل ذیرا جمله مسلیمان وهم کندی
اتاسی بکلریدر نیجه قابل آخر رستم همان یرندن طوروب
ایتدی اولسون بره قره یوزلو نابکار بن سنا بونی قورمیم
کجنده اوغلون حاطری ایجون میدان استیوب ارالغه بلغم
براقدین اشته سنده سبه بن ایله اتام بونجه
کوندر غائب اولدی اول صوچینی بلمیوب کنه طوروب
بویله سوذلر سویلرسین هله بوده سنده یاننه قالمیه دیوب
کمورده نرک چقوب کتدی بکلر حیران اولوب بره نولدی
رستمه اوّل هر برمزه اتام بکلریدر دیوب رعایت ایدردی
شمدی بویله ایتمدن مرادی نه اوله دیدیلر قباد شهریار
ایتدی بس بللو اول نابکار ذنکاوه یاننه کله لی دورمیوب
بحتک کبی کیجه کوندوز اغوا ویریر بولیکه صاحبقرانکله ایدی
یوخسه قورقارم بو بارکاهده بر فساد اوله کبی دیدیلر
لندها ایتدی ای شهریار الم جکمه حق عنایه تنده قولون
انا جواب ویریر دیدی اشته بونلر بونده امّا ذنکاوه دور
میوب کنه اغوا ویروب اشته شویلدر اشته بویلدر هب
صوج لندهاده دیر دیدی آخر رستم ایتدی جونکه بویله
دیر لندهایی سرقپلان لقدن عزل ایده رم یرینه سنی

ایده رم همان لندهانك برینه سن اوتور بنده صاحبقران یرنده
اوتوره یم کوره یم نیه قادیر اولور دیدی بوخبر کراپر دیه
ایرشدی خلیفه الم چکوب لندهاده باشن صالوب الله خیر لر
ویره بو اوغلانك کوذینه کورینه جك وار انجق دیدی
عمر بونی اشیدوب سوروب رستمك بارکاهنه کلدی رستم حوش
کلدین عیار دیوب یانینه الدی عمرده اوتوروب اثنای کلام
دنصکره عمر عیار ایتدی کوذم نوری اشتدم لندهاحقنده سیز
دن برسوز صادر اولمش کرچکمدر دیدی رستم نیجه عیار
دیدی عمر ایتدی صاقین جیکر کوشم غوغا ایتمه بن سنی نیجه سو
رم بو فکر ایودکلدیر لندهابای عالمدر انالم قصد ایدوب
حاطرین یقمق یولدکلدر پدرین اناقرنداش دیمشدر صا
قین بدّعا المه کی سر فراز عالم اوله سین ولندهاسنی جانی
کبی سور مرادین سام برنده اوتور مق ایسه شمدی بن وا
روب سویله یم اول قالقار یارین سن کل اوتور یا بونده
نه وار ایمدی صاقین اولمیه که لندهایه براولماز جواب
سویلمه صکره جمله بکلرسندن یوز چویرلر ایو اولماز
بوایش برخدار لیق علامتی دکلدر صاقین منافق سوذینه
اویمه اول سنی پاره یه اتر دیدی ذنکاوه ایتدی بقه عیار
لندهااولمغله نه اولمش اولده حمزه نك قولیدر نجون شهزادیه

مطیع اولمز بوصاحبقران اوغلو دکلمیدر بونا نیجون اعتبار
والتفات ایلمز امّا سام صندالیه سنده اوتوردی دیوب
عداوت ایلمك انادوشمی دیدی عمر ایتدی بیانه سویلمه
یادنکاوه نه اولیدی سن بونده کلمز اولیدین بویله اور
تالغه بلغم براقدین امّا صونی ایو اولمز عاقبت طراقه
سنك باشنه قوپار دیوب رستمه براز نصیحت یوذندن
نیجه سوزلر سویلدی اندن چقوب کتدی امّا نه فائده
تاذه دلو قانلو خیری شرّی بلمز نصیحت می نوتار حصوصا
یانده ذنکاوه کبی فتنهٔ انکیز وار عمرده کلوب رستم ایله
ایتدیکی کلاملری برر تقریر ایلدی اندن ایتدی یالندها
لطف ایله کنه سن برنده اوتور حاطری حوش اولسون کوره
یم دخی نه بهانه ایدر شاید کوب کم ترك دیار ایده صکره
حمزه الم چکر حال مشکل اولور دیر احمزه نك بونه محبتی زیاده
فراقنه تحمّل ایده مزده صکره بزلره جفا ایدر دیدی قباد
شهریار دخی معقول کوروب لطف ایله یالندها اوتورسون
مانع اولمه دیدی لندها ایتدی امر سیزین نوله اوتور
سون امّا کنه اولماز هله کورور سیکز اول اوذون ذنکاوه
پلید مادمکه یانده دیر انی جوق بلایه اوغرادیر دیدی
هله سوذی بونك اوذه دینه قیوب طاغلدیلر اندن ایرمی
کون اولدی کنه جمع اولوب دیوان دوردی لندها کنه

کندی برنده اوتوردی رستم دخی کلوب کوردی سام صدالیه سی
حالیدر بوشیده سین قالدیروب بیورون سرور دیدیلر رستم
دخی بلا تکلیف کجوب اوتوردی ذنکاوه دخی برنده اوطوردی
امّا رستم بویله کندینه التفات اولوب سام برین ویر دیکلرنده
های بونلر بندن قورقدیلر دیوب دیبلك غروره دوشدی
اندن باش قالدیروب ایتدی یالندها شمدی بن صاحب
قران برنده اوتوردم حکم هرنیه اولسه کجرمی دیدی لندها
ایتدی ظاهر معقول اولان معنانه نیجون کجمز دیدی مرا
دیکن نذیر دیدی رستم ایتدی ایمدی اول صندالیه دن قالق
سنی سرقپلا نلقدن عزل ایتدم ذنکاوه اوتورسون دیدی
لندها پوح بارك الله بوحکم ایونا معقول حکم دیر بنم
صندالیه می نه لمتر سین بونی بنا صاحبقران ویردی کنه
المدن اول الور یوخسه برغیری کمسه الماذ دیدی رستم
بوسوزدن آتش مخض الوب بره نابکار هندی حالا بن بابامله
برنده اوتور ماذ میم واندن اوغلو دکلمیم سن نیجون بنم
سوذوم طوتمزسین دیدی لندها ایتدی خیر سنده هربرده
سوذینه عمل بوقدر اوتور برنده دیدی ارتوق رستم بونا
تحمّل ایده میوب همان برپول برندن پلنك مثال آتیلوب
های نیلر سین دینجه دال حنچر اولوب هرطرفدن صاقین

یالندها

یالندها دیوب جاغرشدیلر لندها اصلا برندن هرکت
ایتمیوب ال قالدیرمدی رستم حنچر ایله اون ایکی برندن
اوروب ذخمدار ایلدی بوقدر برندن قان چشمه مثالی اقمغه
بشلدی جمله بکلر ایتدیلر یالندها نیلر سین سن ارکلمسین
دیدیلر لندها کوردی رستمده انصاف یوق کندوسین
هلاك ایده یورسه بیان اوغلونی ندر بوسنده ایتدوکن
لندها یی الله یرا تمادیمی بن سنی شهزادمدر دیوب ال
قالدیرمدم ایسه سنده هیچ انصاف بوقمی بنی اولدورمکمی
لمتر سین دیوب ایمدی کورحالنی دیوب رستمه کوك
سینه برال ایاسی اویله اوردیکه حنچر الندن فرلایوب
رستمك دم نفسی طوتولوب قچن قچن کیدوب کتواوزه او
توره وار ذیر الندهاندن الی اولور اولماذ بردیلاور بن کور
ذی قدر وار دیر امّا رستمك غروری کمالنده ایدی اشته
باشنه بوحال کلدی ولندها کبی برصادق سرورین هلاکنه
قصد ایلدی بکلر بوحالی کوروب شاشدیلر امّا رستم کنه طاو
رانوب قورمیم سنی نابکار هندی دیوب اوزه رینه سورنجه
جمله بکلر ایاغه قالقوب عمر وقیطفا رستمه صاریلو اله قو
دیلر لندها ایتدیقه شو اوغلانه بن بونی صاحبقران حاطری
ایچون آدم برینه قودوق تزیه بویله فساده مباشرت ایلیه
نیلیم افندم صاحبقران حاطری وار دیر واولادی سین بوخسه

بن بیلور دم سنانه لر ایدر دم دیدی اطرافدن جمله بکلر
ایتدیلر یا رستم بزلرده بویله ایشه راضی دکیلوز سن لندها
کبی سروره بویله جفا ایده سین جمله مز بو بارکاهده کله غلطان
ایده ریذ دیدیلر ذنکاوه یه ایتدیلر بره فتنهٔ انکیز نابکار
هب سنک دیر بو فساد یعنی بر دخی بو کونا اورتالغی قرش
دیره سین یزدان پاک حقیجون سنا خنجر اوشوروب
قالبور کبی ایده ریذ سنا دوشرمی که بر غورستان شاهی
اوله سنده بو قدر قد قامتله بر نامدار اولوب بویله
بویله منافقلق ایدوب بو سروری اتاسنک بکلریله نفاق
ایتدیروب بر برینه دوشور دین یا صاحبقرانک بونا
رضاسی اولورمی هله کلسونده اول سنی آدم صانوب رستمه
صافین اولدورمه بو بر دیلاور دیر شاید اسلامه کلوب
بزم ایله یار قرنداش اولور دیدی یوخسه سنده جوقدان
اول برلری کبی جهنمه کیدر دین دیدی رستمه ده جوق
نصیحت ایدوب عیبدیر سرور لندها بابان یرنده دیر
ذیرا امیر عالم انا آدیله بیله چاغیرمیوب بلاده ریم دیوب
سویلر انجق سودیکندن ذیاده دیدیلر ولندهایه دخی
تسلی ویروب ذخملرین صاردیلر هله نه حال ایسه ارایه
کیروب بونلری منع ایلدیلر رستم دخی وار ویرنده قرار

ایلدی

ایلدی لندهاده نیلسون صاحبقران خاطریجون صبر
ایدوب قالدیلر اما بو حال صاحبقرانک کوجینه کلوب
بونلره عظیم جفا ایلسه کرکدر محلنده بیان اولنور اما
بزم قصه مز صاحبقرانه کلدی راوی ایدر که اول
زمانکه صاحبقران میدان اورته سنده ذنکاوه نک کوته
کینه ارقه ویروب طوردی ایدی اول محلده بر طومان
جوکوب طوماندر قالقدقده کوردیلر که حمزه عشقریله
غائب اولدی مکر سلطان قاف اسماپری کاهیجه صاحب
قرانه کلوب زیارت ایدردی و بر قاچکون عشرت ایدوب
کنه کیدردی بعض قاف ارمغانی مرهم سلیمانی کتورور
ایدی ذیرا کفار ایله روز شب جنک ایدردی حمزه ذیاده
سیله مرهم سلیمانی دن حظ ایدردی ذیرا جهانده مثلی
بولنماز ایدی هر نقدر بیوک ذخم اولسه سورسلر اوچ
ساعتدن صکره ایو اولور ایدی بونا معادل جهانده مرهم
هیچ اولورمی اشته بو محلده اسماپری تحتیله کلوب هوا
یوزنده صاحبقرانی اویله منتها کوته کینه ارقه ویردوکن
کوروب های صاحبقرانم کتدی بو ایش ایو دکلدر غرورندن
دیر دیوب امر ایلدی بر چاپک جنیلر سوذیلوب کیمی عشقری
کیمی حمزهٔ قاپوب و امیر ایلدی قاف اوتلرندن اخفادن

بر اوت قوقلادوب عقلی کندی ذیرا بویله اولمسه کتورمکه
راضی اولمزدی اندن قنده سین کوه قاف دیوب کندیلر باغ
سلیمانه کتوردیلر سرور کوذ اجوب دورت جانبه نظر ایدر
کن کوردی یاننده اسماپری و قیزی قریش بانو و معلم
قاف و عبد الرحمن جنی و ذر ناف نره و قنطور نره جمله قاف
اولولری اوتورورلر حمزه دیر شاشوب بره بوره نره دیر
و بنی بونده کیم کتوردی دینجه اسما ایتدی سرور بن بنده
کز کتوردم بو مقام کوه قافده باغ سلیمانی دیر دیدی حمزه
ایتدی یا بنی نره دن الدین بونده نجون کتوردین دیدی
اسما ایتدی نیلیم سرورم کوردم میدانده بر پهلوان ایله
مقابل اولوب جنك ایدرسین اول دیلاورین بر عظیم عمو
دی سیزه حواله ایلدی سیزده اول مخالف عموده ارقه کز
برابر صوندیکز بر نسنه قرشو ویرمه دیکه کز بنده اول
حالی کوروب صاقندوغمدن اول لعینك کوته کندن قاب
دیردم دینجه حمزه بر نعره اویله اوردیکه نجه لر یوذلری
اوذه رینه یقلوب و نجه لر سراسمه اولوب امیر جهانك
کوکسی چفته کوسلر کبی کورولده مکه باشلدی ای صاچی
بچو سنا کیم دیدیکه بنی حصمم اوکندن قاپدیره سین بن اون
سکز ییل کوه قافده شکار ایده رم بو قدر دیولرین
عمودینه ارقه ویروب اولمدم و کندی ایاغم ایله
قاف

قاقدن جقوب کتدم برکون سنا منت ایتمدم یا شمدی
ندن لازم کلدیکه سن بنی قاپدیره سین بو ناموس بنا اول
مکدن بتر دیر بنا بر ایش ایلدنکه عمرمده باشمه کلمدی
و قزاندوغم نامم جمله سی هبا اولدی شمدی بنا دوشمانلر
نه دیرلر یا ساحر دیر و یا اخوادن همپاسی وار دیر کندینی
قاپدیردی قورقدیده دیرلر حیف عرض ناموس کندی
باری سنی اولدوره یم دیوب دال تیغ اولوب اسمانك اوذه
رینه سوردی اسما اوکندن کوجیله قاچوب قورتلدی جمله سی
غضب صاحبقراندن خوف ایدوب تار مار اولدیلر سرور ایتدی
تیز بره نابکارلر بنی کیم قاپدی ایسه کنه کتورسون دیدی یوخسه
خدا حقیچون سیزی تیغ آتش تابم ایله یاقوب کول ایده رم دیدی
اما یاننه کیمسه کلمکه ذهره سی اولمدی آخر چیکر کوشه سی قریش
بانو کلوب ایاغنه دوشوب دولتم اتا حاشاکه والدم سیزین عرضی
کزه نقصان کلدوکن استیه نهایت محبه تندن اولمشدیر خطا
ایلمش ظاهر بیلور سکزکی سیزی نیجه سور محبتی حرکت ایدوب
سیزی ذیارته کتمشدی سیزی اولحالده کوروب بر خطا اوله
دیوب بر اشدیر ایلدی عفو ایلن بیلور سکز عورتلرین عقلی
ناقصدر دیدی معلم قافده کلوب اقصقالن حمزه نك ایاغنه

سوروب کوجیله بر بریله بارشدیردیلر امّا حمزه اسمایه اوّلکی
التفات ایتمدی اسماده کندونی بویله قلیج چکوب هلاکنه قصد
ایلدیکنه زیاده الم چکوب حیله یه سولوك ایدوب ایاغنه دوشدی
سرور برخطادیر اولدی ایمدی عجله بیورمان شمدی میدان
صاولدی اوتورون براز نان نعمت ییه لم اندن کنه سیزی
تحتیله جنّیلر کتورسونلر دیدی حمزه ده کوردی برحالدر اولدی
چاره یوق دیوب اوتوردی اوکونه طعام شراب کتوردیلر
برمقدار ییوب ایچوب عشرت ایلدیلر اسما اصمار لمشدی
شرابه دارو قتوب امیر عالمه ویردیلر بر ایکی جام ایچدکده
طارو یتشوب بیخوش اولدی اسما جنّیلره امر ایلدی تیز الون
بونابکاری دریای محیطده اوته سنده برجزیره یه براغین
کی انسان دکل دیو جنّی دخی اول سمته اوغره ماز دیدی زیرا نا
بکار عره به بن ایلك ایدوب میداندن قاپدم اویله برکافرین
الندن خلاص ایلدم شمدی بنا ملعونه دیوب اوذه ریمه
قلیج چکر کور بنا اول نیجه یلوارر دیوب امر ایلدی دیولر
الوب کتدیلر کندی دخی اندن قالقوب شهر ذرّینه کلوب کندی
تخت کاهنه کچوب الم ایله قرار ایلدی امّا قریش بانو اتاسی
صاحبقرانه اولان حالی کوروب جان باشنه صچرادی قورقدیکه
ضایع اوله زیرا دیولر بنی کبی آدمه خصمدر الکرینه بو قدر
فرصنت

فرصنت کیردی بلکی هلاك ایده لر دیوب برحال ایله اول ارادن
سیویشدی صاحبقرانی کتورن دیولرین ارقه لرینه دوشوب کتدی
قریش بانو زیاده سیله چابك ایدی اردیلرندن ایریشوب
ای کهرابلر دورون هیچ بیلورمی سکز بو کتوردوکی کز کیم
دیر دیدی انلر ایسه بلمزلر ایدی ایتدیلر کی کیم اولسه کرك
اشته برخاکیدیر دیدیلر بزلره سلطان قاف ویردی فلان محلّه
براق دیدی دیدیلر قریش ایتدی ای احمق قوم بو صاحبقران
عالم حمزه دیر بو حضرت حضرین شاکیردی و یولداشیدیر ایمدی
واروب سیز بونی انده براق سکز کنه حضر کلوب قورتاریر
زیرا بونجیلین جوق تهلکه لردن خلاص اولمشدر صکره قور
تولدقده خبر الوب کلور نه بزی قور و نه سیزی قور جمله
مزی هلاك ایدر دیدی انلرده ایتدیلر ای بانوی جهان
یانجه ایده لم بزم نه صوجومز وار بزلر بویروق قو
لویذ دیدیلر قریش بانو ایتدی کتورین سیز بنا ویرین والدم
صورارسه کتوروب براقدق درسکز صکره لازم کلورسه بن
جواب ویریرم دیدی بونلرده امیر جهانی بانویه تسلیم
ایدوب کتدیلر قریش حمزهٔ کتوروب برخوب صحرایه
قودی و عقلن باشنه کتوروب جمله اولان احوالی حمزه یه

تقریر ایلدی امّا صاحبقرانده اصلا یاوذ لنمدی اندن قریش
والده سنه کلوب اجازت استدی اسماده وار قورتار دیدی
قریش عشقری الوب حمزه یه کلملده امّا قریش صاحبقرانی
ربع مسکونده بر صحرایه قیوب کتمشدی امیر عالم کوردی
قریش بانو اکلندی کلمدی شاید اسما قومه دی دیوب
آخر بر جانبی طتوب کتدی اخشامه قرشو بر کویه کلدی بر او
اوکونه کلوب مسافر اولمق دیلدی ایجرودن بر پیر کشی چقدی
امیرین جمالن کوروب واوذه رنده اولان مقبول لباسلرین
مشاهده ایدوب بلدیکه بو بر صاحب سعادت کمسه دیر
خوش کلدین سرور دیوب امیری مسافرخانه سنه قوندیر
دی مکر اول پیره شیر مرد دیرلردی نجه قوللری وار ایدی
مسافری غایت سور ایدی و ذیاده رعایت ایدردی تزیّه
حمزه نك اوکونه وافر نعمت کتوردی سرور دخی مرادی اوذره
ییوب شکر ایلدی اندن پیر بونك یاننه کلوب مصاحبته
باشلدیلر بعده پیرین بر قولی کلوب پیرین قولاغنه بر نسنه
سویلدی سرور عالم کوردی پیر بوذ ولدی حمزه ده اصلین
صوردی پیر ایتدی سرور بو دیارین شاهنه ملك منذر
دیرلر بر دوشمانی وادیر ادینه حسّام جزیره نشین دیرلر حیلی
ذبردست کمسه دیر امّا بزم شاهیمز انا غالب کلوردی

امّا بو کرّه

امّا بو کرّه حسّام جزیره نشین جوق عسکر جمع ایدوب کلمش شاهیمز
خبر الوب اولده اطرافه خبر کونده روب عسکر جمع ایده یور بزده
بو اورتالقده نامداجه انیلمغله بزه ده خبر کوندرمشکه بنده
بو یقین محللرده اولان کویلردن آته بنوب سلاحه قادیر
اولوب یرارجه اولنلری جمع ایدوب کتورم دیدی امیر عرب
پیردن بو جوابی اشیدوب ایتدی پیرم بزده سنك بو قدر
نعمتك ییوب آشنا اولدق سنك ایله بنده بیله کیده رم بز
دخی اول جنکده بولنالم بلکم سنك سبه بنله شاهیکزه قا
دیر اولدقجه یردم ایده لم ذیرا بو روذکارده بزلر بویله
جوق جنکلر کورموشوذ دیر دیدی پیر حمزه یه دقّتیله
نظر ایدوب کوردی حدّ ذاتنده بونده بهادیرلق علامتی
وار خصوصا وجودنده اولقدر ذخم یرلری وارکه حسابه
کلمز دونوب ایتدی مدد سرور همابیله کیده لم اکر اویله
بر هنر ظهور ایده جك اولورسه شاهیمز سنا جوق احسان
ایدر و بزلرده سنك سبه بنله سرفراز اولوب دولته
ایره ریذ دیوب حمزه یه رعایتی ارتوردی ایرتسی کون
اولدقده یقینلرده اولان عسکری جمع ایدوب بر ده
ایکی دانه فیل جوسه سنده ایکی صاری اوکوزلره اکر اویان
اورمشلر کتوردیلر پیر ایتدی سرور بو دیارده آت یوقدر

هب کاوه بزلر سیزده بنك کیده لم دیدی حمزه ایو سیر عجب
تحمل ایدرمی اوله دیوب بندی کوردی تحمل ایده یوریوب
کندیلر شهر یقین ایدی اولکون کلوب عسکرین بر جانبنه قوندیلر
ایرتسی کون حسام جزیره نشین دخی یوز بیك عسکر ایله کلوب
قوندی پیر حمزه یه باقوب نیجه اولور حال بو نابکار بو ییل
نه جوق عسکریله کلمش بزم شاهیمزین اوتوز بیك عسکری انجق
وار کندی ویلایتمز خراب اولدی دیوب اغلدی صاحبقران
ایتدی پیرم الم چکمه بنا عامر بغدادی دیرلر جوق کره یالکز
باشمله نجه یوز بیك عسکر ایله جنك ایدوب بوز موشمدر همان
دعادن بزی اونوتمه خدا عنایت ایدرسه حسامی طتوب منذر
شاهه تسلیم ایده یم دیدی اولکیجه بونلر انده قرار ایدوب
صباح اولدقده ایکی جانبدن جنك خربیلر چالنوب سوار اولوب
الایلر بغلندی میدان اجلدقده حسام شاه طرفندن سهراب
جزیره نشین نام بر پهلوان میدانه کیروب منذر شاه پهلوانلرندن
بر بری ار دنجه اوندن زیاده ادم هلاك ایلدی کیروسی طیان
دی امیر عرب کوردی منذر شاه طرفندن هیچ مقاومته
اقتدار یوق همان التنده اولان اول معلم کاوی میدانه سوروب
سهرابه مقابل اولوب سهرابك اوج حمله سین منع ایدوب اصلا
وجوز ویرمیوب بر ضرب ایله آلوده ایدوب بنده جکوب اندن
کنه کاوه سوار اولوب حسام طرفندن ار طلب ایلدی حسام عسکرندن

اللی دن

اللی دن زیاده ادم اسیر ایلدی حسام بره قومان ایدوب یوز
بیك عسکر بردن امیرین اوذه رینه یورودی بریدن منذر
شاه عسکریده یوروب بر عظیم جنك مغلوبه اولدی صاحبقران
علملره سوروب صافلر سوکوب علمه یقلشدقده حسام شاه
کوردی اولماز طبل ارام جالدیردی عسکر دخی دونوب قون
دیلر بریدن منذر شاه حمزهٔ کیمدر دیوب سؤال ایلدی
شیر مردین مسافریدر بیله کتوردی دیدیلر منذر شاه
قرشولیوب عزت اکرام ایله اوطاغنه کتوروب ضیافته
بشلدیلر اوته طرفده حسام شاهده وزراسیله مشاوره ایدوب
بو عامر بغدادی دیدیکلری نابکار نره دن کلدی بونا عسکر
حائل اولماز نجه اولور دیدیلر اما راوی ایدر بو حسامده
ویلایتنه یقین بر جزیره ده بر جادو دوستی وار ایدی تیز انا خبر
کونده روب احوالی بیلدیردی جادو دخی اولکیجه کلوب غافل
ایکن امیری مردانی چالوب اسیر ایلدی ایرتسی کون حسام عسکریله
سوار اولوب یورودی چوقلق قوه تیله منذر شاه عسکرینه
فنا ویروب حمزهٔ سیاست میداننه کتوروب قتل ایده لم دیرکن
هوا یوزندن کورولدیلر ظاهر اولدی مکر اوته ده قریش
بانو عشقری الوب روان اولمق استدکده معلم قاف ایتدی یا اسما
یوری بز ده بیله کیده لم بولیکی جناب شریفکزی حمزه ایله
بارشدیره ایدك یوخسه بو محلدنصکره بارشمق کوج اولور

بن رمل ایلدم شمدی حمزه یه بر عظیم خذ ایتمش اولور سون
اگر کیدرسن دیدی اسماده نوله دیوب اشته بو محلده کلوب
حمزهٔ میدان سیاستده کوروب قاپدیلر معلم قاف اسم اعظم
اوقیوب اوذه رینه اوفور دکده حمزه کندینه کلوب معلم
قافی کور دکده معلم قاف ایتدی های سرور شول طوران
جادوسنی سحر ایله اسیر ایدوب خبرین یوق سنی سیاست
ایدرلر ایکن سلطان قاف ایریشوب هلاك دن خلاص ایله
دی دیدکده حمزه اسمایه باشین صالوب اسما ایتدی بهی
سرور بنم نه صوجم وار بر سهل نسنه دن اوتوری بناطار یوب
هلاکیمه قصد ایدرسین دیوب اغلادی حمزه دخی اسمانه بو
صداقتك کوروب مرحمت ایدوب ای بانوی جهانم بوطریق
صاحبقران بشقه بر عالمدر دوست وار دوشمان وار بو احوال
بویله اولدوغن بلمزلر هر بری بر سوز سویلر بقه حمزه ذنکاوه
دن قوروب کندینی جنیلره قاپدری دی دیرلر اول سوذه عرض
صاحبقرانی تحمل ایتمز بنده عالمده عار ایده رم دیوب حا
طرین اله الدی اندن بارشدیلر صاحبقران جادوئی قتل
ایدوب اندن اول غضب ایله عشقره سوار اولوب حسام
عسکرینه اویله بر کریشن کیردیکه فریادلری آسمانه جقدی
بعده بونلری بوذوب حسامی اسیر ایدوب منذر شاهه تسلیم

ایلدی

ایلدی اندن حمزه بونلره کندوسین بلدیروب وایکی شاهی اسلامه
دعوت ایلدی انلرده مسلمان اولوب سرور عالم بونلری بارشدیروب
منذر شاهن بر قیزی وار ایدی اصل غوغایه سبب اول ایدی
بوبهانه ایله حمزه بر دیار دخی فتح ایدوب حسام دخی قیزی
الوب کندی حمزه منذر شاه ایله بر قاچکون دخی عشرت ایدوب
حمزه نده عسکری اسلام حاطرینه کلوب منذر شاهه وداع
ایدوب اسما حمزهٔ تخته الوب عزم عسکری اسلام ایلدیلر
امّا اول زمانکه رستم بوغوغایی ایدوب عاقبت عرضی یقیلوب
بو الم ایله اوطوریرکن کوردیلرکه بر پیك ایجروکیروب
دعا ایدوب نامهٔ صوندی الوب کوردی اوذه رنده رستمه
واصل اوله دیو تحریر اولنمش رستم دخی الوب اوقودی
یاذلمشکه بنکه خرجنه شاهی کردوس شاهم یارستم نام وصولنده
معلوم اوله که وه سه فرنك قانی ایجون فرنکستان شاهی
دارای فرنك جلاب نام اوغلو ایله وسهراب نام وذیرینی
ایکیوذ بیك عسکریله اوذه ریمز کوندردم شمشیر الدق ایمدی
کلوب ایریشوب سکز بزی صاغ بولورسکز یوخسه حسرت
قیامته قالور دیمش جونکه رستم بوجوابلری اشتدی
اولدن بارکاهده کوجیله اوتوروب ایدی همان ایاغه
طوروب ایتدی ایمدی یاخلیفه ویالندها جمله کزی

خدایه اصمارلدم اشته قورتولدیکز بابام کلنجه بنی یرنده اوتور
مغه جوق کوردیکز پدرم بونده کلدکده جوابده ویرین بنده
واروب اوله که ایریشوب شول کافرلره مقدارلرین بلدیرم وهم
کردوس شاهیله والده می زیارت ایده یم دیوب بارکاهنه کلدی
الات حربده واسباب ضربده کیوب امر ایلدی رخشین کتوردیلر
سوار اولوب الوب یورولی ویردی بکلر بهی سرور طور بیله
کیده لم دیدیلر رستم ایتدی سیز یولی بیلورسکز یاب یاب ار
دمجه کلن دیوب کتدی جونکه رستم عسکردن ایرلدی سیاره
یتشوب بهی سرور نیجون بویله یالکز کیدرسین باری بن بیله
کیده یم دیدی رستم ایتدی یوق عیارسن عسکر ایله کل عسکردن
ایرلمه دیدی کندی عجله چکلوب کتدی اما کونلندن بکلره
ولندهایه کین ایدوب بن سیزین ایله سویله شورم دیه رك
کتمکده اما بریدن رستم کتدی ~~قباد شهر~~ قباد شهریار باش
قالدیروب ایتدی ای دیلاورلر بلوریمکه بر ایکی کیمسلر دیر
بو دیلاوره اغوا ویروب پاریه اتدیلر بر دخی هر کیم ایدرسه
دو یارسم بر ایش ایده ریمکه بر دخی بویله بر کیمسیه اتمیه دیدی
اولدم ذنکاوه خلیفه نك بو سوزندن النوب ای شهریار بو
کنایه بنا ایسه بنده کیده رم دیوب الوب یورولی ویردی
بارکاهنه کلوب بوده الات حربده قوشانوب بر کیمسه طویما
دن رستمك ار دینجه کتدی اخشام اولدقده سعد نبیره ده

فکر

فکر ایدوب شول دیلاور الم ایله یالکز کتدی کیم بیلور باشنه
نه کله ایمدی ادمه یولداش لازیمدر دیوب اولکیجه اولده
الات حربده کینوب کتدی اما قباد شهریار بونا اغوا ویرن
بر ایکی وار دیر دیدی کندن بونك دخی کوجنه کلوب ذیرا
دوست اولدقلرین هب بیلورلر ایدی هله اولده رستمك ار
دنجه کتدی اما رستم بر دیلاور اله کتورمش صادق دیلا
ور ایدی ادینه لهراسب کورستانی دیرلر ایدی اولده بو
حالی کوروب طوره میوب بونلرین ار دینه دوشدی اما
قباد شهریار بلدیکه رستمه اغوا ویرن بونلر دیر نیلسون
اولدی اله جق اما صاحبقران کلدکده نه جواب ویره جکی
اندیشه سنده ایدی اما جاسوسلر بو خبری نوشیروانه
بلدیردیلر بختك شاد اولوب ایتدی مدد شاهم بیورون
عرب عسکرین شبخون اتسونلر بوندن ایو فرصت اولماز
دیدی شاه دیلدیکه شبخون ایده حواجه منع ایدوب صا
قین شاهم انلرده پهلوانلر جوقدر لندها و قیطفایه بزده
غلبه ایدر یوقدر وحمزه دخی کلمسی یقندیر صکره حمزه اول
اویکه ایله سنا قیار دیدی کوجیله منع ایلدی والم چکمه
حمزه کلدکده ارتوق بر زمان جنك یوقدر رستمك ار دنجه
دیار فرنکستانه کیدوب بر زمان انده اکلنور نهایت کلدکده

سنده تدارك كورور سوندیدی اشته بونلرده بونده امّا بركون
هوا یوزندن دیؤلر تحتیله صاحبقرانی یره اندردیلر كفّار
عسكری و اسلام عسكری بلدیلر كه كلان حمزه دیر كفّاری دهشت
الوب مسلمانلر شاد اولدیلر اندن قرشو جقوب بولشوب
كورشدیلر حمزه دیر سراپرده قپوسنده عشقردن اینوب ایجرو
كیردكده قباد شهریار وزراسیله ایاغه دوروب تعظیم
ایلدی حمزه دیر كجوب سام صندالیه سنده اوتوروب اندن
صاغه صوله نظر ایدوب كوردی رستم سعد نبیره ولهراسب
یوقدر ذنكاوه نك انده كلدیكن بلمزدی بكلره ایتدی جیكر
كوشم رستم ذنكاوه ایله نیجه اولدی دیدی دولتلو صا
حبقران ذنكاوهٔ باصوب قول ایلدی امّا اول ذنكاوه مكر
بر فتنهٔ انكیز ایمش رستمه اغوالر ویروب رستم دخی سیزین
صندالیه كزده اوتوردی بكلرین كوجنه كلوب جوقلق
اكرام اتمز اولدیلر دیوب اولان ماجرایی نقل بیان ایلدیلر
صكره كردوس شاهدن نامه كلوب ایمداد استه مش رستم
كیدوب انلرده اردینه دوشوب كتدی دیدیلر حمزه ایسه
رستمی زیاده سوردی سرور بو احوالی اشتدكده زیاده
غضبه كلوب بره ادملر نجون بویله ایلدیكز بو سام صندالیه
سی كیمن حكمنده دیر بندن غیری كیمن علاقه سی وار
دیر بشر بشر اقجه می صایوب الدیكز بن جان باش تركیه

قیوب

قیوب اله كتوردم قنغی كز بنمله ذحمت جكدیكز بن
اوتورمشم یاخود اوغلوم اوتورمش فرقی ندر سیز بنم
قوللرم دكلمی سكز رستم بنم اوغلوم دكلمیدیر اولادم بنم
یریمده اوتورمغله كفرمی اقطضا ایدر نه لازم كلور
وارسون اوتورسون سیزده كوروب فرح حاصل ایده جك
ایكن بویله ایش ایدوب اویله بر اولاتدن دور ایلدیكز
ایمدی معلوم اولدیكه جكر كوشم رستمی استردیلر یو
غیمش اوغلومی استمه ین بنی دخی هیچ استمز حالیكز بوندن
معلوم اولدی یا مقبل اتمی اكرله كتور بنده بو بار كاهده
دورمم دیوب طشره اولدی اندن عشقره سوار اولوب عمری
اوكونه قتوب براذیر كتدی امّا عمر معدی وملك قیطفا
ومالك اشتر نجفی وسیف ذولیزن بونلر الغار ایله حمزه نك
اردندن ایریشوب ایاغنه دوشوب دولتلو صاحبقران بر
كستاخلقدیر خطاءً اولدی سیز كرم كانی سكز عفو بیورون
ذیرا بكلرده قباحت یوقدر بو فتنه لر هب ذنكاوه دن اولدی
هله صكره كورورسكز شهزادهٔ نه بلالره كرفتار ایدر ذیرا
اندن خیر كلمز لطف ایلین دونك باری عسكر ایله بیله
كیده لم دیوب كوجیله دوندردیلر سرور كنه سراپرده یه كلوب
امر ایلدی نوشیروانه بر نامه یازدیلر ای شهریار اشته

بن رومه کیده رم ایمدی ذنهار بن کلنجه قدر بر حرکت
ایتمیه سین واسلام دیارلرینه ال اوزاتمیه سین خبر الور
کلور صکره سنا امان ذمان ویر میوب باشین کسرم ذیرا
بیلورسین بنانه عسکرونه قلعه ونه یول هابل اولماذ
همان اده بن ایله اوتور اکر بنم ایله دولت صنا شورسن
بن کلدکده صناشه سین دیوب عمر ایله کوندردی عمرده
واروب نامهٔ شاهه ویروب شاه دخی بو قوله راضی
اولدی ذیرا مقابله ایدر پهلوانی یوغیدی کرجه کیوس
نیزه داره وطول ذنکیه خبر کوندرمشلر ایدی اما دخی انلر
کیج کلور هله عمره جائزه سین ویروب نوله اویله اولسون
وارسون صاغلیق ایله بنمده کلجک پهلوانلرم جو قدیر
اول کلنجه بنده جمع ایده ریم اولذه مان بر حوشچه سویله
شوریم دیدی اندن شاه ایتدی بنم احسانیمله حاصل اوله
ده کنه بنا قصد ایدر دیدی عمر ایتدی شاهم کنه صوج
سنده دیر عهدینه دورماذسین بر کره احسان ایدرسن
بیک کره کملک ایدرسین حمزه ده سنا نیجه نیجه ایلوکلر ایلدی
انی سن بلمزسین انک ایچون اشین راست کلمز دیدی اندن
سلاملیوب جیقوب کتدی حمزه یه کلوب بو جوانلری سویلدی
حمزه ده نوله بلدوکندن قالمسون دیدی اندن امر ایلدی

یول

یول تدارکن کوردیلر ایرتسی کون کوج ایدوب عزم روم
دیوب کتدیلر بونلر کتمکده اما راوی ایدر اول ذمانکه
رستم علمشاه رومی عظیم الم ایله عجب ایمدادلرینه ایریشه
بیلورمیم دیوب اولکون کیدوب اخشامه یقین کوردیکی
اردندن بر اتلو کلوب ایرشدی رستم ات باشین جویروب
دوردی دوشمان قیاس ایدوب یقین کلدکده کوردیکی
ذنکاوه دیر ای دیلاور نجون کلدین دیدی ذنکاوه کلوب
رستمک ایاغنه دوشوب ایتدی ای سرور سنا یولداش اولمغه
کلدم بنی بیله کتور ذیرا سن کتدکدنصکره سراپرده ده بزه
یرمی قالور وهم فراقنه طاقت کتوره مدم وبرده
بوکه بکلرین سیتمی هیچ جکلمز دیوب اولان احوالی بر
بر نقل ایلدی رستم ایتدی ای دیلاور ظاهرسن بزم
غیره تیمز چکرسین اول آخر اما کل بنمله بیله کتمه سنا
انجنوریم وار بارکاهده اوتور بن کلنجه هیچ انلره قرشمه
سن کندی توابعنله صفانده اول دیدی سنا بر کمسه
جبر ایلمز ذیرا بن یمین ایلدم یالکز کیده رم عیارم بیله
المدم دیدی ذنکاوه ایتدی سرور اویله دیمه بر دخی بن
انده وارمق محالدیر باشم الور کیده رم دیوب اول قدر

بیله کتوره سین دیدی رستم ایندی یا الهراسب بن اند
ایلدم بو سفر ده یولداش استمم اگر لمتر سن اولقدر اجازت
ویر دیمکه برکوز ایر یمی قدر اراقدن کله سین دیدی بویله
کیده رك برکون خرجنیه کلدیلر رستم بقوب کور دیکه بو
شهر اویله خراب اولمشکه طاش طاش اوزره قالمامش
انسان وحیوان قیمندن بر فرد قالمامش کویا اولدن
بر بیان حالی برایدی رستم بوحالی کور دکده عقلی کیدوب
بلدیکه ورثه فرنك کین انتقامن المشلر کور غیرت تندن
فریاد ایدوب حیف ایریشه مدم والدم حالاکر نیجه اولدی
اوله اول لعنلر امیر می ایلدیلر یوخسه هلاك می ایلدیلر
برکیسه ده یوقکه برخبر السم دیوب رخشین سوروب شهره
کیردی کزرکن بر ویرانه ده برحسته یه راست کلوب کور
دیکه یاتوب اکیلر رستم انی کوروب دیلدیکی اندن سؤال
ایده امّا اول رستمی کور دکده ایندی ای دیلور بنم بر
نسنم قالمدی بنی انجمه حسته یم دیدی رستم بونی اشیدوب
بلدیکه کندینی دوتمان صاندی رستم ایندی ای کشی بن
فرنك عسکری دکیلم بحمد الله اسلام عسکرندنم نامه
رستم دیر لرحمزه اوغلویم کردوس شاه ده ومدر ایمدی

یلوادیکه رستم عاجز اولوب ایندی یا ذنکاوه بن اندایجم
انجق شو قدر اولور که سن بونده صبر ایله بن کیده یم
سن ار دمجه کل بن سندن بر قوناق ایلر وکیده یم
دیدی ذنکاوه نیلسون اولده قوناقده قالوب رستم
سوروب ایلر وکندی ایرتسی کون ذنکاوه ده ار دینه
دوشدی بوطریقیله کیدرکن رستم کنه کوردی ار دندن
براتلو کلور رستم ات باشین جکوب دوردی کور دیکی
کلن سعد نبیره دیر دوندی یا سعد سن نجون کلدین
دیدی سعد دخی رستمك رکابنه صاریلوب یا عمّی بنی یول
داشلغه قبول ایله فراقنه تحمّل ایده میوب کلدم دیدی
رستم ایندی یا سعد ذنکاوه ده کلدی انا شویله جواب
ویردم سنده بنمله یولداش اوله مزسین البته بیله کیده
رم دیرسین اشته ار دمجه ذنکاوه کلیور بونده صبر ایله
اندن ایله بیله کل دیدی سعد ده قائل اولوب رستم کنه یو
لونه کندی سعد انده قالدی تاکه ذنکاوه کلدی اندن
ایکسی دخی رستمك ار دنجه کندیلر رستم کیدرکن کور
دی کنه براتلو کلور بقوب کوردی لهراسب دیر حوش
کلدین نه خبر دیدی بوده رستمك ایاغنه دوشوب
یلوار دی اومید دیر کی سرور بنی یانندن رد ایتیوب

بوشهری کیم خراب ایلدی وده دم والدم نیجه اولدی
بنا خبر ویر اولکه دوشمانلرن انتقام المق دیدی اولکشی
بوجوابی اشتدکده های شهزادم سن مسین دیوب سو
رونه رك کلوب رستمك ایاغنه دوشدی وایتدی ای
شهزادم نیلیم بر قاچکون اول کلمدین بوشهر بویله
اولمازدی اتان ورمشه فرنکی اولدورردی صکره سن
بهرامی اولدورردین بوخبر فرنکستانه وارد قده دارای
فرنك جلاب نام اوغلو ایله سهراب نام وذیرین ایکیوز
بیك فرنك عسکریله انتقام المق ایچون کوندرمش خبر یمز
یوق ایکن انسوزدن کمیدر ایله جفه کلدیلر کردوش شاه
بوحالی کوردکده جان باشنه صچرایوب تزیه والده خ
بر قاچ بیك ادم ایله قلعهٔ بالایه کوندردکی زیاده
صرب قلعه دیر جنك ایله النور قلعه کلدیر امابونلره فرنك
عسکری کلوب بوشهری محاصره ایلدیلر بر نیچه کون عظیم
جنك اولدی آخرجو قلق ایله شهری ضبط ایدوب کردوس
شاهی اسیر ایلدیلر اوغللرینی دخی وذیرسیله اسیر ایدوب
اول لعنلر بوشهرین مالنی کمیدره طاشیوب بعده غره ذه
بناءً ال اوشوروب ویلد یتمزکن بویله خراب ایلدیلر

اندن

اندن جلاب فرنك سهراب وذیره سن بومالی اولوب
اتامه کتور فتحین مژده ایله بنده وارروب قلعهٔ با
لایی دخی فتح ایدوب انده اولان مالی دخی الوب اندن
کردوس شاهی وذراسیله دور لوعذابلر ایله اولدوریم
اندن پده ریمه کیده رم دیوب یوزبیك عسکریله سهراب
فرنکستانه کونده روب کندی یوزبیك عسکریله اسیر لری
الوب قلعهٔ بالایه کتدیلر تمام اون بش کون اولدی
انلرین دخی حالاتری نیجه اولدی بلمم دیدی رستم درو
نندن اه ایدوب کوزلری یاش ایله دولدی امانیلسون
حوش ایمدی ای ملعون بنده سندن بوانتقامی الیم دیدی
رستم ایتدی بونا تدبیر بودیرکه سهرابی مال ایله صکره
اله کتوروب بولورم امّا قلعهٔ بالاوزه رینه وارمق
کرکدر شاید دخی فتح ایمه مشلر اوله خصوصا والدم
انده اوله وده دم انلرین النده اسیر اولمشلر شمدی بنا
مال قیفصوکرکمز دیوب همان ات سوروب کتدی کندی
ویلادیتی اولمغله بولاری حوب بیلور الغار ایله کیدوب
لهراسب دخی رستمك ارزینه دوشوب کتدی رستم اولکون

کیدوب ایرتسی کون علی السحرده کلوب قلعهٔ بالایه ایرشدی
برده نظر ایدوب کوردیکه بو قدر فرنك عسکری قلعهٔ
قوشادوب هر طرفدن قرنجه کبی اوشوب اهل اسلام
دخی غیرت ایدوب بورج بارولر اوذه رندن جك ایدر
لر امّا شویله اولمشلرکه ارتوق طاقتلری قالممش اذ
قالمشکه فرنك عسکر قلعهٔ الوب ایچرو کیره لر حتّی جالاب
فرنك سپرین یوذونه جکوب آتیلان سنك درخته
باقمیوب حنده کی کچوب قلعه قپوسین کورذ ایله دوکمکه
بشلیوب اقدام ایدر ذیرا کردوس شاهی اسیرلر ایله انده
برابر ایدی بر قاچ کرّه کردوس شاهه ایتدی قیزینه خبر
کوندر قلعهٔ بنا تسلیم ایلسون وکندی دخی تسلیم اولسون
سنی اذاد ایده یم دیدی کردوس شاه ایتدی بنم اناسو
ذم کچمز ذیرا اول حمزه کبی بر صاحبقرانك اهلیدر ورستم
کبی بر سرور اوغلو وار دیر یدی اقلیم شاهی نوشیروا
نك اون ایکی کرّه یوذ بیك عسکرین یالکز کابر باشیله تار
مار ایدوب ویتمش بش اریش قدّیله دیو حال و اسکبوش
ماذنده رانی کبی دیلاورلری فیللریله یره اوروب
هلاك ایلدی وحمزه نك ارلکلری قیاس اولنماذ اکرسن
اناخیانت لك ایده جك اولورسن حمزه ورستم فرنکستانده

نقدر

نقدر قلعه وشهرلر وار ایسه طاشی طاش اوذه رینه قو
ماذلر بنم شهرم خرابی برشی میدیر دیدی اولدم جلاب
فرنك ایتدی دور هله بو قلعهٔ اله یمده اندن قیزینك
ایشی قولایدر دیوب قلعه نك اوذه رینه اقدام ایدوب
الایمدر کن رستم علمشاه ایری شوب کوردیکه جلاب فرنك
قلعه قپوسین یقمغه اذ قالمش رابعه بانو ایسه قلعه
ایچنده بو حالی کوروب حقّه نیاذه بشلدی هی دریغا
عجب اوغلوم رستم علمشاهی دونیا کوذیله بر کرّه دخی کور
مك میسّر اولورمی یوخسه حسرت قیامته قالومی دیوب
اغلیوب ویکی ایچنده خنجر صاقلیوب اکر کفّاردن بری
دامنه ال اورماق دیلرسه کندینی هلاك ایده اشته بونلر
بویله فلاکتده رستم دخی یقین کلوب کفّارین بویله هجومك
کوردکده بر کرّه اه ایدوب درونده کوهر شجاعت جوش
خروج ایدوب بر کره صاغ الین صول کورذ کاهنه صول الین
صاغ کورذ کاهینه یوذین حق در کاهنه قیوب ان سیزدن
بر نعرهٔ جانستان اویله اوردیکه ذمین ذمان چرخ آسمان
قبّهٔ فلك کوم کوم کورلیوب اول صحرالر بر ذمان دور
لو دورلو صدالر ویروب اکیلده دی کفّار عسکرین رخشلری
اورکوب حیلی ادم هلاك اولدی وبراذی سراسمه اولوب

بر برین قیرمغه بشلدیلر جلاب فرنك قلعه قپوسین
دوکرکن بو صدادن شاشوب بره ندر اصلی دیرکن رستم
نعرهٔ تکرار ایدوب الله عظیم الشان بر دیر بنم رستم
علمشاه رومی ای قومی ملاعنلر جان المدن قنده خلاص
ایدرسکز ای جلاب لعین ایمدی بن سنا کوستره یم اویور
اژدرهانك قویروغنه بصمق نیجه اولور دیوب بر یول
تیغ فریدونه ال اوروب کندینی اول یوز بیك فرنك عسکرینه
اوروب اول قرشو کلنك حمله سین منع ایدوب بر تیغ اوروب
آتیله برابر دورت پاره ایدوب حمزه واری آدمی آدمه اتوب
بر برینه اوروب حرد ایدر دیدی محرق جالدوغن خیار کبی
ایکی پاره ایده رك اشته بونلری الاق بو الاق ایدوب اول
محلده لهراسبده ایریشوب بر جانبدن نعره اوروب اولده
کندینی کفاره اوردی اما رستم کفاری بلوك بلوك ایدوب
کفارین باشلرینه قیامتلر قوپاردیلر انلرده نیه اوغره
دقلرین بلمیوب عجب بو کلن کملر دیر بری حمزه بری رستم
اولمق کرکدیر ظن ایدرلر ایدی اما رستم قلعیه یقین کلوب
جونکه اهل قلعه رستمك کلدوکن کوروب رابعه بانویه
مژده اولسونکه جیکر کوشه کز رستم اشته کلوب ایرشدی
دیدیلر

دیدیلر رابعه بانو دخی سکیردوب قلعه بورجینه کلوب کوروب
کوروب شکر یزدان خیر دعایه مشغول اولدی کفار عسکری ایدوب
اول حالی کوروب کلوب جلاب فرنکه فریاد ایدوب بره نه
طورورسون ایکی دانه ادم اژدرهاسی کلدی عسکره فنا
ویردی قلعهٔ نیلرسین شمدنکیرو اول قلعه دن سنك
دیشنه طاش بیله یوق کندی باشین قورتار دیدیلر
جلاب فرنك بو خبری اشتدکده غضبه کلوب همان آت
سوروب رستمه قرشو واروب نعره اوروب بنم جلاب
فرنك دیوب ایرشدی رستم نظر ایدوب کوردی بر فرنك
پهلوانی باشنده عره به تکرلکی قدر بر قیرمزی قدیفه دن
بر شبقه کیمش اوذه رینه قات قات التون ذنجیرلر صار
مش رستم بلدیکه بو جلاب فرنك دیر جلاب ایتدی ای
نابکار عرب زاده ندر بو سنك مهابتن دیوب ال تیغه او
روب رستمه بر تیغ اوردی رستم حمله سین منع ایدوب کلدیکه
کجه سرور علمشاه رومی زیاده غضبندن همان بونه بر تیغ اور
دیکه سپرین قلیجین درت پاره ایدوب تا کمرینه وارنجه ایکی
پاره ایلدی و بونك لشین الوب یره دوشورمیوب الینه الوب
کندینه سپر ایدینوب کفاره بر کیریش کیردیکه اولماز کندینه
سلاح حواله ایده نه جلابك لشین قرشو ویریردی شویلکم

لعینه هر پاره سی میدانده بر محلنده قالدی اندن دلیر
عالم نعره اوروب بنم رستم کشنده جلاب فرنك دیوب عسکری
دمت دمت ایدوب صاغی صوله صولی صاغنه اوروب
کویا برقوری قامش لیغه آتش دوشدی فرنك عسکری
اول حالی کوروب ایندیلر که بره صنملر خشمنه اوغرایا حق
سردار یمزی هلاك ایلدی یا بزیوق بره قیریلمقدن نه حا
صل اولور دیوب یوزلرین دوندره روب قاچدیلر قلعه ده
اولان اهل اسلام اولحالی کوروب تیز قلعه قپولرین
اچوب خرجنه بکلر قلعهٔ بالا فدا ییلری طشره اولوب
انلرده برطرفدن اوردیلر تیغی شویلکه بر دمده تار مار
ایلدیلر اسلام بکلرین بر قاچی کلوب ایندیلر مدد سروری
ایری شون جلاب فرنکن بکلری کردوس شاهی شول طرفه
کتوردیلر برظری اینمونلر دیدیلر رستم ایندی بره نه طو
روب سکز کردوس شاه صاغ میدیر دیدی انلر ایتدیلر بلی
ای شهزادم صاغ دیر ده دیلر رستم شاد اولوب اول طرفه ات
سوروب اوکونه کلنی ایکی پاره ایدوب کیدرکن بر ده کوری
دی بیلك قدری لعنلر کردوس شاهی بند ایله اوریایه الوب
کیدرلرهمان رستم نعره اوروب تیغ جکوب بونلری تار مار
ایلدی اندن ارخشندن ذمینه اتیلوب کندی الیله بندین

الوب

الوب کردوس شاهن الین پوس ایلدی اندن ایندی ای
پده دم بن بوندہ کلوب شهرین خراب کوروب وسیزی
هلاك اولدی صاندم بحمد الله هله سیزی صاغ کوری
دم دیدی کردوش شاه دخی رستمی کوزلرندن اوپوب
برزمان حسرت یاشلرین دوکدیلر کردوس شاه ایندی
چکر کوشم باشیمزه عجب حالار کلدی مال ودیار الدن
کندی جمله دن کجدم هله سنی صاغ آسان کوردم دیدی
اندن اوغوللری کلباد والیاسی ووزیرلرینك بندلرین
الدیلر اندن دونوب قلعهٔ بالایه کلدیلر قجان کافر
لرین مالارین ضبط ایدوب اندن رابعه بانویه خبر اولدی
اوغلون رستم علمشاه رومی اتانی وقرنداشلرین جمله
وزیرلری ایله خلاص ایلمش کتوردی دیدیلر بانو
شاد اولوب قرشو چقوب اوغلو رستمی اوپوب قوجاقلدی
اندن پده ری وقرنداشلری ایله بولشوب کوریشدیلر
اندن رستمه حکایه والده سی بیورون نوری دیدم سرمایه ی
صرایه کیدلم دیدی رستم ایندی یوق ای والدم صاغ
اولور سق کنه کوروشوریز دخی مصلحت وار دیر

همان بنی دعادن فراموش ایلمن اول ملعون خرجنه دن
الدوغی بو قدر مال ملالی و بارکاه پنکاهی الوب سهراب
نام بر وزیر ایله یوز بیک عسکریله دریا کنارینه کوندرمش
ویلایتنه کتوره ایمدی بن الغار ایله کیده یم اوله کی
اول ملعونلر کمیلره کیرمه دن یتشوب مسلمانلرین انتقامک
الایم دیدی بانو کوردی رستمک همتی عالی و بلند اواز ایله
ال قادیروب درکاه حقه جان کنولدن درون دیلدن خیر
دعا ایلدی اندن جکر کوشم اوغرون اجیق اولسون وطوتدو
غن آسان اولسون الله تعالی معینک اولسون دیدی کردوس
شاه دخی دعا ایدوب رستم دخی بونلره وداغ ایدوب شبرنکی
سوروب عهدی دخی یرینه کلوب لهراسبی یاننه الوب
ات باشی برابر چکیلوب کتدیلر بونلر کتمکده اولسون سن
قصهٔ سعد نبیره ایله ذنکاوه دن دنله راوی ایدرکه
سعد ایله ذنکاوه رستمک اردنجه کیدردی برکون یول
یانیلدیلر برکوهستانه دوشدیلر کیده رک برکناره کلوب
اشاغه نظر ایدوب کوردیلرکه اشاغسی دریا دیر
دریانک کنارنده وافر عسکر قنوب اوتورورلر بونلر
بقوب عجب ناصل عسکر دیر کیملر اوله دیو اشاغه اندیلر

برکیمسه

برکیمسه دن سؤال ایلدیلرکه بو عسکر نه عسکر در دیدیلر
اول کیمسه ایتدی بو عسکر دارای شاهن وزیری سهراب
فرنکندر دارای شاهن بر اوغلو وار دیر جلاب فرنک
دیرلر بو قدر عسکریله کلوب شهری خرجنهٔ مسلمانلردن
الوب یقدیلر ماللرین الدیلر کردوس شاهی اوغوللری
وزیرلری ایله اسیر ایدوب جلاب مالی سهراب وزیره
تسلیم ایدوب وارسن بو مالی کمیلره قیوب بابامه کتور
بنده قالعهٔ بالایه واروب حمزه نک خاتونی رابعهٔ
الایم وانده اولان مالیده الوب کله یم دیدی ایمدی اسیر
لری الوب جلاب قلعهٔ بالایه کتدی اشته دخی المامش
قلعه صرب اولمغله محاصره ایدوب جنک ایدرلر ایمش
بونلرده مالی کمیه قویورلر دیدی بونلر بو خبری
اشیدوب برکیزلی یره جقوب اول عسکری تماشا ایلدیلر
سعد نبیره ایتدی یا ذنکاوه الحمد لله انشاء الله اشیمز
راست کلدی سنک ایله بر اثر قویالم که قیامته قدر
دیللرده داستان اوله دیدی ذنکاوه ایتدی یا سعد
نیلمک دیلرسین دیدی سعد ایتدی سنک ایله کندو
مزی بو عسکره اوروب بوذوب مسلمانلرین بو ملعون

لردن انتقاملرین الملم وبو قدر مالی انصاف دکلدر که
کوذکوره کتوروب کیده لرسن همان بناقفادار اول
بن بونلره جواب ویرم دیدی ذنکاوه ایتدی ای شهزا
ده دیوانه می اولدین کندینی کوذکوره دریایه اتارمسین
بونلر بر دریا مثال عسکر دیر تهلکه لی اشدیر واره لم رستمی
دخی بولوب کله لم بوخسه بوقجان اوله جق ایش دکلدر
بر ایکی کشی بونلره جواب ویره من هله رستم بیله اولیدی
بنده بیلورم که بر ایش اولور دیدی سعد نبیره ذنکاوه یه
بقوب الم جکوب یا ذنکاوه حیف سنده قدی قامتنه
بن سنده بر ار لیك وار قیاس ایدر دم بن حمزه اولادی
دکلمیم کی بونلردن الم جکوب بوقدر مسلمان لرین
مالارین بوکافرلر الوب کیده لر ایمدی سن جنکه کیر
مزایسن بوارزده تماشا ایله کور که بن انلره نلر ایدرم
دیوب اندن اینوب رخشین قولارنلرین جکوب اندن
سوار اولوب سپرین یوذینه جکوب تیغین عریان
ایدوب نیت غزا قصد کافر دیوب همان ات صالوب
بنم سعد نبیره جکر کوشهٔ حمزهٔ صاحبقران ای کافرلر قنده
کتوروکز بوسلیمانلرین مالارینی دیوب اوکونه کلن

کافرلری

کافرلری قرمغه باشلدی اول یتان عسکر نعرهٔ اشیدوب
ندر اول صدا حمزه می کلدی بوخسه رستمی دینجه سعد
عالمی خرابه ویردی کفار اورکوب ایاغه قالقوب سلاح
پوش اولوب انلرینه بنوب سعدین اوذه رینه اوشدیلر
سعد نبیره پی اندر پی نعره لر اوروب عسکر کفاره اوردی
دی قلیجی وشیرانه جنکه باشلدی صانکی صوله صولو
صاغه اوروب فرنك عسکرینه فنا ویردی اشته کفار
عسکرنده برهای هوی غوغاسی قوپدیکه اول وادیلر
ولوله کلدی ذنکاوه دیدیکلری قلاش ایراقدن بقر
دی سعدین بوارلیکن وبوقدار اقدامده تماشا ایدوب
پارماغن اصیروب حیران اولدی کشته لردن بوشته لر
دولدی بر دمان جنك ایدوب آخر عسکری یاروب برجانبه
جقوب کوردی ذنکاوه ایاق اوذه قاذیغه اوریلمش آدم
کبی دکیلوب کندینی سیر ایدر کلوب سعد ایتدی ای نابکار
نه طورورسین حیف سنده ارلیکنه هیچ غیرتده یوقمی مش
توح یوذینه بره نابکار دیدی یا سعد بوقدر عسکری
سن یالکز توکتمك می استرسین مرادین بونلره کندینی بلدیر
مك ایسه بلدیر دین یتر ارتوق کل سنده فراغت ایله دیدی

سعد سوکرك کنه جنکه کیردی امّا ذنکاوه سعدین یوذینه
قرشو سوکدیکندن الم جکوب کوره شول نار اوغلانی بنا
نلر سویلر دیوب شیطان بونا دورلو دورلو اغوالر
ویرمکه بشلدی امّا بریده سعد نبیره کنه کفّاری اویله
قیردیکه کافر قانیله یر یوذی لعل رنکه دوندی
بر ذماندنصکره کنه کفّاری یاروب جقوب ذنکاوه
یاننه کلدی کوردی کنه دکیلوب طورور سعد ایتدی
ای نابکار جانده یوقمی یرندن حرکت ایتمزسین الین
بغلومیدر یوخسه یره می مخلادیلر هی نابکار عهد اولسون
سراپردهٔ سلیمانه واردقده جمله ارنلر اراسنده اوکونه
برطاس قنا قویایم عورتلر کبی پرماغنه قنا قوبلاط
دکی کل ایوجی کبی یوذینه قالبور طوتایم بوسنك ایتدی
کین نامردلکی بر بر حکایت ایده یم دیدی ذنکاوه بو
جوابلری سعددن اشیدوب جان باشنه صیچرادی
ناجار اولوب عارندن ال تیغه اوروب آهسته آهسته
سعدین اردینه دوشوب جنکه کیردی امّا کندینی
تهلکیه صالمزدی همان سعدین سوزندن عارلندوغی
ایچون جنکه کیردی مکر دخی دروننده یراماذلیق
وار ایدی

وار ایدی اسلامه برحوشجه دخی کیرممش ایدی اول
اجلدن جان بازارینه کیرمك استمز ایدی القصّه
اخشا اولنجه جنك ایلدیلر جوقلوق بلاسیله سعده برقاچ
یرندن ذخم اوردیلر اخشامده اولدی ات باشین
جویروب ذنکاوه ارذنجه عسکردن جقوب اول طاغ
اراسنه کلدیلر برمغارا وار ایدی سعد اتندن اینوب
اول مغارایه کیروب اتلرین بغلدیلر سعد اوتوروب
اوذه رنده اولان جبه وجوشه نك چقاروب ذخملرین
صارمغه بشلدی ذنکاوه ایلرو کلوب ایتدی ای
دیلاور کتور ذخملرین بن صاره یم دیدی سعد ایتدی
ای نابکار اوتور یرنده سنك بنا ذخمم صارمق لازم
دکلدیر اول ذمان بنم ذخمم صاره ایدنکه سنك دخی ذخمك
اوله ایدی بنده سنك ذخمك صاره ایدم یاری قرنداشلر
کبی شمدی سن صاغ سالم نیجه دیه بیلورسنکه کتور
ذخمك صاره یم حیف سنك قدّی قامتنه سنك غیری معری
فتك یوقدر همان منافقلق ایدوب اول سروری آتش
بلایه صالمقدن غیری کارین یوقدیر دیوب سعد

کندی ذخمین صاروب و آتنك اویانن باشی التنه قیوب
راحته واردی و ذخملرندن جوق قان اقوب عقلی
باشندن کتدی اما ذنکاوه فکره طالوب اویقوسی
کتدی شیطانده کتونه پارماق اورمغه بشلدی ذنکاوه
کونلندن ایتدی کوره شول نابکارین سوذونی سراپر
دیه وار مینجه اولماذمی مسلیمانلق اولمازسه کاوور
لق حاظر دیوب همان یرندن دوروب مغارادن طشره
اولدی آتنه بنوب الوب یورویی ویردی نه جانبه
کتمم دیوب فکر ایدوب هله فرنك عسکرینه واره یم
اکر رعایت ایدرلر ایسه انلره تابع اولوب فرنکستانه
کیده رم اول دیارلر بیوك دیار دیر بنی قنده بولورلر
دیوب سهراب فرنك عسکرینه کلدی فرنکلر بونی کوردیلر که
بر بهادیر حریفه بنذر نه خبر و نه استرسین دیدیلر
بنی وذیره بولشدورین کتدینه یناشوب خذمت
اتمك استرم دیدی انلرده واروب شویله بر آدم
کلدی شویله سویلدی دیدیلر سهراب وذیر ایتدی
وارین الوب کتورین کوره لم نه حاللو حریفدر دیدی

کلوب

کلوب ذنکاوه الوب وذیرین حضورینه کتوردیلر ذنکاوه
دخی وذیره باش قیوب دعا ایلدی وذیر کوردی بونده بر
حیله بهادیرلك صورتی وار حوش کلدین پهلوان کیمسین
دیدی و نه ره دن کلورسین و نه استرسین دیدی ذنکاوه
اه ایدوب ای وذیر خاص بنا ذنکاوه غورستانی دیرلر اول
دیارین سرفرازی ایدم نوشیروان شاه حمزه دن شکایت
ایدوب بزی دعوت ایلدی بز قالقوب بو قدر عسکریله
شاهه یاریمه کلدم حمزه نك خرجنه شاهی کردوس شاهن
قیزندن بر اوغلو وار نامنه رستم دیرلر انك ایله میدانده
فرق کون جنك ایلدم عاقبت بنی باصوب ارقم یره کتور
دی بنده بالضروری قول اولدم صکره سیزین بو دیاره
کلدیکز خبر ویردیلر اول رستم دیدیکلری یالکز بو جانبه
عزم ایلدی بنده اردینه دوشدم بو ارایه یقین کلدکده
انی غائب ایلدم اشته سیزه کلدم که تابع اولوب اولنجه
خذمتکزده اولایم و دینی کزه کیرم سیزده بنا رعایت
ایده سکز دیدی سهراب بو حکایتی دنلیوب ایتدی
یاسن خذا پرست اولمش سین بونده نیه کلدین

مرادین برحیله اولمسون دیدی ذنکاوه یمین ایلدیکه
صنملرین باشیجون برحیلم یوقدر اولده جانکو
نولدن مسلمان اولمادم رستمدن قوی تولمق ایجون
مدارا ایلدم کتوروب شول شبقایی ویرین کیه یم
وهم سیزه برمژدم وار دیر سیزین ایله جنگ ایلین
همزه نده نبیره سی سعد شهریار دیر بن انون ایله
بیله کلدم حتی جنکده بنا قفادار اولدیدی بن
اولمادم شویلجه دور دوم انده ایجون بناجوق جفا
لر ایلدی یوذومه قرشو سوکدی بنمه کوجیمه کلدی
انی قیوب بونده کلدم امّا شول طاغ ایجنده برمغاره
وار دیر حالا اول نابکار انده بیهود یاتیور وار یم
عقلی یوق ایکن بنده جکوب سیزه کتوره یم دیوب اسلام
تاجن جفاروب بره اوردی مرتکا مرتاد اولوب شبقه
کیدی امّا عاقل اولان فرنك بکلری سهراب وذیره
ایتدیلر که ای وذیر حاص بوحریف خرلوحریفه
بنده من کندی دینه خیر ایتمیوب یزدان پرست
اولمش صکره انلره ده خیر ایتمیوب شمدی پوط پرست

اولوب

اولوب نه خیر ایدر دیدیلر وذیر ایتدی شمدی کندی
کلوب دینمزه کیردی نیله یم دیوب ذنکاوه یه خلعت
کیوردی اندن کل ایمدی سعدی کوستره کتوره
لم دیوب بشیوذ قدر ادم ایله سوار اولوب اول مغاره
یه کلدیلر ذنکاوه ایجرو کیروب کوردی که سعد بیهوش
یاتور محکم بنده جکوب وآتنه بوکلدوب کتوروب
سهراب وذیره تسلیم ایلدی سهراب نظر ایدوب سعدی
کوردی که ار لیکنه خیران اولوب انصاف ایدوب
جرّحلر کتوروب ذخملرین صاردیلر بر زماندن صکره
سعد کوزاجوب ذنکاوهٔ کوردی باشنده شبقه اوزه
رنده فرنك لباسلری بلدیکه بوفتنه لك اندن اولمش
غیره تندن کوزلری یاشیله دولدی وایتدیکه ای لعین
نیلدین دین اسلامدن رجوع مح ایلدین دیدی ذنکاوه
ایتدی نیلیم سنده فهرندن بوکاری اختیار ایلدم کوره
ایمدی کیمدن اوکونه قناقورسین دیدی سعد نبیره
ایتدی ای بی دین مرادینه واصل اولمش سین لکن رستم

سنی یدی قات بر التنه کیرسن بولور و قتل ایدر
دیدی دنکاوه ایتدی اشته سنی بو یله عنادین بو
حاله قودی دیدی سعد نبیره ایتدی هایدی
بلدوکندن قاله خدا کریمدر صاحبقران صاغ
اولسون دیدی اندن سعدی الوب اوزه رینه تک
هبانلر قودیلر اما دنکاوه نلر قلبسنه قور قودوشدی
زیرا بیلور که رستم بوندن دیر اکر کلمجك اولور سه
بوغازی اله ویرمسی مقرر دیر همان فرنکستانه
دوشه بلیدم واسع ویلاینده رکندیم نهان ایده م
اندن اولان پهلوانلری سپر طوب یانلرنده امین اولور
اولورم دیدی اندن سهراب وذیره باقوب ایتدی
ای وذیر حاصل همان کیدهلم زیرا رستم دیدیکلری
نابکار بوندن کله دیوب تحریك ایلدی اولکون کیده
کیروب عزم فرنکستان دیوب کیتدیلر اما بوطرفدن
رستم ایله لهراسب سوروب دریاکنارینه کلورکن
بر بلوك بادیر کانلره راست کلوب انلردن سعد

نبیره

نبیره سؤال ایدوب قصه خبر الدیلر اندن
سوروب دریاکنارینه کلوب کوردیلر کی
کمیلر کتمشلر بونلرده بر کمی بولوب
کیروب سهراب وذیرین اردینه
دوشوب عزم فرنکستان ایتدوب
کیتدیلر بو جلد دخی بوندن
تمام اولدی
جلدی ۱۷